TAURON
POLSKA ENERGIA

Skonsolidowany raport roczny Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za 2015 rok

9 marca 2016 r.

List Prezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A.

Szanowni Państwo,

W imieniu Zarządu TAURON Polska Energia S.A. przekazuję Państwu Raport Roczny Grupy TAURON, w którym zamieściliśmy przegląd najważniejszych wydarzeń oraz wyniki finansowe osiągnięte w 2015 roku.

Dla polskiego rynku kapitałowego oraz branży energetycznej miniony rok zapisze się jako okres niepewności, zmian i licznych koncepcji restrukturyzacji sektora górnictwa węgla kamiennego. Silnie osłabł sentyment do inwestowania na rynku akcji – kluczowe indeksy warszawskiej giełdy zanotowały duże spadki, zaś branża energetyczna straciła ok. 30 proc. swojej kapitalizacji. Warto jednak nadmienić, że w podobnym – silnie turbulentnym otoczeniu – funkcjonowały także europejskie spółki energetyczne, z których część zanotowała wieloletnie, historyczne minima kursów akcji. Nie ulega wątpliwości, że przed energetyką stoją ogromne wyzwania o charakterze strukturalnym, będące w szczególności pochodną coraz bardziej restrykcyjnej polityki klimatycznej, co z kolei przekłada się na nastroje na rynkach kapitałowych.

W Polsce w 2015 roku mieliśmy do czynienia zarówno ze wzrostem popytu na energię elektryczną (o 1,7 proc. w stosunku do 2014 r.), jak i wzrostem produkcji energii elektrycznej (o 3,3 proc.). Największą, ok. 40-procentową, dynamiką cechował się przyrost energii wytworzonej w elektrowniach wiatrowych. W sierpniu, na skutek utrzymujących się bardzo wysokich temperatur i problemów z chłodzeniem bloków, w krajowym systemie elektroenergetycznym zabrakło mocy dyspozycyjnej, czego bezpośrednim skutkiem było wprowadzenie ograniczeń w poborze energii przez klientów. To zdarzenie potwierdza powszechną w branży opinię, że konieczna jest budowa nowych, efektywnych jednostek wytwórczych i modernizacja sieci elektroenergetycznej.

Na uwagę zasługują stabilne wyniki finansowe uzyskane w trudnym otoczeniu regulacyjno-rynkowym. Przychody ze sprzedaży Grupy TAURON w 2015 r. wyniosły ok. 18,4 mld, a EBITDA osiągnęła poziom 3,5 mld zł. Grupa zanotowała jednak stratę na poziomie netto, będącą wynikiem ujęcia odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych oraz akcji i udziałów w spółkach segmentu Wytwarzanie.

Do istotnych zdarzeń pozytywnie wpływających na osiągnięte wyniki należy w szczególności zaliczyć: wysoki wolumen dystrybuowanej energii, skuteczną strategię handlową w segmencie Wytwarzanie oraz oszczędności uzyskane dzięki realizacji programu poprawy efektywności. Z drugiej strony, wynik finansowy obniżyły przede wszystkim odpisy aktualizujące, koszty związane z niedoborem uprawnień do emisji CO_2 oraz trudna sytuacja na rynku węgla kamiennego.

Chciałbym również podkreślić, że 2015 rok był okresem intensyfikacji prac inwestycyjnych, których łączna wartość wyniosła niemal 4,2 mld zł. Kontynuowaliśmy prace przy naszej największej inwestycji – budowie bloku węglowego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III, finalizujemy budowę wysokosprawnej jednostki kogeneracyjnej w Zakładzie Wytwarzania w Tychach. Tradycyjnie dużą część capexu stanowiły nakłady związane z modernizacją sieci dystrybucyjnej i przyłączaniem nowych klientów. W grudniu ubiegłego roku dokonaliśmy również akwizycji części aktywów KWK Brzeszcze, co zwiększy poziom bezpieczeństwa paliwowego Grupy i zapewni nowe zasoby węgla o wysokiej jakości.

Na potrzeby realizacji programu inwestycyjnego Grupy TAURON pozyskaliśmy finansowanie bankowe w formie obligacji korporacyjnych o wartości ponad 6 mld zł. Co istotne, w nowym programie dopuszczalny wskaźnik zadłużenia netto/EBITDA został zwiększony do 3,5x, co poprawi bezpieczeństwo finansowe Grupy w okresie szczytu wydatków inwestycyjnych, który przypada na lata 2016–2018.

W minionym roku, w ramach programu poprawy efektywności obejmującego lata 2013–2015, kontynuowaliśmy działania ukierunkowane na poprawę efektywności i obniżanie kosztów działalności. W ciągu ostatnich trzech lat Grupa TAURON osiągnęła łącznie 1,2 mld zł oszczędności. Chciałbym Państwa zapewnić, że jednym z priorytetów Zarządu, którego pracą mam przyjemność kierować, będzie dalsza, systematyczna poprawa efektywności, co znajdzie wyraz w wyznaczaniu kolejnych, ambitnych celów w tym obszarze.

W 2016 roku skupimy się przede wszystkim na aktualizacji strategii biznesowej. Jest ona bardzo istotna, szczególnie gdy weźmiemy pod uwagę wymagające otoczenie, m.in. unijną politykę klimatyczną, otoczenie prawne i regulacyjne czy też niski poziom hurtowych cen energii. Dokładnie przeanalizujemy wszystkie prowadzone i planowane projekty inwestycyjne. Naszym celem jest wypracowanie optymalnej ścieżki rozwoju, która wpisze się w politykę energetyczną Polski, ale przede wszystkim przyniesie korzyści dla spółki i jej akcjonariuszy. Skupimy się również na zakończeniu procesu zakupu części zakładu górniczego w Brzeszczach i jego pełnej integracji w ramach segmentu Wydobycie, jak również wdrożeniu w kopalni najlepszych praktyk, które funkcjonują już w należących do Grupy Tauron kopalniach Janina i Sobieski.

W imieniu Zarządu chciałbym podziękować naszym akcjonariuszom, Radzie Nadzorczej oraz Pracownikom za ich zaangażowanie i pracę na rzecz budowania wartości Grupy TAURON.

Z wyrazami szacunku,

Remigiusz Nowakowski

Prezes Zarządu
TAURON Polska Energia S.A.

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	2015 okres od 01.01.2015 do 31.12.2015	2014 okres od 01.01.2014 do 31.12.2014 (*dane przekształcone*)	2015 okres od 01.01.2015 do 31.12.2015	2014 okres od 01.01.2014 do 31.12.2014 (*dane przekształcone*)
Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A.				
Przychody ze sprzedaży	18 375 224	18 577 479	4 390 944	4 434 507
Zysk (strata) operacyjna	(1 901 141)	1 830 113	(454 297)	436 854
Zysk (strata) brutto	(2 187 771)	1 498 215	(522 790)	357 629
Zysk (strata) netto	(1 804 215)	1 185 560	(431 135)	282 997
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	(1 807 317)	1 180 893	(431 876)	281 883
Zysk (strata) netto przypadający udziałom niekontrolującym	3 102	4 667	741	1 114
Pozostałe całkowite dochody	122 076	(290 384)	29 171	(69 316)
Łączne całkowite dochody	(1 682 139)	895 176	(401 964)	213 681
Łączne całkowite dochody przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej	(1 685 301)	890 879	(402 720)	212 656
Łączne całkowite dochody przypadające udziałom niekontrolującym	3 162	4 297	756	1 025
Zysk (strata) na jedną akcję (w złotych/EUR) (podstawowy i rozwodniony)	(1,03)	0,67	(0,25)	0,16
Średnia ważona liczba akcji (w sztukach) (podstawowa i rozwodniona)	1 752 549 394	1 752 549 394	1 752 549 394	1 752 549 394
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 387 458	2 617 907	809 467	624 903
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(3 942 122)	(3 386 733)	(942 010)	(808 425)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(525 692)	1 635 749	(125 619)	390 459
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(1 080 356)	866 923	(258 162)	206 937
	Stan na 31.12.2015	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12.2015	Stan na 31.12.2014
Aktywa trwałe	28 124 185	28 162 749	6 599 598	6 607 407
Aktywa obrotowe	3 947 248	6 396 444	926 258	1 500 702
Aktywa razem	32 071 433	34 559 193	7 525 856	8 108 109
Kapitał podstawowy	8 762 747	8 762 747	2 056 259	2 055 873
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	16 018 328	17 966 448	3 758 847	4 215 200
Kapitał własny przypadający na udziały niekontrolujące	29 829	30 116	7 000	7 066
Kapitał własny razem	16 048 157	17 996 564	3 765 847	4 222 266
Zobowiązania długoterminowe	8 583 950	11 744 092	2 014 302	2 755 341
Zobowiązania krótkoterminowe	7 439 326	4 818 537	1 745 706	1 130 502
Zobowiązania razem	16 023 276	16 562 629	3 760 008	3 885 843

Powyższe dane finansowe narastająco za IV kwartał 2015 i 2014 roku zostały przeliczone na EUR według następujących zasad:

- poszczególne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – według średniego kursu NBP ogłoszonego na dzień 31 grudnia 2015 roku – 4,2615 PLN/EUR (na dzień 31 grudnia 2014 roku – 4,2623 PLN/EUR)
- poszczególne pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów NBP ogłoszonych na ostatni dzień każdego miesiąca okresu obrotowego od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku – 4,1848 PLN/EUR (dla okresu od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku – 4,1893 PLN/EUR).

GRUPA KAPITAŁOWA TAURON POLSKA ENERGIA S.A.

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA I RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON POLSKA ENERGIA S.A. ZA 2015 ROK

GRUPA KAPITAŁOWA TAURON POLSKA ENERGIA S.A.

KATOWICE, ULICA KS. PIOTRA ŚCIEGIENNEGO 3

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK OBROTOWY 2015

WRAZ Z OPINIĄ BIEGŁEGO REWIDENTA I RAPORTEM Z BADANIA

SPIS TREŚCI

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA 3
RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON POLSKA ENERGIA S.A. ZA ROK OBROTOWY 2015 5

I. INFORMACJE OGÓLNE 5
1. Dane identyfikujące badaną Spółkę Dominującą 5
2. Struktura Grupy Kapitałowej 6
3. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy 7
4. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie 8
5. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki Dominującej 8

II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ 9
III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE 10
1. Informacje na temat badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego 10
2. Dokumentacja konsolidacyjna 11
3. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej 11

IV. UWAGI KOŃCOWE 12

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ ZA ROK 2015

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ ZA ROK OBROTOWY 2015

Deloitte.

Deloitte Polska
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.
z siedzibą w Warszawie
Al. Jana Pawła II 19
00-854 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11, 511 08 12
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. (zwanej dalej „Grupą Kapitałową"), w której jednostką dominującą jest TAURON Polska Energia S.A (zwana dalej „Spółką Dominująca") z siedzibą w Katowicach, przy ulicy ks. Piotra Ściegiennego 3. Na sprawozdanie to składają się: skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 roku, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku oraz informacje dodatkowe, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej odpowiedzialny jest Zarząd Spółki Dominującej.

Zarząd Spółki Dominującej oraz członkowie jej Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późniejszymi zmianami), zwanej dalej „Ustawą o rachunkowości".

Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o zgodności skonsolidowanego sprawozdania finansowego z przyjętymi przez Grupę Kapitałową zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Grupy Kapitałowej.

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- rozdziału 7 Ustawy o rachunkowości,
- krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie poprawności zastosowanych przez Spółkę Dominującą oraz jednostki zależne zasad (polityki) rachunkowości i sprawdzenie – w przeważającej mierze w sposób wyrywkowy – podstaw, z których wynikają liczby i informacje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Uważamy, że badanie dostarczyło wystarczającej podstawy do wyrażenia opinii.

Naszym zdaniem, zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:

- przedstawia rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2015 roku, jak też jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, a w zakresie nieuregulowanym w tych standardach – stosownie do wymogów Ustawy o rachunkowości i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych,
- jest zgodne z wpływającymi na treść skonsolidowanego sprawozdania finansowego przepisami prawa obowiązującymi Spółkę Dominującą oraz jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej.

Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2015 jest kompletne w rozumieniu art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133), a zawarte w nim informacje, pochodzące ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, są z nim zgodne.

.....

Artur Maziarka
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewid. 90108

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr ewidencyjnym 73:

.....

Artur Maziarka – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o.
- komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 8 marca 2016 roku

RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON POLSKA ENERGIA S.A. ZA ROK OBROTOWY 2015

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Dane identyfikujące badaną Spółkę Dominującą

Spółka Dominująca działa pod firmą TAURON Polska Energia S.A. (dalej „Spółka Dominująca"). Siedzibą Spółki Dominującej są Katowice, ul. ks. Piotra Ściegiennego 3.

Spółka Dominująca prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej. Spółka Dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy Katowice-Wschód Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w Katowicach pod numerem KRS 0000271562.

Spółka Dominująca działa na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Kapitał zakładowy Spółki Dominującej według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosił 8.762.747 tys. zł i dzielił się na 1.752.549.394 akcji o wartości nominalnej 5 zł każda.

W skład Zarządu Spółki Dominującej na dzień wydania opinii wchodzili:
- Remigiusz Nowakowski – Prezes Zarządu,
- Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu,
- Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu,
- Marek Wadowski – Wiceprezes Zarządu,
- Piotr Zawistowski – Wiceprezes Zarządu.

W badanym okresie oraz do dnia wydania opinii wystąpiły następujące zmiany w składzie Zarządu Spółki Dominującej:
- w dniu 1 października 2015 roku odwołano Pana Dariusza Luberę z pełnienia funkcji Prezesa Zarządu oraz Pana Aleksandra Grada i Panią Katarzynę Rozenfeld z pełnienia funkcji Wiceprezesów Zarządu Spółki i ich mandat wygasł w tym samym dniu,
- w dniu 1 października 2015 roku Rada Nadzorcza powołała Pana Jerzego Kurellę na stanowisko Prezesa Zarządu, Pana Michała Gramatykę oraz Pana Henryka Borczyka na stanowiska Wiceprezesów Zarządu,
- w dniu 1 października 2015 roku rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesów Zarządu złożyli Pan Stanisław Tokarski oraz Pan Krzysztof Zawadzki,
- w dniu 10 października 2015 roku Rada Nadzorcza powołała Panią Annę Striżyk oraz Pana Piotra Kołodzieja na stanowiska Wiceprezesów Zarządu,
- w dniu 8 grudnia 2015 roku odwołano Pana Jerzego Kurellę ze stanowiska Prezesa Zarządu, Pana Henryka Borczyka, Pana Michała Gramatykę oraz Pana Piotra Kołodzieja z pełnienia funkcji Wiceprezesów Zarządu Spółki,
- w dniu 8 grudnia 2015 roku Rada Nadzorcza powołała Pana Remigiusza Nowakowskiego na stanowisko Prezesa Zarządu, Pana Jarosława Brodę, Pana Piotra Zawistowskiego oraz Pana Kamila Kamińskiego na stanowiska Wiceprezesów Zarządu,
- w dniu 8 stycznia 2016 roku odwołano Panią Annę Striżyk ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu,
- w dniu 29 stycznia 2016 roku Rana Nadzorcza powołała Pana Marka Wadowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

2. Struktura Grupy Kapitałowej

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym na dzień 31 grudnia 2015 roku objęte zostały następujące spółki:

a) Spółka Dominująca – TAURON Polska Energia S.A,

Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego Spółki Dominującej za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku. W wyniku przeprowadzonego badania wydaliśmy w dniu 8 marca 2016 roku opinię bez zastrzeżeń.

b) Spółki objęte konsolidacją metodą pełną:

Nazwa Spółki	Udział w kapitale (w %)	Podmiot przeprowadzający badanie sprawozdania finansowego i rodzaj wydanej opinii	Dzień bilansowy konsolidowanej jednostki
TAURON Wytwarzanie S.A	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
TAURON Dystrybucja S.A.	99,72%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
TAURON Czech Energy s.r.o.	100%	Do dnia wydania niniejszego raportu nie sporządzono opinii z badania Jednostki.	31 grudnia 2015
TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o.	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
TAURON Ciepło Sp. z o.o.	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o.	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia z zastrzeżeniem	31 grudnia 2015
TAURON Wydobycie S.A.	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
TAURON Sweden Energy AB (publ)	100%	Do dnia wydania niniejszego raportu nie sporządzono opinii z badania Jednostki.	31 grudnia 2015
TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.	99,72%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia ze zwróceniem uwagi	31 grudnia 2015
TAURON Dystrybucja Serwis S.A.	99,72%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015

Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o.	100%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia ze zwróceniem uwagi	31 grudnia 2015

c) Spółki objęte konsolidacją metodą praw własności:

Nazwa Spółki	Udział w kapitale (w %)	Podmiot przeprowadzający badanie sprawozdania finansowego i rodzaj wydanej opinii	Dzień bilansowy konsolidowanej jednostki
Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	50%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia ze zwróceniem uwagi	31 grudnia 2015
Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o.	50%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia ze zwróceniem uwagi	31 grudnia 2015
TAMEH HOLDING Sp. z o.o.	50%	Nie wydano	31 marca 2016
TAMEH POLSKA Sp. z o.o.	50%	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – opinia bez zastrzeżeń	31 grudnia 2015
TAMEH Czech s.r.o	50%	Do dnia wydania niniejszego raportu nie sporządzono opinii z badania Jednostki.	31 grudnia 2015

W badanym roku obrotowym Spółka Dominująca włączyła do konsolidacji spółkę Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o.

3. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy

Działalność Grupy Kapitałowej w 2014 roku zamknęła się zyskiem netto w wysokości 1.185.560 tys. zł. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2014 podlegało badaniu przez biegłego rewidenta. Badanie zostało przeprowadzone przez podmiot uprawniony Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.. Biegły rewident wydał o tym sprawozdaniu opinię bez zastrzeżeń.

Walne Zgromadzenie zatwierdzające skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2014 odbyło się w dniu 23 kwietnia 2015 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2014 zostało złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 29 kwietnia 2015 roku.

4. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie

Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza. Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone na podstawie umowy z dnia 7 maja 2013 roku, zawartej pomiędzy Spółką Dominującą a firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, al. Jana Pawła II 19, wpisaną na prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. W imieniu podmiotu uprawnionego badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone pod nadzorem kluczowego biegłego rewidenta Artura Maziarki (nr ewidencyjny 90108) w siedzibie Spółki Dominującej w dniach od 15 lutego do 19 lutego 2016 roku oraz poza siedzibą Spółki Dominującej do dnia wydania niniejszej opinii.

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie potwierdzają, iż są uprawnieni do badania sprawozdań finansowych oraz spełniają warunki określone w art. 56 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r. nr 77, poz. 649 z późniejszymi zmianami) do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej.

5. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki Dominującej

Nie wystąpiły ograniczenia zakresu naszego badania. Podmiotowi uprawnionemu i kluczowemu biegłemu rewidentowi w trakcie badania udostępniono żądane dokumenty i dane, jak również udzielono wyczerpujących informacji i wyjaśnień, co między innymi zostało potwierdzone pisemnym oświadczeniem Zarządu Spółki Dominującej z dnia 8 marca 2016 roku.

II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Poniżej zaprezentowane są podstawowe wielkości ze skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz wskaźniki finansowe opisujące wynik finansowy Grupy Kapitałowej, jej sytuację finansową i majątkową w porównaniu do analogicznych wielkości za rok ubiegły.

Podstawowe wielkości ze skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów (w tys. zł)	2015	2014
Przychody ze sprzedaży	18.375.224	18.557.479
Koszty działalności operacyjnej	(20.248.603)	(16.862.130)
Wynik na działalności operacyjnej	(1.901.141)	1.830.113
Zysk (strata) netto	(1.804.215)	1.185.560

Podstawowe dane finansowe pochodzące z skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (w tys. zł)		
Zapasy	433.279	527.596
Należności od odbiorców	1.830.033	1.917.060
Aktywa obrotowe	3.947.248*	6.396.444*
Suma aktywów	32.071.433	34.559.193
Kapitał (fundusz) własny	16.048.157	17.996.564
Zobowiązania krótkoterminowe (w tym krótkoterminowe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne)	7.439.326	4.818.537*
Zobowiązania wobec dostawców	790.706	916.744
Suma zobowiązań i rezerw na zobowiązania	16.023.276	16.562.629

Wskaźniki rentowności i efektywności	2015	2014
– rentowność sprzedaży	-10%	10%
– rentowność netto kapitału własnego	-10%	7%
– wskaźnik rotacji majątku	0,57	0,53
– wskaźnik rotacji należności w dniach	37	38
– wskaźnik rotacji zobowiązań w dniach	15	21
– wskaźnik rotacji zapasów w dniach	9	11

Płynność/Kapitał obrotowy netto		
– stopa zadłużenia	50%	48%
– stopień pokrycia majątku kapitałem własnym	50%	52%
– kapitał obrotowy netto (w tys. zł)	(3.492.078)	325.172
– wskaźnik płynności	0,53	1,07
– wskaźnik podwyższonej płynności	0,47	0,96

*aktywa obrotowe obejmują aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży
*zobowiązania krótkoterminowe obejmują zobowiązania do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Analiza powyższych wielkości i wskaźników wskazuje na wystąpienie w roku 2015 następujących tendencji:
- spadek wskaźnika rentowności netto kapitału własnego,
- wzrost wskaźnika rotacji majątku,
- skrócenie okresów rotacji należności, zobowiązań i zapasów,
- wzrost wskaźnika stopy zadłużenia oraz spadek wskaźnika pokrycia majątku kapitałem własnym,
- spadek kapitału obrotowego,
- spadek wskaźników płynności.

III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

1. Informacje na temat badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Badane skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 roku i obejmuje:
- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 roku, które po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 32.071.433 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku wykazujące stratę netto w kwocie 1.804.215 tys. zł oraz ujemny całkowity dochód ogółem w kwocie 1.682.139 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku wykazujące zmniejszenie kapitału własnego o kwotę 1.948.407 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku wykazujące zmniejszenie stanu środków pieniężnych o kwotę 1.080.356 tys. zł,
- informacje dodatkowe, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Badanie objęło okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku i polegało głównie na:
- badaniu prawidłowości i rzetelności przygotowanego przez Zarząd Spółki Dominującej skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
- badaniu dokumentacji konsolidacyjnej,
- ocenie prawidłowości zastosowanych w trakcie konsolidacji metod i procedur konsolidacyjnych.

2. Dokumentacja konsolidacyjna

Spółka Dominująca przedstawiła dokumentację konsolidacyjną obejmującą:

1) sprawozdania finansowe jednostek podporządkowanych dostosowane do zasad (polityki) rachunkowości obowiązujących przy konsolidacji,
2) sprawozdania finansowe jednostek podporządkowanych przeliczane na walutę polską,
3) wszelkie korekty i wyłączenia dokonywane w celu konsolidacji, niezbędne do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
4) obliczenie udziałów niekontrolujących,
5) obliczenia różnic kursowych z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych, wyrażonych w walutach obcych.

Konsolidacja sprawozdań Grupy Kapitałowej, w odniesieniu do jednostek zależnych, została przeprowadzona metodą pełną przez sumowanie w pełnej wysokości wszystkich odpowiednich pozycji sprawozdań finansowych Spółki Dominującej i jednostek zależnych objętych konsolidacją. W odniesieniu do jednostek współzależnych zastosowano metodę praw własności. Wartość udziału Spółki Dominującej w jednostkach współzależnych skorygowano o przypadające na rzecz Spółki Dominującej zwiększenia lub zmniejszenia kapitału własnego jednostek współzależnych, które nastąpiły w ciągu okresu objętego konsolidacją.

Spółka Dominująca sporządzająca sprawozdanie skonsolidowane nie stosowała istotnych uproszczeń i odstępstw od przyjętych zasad konsolidacji w stosunku do kontrolowanych jednostek.

3. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej

Spółka Dominująca potwierdziła kontynuację działalności przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Istotne zasady wyceny aktywów, kapitałów własnych i zobowiązań, pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały opisane w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka Dominująca sporządziła dodatkowe informacje i objaśnienia w postaci not tabelarycznych do poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz opisów słownych zgodnie z zasadami zawartymi w MSSF.

Zarząd Spółki Dominującej sporządził i załączył do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej w roku obrotowym 2015. Sprawozdanie z działalności zawiera informacje wymagane przez art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133). Dokonaliśmy sprawdzenia tego sprawozdania w zakresie ujawnionych w nim informacji, których bezpośrednim źródłem jest zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Oświadczenia Zarządu

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident otrzymali od Zarządu Spółki Dominującej pisemne oświadczenie, w którym Zarząd stwierdził, iż Grupa Kapitałowa przestrzegała przepisów prawa.

.....

Artur Maziarka
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewid. 90108

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr ewidencyjnym 73:

.....

Artur Maziarka – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o.
- komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 8 marca 2016 roku

GRUPA KAPITAŁOWA TAURON POLSKA ENERGIA S.A.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZGODNE Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ ZATWIERDZONYMI PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2015 ROKU

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW . . . 5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ . . . 6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH . . . 8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH . . . 9

WPROWADZENIE . . . 10
1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej . . . 10
2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia . . . 10

STWIERDZENIE ZGODNOŚCI Z MSSF . . . 12
3. Oświadczenie o zgodności . . . 12
4. Kontynuacja działalności . . . 12
5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji . . . 12

PODSUMOWANIE ZASTOSOWANYCH ISTOTNYCH ZASAD (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI . . . 13
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach . . . 13
7. Nowe standardy i interpretacje . . . 14
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości i zmiany prezentacyjne . . . 16
9. Istotne zasady (polityka) rachunkowości . . . 17
9.1. Zasady konsolidacji oraz rozliczanie nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą) . . . 17
9.1.1. Konsolidacja . . . 17
9.1.2. Nabycia przedsięwzięć . . . 17
9.1.3. Nabycia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa . . . 17
9.2. Rzeczowe aktywa trwałe (nota 18) . . . 17
9.3. Wartość firmy (nota 19) . . . 18
9.4. Świadectwa pochodzenia energii i prawa do emisji gazów (nota 20) . . . 19
9.5. Pozostałe aktywa niematerialne (nota 21) . . . 19
9.6. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych (nota 18, 19) . . . 19
9.7. Koszty finansowania zewnętrznego . . . 20
9.8. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach (nota 22) . . . 20
9.9. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć (nota 23) . . . 20
9.10. Pozostałe aktywa niefinansowe (nota 25) . . . 20
9.11. Zapasy (nota 26) . . . 20
9.12. Należności od odbiorców (nota 27) . . . 21
9.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 29) . . . 21
9.14. Aktywa trwałe/grupa do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży oraz związane z nimi zobowiązania (nota 30) . . . 21
9.15. Kapitał podstawowy (nota 31.1) . . . 21
9.16. Zobowiązania z tytułu zadłużenia (nota 33) . . . 21
9.17. Pochodne instrumenty finansowe (nota 34) . . . 22
9.18. Rachunkowość zabezpieczeń . . . 22
9.19. Rezerwy na świadczenia pracownicze (nota 35) . . . 22
9.20. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu (nota 36) . . . 23
9.21. Rezerwa na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów . . . 23
9.21.1. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii (nota 37.1) . . . 23
9.21.2. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych (nota 37.2) . . . 24
9.22. Pozostałe rezerwy (nota 36 i 38) . . . 24
9.23. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe (nota 39) . . . 24
9.24. Zobowiązania wobec dostawców, Zobowiązania inwestycyjne oraz Pozostałe zobowiązania finansowe . . . 25
9.25. Podatek dochodowy bieżący oraz odroczony (nota 16) . . . 25
9.26. Przychody ze sprzedaży (nota 11) . . . 25
9.26.1. Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej w segmencie Dystrybucja . . . 25
9.26.2. Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż . . . 26

9.26.3. Przychody z hurtowej sprzedaży energii elektrycznej w segmencie Wytwarzanie . . . 26
9.26.4. Przychody ze sprzedaży ciepła w segmencie Wytwarzanie . . . 27
9.26.5. Przychody ze sprzedaży węgla w segmencie Wydobycie . . . 27
9.27. Koszt działalności operacyjnej . . . 27
9.28. Transakcje w walucie obcej oraz przeliczanie na walutę prezentacji działalności zagranicznej . . . 28
9.29. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych . . . 28

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO . . . 29
10. Informacje dotyczące segmentów działalności . . . 29
10.1. Segmenty operacyjne . . . 31
10.2. Geograficzne obszary działalności . . . 32
11. Przychody ze sprzedaży . . . 32
12. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług . . . 33
12.1. Koszty według rodzaju . . . 33
12.2. Koszty świadczeń pracowniczych . . . 33
12.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące . . . 34
13. Pozostałe przychody i koszty operacyjne . . . 35
14. Przychody finansowe . . . 35
15. Koszty finansowe . . . 35
16. Podatek dochodowy . . . 36
16.1. Obciążenia podatkowe . . . 36
16.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej . . . 36
16.3. Odroczony podatek dochodowy . . . 36
16.4. Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego . . . 37
17. Zysk (strata) przypadająca na jedną akcję . . . 37
18. Rzeczowe aktywa trwałe . . . 38
19. Wartość firmy . . . 42
20. Świadectwa energii i prawa do emisji gazów . . . 44
20.1. Długoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów . . . 44
20.2. Krótkoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów . . . 44
20.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Krajowym Rejestrze Uprawnień . . . 45
21. Pozostałe aktywa niematerialne . . . 46
22. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach . . . 47
23. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć . . . 48
24. Pozostałe aktywa finansowe . . . 49
25. Pozostałe aktywa niefinansowe . . . 49
25.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe . . . 49
25.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe . . . 50
26. Zapasy . . . 50
27. Należności od odbiorców . . . 51
28. Należności z tytułu podatków i opłat . . . 51
29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty . . . 51
30. Aktywa trwałe i grupa do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży . . . 52
31. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały . . . 52
31.1. Kapitał podstawowy . . . 52
31.2. Prawa akcjonariuszy . . . 53
31.3. Kapitał zapasowy . . . 53
31.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy . . . 53
31.5. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających . . . 53
31.6. Udziały niekontrolujące . . . 54
32. Dywidendy wypłacone . . . 54
33. Zobowiązania z tytułu zadłużenia . . . 54
33.1. Kredyty i pożyczki . . . 54

33.2. Wyemitowane obligacje . . . 56
33.3. Leasing finansowy . . . 58
34. Instrumenty pochodne . . . 58
35. Rezerwy na świadczenia pracownicze . . . 59
35.1. Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe . . . 59
35.2. Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy . . . 61
36. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe . . . 62
36.1. Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych . . . 62
36.2. Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych . . . 63
36.3. Rezerwa na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem . . . 63
37. Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów . . . 64
37.1. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii . . . 64
37.2. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów . . . 64
38. Pozostałe rezerwy . . . 65
39. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe . . . 66
39.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe . . . 66
39.2. Bierne rozliczenia międzyokresowe krótkoterminowe . . . 66
40. Zobowiązania z tytułu podatków i opłat . . . 66
41. Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe . . . 66
42. Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych . . . 67
42.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej . . . 67
42.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej . . . 67
42.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej . . . 67

INNE INFORMACJE . . . 69
43. Zobowiązania warunkowe . . . 69
44. Zobowiązania i aktywa warunkowe związane z rozliczeniami podatkowymi . . . 71
45. Zabezpieczenie spłaty zobowiązań . . . 72
46. Zobowiązania inwestycyjne . . . 74
47. Informacja o podmiotach powiązanych . . . 74
47.1. Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami . . . 74
47.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa . . . 74
47.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej . . . 75
48. Instrumenty finansowe . . . 76
48.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych . . . 76
48.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych . . . 78
49. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym . . . 78
49.1. Ryzyko kredytowe . . . 79
49.1.1. Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców oraz innymi należnościami finansowymi . . . 79
49.1.2. Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami . . . 81
49.1.3. Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami . . . 81
49.2. Ryzyko związane z płynnością . . . 81
49.3. Ryzyko rynkowe . . . 82
49.3.1. Ryzyko stopy procentowej . . . 82
49.3.2. Ryzyko walutowe . . . 84
49.3.3. Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych . . . 86
50. Ryzyko operacyjne . . . 87
51. Zarządzanie kapitałem i finansami . . . 87
52. Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego . . . 89
53. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym . . . 89

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (*dane przekształcone*)
Przychody ze sprzedaży	**11**	18 375 224	18 577 479
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług, w tym:	**12**	(19 140 775)	(15 648 779)
Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	***12***	*(3 594 654)*	*(50 050)*
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		**(765 551)**	**2 928 700**
Koszty sprzedaży	**12**	(488 859)	(549 164)
Koszty ogólnego zarządu	**12**	(618 969)	(664 187)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	**13**	(27 762)	114 764
Zysk (strata) operacyjna		**(1 901 141)**	**1 830 113**
Udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	**22**	7 933	(936)
Przychody finansowe	**14**	73 452	85 906
Koszty odsetkowe od zadłużenia	**15**	(279 673)	(285 474)
Pozostałe koszty finansowe	**15**	(88 342)	(131 394)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		**(2 187 771)**	**1 498 215**
Podatek dochodowy	**16**	383 556	(312 655)
Zysk (strata) netto		**(1 804 215)**	**1 185 560**
Wycena instrumentów zabezpieczających		85 932	(20 207)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		595	245
Podatek dochodowy	**16**	(16 327)	3 839
Pozostałe całkowite dochody podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		**70 200**	**(16 123)**
Zyski/(straty) aktuarialne		64 523	(338 594)
Podatek dochodowy	**16**	(12 260)	64 333
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć		(387)	–
Pozostałe całkowite dochody nie podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		**51 876**	**(274 261)**
Pozostałe całkowite dochody netto		**122 076**	**(290 384)**
Łączne całkowite dochody		**(1 682 139)**	**895 176**
Zysk (strata) netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		(1 807 317)	1 180 893
Udziałom niekontrolującym		3 102	4 667
Całkowity dochód przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		(1 685 301)	890 879
Udziałom niekontrolującym		3 162	4 297
Zysk (strata) na jedną akcję podstawowy i rozwodniony (w złotych)	**17**	**(1,03)**	**0,67**

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	**18**	24 882 817	24 850 942
Wartość firmy	**19**	92 059	195 155
Świadectwa energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	**20.1**	510 840	472 500
Pozostałe aktywa niematerialne	**21**	1 182 765	1 132 134
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	**22**	418 127	414 584
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	**23**	221 803	198 331
Pozostałe aktywa finansowe	**24**	211 215	179 052
Pozostałe aktywa niefinansowe	**25**	550 375	657 943
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	**16.3**	54 184	62 108
		28 124 185	**28 162 749**
Aktywa obrotowe			
Świadectwa energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	**20.2**	805 388	733 048
Zapasy	**26**	433 279	527 596
Należności od odbiorców	**27**	1 830 033	1 917 060
Należności z tytułu podatków i opłat	**28**	228 345	159 444
Pozostałe aktywa finansowe	**24**	34 334	79 648
Pozostałe aktywa niefinansowe	**25**	233 059	221 034
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	**29**	364 912	1 420 909
Aktywa trwałe i aktywa grupy do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	**30**	17 898	1 337 705
		3 947 248	**6 396 444**
SUMA AKTYWÓW		**32 071 433**	**34 559 193**

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ – ciąg dalszy

	Nota	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
PASYWA			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	**31.1**	8 762 747	8 762 747
Kapitał zapasowy	**31.3**	11 277 247	10 393 686
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	**31.5**	(73 414)	(143 019)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		(791)	(1 386)
Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty)		(3 947 461)	(1 045 580)
		16 018 328	**17 966 448**
Udziały niekontrolujące	**31.6**	**29 829**	**30 116**
Kapitał własny ogółem		**16 048 157**	**17 996 564**
Zobowiązania długoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	**33**	4 924 127	7 468 775
Pochodne instrumenty finansowe	**34**	15 156	93 501
Rezerwy na świadczenia pracownicze	**35**	1 735 206	1 948 323
Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe	**36**	377 372	165 278
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	**39**	650 364	662 072
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	**16.3**	795 176	1 357 157
Pozostałe zobowiązania finansowe		86 549	48 986
		8 583 950	**11 744 092**
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	**33**	3 214 520	644 991
Pochodne instrumenty finansowe	**34**	96 953	102 615
Zobowiązania wobec dostawców		790 706	916 744
Zobowiązania inwestycyjne		766 843	595 550
Rezerwy na świadczenia pracownicze	**35**	172 505	158 954
Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	**37**	1 018 134	923 056
Pozostałe rezerwy	**38**	178 044	158 359
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	**39**	254 337	245 520
Zobowiązania z tytułu podatków i opłat	**40**	429 649	355 636
Pozostałe zobowiązania finansowe		243 713	354 571
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	**41**	273 922	277 571
Zobowiązania grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży	**30**	–	84 970
		7 439 326	**4 818 537**
Zobowiązania razem		**16 023 276**	**16 562 629**
SUMA PASYWÓW		**32 071 433**	**34 559 193**

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

	Nota	Kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej						Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
		Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Zyski zatrzymane/ (Niepokryte straty)	Razem		
Stan na 1 stycznia 2014 roku		**8 762 747**	**9 037 699**	**(126 651)**	**(1 631)**	**(344 999)**	**17 327 165**	**466 334**	**17 793 499**
Dywidenda	**31.6, 32**	–	–	–	–	(332 984)	**(332 984)**	(1 163)	**(334 147)**
Nabycie udziałów niekontrolujących	**31.6**	–	–	–	–	76 938	**76 938**	(407 596)	**(330 658)**
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	**31.6**	–	–	–	–	4 450	**4 450**	(31 756)	**(27 306)**
Podział zysków z lat ubiegłych		–	1 355 987	–	–	(1 355 987)	**–**	–	**–**
Transakcje z właścicielami		**–**	**1 355 987**	**–**	**–**	**(1 607 583)**	**(251 596)**	**(440 515)**	**(692 111)**
Zysk netto		–	–	–	–	1 180 893	**1 180 893**	4 667	**1 185 560**
Pozostałe całkowite dochody		–	–	(16 368)	245	(273 891)	**(290 014)**	(370)	**(290 384)**
Łączne całkowite dochody		**–**	**–**	**(16 368)**	**245**	**907 002**	**890 879**	**4 297**	**895 176**
Stan na 31 grudnia 2014 roku		**8 762 747**	**10 393 686**	**(143 019)**	**(1 386)**	**(1 045 580)**	**17 966 448**	**30 116**	**17 996 564**
Dywidenda	**31.6, 32**	–	–	–	–	(262 882)	**(262 882)**	(2 787)	**(265 669)**
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	**31.6**	–	–	–	–	63	**63**	(662)	**(599)**
Podział zysków z lat ubiegłych	**31.3**	–	883 561	–	–	(883 561)	**–**	–	**–**
Transakcje z właścicielami		**–**	**883 561**	**–**	**–**	**(1 146 380)**	**(262 819)**	**(3 449)**	**(266 268)**
Zysk (strata) netto		–	–	–	–	(1 807 317)	**(1 807 317)**	3 102	**(1 804 215)**
Pozostałe całkowite dochody		–	–	69 605	595	51 816	**122 016**	60	**122 076**
Łączne całkowite dochody		**–**	**–**	**69 605**	**595**	**(1 755 501)**	**(1 685 301)**	**3 162**	**(1 682 139)**
Stan na 31 grudnia 2015 roku		**8 762 747**	**11 277 247**	**(73 414)**	**(791)**	**(3 947 461)**	**16 018 328**	**29 829**	**16 048 157**

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		**(2 187 771)**	**1 498 215**
Udział w (zyskach)/stratach wspólnych przedsięwzięć		(7 933)	936
Amortyzacja		1 832 780	1 796 917
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i wartości firmy		3 595 895	51 036
Odsetki i prowizje		273 502	286 733
Pozostałe korekty zysku przez opodatkowaniem		329	(166)
Zmiana stanu kapitału obrotowego	**42.1**	(7 628)	(707 371)
Podatek dochodowy zapłacony		(111 716)	(308 393)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		**3 387 458**	**2 617 907**
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	**42.2**	(3 973 510)	(3 464 578)
Nabycie aktywów finansowych	**42.2**	(29 067)	(6 684)
Udzielenie pożyczek	**42.2**	(26 100)	(18 050)
Pozostałe płatności		–	(184)
Razem płatności		**(4 028 677)**	**(3 489 496)**
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		36 554	47 800
Spłata udzielonych pożyczek		14 500	11 700
Wykup dłużnych papierów wartościowych		21 732	–
Pozostałe wpływy		13 769	43 263
Razem wpływy		**86 555**	**102 763**
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		**(3 942 122)**	**(3 386 733)**
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wykup dłużnych papierów wartościowych	**42.3**	(450 000)	(1 148 200)
Spłata pożyczek/kredytów	**42.3**	(140 585)	(169 971)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej		(262 882)	(332 984)
Odsetki zapłacone	**42.3**	(276 305)	(273 392)
Pozostałe płatności		(44 059)	(156 077)
Razem płatności		**(1 173 831)**	**(2 080 624)**
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	**42.3**	295 000	–
Emisja dłużnych papierów wartościowych	**42.3**	310 000	3 653 234
Otrzymane dotacje		43 139	63 139
Razem wpływy		**648 139**	**3 716 373**
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		**(525 692)**	**1 635 749**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		**(1 080 356)**	**866 923**
Różnice kursowe netto		1 169	(177)
Środki pieniężne na początek okresu	**29**	**1 408 071**	**541 148**
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	**29**	**327 715**	**1 408 071**
o ograniczonej możliwości dysponowania	**29**	206 254	116 568

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

WPROWADZENIE

1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A. („Grupa", „Grupa Kapitałowa", „Grupa TAURON") składa się z TAURON Polska Energia S.A. („jednostka dominująca", „Spółka", „Spółka dominująca") i jej spółek zależnych. TAURON Polska Energia S.A., mająca siedzibę w Katowicach przy ul. ks. Piotra Ściegiennego 3, prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej, zawiązanej aktem notarialnym w dniu 6 grudnia 2006 roku. Do dnia 16 listopada 2007 roku Spółka działała pod firmą Energetyka Południe S.A.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy, Katowice-Wschód Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000271562. Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 240524697.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony. Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy.

Podstawowy przedmiot działalności Grupy TAURON odzwierciedla podział na segmenty: Wydobycie, Wytwarzanie, Dystrybucja, Sprzedaż oraz działalność pozostała, o czym szerzej w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 8 marca 2016 roku.

Skład Zarządu

W skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2015 roku wchodzili:

- Remigiusz Nowakowski – Prezes Zarządu,
- Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu,
- Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu,
- Anna Striżyk – Wiceprezes Zarządu,
- Piotr Zawistowski – Wiceprezes Zarządu.

Po dniu bilansowym w dniu 8 stycznia 2016 roku Rada Nadzorcza odwołała ze stanowiska Wiceprezes Zarządu Annę Striżyk. W dniu 29 stycznia 2016 roku Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu TAURON Polska Energia S.A. Marka Wadowskiego, powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu nie uległ zmianie.

W skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2014 roku wchodzili:

- Dariusz Lubera – Prezes Zarządu,
- Aleksander Grad – Wiceprezes Zarządu,
- Katarzyna Rozenfeld – Wiceprezes Zarządu,
- Stanisław Tokarski – Wiceprezes Zarządu,
- Krzysztof Zawadzki – Wiceprezes Zarządu.

Zmiany składu Zarządu w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku zostały opisane w sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku w punkcie 6.11.1.

2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia

Na dzień 31 grudnia 2015 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała bezpośrednio i pośrednio udziały i akcje w następujących istotnych spółkach zależnych:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym spółki
1	TAURON Wydobycie S.A.	Jaworzno	Wydobycie	100,00%
2	TAURON Wytwarzanie S.A.	Jaworzno	Wytwarzanie	100,00%
3	TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.	Jelenia Góra	Wytwarzanie	100,00%
4	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	100,00%
5	TAURON Dystrybucja S.A.	Kraków	Dystrybucja	99,72%
6	TAURON Dystrybucja Serwis S.A.[1]	Wrocław	Dystrybucja	99,72%
7	TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.[1]	Tarnów	Dystrybucja	99,72%
8	TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.	Kraków	Sprzedaż	100,00%
9	TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o.	Gliwice	Sprzedaż	100,00%
10	TAURON Czech Energy s.r.o.	Ostrawa, Republika Czeska	Sprzedaż	100,00%
11	TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o.	Wrocław	Pozostałe	100,00%
12	Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.	Krzeszowice	Pozostałe	100,00%
13	Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Pozostałe	100,00%
14	TAURON Sweden Energy AB (publ)	Sztokholm, Szwecja	Pozostałe	100,00%
15	Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o.[2]	Stalowa Wola	Pozostałe	100,00%

[1] *Udział w TAURON Dystrybucja Serwis S.A. oraz TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Dystrybucja S.A. Dodatkowo, TAURON Polska Energia S.A. jest użytkownikiem udziałów/akcji będących własnością TAURON Dystrybucja S.A.*

[2] *W dniu 1 lipca 2015 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek Energopower Sp. z o.o. oraz Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o.*

Dodatkowo, na dzień 31 grudnia 2015 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała także udział pośredni i bezpośredni w następujących istotnych spółkach współzależnych:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym spółki
1	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.[1]	Stalowa Wola	Wytwarzanie	50,00%
2	Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o.[1]	Kędzierzyn Koźle	Wytwarzanie	50,00%
3	TAMEH HOLDING Sp. z o.o.[2]	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
4	TAMEH POLSKA Sp. z o.o.[2]	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
5	TAMEH Czech s.r.o.[2]	Ostrawa, Republika Czeska	Wytwarzanie	50,00%

[1] *Udział w Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. oraz Elektrowni Blachownia Nowa Sp. z o.o. posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Wytwarzanie S.A.*

[2] *Spółki tworzą grupę kapitałową. TAURON Polska Energia S.A. posiada bezpośredni udział w kapitale i organie stanowiącym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która posiada 100% udział w kapitale i organie stanowiącym TAMEH POLSKA Sp. z o.o. oraz TAMEH Czech s.r.o.*

Objęcie udziałów w spółce Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o.

W dniu 5 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy Katowice-Wschód, Wydział VIII Gospodarczy dokonał rejestracji spółki RSG Sp. z o.o. (obecnie Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o.). 100% udziałów w nowopowstałej spółce zostało objęte przez TAURON Polska Energia S.A. w łącznej cenie nabycia 102 tysiące złotych.

W dniu 1 grudnia 2015 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. podjęło decyzję o podwyższeniu kapitału spółki do kwoty 2 100 tysięcy złotych w drodze emisji 20 000 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy i łącznej wartości nominalnej 2 000 tysięcy złotych. Wszystkie nowe udziały zostały objęte przez Spółkę w cenie nabycia równej ich wartości nominalnej.

W dniu 31 grudnia 2015 roku, pomiędzy spółką Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A. zawarta została umowa sprzedaży oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach, jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa, co zostało szerzej opisane w nocie 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W związku z faktem iż na podstawie powyższej umowy korzyści i ryzyka związane z nabytą zorganizowaną częścią przedsiębiorstwa przeszły na Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. w dniu 1 stycznia 2016 roku, spółka Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. zostanie objęta skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym począwszy od dnia 1 stycznia 2016 roku.

STWIERDZENIE ZGODNOŚCI Z MSSF

3. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF") zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE").

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR") oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

Spółki Grupy oraz jednostka dominująca prowadzą swoje księgi rachunkowe i sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, z wyjątkiem Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o., TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ), które prowadzą swoje księgi rachunkowe oraz sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi odpowiednio w Polsce, Republice Czeskiej i w Szwecji.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia niniejszego sprawozdania skonsolidowanego do zgodności z MSSF.

4. Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości, z wyjątkiem spółki Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez pozostałe spółki Grupy.

5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i spółek zależnych, z wyjątkiem TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Walutą funkcjonalną TAURON Czech Energy s.r.o. jest korona czeska („CZK"), a walutą funkcjonalną TAURON Sweden Energy AB (publ) jest euro („EUR"). Pozycje sprawozdań finansowych TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) są przeliczane przy użyciu odpowiednich kursów wymiany na walutę prezentacji Grupy TAURON.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN"), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

PODSUMOWANIE ZASTOSOWANYCH ISTOTNYCH ZASAD (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione w odpowiednich notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak wskazano w tabeli poniżej.

Poniżej przedstawiono pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań.

Pozycja	Wartość pozycji, której dotyczy szacunek w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym		Opis polityki rachunkowości	Szczegóły dotyczące przyjętych założeń i kalkulacji istotnego szacunku
	2015	2014		
Rzeczowe aktywa trwałe	24 882 817	24 850 942	nota 9.2 nota 9.6	• Odpis z tytułu utraty wartości wartość rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 3 410 726 tysięcy złotych. nota 18 • Szacunek okresów użytkowania (stawki amortyzacyjne) – zmniejszenie kosztów amortyzacji w wysokości 6 177 tysięcy złotych jako skutek weryfikacji okresów ekonomicznej użyteczności. nota 12.3
Wartość firmy	92 059	195 155	nota 9.3 nota 9.6	• Odpis z tytułu utraty wartości dotyczący wartość firmy w wysokości 154 998 tysięcy złotych. nota 19
Rezerwa na świadczenia pracownicze	1 907 711	2 107 277	nota 9.19	• Opis przyjętych założeń aktuarialnych wraz z analizą wrażliwości. nota 35
Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	153 083	8 130	nota 9.21	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 37
Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	865 051	914 926	nota 9.21	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 37
Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	111 675	120 704	nota 9.20	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 36
Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	101 244	42 774	nota 9.20	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 36
Rezerwa na umowy rodzące obciążenia	182 877	–	nota 9.22	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 36
Zarachowane przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż	16 284 291	16 319 893	nota 9.26	• Doszacowanie przychodów z tego tytułu na dzień bilansowy w wysokości 248 098 tysięcy złotych. nota 11
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	54 184	62 108	nota 9.25	• Realizowalność aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. nota 16.3
Pochodne instrumenty finansowe: Aktywa Zobowiązania	 5 684 112 109	 1 811 196 116	nota 9.17	• Wycena wartości godziwej. nota 34
Należności od odbiorców	1 830 033	1 917 060	nota 9.12	• Odpis aktualizujący – na dzień bilansowy odpisy aktualizujące należności od odbiorców wynosiły 278 374 tysiące złotych. nota 27, nota 49.1.1

7. Nowe standardy i interpretacje

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

- **Zmiany do standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, zatwierdzone przez Unię Europejską, które nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu następujące zmiany do standardów nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard	Data wejścia w życie w UE (*okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie*)
Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze*	1 lutego 2015
Zmiany do różnych standardów – *Poprawki do MSSF (cykl 2010–2012)*	1 lutego 2015
Zmiany do MSSF 11 *Wspólne ustalenia umowne: Rozliczanie nabycia udziałów we wspólnych działaniach.*	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień*	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 16 *Rzeczowe aktywa trwałe* oraz MSR 38 *Aktywa niematerialne: Wyjaśnienia na temat akceptowalnych metod amortyzacyjnych*	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 16 *Rzeczowe aktywa trwałe* oraz MSR 41 *Rolnictwo: uprawy roślinne*	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe: Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych*	1 stycznia 2016
Zmiany do różnych standardów *Poprawki do MSSF (cykl 2012–2014)*	1 stycznia 2016

- **Standardy wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i zmiany do standardów, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską i nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu następujące nowe standardy będą miały lub mogą mieć istotny wpływ na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard i jego opis	Szacowany wpływ	Data wejścia w życie według standardu, niezatwierdzone przez UE*
MSSF 9 *Instrumenty finansowe* MSSF 9 wprowadza podejście do klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych odzwierciedlające model biznesowy, w którym są zarządzane oraz charakterystykę przepływów pieniężnych. W ramach MSSF 9 został wprowadzony nowy model oceny utraty wartości, który będzie wymagał bardziej terminowego ujmowania oczekiwanych strat kredytowych. Nowy model spowoduje także wprowadzenie jednolitych zasad podejścia do oceny utraty wartości stosowanych do wszystkich instrumentów finansowych. Ponadto, MSSF 9 wprowadza ulepszony model rachunkowości zabezpieczeń. Zmiany te mają na celu dostosowanie zasad ujmowania w sprawozdaniach finansowych kwestii z zakresu zarządzania ryzykiem, umożliwiając podmiotom lepsze odzwierciedlenie podejmowanych działań w ich sprawozdaniach finansowych.	Wstępna analiza wpływu MSSF 9 na stosowane zasady rachunkowości wykazała, iż dla Grupy istotna będzie zmiana polegająca na zastąpieniu dotychczasowych modeli klasyfikacji i wyceny wynikających z MSR 39 jednym modelem przewidującym tylko dwie kategorie klasyfikacji: zamortyzowany koszt i wartość godziwą. Klasyfikacja zgodna z MSSF 9 opiera się na modelu biznesowym stosowanym do zarządzania aktywami finansowymi. Ponadto standard wprowadza nowy model rachunkowości zabezpieczeń, wymagający rozbudowanych ujawnień w zakresie zarządzania ryzykiem. Ocena wpływu MSSF 9 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe z uwagi na duży zakres zmian jest przedmiotem dalszej analizy.	1 stycznia 2018

Standard i jego opis	Szacowany wpływ	Data wejścia w życie według standardu, niezatwierdzone przez UE*
MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* Standard ten określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną* oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów. W dniu 11 września 2015 roku RMSR przesunęła datę wejścia w życie standardu o rok – okresy roczne rozpoczynające się dnia 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie (pierwotnie termin wejścia w życie ustalony został na okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie).	Wstępna analiza wpływu MSSF 15 na dotychczasowe zasady rachunkowości wykazała, iż zmienia on sposób rozliczenia umów z klientami, w szczególności, gdy w ramach jednej umowy świadczone są usługi i dostarczane są towary, co w przypadku Grupy może mieć istotne znaczenie w segmencie Sprzedaży. Oczekuje się, iż nowe wytyczne MSSF 15 mogą spowodować konieczność zmiany systemów, natomiast przed wejściem w życie standardu Grupa planuje przeprowadzić analizę umów z klientami w pięciu krokach – od identyfikacji umowy (lub ich grup), przez wskazanie pojedynczych zobowiązań i ustalenie cen, przyporządkowanie ich do poszczególnych zobowiązań i rozpoznanie przychodu. Nowy standard wymaga ujawniania w sprawozdaniach finansowych znacznie większej ilości informacji o sprzedaży i przychodach. Ocena wpływu MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe z uwagi na duży zakres zmian jest przedmiotem dalszej analizy.	1 stycznia 2018
MSSF 16 *Leasing* Zgodnie z MSSF 16 leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, jeżeli jej ustalenie nie jest trudne. Jeżeli nie można łatwo określić tej stopy, leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową. W odniesieniu do klasyfikacji leasingu u leasingodawców, przeprowadza się ją tak samo jak zgodnie z MSR 17 – tj. jako leasing operacyjny lub finansowy. U leasingodawcy leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania odnośnych aktywów. W przeciwnym przypadku leasing jest klasyfikowany jako leasing operacyjny. W leasingu finansowym leasingodawca rozpoznaje przychody finansowe przez okres leasingu, w oparciu o stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji netto. Leasingodawca ujmuje płatności leasingu operacyjnego w przychody liniowo lub w inny systematyczny sposób, jeśli lepiej odzwierciedla wzór otrzymywania korzyści z wykorzystania odnośnych aktywów.	Wstępna analiza wpływu MSSF 16 na stosowane zasady rachunkowości wykazała, iż dla Grupy istotna będzie zmiana polegająca na konieczności ujęcia w sprawozdaniu finansowym składników aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu w przypadku umów leasingu obecnie klasyfikowanych jako leasing operacyjny oraz zmiana prezentacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego, które obecnie ujmowane są w ramach rzeczowych aktywów trwałych lub aktywów niematerialnych. Grupa planuje przeprowadzić analizę wszystkich zawartych umów leasingu celem identyfikacji tych, które będą wymagały rozpoznania aktywów i zobowiązań w sprawozdaniu finansowym lub zmiany prezentacji. Ze względu na odległy termin wejścia w życie MSSF 16, który jeszcze nie został zatwierdzony przez UE, na dzień zatwierdzenia do publikacji sprawozdania finansowego Grupa nie przeprowadziła jeszcze analiz pozwalających określić wpływ planowanych zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Taka analiza zostanie przeprowadzona w terminie późniejszym.	1 stycznia 2019

** Okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie.*

W ocenie Zarządu następujące standardy i zmiany do standardów nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard	Data wejścia w życie według standardu, niezatwierdzone przez UE (*okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie*)
MSSF 14 *Odroczone salda z regulowanej działalności*	1 stycznia 2016
Zmiany do MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* oraz MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem*	1 stycznia 2016
Zmiany do MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe*, MSSF 12 *Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach* oraz MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach – Jednostki inwestycyjne: zastosowanie zwolnienia z konsolidacji*	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat*. Zmiany do MSR 12 wyjaśniają sposób wykazywania aktywów z tytułu odroczonego podatku w związku z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej.	1 stycznia 2017

Poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje również rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości i zmiany prezentacyjne

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku, z wyjątkiem zastosowania Interpretacji KIMSF 21 *Opłaty publiczne,* obowiązującej dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 17 czerwca 2014 roku lub po tej dacie oraz Zmian do różnych standardów – *Poprawki do MSSF (cykl 2011–2013)*, obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2015 roku. Wprowadzenie tych regulacji w ocenie Zarządu nie miało istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości.

W 2015 roku Spółka podjęła decyzję o zmianie definicji EBITDA. Przez EBITDA Spółka rozumie zysk/stratę operacyjną („EBIT") powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe (poprzednio – EBIT powiększony o amortyzację). Zmiana w zakresie definicji EBITDA została szerzej opisana w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Dane porównywalne zostały odpowiednio przekształcone, jak zaprezentowano w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (*dane zatwierdzone*)	Uwzględnienie w definicji EBITDA odpisów aktualizujących aktywa niefinansowe	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (*dane przekształcone*)
Zysk (strata) operacyjna – EBIT	1 830 113	–	1 830 113
Amortyzacja	(1 796 987)	–	(1 796 987)
Odpisy aktualizujące	–	(67 444)	(67 444)
EBITDA	**3 627 100**	**67 444**	**3 694 544**

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Grupa, w celu zwiększenia wartości użytkowej sprawozdania dla użytkowników, zdecydowała o zmianie prezentacji przychodów i kosztów związanych z wytworzeniem w elektrowniach wiatrowych i wodnych należących do Grupy praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych.

	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (*dane zatwierdzone*)	Zmiana prezentacji przychodów z wytworzenia praw majątkowych	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (*dane przekształcone*)
Przychody ze sprzedaży	18 440 763	136 716	**18 577 479**
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(15 512 063)	(136 716)	**(15 648 779)**

9. Istotne zasady (polityka) rachunkowości

9.1. Zasady konsolidacji oraz rozliczanie nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą)

9.1.1. Konsolidacja

Za jednostki zależne uznaje się te jednostki, w odniesieniu do których jednostka dominująca, bezpośrednio lub pośrednio poprzez swoje jednostki zależne sprawuje kontrolę.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji metoda pełną od dnia objęcia kontroli do dnia utraty kontroli. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości. Salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski i straty (jeżeli nie wskazują na utratę wartości) wynikające z transakcji w ramach Grupy są eliminowane.

9.1.2. Nabycia przedsięwzięć

Objęcie kontroli nad przedsięwzięciem rozlicza się metodą przejęcia. Na dzień przejęcia jednostka przejmująca ujmuje możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa oraz przejęte zobowiązania i wycenia w ich wartościach godziwych.

Nadwyżka sumy przekazanej zapłaty za przejęcie, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej na dzień przejęcia uprzednio posiadanego udziału w jednostce przejmowanej, nad kwotą netto ustalonej na dzień przejęcia wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań stanowi wartość firmy (zasady rachunkowości dotyczące wartości firmy przedstawiono w nocie 9.3).

9.1.3. Nabycia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa

Transakcje połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa (tj. podmioty łączące się były zarówno przed, jak i po transakcji kontrolowane przez Skarb Państwa) rozliczane są metodą łączenia udziałów na zasadach opisanych poniżej.

Sprawozdanie finansowe po połączeniu odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy, ponieważ żaden z łączących się podmiotów nie jest w istocie nabywany. Sprawozdanie przygotowywane jest tak, jakby łączące się podmioty były połączone ze sobą od dnia objęcia ich wspólną kontrolą.

Rozliczając połączenie jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa, w celu ustalenia wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej jednostce, Spółka korzysta z jednostkowego sprawozdania finansowego tej przejmowanej jednostki. Rozliczając połączenie jednostek pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa w ramach Grupy TAURON, Spółka korzysta ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako źródła wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej spółce zależnej.

Różnica pomiędzy wartością księgową aktywów netto rozpoznanych w wyniku połączenia a wartością udziałów rozpoznawanych dotychczas w księgach spółki przejmującej zostaje rozpoznana w kapitale własnym spółki przejmującej.

Podmioty wniesione do Spółki w maju 2007 roku znajdowały się pod kontrolą Skarbu Państwa, co oznacza, że zarówno Spółka, jak i wnoszone podmioty były w momencie wniesienia pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełnia więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą, w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3.

9.2. Rzeczowe aktywa trwałe (nota 18)

Kluczowe dla Grupy środki trwałe w poszczególnych segmentach to:

- Wytwarzanie:
  - kotły wraz z urządzeniami pomocniczymi, turbiny z generatorami, transformatory i stacje ciepłownicze, a także urządzenia do rozładunku paliwa i transportu, pompownie i instalacje odsiarczania;
  - stacje ciepłownicze, urządzenia do rozładunku paliwa i transportu, a także pompownie i stacje uzdatniania wody;
  - elektrownie wiatrowe, turbozespoły wodne oraz jazy i zapory.
- Dystrybucja: stacje oraz linie elektroenergetyczne. Linie elektroenergetyczne położone są na obszarze 58 tysięcy km kwadratowych, o łącznej długości ok. 265 tysięcy km;

- Wydobycie: obudowy zmechanizowane, szyby i upadowe wydobywcze oraz środki trwałe zlokalizowane w ścianach kopalni i w zakładzie przeróbki węgla.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt obejmuje:

- cenę nabycia lub koszt wytworzenia,
- koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania,
- przewidywany koszt demontażu, usunięcia rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje (politykę rachunkowości w zakresie tworzenia rezerw na te koszty przedstawiono w nocie 9.20),
- koszty finansowania zewnętrznego (politykę rachunkowości w zakresie kapitalizacji tych kosztów przedstawiono w nocie 9.7).

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitalnych, przeglądów okresowych oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Grupa ujmuje jako odrębne pozycje rzeczowych aktywów trwałych specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, jeżeli ich okres użytkowania wynosi więcej niż 1 rok.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszone o jego wartość rezydualną. Amortyzacja następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Rzeczowe aktywa trwałe (w tym komponenty) są amortyzowane liniowo przez ich przewidywany okres użytkowania, z wyjątkiem gruntów i środków trwałych w budowie, które nie podlegają amortyzacji. Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący są amortyzowane przez okres użytkowania środka trwałego, którego dotyczą.

Zasady amortyzacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego są spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji aktywów będących własnością jednostki. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów umarza się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania.

Średnie pozostałe okresy użytkowania poszczególnych grup środków trwałych są następujące:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	16 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	10 lat
Inne środki trwałe	4 lata

Rzeczowe aktywa trwałe są poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych są przeprowadzane zgodnie z polityką rachunkowości określoną w nocie 9.6.

9.3. Wartość firmy (nota 19)

Wartość firmy wycenia się według wartości początkowej (ustalonej zgodnie z polityką rachunkowości przedstawioną w nocie 9.1.2) pomniejszonej o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz testowana jest na utratę wartości raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU"), które mogą skorzystać z synergii połączenia. Za najniższy poziom w Grupie, do którego może zostać przypisana wartość firmy i na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, Grupa uznała segment operacyjny, z wyjątkiem segmentu Wytwarzanie. W przypadku segmentu Wytwarzanie taki najniższy poziom stanowią CGU związane z wytwarzaniem energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji i przy współspalaniu biomasy i innej termicznie pozyskiwanej energii (spółka TAURON Wytwarzanie S.A.), CGU związane z wytwarzaniem energii elektrycznej w źródłach odnawialnych (spółka TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.) oraz CGU związane z produkcją, dystrybucją i sprzedażą ciepła (spółka TAURON Ciepło Sp. z o.o.).

Test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przeprowadza się zgodnie z zasadami rachunkowości przedstawionymi w nocie 9.6.

9.4. Świadectwa pochodzenia energii i prawa do emisji gazów (nota 20)

W ramach tej pozycji wykazywane są:

- świadectwa pochodzenia energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych (OZE), z kogeneracji gazowej, metanowej oraz pozostałej kogeneracji, a także świadectwa efektywności energetycznej, otrzymane lub nabyte z zamiarem umorzenia w związku ze sprzedażą energii elektrycznej odbiorcom finalnym;
- prawa do emisji gazów cieplarnianych otrzymane lub nabywane z zamiarem spełnienia obowiązku wynikającego z emisji gazów cieplarnianych.

Grupa klasyfikuje świadectwa pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów cieplarnianych na podstawie intencji co do sposobu ich przeznaczenia określonej w dniu nabycia (z możliwością późniejszej reklasyfikacji) jako:

- aktywa niematerialne krótkoterminowe – świadectwa pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, w przypadku gdy Grupa ma zamiar umorzyć je w celu spełnienia obowiązku za rok bieżący,
- aktywa niematerialne długoterminowe – świadectwa pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, dla których celem jest wypełnienie obowiązku przedstawienia do umorzenia za lata kolejne,
- zapasy – świadectwa pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów przeznaczone do sprzedaży.

Zasady wyceny tych aktywów na moment początkowego ujęcia są następujące:

	Nabyte	Przyznane / Otrzymane nieodpłatnie	Rozchód
Świadectwa pochodzenia	Cena nabycia	Wartość godziwa na dzień otrzymania	Średnia ważona
Prawa do emisji gazów	Cena nabycia	Wartość nominalna (tj. zero)	W pierwszej kolejności otrzymane nieodpłatnie a następnie nabyte (wg średniej ważonej)

Umorzenie posiadanych świadectw pochodzenia energii oraz praw do emisji gazów (w korespondencji z rozliczeniem kwoty rezerwy) następuje na dzień umorzenia tych praw. Zasady tworzenia rezerw z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii oraz rezerw na zobowiązania z tytułu emisji gazów przedstawiono w nocie 9.21.

9.5. Pozostałe aktywa niematerialne (nota 21)

Główne pozycje ujęte w ramach pozostałych aktywów niematerialnych to nabyte prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości.

Składniki pozostałych aktywów niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o skumulowane odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

Pozostałe aktywa niematerialne, z wyjątkiem nieoddanych do użytkowania, są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania. Podstawą naliczania amortyzacji jest wartość początkowa pomniejszona o wartość rezydualną.

Wartość rezydualną uwzględnia się w przy ustalaniu podstawy ustalania odpisów amortyzacyjnych, jeżeli w odniesieniu do danego aktywa istnieje aktywny rynek. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów ustalono wartość rezydualną na bazie cen rynkowych. Ze względu na fakt, iż wartość rezydualna jest zbliżona do wartości bilansowej prawo to nie podlegało amortyzacji.

Dla poszczególnych grup pozostałych aktywów niematerialnych przyjęto następujące średnie pozostałe okresy użytkowania:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Koszty zakończonych prac rozwojowych	2 lata
Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	4 lata
Inne	10 lat

9.6. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych (nota 18, 19)

Wartość firmy podlega corocznemu testowi sprawdzającemu, czy nastąpiła utrata wartości oraz każdorazowo, gdy występują przesłanki. Pozostałe niefinansowe aktywa trwałe podlegają testowi na utratę wartości, gdy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości.

W ramach testu na utratę wartości Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne („CGU"), do którego dany składnik aktywów należy. Informacje dotyczące określenia CGU, do którego alokowana zostaje wartość firmy zawiera nota 9.3.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub CGU odpowiada wyższej z dwóch: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów/CGU jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Odpis z tytułu utraty wartości w pierwszej kolejności przypisuje się do wartości firmy, pozostałą kwotę odpisu alokuje się do poszczególnych aktywów wchodzących w skład CGU do udziału wartości bilansowej poszczególnych aktywów w wartości bilansowej CGU, przy czym w wyniku alokacji odpisu wartość bilansowa składnika aktywów nie może być niższa od najwyższej z trzech kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia, wartości użytkowej i zera.

W przypadku kiedy przesłanki, z uwagi na które w okresach poprzednich został ujęty odpis z tytułu utraty wartości już nie występują, odpis ten zostaje odwrócony bądź zmniejszony. Odpis z tytułu utraty wartości firmy nie podlega odwróceniu.

9.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia lub ceny nabycia dostosowywanych składników aktywów trwałych.

Na koszty finansowania zewnętrznego składają się przede wszystkim odsetki od finansowania specyficznego i ogólnego wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego. Kapitalizacji podlega także efektywna część zabezpieczenia dla kontraktów spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń i zawieranych w zawiązku finansowaniem budowy aktywów trwałych (polityka rachunkowości zabezpieczeń przedstawiona została w nocie 9.18).

Po zakończeniu dostosowywania składnika aktywów finansowanego przez finansowanie specyficzne, finansowanie to, jak i związane z nim koszty nie są brane pod uwagę przy określaniu kosztów finansowania podlegających kapitalizacji.

Kwotę kosztów ogólnego finansowania zewnętrznego podlegającą aktywowaniu określa się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na dostosowywane składniki aktywów. Stopa kapitalizacji stanowi średnią ważoną stopę wszystkich kosztów finansowania zewnętrznego dotyczących finansowania zewnętrznego stanowiących zobowiązania w danym okresie, ale innych niż finansowanie specyficzne.

9.8. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach (nota 22)

Wspólne porozumienia umowne Grupy zostały zaklasyfikowane jako wspólne przedsięwzięcia. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach, w których Grupa sprawuje współkontrolę, są ujmowane metodą praw własności.

Przy zastosowaniu metody praw własności, wartość początkową inwestycji w cenie nabycia zwiększa się lub zmniejsza o udział w zyskach/stratach oraz udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnego przedsięwzięcia od dnia przejęcia (ujmowany odpowiednio w wyniku finansowym lub w pozostałych całkowitych dochodach Grupy).

Udział we wspólnych przedsięwzięciach testowany jest na utratę wartości w przypadku wystąpienia przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia utraty lub odwrócenia uprzednio ujętego odpisu.

9.9. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć (nota 23)

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia nie spełniają kryteriów uznania za inwestycje netto we wspólne przedsięwzięcie. Pożyczki ujmowane są początkowo w wartości godziwej i wyceniane na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

9.10. Pozostałe aktywa niefinansowe (nota 25)

Grupa ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie, aktywa niematerialne oraz zapasy. Zaliczki, jako aktywa niepieniężne, nie podlegają dyskontowaniu.

Do rozliczeń międzyokresowych Grupa zalicza w szczególności koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego, obejmujące m.in. koszty zbrojenia ścian wydobywczych oraz koszty drążenia eksploatacyjnych wyrobisk chodnikowych nie zaliczanych do rzeczowych aktywów trwałych. Koszty te ujmowane są w wysokości poniesionych wydatków i odpisywane są do rachunku wyników stosownie do procentowego miesięcznego wykonania planowanej produkcji węgla handlowego z poszczególnych ścian wydobywczych.

9.11. Zapasy (nota 26)

Zapasy Grupy obejmują głównie zapasy paliw (stanowiące materiały, półprodukty lub produkty gotowe) oraz prawa majątkowe pochodzenia energii i prawa do emisji gazów cieplarnianych przeznaczone do sprzedaży.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Wycena rozchodu zapasów dokonywana jest metodą średniej ważonej.

9.12. Należności od odbiorców (nota 27)

Należności od odbiorców obejmują należności zafakturowane oraz należności zarachowane na poczet przychodów, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane. Politykę rachunkowości w zakresie przychodów zarachowanych opisano w nocie 9.26.

Należności od odbiorców są wyceniane według kwot pierwotnie zafakturowanych (uwzględniając wpływ dyskontowania, jeżeli jest istotny), z uwzględnieniem odpisu aktualizującego.

Na dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Do istotnych obiektywnych przesłanek Grupa zalicza przede wszystkim opóźnienie w spłacie, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie na drogę sądową przeciwko dłużnikowi, postawienie w stan likwidacji lub upadłości, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym dłużnika.

Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej, dokonywany jest odpis aktualizujący do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. W przypadku należności od dłużników postawionych w stan likwidacji i upadłości, skierowanych na drogę postępowania sądowego oraz skierowanych na drogę egzekucji administracyjnej lub sądowej odpis tworzony jest w wysokości 100%. W pozostałych przypadkach odpis tworzony jest grupowo w oparciu o opóźnienie w spłacie – należności niezapłacone od 6 do 9 miesięcy – 50%, należności niezapłacone powyżej 9 miesięcy – 100%,

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

9.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 29)

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują w szczególności środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej. W przypadku środków zgromadzonych na rachunkach bankowych wartość nominalna na dzień bilansowy obejmuje doliczone przez bank odsetki lub naliczone we własnym zakresie przez spółkę.

9.14. Aktywa trwałe/grupa do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży oraz związane z nimi zobowiązania (nota 30)

Aktywa trwałe/grupy do zbycia oraz związane z nimi zobowiązania są klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a sprzedaż jest uważana za wysoce prawdopodobną. Ujmowane są one w niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

9.15. Kapitał podstawowy (nota 31.1)

Kapitał podstawowy wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym jednostki dominującej.

9.16. Zobowiązania z tytułu zadłużenia (nota 33)

Zobowiązania z tytułu zadłużenia obejmują: kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Zobowiązania z tytułu zadłużenia wycenia się początkowo w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty metodą liniową przez okres trwania leasingu.

9.17. Pochodne instrumenty finansowe (nota 34)

Pochodne instrumenty finansowe objęte zakresem MSR 39 zalicza się do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem instrumentów pochodnych stanowiących instrumenty zabezpieczające i objętych rachunkowością zabezpieczeń. Instrumenty pochodne nabywane i utrzymywane w celu zabezpieczenia własnych potrzeb jako wyłączone z zakresu MSR 39 nie podlegają wycenie na dzień bilansowy.

Instrumenty pochodne zaliczone do kategorii „aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy" są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w wyniku okresu. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Na dzień bilansowy instrumenty pochodne Interest Rate Swaps (IRS) nabyte i utrzymywane w celu zabezpieczenia się przez ryzykiem zmian stóp procentowych związanym z wyemitowanymi obligacjami objęte są rachunkowością zabezpieczeń (polityka rachunkowości opisana szczegółowo w nocie 9.18). Pozostałe posiadane przez Grupę na dzień bilansowy instrumenty pochodne nie są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

Na dzień bilansowy Grupa posiada następujące instrumenty pochodne:

Klasyfikacja	Rodzaj instrumentów
Instrumenty pochodne w rachunkowości zabezpieczeń	Swapy procentowe (Interest Rate Swap – IRS) zawarte w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych. Podlegają rachunkowości zabezpieczeń – dalsza polityka przedstawiona w nocie 9.18.
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń – zaklasyfikowane do „aktywów/zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy"	• kontrakty walutowe forward zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów walut; • swapy procentowo-walutowe (Coupon Cross Currency Swap – CCIRS) zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów walutowych; • kontrakty forward i futures na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii i innych towarów zawierane i utrzymywane w celach spekulacyjnych.
Instrumenty pochodne wyłączone z zakresu MSR 39	Kontrakty terminowe na zakup i sprzedaż aktywów niefinansowych zawierane i utrzymywane w celu zabezpieczenia własnych potrzeb.

9.18. Rachunkowość zabezpieczeń

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych Grupa korzysta z finansowych instrumentów pochodnych typu swap procentowych (Interest Rate Swap). Instrumenty te zabezpieczają przepływy środków pieniężnych związane z wyemitowanymi obligacjami. Transakcje te są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmuje się w następujący sposób:

- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, które stanowią efektywne zabezpieczenie ujmuje się bezpośrednio w pozostałych całkowitych dochodach oraz
- nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w wyniku finansowym jako zysk lub stratę bieżącego okresu.

Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zyski/straty z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego ujmuje się bezpośrednio jako zysk lub stratę bieżącego okresu w momencie, w którym pozycja zabezpieczana wpływa na zysk lub stratę bieżącego okresu.

9.19. Rezerwy na świadczenia pracownicze (nota 35)

Zgodnie z zakładowymi regulaminami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do następujących świadczeń po okresie zatrudnienia:

- odpraw emerytalno-rentowych – wypłacanych jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę,
- odpraw pośmiertnych,
- ekwiwalentu pieniężnego wynikającego z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,
- deputatów węglowych wydawanych w określonej ilości w naturze lub wypłacanych w formie ekwiwalentu pieniężnego,
- świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Pracownicy spółek Grupy są również uprawnieni do nagród jubileuszowych, które są wypłacane po przepracowaniu określonej liczby lat.

Wartość bieżąca rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz rezerw na nagrody jubileuszowe na każdy dzień bilansowy jest obliczana przez niezależnego aktuariusza przy zastosowaniu metod aktuarialnych. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Zyski i straty aktuarialne z wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmowane są w całości w pozostałych całkowitych dochodach (skumulowana kwota ujmowana jest w zyskach zatrzymanych), natomiast zyski i straty aktuarialne od nagród jubileuszowych odnoszone są do wyniku finansowego.

Pozostałe zwiększenia i zmniejszenia stanu rezerw ujmowane są w kosztach operacyjnych w przypadku pracowników, pozostałych kosztach/przychodach operacyjnych w przypadku emerytów i rencistów oraz w ciężar kosztów finansowych w części dotyczącej odsetek stanowiących rozwinięcie dyskonta rezerw.

Zgodnie z MSR 19 *Świadczenia pracownicze* Grupa ujmuje również rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie programów dobrowolnych odejść. Wycena świadczeń opiera się na przewidywanej liczbie pracowników, którzy przyjmą propozycję rozwiązania stosunku pracy oraz oszacowanej wartości odprawy.

9.20. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu (nota 36)

Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

Rezerwa na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu obejmuje głównie rezerwę na koszty likwidacji zakładów górniczych, w odniesieniu do których istnieje obowiązek likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji.

Rezerwa ustalana jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta oraz salda tworzonego zgodnie z odrębnymi przepisami Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych. Podstawą szacowania wielkości rezerwy są opracowania sporządzone w oparciu o prognozy eksploatacji złoża (dla obiektów górniczych) oraz analizy technologiczno-ekonomiczne.

W odniesieniu do kopalń węgla kamiennego rezerwa ujmowana jest drugostronnie zgodnie z MSR 16 jako składnik wartości środków trwałych zakładu górniczego, a zmiany szacunków ujmowane są zgodnie z interpretacją KIMSF 1 *Zmiany istniejących zobowiązań z tytułu wycofania z eksploatacji, rekultywacji i zobowiązań o podobnym charakterze*, tj. jako korekty salda rezerwy oraz skapitalizowanych przyszłych kosztów likwidacji zakładów górniczych (polityka rachunkowości w tym zakresie przedstawiono w nocie 9.2). Odwijanie dyskonta ujmowane jest w wyniku finansowym.

Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

Grupa tworzy rezerwę na szacunkowe koszty demontażu, głównie w odniesieniu do farm wiatrowych, w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta, ale także na likwidację środków trwałych i koszty przeprowadzenia rekultywacji miejsca, w którym środki trwałe się znajdowały, w przypadku, gdy istnieje zobowiązanie wynikające z nabycia lub używania składników rzeczowego majątku trwałego.

9.21. Rezerwa na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów

9.21.1. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii (nota 37.1)

Prawo Energetyczne oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki nakładają na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną i jej odsprzedażą do odbiorcy finalnego obowiązek zakupu i przedstawienia do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii lub uiszczenia opłaty zastępczej. Jeżeli za dany rok obrotowy udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia energii w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii odbiorcom końcowym jest zgodny z limitami zawartymi w rozporządzeniach Ministra Gospodarki – obowiązek uznaje się za spełniony.

W celu wypełnienia obowiązku przedstawienia do umorzenia praw lub uiszczenia opłaty zastępczej Grupa na koniec okresów sprawozdawczych tworzy rezerwę na koszty wypełnienia tego obowiązku.

Rezerwę z tytułu obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej ujmuje się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw (polityka rachunkowości w zakresie posiadanych praw przedstawiona jest w nocie 9.4),

- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup świadectw z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący, a następnie w wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wysokości opłaty zastępczej – zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

Rozliczenie kwoty rezerwy oraz umorzenie praw majątkowych następuje na dzień umorzenia tych praw przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki lub na dzień poniesienia opłaty zastępczej.

9.21.2. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych (nota 37.2)

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona wówczas, gdy rzeczywista emisja w danym roku jest wyższa niż wolumen nieodpłatnych uprawnień do emisji przyznanych Grupie, z uwzględnieniem przypisania nieodpłatnych uprawnień do emisji na instalacje przynależne do poszczególnych spółek segmentu Wytwarzanie. Spółki Grupy objęte systemem EU ETS są zobowiązane do 30 kwietnia następnego roku umorzyć uprawnienie za każdą emitowaną tonę dwutlenku węgla.

Polityka rachunkowości dotycząca otrzymanych oraz nabytych praw przedstawiona jest w nocie 9.4.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych (podatki i opłaty) w wysokości:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
  - w wartości zerowej – w przypadku uprawnień otrzymanych nieodpłatnie,
  - w cenie nabycia – w przypadku zakupionych uprawnień;
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
  - w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup uprawnień z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący,
  - następnie w wartości rynkowej uprawnień brakujących do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wartości ewentualnej kary – zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Podstawą przydziału uprawnień nieodpłatnych w latach 2013–2020 są poniesione koszty inwestycji, które są warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień.

W dacie umorzenia uprawnień następuje wyksięgowanie uprawnień do emisji zakwalifikowanych jako krótkoterminowe aktywa niematerialne w korespondencji z rezerwą na zobowiązania z tytułu emisji gazów.

9.22. Pozostałe rezerwy (nota 36 i 38)

Pozostałe rezerwy obejmują:

- Rezerwę na bezumowne korzystanie z nieruchomości. Grupa tworzy rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze, w kwocie prawdopodobnych kosztów odszkodowań z tego tytułu należnych właścicielom nieruchomości do dnia bilansowego. Grupa nie tworzy rezerw na potencjalne niezgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym stanie korzystania z tych gruntów. Utworzenie i rozwiązanie rezerwy odnoszone jest w pozostałe koszty/przychody operacyjne oraz w części dotyczącej naliczonych odsetek do kosztów/przychodów finansowych.
- Rezerwę na umowy rodzące obciążenia. Na dzień bilansowy Grupa utworzyła rezerwę na umowy rodzące obciążenia. Rezerwa została utworzona na nadwyżkę przewidywanych kosztów wypełnienia obowiązku wynikającego z umów zawartych ze wspólnym przedsięwzięciem ponad spodziewane korzyści.
- Pozostałe tytuły rezerw, które dotyczą głównie spraw sądowych, roszczeń od kontrahentów lub innych podmiotów, potencjalnych kar wynikających z postępowań administracyjnych Urzędu Regulacji Energetyki i Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz rozliczeń podatkowych.

9.23. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe (nota 39)

W ramach rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych Grupa ujmuje głównie opłaty przyłączeniowe rozliczane w czasie oraz otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych. Opłaty przyłączeniowe rozliczane w czasie dotyczą rozliczeń transakcji wchodzących w zakres interpretacji KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów,* otrzymanych przed 1 lipca 2009 roku. Od dnia 1 lipca 2009 roku, zgodnie z KIMSF 18, wspomniane opłaty przyłączeniowe ujmowane są w przychodach ze sprzedaży usług.

Otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są w wartości otrzymanych środków pieniężnych i rozpoznawane są jako pozostałe przychody operacyjne w sposób współmierny do odpowiadających im kosztów amortyzacji składników rzeczowych aktywów trwałych.

9.24. Zobowiązania wobec dostawców, Zobowiązania inwestycyjne oraz Pozostałe zobowiązania finansowe

Zobowiązania wobec dostawców, zobowiązania inwestycyjne oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są w kwocie wymagającej zapłaty, ze względu na nieistotny wpływ dyskonta.

9.25. Podatek dochodowy bieżący oraz odroczony (nota 16)

Podatkowa Grupa Kapitałowa

W dniu 22 września 2014 roku podpisana została umowa Podatkowej Grupy Kapitałowej („PGK") na lata 2015–2017. PGK została zarejestrowana przez Naczelnika Pierwszego Śląskiego Urzędu Skarbowego pod numerem NIP 2050004308 na podstawie decyzji z dnia 20 listopada 2014 roku. Główne spółki tworzące od 2015 roku PGK: TAURON Polska Energia S.A., TAURON Wytwarzanie S.A., TAURON Dystrybucja S.A., TAURON Sprzedaż Sp. z o.o., TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Ekoenergia Sp. z o.o., TAURON Ciepło Sp. z o.o. oraz TAURON Wydobycie S.A.

TAURON Polska Energia S.A., jako Spółka Reprezentująca PGK, jest podmiotem odpowiedzialnym za wpłacanie zaliczek na podatek dochodowy od osób prawnych PGK zgodnie z przepisami Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Kwotę udziału każdej ze spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową w zaliczce na podatek dochodowy od osób prawnych ustala się w oparciu o procentowy udział podstawy opodatkowania wskazanej przez daną spółkę w podstawie opodatkowania wykazanej przez Podatkową Grupę Kapitałową, bez uwzględnienia spółek wykazujących stratę podatkową. W przypadku, gdy ostateczna kwota należnego udziału danej spółki jest niższa od wstępnej kwoty przekazanej Spółce Reprezentującej przez tę spółkę, Spółka Reprezentująca zwraca tej spółce różnicę.

Podatek bieżący

Podatek dochodowy wykazany w wyniku finansowym okresu obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy poszczególnych spółek stanowiących PGK oraz pozostałych spółek Grupy nienależących do PGK, ustalone zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ewentualne korekty rozliczeń podatkowych za lata ubiegłe.

Podatek odroczony

Grupa ujmuje zobowiązania i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości.

Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna, tj. gdy przewiduje się, iż w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na wykorzystanie aktywa.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, jest ujmowany odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową są kompensowane ze względu na fakt, iż spółki te składają wspólną deklarację podatkową.

9.26. Przychody ze sprzedaży (nota 11)

Przychody ujmuje się w wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Do przychodów danego roku obrotowego zalicza się również zarachowane przychody, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane.

9.26.1. Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej w segmencie Dystrybucja

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje przede wszystkim przychody związane z działalnością dystrybucyjną oraz rozliczenia opłaty przyłączeniowej.

Za moment sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej przyjmuje się moment dostarczenia tej usługi do odbiorcy, rejestrowany przez licznik energii elektrycznej, tj.:

- w przypadku faktur VAT wystawianych na podstawie odczytu licznika – datę tego odczytu,
- w przypadku faktur VAT wystawianych w okresie rozliczeniowym, dłuższym niż jeden miesiąc, na podstawie prognozowanego zużycia energii – okres, którego prognozowane zużycie dotyczy,
- jeżeli cykl rozliczeniowy w umowach z odbiorcami jest dłuższy niż 1 miesiąc, do przychodów zalicza się przychody które nie zostały zmierzone i nie zafakturowane. Wartość tych przychodów ustala się metodą szacunkową w oparciu o średniodobowe zużycie energii elektrycznej w poprzednich okresach rozliczeniowych i ilości dni w analizowanym okresie rozliczeniowym. Wyliczenie dodatkowej sprzedaży odbywa się z zastosowaniem średnioważonej ceny sprzedaży z roku obrotowego.
- Korekty przychodów ze sprzedaży zaliczane są do okresu, w którym zostały zidentyfikowane, a tylko w przypadkach istotnych do okresu, do którego się odnoszą.

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje również przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych w związku ze świadczeniem przez spółki usług tolerancji usunięcia kolizji linii energetycznych lub ciepłowniczych oraz od dnia 1 lipca 2009 roku rozliczenia z tytułu transakcji wchodzących w zakres interpretacji KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów*. Przychody objęte zakresem interpretacji KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów* z tytułu nieodpłatnie otrzymanych od klientów środków trwałych służących przyłączeniu tych klientów do infrastruktury i zapewnieniu im stałego dostępu do dostaw usług lub przychody z tytułu otrzymanych od klientów środków pieniężnych na nabycie lub wytworzenie takich środków trwałych (opłaty za przyłączenie) ujmowane są w szacowanej wartości godziwej lub wartości otrzymanych środków pieniężnych i rozpoznawane jako przychody ze sprzedaży usług w okresie, w którym te aktywa od klientów zostały otrzymane.

9.26.2. Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż

Spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż uzyskują przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych od odbiorców detalicznych oraz od odbiorców hurtowych (sprzedaż na rynku bilansującym).

Przychody ze sprzedaży wynikają z zafakturowanej ilości i ceny, a także z doszacowań.

W tym segmencie dokonywane są trzy rodzaje szacunków kwot przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych:

- Doszacowanie dla odbiorców niezafakturowanych na dany dzień bilansowy

  Odczyty układów pomiarowo-rozliczeniowych dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym oraz jej fakturowanie są dokonywane w dużej mierze w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym, spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na dzień bilansowy. Dla klientów posiadających umowy kompleksowe i umowy sprzedaży doszacowanie wyliczane jest w systemach bilingowych w oparciu o średniodobowe zużycie energii elektrycznej w okresie od dnia ostatniego odczytu rzeczywistego do dnia bilansowego.
- Doszacowanie związane z migracją klientów do zintegrowanego systemu bilingowego

  W związku z wdrożeniem zintegrowanego systemu bilingowego, na każdy dzień bilansowy, dokonywane jest doszacowanie podyktowane wymaganiami technicznymi systemu bilingowego, polegającymi na przyspieszeniu terminów odczytów wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych oraz zmianie modelu rozliczeń odbiorców w stosunku do zasad zaimplementowanych w poprzednio użytkowanych systemach bilingowych.
- Doszacowanie wynikające z uzgodnienia bilansu energii

  Na każdy dzień bilansowy spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują uzgodnienia bilansu energii elektrycznej, określając szacowany wolumenu niezbilansowania po stronie zakupu lub sprzedaży. W ramach tego doszacowania ujmowana jest kwota zwiększająca lub zmniejszająca przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, wyznaczona jako iloczyn oszacowanego wolumenu niezbilansowania i średnioważonej ceny zakupu energii elektrycznej.

9.26.3. Przychody z hurtowej sprzedaży energii elektrycznej w segmencie Wytwarzanie

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych oraz w ramach działalności obrotowej odbywa się poprzez zgłoszenie przez odbiorcę i dostawcę do Operatora Systemu Przesyłowego (OSP) poprzez scentralizowany komputerowy System Wymiany Informacji o Rynku Energii (WIRE) ilości deklarowanej w każdej godzinie ilości energii elektrycznej, którą spółka z segmentu Wytwarzanie jako dostawca zobowiązana jest zgodnie z poszczególnymi umowami dostarczyć (sprzedaż z własnej produkcji lub zakupionej w ramach działalności obrotowej) lub spowodować jej dostarczenie (poprzez zakup energii elektrycznej na Rynku Bilansującym), a odbiorca odebrać. Tak cena, jak i ilości w poszczególnych godzinach wynikają z wcześniej podpisanych, bądź (w przypadku TGE) elektroniczne zarejestrowanych transakcji. OSP jako swego rodzaju gwarant rozliczeń ilościowych zabezpiecza wiarygodność danych w zakresie dostarczanych ilości energii. Z uwagi na fakt, iż fakturowanie odbywa się

w oparciu o raporty generowane przez OSP wszystkie wystawiane faktury za hurtową sprzedaż energii elektrycznej są wystawiane po jej dostawie z jednoznacznym określeniem ilości i wartości tej energii.

Faktury za sprzedaż energii elektrycznej dostarczanej na Rynek Bilansujący wystawiane są w oparciu o raporty ze scentralizowanego systemu bilansującego sprzedaż w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym. Rozliczenia te dokonywane są w cyklu dekadowym. Zasady wystawiania faktur oraz algorytmy i zasady wyliczania cen oraz terminy płatności są określone w zatwierdzanej przez Prezesa URE Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej.

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych nie dysponowanych centralnie (jednostki wytwórcze poniżej 100 MW rozliczane na rynku lokalnym) odbywa się na podobnych zasadach, jednakże podmiotem odpowiedzialnym za rozliczenie jest operator rynku lokalnego.

9.26.4. Przychody ze sprzedaży ciepła w segmencie Wytwarzanie

Sprzedaż ciepła prowadzona jest na podstawie zawartych umów sprzedaży ciepła z odbiorcami instytucjonalnymi i odbiorcami – konsumentami.

Odbiorcy instytucjonalni obciążani są opłatami stałymi za moc zamówioną z góry według stawek zgodnie z obowiązującą taryfą. Opłaty zmienne wystawiane są cyklicznie na podstawie odczytów kroczących. Odczyty wykonywane są między pierwszym a ostatnim dniem odczytowym. Obciążenia danego punktu są cykliczne w danym miesiącu. Odbiorcy – konsumenci obciążani są raz w miesiącu opłatami stałymi i zmiennymi wg harmonogramu odczytów w danym dniu odczytowym wg stawek zgodnie z obowiązującą taryfą.

Przychody wyceniane są w oparciu o aktualną taryfę, ilość zafakturowanej mocy, ciepła, nośnika, stawkę dzierżawy, wielkość przekroczenia, innych faktycznych zużyć produktów. Obejmują one głównie opłaty za moc zamówioną, przesył stały i przesył zmienny.

Sprzedaż ciepła prowadzona jest w oparciu o odczyty kroczące, w związku z tym na potrzeby księgowe wykonywane jest doszacowanie sprzedaży od daty odczytu do końca miesiąca, tak aby uzyskać miesięczną sprzedaż od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca. Sprzedaż doszacowana dla każdego punktu odczytowego liczona jest indywidualnie.

9.26.5. Przychody ze sprzedaży węgla w segmencie Wydobycie

Dla segmentu Wydobycie wewnątrzgrupowym rynkiem sprzedaży jest sprzedaż miałów energetycznych płukanych dostarczanych na podstawie umów sprzedaży do elektrowni i elektrociepłowni Grupy TAURON. Strategiczny obszar sprzedaży węgla stanowią firmy należące do sieci handlowej spółki z segmentu Wydobycie, tj. Autoryzowani Sprzedawcy Węgla oraz Sprzedawcy Węgla. Pozostała sprzedaż realizowana jest w ramach wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów, a także w ramach sprzedaży detalicznej.

Sprzedaż dokonywana jest w systemie ciągłym w ramach sprzedaży wagonowej i samochodowej na podstawie harmonogramu wysyłek wagonowych i awizacji sprzedaży samochodowej. Za moment sprzedaży uważa się datę wydania węgla przewoźnikowi, zarówno w transporcie samochodowym jak i w transporcie wagonowym.

Przychody ze sprzedaży węgla wyceniane są w oparciu o wartości sprzedaży wynikające z zafakturowanej ilości i ceny. Korekty wielkości przychodów ze sprzedaży węgla wynikają w szczególności z przyznanych skont, rabatów oraz uznanych reklamacji ilościowych i jakościowych.

9.27. Koszt działalności operacyjnej

Do kosztu działalności operacyjnej zalicza się:

- koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, w tym utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych, należności oraz zapasów skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane odrębnie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych.

9.28. Transakcje w walucie obcej oraz przeliczanie na walutę prezentacji działalności zagranicznej

Transakcje wyrażone w walutach obcych (tj. walutach innych niż waluta funkcjonalna) są przeliczane na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (dla jednostek których waluta funkcjonalną jest PLN za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Waluta	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
USD	3,9011	3,5072
EUR	4,2615	4,2623
CZK	0,1577	0,1537

Powstałe z rozliczenia oraz z przeliczenia na dzień bilansowy różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w wyniku finansowym w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, z wyjątkiem przypadku gdy są kapitalizowane w wartości aktywów.

Pozycje sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych (TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ)) są przeliczane na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania zostały przeliczone na walutę prezentacji po kursie średnim Narodowego Banku Polski z dnia bilansowego,
- przychody i koszty zostały przeliczone po kursie średnim NBP z dnia transakcji lub średnim z danego okresu, jeżeli nie występowały znaczące wahania kursów w danym okresie,
- wynikające z tego przeliczenia różnice kursowe zostały ujęte w pozostałych całkowitych dochodach.

9.29. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

10. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne* za bieżący oraz porównywalne okresy sprawozdawcze.

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki.

Grupa rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

Przychody z tytułu transakcji pomiędzy segmentami są eliminowane w procesie konsolidacji.

Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej po wyeliminowaniu kosztów wynikających z transakcji wewnątrzgrupowych są prezentowane w kosztach nieprzypisanych. Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej ponoszone są na rzecz całej Grupy i nie można ich bezpośrednio przyporządkować do jednego segmentu operacyjnego.

Aktywa segmentu nie zawierają podatku odroczonego, należności z tytułu podatku dochodowego oraz aktywów finansowych, z wyjątkiem należności od odbiorców i innych należności finansowych oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, które stanowią aktywa segmentu.

Zobowiązania segmentu nie zawierają podatku odroczonego, zobowiązania z tytułu podatku dochodowego oraz zobowiązań finansowych, z wyjątkiem zobowiązań wobec dostawców, zobowiązań inwestycyjnych oraz zobowiązań z tytułu wynagrodzeń, które stanowią zobowiązania segmentu.

Finansowanie Grupy (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Grupy i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Żaden z segmentów operacyjnych Grupy nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia sprawozdawczych segmentów operacyjnych.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest EBITDA oraz zysk lub strata na działalności operacyjnej. Przez EBITDA Grupa rozumie EBIT powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Przez EBIT Grupa rozumie zysk/(stratę) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem, przychodami i kosztami finansowymi, tj. zysk (stratę) operacyjną. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Zarząd Spółki podjął decyzję o zmianie definicji EBITDA. Poprzednio przez EBITDA Grupa rozumiała EBIT powiększony o amortyzację. Zmiana definicji EBITDA ma na celu doprecyzowanie sposobu wyliczenia tej miary przez Grupę zgodnie z powszechnie prezentowaną i używaną przez inwestorów praktyką. W związku z faktem, iż utworzenie i rozwiązanie odpisów aktualizujących ma charakter jednorazowy, EBITDA raportowana według zmienionej definicji będzie mniej wrażliwa na jednorazowe zdarzenia. W związku z tym Zarząd uznał, że nowa definicja EBITDA, uwzględniająca odpisy na niefinansowe aktywa, zapewni większą przejrzystość i porównywalność z innymi jednostkami, zwiększając wartość użytkową dla użytkowników sprawozdań finansowych. Dane porównywalne zostały odpowiednio przekształcone.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Zarząd podjął również decyzję o zaprzestaniu wyodrębniania segmentów operacyjnych: Odnawialne źródła energii, Ciepło i Obsługa klienta. Obecnie Zarząd monitoruje wyniki na poziomie segmentu Wytwarzanie, w którego skład wchodzą wszystkie spółki wytwarzające energię i ciepło ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych. Działalność spółki stanowiącej wcześniej segment Obsługa klienta stanowi obecnie pozostałą działalność Grupy. Dane porównywalne zostały odpowiednio przekształcone.

Połączenie dotychczasowych segmentów Odnawialne źródła energii oraz Ciepło z segmentem Wytwarzanie związane jest m.in. z możliwością efektywniejszego dokonywania alokacji zasobów oraz oceny wyników związanych z wytwarzaniem energii w źródłach odnawialnych oraz w kogeneracji, dotychczas prezentowanych w odrębnych segmentach. Z kolei dotychczasowy segment Obsługa Klienta świadczy usługi głównie na rzecz spółek Grupy Kapitałowej, generując bardzo nieznaczne przychody oraz wynik na transakcjach na zewnątrz, w związku z czym informacja o nich nie stanowiła wartości dodanej dla użytkowników sprawozdań Grupy. Dotychczasowe segmenty operacyjne Odnawialne źródła energii, Ciepło oraz Obsługa Klienta nie osiągały progów ilościowych wymienionych w MSSF 8, których spełnienie wymuszałoby odrębną prezentację ich danych finansowych.

Dodatkowo Grupa prezentuje obszary geograficzne swojej działalności, które nie stanowią segmentów operacyjnych.

Podział sprawozdawczości Grupy w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku oraz w okresie porównywalnym oparty był na następujących segmentach operacyjnych:

Segmenty operacyjne	Przedmiot działalności	Spółki zależne/ Spółki ujmowane metodą praw własności
Wydobycie 	*Wydobycie węgla kamiennego*	TAURON Wydobycie S.A.
Wytwarzanie 	*Wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji, jak również wytwarzanie energii elektrycznej przy współspalaniu biomasy i innej termicznie pozyskiwanej energii. Podstawowe paliwa to węgiel kamienny, biomasa, gaz koksowniczy i wielkopiecowy.*	TAURON Wytwarzanie S.A. *Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o.** *TAMEH HOLDING Sp. z o.o.** *TAMEH POLSKA Sp. z o.o.** *TAMEH Czech s.r.o.**
	Wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach odnawialnych	TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.
	Produkcja, dystrybucja i sprzedaż ciepła	TAURON Ciepło Sp. z o.o. *Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.**
Dystrybucja 	*Dystrybucja energii elektrycznej*	TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Dystrybucja Serwis S.A. TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.
Sprzedaż 	*Handel hurtowy energią elektryczną, jak również obrót uprawnieniami do emisji i świadectwami pochodzenia oraz sprzedaż energii elektrycznej do krajowych odbiorców końcowych lub podmiotów dokonujących dalszej odsprzedaży energii elektrycznej*	TAURON Polska Energia S.A. TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. TAURON Czech Energy s.r.o.

** Spółki ujmowane metodą praw własności.*

Oprócz powyższych głównych segmentów działalności, Grupa TAURON prowadzi również działalność w obszarze wydobycia kamienia, w tym kamienia wapiennego, na potrzeby energetyki, hutnictwa, budownictwa i drogownictwa oraz w obszarze produkcji sorbentów przeznaczonych do instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą oraz do wykorzystania w kotłach fluidalnych (Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.). Jako pozostała działalność Grupy traktowana jest również działalność spółek TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Sweden Energy AB (publ), Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji.

10.1. Segmenty operacyjne

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników oraz aktywów i zobowiązań poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy za lata zakończone dnia 31 grudnia 2015 roku i dnia 31 grudnia 2014 roku.

Rok zakończony 31 grudnia 2015	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane/ Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	459 304	2 226 869	3 006 443	12 597 692	84 916	–	**18 375 224**
Sprzedaż między segmentami	746 640	3 149 411	3 443 831	3 386 447	843 037	(11 569 366)	**–**
Przychody segmentu ogółem	**1 205 944**	**5 376 280**	**6 450 274**	**15 984 139**	**927 953**	**(11 569 366)**	**18 375 224**
Zysk/(strata) segmentu	**(104 328)**	**(3 477 076)**	**1 371 577**	**369 604**	**32 596**	**(6 379)**	**(1 814 006)**
Koszty nieprzypisane	–	–	–	–	–	(87 135)	**(87 135)**
EBIT	**(104 328)**	**(3 477 076)**	**1 371 577**	**369 604**	**32 596**	**(93 514)**	**(1 901 141)**
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	–	7 933	–	–	–	–	**7 933**
Przychody/(koszty) finansowe netto	–	–	–	–	–	(294 563)	**(294 563)**
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	**(104 328)**	**(3 469 143)**	**1 371 577**	**369 604**	**32 596**	**(388 077)**	**(2 187 771)**
Podatek dochodowy	–	–	–	–	–	383 556	**383 556**
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	**(104 328)**	**(3 469 143)**	**1 371 577**	**369 604**	**32 596**	**(4 521)**	**(1 804 215)**
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	1 657 407	10 370 286	15 974 893	2 706 907	478 618	–	**31 188 111**
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	–	418 127	–	–	–	–	**418 127**
Aktywa nieprzypisane	–	–	–	–	–	465 195	**465 195**
Aktywa ogółem	**1 657 407**	**10 788 413**	**15 974 893**	**2 706 907**	**478 618**	**465 195**	**32 071 433**
Zobowiązania segmentu	537 234	1 735 686	2 505 890	1 652 586	303 352	–	**6 734 748**
Zobowiązania nieprzypisane	–	–	–	–	–	9 288 528	**9 288 528**
Zobowiązania ogółem	**537 234**	**1 735 686**	**2 505 890**	**1 652 586**	**303 352**	**9 288 528**	**16 023 276**
EBIT	**(104 328)**	**(3 477 076)**	**1 371 577**	**369 604**	**32 596**	**(93 514)**	**(1 901 141)**
Amortyzacja	**(113 473)**	**(647 963)**	**(992 771)**	**(10 876)**	**(67 607)**	**–**	**(1 832 690)**
Odpisy aktualizujące	**8**	**(3 583 864)**	**(7 781)**	**–**	**(117)**	**–**	**(3 591 754)**
EBITDA	**9 137**	**754 751**	**2 372 129**	**380 480**	**100 320**	**(93 514)**	**3 523 303**
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne*	211 458	1 934 229	1 924 886	4 604	100 293	–	**4 175 470**

** Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.*

Rok zakończony 31 grudnia 2014 *(dane przekształcone)*	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane/ Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	486 545	2 965 705	2 678 276	12 352 225	94 728	–	**18 577 479**
Sprzedaż między segmentami	707 479	1 997 946	3 396 370	2 925 226	775 307	(9 802 328)	**–**
Przychody segmentu ogółem	**1 194 024**	**4 963 651**	**6 074 646**	**15 277 451**	**870 035**	**(9 802 328)**	**18 577 479**
Zysk/(strata) segmentu	**(6 829)**	**72 093**	**1 209 344**	**582 307**	**56 593**	**(11 442)**	**1 902 066**
Koszty nieprzypisane	–	–	–	–	–	(71 953)	**(71 953)**
EBIT	**(6 829)**	**72 093**	**1 209 344**	**582 307**	**56 593**	**(83 395)**	**1 830 113**
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	–	(936)	–	–	–	–	**(936)**
Przychody/(koszty) finansowe netto	–	–	–	–	–	(330 962)	**(330 962)**
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	**(6 829)**	**71 157**	**1 209 344**	**582 307**	**56 593**	**(414 357)**	**1 498 215**
Podatek dochodowy	–	–	–	–	–	(312 655)	**(312 655)**
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	**(6 829)**	**71 157**	**1 209 344**	**582 307**	**56 593**	**(727 012)**	**1 185 560**
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	1 742 510	12 745 464	15 012 125	3 715 551	459 596	–	**33 675 246**
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	–	414 584	–	–	–	–	**414 584**
Aktywa nieprzypisane	–	–	–	–	–	469 363	**469 363**
Aktywa ogółem	**1 742 510**	**13 160 048**	**15 012 125**	**3 715 551**	**459 596**	**469 363**	**34 559 193**
Zobowiązania segmentu	706 921	1 672 567	2 457 586	1 489 054	323 730	–	**6 649 858**
Zobowiązania nieprzypisane	–	–	–	–	–	9 912 771	**9 912 771**
Zobowiązania ogółem	**706 921**	**1 672 567**	**2 457 586**	**1 489 054**	**323 730**	**9 912 771**	**16 562 629**
EBIT	**(6 829)**	**72 093**	**1 209 344**	**582 307**	**56 593**	**(83 395)**	**1 830 113**
Amortyzacja	**(105 241)**	**(668 318)**	**(947 792)**	**(25 906)**	**(49 730)**	**–**	**(1 796 987)**
Odpisy aktualizujące	**(8)**	**(52 392)**	**(15 152)**	**–**	**108**	**–**	**(67 444)**
EBITDA	**98 420**	**792 803**	**2 172 288**	**608 213**	**106 215**	**(83 395)**	**3 694 544**
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne*	188 897	855 029	1 934 781	5 928	104 957	–	**3 089 592**

** Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.*

10.2. Geograficzne obszary działalności

Działalność Grupy w przeważającym zakresie prowadzona jest na terenie Polski. Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku wynosiła odpowiednio 469 756 tysięcy złotych oraz 487 453 tysiące złotych.

11. Przychody ze sprzedaży

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014 *(dane przekształcone)*
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów bez wyłączenia akcyzy	**12 191 724**	**12 785 392**
Podatek akcyzowy	(425 691)	(453 850)
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów, w tym:	**11 766 033**	**12 331 542**
Energia elektryczna	10 099 333	10 503 015
Energia cieplna	613 660	629 766
Świadectwa pochodzenia energii i prawa do emisji gazów cieplarnianych	386 211	354 247
Węgiel	439 608	470 519
Dmuch wielkopiecowy i powietrze sprężone	56	230 544
Pozostałe towary, produkty i materiały	227 165	143 451
Przychody ze sprzedaży usług, w tym:	**6 552 945**	**6 193 716**
Usługi dystrybucyjne i handlowe	6 184 958	5 816 878
Opłaty za przyłączanie odbiorców	124 866	122 594
Usługi konserwacji oświetlenia drogowego	116 042	111 634
Pozostałe usługi	127 079	142 610
Pozostałe przychody	**56 246**	**52 221**
Razem przychody ze sprzedaży	**18 375 224**	**18 577 479**

Spadek przychodów ze sprzedaży dmuchu wielkopiecowego oraz sprężonego powietrza związany jest z wniesieniem w postaci aportu przez Grupę TAURON w grudniu 2014 roku Zakładu Wytwarzania Nowa do spółki TAMEH POLSKA Sp. z o.o., będącej częścią wspólnego przedsięwzięcia. Zakład Wytwarzania Nowa był głównym producentem powyższych produktów Grupy w okresie porównywalnym.

Doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż

Informacje na temat zasad doszacowania przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych znajdują się w nocie 9.26 Przychody ze sprzedaży.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż wyniosło 248 098 tysięcy złotych, przy czym uwzględniając odwrócenie szacunków z roku poprzedniego wpływ na wynik finansowy bieżącego roku wyniósł 95 390 tysięcy złotych.

12. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług

12.1. Koszty według rodzaju

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014 (*dane przekształcone*)
Koszty według rodzaju		
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(1 832 690)	(1 796 987)
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	(3 598 926)	(51 636)
Zużycie materiałów i energii	(1 848 777)	(2 084 545)
Usługi konserwacji i remontowe	(382 641)	(416 141)
Usługi dystrybucyjne	(1 706 894)	(1 541 950)
Pozostałe usługi obce	(673 161)	(736 375)
Podatki i opłaty	(770 492)	(692 189)
Koszty świadczeń pracowniczych	(2 560 784)	(2 795 472)
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	(29 461)	(36 218)
Pozostałe koszty rodzajowe	(130 155)	(139 718)
Razem koszty według rodzaju	**(13 533 981)**	**(10 291 231)**
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	(164 328)	61 872
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	610 506	597 273
Koszty sprzedaży	488 859	549 164
Koszty ogólnego zarządu	618 969	664 187
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(7 160 800)	(7 230 044)
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	**(19 140 775)**	**(15 648 779)**

12.2. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Wynagrodzenia	(1 952 987)	(2 003 756)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(380 096)	(394 979)
Nagrody jubileuszowe	(19 367)	(137 866)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(56 215)	(59 782)
Koszty świadczeń po okresie zatrudnienia, w tym:	(31 863)	(72 537)
Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	(11 824)	(7 513)
Deputaty węglowe i taryfa energetyczna	32 287	(1 514)
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	16 387	(1 858)
Koszty pracowniczych programów emerytalnych	(68 713)	(61 652)
Program dobrowolnych odejść	(46 172)	(42 809)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	(74 084)	(83 743)
Koszty świadczeń pracowniczych, w tym:	**(2 560 784)**	**(2 795 472)**
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	(1 705 021)	(1 841 096)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(226 328)	(276 414)
Zmiana stanu produktów	(5 941)	(93 151)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(376 309)	(358 789)
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na potrzeby własne	(247 185)	(226 022)

Spadek kosztów świadczeń po okresie zatrudnienia związany jest w głównej mierze z rozwiązaniem rezerwy na ZFŚS oraz na deputaty węglowe w spółce z segmentu Wydobycie. Spadek kosztów utworzenia rezerw na nagrody jubileuszowe związany jest głównie ze zmianą stopy dyskontowej przyjętej do wyceny aktuarialnej. Powyższe zmiany zostały szerzej opisane w nocie 35.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

12.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:	**(5 337 505)**	**(1 748 760)**
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(1 703 932)	(1 660 950)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(3 437 907)	(49 256)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(36 909)	(37 573)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(1 749)	(794)
Odpis aktualizujący wartość firmy	(154 998)	–
Pozostałe	(2 010)	(187)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:	**(33 291)**	**(42 786)**
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(16 999)	(28 513)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(16 292)	(14 273)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	**(42 354)**	**(41 505)**
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(25 286)	(23 049)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(2 262)	(1 327)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(14 806)	(17 057)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	–	(72)
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na własne potrzeby:	**(18 466)**	**(15 572)**
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(18 117)	(15 380)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(349)	(192)
Razem amortyzacja i odpisy aktualizujące, w tym:	**(5 431 616)**	**(1 848 623)**
Amortyzacja	(1 832 690)	(1 796 987)
Odpisy aktualizujące	(3 598 926)	(51 636)

Wzrost kosztów odpisów aktualizujących rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości firmy związany jest z dokonaniem przez Grupę, na podstawie przeprowadzonych testów na utratę wartości, odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości firmy spółek segmentu Wytwarzanie, co zostało szerzej opisane w nocie 18 oraz 19 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Stawki amortyzacyjne

Przeprowadzona w 2015 roku weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności środków trwałych i aktywów niematerialnych wpłynęła na obniżenie kosztów amortyzacji 2015 roku w łącznej kwocie 6 177 tysięcy złotych, z czego wpływ na koszty poszczególnych segmentów był następujący:

- zmniejszenie kosztów amortyzacji w segmencie Wydobycie o kwotę około 1 744 tysiące złotych,
- zwiększenie kosztów amortyzacji w segmencie Wytwarzanie o kwotę około 5 567 tysięcy złotych,
- zmniejszenie kosztów amortyzacji w segmencie Dystrybucja o kwotę około 10 000 tysięcy złotych,

Weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności w pozostałych segmentach nie miała istotnego wpływu na koszty amortyzacji w 2015 roku.

13. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Otrzymane lub należne kary, grzywny, odszkodowania	28 043	27 530
Nadwyżka (utworzenia)/ rozwiązania rezerw	(12 616)	44 672
Dotacje oraz przychody stanowiące równowartość odpisów amortyzacyjnych od dotacji do lub nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych	39 404	25 335
Nadwyżka wartości objętych udziałów we wspólnym przedsięwzięciu nad wartością wniesionych aktywów	–	38 965
Rozwiązanie rezerw aktuarialnych dla obecnych emerytów i rencistów w segmencie Wydobycie	45 557	–
Pozostałe	43 878	32 109
Razem pozostałe przychody operacyjne	**144 266**	**168 611**
Strata ze zbycia środków trwałych / aktywów niematerialnych oraz koszty szkód w majątku trwałym	(14 973)	(17 602)
Odpisanie zaniechanych inwestycji i produkcji oraz likwidowanych materiałów	(81 540)	(1 826)
Koszty postępowania sądowego oraz kary i odszkodowania	(12 322)	(12 659)
Pozostałe	(63 193)	(21 760)
Razem pozostałe koszty operacyjne	**(172 028)**	**(53 847)**
Razem pozostałe przychody i koszty operacyjne	**(27 762)**	**114 764**

Wzrost kosztu odpisania zaniechanych inwestycji związany jest z odpisaniem, ze względu na utratę przydatności ekonomicznej, aktywowanych kosztów z tytułu prac związanych z drążeniem wyrobisk chodnikowych produkcyjnych oraz z tytułu zbrojenia ścian w kwocie 78 610 tysięcy złotych.

Wzrost pozostałych kosztów operacyjnych w stosunku do danych wykazywanych w okresie porównywalnym związany jest w głównej mierze z rozliczeniem, po przeprowadzeniu inwentaryzacji drogą spisu z natury, stwierdzonego niedoboru zapasów węgla handlowego i półproduktów w spółce TAURON Wydobycie S.A. w kwocie 39 084 tysiące złotych.

14. Przychody finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Przychody z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	**68 765**	**78 155**
Przychody odsetkowe	60 385	51 315
Przychody z tytułu dywidendy	4 684	3 931
Wycena instrumentów pochodnych	2 415	–
Różnice kursowe	524	–
Zysk ze zbycia inwestycji	757	22 909
Pozostałe przychody finansowe	**4 687**	**7 751**
Razem przychody finansowe	**73 452**	**85 906**

15. Koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Koszty z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	**(310 271)**	**(328 555)**
Koszty odsetkowe	(279 673)	(285 474)
Nadwyżka utworzenia odpisów aktualizujących	(9 609)	(1 878)
Wycena instrumentów pochodnych	–	(12 236)
Różnice kursowe	–	(14 340)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	(12 514)	(14 013)
Koszty netto z tytułu zrealizowanych instrumentów pochodnych	(8 475)	(614)
Pozostałe koszty finansowe, w tym:	**(57 744)**	**(88 313)**
Odsetki od świadczeń pracowniczych	(44 491)	(64 096)
Inne koszty finansowe	(13 253)	(24 217)
Razem koszty finansowe, w tym w sprawozdaniu z całkowitych dochodów:	**(368 015)**	**(416 868)**
Koszty odsetkowe od zadłużenia	(279 673)	(285 474)
Pozostałe koszty finansowe	(88 342)	(131 394)

16. Podatek dochodowy

16.1. Obciążenia podatkowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Bieżący podatek dochodowy	**(206 255)**	**(238 340)**
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(233 398)	(258 363)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	27 143	20 023
Odroczony podatek dochodowy	**589 811**	**(74 315)**
Podatek dochodowy wykazywany w wyniku finansowym	**383 556**	**(312 655)**
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych całkowitych dochodów	**(28 587)**	**68 172**

16.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Zysk/(strata) brutto przed opodatkowaniem	**(2 187 771)**	**1 498 215**
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	**415 676**	**(284 661)**
Korekty dotyczące podatku dochodowego z lat ubiegłych	27 143	20 023
Efekty podatkowe następujących pozycji:	(62 376)	(42 927)
Nadwyżka (utworzenia)/rozwiązania niepodatkowych rezerw i odpisów aktualizujących	(9 183)	(3 129)
PFRON	(4 551)	(4 766)
Trwałe różnice w kosztach związanych z rzeczowymi aktywami trwałymi	(5 135)	(26 317)
Trwała utrata wartości firmy	(29 450)	–
Pozostałe koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	(19 692)	(24 251)
Dywidendy	796	721
Pozostałe przychody nie podlegające opodatkowaniu	4 839	14 815
Pozostałe	3 113	(5 090)
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 17,5% (2014 – 20,9%)	**383 556**	**(312 655)**
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w wyniku finansowym	383 556	(312 655)

16.3. Odroczony podatek dochodowy

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
– od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz aktywów niematerialnych	1 490 408	2 037 038
– od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów finansowych	29 609	21 505
– z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania przychodu ze sprzedaży produktów i usług	69 064	59 105
– od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	48 817	47 490
– pozostałe	39 889	22 813
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	**1 677 787**	**2 187 951**
– od rezerw bilansowych	685 405	667 464
– nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	57 071	62 177
– od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów i zobowiązań finansowych	49 471	48 003
– od wyceny instrumentów zabezpieczających	18 139	34 377
– z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania kosztu sprzedaży produktów i usług	58 333	38 632
– straty podatkowe	12 758	12 758
– pozostałe	55 618	29 491
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	**936 795**	**892 902**
Po skompensowaniu sald na poziomie spółek z Grupy Kapitałowej podatek odroczony Grupy prezentowany jest jako:		
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	**54 184**	**62 108**
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	**(795 176)**	**(1 357 157)**

Zmiana stanu zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Bilans otwarcia	**2 187 951**	**2 175 471**
Zmiana stanu:		
w korespondencji z wynikiem finansowym	(529 019)	42 968
aport	–	(12 397)
przekazanie/przyjęcie z grupy do zbycia przeznaczonej do sprzedaży	18 910	(18 910)
pozostałe zmiany	(55)	819
Bilans zamknięcia	**1 677 787**	**2 187 951**

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Bilans otwarcia	**892 902**	**882 453**
Zmiana stanu:		
w korespondencji z wynikiem finansowym	60 792	(31 347)
w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami	(28 587)	68 172
aport	–	(16 627)
przekazanie/przyjęcie z grupy do zbycia przeznaczonej do sprzedaży	11 585	(11 585)
pozostałe zmiany	103	1 836
Bilans zamknięcia	**936 795**	**892 902**

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

W oparciu o sporządzone prognozy dla Podatkowej Grupy Kapitałowej (PGK), przewidujące uzyskiwanie dochodów podatkowych w 2016 roku i w latach następnych uznano, iż nie występuje ryzyko niezrealizowania aktywa z tytułu podatku odroczonego rozpoznanego w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Składnik zobowiązań z tytułu podatku odroczonego

Zmniejszenie zobowiązania z tytułu podatku odroczonego w korespondencji z wynikiem finansowym ma związek w głównej mierze z dokonaniem przez spółki z segmentu Wytwarzanie odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych, co zostało opisane szerzej w nocie 18 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

16.4. Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa posiada następujące rozrachunki z tytułu podatku dochodowego:

- należność z tytułu podatku dochodowego w kwocie 909 tysięcy złotych, dotyczące w całości spółek spoza Podatkowej Grupy Kapitałowej,
- zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego w kwocie 85 357 tysięcy złotych, z czego kwota 82 944 tysiące złotych dotyczy Podatkowej Grupy Kapitałowej.

17. Zysk (strata) przypadająca na jedną akcję

Zysk (strata) na jedną akcję (w złotych)	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Podstawowy i rozwodniony z zysku (straty) za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	(1,03)	0,67

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję zaprezentowanego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Zysk (strata) netto za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	(1 807 317)	1 180 893
Liczba akcji zwykłych	1 752 549 394	1 752 549 394

18. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	**117 142**	**18 195 456**	**14 819 091**	**808 607**	**1 364 263**	**35 304 559**
Zakup bezpośredni	–	–	228	401	3 808 063	**3 808 692**
Koszty finansowania zewnętrznego	–	–	–	–	68 656	**68 656**
Rozliczenie środków trwałych w budowie	3 608	1 320 193	1 400 437	102 850	(2 827 088)	**–**
Sprzedaż	(1 181)	(5 172)	(8 327)	(17 875)	(586)	**(33 141)**
Likwidacja	–	(64 089)	(174 717)	(9 238)	(4)	**(248 048)**
Nieodpłatne otrzymanie	–	19 830	403	3	–	**20 236**
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(7)	470 453	793 329	(8 536)	21 192	**1 276 431**
Koszty remontów alokowane do środków trwałych	–	–	–	–	139 078	**139 078**
Wytworzenie we własnym zakresie	–	–	–	–	41 899	**41 899**
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	–	(10 039)	(660)	–	–	**(10 699)**
Pozostałe zmiany	(26)	1 767	80 637	(72 202)	(15 493)	**(5 317)**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	7	10	–	**17**
Bilans zamknięcia	**119 536**	**19 928 399**	**16 910 428**	**804 020**	**2 599 980**	**40 362 363**
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	**(458)**	**(5 049 663)**	**(4 957 467)**	**(440 706)**	**(5 323)**	**(10 453 617)**
Amortyzacja za okres	–	(839 414)	(837 677)	(87 243)	–	**(1 764 334)**
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(81)	(826 976)	(2 608 593)	(5 036)	(8 421)	**(3 449 107)**
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	51	8 954	143	770	16	**9 934**
Sprzedaż	–	1 890	7 290	16 500	–	**25 680**
Likwidacja	–	52 057	169 981	8 821	–	**230 859**
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	22	(39 254)	(43 328)	4 610	–	**(77 950)**
Pozostałe zmiany	–	(250)	(35 310)	34 557	–	**(1 003)**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(4)	(4)	–	**(8)**
Bilans zamknięcia	**(466)**	**(6 692 656)**	**(8 304 965)**	**(467 731)**	**(13 728)**	**(15 479 546)**
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	**116 684**	**13 145 793**	**9 861 624**	**367 901**	**1 358 940**	**24 850 942**
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	**119 070**	**13 235 743**	**8 605 463**	**336 289**	**2 586 252**	**24 882 817**
w tym segmenty operacyjne:						
Wydobycie	**1 189**	**582 131**	**596 130**	**14 595**	**161 732**	**1 355 777**
Wytwarzanie	**41 638**	**2 514 623**	**3 977 254**	**38 806**	**1 662 593**	**8 234 914**
Dystrybucja	**59 414**	**10 037 164**	**3 892 698**	**260 861**	**754 370**	**15 004 507**
Inne segmenty oraz pozostała działalność	**16 829**	**101 825**	**139 381**	**22 027**	**7 557**	**287 619**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	**114 112**	**17 385 870**	**14 909 785**	**738 450**	**1 213 948**	**34 362 165**
Zakup bezpośredni	–	–	107	32	2 773 427	**2 773 566**
Koszty finansowania zewnętrznego	–	–	–	–	45 524	**45 524**
Rozliczenie środków trwałych w budowie	4 511	1 409 386	1 208 791	96 797	(2 719 485)	**–**
Sprzedaż	(615)	(6 231)	(13 159)	(13 421)	(37)	**(33 463)**
Likwidacja	–	(44 419)	(196 767)	(9 842)	–	**(251 028)**
Nieodpłatne otrzymanie	10	14 620	748	72	–	**15 450**
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(80)	(488 270)	(793 781)	(868)	(21 192)	**(1 304 191)**
Aport	–	(179 107)	(298 531)	(2 773)	(60 296)	**(540 707)**
Koszty remontów alokowane do środków trwałych	–	205	12 612	–	91 867	**104 684**
Wytworzenie we własnym zakresie	–	–	–	–	47 445	**47 445**
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	–	86 061	3 145	–	–	**89 206**
Pozostałe zmiany	(796)	17 341	(13 863)	154	(6 938)	**(4 102)**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	4	6	–	**10**
Bilans zamknięcia	**117 142**	**18 195 456**	**14 819 091**	**808 607**	**1 364 263**	**35 304 559**
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	**(645)**	**(4 360 059)**	**(4 490 207)**	**(377 855)**	**(5 760)**	**(9 234 526)**
Amortyzacja za okres	–	(802 467)	(840 332)	(85 093)	–	**(1 727 892)**
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(135)	(50 575)	(32 172)	(2 115)	(22)	**(85 019)**
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	322	12 794	20 064	1 164	459	**34 803**
Sprzedaż	–	2 427	11 361	11 608	–	**25 396**
Likwidacja	–	33 287	190 786	8 890	–	**232 963**
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	45 919	43 679	836	–	**90 434**
Aport	–	70 684	136 587	1 989	–	**209 260**
Pozostałe zmiany	–	(1 673)	2 769	(129)	–	**967**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(2)	(1)	–	**(3)**
Bilans zamknięcia	**(458)**	**(5 049 663)**	**(4 957 467)**	**(440 706)**	**(5 323)**	**(10 453 617)**
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	**113 467**	**13 025 811**	**10 419 578**	**360 595**	**1 208 188**	**25 127 639**
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	**116 684**	**13 145 793**	**9 861 624**	**367 901**	**1 358 940**	**24 850 942**
w tym, segmenty operacyjne:						
Wydobycie	**1 076**	**576 796**	**552 084**	**16 828**	**122 041**	**1 268 825**
Wytwarzanie	**42 476**	**2 889 200**	**5 653 879**	**41 812**	**549 314**	**9 176 681**
Dystrybucja	**57 627**	**9 573 595**	**3 533 460**	**288 292**	**671 879**	**14 124 853**
Inne segmenty oraz pozostała działalność	**15 505**	**106 202**	**122 201**	**20 969**	**15 706**	**280 583**

Rzeczowe aktywa trwałe użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Budynki i budowle	45 895	50 857
Maszyny i urządzenia	42 651	45 126
Środki transportu	870	1 691

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Grupa dokonała zakupu rzeczowych aktywów trwałych (włączając skapitalizowane koszty finansowania zewnętrznego) w kwocie 3 877 348 tysięcy złotych. Największe zakupy dokonane zostały w związku z inwestycjami w następujących segmentach operacyjnych:

Zakup rzeczowych aktywów trwałych w segmentach	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Dystrybucja	1 858 807	1 883 562
Wytwarzanie	1 750 548	703 604
Wydobycie	210 574	185 682

Największe zadania inwestycyjne realizowane przez Grupę w roku obrotowym 2015 opisane zostały w punkcie 1.4.1.3. sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2015.

Utworzenie oraz rozwiązanie odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe miało wpływ na wynik następujących segmentów operacyjnych.

	Rok zakończony 31 grudnia 2015				Rok zakończony 31 grudnia 2014			
	Wytwarzanie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem	Wytwarzanie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(3 430 917)	(18 173)	(17)	**(3 449 107)**	(72 441)	(12 556)	(22)	**(85 019)**
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	609	9 322	3	**9 934**	33 865	929	9	**34 803**
Łączny wpływ na wynik okresu	**(3 430 308)**	**(8 851)**	**(14)**	**(3 439 173)**	**(38 576)**	**(11 627)**	**(13)**	**(50 216)**

Testy na utratę wartości

Na dzień 31 grudnia 2015 roku przeprowadzono testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych, uwzględniając następujące przesłanki:

- długotrwałe utrzymywanie się wartości rynkowej aktywów netto Spółki na poziomie poniżej wartości bilansowej;
- długotrwale utrzymująca się, niekorzystna dla wytwórców energii elektrycznej sytuacja rynkowa i wynikające z niej przyjęcie bardziej ostrożnych prognoz kształtowania się cen energii elektrycznej w przyszłości;
- dostosowanie wolumenów produkcji energii elektrycznej (ograniczenie ich wielkości) w przyszłości do przewidywanego utrzymania się obecnej, niekorzystnej sytuacji rynkowej;
- szybsze niż przewidywano odstawienie starszych jednostek wytwórczych.

Przeprowadzone testy wymagały oszacowania wartości użytkowej jednostek generujących przepływy pieniężne, w oparciu o ich przyszłe przepływy pieniężne, które następnie przy zastosowaniu stopy dyskontowej zostały skorygowane do wartości bieżącej.

Test na utratę wartości rzeczowych i niematerialnych składników aktywów trwałych został przeprowadzony na poziomie poszczególnych spółek, z wyjątkiem:

- TAURON Wytwarzanie S.A., gdzie identyfikacja ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU") dokonana została w oparciu o charakterystykę kosztową oraz analizę aktualnego sposobu kontraktowania i alokowania produkcji z poszczególnych jednostek wytwórczych. W efekcie tych działań test przeprowadzono dla CGU rozumianych jako jednostka lub grupa jednostek wytwórczych;
- TAURON Ekoenergia Sp. z o.o., gdzie test przeprowadzono dla działalności związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej w elektrowniach wodnych oraz odrębnie dla poszczególnych farm wiatrowych;
- TAURON Ciepło Sp. z o.o., gdzie oddzielono działalność związaną z wytwarzaniem ciepła i energii elektrycznej od działalności związanej z przesyłem i dystrybucją ciepła (dawne przedsiębiorstwa energetyki cieplnej). Dodatkowo na działalności „wytwarzanie" przeprowadzono również testy dla poszczególnych zakładów wytwarzania z uwagi na bardziej dokładną analizę kosztową.

Przyjęto następujące założenia do oszacowania wartości użytkowej rzeczowych aktywów trwałych:

- Przyjęta ścieżka ceny węgla energetycznego, pozostałych sortymentów węgla oraz paliw gazowych. Do 2025 roku założono wzrost ceny węgla o ok. 5%, natomiast po roku 2025 roku utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Przyjęta ścieżka hurtowych cen energii elektrycznej na lata 2016–2025, uwzględniająca m.in. wpływ bilansu podaży i popytu energii elektrycznej na rynku, kosztów paliwa oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji CO_2. Do 2020 roku założono wzrost o ok. 22%, do 2025 roku przyjęto bardziej dynamiczny wzrost cen, a po roku 2025 roku utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Nie uwzględniono zmian modelu rynku polskiego w kierunku wdrożenia rynku mocy bądź innych mechanizmów wynagradzania zdolności wytwórczych. Prognozowane ceny energii elektrycznej uwzględniają rynkowy wpływ nowych zasad funkcjonowania i rozliczeń Operacyjnej Rezerwy Mocy wprowadzone do stosowania przez PSE S.A. począwszy od 2014 roku;
- Limity emisji dla produkcji energii elektrycznej zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów, skorygowane o poniesione nakłady inwestycyjne, a dla produkcji ciepła zgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów, skorygowane o poziom działalności, tj. produkcji ciepła.
- Przyjęta ścieżka ceny uprawnień do emisji CO_2 w latach 2016–2025. Do 2025 roku założono znacznie ponad dwukrotny wzrost ceny rynkowej, a po roku 2025 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Wolumeny produkcji energii zielonej, czerwonej i żółtej wynikające ze zdolności wytwórczych wraz ze ścieżką cenową dla poszczególnych świadectw pochodzenia. Do 2020 roku założono wzrost cen energii elektrycznej

dla produkcji z OZE o ok. 9%, do 2025 roku przyjęto bardziej dynamiczny wzrost cen, a po roku 2025 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);

- Dla energii zielonej uwzględniono ograniczone okresy wsparcia, zgodnie z założeniami zapisów ustawy OZE określającej nowe mechanizmy przyznawania wsparcia dla energii elektrycznej wytworzonej w OZE. Okres wsparcia został ograniczony do 15 lat liczonych od momentu wprowadzenia do sieci dystrybucyjnej po raz pierwszy energii elektrycznej, za którą przysługiwało świadectwo pochodzenia. Równocześnie ze wsparcia zostały wyłączone elektrownie wodne, których moc zainstalowana przekracza 5 MW;
- Przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów;
- Przyjęta ścieżka cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży;
- Wolumeny sprzedaży uwzględniające wzrost PKB oraz rosnącą konkurencję na rynku;
- Przychód taryfowy przedsiębiorstw ciepłowniczych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie;
- Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym;
- Poziom średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) przyjętego dla wyliczeń kształtujący się w okresie projekcji między 7,20% – 9,05% w ujęciu nominalnym przed opodatkowaniem.

Wyniki przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2015 roku testu na utratę wartości aktywów wykazały, iż część aktywów segmentu Wytwarzanie należy objąć dodatkowym odpisem w kwocie 3 410 726 tysięcy złotych. Wartość odzyskiwalna tej grupy aktywów odpowiada ich wartości użytkowej. Odpis aktualizujący obciążył koszt własny sprzedaży. Odpis dotyczy następujących jednostek generujących przepływy pieniężne:

CGU	Spółka	WACC		Wartość odzyskiwalna	Kwota ujętego odpisu
		Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014		
Elektrownia Jaworzno II	TAURON Wytwarzanie S.A.	7,69%	8,25%	431 771	323 765
Elektrownia Jaworzno III				564 698	893 440
Elektrownia Łaziska				288 017	837 253
Elektrownia Siersza				239 350	555 362
Elektrownia Stalowa Wola				(7 570)	194 253
Zakład Wytwórczy Bielsko Biała EC 1	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	7,61%	7,86%	374 966	213 204
Zakład Wytwórczy Bielsko Biała EC 2				(411)	153 446
Zakład Wytwórczy Tychy				575 881	240 003
Razem					**3 410 726**

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek generujących środki pieniężne wykazały, że najistotniejszy wpływ na wartość użytkową testowanych aktywów mają przede wszystkim zmiany cen energii elektrycznej oraz zmiany średnioważonego kosztu kapitału. W mniejszym stopniu na wycenę wpływają zmiany cen węgla kamiennego oraz uprawnień do emisji CO_2. Poniżej zaprezentowano szacowane zmiany odpisu aktualizującego wartość aktywów segmentu Wytwarzanie na dzień 31 grudnia 2015 roku w efekcie zmian najistotniejszych założeń.

Parametr	Zmiana	Wpływ na odpis aktualizujący w mln złotych	
		Zwiększenie odpisu	Zmniejszenie odpisu
Zmiana ceny energii elektrycznej w całym okresie prognozy	1%	–	200
	-1%	190	–
Zmiana WACC (netto)	+0,1 p.p.	30	–
	-0,1 p.p.	–	30
Zmiana ceny uprawnień do emisji CO_2 w całym okresie prognozy	1%	40	–
	-1%	–	40
Zmiana ceny węgla kamiennego w całym okresie prognozy	1%	80	–
	-1%	–	80

19. Wartość firmy

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Bilans otwarcia	**195 155**	**247 057**
Utrata wartości	(154 998)	–
Reklasyfikacja z/do grupy do zbycia przeznaczonej do sprzedaży	51 902	(51 902)
Bilans zamknięcia, w tym segmenty operacyjne:	**92 059**	**195 155**
Wydobycie	13 973	13 973
Dystrybucja	25 602	25 602
Wytwarzanie	52 484	155 580

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość firmy w kwocie 51 902 tysiące złotych dotycząca segmentu Wytwarzanie w zakresie CGU związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej w źródłach odnawialnych została zreklasyfikowana z grupy aktywów do zbycia, w związku z faktem, iż aktywa wiatrowe nie spełniają na ten dzień wymogów MSSF 5 i nie są dłużej klasyfikowane jako grupa do zbycia zaklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży, o czym szerzej w nocie 30 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Testy na utratę wartości

Test na utratę wartości bilansowej wartości firmy na dzień 31 grudnia 2015 roku przeprowadzono w odniesieniu do aktywów netto powiększonych o wartość firmy na poszczególnych segmentach operacyjnych, z wyjątkiem segmentu Wytwarzanie gdzie test został przeprowadzony na poziomie spółek. W poprzednich okresach test ten przeprowadzono na poziomie segmentów operacyjnych. Zmiana podejścia wynika z zaprzestania wyodrębnienia w roku 2015 segmentów operacyjnych Ciepło i Odnawialne źródła energii, o czym szerzej w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz wynikającej z powyższego faktu potrzeby zachowania porównywalności w zakresie przyjętego w okresach poprzednich podejścia do testowania utraty wartości firmy w odniesieniu do spółek TAURON Ciepło Sp. z o.o. i TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.

Podstawę wyceny wartości odzyskiwalnej poszczególnych spółek stanowiła ich wartość użytkowa.

Test został przeprowadzony w oparciu o bieżącą wartość szacowanych przepływów pieniężnych z działalności. Wyliczeń dokonano na podstawie szczegółowych prognoz na okres od 2016 do 2025 roku oraz oszacowanej wartości rezydualnej, przy czym dla jednostek wytwórczych prognozy obejmują cały okres ich funkcjonowania. Wykorzystanie prognoz dłuższych niż 5-letnie wynika w szczególności z długotrwałych procesów inwestycyjnych w branży energetycznej. Założenia makroekonomiczne i sektorowe przyjmowane do prognoz aktualizowane są tak często, jak występują obserwowane na rynku przesłanki do ich zmiany. Prognozy uwzględniają także znane na dzień przeprowadzenia testu zmiany w otoczeniu prawnym.

Uzyskane wartości odzwierciedlają dotychczasowe doświadczenia oraz są spójne z przesłankami pochodzącymi z zewnętrznych źródeł informacji.

Stopa dyskontowa przyjęta do kalkulacji odzwierciedla średnioważony koszt kapitału (WACC) przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka odpowiadającej rentowności 10-letnich obligacji Skarbu Państwa (na poziomie 3,22%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (6%). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,5% i odpowiada zakładanej długoterminowej stopie inflacji.

Kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej oraz stopy dyskontowe przyjęte dla poszczególnych segmentów:

Wartość firmy w segmencie (spółce)	Kluczowe założenia	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem)	
		Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Wydobycie	• Przyjęta ścieżka ceny węgla energetycznego, pozostałych sortymentów węgla oraz paliw gazowych. Do 2025 roku założono wzrost ceny węgla o ok. 5%, natomiast po roku 2025 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych); • Przyjęta ścieżka cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży; • Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.	9,05%	10,03%
Dystrybucja	• Przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów; • Utrzymanie zdolności dystrybucji energii elektrycznej przy wykorzystaniu istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.	7,50%	8,26%
Wytwarzanie (TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.)	• Wolumeny produkcji energii zielonej, czerwonej i żółtej wynikające ze zdolności wytwórczych wraz ze ścieżką cenową dla poszczególnych świadectw pochodzenia. Do 2020 roku założono wzrost cen energii elektrycznej dla produkcji z OZE o ok. 9%, do 2025 przyjęto bardziej dynamiczny wzrost cen, a po roku 2025 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych); • Dla energii zielonej uwzględniono ograniczone okresy wsparcia, zgodnie z założeniami zapisów ustawy OZE określającej nowe mechanizmy przyznawania wsparcia dla energii elektrycznej wytworzonej w OZE. Okres wsparcia został ograniczony do 15 lat liczonych od momentu wprowadzenia do sieci dystrybucyjnej po raz pierwszy energii elektrycznej, za którą przysługiwało świadectwo pochodzenia. Równocześnie ze wsparcia zostały wyłączone elektrownie wodne, których moc zainstalowana przekracza 5 MW; • Utrzymanie zdolności wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.	8,39% (dla elektrowni wodnych); 8,14% – 8,90% (dla farm wiatrowych)	9,10% (dla elektrowni wodnych); 8,51% – 9,25% (dla farm wiatrowych)
Wytwarzanie (TAURON Ciepło Sp. z o.o.)	• Przychód taryfowy przedsiębiorstw ciepłowniczych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie; • Przyjęta ścieżka hurtowych cen energii elektrycznej na lata 2016–2025, uwzględniająca m.in. wpływ bilansu podaży i popytu energii elektrycznej na rynku, kosztów paliwa oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji CO_2. Do 2020 roku założono wzrost o ok. 22%, do 2025 przyjęto bardziej dynamiczny wzrost cen, a po roku 2025 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych); • Wolumeny produkcji energii zielonej, czerwonej i żółtej wynikające ze zdolności wytwórczych wraz ze ścieżką cenową dla poszczególnych świadectw pochodzenia; • Limity emisji dla produkcji energii elektrycznej i ciepła zgodnie z rozporządzeniami Rady Ministrów; • Przyjęta ścieżka ceny uprawnień do emisji CO_2 w latach 2016–2025. Do 2025 roku założono znacznie ponad dwukrotny wzrost ceny rynkowej, a po roku 2025 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych); • Utrzymanie zdolności wytwarzania, dystrybucji i sprzedaży ciepła przy wykorzystaniu istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.	7,61% (wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej); 7,82% (przesył i dystrybucja ciepła)	7,86% (wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej); 7,91% (przesył i dystrybucja ciepła)

Założenia wykorzystano również do oszacowania wartości użytkowej pozostałych aktywów niematerialnych.

Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2015 roku test na utratę wartości wskazał na utratę bilansowej wartości firmy dotyczącej segmentu Wytwarzanie (spółki TAURON Ciepło Sp. z o.o.). W wyniku powyższego Grupa dokonała odpisu z tytułu trwałej utraty wartości firmy w kwocie 154 998 tysięcy złotych. Odpis aktualizujący obciążył koszt własny sprzedaży.

CGU	Spółka	WACC		Wartość odzyskiwalna	Kwota ujętego odpisu
		Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014		
Wytwarzanie	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	7,61%–7,82%	7,86%–7,91%	2 436 239	154 998

Konieczność dokonania odpisu wynika z długotrwale utrzymującej się, niekorzystnej dla wytwórców energii elektrycznej sytuacji rynkowej i wynikającego z niej przyjęcia bardziej ostrożnych prognoz kształtowania się cen energii elektrycznej w przyszłości.

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne wykazały, że najistotniejszy wpływ na wartość użytkową testowanych aktywów mają przede wszystkim zmiany cen energii elektrycznej oraz zmiany średnioważonego kosztu kapitału.

Analizę wrażliwości przeprowadzono dla wartości bilansowej aktywów powiększonych o wartość firmy spółki TAURON Ciepło Sp. z o.o. w segmencie Wytwarzanie. W pozostałych segmentach wartość firmy nie wykazuje znaczących wartości.

- Wrażliwość na zmianę WACC brutto

  Wartość odzyskiwalna aktywów powiększonych o wartość firmy TAURON Ciepło Sp. z o.o. osiąga wartość bilansową przy zmianie stopy dyskontowej o około -15% (-1,2 punktu procentowego)

- Wrażliwość na zmianę cen energii elektrycznej w hurcie

  Wartość odzyskiwalna aktywów powiększonych o wartość firmy TAURON Ciepło Sp. z o.o. osiąga wartość bilansową przy zmianie ceny energii elektrycznej o około +9%.

20. Świadectwa energii i prawa do emisji gazów

20.1. Długoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	**207 397**	**265 103**	**472 500**
Zakup bezpośredni	85 240	129 548	**214 788**
Reklasyfikacja	(59 664)	(116 784)	**(176 448)**
Bilans zamknięcia	**232 973**	**277 867**	**510 840**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	**20 250**	**34 528**	**54 778**
Zakup bezpośredni	203 330	226 566	**429 896**
Reklasyfikacja	(16 183)	4 009	**(12 174)**
Bilans zamknięcia	**207 397**	**265 103**	**472 500**

20.2. Krótkoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	**724 918**	**8 130**	**733 048**
Zakup bezpośredni	411 854	33 643	**445 497**
Wytworzenie we własnym zakresie	235 484	–	**235 484**
Umorzenie	(781 711)	(5 941)	**(787 652)**
Reklasyfikacja	61 760	117 251	**179 011**
Bilans zamknięcia	**652 305**	**153 083**	**805 388**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	**695 427**	**461 123**	**1 156 550**
Zakup bezpośredni	504 479	22 794	**527 273**
Wytworzenie we własnym zakresie	319 674	–	**319 674**
Umorzenie	(838 186)	(463 362)	**(1 301 548)**
Reklasyfikacja	43 524	(12 425)	**31 099**
Bilans zamknięcia	**724 918**	**8 130**	**733 048**

20.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Krajowym Rejestrze Uprawnień

Bilans uprawnień do emisji CO_2	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Uprawnienia na rejestrze na początek roku	**26 878 236**	**23 566 799**
Uprawnienia umorzone (emisja poprzedniego roku):		
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A.	(12 508 585)	(17 277 731)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o.	(1 571 376)	(4 381 680)
Przydział nieodpłatnych uprawnień	6 985 193	14 166 356
Uprawnienia nabyte na rynku wtórnym	8 745 500	47 027 230
Uprawnienia sprzedane na rynek wtórny	(3 698 500)	(36 123 000)
Pozostałe zmiany – przekazanie do TAMEH	(1 093 020)	(99 738)
Uprawnienia na rejestrze na koniec roku	**23 737 448**	**26 878 236**
Uprawnienia przeznaczone do umorzenia za dany rok:	(14 604 360)	(14 110 585)
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A.	(13 040 086)	(12 620 750)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o.	(1 564 274)	(1 489 835)

W dniu 1 stycznia 2013 roku rozpoczął się w Unii Europejskiej trzeci okres rozliczeniowy europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (EU ETS). W trzecim okresie rozliczeniowym założeniem jest stworzenie jednej puli uprawnień do emisji w całej UE, która do 2020 roku będzie malała o 1,74% rocznie. Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 roku („Dyrektywa") zmieniającą dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, podstawową formą pozyskiwania uprawnień do emisji są aukcje uprawnień. Poszczególne państwa członkowskie UE sprzedadzą za pośrednictwem aukcji ponad 40% przyznanej im puli uprawnień w okresie 2013–2020. Reszta uprawnień zostanie rozdzielona bezpłatnie pomiędzy: energochłonne sektory przemysłu (narażone na zjawisko tzw. ucieczki emisji), pozostałe sektory przemysłu (wg zasady stopniowego odchodzenia od przydziałów bezpłatnych) – na mocy art. 10a Dyrektywy, a także sektor elektroenergetyki w niektórych państwach członkowskich, w tym w Polsce, kwalifikujący się do objęcia tzw. derogacjami na mocy art. 10c. („uprawnienia derogacyjne"). Podstawą przydziału uprawnień derogacyjnych w latach 2013–2020 są poniesione koszty inwestycji, które są warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień.

W 2015 roku Grupa TAURON otrzymała na rejestry uprawnienia na podstawie złożonych w wniosków o przyznanie uprawnień bezpłatnych na mocy art. 10a Dyrektywy oraz uprawnień derogacyjnych w wysokości 722 111 uprawnień z tytułu produkcji ciepła oraz 6 197 006 uprawnień na potrzeby wytwarzania energii elektrycznej. Ponadto w 2015 roku zostały przydzielone i zarejestrowane 12 246 uprawnień z tytułu produkcji ciepła za 2013 rok i 53 830 uprawnień z tytułu produkcji ciepła za 2014 rok.

W ramach złożonych w 2015 roku przez Grupę TAURON sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań inwestycyjnych ujętych w Krajowym Planie Inwestycyjnym za okres rozliczeniowy od 1 lipca 2014 roku do 30 czerwca 2015 roku, została zbilansowana wartość przydziałów bezpłatnych uprawnień do emisji w ramach modernizacji wytwarzania energii elektrycznej za rok 2015 w łącznej ilości 3 042 255 uprawnień do emisji, które to uprawnienia Grupa spodziewa się otrzymać na rejestry do kwietnia 2016 roku.

21. Pozostałe aktywa niematerialne

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	**4 670**	**789 670**	**475 291**	**153 770**	**53 436**	**1 476 837**
Zakup bezpośredni	–	–	80	–	117 065	**117 145**
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	–	1 123	89 290	33 451	(123 864)	**–**
Sprzedaż	–	(2 132)	(8 072)	–	–	**(10 204)**
Likwidacja	(256)	(1)	(5 925)	(433)	–	**(6 615)**
Pozostałe zmiany	1 276	(2 156)	200	1 216	5 248	**5 784**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	28	–	–	**28**
Bilans zamknięcia	**5 690**	**786 504**	**550 892**	**188 004**	**51 885**	**1 582 975**
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	**(3 822)**	**(15 297)**	**(289 949)**	**(35 635)**	**–**	**(344 703)**
Amortyzacja za okres	(474)	–	(53 959)	(13 922)	–	**(68 355)**
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(853)	(383)	(2 845)	(259)	–	**(4 340)**
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	–	2 616	–	–	–	**2 616**
Sprzedaż	–	–	8 072	–	–	**8 072**
Likwidacja	256	–	5 916	430	–	**6 602**
Pozostałe zmiany	–	–	(75)	(5)	–	**(80)**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(22)	–	–	**(22)**
Bilans zamknięcia	**(4 893)**	**(13 064)**	**(332 862)**	**(49 391)**	**–**	**(400 210)**
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	**848**	**774 373**	**185 342**	**118 135**	**53 436**	**1 132 134**
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	**797**	**773 440**	**218 030**	**138 613**	**51 885**	**1 182 765**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	**4 030**	**810 712**	**379 236**	**109 979**	**84 633**	**1 388 590**
Zakup bezpośredni	–	–	175	–	118 198	**118 373**
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	–	5 452	105 783	43 677	(154 912)	**–**
Sprzedaż	–	(1 389)	–	–	–	**(1 389)**
Likwidacja	–	(77)	(7 504)	(240)	–	**(7 821)**
Aport	–	(22 178)	(3 704)	–	–	**(25 882)**
Pozostałe zmiany	640	(2 850)	1 293	354	5 515	**4 952**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	12	–	2	**14**
Bilans zamknięcia	**4 670**	**789 670**	**475 291**	**153 770**	**53 436**	**1 476 837**
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	**(3 442)**	**(14 449)**	**(242 012)**	**(23 460)**	**–**	**(283 363)**
Amortyzacja za okres	(380)	–	(56 304)	(12 411)	–	**(69 095)**
Zwiększenie odpisów aktualizujących	–	(3 083)	(88)	–	–	**(3 171)**
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	–	2 235	116	–	–	**2 351**
Likwidacja	–	–	7 454	236	–	**7 690**
Aport	–	–	2 051	–	–	**2 051**
Pozostałe zmiany	–	–	(1 158)	–	–	**(1 158)**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(8)	–	–	**(8)**
Bilans zamknięcia	**(3 822)**	**(15 297)**	**(289 949)**	**(35 635)**	**–**	**(344 703)**
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	**588**	**796 263**	**137 224**	**86 519**	**84 633**	**1 105 227**
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	**848**	**774 373**	**185 342**	**118 135**	**53 436**	**1 132 134**

22. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o.	TAMEH HOLDING Sp. z o.o.*	Stan na 31 grudnia 2015
Aktywa trwałe (długoterminowe)	1 085 917	–	1 295 743	**2 381 660**
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	12 387	37 008	341 716	**391 111**
Zobowiązania długoterminowe (-)	(965 514)	–	(378 507)	**(1 344 021)**
Zobowiązania krótkoterminowe (-)	(125 610)	(85)	(377 432)	**(503 127)**
Razem aktywa netto	7 180	36 923	881 520	**925 623**
Udział w aktywach netto	3 590	18 461	440 760	**462 811**
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	**–**	**18 461**	**399 666**	**418 127**
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	18	490	545 175	**545 683**
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	**(1 474)**	**(13 644)**	**23 051**	**7 933**
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	**–**	**–**	**(387)**	**(387)**

** Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. Wartość posiadanego udziału w TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest różna od wartości aktywów netto przypadających Grupie, ze względu na fakt, iż cena nabycia udziałów TAMEH HOLDING Sp. z o.o. została skalkulowana przy uwzględnieniu wartości godziwej udziału wnoszonego do wspólnego przedsięwzięcia przez spółki Grupy ArcelorMittal.*

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o.	TAMEH HOLDING Sp. z o.o.*	Stan na 31 grudnia 2014
Aktywa trwałe (długoterminowe)	973 128	27 351	985 875	**1 986 354**
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	53 283	36 920	319 756	**409 959**
Zobowiązania długoterminowe (-)	(900 635)	–	(34 085)	**(934 720)**
Zobowiązania krótkoterminowe (-)	(92 570)	(59)	(433 758)	**(526 387)**
Razem aktywa netto	33 206	64 212	837 788	**935 206**
Udział w aktywach netto	16 603	32 106	418 894	**467 603**
Eliminacja transakcji ze spółkami Grupy	(11 127)	–	–	**(11 127)**
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	**5 476**	**32 106**	**377 002**	**414 584**
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	54	490	17 446	**17 990**
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	**(2 183)**	**42**	**1 205**	**(936)**

** Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH Holding Sp. z o.o.*

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. jest spółką celową utworzoną w 2010 roku z inicjatywy TAURON Polska Energia S.A. oraz PGNiG S.A., poprzez którą partnerzy zamierzają zrealizować inwestycję polegającą na budowie bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli opalanego gazem ziemnym o mocy elektrycznej brutto 400 MWe i mocy cieplnej netto 240 MWt.

TAURON Polska Energia S.A. posiada pośredni udział na poziomie 50% w kapitale spółki i w organie stanowiącym wykonywany poprzez TAURON Wytwarzanie S.A. W związku z faktem, iż na dzień 31 grudnia 2015 roku, dotychczasowy udział w stratach wspólnego przedsięwzięcia oraz korekta wyników z transakcji „odgórnych" pomiędzy spółkami Grupy a wspólnym przedsięwzięciem przewyższyły wartość posiadanych udziałów we wspólnym przedsięwzięciu, Spółka zaprzestała ujmowania swojego udziału w dalszych stratach wspólnego przedsięwzięcia.

Dodatkowo, Spółka posiada należności z tytułu udzielonych pożyczek na rzecz Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w wysokości 223 909 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 23 oraz rezerwy na umowy rodzące obciążenia z tytułu zawartych kontraktów handlowych w wysokości 182 877 tysięcy złotych, o których mowa w nocie 36.

Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o.

W dniu 5 września 2012 roku spółka zależna TAURON Wytwarzanie S.A. i KGHM Polska Miedź S.A. zawiązały spółkę celową pod nazwą Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. z siedzibą w Kędzierzynie Koźlu. Spółka ta została powołana w celu kompleksowej realizacji inwestycji, która obejmować będzie przygotowanie, budowę oraz eksploatację bloku gazowo-parowego o mocy ok. 850 MWe na terenie TAURON Wytwarzanie S.A. – Oddział Elektrownia Blachownia.

TAURON Polska Energia S.A. posiada pośredni udział na poziomie 50% w kapitale spółki i w organie stanowiącym wykonywany poprzez TAURON Wytwarzanie S.A.

W dniu 30 grudnia 2013 roku TAURON Polska Energia S.A., KGHM Polska Miedź S.A. oraz TAURON Wytwarzanie S.A. podpisały porozumienie, na mocy którego postanowiono o czasowym zawieszeniu realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w spółce Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. Przyczyną zawieszenia była bieżąca sytuacja

na rynku energii elektrycznej i gazu skutkująca wzrostem ryzyka inwestycyjnego i powstałą w związku z tym potrzebą weryfikacji i optymalizacji projektu.

Strony zobowiązały się do zapewnienia dalszego funkcjonowania spółki Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o., zabezpieczenia dotychczasowych rezultatów projektu, w szczególności zapewnienia aktualności posiadanej dokumentacji oraz ciągłego monitorowania rynku energii i otoczenia regulacyjnego, pod kątem możliwie szybkiego wznowienia realizacji projektu. Strony porozumienia postanowiły, że decyzja o wznowieniu realizacji projektu zapadnie w drodze odrębnego porozumienia, które zgodnie z przewidywaniami stron powinno zostać podpisane do dnia 31 grudnia 2016 roku.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku, w wyniku przeprowadzonej analizy uwarunkowań projektu dotyczących niepewności co do jego realizacji, stwierdzono zasadność dokonania odpisu aktualizującego wartość rzeczowego majątku trwałego spółki w postaci dokumentacji projektu. W wyniku ujęcia odpisu wynik spółki został obciążony kwotą 27 351 tysięcy złotych.

A E O DING Sp. z o.o. i spółki zależne

W 2014 roku została zawarta umowa pomiędzy Grupą TAURON i Grupą ArcelorMittal. Jest to umowa wspólników w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która odpowiada za zadania inwestycyjne i operacyjne w obszarze energetyki przemysłowej. Umowa została zawarta na okres 15 lat z możliwością jej przedłużenia. W konsekwencji przeprowadzonych w poprzednim roku transakcji, obie grupy kapitałowe posiadają w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o. po 50% udziałów.

TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest właścicielem 100% udziałów w TAMEH POLSKA Sp. z o.o., którą utworzyły wniesione aportem przez Grupę TAURON: Zakład Wytwarzania Nowa oraz Elektrownia Blachownia, a także wniesiona przez Grupę ArcelorMittal – Elektrociepłownia w Krakowie. Ponadto TAMEH HOLDING Sp. z o.o. posiada 100% udziałów w TAMEH Czech s.r.o.

23. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć

	Stan na 31 grudnia 2015		Stan na 31 grudnia 2014	
	Kapitał	Odsetki	Kapitał	Odsetki
Pożyczki udzielone EC Stalowa Wola S.A., w tym:	194 950	28 959	182 850	21 343
Pożyczka podporządkowana	177 000	28 922	177 000	21 331
Pożyczka na spłatę zadłużenia	15 850	31	–	–
Pozostałe pożyczki	2 100	6	5 850	12
Razem	**194 950**	**28 959**	**182 850**	**21 343**
Długoterminowe	192 850	28 953	177 000	21 331
Krótkoterminowe	2 100	6	5 850	12

Na mocy umów zawartych w dniu 20 czerwca 2012 roku pomiędzy PGNiG S.A., TAURON Polska Energia S.A. oraz Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. w celu spełnienia warunków koniecznych do udzielenia finansowania Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Europejski Bank Inwestycyjny, TAURON Polska Energia S.A. udzieliła Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczki podporządkowanej oraz pożyczki VAT. Wartość przekazanych środków z tytułu pożyczki podporządkowanej wynosiła na dzień bilansowy 177 000 tysięcy złotych, co zgodnie z postanowieniami umownymi stanowi maksymalną wartość pożyczki. Całkowita spłata pożyczki wraz z odsetkami ma nastąpić nie później niż do końca 2032 roku.

W dniu 14 grudnia 2015 roku zawarta została umowa pożyczki pomiędzy Spółką, a Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. na podstawie której Spółka udzieliła Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczki w maksymalnej wysokości 15 850 tysięcy złotych na spłatę pierwszej raty kapitałowej wraz z odsetkami kredytów udzielonych pożyczkobiorcy przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A. Z zastrzeżeniem postanowień umowy podporządkowania pożyczkobiorca zobowiązuje się do jednorazowej spłaty pożyczki wraz z naliczonymi odsetkami w dniu 31 grudnia 2027 roku.

W dniu 25 listopada 2015 roku zawarta została umowa pożyczki pomiędzy Spółką a Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., na podstawie której Spółka zobowiązała się do udzielenia pożyczki krótkoterminowej do wysokości 2 600 tysięcy złotych na finansowanie bieżącej działalności operacyjnej pożyczkobiorcy (na dzień bilansowy wykorzystano 2 100 tysięcy złotych).

Przychody finansowe z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wyniosły 7 671 tysięcy złotych. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa zaprezentowała przychody z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. jedynie w stopniu odzwierciedlającym udziały niepowiązanych inwestorów we wspólnym przedsięwzięciu.

24. Pozostałe aktywa finansowe

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Udziały i akcje	136 488	112 396
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	1 890	23 622
Lokaty i depozyty	39 724	35 823
Wadia, kaucje i zabezpieczenia przekazane	54 106	53 738
Pozostałe należności długoterminowe	4 669	7 000
Pozostałe	8 672	26 121
Razem	**245 549**	**258 700**
Długoterminowe	211 215	179 052
Krótkoterminowe	34 334	79 648

Nabycie udziałów spółki PGE EJ 1 Sp. z o.o.

W dniu 15 kwietnia 2015 roku Spółka oraz PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., KGHM Polska Miedź S.A. i ENEA S.A. zawarły umowę nabycia udziałów w PGE EJ 1 Sp. z o.o. – spółce celowej, która odpowiedzialna jest za przygotowanie i realizację inwestycji polegającej na budowie i eksploatacji pierwszej polskiej elektrowni jądrowej o mocy ok. 3.000 MWe („Projekt"). Spółka, KGHM Polska Miedź S.A. i ENEA S.A. nabyły od PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. po 10% udziałów (łącznie 30% udziałów) w PGE EJ 1 Sp. z o.o. Cena za nabyte przez Spółkę udziały wyniosła 16 046 tysięcy złotych.

Zgodnie z Umową Wspólników z dnia 3 września 2014 roku strony będą wspólnie, w proporcji do posiadanych udziałów, finansować działania w ramach fazy wstępnej Projektu. Faza wstępna ma na celu określenie takich elementów jak potencjalni partnerzy, w tym partner strategiczny, dostawcy technologii, wykonawcy EPC (Engineering, Procurement, Construction), dostawcy paliwa jądrowego oraz pozyskanie finansowania dla Projektu, a także organizacyjne i kompetencyjne przygotowanie PGE EJ 1 Sp. z o.o. do roli przyszłego operatora elektrowni jądrowej, odpowiedzialnego za jej bezpieczną i efektywną eksploatację.

W dniu 29 lipca 2015 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki PGE EJ 1 Sp. z o.o. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki, na mocy której postanowiono podwyższyć kapitał zakładowy spółki z kwoty 205 860 tysięcy złotych do kwoty 275 859 tysięcy złotych. TAURON Polska Energia S.A. objęła 49 645 nowych udziałów o łącznej wartości nominalnej 7 000 tysięcy złotych.

Harmonogram dalszego zaangażowania wspólników w spółkę PGE EJ 1 Sp. z o.o. ustalony zostanie w kolejnych okresach sprawozdawczych.

25. Pozostałe aktywa niefinansowe

25.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Zaliczki na środki trwałe w budowie oraz aktywa niematerialne	358 673	407 845
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	159 159	243 534
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	32 543	6 564
Razem	**550 375**	**657 943**

Zaliczki przekazane na środki trwałe w budowie oraz aktywa niematerialne związane są w głównej mierze z realizacją zadania inwestycyjnego pod nazwą Budowa Bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III w łącznej kwocie 337 531 tysięcy złotych.

Spadek kosztów przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego związany jest w głównej mierze ze spisaniem ze względu na utratę przydatności ekonomicznej, aktywowanych kosztów z tytułu prac związanych z drążeniem wyrobisk chodnikowych produkcyjnych oraz z tytułu zbrojenia ścian w kwocie 78 610 tysięcy złotych.

25.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Koszty rozliczane w czasie, w tym:	**104 251**	**87 478**
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	15 888	16 795
Usługi informatyczne, telekomunikacyjne i pocztowe	26 367	18 624
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	33 411	38 079
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	28 585	13 980
Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe, w tym:	**128 808**	**133 556**
Zaliczki na dostawy	120 342	116 299
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFŚS	3 984	5 212
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	4 482	12 045
Razem	**233 059**	**221 034**

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. Tabela poniżej przedstawia analitykę funduszu.

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Pożyczki udzielone pracownikom	31 087	38 022
Środki pieniężne	20 144	15 533
Pozostałe aktywa i zobowiązania Funduszu	(382)	(3 521)
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(46 865)	(44 822)
Saldo po skompensowaniu	**3 984**	**5 212**
Odpisy na Fundusz w okresie	(60 388)	(64 482)

26. Zapasy

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Koszt historyczny		
Materiały	273 523	285 135
Półprodukty i produkcja w toku	155 586	239 426
Produkty gotowe	5 510	1 600
Towary	4 053	707
Świadectwa pochodzenia energii	1 319	20 055
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	3 424	1 761
Razem	**443 415**	**548 684**
Odpisy aktualizujące wartość		
Materiały	(10 097)	(7 305)
Produkty gotowe	(4)	(12)
Towary	(35)	(21)
Świadectwa pochodzenia energii	–	(13 750)
Razem	**(10 136)**	**(21 088)**
Wartość netto możliwa do odzyskania		
Materiały	263 426	277 830
Półprodukty i produkcja w toku	155 586	239 426
Produkty gotowe	5 506	1 588
Towary	4 018	686
Świadectwa pochodzenia energii	1 319	6 305
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	3 424	1 761
Razem	**433 279**	**527 596**
Zmiana stanu odpisów aktualizujących zapasy		
Bilans otwarcia	**(21 088)**	**(50 761)**
Utworzenie	(3 220)	(21 441)
Rozwiązanie	10 392	5 633
Wykorzystanie	3 780	45 763
Pozostałe	–	(282)
Bilans zamknięcia	**(10 136)**	**(21 088)**

27. Należności od odbiorców

Krótkoterminowe należności od odbiorców na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego		
Należności od odbiorców	1 581 863	1 738 000
Należności od odbiorców – doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	298 805	232 541
Należności dochodzone na drodze sądowej	227 739	228 011
Razem	**2 108 407**	**2 198 552**
Odpis aktualizujący		
Należności od odbiorców	(74 828)	(73 809)
Należności dochodzone na drodze sądowej	(203 546)	(207 683)
Razem	**(278 374)**	**(281 492)**
Wartość pozycji netto		
Należności od odbiorców	1 507 035	1 664 191
Należności od odbiorców – doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	298 805	232 541
Należności dochodzone na drodze sądowej	24 193	20 328
Razem	**1 830 033**	**1 917 060**

Informacje odnośnie odpisów aktualizujących należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe zaprezentowano w nocie 49.1.1. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

28. Należności z tytułu podatków i opłat

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Należności z tytułu podatku dochodowego	909	26 489
Należności z tytułu podatku VAT	205 713	106 629
Należności z tytułu akcyzy	20 314	22 138
Pozostałe	1 409	4 188
Razem	**228 345**	**159 444**

29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Środki pieniężne w banku i w kasie	353 428	410 082
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	10 722	1 009 991
Inne	762	836
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	**364 912**	**1 420 909**
środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	206 254	116 568
Kredyt w rachunku bieżącym	(10 206)	(11 918)
Cash pool	(29 377)	(4 481)
Różnice kursowe	2 386	3 561
Razem saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	**327 715**	**1 408 071**

Stan środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania stanowią w głównej mierze: saldo środków pieniężnych na rachunku rozliczeniowym do obsługi obrotu energią elektryczną na Towarowej Giełdzie Energii S.A. w kwocie 55 291 tysięcy złotych posiadanych przez spółki segmentu Sprzedaż oraz salda środków pieniężnych na rachunkach wadiów i kaucji w łącznej kwocie 127 567 tysięcy złotych.

30. Aktywa trwałe i grupa do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Grupa do zbycia	–	1 320 932
Pozostałe aktywa trwałe	17 898	16 773
Aktywa trwałe i aktywa grupy do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	**17 898**	**1 337 705**
Zobowiązania grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży	**–**	**84 970**

Grupę do zbycia na dzień 31 grudnia 2014 stanowiły aktywa i zobowiązania czterech istniejących farm wiatrowych zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży z uwagi na realizowaną koncepcję pozabilansowego finansowania aktywów, prowadzącą do sprzedaży pakietu udziałów w istniejących farmach wiatrowych na rzecz inwestora zewnętrznego. Pierwotna koncepcja zakładała sprzedaż (z opcją odkupu) większościowego pakietu udziałów w istniejących farmach wiatrowych na rzecz inwestora finansowego oraz pozyskania refinansowania obecnego długu przypisanego do farm wiatrowych długiem bankowym w momencie, kiedy Spółka będzie już udziałowcem mniejszościowym. W wyniku braku osiągnięcia porozumienia stron co do niektórych warunków transakcji sprzedaży pakietu udziałów w istniejących farmach wiatrowych, Spółka zakończyła negocjacje z potencjalnym inwestorem finansowym. Grupa TAURON nadal będzie prowadziła działania mające na celu realizację koncepcji pozabilansowego finansowanie rozwoju energetyki wiatrowej w Grupie. W obecnych warunkach rynkowych trwają prace nad rozwiązaniem polegającym na nawiązaniu współpracy z inwestorem branżowym. W ramach przedmiotowych działań w dniu 2 lipca 2015 roku Spółka i ENEA S.A. podpisały list intencyjny, dotyczący wspólnej realizacji strategii zapewniającej optymalny sposób zwiększania mocy odnawialnych i finansowania transakcji nabycia aktywów wiatrowych.

W kontekście powyższych zdarzeń na dzień 31 grudnia 2015 roku przeprowadzona została analiza przesłanek, która wykazała, iż grupa do zbycia nie spełnia na dzień bilansowy wszystkich kryteriów zaklasyfikowania jej jako przeznaczonej do sprzedaży zgodnie z MSSF 5.

W związku z zaprzestaniem klasyfikacji grupy do zbycia jako przeznaczonej do sprzedaży, rzeczowy majątek trwały farm wiatrowych został wyceniony w wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację grupy do zbycia jako przeznaczonej do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację od dnia klasyfikacji grupy do zbycia jako przeznaczonej do sprzedaży, co wpłynęło na obciążenie wyniku finansowego netto Grupy w kwocie 56 227 tysięcy złotych.

31. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały

31.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 2015 roku

Seria/ emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału
AA	na okaziciela	1 589 438 762	5	7 947 194	gotówka/aport
BB	imienne	163 110 632	5	815 553	aport
	Razem	**1 752 549 394**		**8 762 747**	

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość kapitału podstawowego, liczba akcji oraz wartość nominalna akcji nie uległy zmianie od dnia 31 grudnia 2014 roku.

Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2015 roku *(wg najlepszej wiedzy Spółki)*

Akcjonariusz	Liczba akcji	Wartość akcji	Udział w kapitale podstawowym (%)	Udział w liczbie głosów (%)
Skarb Państwa	526 848 384	2 634 242	30,06%	30,06%
KGHM Polska Miedź S.A.	182 110 566	910 553	10,39%	10,39%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	88 742 929	443 715	5,06%	5,06%
Pozostali akcjonariusze	954 847 515	4 774 237	54,49%	54,49%
Razem	**1 752 549 394**	**8 762 747**	**100,00%**	**100,00%**

31.2. Prawa akcjonariuszy

Prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 10% ogółu głosów w Spółce zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.

Ograniczenie prawa głosu, o którym mowa powyżej nie dotyczy Skarbu Państwa i podmiotów zależnych od Skarbu Państwa w okresie, w którym Skarb Państwa wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce.

Szerzej na temat ograniczeń w wykonywaniu prawa głosu zostało przedstawione w punkcie 6.6. sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2015.

31.3. Kapitał zapasowy

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku kapitał zapasowy został zwiększony o 883 561 tysięcy złotych. Na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki z dnia 23 kwietnia 2015 roku dotyczącej podziału zysku za rok 2014 wspomniana kwota została przeznaczona na zasilenie kapitału zapasowego.

31.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

W zakresie kwoty zysków zatrzymanych/niepokrytych strat kwota (3 453 908) tysięcy złotych stanowi niepokrytą do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego stratę Spółki za rok 2015, której pokrycie planowane jest z wypracowanych wyników Spółki z lat ubiegłych, co zostało szerzej opisane w nocie 33.5 sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku.

Podziałowi nie podlegają kwoty wyniku z lat ubiegłych powstałe w wyniku rozliczenia połączenia z jednostkami zależnymi, jak również zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujmowane poprzez pozostałe całkowite dochody.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

31.5. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Na początek okresu	**(143 019)**	**(126 651)**
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających	85 466	(21 171)
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających odniesiona do wyniku finansowego okresu	466	964
Podatek odroczony	(16 327)	3 839
Na koniec okresu	**(73 414)**	**(143 019)**

Na dzień 31 grudnia 2015 roku w kapitale z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających Spółka rozpoznała kwotę (73 414) tysięcy złotych. Kwota ta stanowi zobowiązanie z tytułu wyceny instrumentów IRS na dzień bilansowy w kwocie 95 467 tysięcy złotych, skorygowane o część wyceny dotyczącą naliczonych na dzień bilansowy odsetek z tytułu obligacji z uwzględnieniem podatku odroczonego.

Wynik finansowy bieżącego okresu obciążony został kwotą 89 380 tysięcy złotych, z czego kwota 88 914 tysięcy złotych stanowi zapłaconą kwotę zrealizowanego zabezpieczenia dotyczącą zakończonych okresów odsetkowych, natomiast kwota 466 tysięcy złotych stanowi zmianę wyceny instrumentów dotyczącą naliczonych na dzień bilansowy odsetek z tytułu obligacji. W sprawozdaniu z całkowitych dochodów powyższe koszty z tytułu transakcji zabezpieczających IRS powiększyły koszty finansowe wynikające z odsetek od wyemitowanych obligacji.

31.6. Udziały niekontrolujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Na początek okresu	**30 116**	**466 334**
Dywidendy wypłacone przez jednostki zależne	(2 787)	(1 163)
Udział w zyskach/(stratach) aktuarialnych dotyczących rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	60	(370)
Nabycie udziałów niekontrolujących przez Grupę Kapitałową	–	(407 596)
Odkup udziałów niekontrolujących	(662)	(32 567)
Udział w wyniku jednostek zależnych	3 102	4 667
Zmiana udziałów niekontrolujących w wyniku połączeń	–	811
Na koniec okresu	**29 829**	**30 116**

Na dzień bilansowy udziały niekontrolujące pozostają jedynie w spółkach segmentu Dystrybucja.

32. Dywidendy wypłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Dywidendy wypłacone w okresie		
Dywidendy wypłacone z zysku w roku przez jednostki zależne	(2 630)	(1 233)
Dywidendy końcowe wypłacone z zysku w roku przez jednostkę dominującą	(262 882)	(332 984)
Dywidenda wypłacona łącznie	**(265 512)**	**(334 217)**

Wartość dywidendy na jedną akcję wypłaconej przez jednostkę dominującą za poszczególne lata przedstawiała się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Wypłacona dywidenda na akcję (w złotych)	0,15	0,19

33. Zobowiązania z tytułu zadłużenia

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Kredyty i pożyczki	1 411 776	1 232 032
Wyemitowane obligacje	6 680 433	6 821 830
Leasing finansowy	46 438	59 904
Razem	**8 138 647**	**8 113 766**
Krótkoterminowe	3 214 520	644 991
Długoterminowe	4 924 127	7 468 775

33.1. Kredyty i pożyczki

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Waluta kredytu	Stopa oprocen-towania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	77 350	77 350	29 993	6 864	7 333	7 308	14 316	11 536
	stała	1 316 062	1 316 062	20 444	112 297	147 478	162 214	324 429	549 200
Razem PLN		**1 393 412**	**1 393 412**	**50 437**	**119 161**	**154 811**	**169 522**	**338 745**	**560 736**
EUR	zmienna	2 025	8 630	8 630	–	–	–	–	–
Razem EUR		**2 025**	**8 630**	**8 630**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
USD	zmienna	404	1 576	1 576	–	–	–	–	–
Razem USD		**404**	**1 576**	**1 576**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
Razem			**1 403 618**	**60 643**	**119 161**	**154 811**	**169 522**	**338 745**	**560 736**
Odsetki zwiększające wartość bilansową			8 158						
Razem kredyty i pożyczki			**1 411 776**						

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

Waluta kredytu	Stopa oprocen-towania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	59 697	59 697	6 116	6 126	7 534	7 333	18 466	14 122
	stała	1 153 997	1 153 997	20 443	112 289	132 733	132 733	265 464	490 335
Razem PLN		**1 213 694**	**1 213 694**	**26 559**	**118 415**	**140 267**	**140 066**	**283 930**	**504 457**
EUR	zmienna	2 796	11 918	11 918	–	–	–	–	–
Razem EUR		**2 796**	**11 918**	**11 918**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
Razem			**1 225 612**	**38 477**	**118 415**	**140 267**	**140 066**	**283 930**	**504 457**
Odsetki zwiększające wartość bilansową			6 420						
Razem kredyty i pożyczki			**1 232 032**						

Zmianę stanu kredytów i pożyczek bez odsetek zwiększających wartość bilansową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku oraz w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Bilans otwarcia	**1 225 612**	**1 477 456**
Zmiana stanu kredytów w rachunku bieżącym i pożyczek cash pool	**23 184**	**(82 740)**
Zmiana stanu kredytów i pożyczek (bez kredytów w rachunku bieżącym i pożyczek cash pool):	**154 822**	**(169 104)**
Zaciągnięcie*	294 705	–
Spłata	(140 585)	(169 971)
Zmiana wyceny	702	867
Bilans zamknięcia	**1 403 618**	**1 225 612**

** Uwzględnione zostały koszty zaciągnięcia kredytu.*

Główne zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia tabela poniżej.

Kredyt/ pożyczka	Kredytodawca/ pożyczkodawca	Cel	Oprocentowanie	Termin spłaty	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Kredyt	Europejski Bank Inwestycyjny	Blok węglowy w Elektrowni Jaworzno III	stałe – ustalone do dnia 15.06.2016	15.12.2021	126 218	147 240
		Blok węglowy EC Bielsko-Biała	stałe – ustalone do dnia 15.06.2016	15.12.2021	180 303	210 334
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych	stałe – ustalone do dnia 15.12.2017	15.06.2024	348 325	389 284
			stałe – ustalone do dnia 15.03.2018	15.09.2024	165 467	183 846
			stałe – ustalone do dnia 15.03.2018	15.09.2024	206 746	229 707
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych oraz modernizacja elektrowni wodnych	stałe – ustalone do dnia 15.09.2019	15.03.2027	297 132	–
Pożyczka	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Budowla jednostki wytwórczej OZE w Elektrowni Jaworzno III	zmienne	15.12.2022	28 000	32 000
		Budowa instalacji zasilania biomasą oraz modernizacja kotła fluidalnego w ZW Tychy	zmienne	15.12.2022	19 216	21 747
Pozostałe kredyty i pożyczki					40 369	17 874
Razem					**1 411 776**	**1 232 032**

33.2. Wyemitowane obligacje

Wartość wyemitowanych obligacji na dzień 31 grudnia 2015 roku

Emitent	Transza/ Bank	Termin wykupu	Waluta	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)				
				Narosłe odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowanego kosztu	do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
TAURON Polska Energia S.A.	C	12 grudzień 2016	PLN	4 389	2 998 938	2 249 203	749 735	–	–	–
	BGK*	20 grudzień 2019	PLN	106	99 836	–	–	–	99 836	–
		20 grudzień 2020	PLN	106	99 823	–	–	–	99 823	–
		20 grudzień 2021	PLN	106	99 815	–	–	–	–	99 815
		20 grudzień 2022	PLN	106	99 808	–	–	–	–	99 808
		20 grudzień 2023	PLN	106	99 802	–	–	–	–	99 802
		20 grudzień 2024	PLN	106	99 800	–	–	–	–	99 800
		20 grudzień 2025	PLN	106	99 796	–	–	–	–	99 796
		20 grudzień 2026	PLN	106	99 792	–	–	–	–	99 792
		20 grudzień 2027	PLN	106	99 790	–	–	–	–	99 790
		20 grudzień 2028	PLN	97	99 790	–	–	–	–	99 790
		20 grudzień 2020	PLN	12	70 000	–	–	–	70 000	–
		20 grudzień 2021	PLN	12	70 000	–	–	–	–	70 000
		20 grudzień 2022	PLN	12	70 000	–	–	–	–	70 000
	TPEA1119	4 listopad 2019	PLN	7 508	1 749 043	–	–	–	1 749 043	–
TAURON Sweden Energy AB (publ)		3 grudzień 2029	EUR	1 921	709 495	–	–	–	–	709 495
Razem obligacje				**14 905**	**6 665 528**	**2 249 203**	**749 735**	**–**	**2 018 702**	**1 647 888**

* *Bank Gospodarstwa Krajowego.*

Obligacje transzy C, których termin wykupu to 12 grudzień 2016 roku, na dzień 31 grudnia 2015 roku zostały zaklasyfikowane jako zobowiązania o terminie spłaty do trzech miesięcy w związku z zamiarem wcześniejszego wykupu. W dniu 29 lutego 2016 roku Spółka dokonała wcześniejszego wykupu wspomnianych obligacji, o czym szerzej w nocie 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość wyemitowanych obligacji na dzień 31 grudnia 2014 roku

Emitent	Transza/ Bank	Termin wykupu	Waluta	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)				
				Narosłe odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowanego kosztu	do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
TAURON Polska Energia S.A.	B	12 grudzień 2015	PLN	485	299 716	–	299 716	–	–	–
	B	30 styczeń 2015	PLN	2 287	150 000	150 000	–	–	–	–
	C	12 grudzień 2016	PLN	4 849	2 997 442	–	–	2 997 442	–	–
	BGK*	20 grudzień 2019	PLN	115	99 797	–	–	–	99 797	–
		20 grudzień 2020	PLN	115	99 791	–	–	–	–	99 791
		20 grudzień 2021	PLN	115	99 787	–	–	–	–	99 787
		20 grudzień 2022	PLN	115	99 784	–	–	–	–	99 784
		20 grudzień 2023	PLN	115	99 781	–	–	–	–	99 781
		20 grudzień 2024	PLN	115	99 781	–	–	–	–	99 781
		20 grudzień 2025	PLN	115	99 780	–	–	–	–	99 780
		20 grudzień 2026	PLN	115	99 777	–	–	–	–	99 777
		20 grudzień 2027	PLN	115	99 776	–	–	–	–	99 776
	TPEA1119	4 listopad 2019	PLN	7 953	1 748 810	–	–	–	1 748 810	–
TAURON Sweden Energy AB (publ)		3 grudzień 2029	EUR	1 923	709 276	–	–	–	–	709 276
Razem obligacje				**18 532**	**6 803 298**	**150 000**	**299 716**	**2 997 442**	**1 848 607**	**1 507 533**

* *Bank Gospodarstwa Krajowego.*

Obligacje wyemitowane przez jednostkę dominującą mają formę zdematerializowaną. Są to obligacje niezabezpieczone, kuponowe o oprocentowaniu zmiennym powiększonym o stałą marżę. Oprocentowanie oparte jest o WIBOR 6M, a odsetki z tytułu obligacji są płatne w okresach półrocznych.

Zmianę stanu obligacji bez odsetek zwiększających wartość bilansową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku oraz w okresie porównawczym przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Bilans otwarcia	**6 803 298**	**4 291 460**
Emisja*	309 789	3 649 150
Wykup	(450 000)	(1 148 200)
Zmiana wyceny	2 441	10 888
Bilans zamknięcia	**6 665 528**	**6 803 298**

** Uwzględnione zostały koszty emisji.*

Zmiana stanu obligacji w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wynikała z następujących zdarzeń:

- Wykup – W dniu 30 stycznia 2015 roku oraz w dniu 12 grudnia 2015 roku Spółka, zgodnie z terminem wykupu, wykupiła obligacje Transzy B o wartości nominalnej odpowiednio 150 000 tysięcy złotych i 300 000 tysięcy złotych.
- Emisja – W grudniu 2015 roku Spółka w ramach umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego wyemitowała obligacje o łącznej wartości nominalnej 310 000 tysięcy złotych – jedna transza o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych oraz trzy transze o wartości nominalnej 70 000 tysięcy złotych każda.

  W lipcu 2015 roku TAURON Polska Energia S.A. podpisała z Bankiem Gospodarstwa Krajowego aneks do umowy programowej dotyczący organizacji programu emisji obligacji, na mocy którego kwota programu emisji obligacji wzrosła z poziomu 1 000 000 tysięcy złotych do 1 700 000 tysięcy złotych. Bank Gospodarstwa Krajowego pełni w tym przedsięwzięciu rolę organizatora, gwaranta programu i depozytariusza. Celem emisji obligacji jest finansowanie wydatków inwestycyjnych Grupy TAURON. Wysokość programu emisji obligacji o maksymalnie 15-letnim okresie zapadalności z sześciomiesięcznymi okresami płatności odsetek wynosi 1 700 000 tysięcy złotych. W ramach kwoty, o którą zwiększony został program emisji obligacji na dzień zawarcia aneksu gwarancją emisji objęta została kwota 300 000 tysięcy złotych, a następnie na podstawie kolejnego aneksu z 20 listopada 2015 roku zwiększono kwotę gwarantowaną przez Bank Gospodarstwa Krajowego o 400 000 tysięcy złotych – do łącznej kwoty programu, tj. 1 700 000 tysięcy złotych. Struktura finansowa przewiduje emisję obligacji w seriach w latach 2015–2016, z terminami wykupu przypadającymi od 2020 do 2029 roku. W grudniu 2015 roku w ramach kwoty, o którą zwiększony został program emisji obligacji, Spółka wyemitowała obligacje o łącznej wartości nominalnej 210 000 tysięcy złotych z terminami wykupu 20 grudnia 2020, 2021 i 2022 roku.

Ponadto, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku 17 500 obligacji na okaziciela serii TPEA1119 TAURON Polska Energia S.A., o łącznej wartości nominalnej 1 750 000 tysięcy złotych i jednostkowej wartości nominalnej 100 tysięcy złotych, wyemitowane przez Spółkę w 2014 roku zostały wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu na rynku Catalyst. Dzień 12 marca 2015 roku wyznaczono jako datę pierwszego notowania, dzień ostatniego notowania to 22 października 2019 roku.

Podpisanie umów dotyczących programu emisji obligacji

W dniu 24 listopada 2015 roku pomiędzy Spółką a Bankiem Handlowym w Warszawie S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) BV, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Polska) S.A., Bankiem Zachodnim WBK S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bankiem Śląskim S.A. oraz Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. zostały podpisane umowy: umowa agencyjna i depozytowa oraz umowa gwarancyjna, na podstawie których ustanowiony został program emisji obligacji („Program") o łącznej wartości 6 270 000 tysięcy złotych. Środki pozyskiwane z emisji w ramach Programu będą przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z realizacją programu inwestycyjnego Grupy TAURON, refinansowanie jej zadłużenia lub finansowanie ogólnokorporacyjnych wydatków Grupy.

W ramach Programu Spółka będzie mogła dokonywać wielokrotnych emisji obligacji w okresie do dnia 31 grudnia 2020 roku. Obligacje będą niezabezpieczonymi, kuponowymi papierami wartościowymi na okaziciela, oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej, o wartości nominalnej 100 tysięcy złotych każda oraz okresie zapadalności wynoszącym 1, 3, 6, 12, 24, 36, 48 lub 58 miesięcy. Obligacje będą objęte gwarancją emisji, tj. zobowiązaniem gwarantów Programu (banków będących stronami umowy gwarancyjnej) do nabywania obligacji emitowanych przez Spółkę w ramach Programu.

Po dniu bilansowym Spółka wyemitowała obligacje w ramach powyższego Programu, o czym szerzej w nocie 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka zabezpiecza część przepływów odsetkowych związanych z wyemitowanymi obligacjami transzy C poprzez zawarte kontrakty terminowe swap procentowy (IRS). Instrumenty te objęte są rachunkowością zabezpieczeń, co zostało szerzej opisane w nocie 34 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Podpisane z bankami umowy nakładają na Spółkę zobowiązania natury prawno-finansowej (kowenanty), stosowane standardowo w tego rodzaju transakcjach. Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2015 roku nie wystąpił przypadek przekroczenia kowenantów, czyli naruszenia warunków umów.

33.3. Leasing finansowy

	Stan na 31 grudnia 2015		Stan na 31 grudnia 2014	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	13 909	12 715	15 146	13 461
W okresie od 1 do 5 lat	34 691	33 701	48 731	46 420
Powyżej 5 lat	24	22	26	23
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	**48 624**	**46 438**	**63 903**	**59 904**
Minus koszty finansowe	(2 186)	–	(3 999)	–
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	**46 438**	**46 438**	**59 904**	**59 904**
Krótkoterminowe	12 715	12 715	13 461	13 461
Długoterminowe	33 723	33 723	46 443	46 443

Na dzień 31 grudnia 2015 roku główne pozycje leasingu finansowego stanowią:

- zobowiązanie z tytułu leasingu budynków w Katowicach w wysokości 30 169 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2014 roku – 33 159 tysięcy złotych);
- zobowiązanie z tytułu leasingu maszyn i urządzeń technicznych oraz nieruchomości w wysokości 15 785 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2014 roku – 24 928 tysięcy złotych).

34. Instrumenty pochodne

	Stan na dzień 31 grudnia 2015				Stan na dzień 31 grudnia 2014			
	Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem		Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem	
			Aktywa	Zobowiązania			Aktywa	Zobowiązania
CCIRS	(11 368)	–	**3 055**	**(14 423)**	258	–	**1 499**	**(1 241)**
IRS	(4 833)	(90 634)	**–**	**(95 467)**	(17 746)	(176 567)	**–**	**(194 313)**
Forward/futures towarowy	17	–	**2 225**	**(2 208)**	(250)	–	**312**	**(562)**
Forward walutowy	393	–	**404**	**(11)**	–	–	**–**	**–**
Instrumenty pochodne razem, w tym:			**5 684**	**(112 109)**			**1 811**	**(196 116)**
Krótkoterminowe			5 668	(96 953)			1 811	(102 615)
Długoterminowe			16	(15 156)			–	(93 501)

Wartość godziwa, w odniesieniu do poszczególnych pochodnych instrumentów finansowych, ustalana jest w następujący sposób:

Instrument pochodny	Metodologia ustalania wartości godziwej
IRS, CCIRS	W oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy stanowiące różnicę pomiędzy ceną terminową (skalkulowaną w oparciu o zerokuponową krzywą stóp procentowych) a ceną transakcyjną.
Kontrakty walutowe forward	W oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy stanowiące różnię pomiędzy ceną terminową (skalkulowaną w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fx swap) a ceną transakcyjną.
Kontrakty towarowe forward i futures	Wartość godziwa transakcji terminowych na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii elektrycznej oraz innych towarów ustalana jest w oparciu o ceny notowane na aktywnym rynku.

Hierarchia wartości godziwej w odniesieniu do pochodnych instrumentów finansowych przedstawiała się następująco:

Klasy instrumentów finansowych	Stan na 31 grudnia 2015		Stan na 31 grudnia 2014	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa				
Instrumenty pochodne – towarowe	2 225	–	312	–
Instrumenty pochodne CCIRS	–	3 055	–	1 499
Instrumenty pochodne – walutowe	–	404	–	–
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne – towarowe	2 208	–	562	–
Instrumenty pochodne – walutowe	–	11	–	–
Instrumenty pochodne CCIRS	–	14 423	–	1 241
Instrumenty pochodne IRS	–	95 467	–	194 313

Instrumenty pochodne zabezpieczające – IRS

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa posiadała transakcje zabezpieczające objęte polityką zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym. W marcu 2012 roku Spółka zabezpieczyła 80% przepływów odsetkowych związanych z wyemitowanymi obligacjami – transza C i część transzy A, zawierając kontrakty terminowe swap procentowy (IRS) na okres 5 lat. Zawarcie transakcji podyktowane było zmiennością oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu płatności odsetkowych wynikających z wyemitowania obligacji w PLN o zmiennym oprocentowaniu opartych na stopie referencyjnej WIBOR dla okresu sześciomiesięcznego (WIBOR 6M). Instrumenty te zostały objęte rachunkowością zabezpieczeń.

Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Instrumenty pochodne CCIRS dotyczą transakcji Coupon Cross Currency Swap zawartej przez Spółkę w dniu 24 listopada 2014 roku i polegającej na wymianie płatności odsetkowych od kwoty nominalnej 168 000 tysięcy euro. Zgodnie z założeniami, Spółka płaci odsetki naliczone na podstawie zmiennej stopy procentowej w złotych, równocześnie otrzymując płatności według stałej stopy procentowej w euro. Powyższa transakcja nie podlega rachunkowości zabezpieczeń. Po dniu bilansowym, w dniu 12 lutego 2016 roku powyższa transakcja została zamknięta, natomiast w dniu 15 lutego 2016 roku doszło do rozliczenia gotówkowego transakcji, w wyniku którego Spółka otrzymała kwotę 5 400 tysięcy złotych.

35. Rezerwy na świadczenia pracownicze

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe	1 850 375	2 044 405
Rezerwa na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	57 336	62 872
Razem	**1 907 711**	**2 107 277**
Krótkoterminowe	172 505	158 954
Długoterminowe	1 735 206	1 948 323

35.1. Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Rezerwa na deputaty węglowe	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	**357 017**	**769 975**	**170 242**	**67 661**	**679 510**	**2 044 405**
Koszty bieżącego zatrudnienia	14 533	8 144	2 960	983	39 023	**65 643**
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	(11 222)	(47 439)	(6 084)	222	(8 683)	**(73 206)**
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	(29 065)	(63 451)	(12 090)	–	(39 657)	**(144 263)**
powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	2 439	15 946	3 749	–	6 687	**28 821**
powstałe na skutek innych zmian	15 404	66	2 257	222	24 287	**42 236**
Wypłacone świadczenia	(24 011)	(22 784)	(3 943)	(1 321)	(61 515)	**(113 574)**
Koszty przeszłego zatrudnienia	(3 115)	(2 321)	(35 561)	(68 432)	(10 197)	**(119 626)**
Koszty odsetek	7 922	17 159	3 496	887	15 027	**44 491**
Pozostałe zmiany	–	–	–	2 242	–	**2 242**
Bilans zamknięcia	**341 124**	**722 734**	**131 110**	**2 242**	**653 165**	**1 850 375**
Rezerwy krótkoterminowe	22 734	23 527	4 286	2 242	71 793	**124 582**
Rezerwy długoterminowe	318 390	699 207	126 824	–	581 372	**1 725 793**

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Rezerwa na deputaty węglowe	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	**282 621**	**569 140**	**121 571**	**49 457**	**582 840**	**1 605 629**
Koszty bieżącego zatrudnienia	12 492	6 716	2 564	942	37 216	**59 930**
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	76 361	198 657	46 547	17 029	112 160	**450 754**
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	62 025	214 149	42 304	17 628	79 744	**415 850**
powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	(451)	164	790	734	1 720	**2 957**
powstałe na skutek innych zmian	14 787	(15 656)	3 453	(1 333)	30 696	**31 947**
Wypłacone świadczenia	(19 420)	(22 179)	(4 756)	(1 715)	(62 784)	**(110 854)**
Koszty przeszłego zatrudnienia	(6 382)	(5 057)	(565)	(14)	(13 132)	**(25 150)**
Koszty odsetek	11 345	22 698	4 881	1 962	23 210	**64 096**
Bilans zamknięcia	**357 017**	**769 975**	**170 242**	**67 661**	**679 510**	**2 044 405**
Rezerwy krótkoterminowe	21 707	24 339	4 839	1 883	55 740	**108 508**
Rezerwy długoterminowe	335 310	745 636	165 403	65 778	623 770	**1 935 897**

Spadek rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i nagrody jubileuszowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wynikał głównie z:

- przyjęcia do wyceny aktuarialnej stopy dyskonta na poziomie 2,75%, podczas gdy w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku zastosowano do wycen stopę dyskonta w wysokości 2,25%. Zmiana pozostałych założeń aktuarialnych wpłynęła na wzrost rezerwy. Zmiana rezerwy z tytułu zysków i strat aktuarialnych wpłynęła na zwiększenie pozostałych całkowitych dochodów, a w części dotyczącej nagród jubileuszowych na wynik finansowy Grupy;
- rozwiązania rezerw w związku ze zmianą regulacji stanowiących podstawę wypłaty świadczeń (rozwiązanie zaprezentowane w ramach kosztów przeszłego zatrudnienia), z czego najistotniejsza pozycja to 103 772 tysiące złotych dotyczące rozwiązania rezerwy na ZFŚS oraz na deputaty węglowe w spółce z segmentu Wydobycie. W związku ze zmianami w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz zmianami wprowadzonymi do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wspomniane rezerwy zostały rozwiązane.

Wycena rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych. Główne założenia przyjęte przez aktuariusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Stopa dyskontowa (%)	2,75%	2,25%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,35%	2,35%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	1,14% – 9,10%	1,25% – 10,63%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	0,23% – 2,43%	1,40% – 2,79%
Przewidywana stopa wzrostu cen energii elektrycznej (%)	4,30%	4,80%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	4,50%	4,50%
Pozostały średni okres zatrudnienia	9,80 – 14,90	9,00 – 15,30

Na dzień 31 grudnia 2015 roku została przeprowadzona analiza wrażliwości wyników wyceny na zmianę stopy dyskonta finansowego oraz na zmiany planowanych wzrostów podstaw w przedziale -0,5 p.p./+0,5 p.p.

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz wartości rezerw wyliczone przy zmienionych założeniach:

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa	Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	341 124	363 082	321 298	321 531	365 683
Taryfa pracownicza	722 734	787 748	665 860	664 034	789 120
Koszty odpisu na ZFŚS	131 110	143 192	120 557	120 047	143 668
Nagrody jubileuszowe	653 165	680 426	626 410	626 422	685 415
Razem		**1 974 448**	**1 734 125**	**1 732 034**	**1 983 886**

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz prezentuje jak zmieniłaby się wartość bilansowa przy innych założeniach:

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa	Odchylenia			
		Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	341 124	21 958	(19 826)	(19 593)	24 559
Taryfa pracownicza	722 734	65 014	(56 874)	(58 700)	66 386
Koszty odpisu na ZFŚS	131 110	12 082	(10 553)	(11 063)	12 558
Nagrody jubileuszowe	653 165	27 261	(26 755)	(26 743)	32 250
Razem, w tym:		**126 315**	**(114 008)**	**(116 099)**	**135 753**
wpływ na wynik finansowy		27 261	(26 755)	(26 743)	32 250
wpływ na pozostałe całkowite dochody		99 054	(87 253)	(89 356)	103 503

Podziału rezerw na długo i krótkoterminowe Grupa dokonuje na podstawie szacunków dotyczących rozkładu wypłat w czasie przygotowanego przy pomocy technik aktuarialnych.

Okresy zapadalności rezerw na świadczenia pracownicze

	Odprawy emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Deputat węglowy	Nagrody jubileuszowe	Razem rezerwy
31/12/2016	22 734	23 527	4 286	2 242	71 793	**124 582**
31/12/2017	17 500	27 234	4 282	–	48 866	**97 882**
31/12/2018	12 255	27 102	4 272	–	46 069	**89 698**
31/12/2019	10 315	26 391	4 258	–	43 228	**84 192**
31/12/2020 i kolejne lata	278 320	618 480	114 012	–	443 209	**1 454 021**
Razem	**341 124**	**722 734**	**131 110**	**2 242**	**653 165**	**1 850 375**

35.2. Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Programy dobrowolnych odejść w segmentach operacyjnych			Pozostała działalność	Razem
	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja		
Bilans otwarcia	**–**	**38 867**	**22 236**	**1 769**	**62 872**
Utworzenie	4 750	9 864	24 898	8 444	**47 956**
Rozwiązanie	(4 750)	(419)	(3 563)	–	**(8 732)**
Wykorzystanie	–	(24 852)	(18 139)	(1 769)	**(44 760)**
Bilans zamknięcia	**–**	**23 460**	**25 432**	**8 444**	**57 336**
Rezerwy krótkoterminowe	–	14 047	25 432	8 444	**47 923**
Rezerwy długoterminowe	–	9 413	–	–	**9 413**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Programy dobrowolnych odejść w segmentach operacyjnych		Pozostała działalność	Razem
	Wytwarzanie	Dystrybucja		
Bilans otwarcia	**28 787**	**17 584**	**8 182**	**54 553**
Utworzenie	28 700	16 742	–	**45 442**
Rozwiązanie	–	–	(3 454)	**(3 454)**
Wykorzystanie	(18 620)	(12 090)	(2 959)	**(33 669)**
Bilans zamknięcia	**38 867**	**22 236**	**1 769**	**62 872**
Rezerwy krótkoterminowe	26 441	22 236	1 769	**50 446**
Rezerwy długoterminowe	12 426	–	–	**12 426**

Grupa TAURON w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku kontynuowała Programy Dobrowolnych Odejść („PDO") wprowadzone w latach wcześniejszych oraz wprowadzała nowe PDO.

36. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	**120 704**	**42 774**	**–**	**163 478**
Odwrócenie dyskonta	2 996	961	–	**3 957**
Zmiana stopy dyskontowej	(13 308)	(675)	–	**(13 983)**
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	1 283	(1 205)	182 877	**182 955**
Przeniesienie z zobowiązań grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży	–	59 389	–	**59 389**
Bilans zamknięcia	**111 675**	**101 244**	**182 877**	**395 796**
Rezerwy krótkoterminowe	–	905	19 428	**20 333**
Rezerwy długoterminowe	111 675	100 339	163 449	**375 463**
Część długoterminowa pozostałych rezerw				**1 909**
Razem				**377 372**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	**44 620**	**96 280**	**140 900**
Odwrócenie dyskonta	1 785	3 826	**5 611**
Zmiana stopy dyskontowej	76 282	24 426	**100 708**
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	(1 983)	(23 422)	**(25 405)**
Przeniesienie do zobowiązań grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży	–	(58 336)	**(58 336)**
Bilans zamknięcia	**120 704**	**42 774**	**163 478**
Rezerwy krótkoterminowe	–	871	**871**
Rezerwy długoterminowe	120 704	41 903	**162 607**
Część długoterminowa pozostałych rezerw			**2 671**
Razem			**165 278**

36.1. Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

Rezerwa tworzona jest w odniesieniu do zakładów górniczych wchodzących w skład Grupy na bazie szacunku przewidywanych kosztów likwidacji obiektów i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji. Więcej informacji na temat kalkulacji rezerwy przedstawiono w nocie 9.20. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zmniejszenie rezerwy w wysokości 13 308 tysięcy złotych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku wynika z przyjęcia do wyceny na dzień 31 grudnia 2015 roku wyższych stóp dyskontowych (2,75%–3,04%) niż na dzień 31 grudnia 2014 roku (2,25%–2,50%). Tymczasem w okresie porównywalnym na skutek obniżenia stopy dyskontowej przyjętej do wyceny rezerw na dzień 31 grudnia 2014 roku (zmniejszenia z 4% na 2,25%–2,50%) Grupa poniosła koszty w tytułu utworzenia rezerw w wysokości 76 282 tysiące złotych.

W ramach rezerwy na koszty likwidacji zakładów górniczych ujmowane jest saldo Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych („FLZG"), który zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz przepisami wykonawczymi wydanymi do tej ustawy tworzony jest przez przedsiębiorstwa górnicze wchodzące w skład Grupy w określonym stosunku procentowym do wartości podatkowych odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych, lub w odniesieniu do opłaty eksploatacyjnej, poprzez przekazanie środków pieniężnych w wysokości równowartości odpisów na wyodrębniony rachunek bankowy. Aktywa finansowe FLZG prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako długoterminowe aktywa finansowe, natomiast saldo FLZG ujmowane jest w ramach rezerwy na przyszłe koszty likwidacji obiektów zakładów górniczych. Tabele poniżej przedstawiają kwotę odpisu na FLZG, stan aktywów FLZG oraz saldo zobowiązań z tytułu przyszłych kosztów likwidacji obiektów zakładów górniczych.

Aktywa finansowe Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Stan środków na 1 stycznia	**38 232**	**33 260**
Odprowadzone środki	4 463	3 971
Odsetki	809	1 001
Wykorzystanie	(1 375)	–
Stan środków na 31 grudnia	**42 129**	**38 232**
Odpisy na FLZG w okresie	(4 113)	(4 459)

Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych	43 731	42 625
Nadwyżka zdyskontowanych szacowanych kosztów likwidacji	67 944	78 079
Razem	**111 675**	**120 704**

36.2. Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

W ramach rezerwy na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych Grupa ujmuje następujące rezerwy tworzone przez spółki z segmentu Wytwarzanie:

- rezerwa na koszty związane z rekultywacją składowisk popiołów, której saldo na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiło 41 855 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2014 roku – 42 774 tysiące złotych);
- rezerwa na koszty związane z demontażem farm wiatrowych w wysokości 59 389 tysięcy złotych.

  Na dzień 31 grudnia 2015 roku, w związku ze zmianą klasyfikacji farm wiatrowych, które na dzień 31 grudnia 2014 roku klasyfikowane były jako grupa do zbycia przeznaczona do sprzedaży, rezerwa na demontaż farm wiatrowych została przeklasyfikowana z pozycji zobowiązań bezpośrednio związanych z aktywami przeznaczonymi do zbycia do rezerw na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych.

36.3. Rezerwa na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem

W związku z naruszeniem harmonogramu oraz istotnych warunków technicznych kontraktu z generalnym wykonawcą projektu budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli, które mają wpływ zarówno na bezpieczeństwo i bezawaryjność pracy bloku, jak i jego przyszłą efektywność i koszty jego pracy, 29 stycznia 2016 roku Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. odstąpiła od kontraktu z generalnym wykonawcą. Trwają analizy odnośnie dalszego trybu postępowania oraz wyboru scenariusza realizacji inwestycji. Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A., wspólnie z partnerami oraz bankami finansującymi projekt, ustali formułę zakończenia inwestycji. Wszystkie strony zgodziły się co do woli kontynuacji projektu. Wspólnie z bankami trwają prace nad przywróceniem finansowania. Trwa proces przejmowania terenu budowy od generalnego wykonawcy oraz prace w zakresie zabezpieczenia i konserwacji urządzeń. Spółka prowadzi negocjacje z PGNIG S.A. w zakresie zmian w umowach gazowej i elektrycznej.

W związku z powyższym, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Spółka rozpoznała rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem – Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. w łącznej kwocie 182 877 tysięcy złotych.

Na podstawie wieloletniej umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej pomiędzy Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. a Spółką oraz PGNiG Energia S.A., Spółka zobowiązana jest do zakupu połowy wolumenu energii elektrycznej po cenie w formule „koszt plus" pokrywającej koszty produkcji oraz zapewniającej obsługę finansowania. Szacując rezerwę przyjęto różnicę między planowanymi cenami rynkowymi energii elektrycznej a kosztami wynikającymi z formuły „koszt plus". Rezerwa została oszacowana w wysokości 123 254 tysiące złotych.

Na podstawie umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego zawartej pomiędzy PGNiG S.A. a Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. jest zobowiązana do zapłaty PGNiG S.A. za nieodebrany gaz lub odsprzedaży go na rynku (umowna klauzula „take or pay"). Spółka może być zobligowana do pokrycia ewentualnych strat związanych z realizacją tej klauzuli. Szacując rezerwę przyjęto wolumen gazu na lata 2016–2018 zgodnie z zapisami umowy. Rezerwa z tego tytułu na dzień bilansowy wyniosła 51 661 tysięcy złotych, z czego 19 428 tysięcy złotych zostało zaklasyfikowane jako krótkoterminowe.

Jednocześnie w związku z opóźnieniem realizacji projektu, i w konsekwencji koniecznością pokrycia kosztów funkcjonowania Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A., Spółka na dzień bilansowy oszacowała rezerwę na pokrycie powyższych kosztów w kwocie 7 962 tysiące złotych. Rezerwa na koszty realizacji umowy gazowej oraz na dodatkowe koszty funkcjonowania została utworzona w proporcji do udziału Spółki we wspólnym przedsięwzięciu.

37. Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów

Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów dotyczą obowiązku za rok bieżący, w związku z czym w całości mają charakter krótkoterminowy.

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	**8 130**	**914 926**	**923 056**
Utworzenie	153 084	863 210	**1 016 294**
Rozwiązanie	(2 290)	(2 202)	**(4 492)**
Wykorzystanie	(5 841)	(910 883)	**(916 724)**
Bilans zamknięcia	**153 083**	**865 051**	**1 018 134**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	**461 123**	**905 561**	**1 366 684**
Utworzenie	73 051	917 784	**990 835**
Rozwiązanie	–	(2 783)	**(2 783)**
Wykorzystanie	(463 362)	(905 636)	**(1 368 998)**
Aport	(62 682)	–	**(62 682)**
Bilans zamknięcia	**8 130**	**914 926**	**923 056**

37.1. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii

Na dzień 31 grudnia 2015 roku rezerwa krótkoterminowa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii elektrycznej została oszacowana w wysokości 865 051 tysięcy złotych, z czego: 652 305 tysięcy złotych jest pokryte posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami, 188 757 tysięcy złotych Grupa planuje spełnić poprzez zapłatę opłaty zastępczej, 23 989 tysięcy złotych Grupa planuje spełnić poprzez zakup praw majątkowych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Grupa wypełniła w całości obowiązek umorzenia certyfikatów pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej za 2014 rok. W związku z powyższym wykorzystana została rezerwa w kwocie 910 883 tysiące złotych.

37.2. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów

Na dzień 31 grudnia 2015 roku rezerwa na zobowiązanie z tytułu emisji gazów wynosiła 153 083 tysiące złotych. Rezerwa została utworzona zarówno dla instalacji TAURON Wytwarzanie S.A., jak i dla instalacji TAURON Ciepło Sp. z o.o. – w obydwu spółkach emisja w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku przekroczyła liczbę uprawnień nieodpłatnych. Rezerwa na koszt pokrycia deficytu, tzn. emisji przekraczającej liczbę uprawnień nieodpłatnych została utworzona w wysokości nabytych uprawnień do emisji zaprezentowanych jako krótkoterminowe aktywa niematerialne o wartości bilansowej 153 083 tysiące złotych.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa posiadała na rachunkach w Krajowym Rejestrze Uprawnień 23 737 448 zarejestrowanych uprawnień.

38. Pozostałe rezerwy

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	**93 818**	**66 341**	**160 159**
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	3 587	5 840	**9 427**
Wykorzystanie	(5 496)	(6 240)	**(11 736)**
Pozostałe zmiany	–	1 771	**1 771**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	(1)	**(1)**
Bilans zamknięcia	**91 909**	**67 711**	**159 620**
Rezerwy krótkoterminowe	91 909	65 802	**157 711**
Rezerwy długoterminowe	–	1 909	**1 909**
Część krótkoterminowa rezerw na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałych			**20 333**
Razem pozostałe rezerwy			**178 044**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	**104 827**	**92 016**	**196 843**
Odwrócenie dyskonta i zmiana stopy dyskontowej	–	25	**25**
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	(3 997)	(7 079)	**(11 076)**
Wykorzystanie	(7 012)	(6 625)	**(13 637)**
Aport	–	(13 033)	**(13 033)**
Pozostałe zmiany	–	1 024	**1 024**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	13	**13**
Bilans zamknięcia	**93 818**	**66 341**	**160 159**
Rezerwy krótkoterminowe	93 818	63 670	**157 488**
Rezerwy długoterminowe	–	2 671	**2 671**
Część krótkoterminowa rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu			**871**
Razem pozostałe rezerwy			**158 359**

Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości

Spółki Grupy tworzą rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze. Na dzień 31 grudnia 2015 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 91 909 tysięcy złotych i dotyczyła segmentów:

- Wytwarzanie – 50 334 tysiące złotych;
- Dystrybucja – 41 575 tysięcy złotych.

W 2012 roku podmiot trzeci wystąpił wobec TAURON Ciepło S.A. (obecnie TAURON Ciepło Sp. z o.o.) z roszczeniami z tytułu uregulowania stanów prawnych urządzeń przesyłowych przebiegających przez jego nieruchomości. Spółka kwestionuje zarówno zasadność tych roszczeń, jak i zasadność dokonanych potrąceń z bieżącymi zobowiązaniami wobec spółki z tytułu dostaw ciepła. W konsekwencji spółka wystąpiła na drogę postępowania sądowego celem dochodzenia bieżących należności wobec dłużnika. W dalszym toku postępowania zostanie zweryfikowana kwota ewentualnych roszczeń tego podmiotu z tytułu regulowania stanów prawnych urządzeń przesyłowych spółki. W związku z toczącym się sporem, mając na uwadze przyjętą politykę rachunkowości, rozpoznana została rezerwa na szacowane koszty powyższego roszczenia. Mając na uwadze toczący się spór sądowy, uwzględniając zapisy MSR 37.92 Grupa nie ujawnia wszystkich informacji związanych z ww. kwestią, a wymaganych przez MSR 37.

39. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe

39.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym:	**325 861**	**358 247**
Darowizny, dopłaty na nabycie oraz nieodpłatnie otrzymane środki trwałe	83 308	94 599
Opłaty przyłączeniowe	240 485	262 895
Pozostałe rozliczenia przychodów	2 068	753
Dotacje rządowe, w tym:	**382 660**	**359 190**
Otrzymane dopłaty w ramach funduszy europejskich	286 222	267 438
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	11 801	8 740
Rozliczenie wyceny kredytów preferencyjnych	39 401	41 177
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	45 236	41 835
Razem, w tym:	**708 521**	**717 437**
Długoterminowe	650 364	662 072
Krótkoterminowe	58 157	55 365

39.2. Bierne rozliczenia międzyokresowe krótkoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów	37 468	41 403
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu premii	140 946	140 372
Opłaty z tytułu ochrony środowiska	4 449	4 688
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe kosztów	13 317	3 692
Razem	**196 180**	**190 155**

40. Zobowiązania z tytułu podatków i opłat

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Podatek dochodowy od osób prawnych	85 357	13 518
Podatek dochodowy od osób fizycznych	46 841	47 696
Podatek akcyzowy	42 467	45 640
Podatek VAT	46 787	37 772
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	156 635	164 780
Opłaty za korzystanie ze środowiska	46 889	43 629
Pozostałe	4 673	2 601
Razem	**429 649**	**355 636**

41. Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Wpłaty kontrahentów dot. przyszłych okresów, w tym:	**273 168**	**266 053**
przedpłaty na poczet opłaty przyłączeniowej	25 366	26 100
nadpłaty od klientów	240 700	224 510
inne	7 102	15 443
Pozostałe	**754**	**11 518**
Razem	**273 922**	**277 571**

42. Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

42.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

Zmiana stanu kapitału obrotowego

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Zmiana stanu należności	118 806	111 716
Zmiana stanu zapasów	90 497	(43 868)
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	(180 636)	(234 014)
Zmiana stanu pozostałych aktywów długo- i krótkoterminowych	(104 176)	(178 409)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych	(73 962)	(67 333)
Zmiana stanu rezerw	141 843	(295 463)
Razem	**(7 628)**	**(707 371)**

42.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(3 877 348)	(2 819 090)
Nabycie aktywów niematerialnych	(117 145)	(118 373)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych skorygowanych o VAT	138 635	(64 088)
Zmiana stanu zaliczek	49 172	(298 271)
Koszty remontów oraz wytworzenie we własnym zakresie	(180 912)	(150 793)
Pozostałe	14 088	(13 963)
Razem	**(3 973 510)**	**(3 464 578)**

Nabycie aktywów finansowych

Wydatki z tytułu nabycia aktywów finansowych związane są w głównej mierze z przekazaniem przez jednostkę dominującą środków pieniężnych na objęcie udziałów w podwyższonym kapitale spółki PGE EJ 1 Sp. z o.o. w łącznej kwocie 23 046 tysięcy złotych.

Udzielenie pożyczek

Wydatki z tytułu udzielenia pożyczek związane są z przekazaniem przez jednostkę dominującą dla spółki współzależnej Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. transz pożyczki VAT w łącznej kwocie 8 150 tysięcy złotych, oraz pożyczek udzielonych na podstawie umów zawartych w listopadzie oraz grudniu 2015 roku w łącznej kwocie 17 950 tysięcy złotych, co zostało szerzej opisane w nocie 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

42.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wykup dłużnych papierów wartościowych

Wydatki z tytułu wykupu dłużnych papierów wartościowych wynikają ze spłaty przez jednostkę dominującą zgodnie z harmonogramem w roku 2015 obligacji w ramach Transzy B w kwocie 450 000 tysięcy złotych.

Spłata pożyczek/kredytów

Wydatki z tytułu spłaty pożyczek i kredytów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w kwocie 140 585 tysięcy złotych wynikają w głównej mierze ze spłaty przez jednostkę dominującą w roku 2015 rat kredytu do Europejskiego Banku Inwestycyjnego w kwocie 132 818 tysięcy złotych.

Odsetki zapłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Odsetki zapłacone od dłużnych papierów wartościowych	(286 692)	(253 511)
Odsetki zapłacone od kredytów	(57 536)	(63 591)
Odsetki zapłacone od leasingu	(1 237)	(2 565)
Razem, w tym:	**(345 465)**	**(319 667)**
stanowiące wydatek finansowy	(276 305)	(273 392)
stanowiące wydatek inwestycyjny	(69 160)	(46 275)

Grupa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych poniesione koszty finansowania zewnętrznego aktywowane w bieżącym okresie na składniki aktywów jako wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych w przepływach z działalności inwestycyjnej.

Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów

Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów w kwocie 295 000 tysięcy złotych wynikają z otrzymania przez jednostkę dominującą transzy środków z kredytu przyznanego przez Europejski Bank Inwestycyjny na mocy umowy kredytowej zawartej w lipcu 2014 roku.

Emisja dłużnych papierów wartościowych

Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w łącznej kwocie 310 000 tysięcy złotych wynikają z emisji przez jednostkę dominującą obligacji w ramach umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

INNE INFORMACJE

43. Zobowiązania warunkowe

Tytuł	Opis
Bezumowne korzystanie z nieruchomości	Spółki należące do Grupy nie posiadają tytułów prawnych do wszystkich gruntów, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne, instalacje ciepłownicze oraz związane z nimi urządzenia. W przyszłości Grupa może być zobowiązana do ponoszenia kosztów z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości, jednak należy zaznaczyć, iż ryzyko utraty majątku jest znikome. Grupa tworzy rezerwę na wszystkie zgłoszone spory sądowe w tym zakresie. Nie jest tworzona rezerwa na potencjalne nie zgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym statusie ze względu na brak szczegółowej ewidencji nieuregulowanych gruntów i w konsekwencji brak możliwości wiarygodnego oszacowania kwoty potencjalnych roszczeń. Biorąc jednak pod uwagę dotychczasową historię zgłoszonych roszczeń i koszty ponoszone z tego tytułu w latach ubiegłych ryzyko związane z koniecznością poniesienia istotnych kosztów z tego tytułu można uznać za niewielkie.
Kwota	Na zgłoszone spory sądowe na dzień bilansowy została utworzona rezerw w wysokości 91 909 tysięcy złotych (nota 38).
Roszczenia od Huty Łaziska S.A.	W związku z połączeniem Spółki z Górnośląskim Zakładem Elektroenergetycznym S.A. („GZE") – TAURON Polska Energia S.A. została stroną sporu sądowego z Hutą Łaziska S.A.(„Huta"). Główną przyczyną spraw z powództwa GZE było niewywiązywanie się przez Hutę z obowiązku zapłaty należności z tytułu dostaw energii, co w konsekwencji spowodowało wstrzymanie przez GZE w 2001 roku dostaw energii elektrycznej do Huty Łaziska. Prezes URE postanowieniem z dnia 12 października 2001 roku nakazał GZE wznowić dostawy energii elektrycznej do Huty do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu, a w dniu 14 listopada 2001 roku ostatecznie rozstrzygnął spór, wydając decyzję stwierdzającą, iż wstrzymanie dostaw energii elektrycznej nie było nieuzasadnione. Huta odwołała się od tej decyzji. W dniu 25 lipca 2006 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok prawomocnie kończący spór o zasadność wstrzymania przez GZE dostaw energii do Huty, oddalający apelację Huty od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 października 2005 roku oddalającego odwołanie Huty od przedmiotowej decyzji Prezesa URE. Od powołanego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie Huta wniosła skargę kasacyjną, która została przez Sąd Najwyższy oddalona wyrokiem z dnia 10 maja 2007 roku. Z powodu wstrzymania dostaw energii, Huta wywodzi wobec GZE roszczenie o zapłatę odszkodowania w wysokości 182 060 tysięcy złotych. Aktualnie toczy się sprawa z pozwu Huty z 12 marca 2007 roku przeciwko GZE i Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa URE, o zapłatę 182 060 tysięcy złotych z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za rzekome szkody wywołane niewykonaniem przez GZE postanowienia Prezesa URE z dnia 12 października 2001 roku. W sprawie tej zapadły korzystne dla GZE wyroki sądu pierwszej i drugiej instancji, jednakże wyrokiem z dnia 29 grudnia 2011 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temuż sądowi do ponownego rozpoznania, który w dniu 5 września 2012 roku uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Począwszy od 27 listopada 2012 roku odbywają się rozprawy przed sądem pierwszej instancji. W maju 2015 roku została sporządzona przez biegłą opinia dotycząca prawidłowości rozliczeń między stronami sporu. W dniu 30 czerwca 2015 roku TAURON Polska Energia S.A. złożyła zarzuty do wyżej wskazanej opinii. Zarzuty do tej opinii złożyła także Huta oraz Skarb Państwa. Postanowieniem z dnia 16 września 2015 roku Sąd dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłego, w której biegła ma się odnieść do zarzutów zgłoszonych przez strony. W ostatnim piśmie procesowym pełnomocnicy Spółki złożyli wniosek o pilne zwolnienie biegłej z obecności na najbliższej rozprawie, a ponadto złożyli wnioski ukierunkowane na rezygnację z dowodu z opinii biegłego sądowego. Ostatnia rozprawa odbyła się w dniu 20 stycznia 2016 roku. Termin kolejnej rozprawy został wyznaczony na dzień 20 maja 2016 roku. Na podstawie przeprowadzonej przez Spółkę analizy prawnej roszczeń Huty i jej głównego udziałowca – spółki GEMI Sp. z o.o. – Spółka uważa, że są one bezzasadne, a ryzyko konieczności ich zaspokojenia nikłe. W rezultacie Spółka nie utworzyła rezerwy na koszty związane z tymi roszczeniami.
Kwota	Roszczenie o zapłatę odszkodowania w wysokości 182 060 tysięcy złotych.
Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych	W dniu 18 marca 2015 roku spółka zależna Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji wypowiedziała długoterminowe umowy na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych od farm wiatrowych. W związku z powyższym spółce wytoczone zostały powództwa o stwierdzenie bezskuteczności złożonych oświadczeń o wypowiedzeniu oraz o zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych wynikających z w/w umów zakupu. W związku z faktem, iż postępowania sądowe dotyczące powyższych spraw są w toku, niemożliwe jest oszacowanie ostatecznej kwoty ewentualnych konsekwencji finansowych dla spółki oraz Grupy.

Tytuł	Opis
Zastawy rejestrowe i zastaw finansowy na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o.	W dniu 15 maja 2015 roku TAURON Polska Energia S.A. ustanowiła na 3 293 403 udziałach w kapitale zakładowym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., o wartości nominalnej 100 złotych i łącznej wartości nominalnej 329 340 tysięcy złotych, stanowiących około 50% udziałów w kapitale zakładowym, zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG. Spółka ustanowiła na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 3 950 000 tysięcy koron czeskich oraz zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 840 000 tysięcy złotych. Spółka zobowiązała się również, że po nabyciu lub objęciu nowych udziałów, ustanowi zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na nowych udziałach. Ponadto, dokonano cesji praw do dywidendy i innych płatności. Umowa o ustanowienie zastawów rejestrowych i zastawu finansowego została zawarta w celu zabezpieczenia transakcji obejmującej umowę kredytów terminowych i obrotowych, która została zawarta pomiędzy TAMEH Czech s.r.o. oraz TAMEH POLSKA Sp. z o.o. jako pierwotnymi kredytobiorcami, TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jako spółką dominującą i gwarantem oraz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG jako agentem oraz agentem zabezpieczenia. Zastawy rejestrowe obowiązują przez okres zabezpieczenia, tzn. do całkowitej spłaty zabezpieczonych wierzytelności lub do momentu zwolnienia przez zastawnika. Zastaw finansowy obowiązuje przez okres zabezpieczenia lub do momentu zwolnienia przez zastawnika, nie później jednak niż w dniu 31 grudnia 2028 roku.
Kwota	Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość bilansowa inwestycji we wspólne przedsięwzięcie ujmowanej według metody praw własności w grupie kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. wynosiła 399 666 tysięcy złotych.
Postępowania administracyjne wszczęte przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK")	Wobec spółek z segmentu Sprzedaż Prezes UOKiK wszczął postępowania: – Postępowanie wszczęte w dniu 12 grudnia 2012 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o., w którym zostały postawione jej zarzuty stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na bezzasadnym naliczaniu odsetek za nieterminowe płatności dotyczące prognozowanego zużycia energii elektrycznej, które są wykazywane poprzez system zautomatyzowanych procedur obsługi płatności, wskutek przyporządkowania wpłaconych przez odbiorców kwot do należności, które będą wymagalne w przyszłości, a pozostawienie najstarszych zobowiązań odbiorców jako niezapłaconych. W dniu 16 kwietnia 2013 roku Prezes UOKiK wydał decyzję zobowiązującą do zaniechania działań. W dniu 30 czerwca 2015 roku spółka złożyła sprawozdanie o wykonaniu zobowiązań. – Postępowanie wszczęte w dniu 17 września 2013 roku związku z podejrzeniem stosowania przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na podawaniu w cennikach i materiałach informacyjnych cen energii elektrycznej bez uwzględnienia wartości podatku od towarów i usług, co stanowi naruszenie Ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i w związku z tym stanowi naruszenie Ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 50, poz. 331 ze zm.) („Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów"). Spółka zobowiązała się do zaniechania działań naruszających przepisy Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz wniosła o prowadzenie postępowania w kierunku wydania decyzji zobowiązującej. W dniu 22 grudnia 2014 roku wpłynęło do spółki zawiadomienie UOKiK o zakończeniu postępowania dowodowego. W dniu 14 grudnia 2015 roku Prezes UOKiK wezwał Spółkę do wskazania, czy praktyka została zaniechana, na co spółka odpowiedziała w lutym 2016 roku, informując UOKiK o zaniechaniu praktyki i wniosła o odstąpienie od nakładania kary. – Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2014 roku zostało wszczęte postępowanie antymonopolowe, w związku z podejrzeniem nadużywania przez spółki TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. i TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. pozycji dominującej na rynku rezerwowej sprzedaży energii elektrycznej. W 2015 roku spółki złożyły wnioski o wydanie decyzji nakładającej na nie obowiązek wykonania zobowiązania do zaniechania działań naruszających Ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów oraz podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia dalszemu trwaniu zarzucanych naruszeń. W lipcu 2015 roku Prezes UOKiK wydał decyzję zobowiązującą do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom, w terminie czterech miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji. Na spółki został nałożony również obowiązek złożenia sprawozdania z wykonania przyjętych zobowiązań w terminie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji. – W dniu 27 stycznia 2015 roku zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. w stosunku do małych elektrowni wodnych, polegające na narzucaniu przez przedsiębiorcę nieuczciwych warunków zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii i uzależnianiu zakupu tej energii od konieczności uregulowania obowiązku bilansowania handlowego, mogą stanowić naruszenie przepisów Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Postanowieniem z dnia 15 października 2015 roku Prezes UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe. W dniu 1 lutego 2016 roku UOKiK przyjął deklarację spółki dotyczącą przedstawienia skonkretyzowanego zobowiązania, wyznaczając jednocześnie 21-dniowy termin na złożenie stosownej propozycji. Spółki nie tworzą rezerw na potencjalne kary związane z powyższymi postępowaniami, ponieważ w ocenie Zarządów spółek ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw i nałożenia kary jest niskie.
Postępowania wyjaśniające wszczęte przez Prezesa UOKiK	Wobec spółek z segmentu Sprzedaż Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów prowadzi kilka postępowań wyjaśniających w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania spółek nie stanowiły naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Spółki złożyły wyjaśnienia, przekazały żądane dokumenty i ustosunkowały się do twierdzeń zawartych w pismach UOKiK. Zarząd obu spółek ocenia, mając na uwadze, że wszczęte postępowania mają charakter postępowań wyjaśniających, iż prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia powyższych spraw jest niskie i w związku z tym Grupa nie tworzy rezerw na te zdarzenia.

Zabezpieczenie gwarancji bankowej dla Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A.

W dniu 31 października 2015 roku w wyniku podpisanego porozumienia wygasło poręczenie TAURON Polska Energia S.A. stanowiące zabezpieczenie gwarancji wystawionej przez Bank BGŻ BNP Paribas S.A. na zabezpieczenie transakcji zawieranych przez wspólne przedsięwzięcie Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. z podmiotem spoza Grupy. Pierwotnie termin ważności poręczenia wyznaczono na dzień 12 września 2018 roku.

44. Zobowiązania i aktywa warunkowe związane z rozliczeniami podatkowymi

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w spółkach Grupy Kapitałowej toczą się następujące postępowania dotyczące rozliczeń publiczno-prawnych:

Tytuł	Opis
Podatek akcyzowy	W związku z niezgodnością polskich przepisów dotyczących akcyzy od energii elektrycznej z przepisami wspólnotowymi, kierując się wyrokiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości („ETS") w Luksemburgu z dnia 12 lutego 2009 roku elektrownie i elektrociepłownie należące do Grupy TAURON złożyły korekty deklaracji wraz z wnioskami o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006–2008 oraz za miesiące styczeń i luty 2009 roku. W powyższym wyroku ETS uznał, że polskie przepisy określające moment powstania obowiązku podatkowego w akcyzie od energii elektrycznej nie zostały dostosowane ani przed ani po upływie okresu przejściowego do wymogów Dyrektywy energetycznej. W chwili obecnej postępowania dotyczące poszczególnych spółek Grupy TAURON (TAURON Wytwarzanie S.A. i TAURON Ciepło sp. z o.o.) prowadzone są przed właściwymi organami podatkowymi i Sądami Administracyjnymi. Z uwagi na istotną niepewność odnośnie ostatecznego rozstrzygnięcia powyższej kwestii Grupa nie ujęła w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym żadnych skutków związanych z ewentualnym zwrotem nadpłaconego podatku akcyzowego oraz roszczeniami i potencjalnymi roszczeniami nabywców energii elektrycznej.
Kwota	Wartość kwot będących przedmiotem nadpłat, których zwrot dochodzi Grupa – około 908 500 tysięcy złotych.
Podatek dochodowy – zwiększenie kosztów podatkowych o wartość kosztu remontów komponentowych	Zgodnie z otrzymaną interpretacją spółki wchodzące w skład Podatkowej Grupy Kapitałowej („PGK") (TAURON Wytwarzanie S.A. i TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.) rozliczały wydatki poniesione na remonty komponentowe w czasie. Jednocześnie Spółka jako reprezentująca PGK zaskarżyła otrzymaną interpretację, gdyż zdaniem Spółki ww. remonty należy dla celów podatkowych rozliczać jednorazowo, niezależnie od rozliczenia ich dla celów bilansowych. Stanowisko to potwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 18 września 2014 roku. W dniu 30 grudnia 2014 roku Spółka złożyła wniosek o stwierdzenie nadpłaty i deklarację korygującą za rok 2013, zaliczając w koszty podatkowe jednorazowo wartość remontów komponentowych. Jednocześnie na nadpłatę został utworzony odpis aktualizujący należność z tytułu podatku dochodowego. W roku 2015 PGK otrzymała zwrot nadpłaty w wysokości 22 250 tysięcy złotych. Odpis aktualizujący został rozwiązany, zmniejszając obciążenie podatkowe roku 2015. Z uwagi na złożoną przez Ministra Finansów skargę kasacyjną, na dzień 31 grudnia 2015 roku sprawa oczekuje na ostateczne rozstrzygnięcie przez Naczelny Sąd Administracyjny.
Kwota	Otrzymana nadpłata w wysokości 22 250 tysięcy złotych.
Podatek od nieruchomości	W odniesieniu do urządzeń służących do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej istnieją rozbieżności interpretacyjne w zakresie podejścia do opodatkowania tych obiektów podatkiem od nieruchomości. Ze względu na fakt, że organami podatkowymi w zakresie podatku od nieruchomości są władze lokalne, podejście organów podatkowych nie jest jednolite i zdarzają się przypadki kwestionowania prawidłowości ustalenia podstawy opodatkowania. W zależności od rozstrzygnięć sądowych oraz ewentualnych zmian przepisów sytuacja w zakresie opodatkowania podatkiem od nieruchomości urządzeń energetycznych może w przyszłości ulec zmianie.
Kwota	Na spory w zakresie podatku od nieruchomości na dzień bilansowy zostały utworzone rezerwy (łącznie 16 038 tysięcy złotych).
Postępowanie kontrolne	Spółka jest stroną postępowania kontrolnego wszczętego przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie („Dyrektor UKS"). Przedmiotem badania w postępowaniu jest rzetelność deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowość obliczania i wpłacania podatku od towarów i usług za poszczególne miesiące od października 2013 roku do kwietnia 2014 roku. Dyrektor UKS przeprowadza czynności dowodowe w postaci korespondencji ze Spółką oraz przesłuchania świadków. Spółka kolejnymi pismami udzielała odpowiedzi na wezwania skierowane przez Dyrektora UKS, przedstawiając wymagane wyjaśnienia oraz dokumenty. Czas trwania postępowania kontrolnego był kilkukrotnie przedłużany przez Dyrektora UKS – aktualnie nowy termin jego zakończenia został wyznaczony na dzień 28 kwietnia 2016 roku. Spółka spodziewa się, iż postępowanie kontrolne zostanie zakończone w 2016 roku, nie jest jednak możliwe precyzyjne określenie daty jego zakończenia. Ponieważ na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, Dyrektor UKS nie przedstawił swojej oceny w zakresie zebranego materiału dowodowego, na obecnym etapie nie jest możliwe wskazanie ewentualnych konsekwencji protokołu kończącego postępowanie.

45. Zabezpieczenie spłaty zobowiązań

W celu zabezpieczenia spłaty zobowiązań Grupa stosuje wiele form zabezpieczeń. Do najpowszechniejszych należą hipoteki, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia na nieruchomościach oraz innych rzeczowych aktywach trwałych, czy też blokady środków pieniężnych.

Wartość bilansową składników majątku stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań na poszczególne dni bilansowe przedstawia poniższa tabela.

Wartość bilansowa aktywów stanowiąca zabezpieczenie spłaty zobowiązań

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Nieruchomości	94 183	115 202
Urządzenia techniczne i maszyny	39 550	41 719
Środki pieniężne	22 067	5 792
Razem	**155 800**	**162 713**

Opis innych form zabezpieczeń spłaty zobowiązań

Grupa stosuje również inne formy zabezpieczeń spłaty zobowiązań niż zabezpieczenia na majątku wymienione powyżej, wśród których na dzień 31 grudnia 2015 roku najistotniejsze pozycje stanowią zabezpieczenia następujących umów zawartych przez jednostkę dominującą:

Umowa	Rodzaj zabezpieczenia	Wartość zabezpieczenia
Program Emisji Obligacji z dnia 16 grudnia 2010 roku wraz z późniejszymi aneksami	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	• do kwoty 1 560 000 tysięcy złotych do dnia 31 grudnia 2016 roku – dotyczy spłaconych Transz A i B
		• do kwoty 6 900 000 tysięcy złotych do dnia 31 grudnia 2018 roku – dotyczy Transzy C oraz Transz D i E (niezaciągnięte)
Program Emisji Obligacji Długoterminowych w Banku Gospodarstwa Krajowego	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do maksymalnej kwoty 2 550 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 20 grudnia 2032 roku
Umowa ramowa zawarta z PKO Bankiem Polskim S.A. na gwarancje bankowe. Z limitu na gwarancje zabezpieczające transakcje może korzystać Spółka oraz spółki z Grupy TAURON. Na dzień 31 grudnia 2015 roku maksymalna kwota ustalonego limitu gwarancji wynosi 100 000 tysięcy złotych.	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w banku PKO Bank Polski S.A.	do kwoty 125 000 tysięcy złotych
Umowa zawarta z Bankiem Zachodnim WBK S.A. na gwarancje bankowe dla Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A.	pełnomocnictwo do pobierania środków pieniężnych z rachunku bankowego w BZ WBK S.A.	do kwoty 150 000 tysięcy złotych
Umowy kredytów w rachunku bieżącym w banku PKO Bank Polski S.A. (do kwoty 300 000 tysięcy złotych oraz limit intraday do kwoty 500 000 tysięcy złotych)	pełnomocnictwa do rachunku bankowego w banku PKO Bank Polski S.A.	do łącznej kwoty 800 000 tysięcy złotych
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w Banku Gospodarstwa Krajowego (w EUR, do kwoty 25 000 tysięcy euro)	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w Banku Gospodarstwa Krajowego	do kwoty 106 538 tysięcy złotych (25 000 tysięcy euro)
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 50 000 tysięcy euro z terminem obowiązywania 31 grudnia 2019 roku

Pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie

Pozostałe istotne zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie TAURON na dzień 31 grudnia 2015 roku:

- Weksle in blanco

Umowa/transakcja, którą zabezpiecza weksel in blanco	Spółka Grupy, która wystawiła weksel in blanco	Wartość na 31 grudnia 2015
Umowy pożyczek udzielonych spółkom zależnym TAURON Wytwarzanie S.A. i TAURON Ciepło Sp. z o.o. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	TAURON Polska Energia S.A.	71 180
Zabezpieczenia należytego wykonania kontraktów oraz zawartych umów przez spółkę, w tym na dofinansowania prowadzonych projektów	TAURON Dystrybucja S.A.	131 390
Zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie zawartych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	80 579
Umowy o przyłączenie do sieci przesyłowej, o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej oraz umowy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o częściowe umorzenie pożyczki	TAURON Wytwarzanie S.A.	64 144

- Zabezpieczenia umów leasingu finansowego

Umowa leasingu finansowego	Leasingobiorca	Wartość bilansowa przedmiotu leasingu na 31 grudnia 2015	Zabezpieczenie
Umowa leasingu zwrotnego, którego przedmiotem są nieruchomości, maszyny i urządzenia techniczne	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	56 510	Weksel in blanco na kwotę 92 215 tysięcy złotych, dodatkowe zabezpieczenie tej umowy stanowią cesja wierzytelności, cesja praw z polis ubezpieczeniowych, hipoteka na nieruchomościach i urządzeniach technicznych i maszynach oraz pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi.
Umowa leasingu finansowego, którego przedmiotem jest nieruchomość w Katowicach	TAURON Polska Energia S.A.	28 935	Zabezpieczeniem tej umowy są: dwa weksle in blanco, cesja wierzytelności oraz pełnomocnictwo do rachunku bankowego.

- Spółka udzieliła gwarancji korporacyjnej na rzecz spółki zależnej TAURON Sweden Energy AB (publ) celem zabezpieczenia obligacji wyemitowanych w grudniu 2014 roku przez tą spółkę. Gwarancja obowiązuje w całym okresie obligacji, tj. do dnia 3 grudnia 2029 roku i opiewa na kwotę 168 000 tysięcy euro;
- W ramach umowy ramowej na gwarancje bankowe zawartej z PKO Bankiem Polskim S.A. na zlecenie Spółki bank wystawił gwarancje bankowe na zabezpieczenie zobowiązań spółek zależnych od TAURON Polska Energia S.A. na łączną kwotę 2 185 tysięcy złotych oraz na zabezpieczenie realizowanych przez Spółkę transakcji:
  - gwarancja dla CAO Central Allocation Office GmbH (obecnie Joint Allocation Office S.A.) do kwoty 1 000 tysięcy euro (4 262 tysiące złotych) obowiązująca do dnia 5 lutego 2016 roku;
  - gwarancja na zabezpieczenie dobrego wykonania umowy (Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.) do kwoty 6 300 tysięcy złotych obowiązująca do dnia 11 lutego 2016 roku;
  - gwarancja na zabezpieczenie dobrego wykonania umowy (Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ – SYSTEM S.A.) do kwoty 3 864 tysiące złotych obowiązująca do dnia 30 listopada 2016 roku.
- W ramach umowy na gwarancje bankowe zawartej z Bankiem Zachodnim WBK S.A. bank wystawił gwarancję celem zabezpieczenia transakcji giełdowych wynikających z członkostwa w Giełdowej Izbie Rozrachunkowej do wysokości 20 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania do 15 stycznia 2016 roku;
- zabezpieczenie transakcji na Towarowej Giełdzie Energii:
  - Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie zawarta pomiędzy TAURON Polska Energia S.A. a Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. („IRGIT"). W ramach tego zabezpieczenia Spółka zdeponowała na rachunku w Rejestrze Uprawnień jednostki w ilości 5 183 500 EUA. Umowa obowiązuje do dnia 31 marca 2016 roku;
  - Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie pomiędzy spółką zależną TAURON Wytwarzanie S.A. a IRGiT. W ramach tej umowy dokonano blokady uprawnień do emisji CO_2 w Rejestrze Uprawnień stanowiących własność TAURON Wytwarzanie S.A.:
    - 8 000 000 EUA – za zobowiązania zaciągnięte przez Spółkę względem IRGiT, w terminie do dnia 31 marca 2016 roku;
    - 5 040 086 EUA – na zabezpieczenie depozytów handlowych dotyczących transakcji realizowanych na TGE S.A. przez TAURON Wytwarzanie S.A, w terminie do dnia 31 marca 2016 roku.

      W dniu 18 grudnia 2015 roku z rachunku, na którym zdeponowany był wolumen 5 040 086 EUA zostało zwrócone do TAURON Wytwarzanie S.A. 5 000 000 EUA. Po dokonaniu powyższego transferu na rachunku TAURON Wytwarzanie S.A. w IRGiT pozostało 40 086 EUA stanowiących zabezpieczenie transakcji realizowanych na TGE przez TAURON Wytwarzanie S.A.

W celu zabezpieczenia środków na pokrycie przyszłych kosztów likwidacji wchodzące w skład Grupy przedsiębiorstwa górnicze tworzą Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych. Informacje na ten temat przedstawiono w nocie 36.1.

46. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne w kwocie 5 597 990 tysięcy złotych, a największe pozycje przedstawiono w poniższej tabeli:

Segment operacyjny	Przedmiot umowy/ nazwa projektu inwestycyjnego	Stan na dzień 31 grudnia 2015	Stan na dzień 31 grudnia 2014
Wytwarzanie	Budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III	3 773 520	4 390 240
	Przekazanie do eksploatacji części układu nawęglania zewnętrznego oraz układu odpopielania dla potrzeb bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III	144 325	–
	Budowa nowych mocy w kogeneracji Elektrociepłowni Tychy	98 970	393 949
Dystrybucja	Wdrożenie systemu inteligentnego opomiarowania Smart City Wrocław	91 126	–
Wydobycie	Wykonanie wlotu szybowego i zabudowa infrastruktury szybu Janina	37 986	65 333

47. Informacja o podmiotach powiązanych

47.1. Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami

Grupa posiada wspólne przedsięwzięcia: Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A., Elektrownię Blachownia Nowa Sp. z o.o. oraz TAMEH HOLDING Sp. z o.o. wraz ze spółkami zależnymi, które zostały szerzej opisane w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Łączna wartość transakcji ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Przychody	58 013	10 371
Koszty	(36 002)	–

Wzrost transakcji w stosunku do okresu porównywalnego wynika z ujęcia, począwszy od grudnia 2014 roku wspólnego przedsięwzięcia – grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o.

Główną pozycję rozrachunków ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą stanowi pożyczka udzielona Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A., o czym szerzej w nocie 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka udzieliła również zabezpieczeń wspólnym przedsięwzięciom poprzez zastaw na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o., o czym szerzej w nocie 43 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W związku z zawartymi umowami ze wspólnym przedsięwzięciem Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa utworzyła rezerwę na umowy rodzące obciążenia w wysokości 182 877 tysięcy złotych, co zostało opisane w nocie 36 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

47.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Głównym akcjonariuszem Grupy jest Skarb Państwa Rzeczpospolitej Polskiej, w związku z tym spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane.

Łączna wartość transakcji ze spółkami Skarbu Państwa została przedstawiona w tabeli poniżej.

Przychody i koszty

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Przychody	2 558 894	2 820 889
Koszty	(3 018 993)	(2 636 725)

Należności i zobowiązania

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Należności	367 207	413 102
Zobowiązania	270 429	302 646

Na dzień 31 grudnia 2015 roku pozycja należności w powyższej tabeli obejmuje zaliczki na łączną kwotę 128 650 tysięcy złotych, w tym główne pozycje to zaliczki na dostawy związane z zakupem węgla na kwotę 124 996 tysięcy złotych oraz zaliczki na zakup środków trwałych w kwocie 3 649 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2014 roku w należnościach wykazana została zaliczka na dostawy węgla w wysokości 115 344 tysiące złotych.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku byli KGHM Polska Miedź S.A., PSE S.A., PKP Energetyka S.A., Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. oraz Kompania Węglowa S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 79% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A. oraz Kompanii Węglowej S.A. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 80% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku byli KGHM Polska Miedź S.A, PSE S.A, PKP Energetyka S.A., Jastrzębska Spółka Węglowa S.A oraz Kompania Węglowa S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 87% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A. i Kompanii Węglowej S.A. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 86% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku.

Grupa Kapitałowa dokonuje istotnych transakcji na rynkach energii za pośrednictwem Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostki te zajmują się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zdecydowano aby nie traktować dokonywanych za ich pośrednictwem transakcji zakupu i sprzedaży jako transakcji z podmiotem powiązanym.

Transakcje ze spółkami Skarbu Państwa dotyczą głównie działalności operacyjnej Grupy i dokonywane są na warunkach rynkowych.

47.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej

	Jednostka dominująca		Jednostki zależne	
	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Zarząd jednostki	**11 225**	**9 144**	**22 152**	**21 546**
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	7 333	7 022	19 640	20 865
Świadczenia po okresie pełnienia funkcji członka Zarządu	2 820	600	1 018	–
Świadczenia po okresie zatrudnienia	–	–	599	43
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	–	750	526	263
Inne	1 072	772	369	375
Rada nadzorcza jednostki	**1 118**	**908**	**990**	**925**
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	1 118	908	927	862
Inne	–	–	63	63
Pozostali członkowie głównej kadry kierowniczej	**14 588**	**12 819**	**40 541**	**42 246**
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	12 392	11 672	38 580	40 630
Nagrody jubileuszowe	–	–	1 001	1 359
Świadczenia po okresie zatrudnienia	507	140	607	40
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	627	–	125	–
Inne	1 062	1 007	228	217
Razem	**26 931**	**22 871**	**63 683**	**64 717**

W powyższej nocie nie zostały uwzględnione koszty z tytułu utworzenia przez Grupę rezerwy z tytułu świadczeń po okresie pełnienia funkcji Członka Zarządu w kwocie 6 708 tysięcy złotych oraz rezerwy z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia pozostałych członków głównej kadry kierowniczej w kwocie 180 tysięcy złotych, które są przewidziane do wypłaty po dniu bilansowym. Powyższe rezerwy zostały zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako bierne rozliczenia międzyokresowe.

Inne transakcje, wynikające z umów cywilno-prawnych zawartych pomiędzy jednostką dominującą a członkami władz jednostki dotyczą wykorzystania samochodów służbowych dla celów prywatnych.

W roku objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie zawierano pożyczek z ZFŚS z członkami organów zarządzających i nadzorujących spółek Grupy Kapitałowej. Na dzień 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły salda niespłaconych pożyczek.

48. Instrumenty finansowe

48.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych

Kategorie i klasy aktywów finansowych	Nota	Stan na 31 grudnia 2015		Stan na 31 grudnia 2014	
		wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
1 Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu		**5 684**		**1 811**	
Instrumenty pochodne	**34**	5 684	5 684	1 811	1 811
2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		**140 783**		**116 695**	
Udziały i akcje (długoterminowe)		132 383		108 399	
Udziały i akcje (krótkoterminowe)		4 105		3 997	
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych		2 405	2 405	2 409	2 409
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe		1 890	1 890	1 890	1 890
3 Pożyczki i należności		**2 150 918**		**2 255 585**	
Należności od odbiorców	**27**	1 830 033	1 830 033	1 917 098	1 917 098
Lokaty i depozyty		39 724	39 724	35 823	35 823
Pożyczki udzielone		223 911	223 911	204 699	204 699
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe		–	–	21 732	22 893
Inne należności finansowe		57 250	57 250	76 233	76 233
4 Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39		**418 127**		**414 584**	
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	**22**	418 127		414 584	
5 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	**29**	**364 912**	**364 912**	**1 420 909**	**1 420 909**
Razem aktywa finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:		**3 080 424**		**4 209 584**	
Aktywa trwałe		**851 145**		**791 967**	
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach		418 127		414 584	
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć		221 803		198 331	
Pozostałe aktywa finansowe		211 215		179 052	
Aktywa obrotowe		**2 229 279**		**3 417 617**	
Należności od odbiorców		1 830 033		1 917 060	
Pozostałe aktywa finansowe		34 334		79 648	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		364 912		1 420 909	

Kategorie i klasy zobowiązań finansowych	Nota	Stan na 31 grudnia 2015		Stan na 31 grudnia 2014	
		wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
1 Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu		**16 642**		**15 183**	
Instrumenty pochodne	**34**	16 642	16 642	15 183	15 183
2 Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		**9 980 020**		**9 969 713**	
Kredyty i pożyczki preferencyjne	**33.1**	47 999	47 999	55 222	55 222
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	**33.1**	1 353 571	1 375 724	1 164 892	1 202 546
Kredyty w rachunku bieżącym	**33.1**	10 206	10 206	11 918	11 918
Wyemitowane obligacje	**33.2**	6 680 433	6 683 707	6 821 830	6 821 830
Zobowiązania wobec dostawców		790 706	790 706	916 744	916 744
Pozostałe zobowiązania finansowe		157 240	157 240	232 215	232 215
Zobowiązania inwestycyjne		767 759	767 759	595 550	595 550
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		155 957	155 957	154 718	154 718
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia		16 149	16 149	16 624	16 624
3 Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39		**46 438**		**59 904**	
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	**33.3**	46 438	46 438	59 904	59 904
4 Instrumenty pochodne zabezpieczające (zobowiązania)	**34**	**95 467**	**95 467**	**180 933**	**180 933**
Razem zobowiązania finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:		**10 138 567**		**10 225 733**	
Zobowiązania długoterminowe		**5 025 832**		**7 611 262**	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia		4 924 127		7 468 775	
Pochodne instrumenty finansowe		15 156		93 501	
Pozostałe zobowiązania finansowe		86 549		48 986	
Zobowiązania krótkoterminowe		**5 112 735**		**2 614 471**	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia		3 214 520		644 991	
Zobowiązania wobec dostawców		790 706		916 744	
Zobowiązania inwestycyjne		766 843		595 550	
Pochodne instrumenty finansowe		96 953		102 615	
Pozostałe zobowiązania finansowe		243 713		354 571	

Pochodne instrumenty finansowe klasyfikowane do kategorii aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz stanowiące instrumenty zabezpieczające, które na dzień bilansowy wyceniane są w wartości godziwej, zostały wycenione zgodnie z metodologią opisaną w nocie 34 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Ujawnienie odnośnie hierarchii wartości godziwej instrumentów pochodnych zostało również zaprezentowane w nocie 34.

Instrumenty finansowe klasyfikowane do pozostałych kategorii instrumentów finansowych:

- W odniesieniu do instrumentów finansowych o stałej stopie procentowej, które na dzień 31 grudnia 2015 roku obejmowały kredyty otrzymane z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacje wyemitowane przez spółkę zależną, Grupa dokonała wyceny w wartości godziwej. Wycena wartości godziwej instrumentów finansowych o stałej stopie procentowej dokonana została jako bieżąca wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych aktualnie obowiązującą stopą procentową dla danej emisji obligacji czy kredytu, tzn. przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych. Wycena została sklasyfikowana do Poziomu 2 hierarchii wyceny wartości godziwej. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała wyceny w wartości godziwej kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Wartość godziwa obligacji wyemitowanych przez spółkę zależną była zbliżona do wartości bilansowej.
- Wartość godziwa pozostałych instrumentów finansowych (poza udziałami i akcjami w ramach kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz wyłączonych z zakresu MSR 39, o czym mowa poniżej) na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku nie odbiegała istotnie od wartości prezentowanych w sprawozdaniach finansowych za poszczególne okresy z następujących powodów:
  - w odniesieniu do instrumentów krótkoterminowych ewentualny efekt dyskonta nie jest istotny;
  - instrumenty te dotyczą transakcji zawieranych na warunkach rynkowych.

  Z powyższych względów wartość godziwa wspomnianych instrumentów w powyższej tabeli została ujawniona w wysokości wartości bilansowej.
- Grupa nie ujawnia wartości godziwej dla udziałów i akcji w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach, zaklasyfikowanych w kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Grupa nie jest w stanie

wiarygodnie ustalić wartości godziwej posiadanych udziałów i akcji w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach. Na dzień bilansowy są one wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Podobnie, udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach – aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39 – zgodnie z polityką rachunkowości Grupy wyceniane są według metody praw własności.

48.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	–	4 684	–	–	–	–	**4 684**
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	15 651	–	44 734	(189 057)	(89 380)	(1 236)	**(219 288)**
Różnice kursowe	1 887	–	(24)	(2 152)	–	813	**524**
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	2 415	189	(9 798)	–	–	–	**(7 194)**
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	–	–	–	(12 514)	–	–	**(12 514)**
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	3	754	–	–	–	–	**757**
Inne	(8 475)	–	–	–	–	–	**(8 475)**
Zysk/(strata) netto	**11 481**	**5 627**	**34 912**	**(203 723)**	**(89 380)**	**(423)**	**(241 506)**
Zmiana wyceny	–	–	–	–	85 932	–	**85 932**
Pozostałe całkowite dochody	**–**	**–**	**–**	**–**	**85 932**	**–**	**85 932**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	–	3 931	–	–	–	–	**3 931**
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	14 636	–	36 679	(207 282)	(75 699)	(2 493)	**(234 159)**
Różnice kursowe	3 433	–	117	(17 737)	–	(153)	**(14 340)**
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	(12 236)	213	(2 091)	–	–	–	**(14 114)**
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	–	–	–	(14 013)	–	–	**(14 013)**
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	–	22 953	–	–	–	(44)	**22 909**
Inne	(614)	–	–	–	–	–	**(614)**
Zysk/(strata) netto	**5 219**	**27 097**	**34 705**	**(239 032)**	**(75 699)**	**(2 690)**	**(250 400)**
Zmiana wyceny	–	–	–	–	(20 207)	–	**(20 207)**
Pozostałe całkowite dochody	**–**	**–**	**–**	**–**	**(20 207)**	**–**	**(20 207)**

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku całość zysków/strat związanych z instrumentem zabezpieczającym IRS objętych rachunkowością zabezpieczeń stanowiła efektywne zabezpieczenie i była odpowiednio ujmowana w pozostałych całkowitych dochodach. Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zyski/straty z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego ujmowane były w wyniku finansowym okresu w pozycji kosztów finansowych wynikających z odsetek od wyemitowanych obligacji, w momencie, w którym pozycja zabezpieczana, tzn. odsetki od obligacji wpływały na wynik finansowy okresu. Wynik finansowy bieżącego okresu obciążony został kwotą 89 380 tysięcy złotych, z czego kwota 88 914 tysięcy złotych stanowi zapłaconą kwotę zrealizowanego zabezpieczenia dotyczącą zakończonych okresów odsetkowych, natomiast kwota 466 tysięcy złotych stanowi zmianę wyceny instrumentów dotyczącą naliczonych na dzień bilansowy odsetek z tytułu obligacji.

49. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa Kapitałowa świadomie i w sposób odpowiedzialny zarządza ryzykiem finansowym w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania *Politykę zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym w Grupie TAURON*,

będącą zbiorem zasad i standardów zgodnych z najlepszymi praktykami w tym zakresie. Ze względu na korelację pomiędzy ponoszonym ryzykiem, a poziomem możliwego do osiągnięcia dochodu, zasady te stosuje się po to, aby utrzymać zagrożenia na ustalonym i akceptowalnym poziomie. Głównym celem zarządzania ryzykiem finansowym jest minimalizacja wrażliwości przepływów pieniężnych Grupy TAURON na czynniki ryzyka finansowego oraz minimalizacja kosztów finansowych i kosztów zabezpieczenia w ramach transakcji z wykorzystaniem instrumentów pochodnych. Polityka zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym określa strategię zarządzania ryzykiem finansowym w obszarze ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej.

Polityka zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym równocześnie określa zasady stosowania rachunkowości zabezpieczeń, w tym rodzaje zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz ujęcie księgowe instrumentów zabezpieczających i pozycji zabezpieczanych zgodnie z MSSF. Zgodnie z polityką Grupa TAURON w przypadkach, w których jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione, wykorzystuje instrumenty pochodne, których charakterystyka pozwala na zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń. Zasady rachunkowości zabezpieczeń dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 9.18.

Ponadto, w Grupie TAURON zostały wdrożone:

- *Polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON*. Dzięki wdrożonej polityce, opartej m.in. na precyzyjnej cotygodniowej aktualizacji planów finansowych, analizach scenariuszowych oraz analizach porównawczych następuje optymalizacja zarządzania pozycją płynnościową Grupy TAURON i tym samym zmniejsza się ryzyko utraty płynności;
- *Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON.* Polityka ta określa zbiór zasad i reguł zarządzania ryzykiem kredytowym na poziomie Grupy TAURON, mających doprowadzić do skutecznego minimalizowania wpływu ryzyka kredytowego na realizację celów Grupy. Grupa posiada zdecentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, jednak kontrola, limitowanie i raportowanie ryzyka kredytowego odbywa się centralnie z poziomu Spółki.

Zarządzanie ryzykiem finansowym i kredytowym zostało opisane w sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2015 w punkcie 3.

Rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych, na które narażona jest Grupa TAURON w ramach prowadzonej działalności:

- ryzyko kredytowe;
- ryzyko płynności;
- ryzyko rynkowe, w tym:
  - ryzyko zmian stóp procentowych;
  - ryzyko zmian kursów walutowych;
  - ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych.

49.1. Ryzyko kredytowe

Poniższa tabela przedstawia główne klasy instrumentów finansowych, w których powstaje ekspozycja na ryzyko kredytowe. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy TAURON jest równa ich wartościom bilansowym.

Klasy instrumentów finansowych	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Należności od odbiorców	1 830 033	1 917 098
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	364 912	1 420 909
Pożyczki udzielone	223 911	204 699
Lokaty i depozyty	39 724	35 823
Inne należności finansowe	57 250	76 233

W Grupie TAURON została wdrożona *Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON*, o czym szerzej w nocie 49 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

49.1.1. Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców oraz innymi należnościami finansowymi

Grupa posiada należności od dwóch grup odbiorców: odbiorcy instytucjonalni oraz odbiorcy indywidualni. Procentowy udział poszczególnych grup w łącznej kwocie należności od odbiorców oraz innych należności finansowych przedstawia poniższa tabela:

	Stan na 31 grudnia 2015	Stan na 31 grudnia 2014
Odbiorcy instytucjonalni	75,39%	74,70%
Odbiorcy indywidualni	24,61%	25,30%
Razem	**100,00%**	**100,00%**

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego związane z działalnością podstawową. Największą pozycję należności stanowi należność od PSE S.A., a udział w saldzie należności od odbiorców oraz innych należności finansowych wynosi odpowiednio na dzień 31 grudnia 2015 roku – 6,97% oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku – 6,13%.

Należności od odbiorców nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności w przypadku kontrahentów instytucjonalnych. W odniesieniu do klientów indywidualnych płatności dokonywane są w cyklach miesięcznych lub dwumiesięcznych.

Grupa zarządza ryzykiem kredytowym wobec kontrahentów instytucjonalnych i indywidualnych głównie poprzez stosowanie następujących mechanizmów oraz technik:

- ocenę standingu finansowego kontrahentów wraz z nadawaniem limitów kredytowych;
- wymaganie określonych zabezpieczeń kredytowych od klientów o słabym standingu finansowym;
- standaryzację zapisów umownych z zakresu ryzyka kredytowego i standaryzację zabezpieczeń kredytowych;
- system bieżącego monitoringu płatności i system wczesnej windykacji;
- systematyczny pomiar ryzyka kredytowego wynikający z prowadzonej działalności handlowej;
- bieżące monitorowanie kondycji finansowej kontrahenta, współpraca z wywiadowniami gospodarczymi i firmami windykacyjnymi.

W odniesieniu do klientów instytucjonalnych sprzedaż jest realizowana tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Wiekowanie oraz odpisy aktualizujące wartość należności od odbiorców oraz innych należności finansowych przedstawiają poniższe tabele.

Odpisy aktualizujące należności od odbiorców oraz inne należności finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Odpis aktualizujący na początek okresu	**(282 848)**	**(273 499)**
Utworzenie	(106 039)	(129 961)
Wykorzystanie	18 438	17 760
Rozwiązanie	89 435	102 864
Inne zmiany	116	(12)
Odpis aktualizujący na koniec okresu	**(280 898)**	**(282 848)**
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	2 168 181	2 276 179
Wartość pozycji netto na koniec okresu	1 887 283	1 993 331

Grupa nie posiada istotnych pozycji, które na dzień bilansowy byłyby nieściągalne, lecz nie objęte odpisem aktualizującym.

Wiekowanie należności od odbiorców oraz innych należności finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 643 946	173 145	36 604	22 435	40 656	251 395	**2 168 181**
Odpisy aktualizujące	(1 753)	(3 298)	(3 060)	(8 037)	(29 922)	(234 828)	**(280 898)**
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	**1 642 193**	**169 847**	**33 544**	**14 398**	**10 734**	**16 567**	**1 887 283**

Wiekowanie należności od odbiorców oraz innych należności finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 680 340	228 451	46 794	26 179	49 008	245 407	**2 276 179**
Odpisy aktualizujące	(1 335)	(1 763)	(5 314)	(8 668)	(35 723)	(230 045)	**(282 848)**
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	**1 679 005**	**226 688**	**41 480**	**17 511**	**13 285**	**15 362**	**1 993 331**

49.1.2. Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami

Zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi Grupa realizuje poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje depozytowe, działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające rating na wysokim poziomie, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową.

Udział trzech banków, w których Grupa posiada największe salda środków pieniężnych, na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosił 73%.

49.1.3. Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami

W ramach udzielonych pożyczek Grupa ujmuje pożyczki na rzecz wspólnych przedsięwzięć. Pożyczki te nie były i nie są na dzień bilansowy przeterminowane. Grupa ocenia, że na dzień bilansowy narażenie na ryzyko kredytowe z tytułu udzielonych pożyczek jest niewielkie. Główną pozycję stanowi pożyczka podporządkowana w wysokości 205 922 tysiące złotych, która została zabezpieczona poprzez weksel in blanco z porozumieniem wekslowym.

49.2. Ryzyko związane z płynnością

Grupa utrzymuje równowagę pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, pożyczki, obligacje oraz umowy leasingu finansowego. Takie wykorzystanie źródeł finansowania pozwala na zarządzanie ryzykiem płynności i skutecznie minimalizuje jego negatywne skutki materializacji.

Zarządzanie płynnością odbywa się na poziomie Grupy Kapitałowej. W Grupie TAURON została wdrożona *Polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON, o* czym szerzej w nocie 49 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dodatkowo, w celu zminimalizowania możliwości wystąpienia zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz ryzyka utraty płynności Grupa TAURON podobnie jak w poprzednim roku stosowała mechanizm cash poolingu. Cash pooling, niezależnie od środków gromadzonych przez poszczególnych uczestników, jest powiązany z elastyczną linią kredytową w postaci kredytu w rachunku bieżącym. W ramach umowy cash pool, Spółka ma możliwość korzystania z finansowania zewnętrznego w postaci kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 300 000 tysięcy złotych oraz limitu intraday do kwoty 500 000 tysięcy złotych.

Poza kredytem bieżącym dostępnym w ramach umowy cash pool Grupa ma możliwość zaciągania finansowania z tytułu kredytów w rachunku bieżącym w walutach obcych:

- do 2 000 tysięcy dolarów, na dzień bilansowy wykorzystane zadłużenie to 404 tysiące dolarów;
- do 25 000 tysięcy euro, na dzień bilansowy wykorzystane zadłużenie to 2 025 tysięcy euro.

Tabele poniżej przedstawiają zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyskontowanych płatności.

Zobowiązania finansowe według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdyskontowane płatności*	Z tego umowne niezdyskontowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi:								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	**8 092 209**	**(9 236 101)**	(2 335 274)	(1 046 480)	(316 908)	(324 752)	(2 596 757)	(2 615 930)
Zobowiązania wobec dostawców	**790 706**	**(790 706)**	(790 655)	(29)	(22)	–	–	–
Zobowiązania inwestycyjne	**767 759**	**(767 759)**	(766 749)	(93)	(613)	(113)	(191)	–
Inne zobowiązania finansowe	**329 346**	**(329 346)**	(231 380)	(12 332)	(9 184)	(40 662)	(35 647)	(141)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	**46 438**	**(48 625)**	(4 799)	(9 110)	(10 958)	(23 730)	(4)	(24)
Pochodne zobowiązania finansowe:								
Instrumenty pochodne IRS	**95 467**	**(96 559)**	–	(96 559)	–	–	–	–
Instrumenty pochodne CCIRS	**14 423**	**(68 165)**	–	2 749	2 662	988	(4 350)	(70 214)
Instrumenty pochodne – towarowe	**2 208**	**(985)**	–	(251)	(734)	–	–	–
Razem	**10 138 556**	**(11 338 246)**	**(4 128 857)**	**(1 162 105)**	**(335 757)**	**(388 269)**	**(2 636 949)**	**(2 686 309)**

** Wartości ujemne oznaczają wypływ środków pieniężnych. W przypadku instrumentów pochodnych oszacowanie przyszłych płatności w pewnych okresach może wykazywać wartość dodatnią, tzn. wpływ środków pieniężnych, gdy tymczasem w całym okresie wymagalności wycena instrumentu jest ujemna (zobowiązanie).*

Zobowiązania finansowe według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdyskontowane płatności*	Z tego umowne niezdyskontowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi:								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	**8 053 862**	**(9 317 895)**	(199 728)	(625 209)	(3 340 049)	(289 008)	(2 412 307)	(2 451 594)
Zobowiązania wobec dostawców	**916 744**	**(916 744)**	(916 512)	(188)	(22)	(22)	–	–
Zobowiązania inwestycyjne	**595 550**	**(595 550)**	(572 425)	(23 125)	–	–	–	–
Inne zobowiązania finansowe	**403 557**	**(403 557)**	(327 643)	(26 927)	(8 437)	(40 451)	–	(99)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	**59 904**	**(63 903)**	(5 110)	(10 036)	(20 753)	(4 247)	(23 731)	(26)
Pochodne zobowiązania finansowe:								
Instrumenty pochodne IRS	**194 313**	**(198 470)**	–	(103 415)	(95 055)	–	–	–
Instrumenty pochodne CCIRS	**1 241**	**(45 378)**	–	1 190	2 351	1 389	(1 224)	(49 084)
Instrumenty pochodne – towarowe	**562**	**(580)**	–	(580)	–	–	–	–
Razem	**10 225 733**	**(11 542 077)**	**(2 021 418)**	**(788 290)**	**(3 461 965)**	**(332 339)**	**(2 437 262)**	**(2 500 803)**

** Wartości ujemne oznaczają wypływ środków pieniężnych. W przypadku instrumentów pochodnych oszacowanie przyszłych płatności w pewnych okresach może wykazywać wartość dodatnią, tzn. wpływ środków pieniężnych, gdy tymczasem w całym okresie wymagalności wycena instrumentu jest ujemna (zobowiązanie).*

49.3. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe wiąże się z możliwością negatywnego wpływu na wyniki Grupy poprzez wahania wartości godziwej instrumentów finansowych lub przyszłych przepływów pieniężnych z nimi związanych na skutek zmian cen rynkowych.

Grupa identyfikuje następujące rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej;
- ryzyko walutowe;
- ryzyko cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych.

49.3.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko zmian stóp procentowych wynika głównie z zobowiązań z tytułu zadłużenia, zawartych instrumentów pochodnych na stopę procentową (IRS, CCIRS), depozytów środków pieniężnych oraz pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć.

Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na zmianę przepływów pieniężnych w wyniku zmiany stóp procentowych. Pozycje oprocentowane według stopy stałej narażają Grupę na zmianę wartości godziwej w przypadku pozycji wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Ryzyko zmiany wartości godziwej w wyniku zmiany stóp procentowych dotyczy również instrumentów pochodnych IRS oraz CCIRS. Grupa jest również narażona na materializację ryzyka związanego z utraconymi korzyściami w związku ze spadkiem stóp procentowych w przypadku zadłużenia o stałym oprocentowaniu lub ze wzrostem stóp procentowych w przypadku posiadanych aktywów o stałym oprocentowaniu, jednak zmiany te nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczenie do poziomu akceptowalnego przez Grupę niekorzystnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na przepływy pieniężne oraz minimalizacja kosztów finansowych, z wykorzystaniem instrumentów pochodnych (IRS). W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem stopy procentowej związanej z wyemitowanymi obligacjami o zmiennej stopie procentowej Grupa w 2012 roku zawarła transakcje typu swap procentowy (IRS) (więcej informacji na temat instrumentów IRS zamieszczono w nocie 34).

W poniższych tabelach przedstawione zostały wartości bilansowe instrumentów finansowych Spółki narażonych na ryzyko stopy procentowej. Wszystkie obligacje wyemitowane przez jednostkę dominującą oprocentowane są zmienną stopą procentową. Część obligacji, której zmienność przepływów odsetkowych została zabezpieczona poprzez swap procentowy, w tabelach poniżej została zaprezentowana łącznie z wyceną tych instrumentów zabezpieczających w ramach pozycji o oprocentowaniu stałym.

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2015 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Lokaty i depozyty	–	39 724	**39 724**
Pożyczki udzielone	–	223 911	**223 911**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	–	364 912	**364 912**
Instrumenty pochodne (CCIRS)	–	3 055	**3 055**
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	–	10 206	**10 206**
Kredyty i pożyczki preferencyjne	–	47 999	**47 999**
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 324 191	29 380	**1 353 571**
Wyemitowane obligacje	3 714 744	2 965 689	**6 680 433**
Instrumenty pochodne (IRS)	95 467	–	**95 467**
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	–	46 438	**46 438**
Instrumenty pochodne (CCIRS)	–	14 423	**14 423**

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2014 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	21 732	–	**21 732**
Lokaty i depozyty	–	35 823	**35 823**
Pożyczki udzielone	–	204 699	**204 699**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	–	1 420 909	**1 420 909**
Instrumenty pochodne (CCIRS)	–	1 499	**1 499**
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	–	11 918	**11 918**
Kredyty i pożyczki preferencyjne	–	55 222	**55 222**
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 160 411	4 481	**1 164 892**
Wyemitowane obligacje	3 713 490	3 108 340	**6 821 830**
Instrumenty pochodne (IRS)	180 933	13 380	**194 313**
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	–	59 904	**59 904**
Instrumenty pochodne (CCIRS)	–	1 241	**1 241**

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów lub do określonego momentu w przyszłości, kiedy to stopy zostaną zweryfikowane i mogą zostać zmienione – dotyczy to kredytów otrzymanych z Europejskiego Bank Inwestycyjnego, o czym szerzej w nocie 33.1.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych na datę bilansową.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka został odniesiony do wartości przychodów/kosztów odsetkowych dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz do wartości godziwej na datę bilansową instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu wycenianych do wartości godziwej.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR oraz EURIBOR, przy czym na dzień 31 grudnia 2015 roku narażenie na zmianę stopy EURIBOR było nieistotne. Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz pozostałych całkowitych dochodów brutto Grupy na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2015		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2015 roku	
			WIBOR	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR + 66 pb	WIBOR -66 pb
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody	
Lokaty i depozyty	39 724	39 724	262	(262)
Pożyczki udzielone	223 911	223 911	1 478	(1 478)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	364 912	364 912	2 152	(2 152)
Instrumenty pochodne (aktywa)	5 684	3 055	(3 360)	3 360
Kredyty i pożyczki preferencyjne	47 999	47 999	(317)	317
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 353 571	29 380	(194)	194
Wyemitowane obligacje	6 680 433	5 969 017	(39 396)	39 396
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	46 438	46 438	(306)	306
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	112 109	109 890	(24 358)	24 358
Razem			**(64 039)**	**64 039**

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2014		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2014 roku			
			WIBOR		EURIBOR	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR + 69 pb	WIBOR -69 pb	EURIBOR + 97 pb	EURIBOR -97 pb
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		*Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody*	
Lokaty i depozyty	35 823	35 823	247	(247)	–	–
Pożyczki udzielone	204 699	204 699	1 412	(1 412)	–	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 420 909	1 420 909	9 606	(9 606)	237	(237)
Instrumenty pochodne (aktywa)	1 811	1 499	(4 624)	4 624	(223)	223
Kredyty i pożyczki preferencyjne	55 222	55 222	(381)	381	–	–
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 164 892	4 481	(31)	31	–	–
Kredyty w rachunku bieżącym	11 918	11 918	–	–	(116)	116
Wyemitowane obligacje	6 821 830	6 110 631	(42 163)	42 163	–	–
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	59 904	59 904	(413)	413	–	–
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	196 116	195 554	(4 439)	4 439	(26 016)	26 016
Razem			**(40 786)**	**40 786**	**(26 118)**	**26 118**

49.3.2. Ryzyko walutowe

W spółkach Grupy TAURON występuje ekspozycja na ryzyko walutowe transakcyjne i translacyjne. Spółki z Grupy Kapitałowej narażone są na zmiany kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN i USD/PLN w związku z ich działalnością operacyjną i finansową. Poniższe tabele prezentują ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na poszczególne klasy instrumentów finansowych w latach 2015 oraz 2014.

Pozycja walutowa według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK		USD	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe							
Należności od odbiorców oraz inne należności finansowe	1 887 283	1 586	6 759	57 819	9 118	96	376
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	364 912	8 184	34 876	16 988	2 679	338	1 317
Instrumenty pochodne (aktywa)	5 684	334	1 425	–	–	205	800
Razem		**10 104**	**43 060**	**74 807**	**11 797**	**639**	**2 493**
Zobowiązania finansowe							
Kredyty w rachunku bieżącym	10 206	2 025	8 630	–	–	404	1 576
Wyemitowane obligacje	6 680 433	166 941	711 417	–	–	–	–
Zobowiązania wobec dostawców oraz pozostałe zobowiązania finansowe	947 946	3 173	13 523	13 139	2 072	1	4
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	112 109	242	1 032	70	11	301	1 176
Razem		**172 381**	**734 602**	**13 209**	**2 083**	**706**	**2 756**
Pozycja walutowa netto		**(162 277)**	**(691 542)**	**61 598**	**9 714**	**(67)**	**(263)**

Pozycja walutowa według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK		USD	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe							
Należności od odbiorców oraz inne należności finansowe	1 993 331	1 520	6 477	81 737	12 563	–	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 420 909	5 723	24 395	17 879	2 748	444	1 556
Instrumenty pochodne (aktywa)	1 811	–	–	–	–	89	312
Razem		**7 243**	**30 872**	**99 616**	**15 311**	**533**	**1 868**
Zobowiązania finansowe							
Kredyty w rachunku bieżącym	11 918	2 796	11 918	–	–	–	–
Wyemitowane obligacje	6 821 830	166 858	711 199	–	–	–	–
Zobowiązania wobec dostawców oraz pozostałe zobowiązania finansowe	1 148 959	4 756	20 272	18 556	2 852	91	320
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	196 116	132	562	–	–	–	–
Razem		**174 542**	**743 951**	**18 556**	**2 852**	**91**	**320**
Pozycja walutowa netto		**(167 299)**	**(713 079)**	**81 060**	**12 459**	**442**	**1 548**

Grupa TAURON wykorzystywała w 2015 roku i 2014 roku w ramach zarządzania ryzykiem walutowym kontrakty terminowe typu forward celem zabezpieczenia Grupy przed ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności handlowej. Grupa nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym.

Dodatkowo, w listopadzie 2014 roku Grupa zawarła transakcję Coupon Cross Currency Swap (CCIRS) celem eliminacji ryzyka walutowego zmian kursu EUR/PLN w odniesieniu do kuponów odsetkowych od obligacji wyemitowanych w EUR. Wycena w wartości godziwej tego instrumentu narażona jest na ryzyko zmian kursu EUR/PLN. Transakcja ta nie jest objęta rachunkowością zabezpieczeń. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wycena CCIRS wynosiła (11 368) tysięcy złotych. Po dniu bilansowym, w dniu 12 lutego 2016 roku powyższa transakcja została zamknięta, natomiast w dniu 15 lutego 2016 roku doszło do rozliczenia gotówkowego transakcji w wyniku którego Spółka otrzymała kwotę 5 400 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych są określone w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego i zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut z daty bilansowej lub w przypadku braku dostępnych kwotowań rynkowych na podstawie zmienności historycznych za okres jednego roku przed datą bilansową.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN oraz USD/PLN. Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2015		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2015 roku					
			EUR/PLN		CZK/PLN		USD/PLN	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	kurs EUR/PLN +7,15%	kurs EUR/PLN -7,15%	kurs CZK/PLN +8,22%	kurs CZK/PLN -8,22%	kurs USD/PLN +11,43%	kurs USD/PLN -11,43%
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		*Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody*		*Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody*	
Należności od odbiorców oraz inne należności finansowe	1 887 283	16 253	483	(483)	749	(749)	43	(43)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	364 912	38 872	2 494	(2 494)	220	(220)	151	(151)
Instrumenty pochodne (aktywa)	5 684	5 684	3 078	(3 078)	–	–	91	(91)
Kredyty w rachunku bieżącym	10 206	10 206	(617)	617	–	–	(180)	180
Wyemitowane obligacje	6 680 433	711 417	(50 866)	50 866	–	–	–	–
Zobowiązania wobec dostawców oraz pozostałe zobowiązania finansowe	947 946	15 599	(966)	966	(170)	170	–	–
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	112 109	16 642	21 587	(21 587)	(1)	1	(135)	135
Razem			**(24 807)**	**24 807**	**798**	**(798)**	**(30)**	**30**

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2015 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego.

Rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2014		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2014 roku					
			EUR/PLN		CZK/PLN		USD/PLN	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	kurs EUR/PLN +7,7%	kurs EUR/PLN -7,7%	kurs CZK/PLN +8,37%	kurs CZK/PLN -8,37%	kurs USD/PLN +12,89%	kurs USD/PLN -12,89%
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		*Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody*		*Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody*	
Należności od odbiorców oraz inne należności finansowe	1 993 331	19 040	499	(499)	1 052	(1 052)	–	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 420 909	28 699	1 878	(1 878)	230	(230)	201	(201)
Instrumenty pochodne (aktywa)	1 811	1 811	1 925	(1 925)	–	–	40	(40)
Kredyty w rachunku bieżącym	11 918	11 918	(918)	918	–	–	–	–
Wyemitowane obligacje	6 821 830	711 199	(54 762)	54 762	–	–	–	–
Zobowiązania wobec dostawców oraz pozostałe zobowiązania finansowe	1 148 959	23 444	(1 561)	1 561	(239)	239	(2)	2
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	196 116	1 803	25 162	(25 162)	–	–	–	–
Razem			**(27 777)**	**27 777**	**1 043**	**(1 043)**	**239**	**(239)**

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2014 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego, z wyjątkiem istotnych transakcji, które miały miejsce pod koniec 2014 roku. Dotyczą one klasy wyemitowanych obligacji, która obejmuje wyemitowane w grudniu 2014 roku obligacje w EUR oraz klas instrumentów pochodnych – aktywa i zobowiązania, które obejmują zawartą w listopadzie 2014 roku transakcję CCIRS.

49.3.3. Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych

Spółka zawiera transakcje pochodne, dla których instrumentem bazowym są towary lub surowce. Narażenie Grupy na ryzyko cenowe w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych wiąże się z ryzykiem wahań wartości godziwej tych instrumentów na skutek zmian cen surowców/towarów, na których te instrumenty są oparte. Celem ograniczenia ryzyka zawierane transakcje są w zdecydowanej większości domykane poprzez zawarcie transakcji przeciwstawnych. W ten sposób Grupa ogranicza ryzyko cenowe związane z towarowymi instrumentami pochodnym. Ryzyko ogranicza się do otwartych transakcji na zakup lub sprzedaż danego towaru lub surowca.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku otwarte pozycje stanowiły transakcje forward i futures na uprawnienia do emisji oraz transakcja futures na gaz. Łączna wartość bilansowa wszystkich instrumentów pochodnych na uprawnienia do emisji zanieczyszczeń na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 433 tysiące złotych (aktywo 1 425 tysięcy złotych i zobowiązanie 992 tysiące złotych), a transakcji pochodnej na gaz 40 tysięcy złotych (zobowiązanie).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku ekspozycja Grupy na ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do posiadanych towarowych instrumentów pochodnych nie była istotna i ograniczała się do jednego otwartego kontraktu terminowego.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka uprawnień do emisji gazów Grupa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Scenariusze odzwierciedlają ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka w przyszłości oraz mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka na wyniki finansowe Grupy.

	Wartość bilansowa na 31 grudnia 2015			Wzrost		Spadek	
	cena (EUR)	Aktywo	Zobowiązanie	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy
Towarowe instrumenty pochodne – uprawnienia do emisji zanieczyszczeń	8,25–8,29	1 425	992	8,53–8,57	(122)	4,83–4,85	1 490

50. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne handlowe zarządzane jest na poziomie Grupy TAURON, co zostało opisane w punkcie 3 sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2015. Spółka zarządza ryzykiem handlowym w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania Politykę zarządzania ryzykiem w działalności handlowej w Grupie TAURON, która określa zbiór zasad i reguł zarządzania ryzykiem handlowym na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON. Powyższy dokument stanowi implementację praktyk rynkowych oraz rozwiązań stosowanych w zakresie zarządzania ryzykiem handlowym w obrocie energią elektryczną oraz produktami powiązanymi wraz z ich dostosowaniem do struktury Grupy Kapitałowej TAURON, w tym specyfiki branży energetycznej.

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. narażone są na działanie i niekorzystny wpływ czynników ryzyka związanego ze zmiennością przepływów pieniężnych oraz wyników finansowych wyrażonych w walucie krajowej z tytułu zmian cen towarów. Ekspozycję Grupy na ryzyko cen towarów odzwierciedla wolumen zakupów podstawowych surowców i towarów, do których zalicza się węgiel kamienny, gaz oraz energię. Wolumen oraz koszty zakupów podstawowych surowców od dostawców spoza Grupy przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj paliwa	Jednostka miary	2015		2014	
		Wolumen	Koszty zakupu	Wolumen	Koszty zakupu
Węgiel	tona	4 821 241	947 360	4 578 847	935 604
Gaz	tys. m^3	112 270	122 189	3 598 607	208 615
Energia elektryczna	MWh	33 993 308	5 703 158	38 036 718	6 185 219
Energia cieplna	GJ	6 028 877	227 926	4 941 873	118 225
Razem			**7 000 633**		**7 447 663**

51. Zarządzanie kapitałem i finansami

Głównymi narzędziami umożliwiającymi skuteczne zarządzanie zasobami finansowymi jest wdrożony centralny model finansowania oraz polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON wraz z funkcjonującym w Grupie TAURON cash poolingiem. Dodatkowo, system zarządzania finansami jest wspomagany centralną polityką zarządzania ryzykiem specyficznym oraz centralną polityką ubezpieczeniową Grupy TAURON, w których to Spółka pełni funkcję zarządzającego oraz decydującego o kierunkach podejmowanych działań umożliwiając ustanawianie odpowiednich limitów ekspozycji na ryzyko.

Szczegółowe informacje dotyczące zarządzania finansami opisano w punkcie 4.12. Sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A.

W 2015 roku Grupa TAURON posiadała pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy. Grupa zarządza strukturą kapitałową i stosownie do zmian warunków ekonomicznych odpowiednio ją modyfikuje. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może kreować politykę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom, wyemitować nowe akcje lub odpowiednio wpływać na poziom zadłużenia zewnętrznego.

Grupa monitoruje przede wszystkim wskaźnik zadłużenia definiowany jako relacja zadłużenia finansowego netto do EBITDA.

Zadłużenie finansowe netto oznacza zadłużenie finansowe Grupy TAURON z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych oraz z tytułu leasingu finansowego, pomniejszone o środki pieniężne oraz inwestycje krótkoterminowe o okresie zapadalności do 1 roku. EBITDA oznacza zysk lub strata z działalności operacyjnej

Grupy TAURON powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Zadłużenie finansowe oznacza zobowiązanie do zapłaty lub zwrotu pieniędzy (w tym kwoty głównej i odsetek). Wartość powyższego wskaźnika jest monitorowana również przez instytucje finansujące Spółkę oraz agencje ratingowe i ma wymierny wpływ na możliwość oraz koszt pozyskania finansowania, a także ocenę wiarygodności kredytowej Spółki.

Na dzień bilansowy wartość wskaźnika zadłużenia kształtowała się na poziomie 2,2, co zgodnie z obowiązującymi standardami rynkowymi jest oceniane jako poziom bezpieczny, umożliwiający dalsze zaciąganie zobowiązań finansowych.

	Rok zakończony 31 grudnia 2015	Rok zakończony 31 grudnia 2014
Kredyty i pożyczki	1 223 814	1 068 750
Obligacje	3 666 590	6 353 582
Leasing finansowy	33 723	46 443
Zobowiązania z tytułu zadłużenia długoterminowe	**4 924 127**	**7 468 775**
Kredyty i pożyczki	187 962	163 281
Obligacje	3 013 843	468 249
Leasing finansowy	12 715	13 461
Zobowiązania z tytułu zadłużenia krótkoterminowe	**3 214 520**	**644 991**
Razem zadłużenie	**8 138 647**	**8 113 766**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	364 912	1 420 909
Inwestycje krótkoterminowe o terminie zapadalności do 1 roku	9 772	27 539
Zadłużenie netto	**7 763 963**	**6 665 318**
EBITDA	**3 523 303**	**3 694 544**
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(1 901 141)	1 830 113
Amortyzacja	(1 832 690)	(1 796 987)
Odpisy aktualizujące	(3 591 754)	(67 444)
Dług netto / EBITDA	**2,2**	**1,8**

Zmianę stanu zobowiązań z tytułu zadłużenia prezentuje poniższa tabela.

	Zobowiązania z tytułu zadłużenia
Stan na 1 stycznia 2014	**5 864 135**
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	**3 649 150**
otrzymane finansowanie	3 653 234
koszty transakcyjne	(4 084)
Naliczenie odsetek	**330 869**
odniesione do rachunku wyników	284 594
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe	46 275
Płatności z tytułu zadłużenia	**(1 658 460)**
spłaty kapitału	(1 338 793)
odsetki zapłacone	(273 392)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(46 275)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cashpoola	**(82 740)**
Zmiana wyceny zadłużenia	**11 755**
Pozostałe zmiany niepieniężne	**(943)**
Stan na 31 grudnia 2014	**8 113 766**
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	**604 494**
otrzymane finansowanie	605 000
koszty transakcyjne	(506)
Naliczenie odsetek	**344 378**
odniesione do rachunku wyników	275 218
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe	69 160
Płatności z tytułu zadłużenia	**(950 476)**
spłaty kapitału	(605 011)
odsetki zapłacone	(276 305)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(69 160)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cashpoola	**23 184**
Zmiana wyceny zadłużenia	**3 143**
Pozostałe zmiany niepieniężne	**158**
Stan na 31 grudnia 2015	**8 138 647**

52. Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego

Informacja na temat wynagrodzenia biegłego rewidenta została zaprezentowana w sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2015 w punkcie 4.13.

53. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Emisja dłużnych papierów wartościowych

W dniu 8 stycznia 2016 roku Spółka wyemitowała obligacje długoterminowe o łącznej wartości nominalnej 210 000 tysięcy złotych w ramach umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego z terminami wykupu:

- Transza 70 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 20 grudnia 2023 roku;
- Transza 70 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 20 grudnia 2024 roku;
- Transza 70 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 20 grudnia 2025 roku.

Przejęcie zorganizowanej części przedsiębiorstwa Zakładu Górniczego w Brzeszczach

W dniu 31 grudnia 2015 roku, pomiędzy spółką Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A. („SRK") zawarta została umowa sprzedaży oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach, jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa („ZCP Brzeszcze"). Umowa sprzedaży została zawarta w wykonaniu umowy przedwstępnej z dnia 19 października 2015 roku oraz na podstawie art. 8a ust. 4 Ustawy z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. Zgodnie z podpisaną umową sprzedaży, data wydania przedmiotu sprzedaży i oddania nabytego ZCP Brzeszcze do używania przez Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. ustalona została na 1 stycznia 2016 roku, w tym dniu na Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. przeszły korzyści i ryzyka związane z nabywanym przedmiotem sprzedaży.

W umowie sprzedaży strony uzgodniły, że cena sprzedaży ZCP Brzeszcze należna SRK wyniesie 1 złoty. W związku z faktem, iż KWK Brzeszcze w czasie działania w SRK przynosiła straty, umową z dnia 29 maja 2015 roku zawartą między Ministrem Gospodarki a SRK, przyznano SRK środki budżetowe na pokrycie bieżących strat produkcyjnych przedsiębiorstwa górniczego w 2015 roku („Pomoc publiczna"). Jednocześnie zgodnie z postanowieniami umowy o zwrot pomocy, Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. zobowiązała się do zwrotu Pomocy publicznej wraz z odsetkami liczonymi od dat przekazania poszczególnych transz Pomocy publicznej przez udzielającego Pomocy publicznej do SRK. Tym samym cena nabycia obejmuje cenę zapłaty 1 złoty oraz kwotę zwrotu Pomocy publicznej wraz z należnymi odsetkami na dzień 31 grudnia 2015 roku tj., 130 108 tysięcy złotych.

Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o., w związku z faktem, iż transakcja nabycia ZCP Brzeszcze odbywa się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa, rozliczy połączenie zgodnie z polityką rachunkowości opisaną w nocie 9.1.3, przy założeniu braku możliwości przedstawienia danych porównywalnych. Transakcja nabycia zostanie ujęta w sprawozdaniach finansowych Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Grupy TAURON od dnia wydania przedmiotu sprzedaży, tj. od dnia 1 stycznia 2016 toku.

Poniżej przedstawiono szacunkowy bilans na dzień objęcia przez Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach.

	Stan na 1 stycznia 2016		Stan na 1 stycznia 2016
Aktywa trwałe		**Kapitały własne**	**(10 087)**
Rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	215 924	**Rezerwy i zobowiązania**	
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	2 538	Rezerwa na likwidację zakładów górniczych	65 992
	218 462	Rezerwy na świadczenia pracownicze	26 462
		Rozliczenia międzyokresowe (rezerwa na niewykorzystane urlopy)	4 203
Aktywa obrotowe		Zobowiązanie z tytułu leasingu	3 132
Zapasy	1 348	Zobowiązanie z tytułu zwrotu pomocy publicznej	130 108
Pozostałe aktywa finansowe	25	Pozostałe zobowiązania finansowe	25
	1 373		**229 922**
Razem aktywa	**219 835**	**Razem pasywa**	**219 835**

W związku z faktem, iż Zakład Górniczy Brzeszcze nie sporządzał swojego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF, na potrzeby rozliczenia transakcji Grupa przygotowała szacunkowy bilans ZCP Brzeszcze zgodnie z obowiązującą w Grupie polityką rachunkowości. W tym celu zostały przeprowadzone następujące procedury:

- Środki trwałe zostały wycenione przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego. Dla większości z nich zastosowana została metoda zamortyzowanego kosztu odtworzenia, z uwagi na brak aktywnego rynku.
- Rozpoznane zostały następujące rezerwy:
  - na likwidację zakładu górniczego – rezerwa oszacowana została na bazie kalkulacji zewnętrznych ekspertów;
  - aktuarialne – rezerwa oszacowana została metodami aktuarialnymi na podstawie porozumień regulujących naliczanie i wypłatę odpraw emerytalnych, odpraw rentowych oraz nagród jubileuszowych w Kompani Węglowej S.A.;
  - na niewykorzystane urlopy – rezerwa została oszacowana przez aktuariusza.

W ramach nabycia ZCP Brzeszcze na Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. nie przeszły żadne zobowiązania i należności handlowe związane z tą częścią przedsiębiorstwa, oraz żadne zapasy z wyjątkiem zapasu materiałów o wartości 1 348 tysięcy złotych.

W dniu 31 grudnia 2015 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki o kwotę 2 900 tysięcy złotych w drodze emisji 29 000 akcji o wartości nominalnej 100 złotych każda, które zostaną objęte przez jednostkę dominującą po cenie 1000 złotych/akcję, za łączną wartość 29 000 tysięcy złotych. Do dnia bilansowego podniesienie kapitału spółki nie zostało zarejestrowane, ani nie zostały wydatkowane środki na podwyższenie kapitału. Środki na podwyższenie kapitału zostały przekazane przez Spółkę w dniu 8 stycznia 2016 roku. Rejestracja podwyższenia kapitału nastąpiła w dniu 29 stycznia 2016 roku.

Wykup oraz emisja dłużnych papierów wartościowych

W dniu 29 lutego 2016 roku Spółka nabyła w celu umorzenia 22 500 sztuk obligacji spośród 30 000 sztuk obligacji transzy C wyemitowanych w dniu 12 grudnia 2011 roku w ramach programu emisji obligacji z dnia 16 grudnia 2010 roku. Wcześniejszy wykup nie obejmuje pozostałych 7 500 sztuk Obligacji Transzy C, które zgodnie z warunkami emisji będą wykupione w dniu 12 grudnia 2016 roku. Wykupione Obligacje zostały nabyte po cenie emisyjnej wynoszącej 100 tysięcy złotych, tym samym łączna wartość nominalna nabytych i umorzonych obligacji to 2 250 000 tysięcy złotych. Kwota nabycia została powiększona o odsetki należne od dnia rozpoczęcia ostatniego okresu odsetkowego poprzedzającego nabycie do dnia nabycia obligacji. Nabycie w celu umorzenia zostało przeprowadzone na podstawie bilateralnych umów zawartych przez TAURON z obligatariuszami Obligacji Transzy C, a głównym celem transakcji jest prolongata terminu spłaty przez Spółkę zadłużenia zaciągniętego w formie obligacji. Środki na zrefinansowanie wykupionych obligacji Spółka pozyskała w ramach nowego programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku. W ramach nowego programu Spółka wyemitowała w dniu 29 lutego 2016 roku 22 500 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 2 250 000 tysięcy złotych, z terminem wykupu w dniu 29 grudnia 2020 roku. Obligacje zostały wyemitowane w złotych jako papiery wartościowe niezabezpieczone, zdematerializowane oraz kuponowe. Obligacje zostały objęte po cenie emisyjnej równej wartości nominalnej wynoszącej 100 tysięcy złotych. Oprocentowanie wyemitowanych obligacji zostało ustalone w oparciu o stawkę WIBOR 6M powiększoną o stałą marżę. Obligacje będą wykupywane po cenie emisyjnej w dniu wykupu, a odsetki będą płatne z dołu, na zakończenie każdego okresu odsetkowego na rzecz obligatariuszy będących w posiadaniu obligacji na dzień ustalania praw. Odsetki z tytułu obligacji są płatne w okresach półrocznych (z zastrzeżeniem pierwszego, czteromiesięcznego okresu). Obligacje zostały objęte przez instytucje finansowe będące stronami umów programu emisji obligacji, tj. Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) BV, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Polska) S.A., Bank Zachodni WBK S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., mBank S.A. oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską obejmuje 91 stron.

Zarząd Spółki

Katowice, dnia 8 marca 2016 roku

Remigiusz Nowakowski – Prezes Zarządu .....

Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu .....

Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu .....

Marek Wadowski – Wiceprezes Zarządu .....

Piotr Zawistowski – Wiceprezes Zarządu .....

Oliwia Tokarczyk – Dyrektor Departamentu Rachunkowości i Podatków .....

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ
TAURON POLSKA ENERGIA S.A.
ZA ROK OBROTOWY 2015

MARZEC 2016

SPIS TREŚCI

1. GRUPA KAPITAŁOWA TAURON . . . 4
1.1. Podstawowe informacje o Grupie Kapitałowej TAURON . . . 4
1.2. Obszary działalności . . . 5
1.3. Organizacja oraz struktura Grupy Kapitałowej TAURON . . . 6
1.3.1. Jednostki podlegające konsolidacji . . . 7
1.3.2. Zmiany w organizacji Grupy Kapitałowej TAURON . . . 7
1.4. Strategia, Polityka Rozwoju i Priorytety Strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON . . . 9
1.4.1. Polityka rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON . . . 9
1.4.1.1. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju . . . 9
1.4.1.2. Realizacja Strategii Korporacyjnej . . . 10
1.4.1.3. Realizacja inwestycji strategicznych . . . 13
1.4.2. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych . . . 16
1.4.3. Nabycie udziałowych papierów wartościowych . . . 16
1.4.4. Priorytety Grupy Kapitałowej TAURON w 2016 r. . . . 17
1.5. Koncepcja zarządzania Spółką oraz Grupą Kapitałową TAURON . . . 17
1.5.1. Zasady zarządzania Spółką oraz Grupą Kapitałową TAURON . . . 17
1.5.2. Zmiany w zasadach zarządzania Spółką oraz Grupą Kapitałową TAURON . . . 19
1.6. Powiązania organizacyjne lub kapitałowe . . . 19

2. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON . . . 21
2.1. Czynniki istotne dla rozwoju . . . 21
2.2. Czynniki i nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy . . . 22
2.2.1. Czynniki wewnętrzne i ich ocena . . . 22
2.2.2. Czynniki zewnętrzne i ich ocena . . . 22
2.2.2.1. Otoczenie makroekonomiczne . . . 22
2.2.2.2. Otoczenie rynkowe . . . 23
2.2.2.3. Otoczenie regulacyjne . . . 29
2.2.2.4. Otoczenie konkurencyjne . . . 32
2.3. Kalendarium . . . 37
2.4. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON . . . 38
2.4.1. Obszar Wydobycie . . . 40
2.4.2. Obszar Wytwarzanie . . . 42
2.4.3. Obszar Dystrybucja . . . 45
2.4.4. Obszar Sprzedaż . . . 47
2.4.5. Obszar Pozostałe . . . 50
2.5. Podstawowe produkty, towary i usługi . . . 51
2.6. Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia . . . 52
2.6.1. Rynki zbytu . . . 52
2.6.2. Źródła zaopatrzenia – paliwa . . . 56
2.7. Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Kapitałowej TAURON mające znaczący wpływ na działalność . . . 57
2.8. Informacja o umowach zawartych przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON . . . 69
2.8.1. Umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON . . . 69
2.8.2. Istotne transakcje z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe . . . 70
2.8.3. Zaciągnięte i wypowiedziane umowy dotyczące kredytów i pożyczek . . . 70
2.8.4. Udzielone pożyczki i poręczenia oraz otrzymane poręczenia i gwarancje . . . 72
2.9. Informacja dotycząca zatrudnienia . . . 74

3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ TAURON . . . 77

4. ANALIZA SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON . . . 83
4.1. Zasady sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego . . . 83
4.2. Omówienie wielkości ekonomiczno-finansowych ujawnionych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym . . . 83
4.3. Charakterystyka struktury aktywów i pasywów skonsolidowanego bilansu . . . 91
4.4. Istotne pozycje pozabilansowe . . . 92
4.5. Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok . . . 93
4.6. Podstawowe wskaźniki finansowe i niefinansowe . . . 93
4.7. Najistotniejsze dane finansowe i operacyjne Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2011–2015 . . . 94
4.8. Wpływy z emisji papierów wartościowych . . . 98
4.9. Instrumenty finansowe . . . 99
4.9.1. Zastosowanie instrumentów finansowych w zakresie eliminacji zmian cen, ryzyka kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej . . . 99
4.9.2. Cele i metody zarządzania ryzykiem finansowym . . . 100

4.10. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa . . . 100
4.11. Czego możemy oczekiwać w 2016 r. . . . 101
4.12. Ocena zarządzania zasobami finansowymi . . . 101
4.13. Informacja o podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych . . . 102

5. AKCJE I AKCJONARIAT . . . 103
5.1. Struktura akcjonariatu i wysokość wypłaconej dywidendy . . . 103
5.2. Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących . . . 103
5.3. Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu . . . 104
5.4. Nabycie akcji własnych . . . 104
5.5. Programy akcji pracowniczych . . . 104
5.6. Notowania akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) . . . 104

6. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO . . . 109
6.1. Wskazanie stosowanego zbioru zasad ładu korporacyjnego . . . 109
6.2. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, od stosowania których odstąpiono . . . 109
6.3. Opis głównych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych . . . 111
6.4. Akcjonariusze posiadający znaczne pakiety akcji . . . 112
6.5. Posiadacze papierów wartościowych dających specjalne uprawnienia kontrolne . . . 113
6.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu . . . 113
6.7. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych . . . 114
6.8. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących oraz ich uprawnień . . . 114
6.8.1. Zarząd . . . 114
6.8.2. Rada Nadzorcza . . . 115
6.9. Opis zasad zmiany Statutu Spółki . . . 117
6.10. Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania . . . 117
6.11. Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących Spółki oraz ich komitetów . . . 119
6.11.1. Zarząd . . . 119
6.11.2. Rada Nadzorcza . . . 123
6.11.3. Komitet Audytu . . . 128
6.11.4. Komitet Nominacji i Wynagrodzeń . . . 129
6.11.5. Komitet Strategii . . . 130
6.11.6. Opis działania Komitetów Rady Nadzorczej . . . 131
6.12. Polityka wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących . . . 131
6.12.1. System wynagradzania członków zarządu i kluczowych menedżerów . . . 131
6.12.1.1. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń członków Zarządu . . . 131
6.12.1.2. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń kluczowych menedżerów . . . 132
6.12.1.3. Zasady, warunki i wysokość wynagrodzenia członków Zarządu . . . 133
6.12.1.4. Umowy zawarte z osobami zarządzającymi przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie . . . 134
6.12.1.5. Pozafinansowe składniki wynagrodzenia przysługujące członkom Zarządu i kluczowym menedżerom . . . 135
6.12.2. System wynagradzania członków Rady Nadzorczej . . . 135

7. POZOSTAŁE ISTOTNE INFORMACJE I ZDARZENIA . . . 137
7.1. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej . . . 137
7.2. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju . . . 137
7.3. Polityka w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) . . . 139
7.3.1. Bezpieczeństwo energetyczne . . . 140
7.3.2. Zorientowanie na klienta . . . 141
7.3.3. Wpływ na środowisko naturalne . . . 141
7.3.4. Działalność sponsoringowa . . . 143
7.4. Nagrody i wyróżnienia . . . 143
7.5. Relacje inwestorskie . . . 145

ZAŁĄCZNIK A: SŁOWNIK POJĘĆ I WYKAZ SKRÓTÓW . . . 148

ZAŁĄCZNIK B: SPIS TABEL I RYSUNKÓW . . . 152

1. GRUPA KAPITAŁOWA TAURON

1.1. Podstawowe informacje o Grupie Kapitałowej TAURON

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A. (Grupa Kapitałowa TAURON) jest pionowo zintegrowaną grupą energetyczną zlokalizowaną w południowej części Polski. Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność we wszystkich kluczowych segmentach rynku energetycznego (z wyłączeniem przesyłu energii elektrycznej leżącego wyłącznie w gestii Operatora Systemu Przesyłowego (OSP)), tj. w obszarze wydobycia węgla kamiennego, wytwarzania, dystrybucji oraz obrotu energią elektryczną i ciepłem.

Rysunek nr 1. Grupa Kapitałowa TAURON

TAURON POLSKA ENERGIA S.A.
spółka holdingowa w Grupie Kapitałowej TAURON
Nadzoruje funkcje korporacyjne: zarządzanie, inwestycje strategiczne, regulacje, kadry, finanse, controlling, audyt wewnętrzny, PR, relacje inwestorskie, zakupy

WYDOBYCIE

20% zasobów energetycznego węgla kamiennego w Polsce

- 2 kopalnie węgla kamiennego w 2015 r.
- wydobycie węgla kamiennego: 4,9 mln Mg, z czego 74% wykorzystano w ramach Grupy Kapitałowej TAURON, a 26% sprzedano klientom zewnętrznym
- EBITDA segmentu za 2015 r.: (9 mln zł)

WYTWARZANIE

drugi największy producent energii elektrycznej w Polsce

- 8 elektrowni i elektrociepłowni konwencjonalnych o mocy elektrycznej 4,8 GW_e i mocy cieplnej 2,5 GW_t
- 4 farmy wiatrowe o łącznej mocy 201 MW_e
- 35 elektrowni wodnych o łącznej mocy 143 MW_e
- 1 050 km sieci ciepłowniczych
- 16,6 TWh produkcji netto energii elektrycznej, w tym 0,8 TWh z biomasy
- 0,8 TWh produkcji netto energii elektrycznej ze źródeł wiatrowych i wodnych
- 11,5 PJ produkcji ciepła
- EBITDA segmentu za 2015 r.: 755 mln zł

DYSTRYBUCJA

największy dystrybutor energii elektrycznej w Polsce

- ok. 5,4 mln klientów
- dystrybucja na obszarze 57,1 tys. km^2, tj. 18,3% powierzchni Polski
- 49,2 TWh dystrybuowanej energii elektrycznej
- EBITDA segmentu Dystrybucja za 2015 r.: 2 372 mln zł

SPRZEDAŻ

drugi największy sprzedawca energii elektrycznej w Polsce

- ok. 5,3 mln klientów
- 35,9 TWh sprzedaży detalicznej energii elektrycznej
- EBITDA segmentu Sprzedaż 2015 r.: 380 mln zł

POZOSTAŁE

- obsługa odbiorców energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON
- świadczenie usług wsparcia dla podmiotów Grupy Kapitałowej TAURON w obszarach: Rachunkowość, IT i HR
- wydobycie kamienia wapiennego na potrzeby energetyki, hutnictwa, budownictwa i drogownictwa
- pozyskiwanie, transport i przetwarzanie biomasy na potrzeby energetyki zawodowej
- działalność finansowa
- EBITDA segmentu za 2015 r.: 100 mln zł

1.2. Obszary działalności

Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność w następujących Obszarach Biznesowych (zwanych również w dalszej części niniejszego sprawozdania Segmentami):

Obszar Wydobycie, obejmujący głównie wydobycie, wzbogacanie i sprzedaż węgla kamiennego w Polsce, która to działalność prowadzona jest przez TAURON Wydobycie S.A. (TAURON Wydobycie). Od 1 stycznia 2016 r. Segment obejmuje też spółkę Nowe Brzeszcze Grupa TAURON sp. z o.o. (Nowe Brzeszcze GT), powstałą w wyniku nabycia aktywów oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach, jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

Obszar Wytwarzanie, obejmujący wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji, jak również wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, w tym w procesie spalania i współspalania biomasy oraz w elektrowniach wodnych i wiatrowych. Obszar obejmuje również wytwarzanie, dystrybucję i sprzedaż ciepła. Podstawowe paliwa wykorzystywane przez Obszar Wytwarzanie to węgiel kamienny, biomasa i gaz. Działalność w tym obszarze prowadzona jest przez TAURON Wytwarzanie S.A. (TAURON Wytwarzanie), TAURON Ciepło sp. z o.o. (TAURON Ciepło) oraz TAURON EKOENERGIA sp. z o.o. (TAURON EKOENERGIA). Do końca 2014 r. spółki TAURON Ciepło i TAURON EKOENERGIA przypisane były do oddzielnie funkcjonujących Obszarów, odpowiednio: Ciepło oraz Odnawialne Źródła Energii (OZE), natomiast od 2015 r. Obszary te ujmowane są w ramach Segmentu Wytwarzanie.

Obszar Dystrybucja, obejmujący dystrybucję energii elektrycznej z wykorzystaniem sieci dystrybucyjnych położonych w południowej Polsce. Działalność prowadzona jest przez TAURON Dystrybucja S.A. (TAURON Dystrybucja). W tym Obszarze ujęte są również spółki: TAURON Dystrybucja Serwis S.A. (TAURON Dystrybucja Serwis) oraz TAURON Dystrybucja Pomiary sp. z o.o. (TAURON Dystrybucja Pomiary).

Obszar Sprzedaż, obejmujący sprzedaż energii elektrycznej do klientów końcowych oraz handel hurtowy energią elektryczną, jak również obrót i zarządzanie uprawnieniami do emisji CO_2, prawami majątkowymi ze świadectw pochodzenia oraz paliwami. Działalność w tym Obszarze prowadzona jest przez spółki: TAURON Polska Energia S.A. (TAURON lub Spółka), TAURON Sprzedaż sp. z o.o. (TAURON Sprzedaż), TAURON Sprzedaż GZE sp. z o.o. (TAURON Sprzedaż GZE) oraz TAURON Czech Energy s.r.o. (TAURON Czech Energy).

Obszar Pozostałe, obejmujący działalność w zakresie obsługi klientów Grupy Kapitałowej TAURON i świadczenia usług wsparcia dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie rachunkowości i teleinformatyki, prowadzoną przez spółkę TAURON Obsługa Klienta sp. z o.o. (TAURON Obsługa Klienta), jak również wydobycia kamienia, w tym kamienia wapiennego, na potrzeby energetyki, hutnictwa, budownictwa i drogownictwa oraz w zakresie produkcji sorbentów przeznaczonych do instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą oraz do wykorzystania w kotłach fluidalnych, prowadzoną przez spółkę Kopalnia Wapienia „Czatkowice" sp. z o.o. (KW Czatkowice). W Obszarze tym ujmowane są również spółki: TAURON Sweden Energy AB (publ) (TAURON Sweden Energy) zajmująca się działalnością finansową, Biomasa Grupa TAURON sp. z o.o. (Biomasa GT), zajmująca się głównie pozyskiwaniem, transportem i przetwarzaniem biomasy oraz Polska Energia – Pierwsza Kompania Handlowa sp. z o.o. w likwidacji (PEPKH w likwidacji). Do końca 2014 r. spółka TAURON Obsługa Klienta przypisana była do funkcjonującego oddzielnie Obszaru Obsługa Klienta, natomiast od 2015 r. Obszar ten ujmowany jest w ramach Segmentu Pozostałe.

Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność i uzyskuje przychody przede wszystkim ze sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej i ciepła, wytwarzania energii elektrycznej i ciepła oraz sprzedaży węgla kamiennego.

Poniższy rysunek przedstawia lokalizację kluczowych aktywów Grupy Kapitałowej TAURON oraz obszar dystrybucyjny, na którym działalność prowadzi TAURON Dystrybucja, jako Operator Systemu Dystrybucyjnego (OSD).

Rysunek nr 2. Lokalizacja kluczowych aktywów Grupy Kapitałowej TAURON

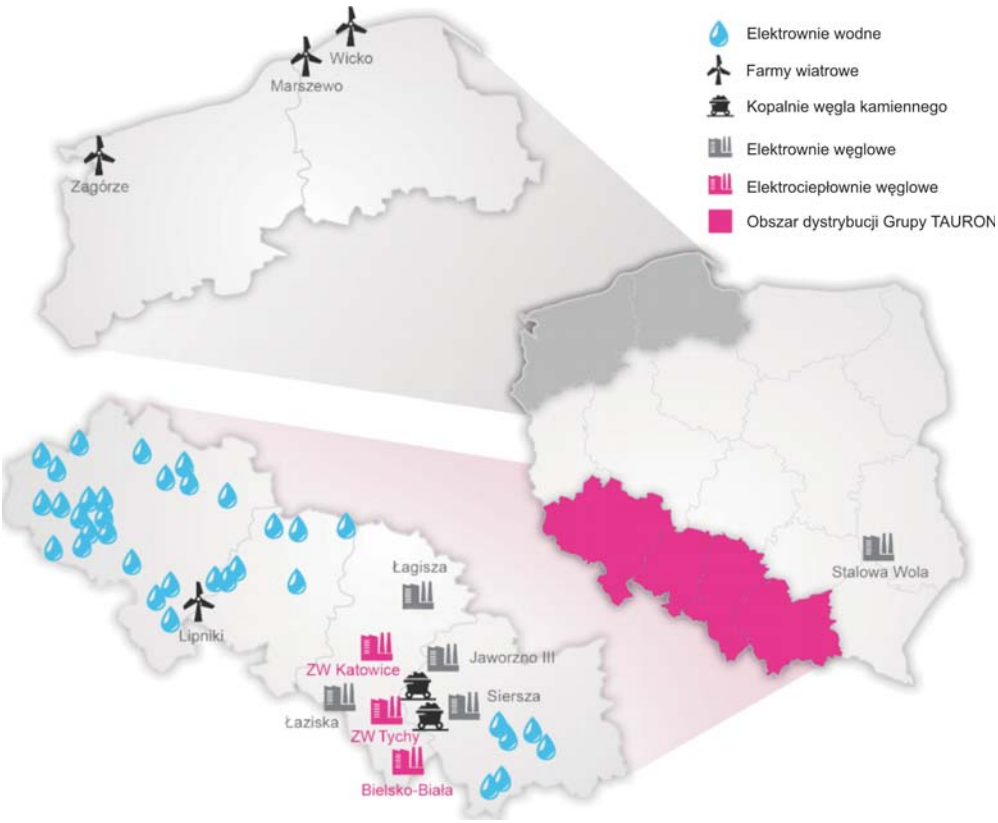

1.3. Organizacja oraz struktura Grupy Kapitałowej TAURON

Jednostka dominująca TAURON Polska Energia S.A. została utworzona w dniu 6 grudnia 2006 r. w ramach realizacji *Programu dla elektroenergetyki*. Założycielami Spółki byli: Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa, EnergiaPro S.A. z siedzibą we Wrocławiu (obecnie: TAURON Dystrybucja), ENION S.A. z siedzibą w Krakowie (obecnie: TAURON Dystrybucja) oraz Elektrownia Stalowa Wola S.A. z siedzibą w Stalowej Woli (obecnie: TAURON Wytwarzanie). Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 8 stycznia 2007 r. pod firmą Energetyka Południe S.A. Zmianę firmy Spółki na obecną, tj. TAURON Polska Energia S.A. zarejestrowano w dniu 16 listopada 2007 r. Spółka nie posiada oddziałów (zakładów).

Na dzień 31 grudnia 2015 r. do kluczowych spółek Grupy Kapitałowej TAURON, oprócz jednostki dominującej TAURON, zaliczało się 15 spółek zależnych, objętych konsolidacją, wskazanych w pkt 1.3.1. niniejszego sprawozdania. Ponadto Spółka w sposób bezpośredni lub pośredni posiada udziały w pozostałych 42 spółkach.

Szczegółowe informacje dotyczące działalności spółek Grupy Kapitałowej TAURON w poszczególnych Obszarach Biznesowych zawarto w pkt 1.2. niniejszego sprawozdania.

Model struktury Grupy Kapitałowej TAURON zakłada funkcjonowanie jednej wiodącej spółki w każdym Obszarze Biznesowym, jednocześnie umożliwiając funkcjonowanie spółek powstałych lub nabytych na potrzeby aliansów strategicznych, działalności na rynkach zagranicznych, zidentyfikowanych potrzeb biznesowych oraz realizacji projektów inwestycyjnych. Struktura taka pozwala na optymalizację funkcjonowania podmiotów wzdłuż całego łańcucha wartości, wskazanego na poniższym rysunku, w celu maksymalizacji marży generowanej w całej Grupie Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 3. Łańcuch wartości w Grupie Kapitałowej TAURON

** Obszar OZE i Obszar Ciepło od 2015 r. ujmowane są w Segmencie Wytwarzanie.*
*** Obszar Obsługa Klienta od 2015 r. ujmowany jest w Segmencie Pozostałe.*

1.3.1. Jednostki podlegające konsolidacji

Poniższy rysunek przedstawia strukturę Grupy Kapitałowej TAURON, uwzględniającą spółki objęte konsolidacją, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Rysunek nr 4. Struktura Grupy Kapitałowej TAURON, uwzględniająca spółki objęte konsolidacją na dzień 31 grudnia 2015 r.

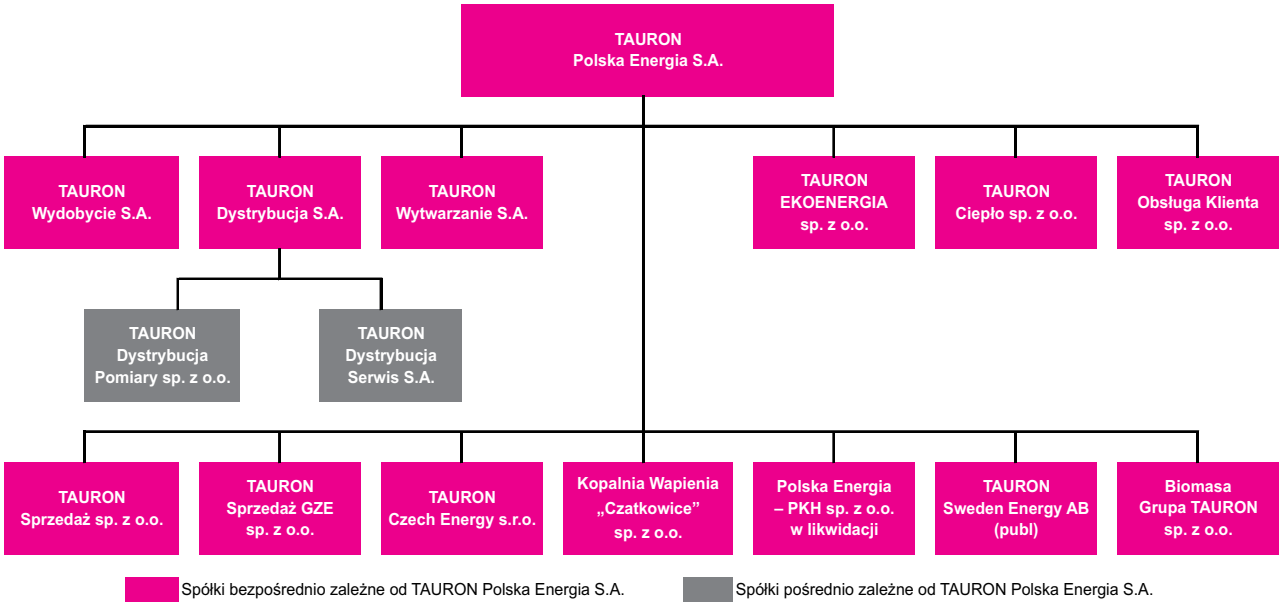

Grupa Kapitałowa TAURON posiada również inwestycje we wspólnych przedsięwzięciach: Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. (EC Stalowa Wola), Elektrownia Blachownia Nowa sp. z o.o. (Elektrownia Blachownia Nowa) oraz TAMEH HOLDING sp. z o.o. (TAMEH HOLDING), TAMEH POLSKA sp. z o.o. (TAMEH POLSKA) oraz TAMEH Czech s.r.o. (TAMEH Czech), które w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są wyceniane metodą praw własności.

Szczegółowe informacje o spółkach zależnych objętych konsolidacją oraz o udziale TAURON w ich kapitale zakładowym, jak również w organie stanowiącym, zostały przedstawione w pkt 1.6. niniejszego sprawozdania.

1.3.2. Zmiany w organizacji Grupy Kapitałowej TAURON

W 2015 r. miały miejsce następujące zmiany w organizacji Grupy Kapitałowej TAURON:

Nabycie akcji lub udziałów innych spółek

W dniu 14 stycznia 2015 r. Spółka nabyła od spółki zależnej TAURON Wytwarzanie 4 267 udziałów spółki Biomasa GT o łącznej wartości nominalnej 237 885,25 zł, stanowiących 100% udziału w kapitale zakładowym, za cenę 1 224 tys. zł. Przeniesienie własności udziałów Biomasa GT nastąpiło w drodze datio in solutum na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy TAURON a TAURON Wytwarzanie w zamian za zwolnienie TAURON Wytwarzanie ze zobowiązania wobec TAURON z tytułu wykupu części obligacji o wartości 1 230 tys. zł. Pozostała część zobowiązania w kwocie 6 tys. zł została spłacona gotówkowo.

Powyższa transakcja miała na celu uzyskanie przez TAURON 100% bezpośredniego udziału w kapitale zakładowym Biomasa GT.

Łączenie spółek

W dniu 1 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał wpisu do rejestru połączenia spółek: Energopower sp. z o.o. (Spółka Przejmująca) ze spółką Biomasa GT (Spółka Przejmowana). Połączenie nastąpiło w trybie art. 492 § 1 pkt 1 Ksh, tj. poprzez przeniesienie całego majątku Spółki Przejmowanej na Spółkę Przejmującą. Jednocześnie dokonana została zmiana firmy Spółki Przejmującej na „Biomasa Grupa TAURON sp. z o.o.".

W wyniku połączenia nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Przejmującej z kwoty 45 000 zł do kwoty 9 000 000 zł, tj. o kwotę 8 955 000 zł, poprzez utworzenie 179 100 nowych udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy udział, tj. o łącznej wartości nominalnej 8 955 000 zł. TAURON jako jedyny wspólnik Spółki Przejmowanej objął wszystkie nowoutworzone udziały.

Połączenie spółek umożliwiło włączenie spółki Biomasa GT do Podatkowej Grupy Kapitałowej.

Podział spółki

W dniu 9 lutego 2015 r. Nadzwyczajne ZW spółek TAURON EKOENERGIA oraz Marselwind sp. z o.o. (Marselwind) podjęły uchwały w sprawie podziału spółki TAURON EKOENERGIA (Spółka Dzielona) w trybie art. 529 § 1 pkt 4 Ksh, tj. przez przeniesienie części majątku Spółki Dzielonej, stanowiącej zorganizowaną część przedsiębiorstwa, składającą się ze składników materialnych i niematerialnych związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej w odnawialnych źródłach energii – farmach wiatrowych, na spółkę Marselwind (Spółka Przejmująca) w zamian za udziały w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki Przejmującej, które obejmie jedyny wspólnik Spółki Dzielonej – TAURON (podział przez wydzielenie).

W dniu 19 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, IX Wydział Gospodarczy KRS dokonał rejestracji obniżenia kapitału zakładowego Spółki Dzielonej z kwoty 573 423 000 zł do kwoty 444 888 000 zł, tj. o kwotę 128 535 000 zł, poprzez umorzenie 128 535 udziałów o wartości nominalnej 1 000 zł każdy.

Na dzień sporządzenia niniejszej informacji nie nastąpiło wyodrębnienie z TAURON EKOENERGIA aktywów wiatrowych i przeniesienie ich do spółki celowej Marselwind.

Zawiązanie nowych spółek

1. W dniu 5 października 2015 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach, Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o zarejestrowaniu w Rejestrze Przedsiębiorców spółki Łagisza Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (Łagisza GT), zawiązanej w dniu 17 lipca 2015 r. przez TAURON Wytwarzanie, który jako jedyny założyciel ww. spółki objął wszystkie 50 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy udział, tj. o łącznej wartości nominalnej 5 tys. zł.

   Spółka Łagisza GT została zawiązana jako spółka celowa do realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego klasy 413 MW_e w TAURON Wytwarzanie – Oddział Elektrownia Łagisza w Będzinie, w ramach realizacji postanowień umowy inwestycyjnej zawartej w dniu 13 lipca 2015 r. przez TAURON Wytwarzanie ze spółką Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A. (PIR), w celu uzgodnienia zasad wspólnej realizacji projektu.

2. W dniu 5 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach, Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o zarejestrowaniu w Rejestrze Przedsiębiorców spółki R S G sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (R S G), zawiązanej w dniu 31 lipca 2015 r. przez TAURON, który jako jedyny założyciel ww. spółki objął wszystkie 1 000 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy udział, tj. o łącznej wartości nominalnej 100 000 zł.

   W dniu 8 października 2015 r. Nadzwyczajne ZW spółki R S G podjęło uchwałę w sprawie zmiany Aktu Założycielskiego spółki, polegającego na zmianie firmy spółki na „Nowe Brzeszcze Grupa TAURON sp. z o.o.". Zmiana ta została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 20 października 2015 r.

   Spółka została zawiązana w celu nabycia aktywów oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

Rozwiązanie spółek

1. W dniu 29 września 2015 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (ZW) spółki TAURON Wytwarzanie GZE sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach (TAURON Wytwarzanie GZE) podjęło uchwałę o rozwiązaniu i likwidacji tej spółki, w której TAURON posiada 99,998% udziału w kapitale zakładowym i 99,998% udziału w ogólnej liczbie głosów na ZW w sposób bezpośredni oraz 0,002% udziału pośrednio poprzez spółkę zależną – TAURON Dystrybucja Serwis oraz o powołaniu jej likwidatora, którym został dotychczasowy Prezes jednoosobowego Zarządu tej spółki. Uchwała Nadzwyczajnego ZW, o której mowa powyżej, weszła w życie w dniu jej podjęcia.

   W dniu 9 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie otwierające likwidację TAURON Wytwarzanie GZE sp. z o.o. w likwidacji.

   Decyzja o likwidacji powyższej spółki jest elementem działań reorganizacyjnych mających na celu uproszczenie i uporządkowanie struktury Grupy Kapitałowej TAURON. Spółka nie prowadzi obecnie działalności gospodarczej i nie podlegała konsolidacji w procesie sporządzania sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON.

2. W dniu 30 września 2015 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu, Wydział V Gospodarczy – Sąd Upadłościowy wydał postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego spółki Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „JAGA" sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w Muszynie – spółki zależnej od spółki TAURON Dystrybucja.

   W dniu 13 listopada 2015 r. nastąpiło uprawomocnienie się postanowienia Sądu Rejestrowego KRS o zakończeniu postępowania upadłościowego.

Podwyższenie kapitału zakładowego spółek

1. W dniu 13 lipca 2015 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki TAURON Sweden Energy podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego tej spółki z kwoty 55 000 EUR do kwoty 6 700 000 EUR, tj. o kwotę 6 645 000 EUR, poprzez emisję 6 645 000 nowych akcji o łącznej wartości nominalnej 6 645 000 EUR, które objął jedyny akcjonariusz tej spółki – TAURON. W dniu 8 września 2015 r. podwyższenie kapitału zakładowego zostało zarejestrowane przez Swedish Companies Registration Office.

   Podwyższenie kapitału zakładowego spółki TAURON Sweden Energy jest związane z realizacją przez spółkę procesu pozyskiwania finansowania dla Grupy Kapitałowej TAURON na rynku niemieckim.

2. W dniu 1 grudnia 2015 r. Nadzwyczajne ZW spółki Nowe Brzeszcze GT podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego tej spółki z kwoty 100 000 zł do kwoty 2 100 000 zł, tj. o kwotę 2 000 000 zł, poprzez utworzenie 20 000 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy udział i o łącznej wartości nominalnej 2 000 000 zł, które objął TAURON w zamian za wkład pieniężny w wysokości 2 000 000 zł. Wszystkie nowe udziały zostały objęte przez TAURON w cenie nabycia równej ich wartości nominalnej.

   Podwyższenie kapitału zakładowego Nowe Brzeszcze GT zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 31 grudnia 2015 r.

   W dniu 31 grudnia 2015 r. Nadzwyczajne ZW spółki Nowe Brzeszcze GT podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego tej spółki z kwoty 2 100 000 zł do kwoty 5 000 000 zł, tj. o kwotę 2 900 000 zł, poprzez utworzenie 29 000 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy udział i o łącznej wartości nominalnej 2 900 000 zł, które objął TAURON jako dotychczasowy jedyny wspólnik spółki w zamian za wkład pieniężny po cenie 1 000 zł za każdy udział, tj. za łączną kwotę 29 000 000 zł.

   Nadwyżka ceny objęcia każdego nowego udziału w podwyższonym kapitale zakładowym spółki ponad jego wartość nominalną, w łącznej wysokości 26 100 000 zł została przelana na kapitał zapasowy spółki, który został utworzony na podstawie ww. uchwały. Podwyższony do kwoty 5 000 000 zł kapitał zakładowy spółki, dzieli się na 50 000 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy udział i o łącznej wartości nominalnej 5 000 000 zł.

   Podwyższenie kapitału zakładowego Nowe Brzeszcze GT zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 29 stycznia 2016 r.

1.4. Strategia, Polityka Rozwoju i Priorytety Strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON

1.4.1. Polityka rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON

1.4.1.1. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju

W dniu 2 czerwca 2014 r. Zarząd TAURON przyjął, a Rada Nadzorcza pozytywnie zaopiniowała dokument *Strategia Korporacyjna Grupy TAURON na lata 2014–2017 z perspektywą do roku 2023* (Strategia Korporacyjna), który jest aktualizacją strategii korporacyjnej przyjętej i zatwierdzonej w 2011 r. W 2014 r. dokonano kompleksowego przeglądu i oceny dotychczasowych działań, a także szczegółowej weryfikacji założeń dotyczących warunków rynkowych i regulacyjnych przyjętych w 2011 r. Opracowując aktualizację Strategii Korporacyjnej uwzględniono między innymi zmieniające się otoczenie rynkowe i regulacyjne, w którym najistotniejszymi czynnikami kształtującymi sektor są unijne i krajowe regulacje dotyczące warunków funkcjonowania sektora energetycznego w Polsce, w tym w szczególności: pakiet energetyczno-klimatyczny (realizacja celów 3x20), *Ustawa o efektywności energetycznej*, dyrektywa o efektywności energetycznej, środki pomocowe Unii Europejskiej (UE), działania Komisji Europejskiej (KE) mające na celu obniżenie emisji, pakiet polskich regulacji energetycznych, regulacje w obszarze dystrybucji energii elektrycznej i rozwój technologii inteligentnych, Polityka energetyczna Polski do 2030 r., Program Polskiej Energetyki Jądrowej i Energetyczna Mapa Drogowa 2050.

Opis zmian w otoczeniu makroekonomicznym zawarto w pkt 2.2.2.1. niniejszego sprawozdania.

Zaktualizowana Strategia Korporacyjna utrzymała dotychczasową Misję, Wizję i Cel nadrzędny Grupy Kapitałowej TAURON.

Misją Grupy Kapitałowej TAURON jest „Zapewnienie energii naszym klientom w oparciu o najlepsze praktyki gwarantujące wzrost wartości firmy", **Wizją** jest „Należeć do grupy wiodących firm energetycznych w regionie".

Nadrzędnym Celem strategicznym Grupy Kapitałowej TAURON jest ciągły wzrost wartości zapewniający zwrot z zainwestowanego kapitału dla akcjonariuszy. Realizacja powyższego celu mierzona jest na bazie podstawowych wskaźników budowy wartość, tj.: przyrostu EBITDA i poziomu ROIC.

Spółka na bieżąco prowadzi monitoring otoczenia makroekonomicznego oraz analizuje jego wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON. Z uwagi na istotne zmiany otoczenia rynkowego oraz prawnego sektora energetycznego trwają prace nad przeglądem Strategii Korporacyjnej i kierunków inwestycyjnych.

1.4.1.2. Realizacja Strategii Korporacyjnej

Działania podejmowane w ramach realizacji Strategii Korporacyjnej koncentrują się na 4 głównych celach, które łącznie umożliwiają wzrost wartości Grupy Kapitałowej TAURON:

1) wzrost w najbardziej atrakcyjnych obszarach działalności,
2) efektywność operacyjna i inwestycyjna na poziomie najlepszych praktyk,
3) zarządzanie ekspozycją na ryzyka rynkowe i regulacyjne,
4) budowa efektywnej organizacji.

Kluczowym kierunkiem Strategii Korporacyjnej jest koncentracja na wzroście w obszarach działalności, w których istnieje największy potencjał osiągnięcia wysokich stóp zwrotu z inwestycji oraz dywersyfikacja portfela wytwórczego. Podtrzymany został cel dalszej poprawy efektywności, rozumiany jako nieprzerwane dążenie do doskonałości operacyjnej oraz budowania efektywnej organizacji poprzez podnoszenie efektywności działania Grupy Kapitałowej TAURON. Kolejnym celem jest zarządzanie ekspozycją na ryzyka rynkowe i regulacyjne, które ze względu na specyfikę działalności Grupy Kapitałowej TAURON, w dalszym ciągu pozostają istotne.

Realizacja Strategii Korporacyjnej w 2015 r. pozwoliła na wykonanie założonego na ten rok wskaźnika wzrostu EBITDA do poziomu 3 523 mln zł.

Wzrost w najbardziej atrakcyjnych obszarach działalności

Wzrost skoncentrowany będzie w obszarach działalności, w których istnieje największy potencjał osiągnięcia wysokich stóp zwrotu z inwestycji. W Obszarach Wytwarzanie, Ciepło i OZE zakłada się odbudowę i wzrost zainstalowanych mocy wytwórczych do poziomu ok. 6 GW w 2023 r., z aktualnie posiadanych 5,1 GW. Ważnymi obszarami wzrostu są również Segmenty: Dystrybucja i Sprzedaż.

Wzrost związany będzie z uruchomieniem nowych wysokosprawnych bloków energetycznych węglowych i gazowych oraz farm wiatrowych. W dalszej perspektywie planowane jest rozszerzenie portfela aktywów Segmentu Wytwarzanie pozwalające na pozyskanie energii z elektrowni jądrowej poprzez zaangażowanie Grupy Kapitałowej TAURON w budowę takiej jednostki, wspólnie z partnerami strategicznymi.

W ramach planowanych inwestycji zakłada się uruchomienie nowych mocy wytwórczych na poziomie ok. 2 150 MW, w tym w szczególności:

1) ok. 965 MW w technologii opartej o węgiel kamienny (910 MW w Elektrowni Jaworzno III, moce w kogeneracji: 50 MW w Zakładzie Wytwarzania Tychy (ZW Tychy)),
2) ok. 675 MW w technologii gazowej (225 MW w EC Stalowa Wola i ok. 400 MW w Elektrowni Łagisza),
3) ok. 500 MW w energetyce wiatrowej.

Planuje się, że w 2023 r. Grupa Kapitałowa TAURON będzie dysponować źródłami wiatrowymi o łącznej mocy ok. 700 MW, co łącznie z biomasą pozwoli osiągnąć cel Grupy Kapitałowej TAURON polegający na posiadaniu mocy w nowych źródłach OZE na poziomie 800 MW.

Obecnie 92% zainstalowanych w Grupie Kapitałowej TAURON mocy wytwórczych przypada na technologie oparte na węglu kamiennym. Strategia Korporacyjna zakłada, że do 2023 r. udział mocy opartych na technologiach węglowych spadnie do ok. 74%, w tym 25% przypadać będzie na nowoczesne, wysokosprawne bloki węglowe. Udział technologii niskoemisyjnych, tj. gazowej, wiatrowej, wodnej i biomasowej wyniesie ok. 26%.

Wobec konieczności budowy zdywersyfikowanego portfela wytwórczego, co wynika między innymi z rosnących obostrzeń związanych z emisją CO_2, Grupa Kapitałowa TAURON uczestniczy w projekcie budowy pierwszej elektrowni jądrowej w Polsce.

Planowany wzrost wiąże się także z rozwojem inteligentnej infrastruktury sieciowej w Obszarze Dystrybucji, w którym przedsięwzięcia inwestycyjne będą głównie obejmować przyłączenia nowych odbiorców i źródeł oraz związaną z tym budowę sieci oraz modernizację i odtworzenie istniejącego majątku.

W Strategii Korporacyjnej dużą wagę kładzie się na rozwój modelu zarządzania obszarem badań i rozwoju w Grupie Kapitałowej TAURON. Efektywne zarządzanie realizacją prac badawczo-rozwojowych w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON ma na celu intensyfikację działań innowacyjnych oraz maksymalizację korzyści płynących z dostępu do wiedzy i doświadczeń zdobytych przy realizacji takich przedsięwzięć.

W zakresie realizacji zadań inwestycyjnych w 2015 r. kontynuowano prace związane z realizacją projektów strategicznych takich jak:

1) w Obszarze Wytwarzanie budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW_e w Elektrowni Jaworzno III, budowa bloku parowo-gazowego o mocy 449 MW_e wraz z członem ciepłowniczym o mocy cieplnej 240 MW_t w EC Stalowa Wola, przygotowanie do rozpoczęcia budowy bloku gazowo-parowego o mocy 413 MW_e w Elektrowni Łagisza,
2) w Obszarze Wydobycie budowa szybu „Grzegorz" wraz z infrastrukturą i budowa poziomu 800 m w Zakładzie Górniczym Janina (ZG Janina),
3) w Obszarze Ciepło budowa nowego bloku o mocy 50 MW w ZW Tychy,
4) w Obszarze OZE budowa farmy wiatrowej 18 MW Marszewo, stanowiącej II etap budowy farmy wiatrowej o mocy łącznej 100 MW w miejscowości Marszewo.

W 2015 r. kontynuowane były prace mające na celu realizację przez PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. (PGE), TAURON, KGHM Polska Miedź S.A. (KGHM) i ENEA S.A. (ENEA) wspólnego przedsięwzięcia inwestycyjnego obejmującego budowę i eksploatację pierwszej polskiej elektrowni jądrowej o mocy ok. 3 tys. MW_e.

Efektywność operacyjna i inwestycyjna na poziomie najlepszych praktyk

Realizując Strategię Korporacyjną, która przewiduje dalszą poprawę efektywności operacyjnej i inwestycyjnej, w 2015 r. kontynuowano działania restrukturyzacyjne poprzez poprawę procesów zarządczych, integrację spółek oraz integrację funkcji wsparcia. Obejmuje to również ograniczanie działalności niepodstawowej, outsourcing obszarów niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością Grupy Kapitałowej TAURON, jak również prowadzenie wspólnej polityki zakupowej w zakresie zakupów skonsolidowanych i strategicznych.

Priorytetowe podejście do dyscypliny budżetowej w zakresie wydatków inwestycyjnych i kosztów operacyjnych obowiązuje w każdym Obszarze Biznesowym.

W 2015 r. kontynuowano Program poprawy efektywności kosztów operacyjnych w Grupie Kapitałowej TAURON na lata 2013–2015, który został przyjęty przez Zarząd TAURON w dniu 15 stycznia 2013 r. Program ten został opracowany i był realizowany z uwzględnieniem celu, jakim jest zapewnienie wzrostu wartości Grupy Kapitałowej TAURON.

Założone cele związane z poprawą efektywności kosztowej zostały osiągnięte, głównie poprzez prowadzone programy restrukturyzacji w Obszarach: Wytwarzanie, Ciepło i Dystrybucja. Grupa Kapitałowa TAURON podejmowała działania mające na celu podniesienie efektywności organizacyjnej, kontynuując budowę docelowego modelu biznesowego i integrując spółki Grupy Kapitałowej TAURON.

Przygotowano projekty konsolidacyjne i restrukturyzacyjne, których realizacja przyniosła obniżenie kosztów na poziomie 1 198 mln zł w latach 2013–2015 (kwota ogółem w ciągu 3 lat), wobec pierwotnie zaplanowanych 864 mln zł. W ocenie Spółki realizacja celu umożliwia umocnienie pozycji konkurencyjnej dzięki ograniczaniu bazy kosztowej Grupy Kapitałowej TAURON. Program ograniczania kosztów operacyjnych jest jednym z filarów utrzymania wysokiej pozycji konkurencyjnej.

Poniższy rysunek przedstawia Program poprawy efektywności na lata 2013–2015.

Rysunek nr 5. Program poprawy efektywności na lata 2013–2015 – plan

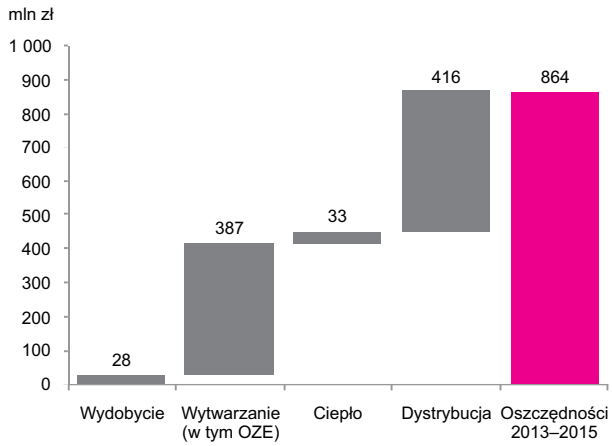

W latach 2013–2015 zrealizowano oszczędności na poziomie 1 198 mln zł.

Poniższy rysunek przedstawia realizację Programu poprawy efektywności na lata 2013–2015.

Rysunek nr 6. Realizacja Programu poprawy efektywności na lata 2013–2015

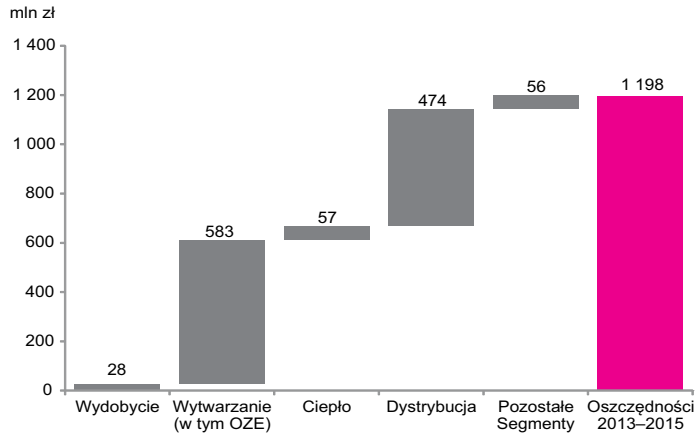

Poniższa tabela przedstawia realizację programu poprawy efektywności w poszczególnych Segmentach.

Tabela nr 1. Realizacja programu poprawy efektywności

Lp.	Segment	Oszczędności zrealizowane w latach 2013–2015 (w mln zł)	Oszczędności zaplanowane na lata 2013–2015 (w mln zł)	Procent realizacji (%)	Główne inicjatywy
1.	Wydobycie	28	28	100%	1) Budowa instalacji wytwarzania azotu 2) Rozbudowa stacji odwadniania mułów 3) Uzdatnianie wody pitnej 4) Aukcje elektroniczne w zamówieniach publicznych 5) Stosowanie wykładki mechanicznej przy drążeniu wyrobisk
2.	Wytwarzanie (w tym OZE)	583	387	151%	1) Restrukturyzacja zatrudnienia i optymalizacja procesów 2) Ograniczenie remontów dla najmniej efektywnych jednostek 3) Optymalizacja kosztów ogólnozakładowych 4) Outsourcing części funkcji, głównie w obszarze remontów 5) Poprawa sprawności urządzeń, optymalizacja wolumenu produkcji oraz kosztów operacyjnych w elektrowniach wodnych 6) Obniżenie kosztów serwisu i utrzymania ruchu farmy wiatrowej
3.	Ciepło	57	33	173%	1) Restrukturyzacja zatrudnienia 2) Ograniczenie strat sprężonego powietrza 3) Restrukturyzacja majątku 4) Optymalizacja kosztów usług obcych 5) Optymalizacja polityki zakupowej 6) Optymalizacja pracy własnych źródeł ciepła i sieci ciepłowniczej oraz kosztów zakupu ciepła
4.	Dystrybucja	474	416	114%	1) Wdrożenie docelowego modelu biznesowego, eliminacja dublujących się funkcji 2) Zmiana zasad kwalifikowania wydatków do nakładów lub kosztów 3) Optymalizacja różnicy bilansowej 4) Optymalizacja procesów IT 5) Integracja funkcji biznesowych w obszarze serwisu 6) Optymalizacja usług obcych
5.	Pozostałe Segmenty	56	–	–	1) Restrukturyzacja zatrudnienia 2) Ograniczenie kosztów usług obcych
	Suma	**1 198**	**864**	**139%**	

Zarządzanie ekspozycją na ryzyka rynkowe i regulacyjne

Zarządzanie ryzykiem rynkowym i regulacyjnym, ze względu na specyfikę działalności Grupy Kapitałowej TAURON i silną ekspozycję na zmiany w przepisach prawa krajowego i UE, jest jednym z kluczowych elementów realizacji Strategii Korporacyjnej i polega między innymi na ciągłym monitorowaniu działalności legislacyjnej dotyczącej rynku energii na poziomie UE i w Polsce. Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się we wszystkich Obszarach Biznesowych (szczególnie w Obszarach regulowanych, jak Dystrybucja i Ciepło), a koordynowane jest przez TAURON. W zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym, koncentruje się ono głównie w zakresie obrotu energią.

W celu optymalizacji ryzyka rynkowego i regulacyjnego oraz maksymalizacji stóp zwrotu z kapitału, Grupa Kapitałowa TAURON dywersyfikuje portfel wytwórczy odpowiednio dobierając poszczególne rodzaje technologii (ograniczenie ryzyka długoterminowego wynikającego z decyzji inwestycyjnych) oraz wypracowuje efektywną politykę zabezpieczeń, w tym zabezpieczeń dostaw energii (ograniczenie ryzyka średnio- i krótkoterminowego wynikającego z aktywności handlowej). Polityka ta umożliwia ograniczenie zmienności wyniku w Grupie Kapitałowej TAURON poprzez zarządzanie portfelem aktywów i kontrolę limitów ryzyka.

Efektywna strategia zabezpieczeń obejmie całość działań w łańcuchu wartości Grupy Kapitałowej TAURON, począwszy od zabezpieczenia zakładanego wolumenu dostaw paliwa z posiadanych źródeł, a skończywszy na pokryciu określonego wolumenu energii elektrycznej sprzedawanej odbiorcom końcowym z własnych jednostek wytwórczych. Prowadzona polityka gwarantuje bezpieczne funkcjonowanie posiadanych aktywów w Obszarze Wytwarzanie poprzez zapewnianie dostaw paliwa i utrzymywanie jego ceny na akceptowalnym poziomie.

Szczegółowy opis procesu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON przedstawiony został w pkt 3 niniejszego sprawozdania.

W 2015 r. Spółka kontynuowała działalność w zakresie promowania i rozwoju strategicznych technologii energetycznych oraz przygotowania rozwoju energetyki jądrowej. W tym zakresie miały miejsce działania związane z zaangażowaniem Spółki w prace o charakterze badawczo-rozwojowym, dofinansowane zarówno ze źródeł krajowych (np. przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR)), jak i międzynarodowych (np. Wspólnota Wiedzy i Innowacji KIC InnoEnergy (KIC InnoEnergy) oraz Horyzont 2020).

Opis zadań badawczych dofinansowywanych ze źródeł zewnętrznych oraz innych ważniejszych osiągnięć w dziedzinie badań i rozwoju przestawiono w pkt 7.2. niniejszego sprawozdania.

Budowa efektywnej organizacji

W ramach realizacji tego celu Grupa Kapitałowa TAURON skupia swoje działania na poprawie efektywności organizacji w każdym Obszarze Biznesowym, w tym na podniesieniu jakości oferowanych usług oraz na centralizacji funkcji wsparcia i zapewnieniu narzędzi do zarządzania kapitałem ludzkim. Budowa efektywnej organizacji związana jest z zapewnieniem odpowiedniej struktury zatrudnienia, wzrostu kompetencji pracowników poprzez wdrażanie odpowiednich procesów związanych z rozwojem kapitału ludzkiego, w tym zarządzania przez cele, co wpływa na budowanie organizacji zorientowanej na klienta zewnętrznego i wewnętrznego.

Działania przeprowadzone w 2015 r. obejmowały między innymi dokończenie centralizacji systemów bilingowych dla klientów masowych, gdzie do końca 2015 r. zakończono migrację danych klientów, co pozwoli na poprawę jakości obsługi i standaryzację procesów biznesowych oraz podniesie efektywność tych procesów. Dokończono integrację funkcji rachunkowości, co pozwoli na wzrost efektywności i optymalizację działań w tym obszarze. Zakończono projekt związany z konsolidacją centrów przetwarzania danych, którego celem jest zwiększenie bezpieczeństwa danych przetwarzanych w systemach informatycznych w kontekście ich dostępności i poufności oraz obniżenie kosztów posiadanej infrastruktury informatycznej aplikacji biznesowych. W obszarach odpowiedzialnych za sprzedaż i obsługę klienta prowadzono liczne działania zmierzające do poprawy jakości i wzrostu poziomu zadowolenia klientów.

Realizowane działania stanowią istotny element realizacji Strategii Korporacyjnej w pełnym łańcuchu wartości przyczyniając się do wzmocnienia pozycji konkurencyjnej Grupy Kapitałowej TAURON wśród wiodących firm energetycznych w regionie.

1.4.1.3. Realizacja inwestycji strategicznych

Główne inwestycje strategiczne w realizacji

Poniższa tabela przedstawia działania, jakie prowadzono w Grupie Kapitałowej TAURON w 2015 r., w związku z realizacją głównych inwestycji strategicznych.

Tabela nr 2. Stan realizacji głównych inwestycji strategicznych

Lp.	Inwestycja	Stan realizacji inwestycji
1.	Budowa bloku gazowo-parowego o mocy 449 MW_e wraz z członem ciepłowniczym o mocy 240 MW_t w Stalowej Woli (Inwestycja realizowana z udziałem partnera strategicznego – Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. (PGNiG)). **Wykonawca:** Abener Energia S.A. (Abener Energia) **Planowana data zakończenia inwestycji:** 2018 r. (dokładny termin będzie możliwy do oszacowania po przeprowadzeniu inwentaryzacji projektu) **Poziom zaawansowania:** 85–90%	W efekcie braku reakcji Głównego Wykonawcy na pismo w sprawie wezwania do należytej realizacji kontraktu, naruszenia harmonogramu oraz istotnych warunków technicznych kontraktu, które mają wpływ zarówno na bezpieczeństwo i bezawaryjność pracy bloku, jak i jego przyszłą efektywność i koszty jego pracy, w styczniu 2016 r. odstąpiono od kontraktu z Abener Energia. Trwają analizy odnośnie dalszego trybu postępowania oraz wyboru scenariusza realizacji. EC Stalowa Wola, wspólnie z TAURON, PGNiG oraz bankami finansującymi projekt, ustali formułę kontynuacji i zakończenia inwestycji. Trwa proces przejmowania terenu budowy od Generalnego Wykonawcy oraz prace w zakresie zabezpieczenia i konserwacji urządzeń. Rozpoczęto audyt techniczny/inwentaryzację inwestycji.
2.	Budowa nowych mocy wytwórczych w kogeneracji na poziomie 50 MW_e i 86 MW_t w ZW Tychy (TAURON Ciepło). **Wykonawca:** Elektrobudowa S.A. **Planowana data zakończenia inwestycji:** 2016 r. **Poziom zaawansowania:** 93%	W 2015 r. zakończono najważniejsze prace, między innymi trawienie części ciśnieniowej kotła, modernizację układu torowego, prace w zakresie sieci wodno-kanalizacyjnej, testy palników rozpałkowych kotła, instalację materiałów izolacyjnych kotła oraz rurociągów, przywrócenie układu po trawieniu kotła i rurociągów, uruchomienie stacji ciepłowniczej i podanie pary na turbinę. Prowadzone są prace związane z testami zabezpieczeń bloku oraz odbiorami kotła przez jednostkę notyfikowaną. Trwają odbiory techniczne wielobranżowe poszczególnych układów do rozruchu. Przygotowano program ruchu próbnego i regulacyjnego. Przeprowadzane odbiory prac budowlano- montażowych, jak i odbiory dostaw potwierdzają właściwą jakość wykonywanych prac. Jakość prac potwierdziła pierwsza synchronizacja, która miała miejsce w styczniu 2016 r.
3.	Budowa nowego bloku energetycznego o mocy 910 MW_e na parametry nadkrytyczne, na terenie Elektrowni Jaworzno III (TAURON Wytwarzanie). **Wykonawca:** Konsorcjum RAFAKO S.A. i Mostostal Warszawa S.A. **Planowana data zakończenia inwestycji:** 2019 r. **Poziom zaawansowania:** 14%	W 2015 r. ukończono proces posadowienia pośredniego i wykonano płyty fundamentowe budynków głównych bloku. Zakończono montaż nitki powrotnej rurociągu wody chłodzącej, zabetonowano cokoły na płycie pompowni wody chłodzącej, wykonano montaż belek górnego wieńca chłodni kominowej. Wykonano ślizg pylonów (osiągnięto założone 138 m), trwa wykonywanie szalunków stropów i prefabrykacja biegów schodowych. Wybrano wykonawcę układu odpopielania zewnętrznego i układu nawęglania zewnętrznego – część 1. Trwają postępowania w zakresie: Układu nawęglania – część 2; Stacji Uzdatniania Wody i Oczyszczalni ścieków; Instalacji Paliwa Pomocniczego; Układu sprężonego powietrza; Układu doprowadzenia wody.
4.	Budowa instalacji odazotowania spalin w 6 blokach Elektrowni Jaworzno III oraz w 4 blokach Elektrowni Łaziska należących do TAURON Wytwarzanie. **Wykonawca:** Jaworzno III Fortum Power and Heat Oy i ZRE K-ce, Łaziska – Strabag sp. z o.o. i Strabag AG **Planowana data zakończenia inwestycji:** 2016 r. **Poziom zaawansowania – Jaworzno III:** 91% **Poziom zaawansowania – Łaziska:** 100%	W Elektrowni Łaziska w 2015 r. zakończono modernizację wszystkich czterech bloków o mocy 200 MW. Jednostki doposażono w katalizatory SCR (selektywna redukcja katalityczna), odazotowania spalin, osiągając zakładany poziom emisji tlenków azotu na poziomie do 200 mg/m^3. W Elektrowni Jaworzno III zakończono modernizację instalacji sześciu jednostek o mocy 200 MW w technologii SNCR (selektywna redukcja niekatalityczna). Cztery bloki zostały przekazane do eksploatacji. Pozostałe dwa bloki zostaną przekazane do eksploatacji zgodnie z planem, tj. w 2016 r.
5.	Budowa bloku gazowo-parowego o mocy 413 MW_e wraz z członem ciepłowniczym o mocy 266 MW_t, na terenie Elektrowni Łagisza (TAURON Wytwarzanie). **Wykonawca:** w trakcie wyboru **Planowana data zakończenia inwestycji:** 2019 r. **Poziom zaawansowania:** 5%	Projekt realizowany we współpracy z partnerem biznesowym PIR. W lipcu 2015 r. podpisano z PIR umowę inwestycyjną, powołano spółkę celową – Łagisza GT. Realizowano prace w zakresie uwolnienia terenu pod budowę kotłowni szczytowo-rezerwowej. W postępowaniu na wybór Generalnego Wykonawcy bloku gazowo-parowego przeprowadzono negocjacje z potencjalnymi czterema oferentami. Trwają przygotowania ostatecznego SIWZ na wybór Wykonawcy bloku gazowo-parowego. Ponadto dokonano uzgodnień z Operatorem Gazociągów Przesyłowych GAZ - SYSTEM S.A. (GAZ-SYSTEM) w zakresie przyłącza gazowego do bloku.

Lp.	Inwestycja	Stan realizacji inwestycji
6.	Budowa szybu „Grzegorz" (TAURON Wydobycie) wraz z infrastrukturą (powierzchniową i dołową) oraz wyrobiskami towarzyszącymi. **Wykonawca:** planowane ogłoszenie przetargu w 2016 r. **Planowana data zakończenia inwestycji:** 2022 r. **Poziom zaawansowania:** 20%	W 2015 r. odebrano dokumentację wykonawczą dla szybu. Zakończono część budowlaną rozdzielni GSZ 20/6, trwają prace związane z jej wyposażeniem. Zakończono roboty ziemne związane z budową linii kablowych 2x20kV, ułożono 6 km linii. Trwają prace związane z przygotowaniem dokumentacji SIWZ dla wyboru generalnego wykonawcy budowy szybu wraz z infrastrukturą.
7.	Budowa poziomu 800 m w ZG Janina w Libiążu (TAURON Wydobycie). **Wykonawca:** Konsorcjum KOPEX S.A. i KOPEX Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. (zadanie główne – drążenie szybu) **Planowana data zakończenia inwestycji:** 2019 r. **Poziom zaawansowania:** 36%	Trwa pogłębianie szybu oraz drążenie wyrobisk udostępniających. Realizowane są dostawy urządzeń infrastruktury dołowej. Zrealizowano istotne zadanie związane z budową odstawy taśmowej kamienia.
8.	Budowa Farmy Wiatrowej 18 MW Marszewo, stanowiącej II etap budowy farmy wiatrowej o mocy łącznej 100 MW w miejscowości Marszewo. **Wykonawca:** Konsorcjum Iberdrola Engineering and Construction Poland sp. z o.o. i Iberdrola Ingenieria y Construcción S.A.U. **Data zakończenia inwestycji:** 2015 r. **Poziom zaawansowania:** 100%	Projekt budowy Farmy Wiatrowej 18 MW Marszewo został zakończony zgodnie z planem. Farmę 18 MW przekazano do eksploatacji w październiku 2015 r. Tym samym zakończono projekt budowy farmy Marszewo 100 MW (etap I – 82 MW, etap II –18 MW). Wydatki poniesione na budowę farmy 100 MW wyniosły łącznie 851,1 mln zł wobec planowanych 865,3 mln zł. Różnica wynika z oszczędności uzyskanych w ramach postępowań przetargowych.

Projekt budowy elektrowni jądrowej

W nawiązaniu do wcześniejszych działań i uzgodnień dotyczących wspólnej realizacji projektu energetyki jądrowej w Polsce, w dniu 15 kwietnia 2015 r. TAURON, KGHM i ENEA, jako Partnerzy Biznesowi, oraz PGE zawarły umowę nabycia udziałów w PGE EJ 1 sp. z o.o. (PGE EJ 1) – spółce celowej, która odpowiedzialna jest za przygotowanie i realizację inwestycji polegającej na budowie i eksploatacji pierwszej polskiej elektrowni jądrowej o mocy ok. 3 tys. MW_e (projekt). Każdy Partner Biznesowy nabył od PGE 10% udziałów (łącznie 30% udziałów) w spółce celowej PGE EJ 1. TAURON zapłacił za nabyte udziały 16 044 000 zł. Tym samym wykonane zostało jedno ze zobowiązań wynikających z Umowy Wspólników zawartej pomiędzy Partnerami Biznesowymi i PGE w dniu 3 września 2014 r.

Zgodnie z Umową Wspólników, strony zobowiązały się w proporcji do posiadanych udziałów sfinansować działania przypadające w ramach fazy wstępnej projektu, która ma na celu określenie takich elementów jak: potencjalni partnerzy, w tym partner strategiczny, dostawcy technologii, wykonawcy EPC (Engineering, Procurement, Construction), dostawcy paliwa jądrowego oraz pozyskanie finansowania dla projektu, a także organizacyjne i kompetencyjne przygotowanie PGE EJ 1 do roli przyszłego operatora elektrowni jądrowej, odpowiedzialnego za jej bezpieczną i efektywną eksploatację (postępowanie zintegrowane). Umowa Wspólników przewiduje, że kolejne decyzje dotyczące projektu, w tym decyzja dotycząca deklaracji dalszego uczestnictwa poszczególnych stron (w tym TAURON) w kolejnym etapie projektu, zostaną podjęte po zakończeniu fazy wstępnej bezpośrednio przed rozstrzygnięciem postępowania zintegrowanego.

W wykonaniu ww. Umowy Wspólników, Nadzwyczajne ZW spółki celowej PGE EJ 1 w dniu 29 lipca 2015 r. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego z kwoty 205 860 000 zł do kwoty 275 859 450 zł, tj. o kwotę 69 999 450 zł, poprzez utworzenie 496 450 nowych udziałów o wartości nominalnej 141 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 69 999 450 zł. W związku z powyższym TAURON objął 49 645 nowych udziałów o wartości nominalnej 141 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 6 999 945 zł, które pokrył wkładem pieniężnym w wysokości 6 999 945 zł.

W dniu 16 października 2015 r. podwyższenie kapitału zakładowego spółki PGE EJ 1 zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Projekt budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Blachownia

W portfelu projektów inwestycyjnych Grupy Kapitałowej TAURON znajduje się również projekt budowy nowego bloku gazowo-parowego o mocy rzędu 850 MW na terenie Elektrowni Blachownia. Na podstawie porozumienia zawartego w dniu 30 grudnia 2013 r. pomiędzy KGHM, TAURON oraz TAURON Wytwarzanie, na mocy którego postanowiono o czasowym zawieszeniu realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w spółce Elektrownia Blachownia Nowa (udział KGHM: 50%, udział TAURON Wytwarzanie: 50%), wyrażając wolę kontynuowania projektu strony zobowiązały się do zapewnienia dalszego funkcjonowania spółki Elektrownia Blachownia Nowa, zabezpieczenia dotychczasowych rezultatów projektu, w szczególności zapewnienia aktualności posiadanej dokumentacji, oraz dodatkowo zobowiązały się do ciągłego monitorowania rynku energii i otoczenia regulacyjnego, pod kątem możliwie szybkiego wznowienia realizacji projektu. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania w dalszym ciągu przedmiotowy projekt pozostaje w zawieszeniu.

Nakłady inwestycyjne

W 2015 r. nakłady inwestycyjne Grupy Kapitałowej TAURON wyniosły 4 175,5 mln zł i były wyższe o ok. 35% od poniesionych w 2014 r., które wyniosły ok. 3 089,6 mln zł. Wynika to przede wszystkim ze wzrostu nakładów w Obszarze Wytwarzanie.

Poniższa tabela przedstawia wybrane nakłady inwestycyjne poniesione w 2015 r., największe w ujęciu wartościowym, w ramach Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON:

Tabela nr 3. Nakłady inwestycyjne największe w ujęciu wartościowym poniesione w 2015 r. w ramach Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON

Wyszczególnienie	Nakłady inwestycyjne (mln zł)
Dystrybucja	
Budowa nowych przyłączy	591
Modernizacja i odtworzenie istniejących sieci	1 033
Wytwarzanie	
Budowa nowych mocy w Elektrowni Jaworzno III (910 MW)	643
Budowa instalacji odazotowania spalin i modernizacja bloków w Elektrowni Jaworzno III i Elektrowni Łaziska	248
Budowa nowych mocy w kogeneracji w ZW Tychy (w tym budowa bloku BC-50)	352
Wykonanie zasilania Magistrali Wschodniej oraz Południowej ze źródła Łagisza	59
Pozostałe inwestycje związane z rozwojem i utrzymaniem sieci ciepłowniczych	62
Dostosowanie źródła ZW Katowice dla potrzeb rynku ciepła po 2015 r.	37
Wykonanie zasilania Magistrali Zachodniej oraz Południowej ze źródła ELCHO	28
Budowa farmy wiatrowej Marszewo o mocy 100 MW – II etap 18 MW	94
Modernizacja elektrowni wodnych	40
Wydobycie	
Zakup dodatkowego kompletu obudowy w ZG Janina	71
Budowa poziomu 800 m w ZG Janina	67

Szczegółowe informacje dotyczące poniesionych nakładów inwestycyjnych w poszczególnych Obszarach Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON, zostały zawarte w pkt 2.4. niniejszego sprawozdania.

1.4.2. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych

Inwestycje strategiczne oraz ich finansowanie są zarządzane centralnie na poziomie Spółki. Aktualnie prowadzone są prace nad nową strategią Grupy Kapitałowej TAURON, której istotnym elementem będzie program inwestycyjny Grupy Kapitałowej TAURON. Zarząd Spółki, przygotowując nową strategię, analizuje zdolności Grupy Kapitałowej TAURON do sfinansowania obecnych i planowanych zamierzeń inwestycyjnych, w takim zakresie, aby ich realizacja była możliwa ze środków generowanych z działalności operacyjnej oraz pozyskując finansowanie dłużne.

1.4.3. Nabycie udziałowych papierów wartościowych

W zakresie nabywania akcji i udziałów w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON do głównych inwestycji Spółki należy zaliczyć:

Nabycie udziałów w spółce Biomasa GT

W dniu 14 stycznia 2015 r. TAURON nabył od spółki zależnej TAURON Wytwarzanie 4 267 udziałów spółki Biomasa GT, o łącznej wartości nominalnej 237 885,25 zł, stanowiących 100% kapitału zakładowego, za cenę 1 224 tys. zł.

Nabycie udziałów spółki PGE EJ 1

W dniu 15 kwietnia 2015 r. TAURON oraz PGE, KGHM i ENEA zawarły umowę nabycia udziałów w PGE EJ 1 – spółce celowej, która odpowiedzialna jest za przygotowanie i realizację inwestycji polegającej na budowie i eksploatacji pierwszej polskiej elektrowni jądrowej o mocy ok. 3 tys. MW_e. TAURON, KGHM i ENEA nabyły od PGE po 10% udziałów (łącznie 30% udziałów) w PGE EJ 1. Zgodnie z Umową Wspólników z dnia 3 września 2014 r. strony będą wspólnie,

w proporcji do posiadanych udziałów, finansować działania w ramach fazy wstępnej projektu. Cena za nabyte przez TAURON udziały wyniosła 16 044 tys. zł.

Na podstawie uchwały Nadzwyczajnego ZW PGE EJ 1 z dnia 29 lipca 2015 r. o podwyższeniu kapitału zakładowego, TAURON objął 49 645 nowych udziałów o łącznej wartości nominalnej 6 999 945 zł, w zamian za wkład pieniężny w wysokości 6 999 945 zł. W podwyższeniu kapitału zakładowego brali udział również pozostali wspólnicy PGE EJ 1, w związku z czym po podwyższeniu udział TAURON w kapitale zakładowym spółki celowej nie uległ zmianie i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania wynosi 10%.

Szczegółową informację na temat nabycia udziałów spółki PGE EJ 1 zawarto w pkt 1.4.1.3. niniejszego sprawozdania.

1.4.4. Priorytety Grupy Kapitałowej TAURON w 2016 r.

W świetle wymagającej sytuacji rynkowej i związanych z nią wyzwań dla branży energetycznej Grupa Kapitałowa TAURON w 2016 r. skupi się na:

1) konsekwentnej realizacji redukcji kosztów operacyjnych i utrzymaniu wysokiej dyscypliny kosztowej we wszystkich Obszarach Biznesowych,
2) realizacji dochodowych projektów, w szczególności w Segmencie Dystrybucja, przy jednoczesnej dbałości o długoterminową efektywność projektów w budowę nowych mocy w Segmencie Wytarzanie,
3) wykorzystywaniu synergii pomiędzy Obszarami Biznesowymi oraz efektywnym gospodarowaniu aktywami Grupy Kapitałowej TAURON,
4) zwiększaniu wydajności i optymalizacji funkcji wspierających działalność podstawową
5) umocnieniu pozycji konkurencyjnej w najważniejszych obszarach działalności.

Aktualnie trwają prace nad nową strategią Grupy Kapitałowej TAURON, która będzie odpowiedzią na wyzwania wynikające ze zmieniającego się otoczenia makroekonomicznego, prawnego i rynkowego sektora elektroenergetycznego. Nowa strategia określi kierunki rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON, cele oraz program inwestycyjny.

1.5. Koncepcja zarządzania Spółką oraz Grupą Kapitałową TAURON

1.5.1. Zasady zarządzania Spółką oraz Grupą Kapitałową TAURON

Zasady zarządzania Spółką

Zgodnie z postanowieniami *Regulaminu Zarządu TAURON Polska Energia Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach*, Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych. Wszelkie sprawy związane z prowadzeniem Spółki, niezastrzeżone przepisami prawa oraz postanowieniami Statutu Spółki dla WZ lub Rady Nadzorczej, należą do kompetencji Zarządu Spółki. Do składania oświadczeń w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem.

Sprawy należące do kompetencji Zarządu, jako organu kolegialnego zostały opisane szczegółowo w pkt 6.8.1. niniejszego sprawozdania.

Zasady zarządzania Spółką określa również *Regulamin Organizacyjny TAURON Polska Energia S.A.* (Regulamin Organizacyjny), zgodnie z którym Spółką kieruje Zarząd bezpośrednio oraz poprzez prokurentów, Dyrektorów Departamentów i pełnomocników.

Prezes Zarządu kieruje bieżącą działalnością gospodarczą Spółki i podejmuje decyzje we wszelkich sprawach dotyczących Spółki niezastrzeżonych do decyzji Zarządu lub innych organów Spółki oraz nadzoruje pracę bezpośrednio podporządkowanego pionu.

Prezes Zarządu:

1) prowadzi sprawy wewnętrzne Spółki i reprezentuje ją w kontaktach zewnętrznych,
2) koordynuje całość spraw związanych z działalnością Zarządu Spółki,
3) dokonuje za Spółkę (pracodawcę) czynności z zakresu prawa pracy,
4) sprawuje nadzór nad działalnością podległego mu pionu,
5) wydaje wewnętrzne akty normatywne i wewnątrzkorporacyjne akty normatywne zgodnie z obowiązującymi zasadami,
6) podejmuje decyzje związane z bieżącym kierowaniem Spółką,

7) dokonuje wszelkich czynności faktycznych i prawnych, mając na uwadze realizację celów Spółki,
8) podejmuje wszelkie inne czynności zapewniając sprawne funkcjonowanie Spółki.

Wiceprezesi Zarządu:

1) prowadzą sprawy wewnętrzne Spółki i reprezentują ją w kontaktach zewnętrznych,
2) kierują bieżącą działalnością gospodarczą Spółki w powierzonym zakresie oraz nadzorują pracę bezpośrednio podporządkowanych pionów,
3) podejmują decyzje w sprawach niezastrzeżonych do właściwości Zarządu Spółki, w zakresie funkcji powierzonych podległym jednostkom organizacyjnym, a także inne decyzje w ramach pełnomocnictw i upoważnień udzielonych im przez Zarząd Spółki lub Prezesa Zarządu,
4) dokonują wszelkich czynności faktycznych i prawnych, mając na uwadze realizację celów Spółki,
5) podejmują wszelkie inne czynności zapewniające sprawne funkcjonowanie Spółki.

Dyrektorzy Departamentów:

1) kierują podległymi departamentami, ponosząc odpowiedzialność za efekty ich pracy,
2) określają w zakresie swojej właściwości rzeczowej cele i zadania poszczególnych jednostek organizacyjnych wchodzących w skład kierowanego departamentu,
3) koordynują pracę podległych sobie struktur zgodnie z interesem Spółki i przepisami prawa,
4) realizują wytyczne i zalecenia członków Zarządu oraz na bieżąco informują ich o pracy podległego departamentu,
5) podejmują wszelkie niezbędne działania zapewniające skuteczne i efektywne funkcjonowanie podległego departamentu.

Relacje służbowe w Spółce opierają się na zasadzie jednoosobowego kierownictwa, co oznacza, że każdy pracownik ma jednego bezpośredniego przełożonego, od którego otrzymuje polecenia oraz zadania i przed którym jest odpowiedzialny za ich wykonanie.

Wyjątkiem od powyższej zasady jest tzw. podległość projektowa, która ma charakter tymczasowy i macierzowy. Podległość ta występuje w relacjach między pracownikami Spółki lub pracownikami Spółki i spółek Grupy Kapitałowej TAURON i dotyczy osób będących członkami zespołu projektowego.

Zasady zarządzania „Grupą TAURON”

„Grupę TAURON” tworzą wybrane przez Zarząd spółki Grupy Kapitałowej TAURON, które zarządzane są łącznie jako jednolity organizm gospodarczy złożony z autonomicznych spółek prawa handlowego, na czele którego stoi Spółka jako jednostka dominująca.

Podstawowym aktem normatywnym „Grupy TAURON” jest przyjęty przez Zarząd Spółki *Kodeks Grupy TAURON*, który reguluje jej funkcjonowanie, zapewniając realizację celów, poprzez specjalnie zaprojektowane rozwiązania w zakresie zarządzania podmiotami „Grupy TAURON”, w tym w szczególności określania celów działalności spółek, umożliwiających osiągnięcie zakładanych w Strategii Korporacyjnej efektów.

W 2015 r. kontynuowano doskonalenie procesu zarządzania Grupą Kapitałową TAURON. Mając na uwadze zmiany zachodzące w organizacji Grupy Kapitałowej TAURON, Zarząd Spółki dokonał aktualizacji w zakresie przynależności spółek do „Grupy TAURON”.

W ramach „Grupy TAURON” funkcjonują ustanowione przez Zarząd Spółki Obszary Biznesowe, w skład których wchodzą spółki „Grupy TAURON”, a także ustanowione Obszary Zarządcze, w ramach których obowiązują odpowiednie zasady współpracy. Dodatkowo w ramach „Grupy TAURON” funkcjonują stałe Komitety „Grupy TAURON”, w tym:

1) Komitet Oceny Projektów,
2) Komitet Zarządzania Grupą TAURON,
3) Komitet Zgodności Grupy TAURON,
4) Komitet Ryzyka.

Powyższe Komitety zostały powołane w celu umożliwienia prowadzenia działalności według założeń jednolitości operacyjnej „Grupy TAURON”, zgodnie z prawem i interesem „Grupy TAURON” oraz jej interesariuszy.

Komitety pełnią następujące funkcje:

1) funkcję opiniotwórczą dla Zarządu Spółki,
2) funkcję decyzyjną,
3) funkcję nadzorczą dla zarządów spółek zależnych TAURON.

Podstawowym zadaniem Komitetów jest czuwanie nad realizacją przez wszystkich uczestników „Grupy TAURON" spójnych działań zgodnych z *Kodeksem Grupy TAURON* oraz w interesie „Grupy TAURON". Szczegółowe zadania Komitetów zostały skonkretyzowane w regulaminach ich działania uchwalonych przez Zarząd Spółki.

1.5.2. Zmiany w zasadach zarządzania Spółką oraz Grupą Kapitałową TAURON

Zmiany w Zasadach zarządzania Spółką

W 2015 r. nie wprowadzono istotnych zmian w zasadach zarządzania Spółką. Natomiast zmiany dokonane w strukturze organizacyjnej Spółki związane były z bieżącymi potrzebami i miały na celu usprawnienie i ujednolicenie procesów, a także zwiększenie efektywności i transparentności organizacji.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę pionów przyporządkowanych poszczególnym członkom Zarządu Spółki, do poziomu jednostek organizacyjnych bezpośrednio podległych członkom Zarządu, według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Rysunek nr 7. Schemat organizacyjny TAURON Polska Energia S.A. na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

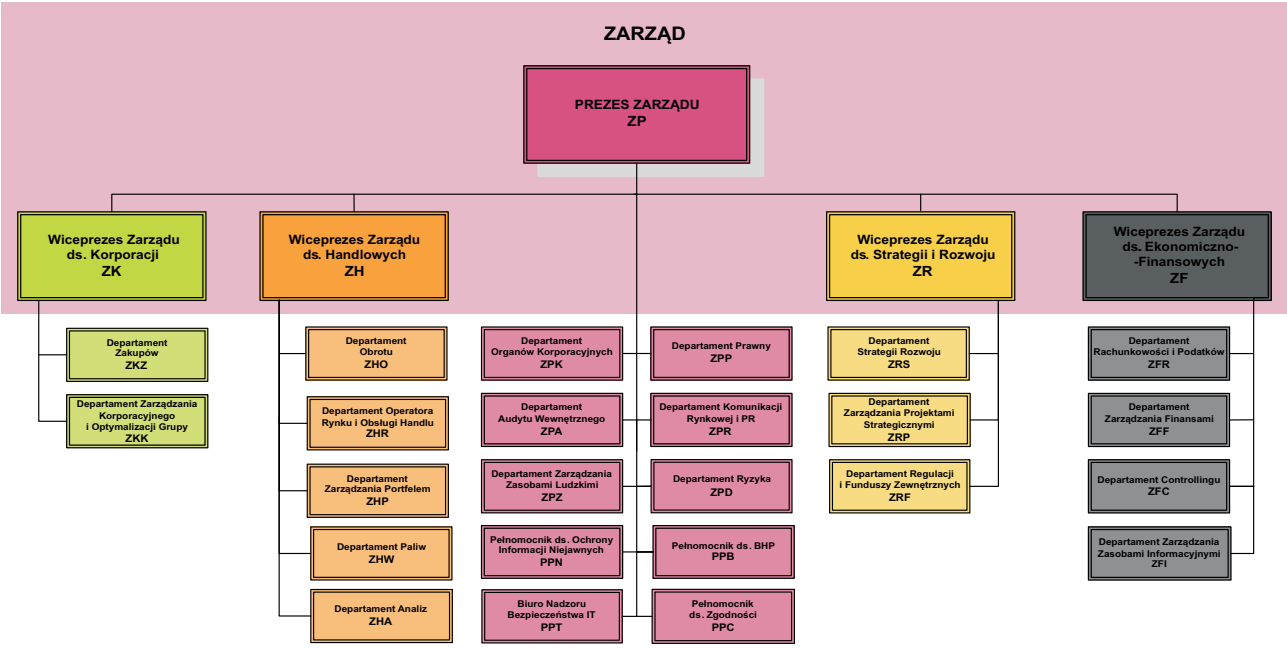

Zmiany w zasadach zarządzania „Grupą TAURON"

W 2015 r. przyjęto nowy *Model Biznesowy Grupy TAURON* i w konsekwencji zaktualizowano Zasady Współpracy w Obszarach Zarządczych. Dokonano również zmian w zakresie przyporządkowania spółek do Obszarów Biznesowych.

Aktualizacja w zakresie określenia przynależności spółek „Grupy TAURON" do danego Obszaru Biznesowego lub Obszarów Biznesowych była efektem procesów zachodzących w strukturze Grupy Kapitałowej TAURON, opisanych w pkt 1.3.2. niniejszego sprawozdania.

1.6. Powiązania organizacyjne lub kapitałowe

Poniższa tabela przedstawia wykaz istotnych spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych objętych konsolidacją, w których Spółka posiadała udziały oraz akcje według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Tabela nr 4. Wykaz istotnych spółek zależnych objętych konsolidacją na dzień 31 grudnia 2015 r., w których Spółka posiada bezpośredni i pośredni udział

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział TAURON w kapitale i organie stanowiącym spółki
1.	TAURON Wydobycie	Jaworzno	Wydobycie węgla kamiennego	100,00%
2.	TAURON Wytwarzanie	Jaworzno	Wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej i ciepła	100,00%
3.	TAURON EKOENERGIA	Jelenia Góra	Wytwarzanie energii elektrycznej i obrót energią elektryczną	100,00%
4.	TAURON Dystrybucja	Kraków	Dystrybucja energii elektrycznej	99,72%
5.	TAURON Dystrybucja Serwis*	Wrocław	Działalność usługowa	99,72%
6.	TAURON Dystrybucja Pomiary*	Tarnów	Działalność usługowa	99,72%
7.	TAURON Sprzedaż	Kraków	Obrót energią elektryczną	100,00%
8.	TAURON Sprzedaż GZE	Gliwice	Obrót energią elektryczną	100,00%
9.	TAURON Czech Energy	Ostrawa (Republika Czeska)	Obrót energią elektryczną	100,00%
10.	TAURON Ciepło	Katowice	Produkcja i dystrybucja ciepła	100,00%
11.	TAURON Obsługa Klienta	Wrocław	Działalność usługowa	100,00%
12.	KW Czatkowice	Krzeszowice	Wydobywanie, kruszenie i rozdrabnianie skał wapiennych oraz wydobywanie kamienia	100,00%
13.	PEPKH w likwidacji	Warszawa	Obrót energią elektryczną	100,00%
14.	TAURON Sweden Energy	Sztokholm (Szwecja)	Działalność usługowa	100,00%
15.	Biomasa GT**	Stalowa Wola	Pozyskiwanie i handel biomasą	100,00%

** Udział w TAURON Dystrybucja Serwis oraz TAURON Dystrybucja Pomiary posiadany jest przez TAURON w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Dystrybucja. Dodatkowo TAURON jest użytkownikiem udziałów/akcji będących własnością TAURON Dystrybucja.*
*** W dniu 1 lipca 2015 r. zostało zarejestrowane połączenie spółek Energopower sp. z o.o. oraz Biomasa GT.*

Poniższa tabela przedstawia wykaz istotnych spółek współzależnych, w których Spółka posiadała bezpośredni i pośredni udział, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Tabela nr 5. Wykaz istotnych spółek współzależnych na dzień 31 grudnia 2015 r., w których Spółka posiada bezpośredni i pośredni udział

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział TAURON w kapitale i organie stanowiącym spółki
1.	EC Stalowa Wola*	Stalowa Wola	Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną	50,00%
2.	Elektrownia Blachownia Nowa*	Kędzierzyn Koźle	Wytwarzanie energii elektrycznej	50,00%
3.	TAMEH HOLDING**	Dąbrowa Górnicza	Działalność firm centralnych i holdingów	50,00%
4.	TAMEH POLSKA**	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i obrót energii elektrycznej i ciepła	50,00%
5.	TAMEH Czech**	Ostrawa (Republika Czeska)	Produkcja, handel, usługi	50,00%

** Udział w EC Stalowa Wola oraz Elektrowni Blachownia Nowa posiadany jest przez TAURON w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Wytwarzanie.*
*** Spółki tworzą grupę kapitałową. TAURON posiada bezpośredni udział w kapitale i organie stanowiącym spółki TAMEH HOLDING, która z kolei posiada 100% udział w kapitale i organie stanowiącym TAMEH POLSKA oraz TAMEH Czech.*

2. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON

2.1. Czynniki istotne dla rozwoju

Najistotniejszy wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON wywierać będą, podobnie jak miało to miejsce w przeszłości, następujące czynniki:

Zewnętrzne:

1) sytuacja makroekonomiczna, szczególnie w Polsce, jak również sytuacja ekonomiczna obszaru, na którym Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność, oraz na poziomie UE i gospodarki globalnej, w tym zmiany stóp procentowych, kursów walutowych itp., mające wpływ na wycenę aktywów i zobowiązań wykazywanych przez Spółkę w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
2) otoczenie polityczne, szczególnie w Polsce oraz na poziomie UE, w tym stanowiska i decyzje instytucji i urzędów administracji państwowej, np.: Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), Urzędu Regulacji Energetyki (URE) oraz KE,
3) zmiany regulacji dotyczących sektora energetycznego, a także zmiany w otoczeniu prawnym, w tym: prawa podatkowego, handlowego, ochrony środowiska, w szczególności: zapowiadane uwolnienie cen energii elektrycznej dla gospodarstw domowych, zapowiedź Prezesa URE o stosowaniu w taryfach dla grupy G cen maksymalnych (zamiast cen stałych), celem ochrony konsumentów przed gwałtownymi zmianami cen w momencie pełnej liberalizacji,
4) wznowienie systemu wsparcia wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji, skutkujące, z jednej strony, wzrostem kosztów umorzenia „czerwonych" i „żółtych" certyfikatów u sprzedawców energii elektrycznej odbiorcom końcowym, z drugiej strony wzrostem przychodów ze sprzedaży „czerwonych" i „żółtych" certyfikatów u wytwórców energii z kogeneracji,
5) sytuacja w sektorze elektroenergetycznym, w tym aktywność i działania konkurencji na rynku energetycznym,
6) liczba uprawnień do emisji CO_2 przyznanych nieodpłatnie, a także ceny nabywanych uprawnień – w sytuacji niedoboru darmowych uprawnień,
7) ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym,
8) ceny sprzedaży energii elektrycznej i węgla oraz taryfy dystrybucyjne, jako czynniki wpływające na wysokość przychodów,
9) ceny świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych i z kogeneracji,
10) ceny surowców energetycznych,
11) wymagania w zakresie ochrony środowiska,
12) postęp naukowo-techniczny,
13) zapotrzebowanie na energię elektryczną i pozostałe produkty rynku energetycznego, z uwzględnieniem zmian wynikających z sezonowości i warunków pogodowych.

Wewnętrzne:

1) działania w zakresie optymalizacji procesów we wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej TAURON,
2) decyzje w zakresie realizacji kluczowych projektów inwestycyjnych,
3) warunki geologiczno-górnicze wydobycia,
4) potencjalne awarie urządzeń, instalacji i sieci należących do Grupy Kapitałowej TAURON.

Działalność Grupy Kapitałowej TAURON cechuje się sezonowością, która dotyczy w szczególności produkcji, dystrybucji i sprzedaży ciepła, dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom indywidualnym oraz sprzedaży węgla odbiorcom indywidualnym dla celów grzewczych. Sprzedaż ciepła zależy od warunków atmosferycznych, w szczególności od temperatury powietrza, i jest większa w okresie jesienno-zimowym. Poziom sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom indywidualnym zależy od długości dnia, co powoduje, że sprzedaż energii elektrycznej tej grupie odbiorców jest z reguły niższa w okresie wiosenno-letnim, a wyższa w okresie jesienno-zimowym. Sprzedaż węgla dla odbiorców indywidualnych jest większa w okresie jesienno-zimowym. Sezonowość pozostałych obszarów działalności Grupy Kapitałowej TAURON jest niewielka.

Zmiany ww. czynników zewnętrznych mogą stanowić przesłanki obligujące Grupę Kapitałową TAURON, zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 36, do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów. Wyniki tych testów mogą mieć wpływ na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON w perspektywie kolejnych okresów sprawozdawczych.

2.2. Czynniki i nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy

2.2.1. Czynniki wewnętrzne i ich ocena

Na działalność i wyniki Grupy Kapitałowej TAURON w 2015 r. wpłynęły między innymi następujące czynniki wewnętrzne:

1) realizacja Programu poprawy efektywności kosztów operacyjnych w Grupie Kapitałowej TAURON, w tym projektów konsolidacyjnych i restrukturyzacyjnych, programów dobrowolnych odejść pracowników,
2) realizacja kluczowych projektów inwestycyjnych, zwłaszcza w zakresie budowy nowych oraz modernizacji istniejących mocy wytwórczych, budowy nowych przyłączy oraz modernizacji istniejących sieci dystrybucyjnych, sieci ciepłowniczych, budowy podziemnych wyrobisk,
3) działania marketingowe w zakresie pozyskiwania nowych klientów oraz działania lojalnościowe w zakresie utrzymania obecnych klientów,
4) scentralizowanie obszaru zarządzania finansami w Grupie Kapitałowej TAURON, wspomagane takimi narzędziami, jak: centralny model finansowania, polityka zarządzania płynnością finansową z cash poolingiem, polityka zarządzania ryzykiem w obszarze finansowym, polityka ubezpieczeniowa,
5) zarządzanie przez Spółkę zakupami, w szczególności zakupami paliw na potrzeby podmiotów wytwórczych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON.

Wpływ powyższych czynników na osiągnięty w 2015 r. wynik finansowy został opisany w pkt 4 niniejszego sprawozdania. Efekty tego wpływu widoczne są zarówno w krótkiej, jak i dłuższej perspektywie.

2.2.2. Czynniki zewnętrzne i ich ocena

2.2.2.1. Otoczenie makroekonomiczne

Podstawowym obszarem działalności Grupy Kapitałowej TAURON jest rynek polski, w ramach którego Grupa Kapitałowa TAURON korzysta z pozytywnych trendów na nim panujących, jak również odczuwa skutki ich zmian. Sytuacja makroekonomiczna – zarówno w poszczególnych branżach gospodarki, jak i na rynkach finansowych – jest istotnym czynnikiem mającym wpływ na osiągane przez Grupę Kapitałową TAURON wyniki.

Kondycja polskiej gospodarki w dużym stopniu powiązana jest z koniunkturą w UE i na rynkach międzynarodowych. Według prognoz KE z listopada 2015 r., tempo wzrostu gospodarczego UE za 2015 r. szacowane jest na 1,9%, dla obszaru Euro wartość ta wynosi 1,6%, a szacowana stopa inflacji wynosi odpowiednio 0,0% oraz 0,1%. W przypadku wielu krajów: Grecji, Hiszpanii, Litwy, Słowenii, Słowacji, Finlandii, Bułgarii, Chorwacji, Polski i Rumunii, inflacja szacowana na 2015 r. przyjmuje wartość ujemną. Jednocześnie, prognoza KE wskazuje na umiarkowaną poprawę sytuacji gospodarczej UE w 2015 r. i pozytywną perspektywę na lata 2016–2017.

Pozytywnymi czynnikami wpływającymi w 2015 r. na gospodarkę europejską były niskie ceny ropy naftowej oraz pozostałych surowców energetycznych, względna słabość EUR oraz prorozwojowa polityka monetarna Europejskiego Banku Centralnego. W 2015 r. nastąpił nieznaczny spadek stopy bezrobocia, tj. do poziomu 9,5% w skali UE oraz 11,0% w obszarze Euro (odpowiednio względem poziomów 10,2% oraz 11,6% za 2014 r.).

Na tle UE sytuacja gospodarcza w Polsce wygląda dość korzystnie. Gospodarka polska od II kwartału 2013 r. znajduje się na ścieżce wzrostu. Wzrost PKB w 2015 r. okazał się najszybszy od 4 lat i wyniósł na koniec IV kwartału 2015 r. 3,90% r/r. GUS podał, że PKB liczony w cenach stałych roku poprzedniego wzrósł realnie w ubiegłym roku o 3,6%, wobec wzrostu o 3,3% w 2014 r. Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego był popyt krajowy. Wzrostowi popytu sprzyjała korzystna sytuacja na rynku pracy, pozytywne nastroje konsumentów oraz dobra sytuacja finansowa firm. Z kolei czynnikiem negatywnym wpływającym ograniczająco na dynamikę popytu była niepewność dotycząca perspektyw wzrostu gospodarczego za granicą.

Utrzymanie stabilnego tempa wzrostu gospodarczego wspierane jest przez rosnące inwestycje – według danych GUS wskaźnik cen nakładów inwestycyjnych za trzy kwartały 2015 r. wzrósł o 1,5% w stosunku do trzech kwartałów 2014 r. Kolejnym czynnikiem prorozwojowym były stopy procentowe – podstawowe wskaźniki NBP obowiązujące od marca 2015 r. reprezentują wartości najniższe od 1998 r. Rok 2015 był z perspektywy rynku pracy okresem bardzo szybkiego spadku bezrobocia. Stopa bezrobocia pod koniec 2015 r. osiągnęła najniższy poziom od 2008 r., by na koniec grudnia 2015 r. wynieść 9,80%, wobec 11,4% na koniec 2014 r.

W dalszym ciągu czynnikiem negatywnym pozostaje występująca od kilkunastu miesięcy deflacja. Na koniec 2015 r. wskaźnik inflacji wyniósł -0,50% r/r, a średnioroczna wartość inflacji wyniosła w roku minionym -0,9% i była niższa od poziomu założonego w ustawie budżetowej o 2,1%. Utrzymujący się wskaźnik inflacji poniżej zera skłonił Radę Polityki Pieniężnej do wznowienia cyklu obniżek stóp procentowych. I tak średnia wartość stopy referencyjnej w 2015 r. wyniosła 1,6%. Oczekuje się, iż wyraźne dodatnie wartości inflacji powinny pojawić się pod koniec 2016 r.

W całym 2015 r. produkcja przemysłowa wrosła średnio o 6,70% r/r. Sprzyjał temu utrzymujący się wzrostowy trend eksportu oraz wysoka konkurencyjność polskich przedsiębiorstw. Przez cały 2015 r. wpływ na kurs złotego względem innych walut miały wydarzenia polityczne i gospodarcze na arenie lokalnej, jak również przemiany ogólnoświatowe. Do ważniejszych wydarzeń krajowych należy zaliczyć obniżki stóp procentowych oraz wybory (prezydenckie i parlamentarne). Z kolei czynnikami w skali europejskiej, które miały w 2015 r. wpływ na kursy walutowe, był konflikt zbrojny na Ukrainie, grecki kryzys finansowy, program QE będący próbą wyjścia z deflacji oraz zmiany w polityce monetarnej.

Podsumowując należy stwierdzić, iż w ujęciu gospodarczym mijający rok był zdecydowanie dobry. Argumentując pozytywne oceny całej gospodarki podkreślić należy wspomniane powyżej wskaźniki w postaci stabilnego wzrostu gospodarczego oraz zmniejszenia bezrobocia. Wyniki, jakie polska gospodarka osiągnęła w 2015 r., w połączeniu z danymi NBP o historycznie niskiej nierównowadze bilansu obrotów bieżących, należy odbierać jako dobry punkt wyjścia dla gospodarki polskiej w 2016 r.

Rozwój PKB oraz produkcji sprzedanej przemysłu (wg prognoz GUS w 2015 r. produkcja ta wzrosła o 4,8%) pozostają głównymi czynnikami wpływającymi na wzrost krajowego zużycia energii elektrycznej (KZEE). Zapotrzebowanie na energię elektryczną i ciepło są kluczowymi czynnikami wpływającymi na wyniki Grupy Kapitałowej TAURON.

Według danych Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. (PSE), w 2015 r. nastąpił istotny (1,7% r/r) wzrost krajowego zużycia energii elektrycznej brutto, przy jednoczesnym wzroście produkcji w elektrowniach krajowych (3,3% r/r). W przeciwieństwie do 2014 r., saldo wymiany międzysystemowej było eksportowe i wyniosło 0,3 TWh. Najbardziej dynamicznym obszarem elektroenergetyki pozostała w 2015 r. energetyka wiatrowa, gdzie wzrost mocy zainstalowanej o ok. 1,3 GW przełożył się na produkcję rzędu 10,0 TWh (wzrost produkcji o 39,8% w ujęciu r/r). Istotny wzrost produkcji (o ok. 28,1%) miał miejsce także w przypadku energetyki gazowej – obszar ten w 2015 r. wytworzył łącznie 4,2 TWh. Produkcja w elektrowniach opalanych węglem kamiennym – podstawowym paliwem Grupy Kapitałowej TAURON – wyniosła w skali kraju 81,9 TWh i wzrosła w 2015 r., względem 2014 r., o 2,0%, natomiast źródła opalane węglem brunatnym wyprodukowały w 2015 r. 53,6 TWh, co stanowi spadek o 1,2%.

Równolegle, w skali kraju wzrosła produkcja ciepła – według danych ARE za trzy kwartały 2015 r. wyprodukowano łącznie 181,6 PJ ciepła wobec 174,0 PJ w analogicznym okresie 2014 r.

Rysunek nr 8. Wzrost PKB, produkcji sprzedanej przemysłu i zmiana krajowego zużycia energii elektrycznej (KZEE)

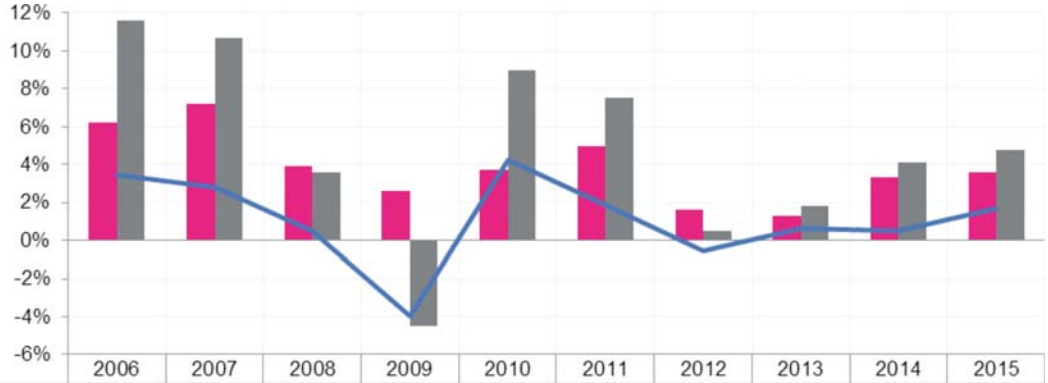

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PKB	6,2%	7,2%	3,9%	2,6%	3,7%	5,0%	1,6%	1,3%	3,3%	3,6%
Produkcja sprzedana przemysłu	11,6%	10,7%	3,6%	-4,5%	9,0%	7,5%	0,5%	1,8%	4,1%	4,8%
KZEE	3,5%	2,8%	0,5%	-4,0%	4,2%	1,9%	-0,6%	0,6%	0,5%	1,7%

2.2.2.2. Otoczenie rynkowe

Ceny energii elektrycznej i produktów powiązanych

W Polsce w 2015 r. hurtowe ceny energii zanotowały poziomy niższe niż w 2014 r. Średnia cena na Rynku Dnia Następnego (RDN) Towarowej Giełdy Energii S.A. (TGE) za 2015 r. wyniosła 156,95 zł/MWh, natomiast tzw. Cena CRO na Rynku Bilansującym (RB) wyniosła 157,25 zł/MWh. Ww. ceny energii elektrycznej w stosunku

do 2014 r. były odpowiednio niższe o 22,91 zł/MWh oraz 27,57 zł/MWh. Główną przyczyną niższych niż w 2014 r. poziomów cen były utrzymujące się relatywnie niższe poziomy cen węgla kamiennego – średnia wartość indeksu PSCMI_1 (Polski Indeks Rynku Węgla Energetycznego) za 2015 r. wyniosła 9,76 zł/GJ wobec 10,55 zł/GJ za 2014 r. Dodatkowo, na obniżkę cen RDN oraz RB wpływ miał wolumen energii elektrycznej z farm wiatrowych – w 2015 r. łącznie wyprodukowały one 10 TWh wobec 7,2 TWh za 2014 r.

Znaczący spadek cen węgla energetycznego (indeks CIF ARA), ropy naftowej i gazu ziemnego na rynkach światowych, a także coraz większa podaż energii ze źródeł odnawialnych, przyczyniły się do kontynuacji spadku cen energii elektrycznej w pozostałych krajach Europy, co widoczne było w przypadku cen rynku SPOT oraz terminowego w Niemczech. Średnia cena dla Niemiec za 2015 r. (giełda EPEX) wyniosła 31,63 EUR/MWh wobec 32,76 EUR/MWh za 2014 r., natomiast średni kurs kontraktu Phelix BASE Y-16 notowanego w 2015 r. wyniósł 30,96 EUR/MWh wobec 35,09 EUR/MWh w przypadku kontraktu Phelix BASE Y-15 notowanego w 2014 r. W Niemczech źródła odnawialne (woda, wiatr, biomasa, fotowoltaika, odpady oraz źródła pozostałe) wytworzyły za 2015 r. łącznie 220,1 TWh energii elektrycznej brutto wobec 183,6 TWh za 2014 r., pokrywając 36,9% zapotrzebowania, które r/r wzrosło o 0,8% do poziomu 597 TWh brutto.

Wspomniane przeceny na rynkach surowców były między innymi konsekwencją decyzji OPEC o zaprzestaniu kontrolowania wolumenu wydobywanej ropy. Ponadto trend ten był też następstwem tzw. rewolucji łupkowej w USA, w wyniku której na rynku ropy pojawiła się nadpodaż surowca. Wynosiła ona 0,81 mbpd w 2014 r. oraz aż 1,71 mbpd w 2015 r. W związku z tym, w ubiegłym roku utrzymywały się spadki cen zapoczątkowane w 2014 r. Ropa naftowa Brent, notowana na londyńskiej giełdzie ICE, w styczniu 2015 r. kosztowała 58,02 USD/bbl, w maju cena wzrosła do poziomu ponad 67 USD/bbl. Pod koniec ubiegłego roku baryłka ropy Brent kosztowała już tylko 37,28 USD/bbl. Oznacza to, że cena ropy spadła o 36% w stosunku do ceny z początku roku oraz o 45% w stosunku do ceny maksymalnej. W grudniu 2015 r., w USA zniesiono historyczny zakaz eksportu ropy naftowej, który obowiązywał przez ostatnie 40 lat. Zniesiono również sankcje nałożone na Iran, co oznacza, że na rynek ropy powraca jeden z największych jej producentów. Czynniki te powodują, że w 2016 r. nadpodaż ropy najprawdopodobniej się utrzyma.

Na rynku węgla energetycznego również zaobserwować można było spadki. Znacząco zmniejszyło się zapotrzebowanie na węgiel, głównie ze strony największego konsumenta tego surowca, tj. Chin. Kontrakty roczne CIF ARA Y-16 na koniec grudnia 2015 r. spadły do 44,15 USD/Mg w stosunku do cen z początku 2015 r., które kształtowały się na poziomie 67,28 USD/Mg. Oznacza to, że spadły one w trakcie roku o 34%.

Bilans Krajowego Systemu Elektroenergetycznego oraz ceny na Rynku Bilansującym

W 2015 r. miał miejsce zauważalny wzrost krajowego zużycia energii elektrycznej (KZEE). Według danych PSE, wolumen KZEE w Polsce wyniósł w 2015 r. 161,4 TWh i był o 1,7% wyższy od 2014 r. Jednocześnie, wzrost odnotował wolumen produkcji energii elektrycznej w elektrowniach krajowych (161,8 TWh wobec 156,6 TWh w 2014 r.), a Polska odnotowała nieznaczne saldo eksportowe (0,3 TWh) w wymianie energii elektrycznej z zagranicą.

W 2015 r. nastąpił wzrost produkcji energii elektrycznej w elektrowniach opalanych węglem kamiennym (z poziomu 80,3 TWh w 2014 r. do poziomu 81,9 TWh w 2015 r.), przy jednoczesnym spadku produkcji energii elektrycznej w elektrowniach opalanych węglem brunatnym (z poziomu 54,2 TWh w 2014 r. do poziomu 53,6 TWh w 2015 r.). O około 28,1% wzrósł wolumen energii elektrycznej wyprodukowanej w elektrowniach gazowych (z poziomu 3,3 TWh w 2014 r. do poziomu 4,2 TWh w 2015 r.).

Rok 2015 był okresem istotnego przyrostu mocy zainstalowanej w farmach wiatrowych – według danych PSE, moc elektrowni wiatrowych na koniec grudnia 2015 r. wyniosła 5,0 GW wobec 3,7 GW na koniec grudnia 2014 r., co oznacza wzrost o 34,6%. Na przestrzeni 2014 r. wzrost wyniósł jedynie 10,2%, z poziomu 3,4 GW w grudniu 2013 r. do 3,7 GW w grudniu 2014 r.

Istotnym zdarzeniem było wprowadzenie przez PSE, w sierpniu 2015 r., stopni zasilania, co wiązało się z pogorszeniem warunków pracy KSE, przejawiającym się wzrostem ubytków mocy w obliczu zwiększonego zapotrzebowania na energię elektryczną, co wynikało z wysokich temperatur oraz niekorzystnej sytuacji hydrologicznej w kraju. W związku z utrzymującym się zagrożeniem bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, w dniu 11 sierpnia 2015 r. Rada Ministrów wydała rozporządzenie, na mocy którego ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej zostały wprowadzone od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godziny 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godziny 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW. Na skutek powyższych ograniczeń, ceny godzinowe na rynku RDN oraz RB wzrosły do poziomów przekraczających 250 zł/MWh.

Poniższy rysunek przedstawia średnie miesięczne ceny energii elektrycznej na rynkach SPOT i RB oraz średnie temperatury.

Rysunek nr 9. Średnie miesięczne ceny energii na rynkach SPOT i RB oraz średnie temperatury

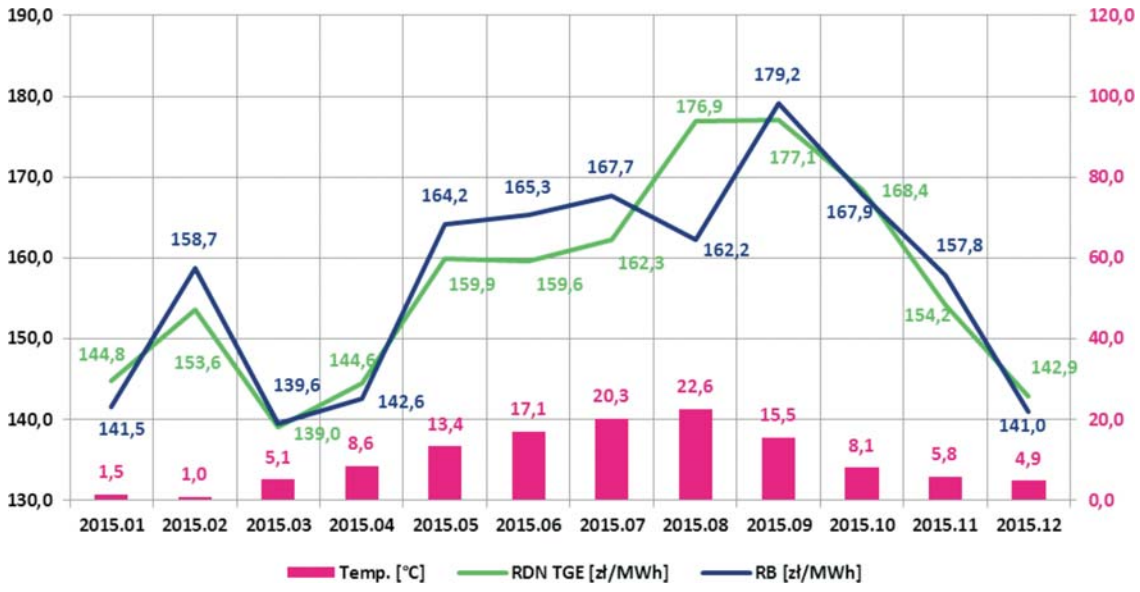

Na rynku terminowym energii elektrycznej można było zaobserwować w okresie styczeń-wrzesień 2015 r. wyraźny trend spadkowy cen. Cena dla kontraktu BASE Y-16 z poziomu 181 zł/MWh na dzień 2 stycznia 2015 r. spadła, osiągając swój minimalny poziom w dniu 28 września 2015 r. wynoszący 154,00 zł/MWh. W okresie październik-grudzień 2015 r. miała miejsce odbudowa ceny, która doprowadziła do zamknięcia notowań poziomem 167,50 zł/MWh.

Należy podkreślić, że średnia ważona wolumenem cena dla tego produktu podczas notowań w 2015 r. wyniosła 164,41 zł/MWh, przy czym łącznie sprzedano blisko 123 TWh. Udział wolumenu sprzedanego z udziałem TGE w ogólnej puli wyniósł 80% (99 TWh), a z udziałem platform brokerskich 20% (24 TWh). Średnie ważone wolumenem ceny uzyskane w 2015 r. wyniosły dla segmentu giełdowego i brokerów odpowiednio 164,27 zł/MWh i 165 zł/MWh.

W przypadku kontraktu PEAK Y-16 notowania przyjęły tożsamy kształt. Poziom maksymalny notowań w 2015 r. wystąpił w dniu 16 stycznia 2015 r. i wyniósł 235,06 zł/MWh, a minimalny w dniu 6 października 2015 r. i wyniósł 195,90 zł/MWh. Łączny obrót zanotowany w 2015 r. na tym produkcie wyniósł 16,5 TWh, z czego 87% (14,3 TWh) handlu przypadało na segment giełdowy po średniej cenie 211,55 zł/MWh, a 13% (2,2 TWh) stanowił udział brokerów ze średnią ceną 207,11 zł/MWh.

Na wzrost cen na rynku transakcji terminowych wpływ miały opłaty za utrzymywanie ORM, które uiszczane są tylko w godzinach szczytowych (PEAK).

Poniższe rysunki przedstawiają wyniki obrotu kontraktami BASE Y-16 oraz PEAK Y-16.

Rysunek nr 10. Obrót kontraktami BASE oraz PEAK Y-16

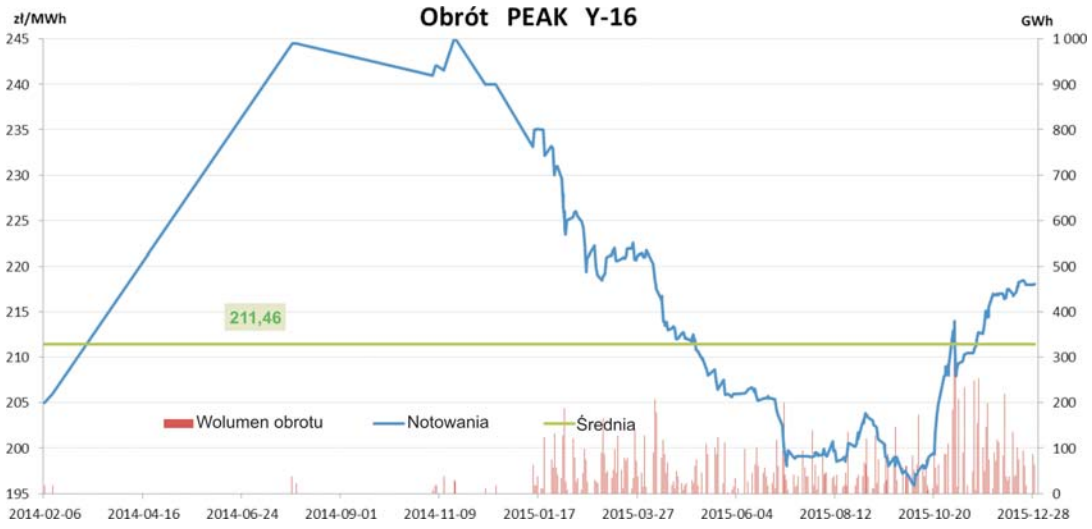

W 2015 r. głównym czynnikiem kształtującym globalną cenę gazu ziemnego były utrzymujące się niskie ceny ropy naftowej. Na całym świecie ceny błękitnego paliwa zarówno w postaci tradycyjnej, jak i wersji skroplonej (LNG) spadły w ciągu roku o kilkadziesiąt procent. Nie bez znaczenia na notowania gazu pozostawał również fakt ogólnoświatowego spadku cen pozostałych surowców energetycznych, który napędzany był między innymi słabszą sytuacją gospodarki chińskiej oraz brakiem mroźnej zimy na kontynencie europejskim.

Na TGE średnia ważona wolumenem cena SPOT gazu w 2015 r. wyniosła 87,46 zł/MWh. W porównaniu do 2014 r. nastąpił spadek o ponad 17%. Zwiększeniu uległ natomiast wolumen obrotu, który w analizowanym okresie wyniósł 10,5 TWh, co było wynikiem o ponad 94% lepszym niż w 2014 r. Utrzymujące się w okresie zimowym temperatury, wyższe od przeciętnej, były jednym z głównych powodów zatarcia się charakterystycznej dla tego rynku sezonowości. Ceny gazu w II i III kwartale, a więc w gazowym sezonie letnim, były o kilkanaście złotych wyższe niż w kwartale IV.

Cena maksymalna na RDN gazu osiągnięta została od razu 1 stycznia 2015 r. i wyniosła 116,82 zł/MWh. Po relatywnie dużej zmienności w I i na początku II kwartału ceny SPOT przeszły w trend boczny i uległy dużemu wygładzeniu. W IV kwartale po stopniowych spadkach, w ostatnich dniach grudnia, osiągnięty został poziom minimum, który wynosił 57,08 zł/MWh. Warto zaznaczyć, że była to najniższa wartość od początku handlu gazem na TGE.

W państwach ościennych średnia cena SPOT gazu za 2015 r. oscylowała w okolicach 84,00 zł/MWh (~20 EUR/MWh). Na niemieckim hubie gazowym Gaspool, który pozostawał benchmarkiem dla polskiej giełdy, cena ta wyniosła 83,94 zł/MWh, na drugim z niemieckich hubów New Connect Germany 84,31 zł/MWh, natomiast na czeskiej giełdzie OTE 84,19 zł/MWh.

Rynek terminowy na TGE w 2015 r. charakteryzował się silnym trendem spadkowym. Referencyjny kontrakt roczny z dostawą w 2016 r., podobnie jak cena SPOT, swoje maksimum osiągnął na początku roku (110,60 zł/MWh). Od początku marca rynek polski pozostawał w bardzo silnej korelacji ze wspomnianym wcześniej niemieckim hubem gazowym Gaspool. Spread pomiędzy wspominanymi rynkami praktycznie przez cały rok oscylował w granicach 5–10 zł/MWh.

Zgodnie z ogólnoświatową tendencją, ceny wszystkich kontraktów terminowych mocno spadały, w kolejnych kwartałach przyspieszając tylko dynamikę spadków. Minimum dla kontraktu rocznego na TGE osiągnięte zostało 23 grudnia 2015 r. i wyniosło 70,00 zł/MWh. Średnia ważona wolumenem cena dla produktu na 2016 r. za cały analizowany okres wyniosła 95,35 zł/MWh i była niższa w stosunku do analogicznej ceny kontraktu na 2015 r. o 15,11 zł/MWh. Wolumen obrotu dla całego rynku terminowego wyniósł blisko 93 TWh. W porównaniu do poprzedniego roku nastąpił spadek o ponad 11%.

Poniższy rysunek przedstawia średnie miesięczne ceny SPOT oraz kontraktu Y-16 w 2015 r. na TGE.

Rysunek nr 11. Średnie miesięczne ceny SPOT oraz kontraktu Y-16 w 2015 r. na TGE

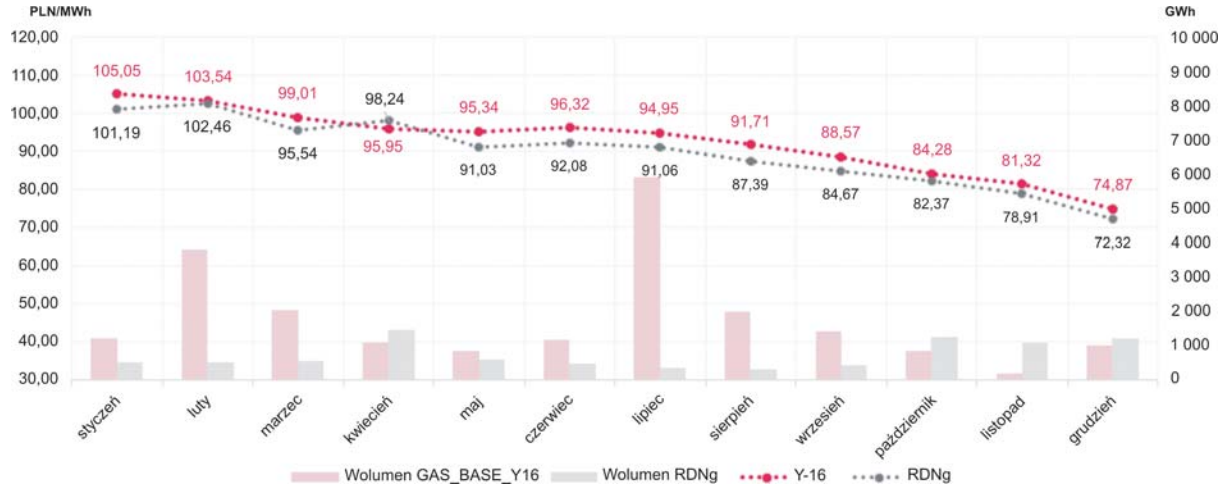

W 2015 r. na rynku uprawnień do emisji CO_2 miała miejsce kontynuacja trendu wzrostowego rozpoczętego jeszcze w 2014 r. Czynnikami mającymi wpływ na wzrost cen jednostek EUA były wydarzenia polityczne i prace legislacyjne KE nad reformą Europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami do emisji CO_2 (EU ETS).

W 2015 r. cena jednostek EUA na rynku SPOT wzrosła o ok. 30%, z poziomu 6,60 EUR/MgCO_2 na początku stycznia do poziomu 8,66 EUR/MgCO_2, który został osiągnięty pod koniec listopada.

Do wzrostu cen uprawnień przyczyniła się również obniżająca się cena węgla energetycznego z dostawą w portach ARA. Niska cena surowca sprzyjała kontraktacji energii elektrycznej wytworzonej w źródłach konwencjonalnych. Powodowało to zwiększony popyt na uprawnienia i wzrost ich cen. Sytuacji tej nie zatrzymała również informacja o zweryfikowanych emisjach w systemie EU ETS za 2014 r., które, zgodnie z danymi KE, spadły o ponad 4,5% r/r. Dodatkowo okazało się, że cel redukcji emisji CO_2 w UE do 2020 r. został osiągnięty już w 2014 r.

Pod koniec 2015 r. w Paryżu odbył się 21 szczyt klimatyczny, którego ustalenia spowodowały powrót cen uprawnień do emisji CO_2 do poziomu 8 EUR/MgCO_2. Podczas ww. szczytu klimatycznego zostało przyjęte porozumienie, którego głównym celem jest utrzymanie wzrostu globalnych średnich temperatur na poziomie znacznie poniżej 2 stopni Celsjusza ponad poziom przedindustrialny i kontynuowanie wysiłków na rzecz ograniczenia wzrostu temperatur do 1,5 stopnia.

Poniższy rysunek przedstawia wpływ działań politycznych i otoczenia na notowania produktu terminowego EUA SPOT w 2015 r.

Rysunek nr 12. Wpływ działań politycznych i otoczenia na notowania produktu EUA SPOT w 2015 r.

Rok 2015 przyniósł znaczące zmiany na rynku praw majątkowych, związane głównie ze zmianami w regulacjach prawnych. W obszarze OZE, w lutym ubiegłego roku, uchwalona została nowa ustawa o OZE, która zmienia model systemu wsparcia OZE w Polsce, wprowadzając w miejsce tzw. systemu „zielonych" certyfikatów, model aukcyjny oparty na cenach referencyjnych. Ustawa weszła w życie 4 maja 2015 r., przy czym główne elementy dotyczące wprowadzenia systemu aukcyjnego miały wejść w życie od początku 2016 r. Jednak nowelizacja ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. przesunęła termin wprowadzenia w życie systemu aukcyjnego o pół roku, ze względu na konieczność zakończenia cykli inwestycyjnych w podsektorze OZE, dając jednocześnie wybór pomiędzy starym i nowym systemem wsparcia OZE dla finalizowanych inwestycji.

Trwająca nadpodaż praw majątkowych PMOZE_A na rynku spowodowała, że od stycznia do lipca 2015 r. średnie miesięczne wartości indeksu OZEX_A sukcesywnie spadały z poziomu 157,42 zł/MWh w styczniu do poziomu 105,17 zł/MWh w lipcu. W analogicznym okresie nadwyżka na rejestrze PMOZE_A wzrosła do 21,3 TWh, co stanowi potwierdzenie niewydolności starego systemu wsparcia OZE, który nie jest w stanie wygenerować odpowiednich sygnałów cenowych do zrównoważonego rozwoju branży. Począwszy od sierpnia 2015 r. ceny zaczęły się powoli odbudowywać, jednak skala wzrostów była symboliczna i na koniec roku ceny osiągnęły poziom 115,60 zł/MWh. W porównaniu do 2014 r. średnia wartość indeksu OZEX_A spadła o blisko 63 zł/MWh i wyniosła 123,61 zł/MWh, natomiast wartość bilansu rejestru PMOZE_A zwiększyła się na przestrzeni 2015 r. o 14,3 TWh do poziomu 27,3 TWh, co przy uwzględnieniu praw zablokowanych do umorzenia daje na koniec 2015 r. wartość ponad 17 TWh.

W obszarze wsparcia energii produkowanej w wysokosprawnej kogeneracji, w 2015 r. obowiązuje system wprowadzony (a właściwie przedłużony) nowelizacją *ustawy Prawo energetyczne* jeszcze w 2014 r. Ze względu na graniczny czas wypełnienia obowiązków kogeneracyjnych, z punktu widzenia handlowego 2015 r. podzielony był na dwie połowy. Do końca czerwca 2015 r. odbywał się handel produktem PMEC-2014, którego notowania zawierały się w niewielkim przedziale, od 10,59 zł/MWh w styczniu do 10,35 zł/MWh w czerwcu. Natomiast z początkiem czerwca 2015 r. na TGE rozpoczęły się notowania produktu PMEC-2015 z otwarciem na poziomie 10,72 zł/MWh. Do końca 2015 r. również w przypadku tego produktu zmienność indeksu KECX była symboliczna i w odniesieniu do wartości miesięcznych wyniosła zaledwie 0,19 zł/MWh, aby na koniec 2015 r. zakończyć notowania wartością 10,78 zł/MWh. Poziom cen rynkowych oscyluje niewiele poniżej opłaty zastępczej określonej w 2015 r. na poziomie 11 zł/MWh.

W obszarze kogeneracji gazowej sytuacja była bardzo podobna. Do końca czerwca 2015 r. notowany był jeszcze produkt PMGM-2014, który zamknął się na poziomie 106,69 zł/MWh. Poziom ten, podobnie jak w przypadku kogeneracji węglowej determinowała opłata zastępcza, która wyznaczona została dla 2014 r. na poziomie 110 zł/MWh. Produkt PMGM-2015, dotyczący produkcji z 2015 r. notowany był już w kwietniu 2015 r., gdzie średni indeks KGMX wyniósł 110,28 zł/MWh. Do końca 2015 r. jego wartość z miesiąca na miesiąc rosła osiągając w grudniu poziom 118,23 zł/MWh. Średnia z notowań w 2015 r. dla produktu PMGM-2015 wyniosła 118,35 zł/MWh i była tylko o ok. 4,30 zł/MWh od opłaty zastępczej, która za 2015 r. wzrosła do 121,63 zł/MWh.

Sytuacja na rynku praw majątkowych będących potwierdzeniem produkcji energii podczas spalania metanu PMMET rozwijała się analogicznie jak w przypadku wysokosprawnej kogeneracji. Do końca czerwca 2015 r. notowany był jeszcze produkt PMMET-2014, którego średnia wartość indeksu KMETX ukształtowała się na poziomie 61,84 zł/MWh. Identyczny poziom opłaty zastępczej w lata 2014–2015 wynoszący 63,26 zł/MWh determinuje poziom cen rynkowych. Produkt PMMET-2015 dla produkcji z ubiegłego roku notowany był średnio po 61,76 zł/MWh.

Poniższy rysunek przedstawia indeksy praw majątkowych, tzw. „zielonych", „fioletowych", „czerwonych" i „żółtych" certyfikatów.

Rysunek nr 13. Indeksy praw majątkowych

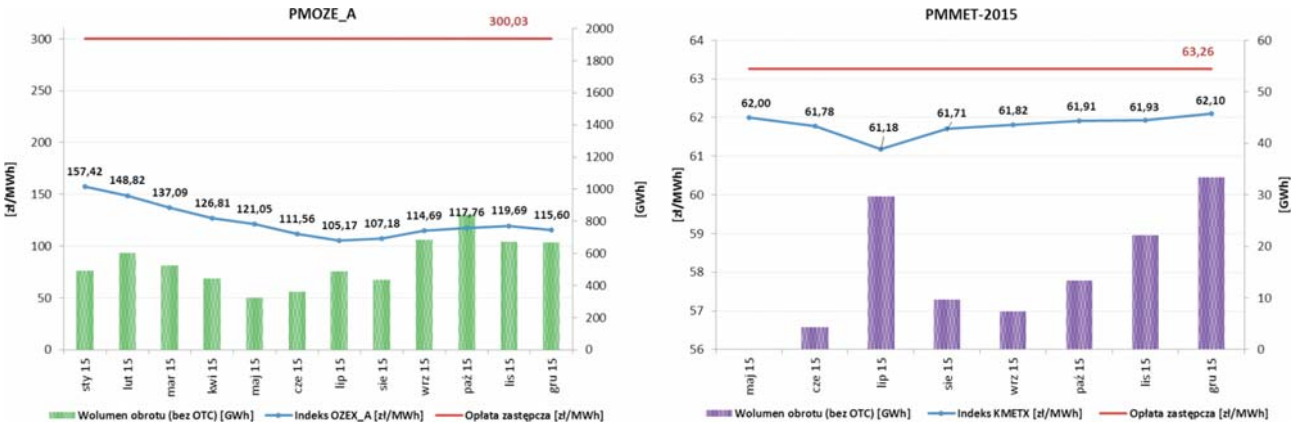

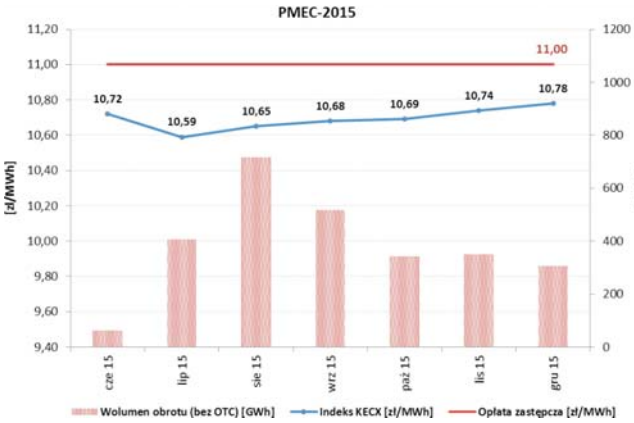

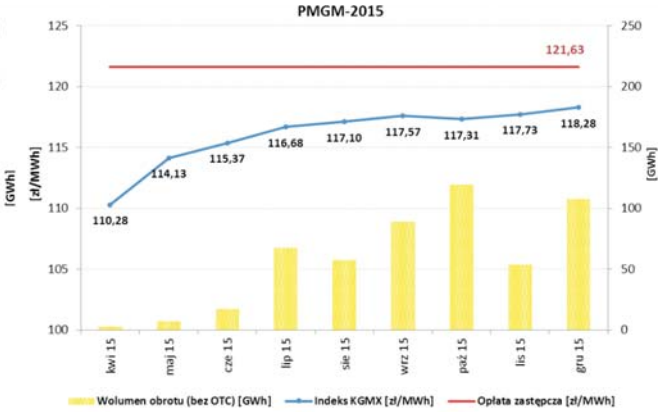

2.2.2.3. Otoczenie regulacyjne

Zmiany w regulacji sektora energetycznego

W 2015 r. Prezes URE utrzymał obowiązek przedkładania do zatwierdzenia taryf dla gospodarstw domowych. Na skutek powyższego, przedsiębiorstwa obrotu miały ograniczony wpływ na wypracowywane marże w tym segmencie sprzedaży (taryfa G).

Ustalenia w zakresie uprawnień do emisji CO_2

Aktualnie znajdujemy się w III fazie unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji CO_2, która trwa od 2013 r. i zakończy się w 2020 r. W przeciwieństwie do II fazy, istnieje możliwość przeniesienia nadwyżki uprawnień z fazy poprzedniej. Przeniesiona nadwyżka z II fazy, wywołana w głównej mierze przez kryzys gospodarczy i zmniejszone zapotrzebowanie na jednostki EUA znacząco obniżyła cenę jednostek do poziomu poniżej 3 EUR/MgCO_2. Celem zmniejszenia nadpodaży uprawnień i podniesienia ich ceny KE w 2014 r. wprowadziła mechanizm backloading, który w latach 2014–2016 wycofa z rynku odpowiednio 400, 300 i 200 mln uprawnień poprzez zmniejszone wolumeny aukcyjne. Narzędzie backloading okazało się niewystarczające w walce z nadpodażą. Celem dalszego podniesienia cen uprawnień do emisji CO_2 KE zaproponowała utworzenie rezerwy stabilizacyjnej na rynku uprawnień (MSR). Głównym zadaniem tego mechanizmu będzie płynna regulacja ilości uprawnień na rynku. Wycofywanie uprawnień odbywać się będzie poprzez coroczne przenoszenie maksymalnie 12% nadwyżki uprawnień z roku n-2 do rezerwy. Gdy nadwyżka spadnie poniżej 833 mln mechanizm wstrzyma wycofywanie jednostek. W sytuacji, gdy ilość uprawnień w systemie będzie mniejsza niż 400 mln, rezerwa stabilizacyjna wprowadzi na rynek dodatkowe 100 mln uprawnień w przeciągu danego roku. KE zaproponowała, aby to 2021 r. był pierwszym, w którym rezerwa stabilizacyjna zacznie funkcjonować. Silne naciski krajów takich jak Niemcy, Francja i Wielka Brytania spowodowały, że start mechanizmu został przyspieszony o dwa lata i ostatecznie został ustanowiony na 1 stycznia 2019 r. Podczas głosowania plenarnego w dniu 8 lipca 2015 r. ustalono dodatkowo, że do rezerwy stabilizacyjnej zostanie przeniesiony cały wolumen backloading w wielkości 900 mln uprawnień oraz wszelkie niealokowane do tego okresu uprawnienia szacowane na łącznie 700 mln jednostek. Zgodnie z wstępnymi szacunkami na koniec 2030 r. w rezerwie stabilizacyjnej znajdzie się ponad 3 mld uprawnień. Na chwilę obecną KE nie planuje żadnej innej ingerencji w unijny system handlu uprawnieniami do emisji CO_2.

Wejście w życie Ustawy o odnawialnych źródłach energii

W dniu 4 maja 2015 r. weszła w życie *Ustawa o odnawialnych źródłach energii z dnia 20 lutego 2015 r.*, za wyjątkiem rozdziału 4, określającego nowe zasady wsparcia dla instalacji OZE, który miał wejść w życie od 1 stycznia 2016 r. W dniu 29 grudnia 2015 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał *Ustawę o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz ustawy – Prawo energetyczne*, która między innymi przesunęła datę wejścia w życie zapisów rozdziału 4 na 1 lipca 2016 r.

Celem ustawy jest zagwarantowanie trwałego rozwoju gospodarki przy jednoczesnym zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego i ochrony środowiska. Znaczna część przepisów ustawy dotyczy nowych form wsparcia dla wytwórców energii z OZE. Jedną z kluczowych zmian w stosunku do wcześniej obowiązujących przepisów dotyczących wspierania OZE jest zmiana systemu świadectw pochodzenia energii na system aukcyjny, do którego będą mogły przystąpić nowo budowane instalacje OZE. Instalacje, które rozpoczną produkcję energii przed 1 lipca 2016 r. będą mogły nadal korzystać z systemu certyfikatów lub przejść na system aukcyjny. Długość wsparcia w obu przypadkach została ograniczona do okresu 15 lat od momentu wyprodukowania po raz pierwszy energii elektrycznej z OZE, za którą otrzymano wsparcie. Dodatkowo ustawa OZE wprowadziła system wsparcia dla najmniejszych mikroinstalacji OZE (do 10 kW) w postaci taryf gwarantowanych (feed-in tariffs). Zgodnie z ustawą, rząd ma decydować,

ile energii odnawialnej potrzebuje. Następnie URE ogłasza aukcje, którą wygrywa ten oferent, który zaproponuje najniższą cenę. Wsparciem będą objęte elektrownie, które wygrają aukcje. Okres wsparcia wynosił będzie 15 lat.

Ustawa wprowadza również tzw. opłatę OZE. Zgodnie z ustawą, koszty dopłat do produkcji zielonej energii zostaną przerzucone na odbiorców końcowych i będą doliczane do rachunków za prąd.

Ustawa o OZE zweryfikowała również dotychczasowe zasady uzyskiwania świadectw pochodzenia, co będzie skutkowało pozyskiwaniem przez wytwórców energii (w tym Grupę Kapitałową TAURON) mniejszych wolumenów praw majątkowych. Nowa ustawa zlikwidowała wsparcie dla elektrowni wodnych o mocy zainstalowanej powyżej 5 MW. Ograniczone zostało również wsparcie dla instalacji spalania wielopaliwowego. Instalacje te mogą uzyskać świadectwa pochodzenia w ilości stanowiącej średnią ilość energii elektrycznej wytworzonej w latach 2011–2013, a instalacje uruchomione po 31 grudnia 2013 r. mogą uzyskać świadectwa pochodzenia w ilości nie większej niż średnia roczna ilość energii wytworzona w okresie od 1 stycznia 2014 r. do dnia wejścia w życie rozdziału 4. Dodatkowo świadectwa pochodzenia wydawane dla tych instalacji będą korygowane wskaźnikiem 0,5. Powyższe może spowodować znaczne obniżenie produkcji energii w ramach współspalania. Równocześnie, ze względu na wprowadzenie mniejszego obowiązku umorzenia dla odbiorców przemysłowych, zmniejszy się zapotrzebowanie na prawa majątkowe umarzane przez spółki sprzedażowe w Grupie Kapitałowej TAURON.

Prawo energetyczne – obowiązek umorzenia praw majątkowych z kogeneracji

Zachowany został system wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji węglowej, kogeneracji gazowej oraz kogeneracji metanowej na lata 2014–2018. Wysokość obowiązku wynosi odpowiednio:

1) dla certyfikatów „czerwonych" w każdym roku z okresu 2014–2018 obowiązek ten wynosi 23,2% wolumenu sprzedanej energii,
2) dla certyfikatów „żółtych" obowiązek ten rośnie od 3,9% w 2014 r. do 8% w 2018 r., co powinno przyczynić się do rozwoju źródeł kogeneracyjnych pracujących na paliwie gazowym,
3) dla certyfikatów „fioletowych" obowiązek rośnie od 1,1% w 2014 r. do 2,3% w 2018 r.

Certyfikaty pochodzące z produkcji w kogeneracji w poszczególnych latach mogą być umarzane tylko w ramach rozliczenia za dany rok, tj. do czerwca następnego roku. Certyfikaty nie umorzone tracą swoją ważność.

Wpływ tej regulacji na Grupę Kapitałową TAURON występuje w różnych Obszarach i częściowo się wzajemnie kompensuje. W Obszarze Wytwarzanie pojawiają się przychody z tytułu sprzedaży „czerwonych" i „żółtych" certyfikatów, natomiast w Obszarze Sprzedaż pojawia się konieczność zakupu tych certyfikatów w celu ich umorzenia.

Zmiana warunków w branży dystrybucyjnej

Rok 2015 był ostatnim rokiem okresu regulacji pięciu największych Operatorów Systemów Dystrybucyjnych (OSD), ponieważ Prezes URE podjął decyzję o wprowadzeniu elementów regulacji jakościowej. Celem wprowadzenia regulacji jakościowej jest poprawa jakości świadczonych odbiorcom usług dystrybucji, między innymi poprzez poprawę jakości i niezawodności dostarczania energii elektrycznej, poprawę jakości obsługi odbiorców oraz zapewnienie optymalnego poziomu efektywności realizowanych inwestycji.

Regulacja jakościowa będzie dotyczyć pięciu największych OSD oraz będzie obejmować lata 2016–2020, przy czym w 2017 r. zostanie przeprowadzona weryfikacja zastosowanych założeń oraz metod na kolejne lata, tj. 2018–2020. Wskaźnikami mającymi bezpośredni wpływ na przychód OSD będą wskaźniki przerw w dostarczaniu energii elektrycznej (SAIDI, SAIFI), odpowiednio dostosowane do potrzeb regulacji jakościowej oraz wskaźnik odzwierciadlający czas realizacji przyłączenia odbiorców IV i V grupy przyłączeniowej.

Zmiany w Ustawie Prawo zamówień publicznych

Ustawa o odnawialnych źródłach energii z 20 lutego 2015 r. wprowadziła również zmianę w *Ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych,* zezwalającą podmiotom prowadzącym działalność sektorową na niestosowanie zapisów ustawy *Prawo zamówień publicznych* do udzielania zamówień sektorowych na dostawę świadectw pochodzenia, świadectw pochodzenia biogazu rolniczego i świadectw pochodzenia z kogeneracji w celu wypełnienia obowiązku ich umorzenia.

Wdrożenie usługi Operacyjnej Rezerwy Mocy (ORM)

Rok 2015 był drugim z rzędu okresem, w którym funkcjonował mechanizm płatności z tytułu ORM. ORM dotyczy zdolności wytwórczych aktywnych centralnie dysponowanych jednostek wytwórczych, a jej rozliczenie dokonywane jest wyłącznie dla godzin szczytu zapotrzebowania tj. pomiędzy 7:00 a 22:00 we wszystkie dni robocze. O ile w 2014 r. wzrost poziomu cen SPOT kojarzono z faktem wprowadzenia tego mechanizmu, o tyle na przestrzeni 2015 r. wpływ ORM na wzrosty cen energii elektrycznej na rynkach SPOT oraz RB w godzinach szczytowych był zdecydowanie niższy.

Modyfikacja zasad rozliczania ORM

Prezes URE zatwierdził w dniu 6 listopada 2014 r., z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2015 r., kartę aktualizacji Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP) – Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi, stanowiącą modyfikację zasad rozliczania ORM. Podstawowym elementem tej modyfikacji jest korekta sposobu kształtowania ceny za ORM (wprowadzenie budżetu godzinowego, tzw. BGOR), co powinno zapewnić stabilność wykonania budżetu mechanizmu ORM w okresie obowiązywania taryfy OSP oraz minimalizacji wpływu czynników zewnętrznych na funkcjonowanie tego mechanizmu. Zmiana ta miała wpływ na obniżenie w 2015 r. przychodów z tytułu ORM uzyskiwanych przez Obszar Wytwarzanie.

W dniu 15 grudnia 2015 r. Prezes URE zatwierdził kolejną kartę aktualizacji IRiESP – Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2016 r., stanowiącą kolejną modyfikację zasad rozliczania ORM. Zmiana ta ma na celu, między innymi zapewnienie, że budżet przewidziany na usługę ORM praktycznie w całości zostanie wypłacony wytwórcom świadczącym tą usługę. Zmiana ta wraz ze wzrostem budżetu na usługę ORM powinna zdecydowanie zwiększyć przychody Obszaru Wytwarzanie w 2016 r.

Obowiązek publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców

W 2015 r. nadal obowiązywał tzw. „obowiązek giełdowy", zgodnie z którym przedsiębiorstwa wytwórcze zobligowane były do sprzedaży podlegającego obowiązkowi wolumenu na TGE. W 2015 r. spółki z Grupy Kapitałowej TAURON objęte były, zgodnie z zapisami art. 49a *Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne*, obowiązkiem sprzedaży na giełdach towarowych (w rozumieniu *Ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych*) lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany, nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku. Oznacza to, że na rynku pozagiełdowym OTC możliwa jest sprzedaż energii elektrycznej produkowanej przez spółki wytwórcze z Grupy Kapitałowej TAURON, na potrzeby zabezpieczenia pozycji sprzedażowej Grupy Kapitałowej TAURON.

Wdrożenie postanowień Kodeksu sieciowego ws. bilansowania systemów przesyłowych gazu (BAL NC)

Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji UE (BAL NC) OSP w UE, w tym GAZ-SYSTEM, do dnia 1 października 2015 r. zostali zobowiązani do dostosowania zasad bilansowania gazu w sieciach przesyłowych do modelu docelowego przedstawionego w Rozporządzeniu. Zakładał on między innymi zerową tolerancję dla niezbilansowania paliwa. GAZ-SYSTEM skorzystał z możliwości dotyczącej wprowadzenia tzw. środków tymczasowych (dopuszczalnych i przejściowych odstępstw od zasad Rozporządzenia), dzięki którym utrzymana została, na co najmniej najbliższy rok gazowy, a maksymalnie do 2019 r., tolerancja niezbilansowania na poziomie 5%. Postanowienia Rozporządzenia zostały przyjęte w przypadku tymczasowej opłaty za niezbilansowanie, która od dnia 1 października 2015 r. wyznaczana jest w oparciu o system cen krańcowych, w którym cena kupna i cena sprzedaży kalkulowane są na bazie danych transakcyjnych z Rynku Dnia Bieżącego gazu na TGE.

Celem nadrzędnym wprowadzenia ww. regulacji jest przyspieszenie rozwoju krótkoterminowych rynków hurtowych paliwa gazowego oraz ściślejsza integracja unijnego rynku gazu poprzez zapewnienie spójności zasad bilansowania systemów przesyłowych w obrębie państw UE.

Wejście w życie Ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych

W dniu 9 września 2015 r. weszła w życie *Ustawa o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych z dnia 12 czerwca 2015 r.* Wprowadziła ona do polskiego prawa przepisy unijnej dyrektywy 2009/29/WE, której celem jest usprawnienie i rozszerzenie wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji. Ustawa umożliwia prawidłowe funkcjonowanie systemu w Polsce w latach 2013–2020, czyli w tak zwanym trzecim etapie ETS (pierwszy obejmował lata 2005–2007, drugi 2008–2012). Trzeci etap ETS przewiduje stworzenie jednej puli uprawnień do emisji dla całej UE. Do 2020 r. ma ona maleć o 1,74% rocznie. Ma to pozwolić na ograniczenie emisji CO_2 w UE o 20% do 2020 r.

Ustawa przewiduje stopniowe odchodzenie od darmowego przydziału uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na rzecz systemu aukcyjnego. Wprowadza między innymi możliwość sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na krajowej platformie aukcyjnej. W ustawie przewidziano dwa wyjątki od systemu aukcyjnego: „derogacje dla energetyki" oraz „krajowe środki wykonawcze". Celem pierwszego jest umożliwienie podmiotom prowadzącym instalacje wytwarzające energię elektryczną otrzymania określonej liczby bezpłatnych uprawnień do emisji. Z kolei w ramach krajowych środków wykonawczych będzie można ubiegać się o przydział bezpłatnych uprawnień do emisji na inną produkcję niż produkcja energii elektrycznej (np. cementownie, hutnictwo). W obu przypadkach prowadzący instalacje będą musieli spełnić określone wymagania, jak np. coroczne rozliczenie się z zadań inwestycyjnych dotyczących między innymi modernizacji istniejącej infrastruktury energetycznej.

Nowelizacja Ustawy Prawo energetyczne (stosowanie rozporządzenia REMIT)

W dniu 30 października 2015 r. weszła w życie *Ustawa o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw z dnia 11 września 2015 r.*, która ma zapewnić stosowanie *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1227/2011*

z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (tzw. rozporządzenie REMIT). Głównym celem rozporządzenia REMIT jest monitorowanie hurtowego rynku energii elektrycznej i gazu, wykrywanie na nim manipulacji oraz zwalczanie nadużyć polegających na niewłaściwym wykorzystywaniu informacji wewnętrznych. Wprowadzone rozwiązania będą sprzyjać eliminowaniu z rynku nieuczciwych praktyk giełdowych i manipulacji cenami hurtowymi towarów energetycznych. W szczególności rozszerzono kompetencje Prezesa URE oraz stworzono podstawy do współpracy URE z innymi podmiotami regulacyjnymi w zakresie spełniania wymogów rozporządzenia REMIT. Ponadto Prezes URE został zobowiązany do przekazywania Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki informacji o podejrzeniach manipulacji na rynku energii, będzie mógł także nakładać kary pieniężne za naruszenie przepisów rozporządzenia REMIT. Ustawa zawiera również zmiany w art. 44 *Ustawy Prawo energetyczne*, które dotyczą sposobu sporządzania i przechowywania sprawozdań finansowych przedsiębiorstw energetycznych i ma na celu zmniejszenie obowiązków sprawozdawczych nałożonych na niektóre przedsiębiorstwa energetyczne.

Projekt Ustawy o efektywności energetycznej

W 2015 r. toczyły się prace nad projektem mającym zastąpić obowiązującą *Ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej*. Celem projektu jest utrzymanie ram prawnych dla działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej gospodarki określonych przez dyrektywę 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w *sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych* oraz stworzenie podstaw w krajowym porządku prawnym dla nowych rozwiązań przewidzianych w nowej dyrektywie 2012/27/UE *w sprawie efektywności energetycznej*. Zapisy nowego projektu przewidują działania w obszarach zwiększenia oszczędności energii przez odbiorców końcowych oraz zwiększenia oszczędności energii w zakresie wytwarzania energii, przesyłu i dystrybucji. Nadal trwają prace nad projektem oraz konsultacje środowisk branżowych dotyczące poszczególnych zapisów projektu.

W dniu 30 grudnia 2015 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał *Ustawę z dnia 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej*, która ma na celu przedłużenie o rok funkcjonowania obecnego systemu wsparcia dla działań proefektywnościowych.

2.2.2.4. Otoczenie konkurencyjne

Grupy Energetyczne w Polsce

W wyniku przeprowadzonej w Polsce, w ostatnich latach, reorganizacji i konsolidacji przedsiębiorstw energetycznych, obecnie, oprócz Grupy Kapitałowej TAURON, działają 3 duże, zintegrowane pionowo grupy energetyczne: PGE, ENEA oraz ENERGA S.A. (ENERGA).

Poniższy rysunek przedstawia otoczenie konkurencyjne Grupy Kapitałowej TAURON według dostępnych danych, tj. za 2014 r.

Rysunek nr 14. Otoczenie konkurencyjne Grupy Kapitałowej TAURON (dane za 2014 r.)

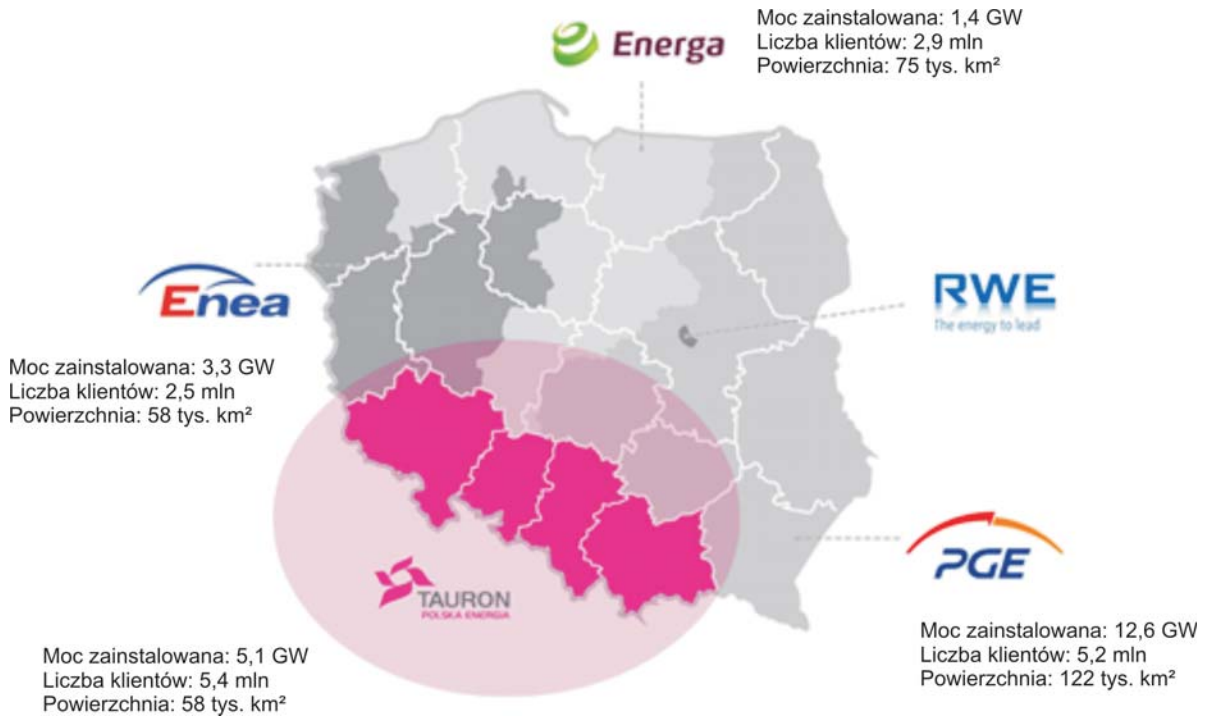

Dzięki pionowo zintegrowanej strukturze, powyższe podmioty mają silną pozycję na rynku krajowym. Ponadto na polskim rynku obecne są również zagraniczne grupy energetyczne.

Według danych za 2014 r., w podsektorze wytwarzania skonsolidowane grupy energetyczne (PGE, TAURON, ENEA, ENERGA) posiadały ponad 60% udział w rynku. Do mniejszych, aczkolwiek liczących się podmiotów na polskim rynku energii elektrycznej, należały ponadto: EDF Polska Centrala sp. z o.o. (EDF) (9%), Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. (ZE PAK) (7%) oraz Engie Energia Polska S.A. (Engie) (5%). Grupa ZE PAK to drugi w Polsce wytwórca energii elektrycznej z węgla brunatnego, z udziałem energii elektrycznej wytworzonej w oparciu o zasoby węgla brunatnego na poziomie ok. 97%. Z kolei EDF, poza 9% udziałem w krajowej produkcji energii elektrycznej, ma również 15% udział w rynku ciepła sieciowego. Natomiast Engie zajmuje pozycję lidera w wykorzystaniu biomasy w kraju.

W sektorze dystrybucji energii elektrycznej grupy energetyczne (PGE, TAURON, ENEA, ENERGA) posiadały ponad 95% udział w rynku dystrybucji energii elektrycznej. Z pozostałych dystrybutorów energii elektrycznej do większych należy RWE Stoen Operator sp. z o.o., który dostarcza energię elektryczną do ok. 964 tys. klientów w Warszawie i okolicy.

Grupa Kapitałowa TAURON jest największym dystrybutorem energii elektrycznej w kraju. Udział Grupy Kapitałowej TAURON w dystrybucji energii elektrycznej do klientów końcowych w 2014 r. wyniósł ok. 38%. Sieci dystrybucyjne Grupy Kapitałowej TAURON obejmują ponad 18% powierzchni kraju. Z kolei udział w rynku sprzedaży do odbiorców końcowych wyniósł ok. 26%.

Grupa Kapitałowa TAURON jest drugim co do wielkości producentem energii elektrycznej w Polsce. Według danych za 2014 r., zarówno pod względem mocy zainstalowanej, jak i produkcji energii elektrycznej, ustępowała jedynie PGE. Udział w krajowym rynku produkcji energii elektrycznej wyniósł dla PGE ok. 38%, natomiast dla TAURON ok. 11%. Udział PGE w polskim rynku dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych wyniósł odpowiednio po ok. 27% i 33%.

Trzecim co do wielkości przedsiębiorstwem energetycznym w Polsce jest ENEA (dane za 2014 r.), z udziałem w rynku produkcji energii wynoszącym ok. 9%, w rynku dystrybucji wynoszącym ok. 15% oraz w rynku sprzedaży wynoszącym ok. 13%.

ENERGA natomiast posiada udział w polskim rynku produkcji energii elektrycznej wynoszący ok. 3%, a także odpowiednio po ok. 17% i 14% dla dystrybucji oraz sprzedaży.

Poniższa tabela przedstawia informacje o mocy zainstalowanej na dzień 31 grudnia 2014 r. oraz energii elektrycznej wytworzonej w 2014 r.

Tabela nr 6. Moc zainstalowana oraz produkcja energii elektrycznej według grup energetycznych

Lp.	Grupa	Moc zainstalowana		Wytwarzanie*	
		Ilość (GW)	Udział (%)	Ilość (TWh)	Udział (%)
1.	PGE	12,6	32	62	38
2.	TAURON	5,1	13	22	11
3.	ENEA	3,3	8	12	9
4.	EDF	3,0	8	16	9
5.	PAK	2,5	6	11	7
6.	Engie	1,8	5	8	5
7.	ENERGA	1,4	3	5	3
8.	CEZ	0,7	2	3	2
9.	Pozostali	9,1	23	25	16
	Suma	**39,4**	**100**	**164**	**100**

** Ilość wytworzonej energii elektrycznej brutto w 2014 r.*
Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych, szacunki własne w przypadku spółek publikujących produkcję netto

Poniższa tabela przedstawia podstawowe informacje na temat udziału poszczególnych grup energetycznych w zakresie dystrybucji energii elektrycznej, według danych za 2014 r.

Tabela nr 7. Dystrybucja energii elektrycznej do odbiorców końcowych według grup energetycznych

Lp.	Grupa	Dystrybucja	
		Ilość (TWh)	Udział (%)
1.	TAURON	46	38
2.	PGE	33	27
3.	ENERGA	21	17
4.	ENEA	18	15
5.	Pozostali	4	4
	Suma	**121**	**100**

Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

Poniższe rysunki przedstawiają informacje o EBIT w strukturze według głównych segmentów.

Rysunek nr 15. EBIT – szacunkowa struktura według głównych segmentów w 2014 r.*

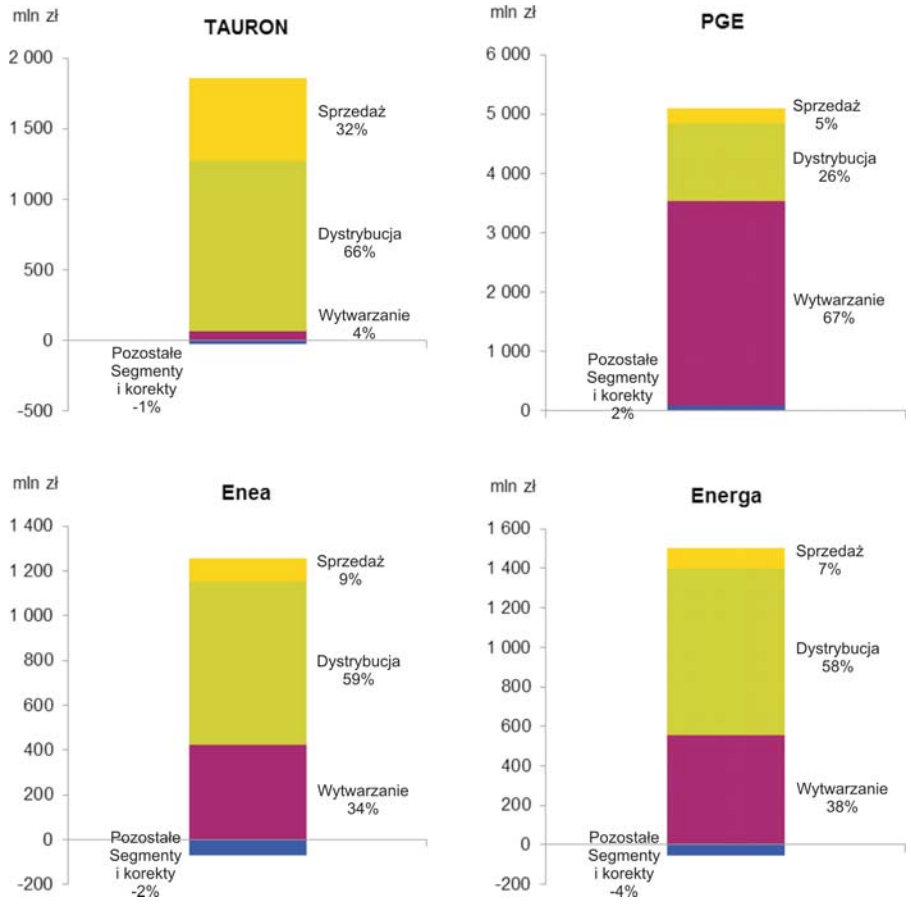

** Dla zachowania porównywalności prezentowanych segmentów, w Segmencie Wytwarzanie zaprezentowano także Wydobycie, OZE i Ciepło; w Segmencie Sprzedaż: sprzedaż hurtową i detaliczną.*
Źródło: Raporty roczne Spółek

Struktura posiadanych przez Grupę Kapitałową TAURON aktywów, z dużym udziałem działalności dystrybucyjnej, wpływa na stabilizację przychodów i wyników, co pozytywnie wyróżnia Grupę Kapitałową TAURON na tle innych grup energetycznych.

Grupa Kapitałowa TAURON jest w pełni zintegrowanym pionowo przedsiębiorstwem energetycznym, które wykorzystuje synergie płynące z rozmiaru i zakresu prowadzonej działalności.

Grupa Kapitałowa TAURON kontroluje łańcuch wartości od wydobycia węgla kamiennego do dostarczenia energii elektrycznej do klientów końcowych. Prowadzi działalność we wszystkich kluczowych segmentach rynku energetycznego (z wyłączeniem przesyłu energii elektrycznej), tj. w obszarze wydobycia węgla kamiennego, wytwarzania, dystrybucji oraz obrotu energią elektryczną i ciepłem. Nabycie przez Grupę Kapitałową TAURON

KWK Brzeszcze, przy uwzględnieniu zakładanej produkcji energii elektrycznej, zwiększy możliwości pokrycia zapotrzebowania na paliwo jednostek wytwórczych TAURON przez zakłady wydobywcze do prawie 70%. Dostęp do własnych zasobów węgla kamiennego oraz kontrola własnych aktywów wytwórczych zwiększają stabilność przychodów i marż Grupy Kapitałowej TAURON.

W 2015 r. utrzymywał się spadek cen paliw, w tym węgla na rynkach światowych i na rynku krajowym, w wyniku czego duże podmioty energetyczne zostały zmuszone do dostosowania się do poziomu cen energii elektrycznej (występujące spadki cen energii elektrycznej notowanej na TGE), które obowiązują na hurtowym rynku energii, co z kolei wymusza stosowanie nowych technik sprzedaży wytwarzanych produktów oraz dostosowanie się do rygorystycznych wymogów rynkowych.

Wytwarzanie

Poniższe rysunki przedstawiają informacje o energii elektrycznej wytworzonej w 2014 r. i mocy zainstalowanej na dzień 31 grudnia 2014 r.

Rysunek nr 16. Produkcja energii elektrycznej brutto – szacunkowe udziały w rynku w 2014 r.

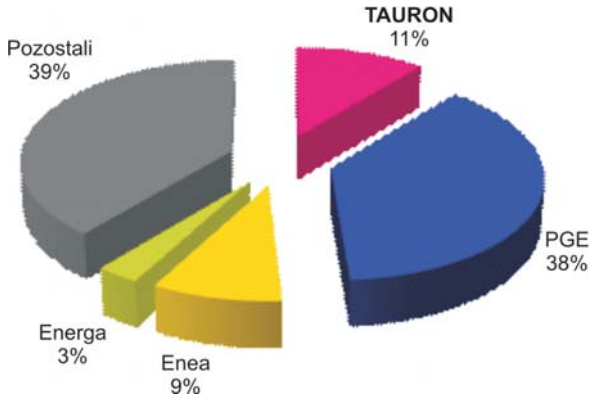

Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

Rysunek nr 17. Moc zainstalowana – szacunkowe udziały w rynku w 2014 r.

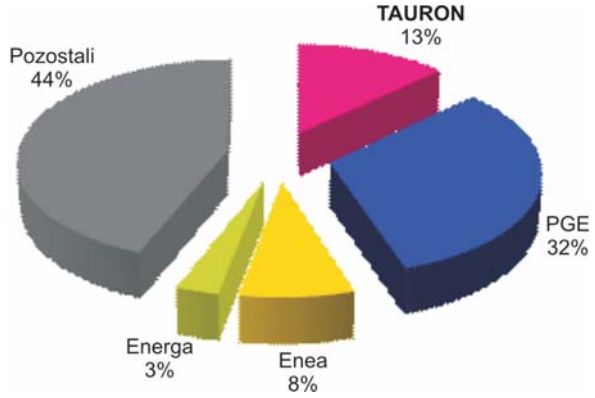

Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

Grupa Kapitałowa TAURON jest drugim największym producentem energii elektrycznej w Polsce, posiadającym aktywa wytwórcze położone w atrakcyjnym regionie Polski, co umożliwia jej aktywne uczestnictwo w budowie nowych mocy wytwórczych.

Udział Grupy Kapitałowej TAURON w krajowym rynku wytwarzania energii elektrycznej, mierzony produkcją energii elektrycznej brutto, na podstawie danych ARE za 2014 r., wyniósł ok. 11%, co daje Grupie Kapitałowej TAURON drugą pozycję w Polsce. Aktywa wytwórcze Grupy Kapitałowej TAURON skoncentrowane są w południowej Polsce. W tym też regionie znajdują się złoża węgla kamiennego, którym opalane są elektrownie i elektrociepłownie Grupy Kapitałowej TAURON. Położenie aktywów wytwórczych Grupy Kapitałowej TAURON w pobliżu złóż węgla kamiennego pozwala na optymalizację kosztów związanych z transportem tego surowca.

Aktywa wytwórcze Grupy Kapitałowej TAURON, z racji położenia w południowej Polsce, posiadają również dostęp do najbardziej rozwiniętej w kraju części systemu przesyłowego, co jest czynnikiem wpływającym korzystnie

między innymi na zwiększenie niezawodności prowadzonej działalności oraz realizację planowanych inwestycji w zakresie budowy nowych mocy wytwórczych. Zatem lokalizacja aktywów Grupy Kapitałowej TAURON w pobliżu dobrze rozwiniętej sieci przesyłowej oraz zasobnych złóż węgla wpływa również na utrzymanie przewagi konkurencyjnej Grupy Kapitałowej TAURON względem innych przedsiębiorstw energetycznych na rynku polskim.

Dystrybucja

Poniższy wykres przedstawia podstawowe informacje na temat udziału poszczególnych grup energetycznych w zakresie dystrybucji energii elektrycznej według danych za 2014 r.

Rysunek nr 18. Dystrybucja energii elektrycznej – szacunkowe udziały w rynku w 2014 r.

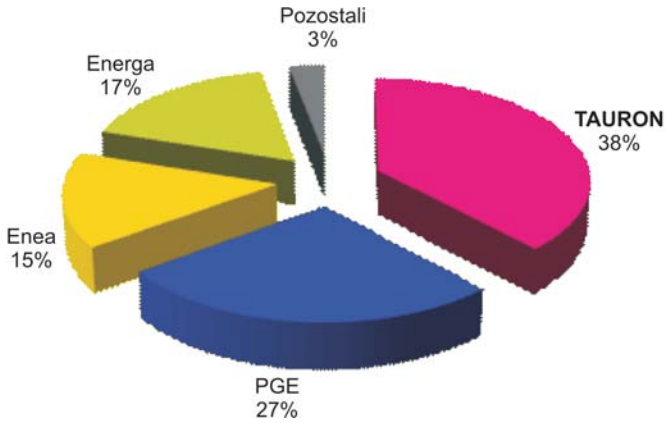

Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

Grupa Kapitałowa TAURON jest największym dystrybutorem energii elektrycznej w Polsce.

Według danych za lata 2014, 2013 i 2012 Grupa Kapitałowa TAURON z wolumenem dostarczonej energii elektrycznej przez Obszar Dystrybucja do klientów końcowych na poziomie odpowiednio, 45,6 TWh, 45,2 TWh i 45,2 TWh, zajmowała pierwszą pozycję pod względem ilości dostarczonej energii elektrycznej. W 2015 r. wolumen energii dostarczonej do odbiorców końcowych wyniósł ok. 47,1 TWh. Grupa Kapitałowa TAURON jest największym dystrybutorem energii w Polsce także pod względem przychodów z działalności dystrybucyjnej.

Należy podkreślić, iż działalność dystrybucyjna Grupy Kapitałowej TAURON, ze względu na naturalny quasi monopol na wyznaczonym obszarze, jest źródłem stabilnych i przewidywalnych przychodów, stanowiących istotną część skonsolidowanych przychodów całej Grupy Kapitałowej TAURON. Obszar geograficzny dystrybucji energii elektrycznej, na którym historycznie działają spółki z Obszaru Dystrybucja i Obszaru Sprzedaż, to obszar charakteryzujący się dużym uprzemysłowieniem i gęstym zaludnieniem, co wpływa na popyt na energię elektryczną zarówno wśród gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorców. Liczba klientów Obszaru Dystrybucja to ponad 5,4 mln.

Sprzedaż

Poniższy wykres przedstawia podstawowe informacje na temat udziału poszczególnych grup energetycznych w zakresie sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych według danych za 2014 r.

Rysunek nr 19. Sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych – szacunkowe udziały w rynku w 2014 r.

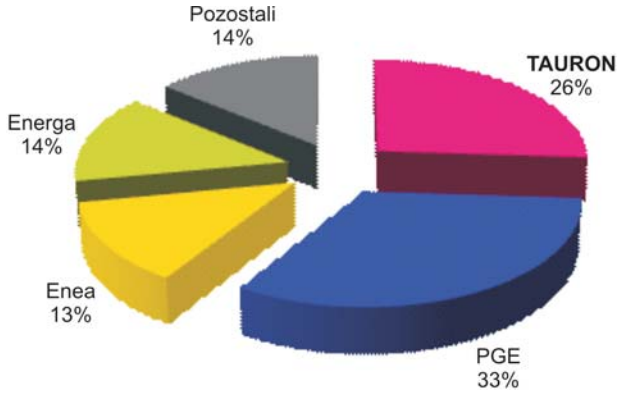

Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

Grupa Kapitałowa TAURON, z wolumenem sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych na poziomie 30,9 TWh w 2014 r. jest drugim sprzedawcą energii elektrycznej w tym segmencie w Polsce. Z kolei sprzedaż detaliczna energii elektrycznej osiągnęła w 2014 r. poziom 38,6 TWh. W 2015 r. wolumen sprzedaży detalicznej energii elektrycznej osiągnął poziom ok. 35,9 TWh, w tym do odbiorców końcowych ok. 29,5 TWh. Liczba klientów Obszaru Sprzedaż to ok. 5,3 mln.

Źródła konkurencyjności

Poszczególne grupy energetyczne związane są z obszarami, na których pełnią funkcję OSD. Dodatkowo szerszą i bardziej otwartą konkurencję pomiędzy grupami ogranicza regulacja taryfy G (klienci indywidualni). Ograniczenia te nie dotyczą już jednak klientów korzystających z innych taryf, w których grupy energetyczne mogą znacznie swobodniej konkurować, zgodnie z przyjętymi założeniami swoich strategii rynkowych.

Poniższa tabela przedstawia główne źródła konkurencyjności.

Tabela nr 8. Źródła konkurencyjności

Lp.	Obszar Działalności	Obszar inicjatyw	Źródła konkurencyjności
1.	Wydobycie, Wytwarzanie	Ograniczanie ryzyka rynkowego i ryzyka bezpieczeństwa dostaw	Własne zasoby węgla – bezpieczeństwo dostaw i ścisła kontrola kosztów wydobycia
	OZE, Ciepło	1) Nowe inwestycje 2) Koszty operacyjne	1) Zdywersyfikowany portfel mocy wytwórczych 2) Poprawa efektywności operacyjnej
2.	Dystrybucja	1) Koszty operacyjne 2) Efektywność inwestycji 3) Poprawa wskaźników niezawodności sieci	1) Wdrożenie docelowego modelu biznesowego 2) Współpraca z Prezesem URE w zakresie wynagradzania z inwestycji 3) Wdrożone systemy informatyczne, wyodrębnione procesy, czytelny podział odpowiedzialności
3.	Sprzedaż	1) Koszty operacyjne 2) Marża na sprzedaży, rozwijanie produktów dostosowanych do potrzeb klientów, rozwój w nowych obszarach biznesowych	1) Utrzymywana dyscyplina kosztowa 2) Marka, obecna baza klientów, posiadane kanały sprzedaży, doświadczenie w zarządzaniu produktami oraz portfelem zakupowym

2.3. Kalendarium

Poniższy rysunek przedstawia kalendarium prezentujące wybrane wydarzenia związane z działalnością Grupy Kapitałowej TAURON, jakie miały miejsce w 2015 r.

Rysunek nr 20. Kalendarium

WYDARZENIA W GRUPIE KAPITAŁOWEJ TAURON W 2015 R.

STYCZEŃ LUTY

1. Uzyskanie przez TAURON 100% bezpośredniego udziału w kapitale zakładowym spółki Biomasa GT.
2. Wyrażenie wstępnego zainteresowania nabyciem całości lub części aktywów KWK Brzeszcze w odpowiedzi na zapytanie Kompanii Węglowej S.A. (Kompania Węglowa) i Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. (SRK).
3. Uruchomienie nowoczesnej dyspozycji sieciowej wysokiego napięcia w Gliwicach przez TAURON Dystrybucja.
4. Wprowadzenie obligacji TAURON do obrotu na rynku Catalyst.

MARZEC KWIECIEŃ

1. Pierwsze notowanie w alternatywnym systemie obrotu na Catalyst obligacji TAURON o łącznej wartości nominalnej 1 750 mln zł.
2. Zawarcie przez TAURON, PGE, ENEA i KGHM umowy nabycia udziałów w spółce celowej PGE EJ 1, odpowiedzialnej za przygotowanie i realizację inwestycji polegającej na budowie i eksploatacji pierwszej polskiej elektrowni jądrowej o mocy ok. 3 tys. MW_e.
3. Podjęcie przez Zwyczajne WZ TAURON uchwały o przeznaczeniu części zysku za rok obrotowy 2014 w kwocie 262 882 409,10 zł na dywidendę.

MAJ CZERWIEC

1. Podpisanie przez TAURON oraz SRK listu intencyjnego dotyczącego zamiaru podjęcia współpracy w zakresie ewentualnego nabycia aktywów KWK Brzeszcze.
2. Wdrożenie Centralnego Systemu Bilingowego dla klientów masowych w Grupie Kapitałowej TAURON.

LIPIEC SIERPIEŃ

1. Podpisanie przez Spółkę oraz Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) aneksu do umowy programowej zwiększającego kwotę programu emisji obligacji o 700 mln zł.
2. Zawarcie przez TAURON Wytwarzanie z PIR umowy inwestycyjnej dotyczącej realizacji projektu budowy bloku energetycznego o mocy 413 MW_e w Elektrowni Łagisza.
3. Podtrzymanie przez agencję ratingową Fitch długoterminowych ratingów Spółki w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie „BBB" z perspektywą stabilną.
4. Objęcie przez TAURON 49 645 nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki PGE EJ 1.
5. Rozpoczęcie osadzania pali pod płytę fundamentową kotłowni bloku o mocy 910 MW_e na terenie Elektrowni Jaworzno III (Elektrownia II).
6. Oddanie do eksploatacji nowej ściany wydobywczej 729 w ZG Janina w Libiążu (TAURON Wydobycie).

WRZESIEŃ PAŹDZIERNIK

1. Zarejestrowanie podwyższenia kapitału zakładowego spółki TAURON Sweden Energy AB (publ) do kwoty 6 700 000 EUR.
2. Złożenie przez spółkę celową R S G oferty nabycia części aktywów KWK Brzeszcze w postępowaniu ogłoszonym przez SRK.
3. Dokonanie zmian w składzie Zarządu TAURON.
4. Zarejestrowanie spółki celowej Łagisza GT z siedzibą w Katowicach do realizacji projektu budowy bloku energetycznego o mocy 413 MW_e w Elektrowni Łagisza.
5. Zwołanie Nadzwyczajnego WZ TAURON w celu podwyższenia kapitału zakładowego Spółki.
6. Zawarcie pomiędzy spółką zależną R S G oraz SRK przedwstępnej warunkowej umowy sprzedaży oznaczonej części KWK Brzeszcze.
7. Rejestracja zmiany firmy spółki celowej „R S G sp. z o.o." na „Nowe Brzeszcze Grupa TAURON sp. z o.o.".
8. Potwierdzenie przez agencję ratingową Fitch długoterminowych ratingów Spółki w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie BBB oraz zmiana perspektywy ze stabilnej na negatywną.
9. Przyznanie TAURON po raz drugi nagrody głównej *The Best Annual Report* za najlepszy raport roczny za 2014 r.
10. Zakończenie budowy II etapu Farmy Wiatrowej Marszewo o mocy 18 MW.

LISTOPAD GRUDZIEŃ

1. Podpisanie pomiędzy Spółką a wybranymi bankami umów dotyczących programu emisji obligacji o łącznej wartości 6,27 mld zł.
2. Wydanie przez Prezesa UOKiK bezwarunkowej zgody na dokonanie koncentracji polegającej na nabyciu przez Nowe Brzeszcze GT części aktywów KWK Brzeszcze.
3. Przyjęcie *Strategii zrównoważonego rozwoju na lata 2016–2018 z perspektywą do roku 2020*.
4. Niepodjęcie przez Nadzwyczajne ZW TAURON uchwały dotyczącej podwyższenia kapitału zakładowego TAURON.
5. Dokonanie zmian w składzie Zarządu TAURON.
6. Zakończenie betonowania fundamentów kotłowni i maszynowni bloku o mocy 910 MW_e powstającego na terenie Elektrowni Jaworzno III (Elektrownia II).
7. Zawarcie przez Nowe Brzeszcze GT oraz SRK umowy sprzedaży części aktywów KWK Brzeszcze.

2.4. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON

Poniższy rysunek przedstawia wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2007–2015.

Rysunek nr 21. EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2007–2015

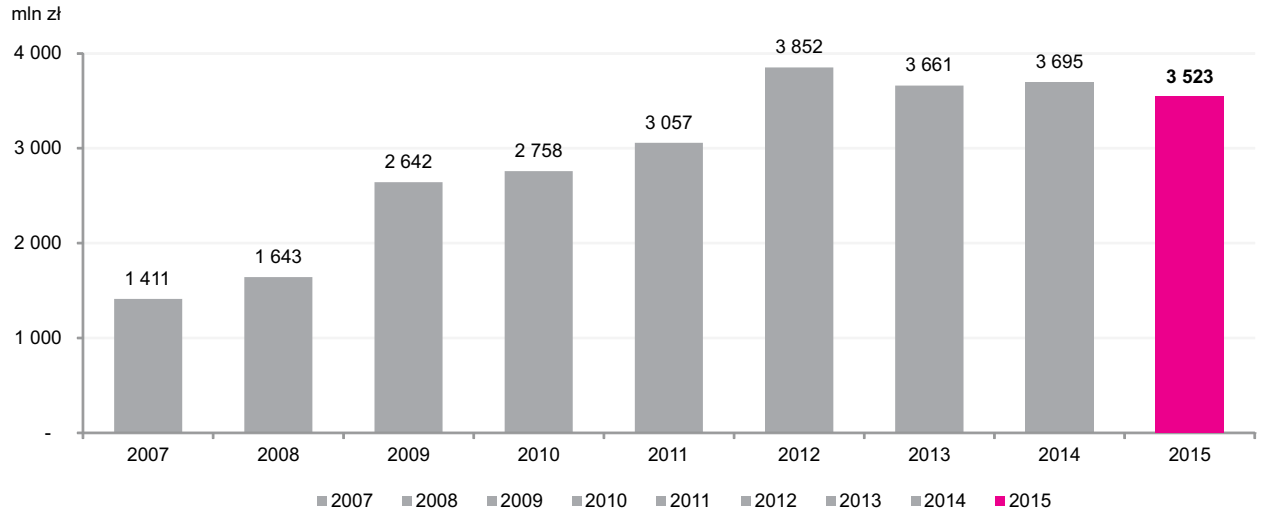

Poniższa tabela przedstawia wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na poszczególne Obszary (Segmenty) działalności za lata 2013–2015. Dane dla poszczególnych Obszarów nie obejmują wyłączeń konsolidacyjnych.

Tabela nr 9. Wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na Obszary działalności*

Lp.	EBITDA (tys. zł)	2015	2014	2013	Dynamika (2015/2014)	Zmiana (2015–2014)
1.	Wydobycie	**9 137**	98 420	165 783	9,3%	(89 283)
2.	Wytwarzanie	**754 751**	792 803	399 868	95,2%	(38 052)
3.	Dystrybucja	**2 372 129**	2 172 288	2 208 381	109,2%	199 841
4.	Sprzedaż	**380 480**	608 213	899 208	62,6%	(227 733)
5.	Pozostałe	**100 320**	106 215	62 768	94,4%	(5 895)
6.	*Pozycje nieprzypisane*	*(93 514)*	*(83 395)*	*(74 524)*	*112,1%*	*(10 119)*
	EBITDA razem	**3 523 303**	**3 694 544**	**3 661 484**	95,4%	(171 241)

** Okres trzyletni prezentowany jest ze względu na przejrzystość informacji. Przybliżony (z uwagi na istotne zmiany w organizacji Segmentów Operacyjnych w porównaniu do okresu przed 2012 r.) obraz wyników w okresie pięcioletnim został zaprezentowany w pkt 4.7. niniejszego sprawozdania.*

Poniższy rysunek przedstawia strukturę EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2013–2015.

Rysunek nr 22. Struktura EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2013–2015

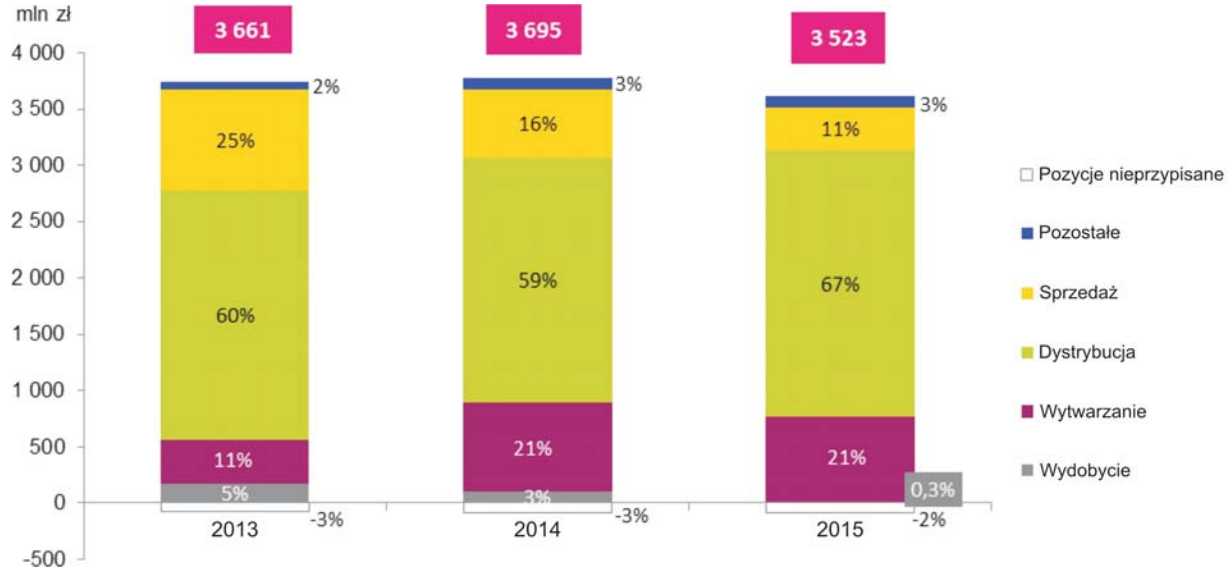

Największy udział w EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON mają Obszary Dystrybucja oraz Sprzedaż.

Poniższy rysunek przedstawia zmianę wyniku EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2013–2015.

Rysunek nr 23. Zmiana EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2013–2015

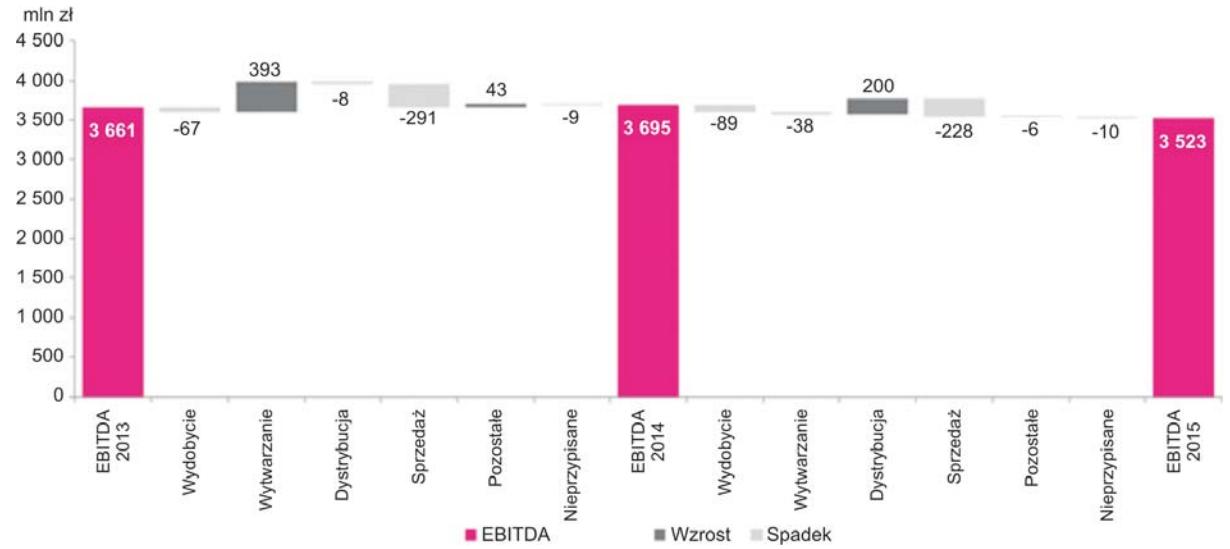

Przepływy pieniężne Grupy Kapitałowej TAURON w 2015 r.

Poniższy rysunek przedstawia przepływy pieniężne Grupy Kapitałowej TAURON w 2015 r.

Rysunek nr 24. Przepływy pieniężne Grupy Kapitałowej TAURON w 2015 r.

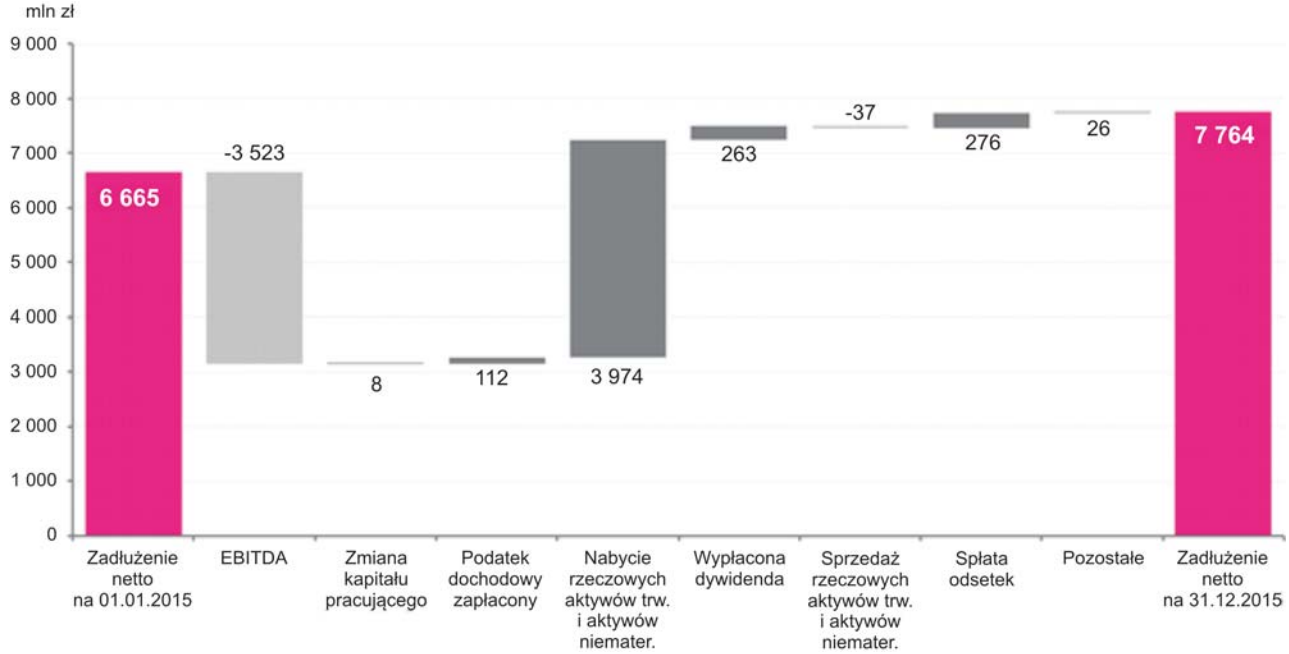

2.4.1. Obszar Wydobycie

Poniższa tabela przedstawia wyniki Obszaru Wydobycie w latach 2013–2015.

Tabela nr 10. Wyniki Obszaru Wydobycie*

Wyszczególnienie (tys. zł)	2015	2014	2013	Dynamika (2015/2014)	Zmiana (2015–2014)
Wydobycie					
Przychody ze sprzedaży	**1 205 944**	**1 194 024**	**1 397 506**	**101,0%**	**11 920**
węgiel – sortymenty grube i średnie	*346 778*	*359 857*	*525 419*	*96,4%*	*(13 079)*
węgiel energetyczny	*836 772*	*803 647*	*835 355*	*104,1%*	*33 125*
pozostałe przychody	*22 394*	*30 520*	*36 732*	*73,4%*	*(8 126)*
Zysk operacyjny	**(104 328)**	**(6 829)**	**65 786**	**–**	**(97 499)**
Amortyzacja i odpisy	113 465	105 249	99 997	107,8%	8 216
EBITDA	**9 137**	**98 420**	**165 783**	**9,3%**	**(89 283)**

** Okres trzyletni prezentowany jest ze względu na przejrzystość informacji. Przybliżony (z uwagi na istotne zmiany w organizacji Segmentów Operacyjnych w porównaniu do okresu przed 2012 r.) obraz wyników w okresie pięcioletnim został zaprezentowany w pkt 4.7. niniejszego sprawozdania.*

Wyniki operacyjne EBIT oraz EBITDA Segmentu Wydobycie ukształtowały się w 2015 r. na poziomie niższym niż w 2014 r., na co wpływ miały następujące czynniki:

1) niższe ceny sprzedanego węgla każdego sortymentu, średnio o 2,5%, sortymentów grubych (o ok. 2,2%), średnich (o ok. 4,5%) oraz miałów (o 2,3%) przy jednoczesnym zwiększenie w strukturze sprzedaży udziału tańszych miałów,
2) wzrost wolumenu sprzedanego węgla o 4,3%, co jest efektem wyższej sprzedaży miałów (o 6,7%) oraz sortymentów średnich (o 3,5%), przy jednoczesnym spadku sprzedaży sortymentów grubych (o 2,5,0%),
3) wzrost kosztu własnego sprzedanego węgla głównie w wyniku niekorzystnej relacji produkcji i sprzedaży węgla oraz rozliczenia robót przygotowawczych. Powyższe czynniki zostały częściowo osłabione poprzez oszczędności wypracowane przez spółkę Obszaru Wydobycie w zakresie kosztów zużycia materiałów, energii, usług obcych i pracy oraz rozwiązania rezerwy aktuarialnej ujętej pierwotnie w kosztach operacyjnych,

4) niższy wynik na pozostałej działalności operacyjnej wynika z rozwiązania rezerwy na Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych oraz na przyszłe zobowiązania, poniesienia przez TAURON Wydobycie kosztów akcji ratowniczej, jaka miała miejsce w 2015 r., oraz zbycia niefinansowych aktywów trwałych w ZG Janina,
5) zdarzenia o charakterze jednorazowym, które miały miejsce na przełomie półrocza 2015 r., ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych, zostały w pewnym stopniu zrównoważone rozwiązaniem rezerwy aktuarialnej. W czerwcu i lipcu 2015 r. TAURON Wydobycie rozpoznała koszty związane z:
   a) korektą ilości stanu zapasów węgla handlowego i półproduktów po przeprowadzeniu inwentaryzacji drogą spisu z natury,
   b) weryfikacją realnej wartości czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów z tytułu prac związanych z drążeniem wyrobisk chodnikowych produkcyjnych i zbrojeniem ścian,
   c) odstawieniem ściany w ZG Sobieski.

   W III kwartale 2015 r. Spółka rozwiązała rezerwę aktuarialną dotyczącą deputatów węglowych i Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych dla pracowników jako przyszłych emerytów i pozostałych uprawnionych, co pozwoliło zneutralizować negatywny efekt powyżej opisanych zdarzeń.

Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Obszaru Wydobycie za lata 2013–2015.

Rysunek nr 25. Dane finansowe Obszaru Wydobycie za lata 2013–2015

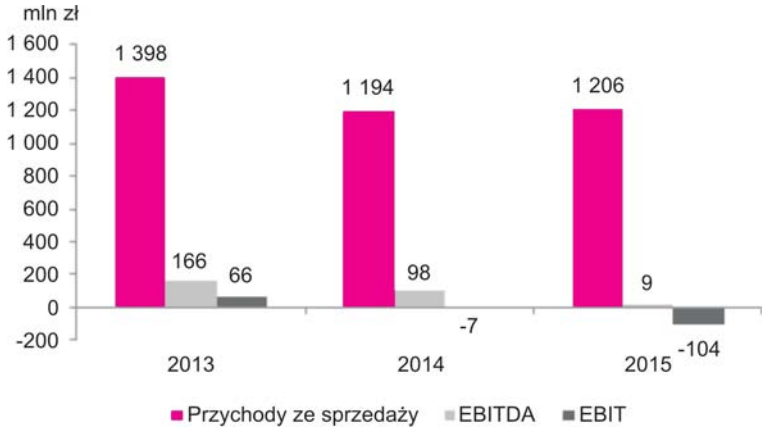

Poniższy rysunek przedstawia wynik EBIT Obszaru Wydobycie wraz z istotnymi czynnikami wpływającymi na zmianę r/r.

Rysunek nr 26. Wynik EBIT Obszaru Wydobycie

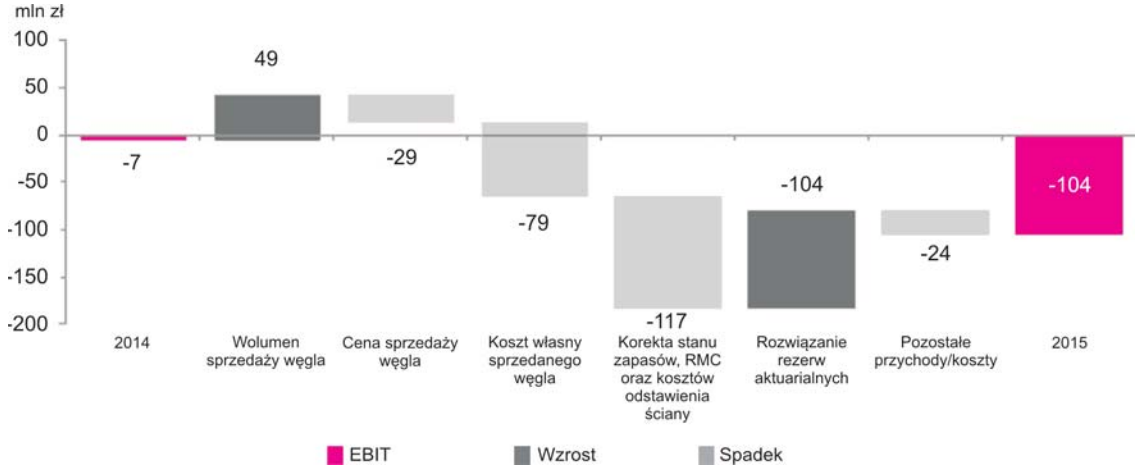

Strategia i priorytety strategiczne

Grupa Kapitałowa TAURON jest jednym z największych odbiorców węgla kamiennego w Polsce. Strategicznym celem Obszaru Wydobycie jest zabezpieczenie dostępności tego kluczowego dla Grupy Kapitałowej TAURON paliwa przy wykorzystaniu naturalnych synergii w ramach Grupy Kapitałowej TAURON, a także maksymalizacja masy marży ze sprzedaży pozostałych produktów. Priorytetem strategicznym w najbliższych latach będzie stopniowy wzrost

produkcji węgla handlowego, ścisła kontrola kosztów wydobycia węgla, ciągłe podnoszenie efektywności Obszaru Wydobycie oraz poprawa jakości dostarczanych produktów.

Główne inwestycje

W Obszarze Wydobycie w 2015 r. poniesiono ogółem ok. 211 mln zł nakładów inwestycyjnych, w tym na następujące strategiczne projekty inwestycyjne:

1) 71 mln zł na zakup dodatkowego kompletu obudowy i wyposażenia do ścian w pokładzie 207 dla ZG Janina,
2) 67 mln zł na budowę poziomu 800 m w ZG Janina (inwestycja będzie kontynuowana w kolejnych latach).

Ponadto w 2015 r. na realizację strategicznego projektu inwestycyjnego *Budowa szybu Grzegorz wraz z budową infrastruktury i wyrobiskami towarzyszącymi* poniesiono ok. 15,8 mln zł.

Nakłady w Obszarze Wydobycie ponoszone są na przygotowanie i obsługę wydobycia w ZG Sobieski i ZG Janina (głównie zakup maszyn i urządzeń, drążenie wyrobisk, przygotowanie ścian).

Perspektywy rozwoju

Według dostępnych prognoz i analiz, warunki rynkowe, w jakich działać będą producenci węgla kamiennego, będą nadal trudne i wymagające. Niezależnie od tego, węgiel w dalszym ciągu będzie podstawowym paliwem wykorzystywanym w polskiej energetyce, w tym w Grupie Kapitałowej TAURON, a dzięki inwestycjom udział procentowy węgla z własnych kopalń w strukturze zakupów Grupy Kapitałowej TAURON będzie wzrastał, przy jednoczesnym wzroście wydajności. W perspektywie obowiązującej Strategii Korporacyjnej zakłada się osiągnięcie poziomu dostaw paliwa węglowego do Grupy Kapitałowej TAURON z własnych źródeł na poziomie 5,5 mln Mg, co będzie stanowić 50–70% zapotrzebowania Grupy Kapitałowej TAURON. Rozważane jest również zwiększenie produkcji paliwa ekologicznego (ekogroszku). Przejęcie pod koniec 2015 r. aktywów KWK Brzeszcze pozwoli w kolejnych latach na potencjalne zwiększenie udziału zasobów własnych w zaopatrzeniu Grupy Kapitałowej TAURON w węgiel kamienny do ok. 70%.

2.4.2. Obszar Wytwarzanie

Poniższa tabela przedstawia wyniki Obszaru Wytwarzanie w latach 2013–2015.

Tabela nr 11. Wyniki Obszaru Wytwarzanie*

Wyszczególnienie (tys. zł)	2015	2014	2013	Dynamika (2015/2014)	Zmiana (2015–2014)
Wytwarzanie					
Przychody ze sprzedaży	**5 376 280**	**4 963 651**	**6 116 608**	**108,3%**	**412 629**
energia elektryczna	*4 021 274*	*3 264 510*	*4 621 441*	*123,2%*	*756 764*
ciepło	*814 045*	*824 791*	*859 803*	*98,7%*	*(10 746)*
prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej	*480 698*	*574 291*	*286 521*	*83,7%*	*(93 593)*
dmuch wielkopiecowy	*0*	*159 422*	*147 565*	*0,0%*	*(159 422)*
powietrze sprężone	*56*	*71 122*	*70 322*	*0,1%*	*(71 066)*
pozostałe przychody	*60 207*	*69 515*	*130 956*	*86,6%*	*(9 308)*
Zysk operacyjny	**(3 477 076)**	**72 093**	**(255 067)**	**–**	**(3 549 169)**
Amortyzacja i odpisy	4 231 827	720 710	909 260	587,2%	3 511 117
EBITDA	**754 751**	**792 803**	**654 193**	**95,2%**	**(38 052)**

** Okres trzyletni prezentowany jest ze względu na przejrzystość informacji. Przybliżony (z uwagi na istotne zmiany w organizacji Segmentów Operacyjnych w porównaniu do okresu przed 2012 r.) obraz wyników w okresie pięcioletnim został zaprezentowany w pkt 4.7. niniejszego sprawozdania.*

W 2015 r. przychody ze sprzedaży w Segmencie Wytwarzanie były wyższe o ok. 8% w porównaniu do 2014 r. Zwiększenie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej wynika głównie z wyższego wolumenu sprzedaży do spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Wzrost przychodów z tego tytułu został częściowo zniwelowany niższymi przychodami z operacyjnej rezerwy mocy.

Niższe w stosunku do ubiegłego roku były przychody ze sprzedaży praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z OZE (ze względu na niższy wolumen produkcji i niższą cenę). Przychody Segmentu Wytwarzanie w 2014 r. dodatkowo uwzględniały przychody ze sprzedaży dmuchu wielkopiecowego i sprężonego

powietrza, realizowane przez Zakład Wytwarzanie Nowa (ZW Nowa), wniesiony w grudniu 2014 r. aportem do spółki TAMEH POLSKA (wspólne przedsięwzięcie ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności).

Przychody ze sprzedaży ciepła były nieznacznie niższe niż w 2014 r., głównie ze względu na brak uwzględnienia w 2015 r. przychodów z tego tytułu jednostek wydzielonych do TAMEH.

Wyniki operacyjne EBIT oraz EBITDA Segmentu Wytwarzanie ukształtowały się w 2015 r. na poziomie niższym niż w 2014 r., na co wpływ miały głównie poniższe czynniki:

1) wydzielenie aktywów ZW Nowa i Elektrowni Blachownia do spółki TAMEH POLSKA (udział w wyniku EBIT w 2014 r.: ok. 97 mln zł),
2) wyższy wolumen sprzedaży energii elektrycznej z produkcji elektrowni i elektrociepłowni konwencjonalnych,
3) niższe jednostkowe koszty zmienne wytwarzania energii elektrycznej i ciepła r/r, głównie ze względu na niższe ceny paliw,
4) wyższa marża na obrocie energią elektryczną – w wyniku zarówno wyższego wolumenu obrotu, jak i wyższej marży jednostkowej; większy wolumen sprzedaży energii elektrycznej w ramach obrotu w 2015 r. wynika z przyjętych strategii sprzedażowych,
5) niższe przychody z ORM – pochodna niższego poziomu cen tej usługi oraz wyższego wolumenu sprzedaży kontraktowej w stosunku do 2014 r.,
6) wyższe koszty rezerwy CO_2 – w 2014 r. liczba nieodpłatnych uprawnień dla instalacji należących do TAURON Wytwarzanie przekraczała emisję za ten rok – Grupa Kapitałowa TAURON nie utworzyła rezerwy na zobowiązania z tytułu emisji gazów dla tych instalacji, jedynie dla TAURON Ciepło (gdzie wystąpił niedobór nieodpłatnych uprawnień w stosunku do emisji). W 2015 r. w przypadku instalacji obydwu spółek emisja przekroczyła liczbę nieodpłatnych uprawnień, stąd koszty rezerwy CO_2 były wyższe r/r,
7) niższe koszty stałe (głównie koszty pracy i koszty remontów),
8) odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz wartość firmy.

Wyniki przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2015 r. testu na utratę wartości aktywów wykazały, iż część aktywów Segmentu Wytwarzanie należy objąć dodatkowym odpisem w kwocie 3 410 726 tys. zł. Odpis dotyczy następujących jednostek generujących przepływy pieniężne: Elektrownia Jaworzno II, Elektrownia Jaworzno III, Elektrownia Łaziska, Elektrownia Siersza, Elektrownia Stalowa Wola, Zakład Wytwórczy Bielsko-Biała EC1, Zakład Wytwórczy Bielsko-Biała EC2, Zakład Wytwórczy Tychy.

Konieczność dokonania odpisu wynika z następujących okoliczności:

a) długotrwale utrzymującej się, niekorzystnej dla wytwórców energii elektrycznej, sytuacji rynkowej i wynikającego z niej przyjęcia bardziej ostrożnych prognoz kształtowania się cen energii elektrycznej w przyszłości,
b) dostosowania wolumenów produkcji energii elektrycznej (ograniczenie ich wielkości) w przyszłości do przewidywanego utrzymania się obecnej, niekorzystnej sytuacji rynkowej,
c) szybszego niż przewidywano odstawienia starszych jednostek wytwórczych.

Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2015 r. test na utratę wartości wskazał na utratę bilansowej wartości firmy dotyczącej Segmentu Wytwarzanie, dotyczącej CGU związanego z wytwarzaniem ciepła i energii elektrycznej (TAURON Wytwarzanie) oraz dystrybucją i przesyłem ciepła (TAURON Ciepło). W wyniku powyższego Grupa Kapitałowa TAURON dokonała odpisu z tytułu trwałej utraty wartości firmy w kwocie 154 998 tys. zł. Odpisy aktualizujące obciążyły koszt własny sprzedaży. Należy zaznaczyć, iż są to konsekwencje księgowe, nierodzące skutków gotówkowych.

Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Obszaru Wytwarzanie za lata 2013–2015.

Rysunek nr 27. Dane finansowe Obszaru Wytwarzanie za lata 2013–2015

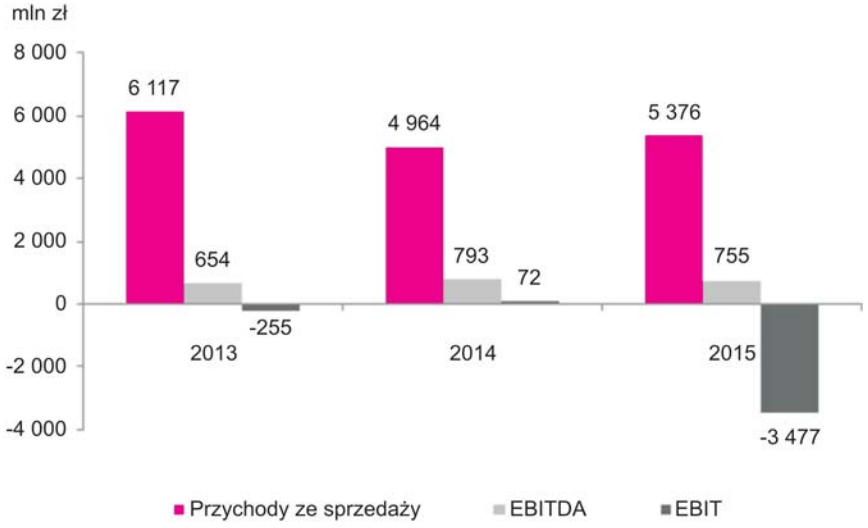

Poniższy rysunek przedstawia wynik EBIT Obszaru Wytwarzanie wraz z istotnymi czynnikami wpływającymi na zmianę r/r.

Rysunek nr 28. Wynik EBIT Obszaru Wytwarzanie

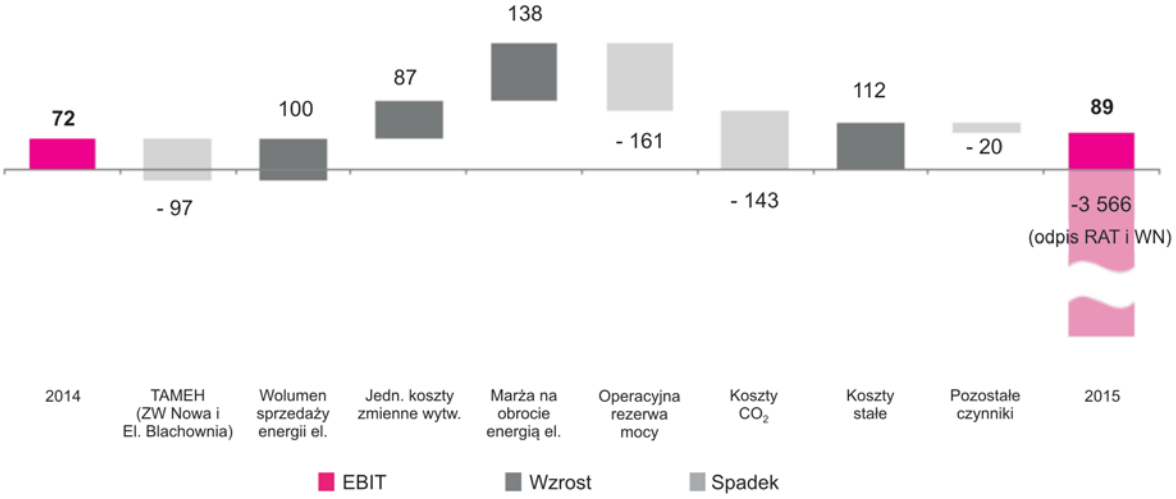

Strategia i priorytety strategiczne

Strategicznym celem Obszaru Wytwarzanie jest budowa optymalnego z punktu widzenia rentowności i ryzyka portfela aktywów wytwórczych oraz jego efektywna eksploatacja. Priorytetami strategicznymi w najbliższych latach będą inwestycje w nowe moce wytwórcze w zróżnicowanych technologiach (węglowej, gazowej) oraz optymalizacja kosztów operacyjnych, zarządzanie ryzykami rynkowymi i regulacyjnymi, a także mitygacja ryzyka naruszenia warunków korzystania ze środowiska.

Główne inwestycje

W Obszarze Wytwarzanie w 2015 r. poniesiono ogółem 1 934 mln zł nakładów inwestycyjnych, w tym na następujące strategiczne projekty inwestycyjne:

1) 248 mln zł – budowa instalacji odazotowania spalin i modernizacji bloków 200 MW w Elektrowni Jaworzno i w Elektrowni Łaziska,
2) 643 mln zł – budowa bloku węglowego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III,
3) 352 mln zł – budowa nowych mocy w kogeneracji w EC Tychy (50 MW),
4) 59 mln zł – wykonanie zasilania Magistrali Wschodniej oraz Południowej ze źródła Łagisza,

5) 94 mln zł – budowa farmy wiatrowej Marszewo o mocy 100 MW – II etap 18 MW,
6) 40 mln zł – modernizacja elektrowni wodnych.

Realizowana jest także inwestycja w Stalowej Woli z udziałem partnera strategicznego PGNiG, obejmująca budowę bloku gazowo-parowego o mocy 449 MW_e wraz z członem ciepłowniczym o mocy 240 MW_t. Zakończenie realizacji tej inwestycji jest planowane w 2018 r., przy czym dokładny termin będzie możliwy do oszacowania po przeprowadzeniu inwentaryzacji projektu (w styczniu 2016 r. odstąpiono od kontraktu z Głównym Wykonawcą). Ponadto trwają prace związane z budową bloku gazowo-parowego o mocy 450 MW w Elektrowni Łagisza.

Perspektywy rozwoju

Dostępne prognozy i analizy, wskazują, że warunki makroekonomiczne i sektorowe, w jakich działać będą producenci energii elektrycznej, będą dla nich niekorzystne przede wszystkim ze względu na prognozowane konserwatywne kształtowanie się cen energii elektrycznej oraz ograniczenia wolumenów produkcji z dotychczasowych bloków wytwórczych w przyszłości. Jednym z problemów w sektorze wytwarzania energii elektrycznej w Polsce jest niewystarczająca ilość budowanych konwencjonalnych źródeł wytwórczych niezbędnych do stabilizacji pracy systemu elektroenergetycznego w warunkach rosnącego zapotrzebowania na moc i zabezpieczenia systemu ze względu na wzrastający udział w produkcji energii elektrycznej z niestabilnych źródeł odnawialnych, a także konieczność wycofywania z eksploatacji starych, niskosprawnych i niespełniających ciągle zaostrzanych wymagań środowiskowych jednostek wytwórczych.

Korzystny wpływ na wyniki producentów energii elektrycznej wywierają mechanizmy wprowadzane przez OSP z uwagi na wspomniany, prognozowany niedobór mocy i energii elektrycznej. W 2014 r. OSP wprowadził ORM, która polega na tym, że operator płaci właścicielom źródeł wytwórczych za gotowość (dyspozycyjność) do generacji. Kolejnym mechanizmem jest wprowadzana przez OSP od 2016 r. interwencyjna rezerwa zimna (IRZ), która polega na tym, że OSP płaci właścicielom źródeł wytwórczych za utrzymywanie ich w gotowości do uruchomienia na polecenie operatora podczas przewidywanych okresów deficytu mocy. Świadczenie usługi IRZ jest dobrowolne i polega na zgłoszeniu planowanych do wyłączenia bloków posiadających derogacje w ramach ogłaszanych przez OSP przetargów.

2.4.3. Obszar Dystrybucja

Poniższa tabela przedstawia wyniki Obszaru Dystrybucja w latach 2013–2015.

Tabela nr 12. Wyniki Obszaru Dystrybucja*

Wyszczególnienie (tys. zł)	2015	2014	2013	Dynamika (2015/2014)	Zmiana (2015–2014)
Dystrybucja					
Przychody ze sprzedaży	**6 450 274**	**6 074 646**	**5 997 470**	**106,2%**	**375 628**
usługi dystrybucyjne	*6 022 144*	*5 656 807*	*5 531 970*	*106,5%*	*365 338*
opłaty przyłączeniowe	*125 698*	*121 044*	*160 269*	*103,8%*	*4 654*
konserwacja oświetlenia ulicznego	*116 042*	*111 634*	*105 952*	*103,9%*	*4 409*
pozostałe przychody	*186 389*	*185 161*	*199 279*	*100,7%*	*1 227*
Zysk operacyjny	**1 371 577**	**1 209 344**	**1 295 639**	**113,4%**	**162 233**
Amortyzacja i odpisy	1 000 552	962 944	912 742	103,9%	37 608
EBITDA	**2 372 129**	**2 172 288**	**2 208 381**	**109,2%**	**199 841**

** Okres trzyletni prezentowany jest ze względu na przejrzystość informacji. Przybliżony (z uwagi na istotne zmiany w organizacji Segmentów Operacyjnych w porównaniu do okresu przed 2012 r.) obraz wyników w okresie pięcioletnim został zaprezentowany w pkt 4.7. niniejszego sprawozdania.*

W 2015 r. Segment Dystrybucja, w porównaniu do 2014 r., zanotował wzrost przychodów o ok. 6,2% oraz wzrost wyników na poziomie operacyjnym EBIT i EBITDA odpowiednio o ok. 13,4% i 9,2%. O wzroście wyników zadecydowały poniższe przyczyny:

Przychody:

1) wzrost średniej stawki sprzedaży usługi dystrybucyjnej do odbiorców końcowych o ok. 4%,
2) wzrost dostaw w każdej grupie taryfowej, w szczególności wśród odbiorców przemysłowych z grup B i A,
3) wzrost przychodów i dostaw w wyniku księgowego doszacowania sprzedaży w grupie G w związku z zakończoną migracją umów kompleksowych do Centralnego Systemu Bilingowego (w II kwartale 2015 r.),

4) spadek przychodów z ponadnormatywnego poboru energii biernej,
5) wzrost opłat przyłączeniowych WN, SN, spadek opłat za przyłączenie i ilości przyłączeń nN,
6) wyższa stawka opłaty przejściowej i jakościowej OSP,
7) niższy poziom różnicy bilansowej w relacji do wolumenu dostaw, w tym w wyniku księgowego doszacowania (zmniejszenia) wolumenu zakupu w związku z zakończoną migracją umów kompleksowych do Centralnego Systemu Bilingowego,
8) znacznie wyższa cena bilansowania strat energii, jako wypadkowa cen zakupu i odsprzedaży w Grupie Kapitałowej TAURON,
9) niższe koszty wynagrodzeń (niższy koszt rezerw aktuarialnych – wzrost stopy dyskonta, zmniejszenie stanu zatrudnienia, głównie w wyniku programu dobrowolnych odejść pracowników),
10) wzrost kosztów amortyzacji i podatku od majątku sieciowego jako efekt realizowanych inwestycji,
11) wyższe koszty usług obcych związanych z działalnością pomiarową,
12) niższy wynik na pozostałej działalności operacyjnej (ujemne saldo rozwiązania/zawiązania rezerw, wyższy wynik na sprzedaży aktywów trwałych),
13) wyższy wynik na usługach w ramach pozostałej działalności podstawowej, w tym między innymi na oświetleniu ulicznym.

Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Obszaru Dystrybucja za lata 2013–2015.

Rysunek nr 29. Dane finansowe Obszaru Dystrybucja za lata 2013–2015

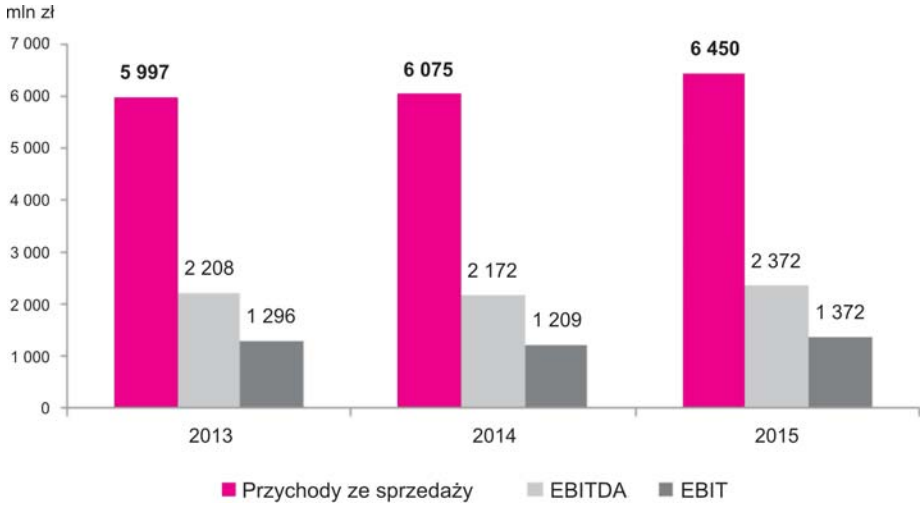

Poniższy rysunek przedstawia wynik EBIT Obszaru Dystrybucja wraz z istotnymi czynnikami wpływającymi na zmianę r/r.

Rysunek nr 30. Wynik EBIT Obszaru Dystrybucja

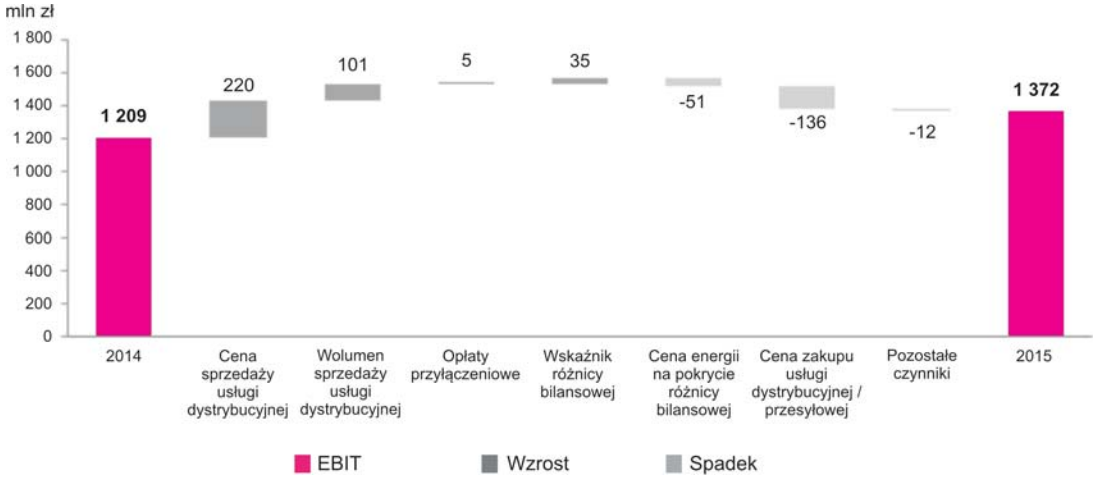

Strategia i priorytety strategiczne

Głównym celem Obszaru Dystrybucja jest generowanie stabilnych przychodów przy jednoczesnej optymalizacji kosztów i poprawie jakości świadczonych usług. Zarządzanie poziomem kosztów operacyjnych oraz efektywność inwestycji są kluczowymi obszarami generowania wyniku finansowego przez operatorów systemów dystrybucyjnych.

W celu optymalizacji kosztów Obszar Dystrybucja realizuje program poprawy efektywności, którego głównymi punktami są ograniczenie zatrudnienia oraz eliminowanie dublujących się funkcji, optymalizacja usług obcych i zużycia materiałów oraz optymalizacja różnicy bilansowej poprzez ograniczanie strat technicznych i handlowych.

Obszar Dystrybucja dąży do poprawy jakości świadczonych usług poprzez zwiększenie bezpieczeństwa dostaw i efektywności funkcjonowania sieci. Aby osiągnąć cele, Obszar Dystrybucja będzie realizował inwestycje głównie w rozbudowę, modernizację i odtworzenie istniejącego majątku oraz przyłączenia nowych odbiorców i źródeł.

Główne inwestycje

W Obszarze Dystrybucja w 2015 r. poniesiono ogółem 1 925 mln zł nakładów inwestycyjnych. Główne kierunki inwestowania to:

1) 591 mln zł na inwestycje związane z przyłączeniem nowych odbiorców,
2) 1 033 mln zł na inwestycje związane z modernizacją i odtworzeniem sieci.

Ponadto w 2015 r. poniesiono nakłady na realizację Strategicznych Projektów Inwestycyjnych: *System Zarządzania Majątkiem Sieciowym* ok. 25 mln zł (projekt będzie kontynuowany w kolejnych latach), *System magazynowania energii w stacjonarnej i mobilnej infrastrukturze wspierający stabilizację pracy sieci elektroenergetycznej („e-Bus")* ok. 2,5 mln zł (projekt o charakterze badawczo-rozwojowym, projekt będzie kontynuowany w kolejnych latach), *Budowa Centrum Zarządzania Siecią w Krakowie* ok. 3 mln zł.

Perspektywy rozwoju

Rozwój gospodarczy w regionie oraz postęp technologiczny w zakresie telemechaniki, automatyki zabezpieczeniowej, łączności oraz informatyki otwiera nowe możliwości dla zarządzania dystrybucją energii elektrycznej. Najnowsze osiągnięcia techniki umożliwiają szybką reakcję na zmiany w systemie dystrybucyjnym w celu zapewnienia najwyższych standardów świadczenia usług dystrybucyjnych. Znaczenie dla dalszego rozwoju sektora energetycznego mieć będzie *smart grid* i/lub *smart metering*. Te rozwiązania wprowadzą dodatkowe funkcjonalności zarówno po stronie dostawcy, jak i klienta i zdecydowanie wpłynie na rozwój branży. Jakość świadczonych usług dystrybucyjnych, w tym liczba i czas przerw w dostawach, w Polsce znacznie odbiega od standardów unijnych. Dla osiągnięcia poprawy jakości niezbędne są znaczne nakłady inwestycyjne. Kierunek i szybkość zmian w obszarze dystrybucji energii elektrycznej uzależnione będą od systemu regulacji i kalkulacji taryf.

2.4.4. Obszar Sprzedaż

Poniższa tabela przedstawia wyniki Obszaru Sprzedaż w latach 2013–2015.

Tabela nr 13. Wyniki Obszaru Sprzedaż*

Wyszczególnienie (tys. zł)	2015	2014	2013	Dynamika (2015/2014)	Zmiana (2015–2014)
Sprzedaż					
Przychody ze sprzedaży	**15 984 139**	**15 277 451**	**18 017 593**	**104,6%**	**706 688**
energia elektryczna, w tym	*10 360 694*	*9 708 534*	*11 702 924*	*106,7%*	*652 160*
przychody ze sprzedaży detalicznej energii elektrycznej	*8 111 002*	*7 950 864*	*10 128 338*	*102,0%*	*160 138*
uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych	*204 870*	*183 451*	*367 103*	*111,7%*	*21 419*
paliwa	*1 847 534*	*1 935 135*	*2 337 073*	*95,5%*	*(87 601)*
usługa dystrybucyjna (przeniesiona)	*3 372 610*	*3 332 151*	*3 495 185*	*101,2%*	*40 459*
pozostałe przychody, w tym usługi handlowe	*198 431*	*118 180*	*115 308*	*167,9%*	*80 251*
Zysk operacyjny	**369 604**	**582 307**	**864 579**	**63,5%**	**(212 703)**
Amortyzacja i odpisy	10 876	25 906	34 629	42,0%	(15 030)
EBITDA	**380 480**	**608 213**	**899 208**	**62,6%**	**(227 733)**

** Okres trzyletni prezentowany jest ze względu na przejrzystość informacji. Przybliżony (z uwagi na istotne zmiany w organizacji Segmentów Operacyjnych w porównaniu do okresu przed 2012 r.) obraz wyników w okresie pięcioletnim został zaprezentowany w pkt 4.7. niniejszego sprawozdania.*

Przychody ze sprzedaży w 2015 r. osiągnęły poziom wyższy o 4,6% w porównaniu z 2014 r. Przyczyny mające bezpośredni wpływ na wysokość uzyskanych przychodów to duża zmienność cen energii elektrycznej na rynku terminowym w poszczególnych kwartałach 2015 r. Pozwoliło to na zwiększenie obrotów oraz uzyskanie dodatkowej nieplanowanej efektywności na transakcjach zabezpieczających dostawy energii. Na wzrost przychodów miało również wpływ wykorzystanie zmienności cen gazu, dzięki czemu zostały zrealizowane dodatkowe transakcje o wolumenie przekraczającym 50% planowanego, co przełożyło się na uzyskanie dodatkowej efektywności na transakcjach zabezpieczających dostawy gazu. W 2015 r. w wyniku efektywnej kontrakcji oraz wykorzystania korzystnych warunków handlowych odnotowano również wyższe przychody ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Natomiast niższy poziom przychodów ze sprzedaży paliw jest skutkiem reorganizacji w zakresie sprzedaży biopaliwa, gdzie od III kwartału 2015 r. nastąpiło przeniesienie kompetencji sprzedaży biomasy do wyodrębnionej spółki Biomasa GT.

Wynik operacyjny EBIT oraz EBITDA ukształtował się w 2015 r. na poziomie niższym niż w roku ubiegłym, na co wpływ miały poniższe czynniki:

1) niższy wolumen sprzedaży detalicznej energii elektrycznej (o ok. 0,2 TWh) – głównych przyczyn należy upatrywać w spowolnieniu tempa ekspansji na terenie zewnętrznym spowodowanym wzmożoną polityką sprzedażową spółek konkurencyjnych,
2) niższa jednostkowa marża na obrocie detalicznym energią elektryczną – ujemny wpływ na wynik spowodowany jest lojalizacją klientów segmentu biznesowego – po cenach wynikających z rynkowych poziomów hurtowych cen energii elektrycznej i praw majątkowych, lojalizacją klientów (biznesowych, MSP, indywidualnych) – z taryfy na produkt oraz zmianą struktury klientów (wyższy udział klientów przemysłowych) oraz przez wzrost kosztu zakupu energii elektrycznej w związku z wyższym poziomem cen energii konwencjonalnej na rynku hurtowym w transakcjach długoterminowych, które dla kontraktów o dostawie w 2015 r. są na wyższym poziomie niż odpowiadające im koszty realizowane w 2014 r.,
3) wzrost poziomu przychodów z opłat stałych handlowych – wzrost opłaty wynika z prowadzenia w segmencie masowym aktywnych akcji lojalizacyjnych, mających na celu zminimalizowanie liczby utrat, wynikających z działań konkurencji na terenie działania spółek. Sprzedaż z opłatą handlową (obniżenie składnika zmiennego ceny i przeniesienie tego przychodu do składnika stałego) gwarantuje zarówno rentowność sprzedaży, jak i konkurencyjność rynkową,
4) wzrost kosztów obowiązku umorzenia praw majątkowych dla PMOZE z 13% do 14%, dla PMMET z 1,1% do 1,3% oraz przywrócenie obowiązku dla PMEC do 23,2% i PMGM do 4,9%,
5) niższe koszty zakupu PMOZE – wykorzystanie sprzyjającej sytuacji rynkowej (głównie przez spadek cen zielonych certyfikatów na TGE),
6) niższy poziom kosztów stałych – odchylenie wynika głównie z niższych kosztów akcji sprzedażowych i marketingowych oraz niższych kosztów amortyzacji na skutek zakończenia w połowie 2014 r. amortyzacji bazy umów z klientami biznesowymi,
7) rezerwa na EC Stalowa Wola – w związku z naruszeniem harmonogramu oraz istotnych warunków technicznych kontraktu z generalnym wykonawcą projektu budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli, które mają wpływ zarówno na bezpieczeństwo i bezawaryjność pracy bloku, jak i jego przyszłą efektywność i koszty jego pracy, dnia 29 stycznia 2016 r. EC Stalowa Wola odstąpiła od kontraktu z generalnym wykonawcą. Trwają analizy odnośnie dalszego trybu postępowania oraz wyboru scenariusza realizacji inwestycji. EC Stalowa Wola, wspólnie z partnerami oraz bankami finansującymi projekt, ustali formułę zakończenia inwestycji. Wszystkie strony zgodziły się co do woli kontynuacji projektu. Wspólnie z bankami trwają prace nad przywróceniem finansowania. Trwa proces przejmowania terenu budowy od generalnego wykonawcy oraz prace w zakresie zabezpieczenia i konserwacji urządzeń. Spółka prowadzi negocjacje z PGNiG w zakresie zmian w umowie gazowej i elektrycznej. W związku z powyższym, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 r. Spółka rozpoznała rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem – EC Stalowa Wola w łącznej kwocie 182 877 tys. zł,
8) wyższy wynik z pozostałej działalności operacyjnej, wyższe saldo tworzenia i rozwiązywania odpisów aktualizujących oraz wyższe marże na obrocie prawami majątkowym, uprawnieniami do emisji CO_2 oraz gazem.

Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Obszaru Sprzedaż za lata 2013–2015.

Rysunek nr 31. Dane finansowe Obszaru Sprzedaż za lata 2013–2015

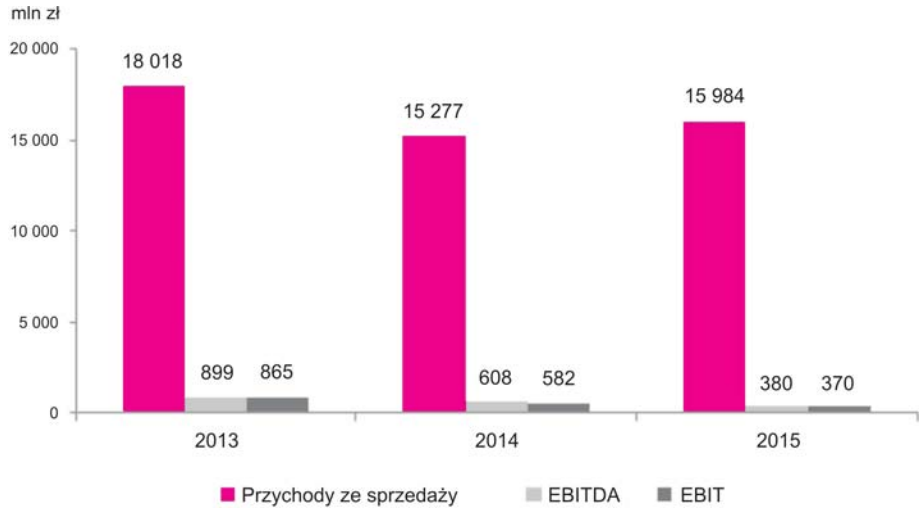

Poniższy rysunek przedstawia wynik EBIT Obszaru Sprzedaż wraz z istotnymi czynnikami wpływającymi na zmianę r/r.

Rysunek nr 32. Wynik EBIT Obszaru Sprzedaż

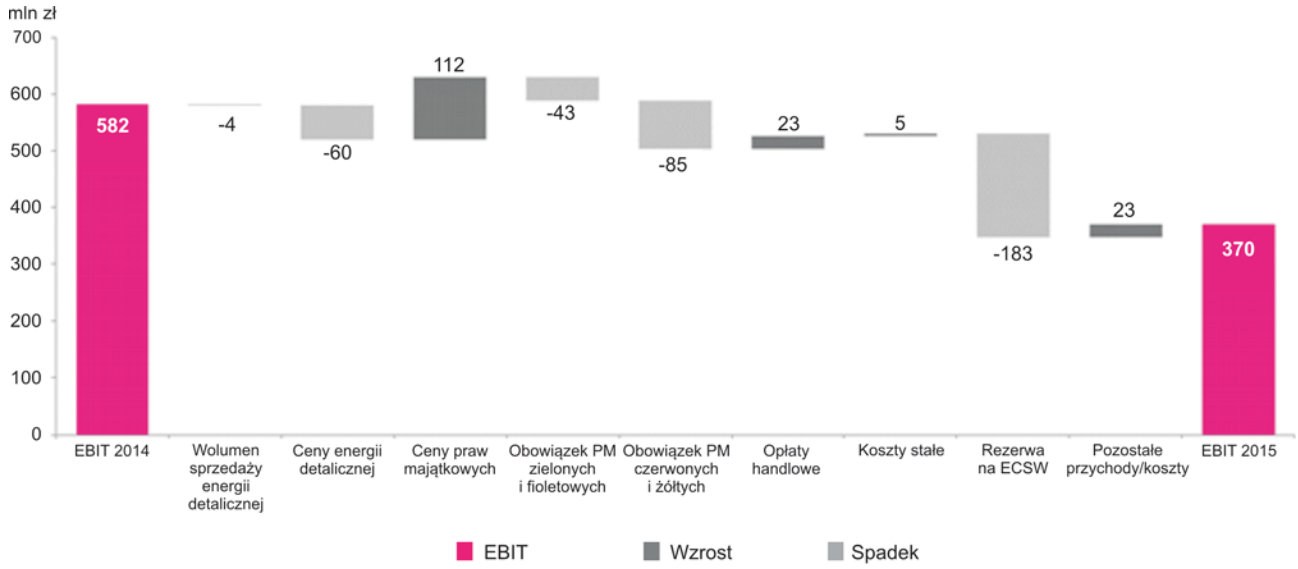

Strategia i priorytety strategiczne

Priorytetem strategicznym Obszaru Sprzedaż jest maksymalizacja masy marży ze sprzedaży energii elektrycznej przy optymalizacji poziomu kosztów własnych. Najważniejszymi zadaniami Obszaru Sprzedaż są: utrzymanie najbardziej rentownych klientów, stworzenie kanałów do pozyskiwania nowych klientów oraz budowa efektywnej organizacji sprzedażowej.

Podstawowym i bezpośrednim narzędziem spółki sprzedażowej, służącym do generowania marży jest odpowiednie kształtowanie cen końcowych, z wyłączeniem cen sprzedaży w taryfie G (tj. w segmencie gospodarstw domowych), dla której wciąż istnieje obowiązek zatwierdzania cen przez Prezesa URE. Spółka kształtuje ceny detaliczne na podstawie kosztów związanych ze sprzedażą energii oraz przy uwzględnieniu ryzyka związanego z odejściem klientów i brakiem możliwości pozyskania nowych. Obszar Sprzedaż optymalizuje wyniki działalności poprzez maksymalizację masy marży ze sprzedaży energii elektrycznej i innych usług, przy jednoczesnym zarządzaniu portfelem zakupowym i kosztami Obszaru.

Perspektywy rozwoju

W obszarze sprzedaży wzrasta konkurencja podmiotów sprzedających energię elektryczną, co prowadzi do erozji marży. Dodatkowym czynnikiem mogącym wpływać na obniżenie marż jest sytuacja na hurtowym rynku energii.

Hurtowy rynek energii charakteryzuje się bardzo dużą zmiennością cen, co stanowi zarówno zagrożenie, jak i szansę dla prowadzenia działalności sprzedażowej. Zagrożenie związane jest z ograniczonymi możliwościami wdrożenia podwyżki cen dla klientów końcowych w przypadku wzrostu cen hurtowych energii. Dodatkowo ograniczony jest wolumen, który nie może być objęty zmianą ceny ze względu na umowy zawarte z klientami na czas określony, po ustalonej z góry stałej cenie.

Odczuwalny wpływ na operacyjne działania przedsiębiorstw energetycznych związany jest z postępującą liberalizacją polskiego rynku energii. Przewidywane jest docelowo uwolnienie cen taryfy G. Zwolnienie z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia wyzwoli działania konkurencyjne w segmencie gospodarstw domowych, który posiada bardzo duży potencjał do realizacji masy marży.

Poza konkurencją stymulowaną przez organy regulacyjne, rozwija się także konkurencja pomiędzy koncernami energetycznymi w obszarze produktowym i marketingowym. W 2014 r. Grupa Kapitałowa TAURON uzyskała możliwość równoległego oferowania Klientom biznesowym produktów z zakresu energii elektrycznej i gazu ziemnego. Trwają prace nad przedsięwzięciami polegającymi na łączeniu ofert sprzedaży energii elektrycznej z innymi dostawcami mediów.

2.4.5. Obszar Pozostałe

Poniższa tabela przedstawia wyniki Obszaru Pozostałe w latach 2013–2015.

Tabela nr 14. Wyniki Obszaru Pozostałe*

Wyszczególnienie (tys. zł)	2015	2014	2013	Dynamika (2015/2014)	Zmiana (2015–2014)
Pozostałe					
Przychody ze sprzedaży	**927 953**	**870 035**	**802 795**	**106,7%**	**57 918**
usługi obsługi klienta, rachunkowości i IT	*581 050*	*604 118*	*486 247*	*96,2%*	*(23 068)*
energia elektryczna i prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej	*73 927*	*168 592*	*217 999*	*43,8%*	*(94 665)*
biomasa	*171 326*			*–*	*171 326*
kruszywa	*89 102*	*91 214*	*91 037*	*97,7%*	*(2 112)*
pozostałe przychody	*12 548*	*6 111*	*7 512*	*205,3%*	*6 437*
Zysk operacyjny	**32 596**	**56 593**	**37 653**	**57,6%**	**(23 997)**
Amortyzacja i odpisy	67 724	49 622	25 115	136,5%	18 102
EBITDA	**100 320**	**106 215**	**62 768**	**94,4%**	**(5 895)**

** Okres trzyletni prezentowany jest ze względu na przejrzystość informacji. Przybliżony (z uwagi na istotne zmiany w organizacji Segmentów Operacyjnych w porównaniu do okresu przed 2012 r.) obraz wyników w okresie pięcioletnim został zaprezentowany w pkt 4.7. niniejszego sprawozdania.*

Osiągnięte w 2015 r. przychody Obszaru Pozostałe wzrosły o ok. 6,7% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego, czego głównych przyczyn należy upatrywać w ujęciu od 1 stycznia 2015 r. danych finansowych spółki Biomasa GT, wskutek wzrostu jej obrotów i poziomu istotności w Grupie Kapitałowej TAURON.

Niższe wyniki Obszaru Pozostałe r/r są efektem zrealizowania niższego wolumenu sprzedaży praw majątkowych oraz energii elektrycznej, a także uzyskania niższej marży na głównych, zaprezentowanych w powyższej tabeli, produktach. Wzrost kosztów prowadzonej działalności Obszaru wynika z ujęcia kosztów związanych z handlem biomasą, co nie miało miejsca w analogicznym okresie ubiegłego roku ubiegłego.

Spadek przychodów ze sprzedaży usług obsługi klienta, rachunkowości oraz IT jest wynikiem ograniczenia zleceń dodatkowych na skutek mniejszego zapotrzebowania spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Istotny wpływ na poziom przychodów (rozliczanych w formule „koszt plus") miało też obniżenie kosztów działalności, głównie w wyniku wdrożonego Programu Poprawy Efektywności. W związku z powyższym każde działanie spółki TAURON Obsługa Klienta, mające na celu obniżenie kosztów, będzie miało bezpośredni wpływ na obniżenie przychodów, przy zachowaniu stałej marży.

Wynik operacyjny EBITDA Segmentu Pozostałe kształtował się na poziomie niższym aniżeli w 2014 r., na co miało wpływ zrealizowanie niższej marży i wolumenu sprzedaży praw majątkowych i energii elektrycznej. Relatywnie większy spadek wyniku EBIT jest spowodowany wyższą w 2015 r. amortyzacją, głównie majątku TAURON Obsługa Klienta, co ma związek z prowadzonymi inwestycjami.

Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Obszaru Pozostałe na lata 2013–2015.

Rysunek nr 33. Dane finansowe Obszaru Pozostałe za lata 2013–2015

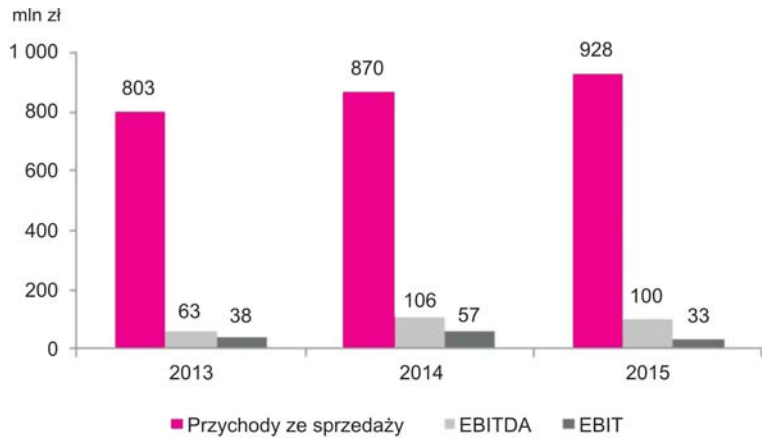

Strategia i priorytety strategiczne

Głównym celem TAURON Obsługa Klienta jest świadczenie na rzecz Obszarów Sprzedaż i Dystrybucja usług w zakresie kontaktów i rozliczeń z klientami na wysokim poziomie jakościowym i optymalnych kosztowo oraz na świadczeniu funkcji wsparcia Obszarom Grupy Kapitałowej TAURON. Obszar ujednolica i centralizuje procesy obsługi klienta, prowadząc do optymalizacji kosztów i poprawy jakości, zapewniając narzędzia i usługi umożliwiające wzrost biznesowy w Obszarze Sprzedaż. Obszar odpowiedzialny jest za efektywną centralizację funkcji wsparcia dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie rachunkowości i IT, co przyczyni się do wzrostu efektywności kosztowej całej Grupy Kapitałowej TAURON.

Główne inwestycje

W Obszarze Pozostałe wielkość nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2015 r. wyniosła ogółem 88 mln zł. Są to przede wszystkim nakłady na systemy informatyczne.

Perspektywy rozwoju

Rosnąca konkurencja na rynku energii wymaga podejmowania działań, które wpłyną na dalszą poprawę efektywności kosztowej i jakości świadczonych usług. Działania Obsługi Klienta, poprzez profesjonalną i sprawną obsługę klientów oraz dostosowanie narzędzi informatycznych do potrzeb biznesowych, będą istotnie wpływały na rozwój Obszaru Sprzedaż. Aktualne trendy rynkowe wyraźnie wskazują na przenoszenie obsługi klienta do kanałów alternatywnych. Rozwój obsługi online, wzrost wykorzystania internetu i technologii mobilnych systematycznie wzrasta, co wymusza ciągłe dostosowywanie jakości obsługi do wymagań i oczekiwań klientów. Obszar Obsługa Klienta centralizuje w jednym podmiocie funkcje wspólne, poprawiając tym samym sprawność funkcjonowania i efektywność kosztową Grupy Kapitałowej TAURON.

2.5. Podstawowe produkty, towary i usługi

Poniższa tabela przedstawia wolumeny produkcji i sprzedaży w Grupie Kapitałowej TAURON za lata 2015–2013.

Tabela nr 15. Wolumeny produkcji i sprzedaży za lata 2015–2013

Lp.	Wolumeny produkcji i sprzedaży	J.m.	2015	2014	2013	Dynamika (2015/2014)
1.	Produkcja węgla handlowego	*mln Mg*	**4,91**	5,40	5,45	90,9%
2.	Wytwarzanie energii elektrycznej (produkcja netto)	*TWh*	**16,64**	15,37	19,39	108,3%
	w tym wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	*TWh*	**1,59**	1,79	1,38	88,8%
3.	Wytwarzanie ciepła	*PJ*	**11,51**	13,41	15,62	85,8%
4.	Dystrybucja energii elektrycznej	*TWh*	**49,20**	47,90	47,90	102,7%

Lp.	Wolumeny produkcji i sprzedaży	J.m.	2015	2014	2013	Dynamika (2015/2014)
5.	Sprzedaż detaliczna energii elektrycznej* (łącznie przez Obszary: Sprzedaż i Wytwarzanie)	*TWh*	**35,94**	36,43	41,30	98,7%
6.	Liczba klientów – Dystrybucja	*tys.*	**5 418**	5 378	5 334	100,7%

** Wolumen sprzedaży detalicznej za 2014 r. został zaprezentowany porównywalnie z 2015 r. w związku z reklasyfikacją umów niektórych odbiorców (ze sprzedaży detalicznej do sprzedaży hurtowej).*

2.6. Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia

2.6.1. Rynki zbytu

Obszar Wydobycie

Działająca w Obszarze Wydobycie spółka TAURON Wydobycie jest producentem węgla oferowanego do sprzedaży na rynku w sortymentach grubych, średnich oraz miałach energetycznych. W zależności od sortymentu węgiel posiada następujące parametry handlowe:

1) kaloryczność od 19 MJ/kg do 23 MJ/kg,
2) zawartość popiołu od 6% do 16%,
3) zawartość siarki od 1% do 1,4%.

TAURON Wydobycie prowadzi sprzedaż węgla w dwóch kierunkach:

1) sprzedaż miałów węglowych i mułów węglowych do elektrowni i elektrociepłowni,
2) sprzedaż sortymentów grubych, średnich oraz niewielkiej ilości miałów za pośrednictwem zorganizowanej w całym kraju sieci handlowej.

Sprzedaż węgla z TAURON Wydobycie realizowana jest głównie w południowej i centralnej Polsce, w szczególności w województwach: śląskim, małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim i dolnośląskim.

W 2015 r. sprzedaż węgla kamiennego przez TAURON Wydobycie wyniosła ok. 5,1 mln Mg, w tym 3,8 mln Mg (ok. 74%) do spółek z Segmentu Wytwarzanie. W porównaniu z 2014 r. oznacza to wzrost o ok. 4,3%, największy w obszarze miałów sprzedawanych do spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz sortymentów średnich sprzedawanych poza Grupę Kapitałową TAURON.

Wyższy poziom sprzedaży jest efektem wyższego zapotrzebowania na węgiel energetyczny ze strony spółek Grupy Kapitałowej TAURON, co było spowodowane wzrostem w 2015 r. wolumenu produkcji energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych.

Obszar Wytwarzanie

Podstawowa działalność Obszaru Wytwarzanie w ramach Grupy Kapitałowej TAURON obejmuje wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła, realizowane w:

1) elektrowniach i elektrociepłowniach opalanych węglem kamiennym oraz biomasą,
2) elektrowniach wodnych,
3) farmach wiatrowych.

Ponadto działalność Obszaru Wytwarzanie obejmuje obrót, dystrybucję i przesył ciepła.

Łączna moc elektryczna zainstalowana jednostek wytwórczych Obszaru Wytwarzanie wyniosła na koniec 2015 r. 5,1 GW_e mocy elektrycznej i 2,5 GW_t mocy cieplnej.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę mocy elektrycznej zainstalowanej Segmentu Wytwarzanie według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2014 r.

Rysunek nr 34. Struktura mocy elektrycznej zainstalowanej Segmentu Wytwarzanie według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2014 r.

W 2015 r. Obszar Wytwarzanie wyprodukował ok. 16,6 TWh energii elektrycznej netto (w tym z OZE 1,6 TWh), tj. o ok. 8% więcej w stosunku do 2014 r., w którym produkcja energii elektrycznej netto wyniosła ok. 15,4 TWh (w tym z OZE 1,8 TWh). Sprzedaż energii elektrycznej z własnej produkcji razem z energią zakupioną do obrotu wyniosła w 2015 r. ok. 21,6 TWh, co oznacza wzrost w stosunku do 2014 r. o ok. 32%. Jest to przede wszystkim pochodna wyższej, w stosunku do roku ubiegłego, odsprzedaży energii zakupionej (4,8 TWh w 2015 r.; 0,9 TWh w 2014 r.).

Wyższa produkcja energii elektrycznej to pochodna przyjętej strategii handlowej oraz sprzyjających warunków wietrznych (z kolei niekorzystne pod względem hydrologicznym warunki wpłynęły na niższy poziom produkcji elektrowni wodnych). Korzystne były również trendy na rynku energii elektrycznej – w stosunku do ubiegłego roku miał miejsce wzrost krajowego zużycia energii o 1,7%, przy równoczesnym wzroście produkcji energii elektrycznej ogółem o 3,32% i wzroście produkcji z elektrowni bazujących na węglu kamiennym o 1,99%.

W 2015 r. wytworzona przez Obszar Wytwarzanie energia elektryczna została sprzedana przede wszystkim do Obszaru Sprzedaż Grupy Kapitałowej TAURON (77%), jak również do odbiorców zewnętrznych, w tym odbiorców końcowych. W 2015 r. istotnie niższy, w stosunku do 2014 r., był udział sprzedaży energii na rynku bilansującym.

Sprzedaż ciepła Obszaru Wytwarzanie w 2015 r. wyniosła 15,9 PJ i była o ok. 7,8% niższa w stosunku do analogicznego okresu 2014 r., co wynika z uwzględnienia w 2014 r. sprzedaży ciepła przez jednostki wydzielone do TAMEH POLSKA (przy doprowadzeniu do porównywalności miał miejsce wzrost sprzedaży ciepła o ok. 3%, co wynikało z niższej średniej temperatury r/r). Udział sprzedaży ciepła wytwarzanego w źródłach własnych w łącznej wielkości sprzedaży ciepła wynosił w 2015 r. ok. 62%.

Ponadto Obszar Wytwarzanie uzyskuje świadectwa pochodzenia z tytułu produkcji energii elektrycznej z OZE oraz w kogeneracji, które są następnie nabywane przez spółki Obszaru Sprzedaż i przedstawiane Prezesowi URE do umorzenia.

Obszar Dystrybucja

Spółka TAURON Dystrybucja pełni, na podstawie decyzji Prezesa URE, funkcję OSD. Obszar Dystrybucja obsługuje ok. 5 418 tys. odbiorców końcowych.

Segment Dystrybucja obejmuje swoją działalnością obszar o powierzchni ok. 57 tys. km^2, położony głównie w województwach: dolnośląskim, małopolskim, opolskim i śląskim, a ponadto w województwach: łódzkim, podkarpackim i świętokrzyskim. Funkcje operacyjne realizuje 11 oddziałów zlokalizowanych w Bielsku-Białej, Będzinie, Częstochowie, Gliwicach, Jeleniej Górze, Krakowie, Legnicy, Opolu, Tarnowie, Wałbrzychu i Wrocławiu.

W 2015 r. wolumen sprzedaży usług dystrybucyjnych energii elektrycznej wyniósł 49,2 TWh, czyli wzrósł w stosunku do 2014 r. o ok. 2,7%.

W wolumenie dostawy usług dystrybucyjnych 95,5% stanowi sprzedaż odbiorcom taryfowym w zakresie poszczególnych poziomów napięć: wysokiego (grupa A), średniego (grupa B) i niskiego (C, G, R). Całkowita wielkość energii elektrycznej dostarczonej odbiorcom taryfowym w 2015 r., w ramach sprzedaży usług dystrybucyjnych, przyłączonym do sieci TAURON Dystrybucja, wynosiła 47 TWh (z doszacowaniem) i była wyższa w porównaniu do 2014 r. o ok. 1,37 TWh, tj. o 3%.

Poniższy rysunek przedstawia dystrybucję energii elektrycznej według grup taryfowych w 2015 r. (w stosunku do 2014 r. struktura nie zmieniła się).

Rysunek nr 35. Dystrybucja energii elektrycznej według grup taryfowych [MWh]

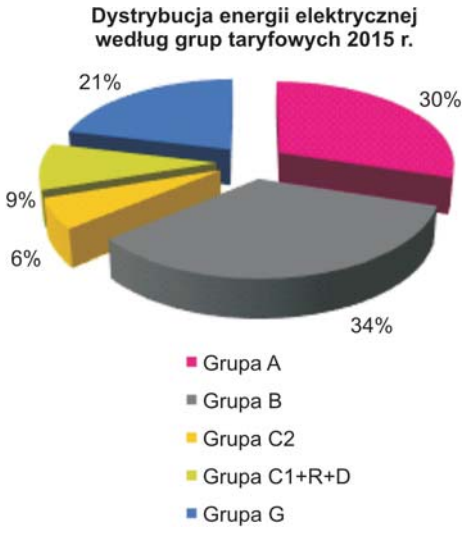

Sprzedaż usług dystrybucji realizowana jest na podstawie zawartych z odbiorcami umów kompleksowych oraz umów o świadczenie usług dystrybucji. Pierwszy typ umowy obejmuje zarówno sprzedaż energii elektrycznej przez spółki Obszaru Sprzedaż, jak też dostawy tej energii przez spółkę pełniącą funkcję OSD. Drugi typ umowy reguluje wyłącznie dostawy energii elektrycznej przez spółkę pełniącą funkcję OSD. W przypadku tego rodzaju umów zakup energii elektrycznej uregulowany jest w odrębnych umowach sprzedaży energii elektrycznej zawartych przez odbiorcę z wybranym przez niego sprzedawcą.

Udział wartości sprzedaży usług dystrybucji w ramach umów kompleksowych w łącznej wartości sprzedaży usług dystrybucji do odbiorców końcowych w 2015 r. wyniósł ok. 57%, natomiast wolumen dostaw w łącznym wolumenie dostaw do odbiorców końcowych wyniósł ok. 39%.

Obszar Sprzedaż

Obszar Sprzedaż obejmuje działalność w zakresie sprzedaży detalicznej energii elektrycznej oraz działalność w zakresie handlu hurtowego energią elektryczną i pozostałymi produktami rynku energetycznego. Działalność w zakresie sprzedaży detalicznej obejmuje sprzedaż energii elektrycznej do klientów końcowych, w tym również do klientów kluczowych. Natomiast działalność w zakresie handlu hurtowego obejmuje głównie sprzedaż hurtową energii elektrycznej, obrót i zarządzanie uprawnieniami do emisji CO_2, prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej oraz gazem ziemnym.

W 2015 r. Obszar Sprzedaż działał w otoczeniu rynkowym, gdzie poziom konkurencyjności w poszczególnych segmentach nie zmienił się znacząco w porównaniu do lat poprzednich. W 2015 r. rynek gospodarstw domowych (klient indywidualny) nadal, mimo zapowiedzi uwolnienia, pozostawał objęty obowiązkiem zatwierdzania cen sprzedaży energii elektrycznej przez Prezesa URE.

Według danych URE, od połowy 2007 r. do końca 2015 r., tj. od początku okresu liberalizacji rynku energii, odnotowano ok. 391 tys. gospodarstw domowych oraz ok. 159 tys. podmiotów instytucjonalnych, które zmieniły sprzedawcę energii elektrycznej.

W segmencie instytucji i podmiotów gospodarczych (klient biznesowy), gdzie konkurencja jest duża, a firmy już od kilku lat korzystają z uwolnienia cen energii elektrycznej, postęp liberalizacji spowodował, że coraz lepiej uświadomiony klient biznesowy oczekuje konkurencyjnych rozwiązań. Wzmożona aktywność sprzedażowa firm energetycznych wywiera coraz większą presję cenową. Pojawiły się też nowe podmioty konkurujące o klienta, a przejrzystość mechanizmów rynku energii jest już koniecznością w działaniach na tym rynku, gdyż klienci biznesowi coraz chętniej korzystają z możliwości zmiany sprzedawcy. Duży potencjał upatrywany jest w segmencie gospodarstw domowych, w którym ilość zmian sprzedawcy stanowi niewielki odsetek.

W 2015 r. zmiany sprzedawcy dokonało ponad 139 tys. odbiorców energii elektrycznej (w tym: ok. 36 tys. podmiotów instytucjonalnych oraz ok. 104 tys. gospodarstw domowych). W 2015 r. dynamika zmian w przypadku gospodarstw domowych wyniosła 68%, a w przypadku podmiotów instytucjonalnych 119%.

W 2015 r. sprzedaż detaliczna energii elektrycznej dokonana przez Obszar Sprzedaż na rzecz ok. 5,3 mln klientów wyniosła ok. 35,9 TWh, czyli 99,5% poziomu osiągniętego w 2014 r., w którym sprzedaż wyniosła ok. 36,1 TWh (dane 2014 r. przedstawione porównywalnie do 2015 r.). Zmniejszenie wolumenu sprzedaży jest głównie wynikiem

spowolnienia tempa ekspansji na terenie zewnętrznym, głównie z uwagi na agresywną politykę cenową spółek konkurencyjnych, mających na celu przejęcie klientów z portfela spółek sprzedażowych Grupy Kapitałowej TAURON (głównie klienci segmentu MSP oraz średni klienci segmentu biznesowego).

Stosowana przez Grupę Kapitałową TAURON segmentacja klientów (klienci strategiczni, biznesowi i masowi), uzależniona od wielkości zużywanej energii elektrycznej, ma na celu dostosowanie oferty produktowej, kanałów sprzedażowych i komunikacji marketingowej do oczekiwań występujących w danym segmencie klientów.

Poniższa tabela prezentuje kategorie klientów końcowych Grupy Kapitałowej TAURON wynikające ze stosowanej segmentacji i specyfiki prowadzonej przez nich działalności.

Tabela nr 16. Kategorie klientów końcowych Grupy Kapitałowej TAURON

Lp.	Grupa klientów	Opis klientów
1.	Klienci strategiczni	Klienci o rocznym potencjale zużycia energii nie mniejszym niż 40 GWh lub będący strategicznymi partnerami biznesowymi Grupy Kapitałowej TAURON, tj. podmioty głównie z sektora przemysłu ciężkiego, między innymi: hutniczego, chemicznego, wydobywczego, samochodowego
2.	Klienci biznesowi	Klienci o rocznym potencjale zużycia powyżej 250 MWh (nie będący konsumentami) lub dokonujący zakupu energii w oparciu o przepisy *Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*, tj. podmioty z pozostałych sektorów przemysłu, wytwórcy sprzętu, odbiorcy z przemysłu spożywczego, sektora publicznego, przemysłu budowlanego oraz sektora usług komunalnych
3.	Klienci masowi – małe i średnie przedsiębiorstwa	Klienci zajmujący się działalnością sprzedażową, usługową, bankową, gastronomiczną oraz drobni przedsiębiorcy
4.	Klienci masowi – gospodarstwa domowe	Gospodarstwa domowe

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat ilości sprzedanej w 2015 r. energii elektrycznej przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON prowadzące działalność w zakresie sprzedaży energii elektrycznej do klientów oraz liczby klientów, w rozbiciu na poszczególne ich segmenty.

Tabela nr 17. Ilość sprzedanej energii elektrycznej detalicznej przez Obszar Sprzedaż oraz liczba klientów w 2015 r.

Lp.	Rodzaj klientów	Ilość sprzedanej energii elektrycznej (w TWh)	Liczba klientów (w tys.)
1.	Klienci strategiczni	9,4	0,1
2.	Klienci biznesowi	11,3	133
3.	Klienci masowi, w tym:	11,8	5 115
	gospodarstwa domowe	*9,6*	*4 822*
4.	Sprzedaż do TAURON Dystrybucja na pokrycie różnic bilansowych	3,3	0,001
5.	Pozostałe (eksport, potrzeby własne)	0,1	
	Obszar Sprzedaż	**35,9**	**5 248**

Proces postępującej liberalizacji i związana z tym rosnąca świadomość w zakresie mechanizmów funkcjonowania rynku energii po stronie klientów ma swoje odzwierciedlenie w stopniu lojalizacji poszczególnych segmentów nabywców. Efektem tej sytuacji są działania z zakresu ochrony własnej bazy klientów przed działaniami konkurencji, poprzez wprowadzenie umów lojalizujących. Na najbardziej zaawansowanym poziomie tego procesu są klienci z segmentu biznesowego Grupy Kapitałowej TAURON, gdzie ok. 95% wolumenu zawartych umów jest efektem indywidualnie negocjowanych warunków handlowych.

W 2015 r. oferta sprzedażowa spółki TAURON Sprzedaż dla segmentu biznesowego obejmowała dwa media – energię elektryczną i paliwo gazowe. Ze względu na świadomość klientów w zakresie mechanizmów rynku energii oraz nabyte umiejętności korzystania z tych mechanizmów, TAURON Sprzedaż skoncentrował swoje działania w obronie posiadanej bazy klienckiej. W szczególności kontynuowano działania ukierunkowane na budowanie lojalności klientów. Uznano, że szczególny nacisk zostanie położony na budowę oferty spełniającej oczekiwania klientów. Klientom zaoferowano do wyboru szereg produktów uwzględniających ich potrzeby oraz specyfikę poboru energii elektrycznej, wśród nich produkty ekologiczne, giełdowe i techniczne.

Rozbudowując ofertę w rozwijającym się obszarze sprzedaży paliwa gazowego wprowadzono produkt *TAURON Gaz Giełda* zbudowany w oparciu o ceny rynkowe wyznaczane na podstawie notowań indeksów Rynku Terminowego Towarowego TGE. Ponadto, w celu intensyfikacji kontraktacji energii elektrycznej i gazu, w czerwcu wprowadzono produkt *TAURON Multipakiet*, który zapewnia jednoczesną kontraktację klientów w zakresie obu mediów w trakcie jednych negocjacji biznesowych.

W 2015 r. kontynuowany był proces migrowania klientów segmentu masowego (klienci indywidualni oraz małe i średnie przedsiębiorstwa) z obszaru taryfowego do produktowego. Na koniec 2015 r. do ok. 29% klientów z tego segmentu Grupa Kapitałowa TAURON sprzedawała energię na podstawie umów gwarantujących warunki handlowe w ustalonym okresie (umowy lojalizujące), a 71% klientów kupowało energię po cenach taryfowych.

Kluczowym elementem oferty handlowej dla klientów masowych w 2015 r. był produkt łączony *Elektryk* oparty o funkcjonalność assistance, z którego skorzystało ponad 380 tys. klientów. W ramach produktów opartych o assistance wprowadzono także produkt *Serwisant*, z oferty tej skorzystało ok 25 tys. klientów. W ramach kampanii *TAURON to więcej niż prąd* TAURON Sprzedaż prowadził w 2015 r. sprzedaż gazu dla klientów rynku masowego.

Produkty te będą stanowiły podstawę oferty także w 2016 r. Duży wpływ na organizację procesów sprzedażowych i obsługowych w 2015 r. miały zmiany wprowadzone w prawie konsumenckim. Wszystkie działania sprzedażowe w 2015 r. były prowadzone z intencją utrzymywania oczekiwanego poziomu marż sprzedażowych oraz budowania potencjału do sprzedaży innych usług i produktów dodatkowych w latach kolejnych.

2.6.2. Źródła zaopatrzenia – paliwa

Węgiel

W 2015 r. kontynuowany był zakup węgla przez TAURON na potrzeby TAURON Wytwarzanie, TAURON Ciepło oraz TAMEH POLSKA, na podstawie umów wieloletnich i rocznych. W 2015 r. ok. 42% obecnego zapotrzebowania Grupy Kapitałowej TAURON na paliwo do produkcji energii elektrycznej i ciepła zostało zaspokojone węglem kamiennym z własnych zakładów górniczych. Pozostała część zapotrzebowania została pokryta ze źródeł zewnętrznych, w których największy udział (ok. 37,4% zapotrzebowania) miała Kompania Węglowa.

Biomasa

Dla zapewnienia dostaw paliwa na potrzeby wytwarzania energii elektrycznej i ciepła przez jednostki wykorzystujące w procesie technologicznym biomasę jako paliwo, Spółka pozyskiwała biomasę w ramach wieloletnich umów oraz umowy ramowej zawartej ze spółką Biomasa GT na zakup biomasy od krajowych producentów i dostawców. Przedmiotowe umowy, obowiązujące do 31 sierpnia 2015 r., uwzględniały zakup biomasy do procesu współspalania oraz na potrzeby jednostek dedykowanych zasilanych w 100% biomasą. Od 1 września 2015 r. całość procesu związanego z zakupem i sprzedażą biomasy przejęła spółka Biomasa GT.

Do procesu współspalania zakupiono w 2015 r. łącznie ok. 824 tys. Mg biomasy leśnej oraz agro. W związku z niskimi cenami świadectw pochodzenia energii elektrycznej występującymi w 2015 r. oraz wysokim poziomem cen biomasy agro, nastąpił znaczący spadek produkcji energii elektrycznej i ciepła generowanych w jednostkach współspalających biomasę.

Gaz

Zakupy paliw – Gaz

TAURON w 2015 r. kontynuował dostawy gazu wysokometanowego do Oddziału Elektrownia Stalowa Wola w Stalowej Woli – Elektrowni Stalowa Wola (TAURON Wytwarzanie) oraz do Zakładu Wytwarzania Bielsko-Biała – Zespołu Elektrociepłowni Bielsko-Biała EC1 (TAURON Ciepło) poprzez spółkę TAURON Sprzedaż. Dostarczany gaz kupowany był w ramach umów bilateralnych oraz transakcji giełdowych zawartych na TGE.

Sprzedaż gazu do klientów końcowych

W 2015 r. Grupa Kapitałowa TAURON kontynuowała rozwój sprzedaży gazu wysokometanowego do klientów końcowych (biznesowych i masowych). Sprzedaż ta odbywała się poprzez spółkę TAURON Sprzedaż.

Zabezpieczenie dostaw gazu do klientów końcowych opierało się o handel na europejskich giełdach gazu (w tym w znacznej mierze na rynku gazu prowadzonym na TGE), a także o kontrakty typu OTC.

Wartość sprzedaży na rynku krajowym i zagranicznym

Działalność Grupy Kapitałowej TAURON w przeważającym zakresie prowadzona jest na rynku polskim, gdzie wartość sprzedaży w latach 2015 i 2014, po wyłączeniu sprzedaży wewnątrzgrupowej, wyniosła odpowiednio 17 905 468 tys. zł i 18 090 026 tys. zł.

Wartość sprzedaży na rzecz klientów zagranicznych w latach 2015 i 2014, po wyłączeniu sprzedaży wewnątrzgrupowej, wyniosła odpowiednio 469 756 tys. zł i 487 453 tys. zł.

2.7. Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Kapitałowej TAURON mające znaczący wpływ na działalność

Do ważniejszych zdarzeń mających znaczący wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON, które wystąpiły w roku obrotowym 2015, jak również miały miejsce do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania, należą:

Ważniejsze zdarzenia korporacyjne w 2015 r.

Wypłata dywidendy

W dniu 16 marca 2015 r. Zarząd Spółki podjął decyzję dotyczącą rekomendacji Zwyczajnemu WZ Spółki wysokości wypłaty dywidendy dla akcjonariuszy Spółki w kwocie 262 882 409,10 zł z zysku netto osiągniętego w roku obrotowym 2014, co oznacza, że na jedną akcję przypadało 0,15 zł. Jednocześnie Zarząd wskazał, iż rekomendacja będzie przedmiotem oceny Rady Nadzorczej Spółki. Równocześnie Zarząd postanowił przedłożyć Zwyczajnemu WZ Spółki rekomendację ustalającą:

1) dzień dywidendy na dzień 22 lipca 2015 r.,
2) termin wypłaty dywidendy na dzień 12 sierpnia 2015 r.

Rekomendacja Zarządu dotycząca wysokości wypłaty dywidendy dla akcjonariuszy Spółki została sporządzona po uwzględnieniu aktualnego planu rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON, obejmującego realizację przyjętego programu inwestycyjnego, który wymaga znacznych środków finansowych przekraczających bieżące przepływy z działalności operacyjnej Grupy Kapitałowej TAURON. Pozostawione w Spółce środki pieniężne będą w całości przeznaczane na realizację inwestycji, obniżając jednocześnie zapotrzebowanie na dalsze finansowanie, tym samym ograniczając wzrost poziomu wskaźnika zadłużenia.

W dniu 23 marca 2015 r. Rada Nadzorcza pozytywnie oceniła ww. rekomendację Zarządu dotyczącą dywidendy.

W dniu 23 kwietnia 2015 r. Zwyczajne WZ Spółki podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2014, określenia kwoty przeznaczonej na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy oraz ustalenia dnia dywidendy i dnia wypłaty dywidendy.

Zgodnie z ww. uchwałą, Zwyczajne WZ przeznaczyło na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy z zysku netto za rok obrotowy 2014 kwotę 262 882 409,10 zł, co oznacza, że kwota dywidendy przypadająca na jedną akcję wynosi 0,15 zł. Jednocześnie Zwyczajne WZ ustaliło termin prawa do dywidendy na dzień 22 lipca 2015 r. (dzień dywidendy) oraz termin wypłaty dywidendy na dzień 12 sierpnia 2015 r. (dzień wypłaty dywidendy).

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 6/2015 z dnia 16 marca 2015 r., nr 8/2015 z dnia 23 marca 2015 r., nr 9/2015-10/2015 z dnia 26 marca 2015 r., nr 13/2015 z dnia 23 kwietnia 2015 r. oraz nr 14/2015 z dnia 24 kwietnia 2015 r.

Zmiany w składzie osobowym Zarządu

Zmiany w składzie osobowym Zarządu dokonane w 2015 r. oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania zostały opisane w pkt 6.11.1. niniejszego sprawozdania.

O zmianach w składzie osobowym Zarządu Spółka informowała w raportach bieżących: nr 27/2015 z dnia 1 października 2015 r., nr 32/2015 z dnia 10 października 2015 r., nr 57/2015 z dnia 8 grudnia 2015 r., nr 2/2016 z dnia 8 stycznia 2016 r. oraz nr 5/2016 z dnia 29 stycznia 2016 r.

Zmiany w składzie osobowym Rady Nadzorczej

Zmiany w składzie osobowym Rady Nadzorczej dokonane w 2015 r. zostały opisane w pkt 6.11.2. niniejszego sprawozdania.

O zmianach w składzie osobowym Rady Nadzorczej Spółka informowała w raportach bieżących: nr 20/2015 i nr 21/2015 z dnia 7 sierpnia 2015 r., nr 22/2015 i nr 23/2015 z dnia 12 sierpnia 2015 r., nr 30/2015 z dnia 6 października 2015 r., nr 51/2015 i 52/2015 z dnia 3 grudnia 2015 r. oraz nr 55/2015 z dnia 8 grudnia 2015 r.

Zwołanie Nadzwyczajnego WZ TAURON w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego i rozszerzenia składu Rady Nadzorczej

W dniu 13 października 2015 r. Zarząd TAURON, działając na podstawie art. 398, art. 399 § 1 oraz art. 402^1 Ksh oraz § 30 ust. 1 Statutu Spółki, zwołał Nadzwyczajne WZ Spółki na dzień 9 listopada 2015 r.

Porządek obrad Nadzwyczajnego WZ obejmował między innymi podjęcie uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji akcji niemych imiennych uprzywilejowanych serii C, pozbawienia dotychczasowych akcjonariuszy w całości prawa poboru akcji serii C oraz zmiany Statutu Spółki.

Zgodnie z treścią projektu uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji akcji niemych imiennych uprzywilejowanych serii C [...] kapitał zakładowy Spółki miał zostać podwyższony o kwotę 400 mln zł poprzez emisję 80 mln nowych akcji serii C o wartości nominalnej 5 zł każda, które miały być akcjami imiennymi niemymi (z wyłączonym prawem głosu) uprzywilejowanymi w zakresie dywidendy. Emisja Akcji Serii C nastąpić miała w formie subskrypcji prywatnej w rozumieniu art. 431 § 2 pkt 1 Ksh poprzez złożenie przez Spółkę akcjonariuszowi Skarbowi Państwa oferty objęcia Akcji Serii C oraz przyjęcie przez akcjonariusza Skarb Państwa oferty objęcia Akcji Serii C. Wkłady na poczet podwyższenia kapitału zakładowego Spółki miały być wniesione do Spółki przez akcjonariusza Skarb Państwa w formie aportu w postaci akcji spółki będącej przedmiotem publicznego obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW.

W dokumentacji na WZ przedstawiono umotywowanie zamierzonej transakcji i uzasadnienie podwyższenia kapitału zakładowego, które zostało również opublikowane w raporcie bieżącym nr 34/2015 z dnia 13 października 2015 r.

Ponadto w porządku obrad WZ przewidziano podjęcie uchwały w sprawie ustalenia liczby członków Rady Nadzorczej Spółki oraz wybory uzupełniające do składu Rady Nadzorczej Spółki.

W dniu 22 października 2015 r. Zarząd TAURON otrzymał pismo z Ministerstwa Skarbu Państwa z informacją, iż Rada Ministrów w dniu 20 października 2015 r. przyjęła wniosek Ministra Skarbu Państwa o wyrażenie zgody przez Radę Ministrów na zbycie w trybie innym niż określony w art. 33 ust. 1 *ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji*, poprzez wniesienie do TAURON części akcji spółki PKO BP S.A. (PKO BP), należących do Skarbu Państwa, stanowiących do 1,01% kapitału zakładowego, w zamian za objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym TAURON.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 34/2015 z dnia 13 października 2015 r. oraz nr 40/2015 dnia 22 października 2015 r. Treść projektów uchwał Nadzwyczajnego WZ została przekazana w raporcie bieżącym nr 35/2015 z dnia 13 października 2015 r. O zamiarze dokonania zmian w Statucie TAURON, Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 36/2015 z dnia 13 października 2015 r.

Niepodjęcie przez Nadzwyczajne WZ TAURON uchwały dotyczącej podwyższenia kapitału zakładowego

Nadzwyczajne WZ Spółki, zwołane na dzień 9 listopada 2015 r. i kontynuowane w dniu 8 grudnia 2015 r. po zarządzonych dwóch przerwach w obradach (do 23 listopada 2015 r. i do 8 grudnia 2015 r.), nie podjęło uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji akcji niemych imiennych uprzywilejowanych serii C, pozbawienia dotychczasowych akcjonariuszy w całości prawa poboru akcji serii C oraz zmiany Statutu Spółki. Podczas WZ żaden z akcjonariuszy nie wniósł sprzeciwu do protokołu obrad WZ.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 43/2015 i 44/2015 z dnia 9 listopada 2015 r., 46/2015 i 47/2015 z dnia 23 listopada 2015 r. oraz nr 53/2015 i 54/2015 z dnia 8 grudnia 2015 r.

Ważniejsze zdarzenia biznesowe w 2015 r.

Nabycie części aktywów KWK Brzeszcze

W dniu 16 stycznia 2015 r., w odpowiedzi na zapytanie Kompanii Węglowej i SRK o potencjalne nabycie od SRK całości lub części aktywów górniczych należących wówczas do Kompanii Węglowej, Zarząd TAURON wyraził wstępne zainteresowanie nabyciem całości lub części aktywów KWK Brzeszcze. Zaznaczono, że ostateczna decyzja w sprawie nabycia całości lub części aktywów KWK Brzeszcze będzie poprzedzona szczegółową analizą, w tym: ekonomiczną i techniczną, potwierdzającą możliwość efektywnego ekonomicznie wydobycia węgla.

W marcu 2015 r. zespół doradców technicznych i ekonomicznych powołanych do analizy aktywów KWK Brzeszcze, na podstawie przeprowadzonego I etapu analiz, zarekomendował ścieżkę nabycia tych aktywów zgodnie z wariantem zakładającym ich przejęcie od SRK. Zarząd TAURON kierunkowo zaaprobował przedmiotową rekomendację.

Do połowy maja kontynuowane były prace II etapu w zakresie kompleksowej analizy aspektów technicznych, geologicznych, prawnych oraz ekonomiczno-biznesowych. W ramach prac zespołu analizowane były również możliwości potencjalnej współpracy z partnerem finansowym lub infrastrukturalnym, w tym warunki takiej współpracy poparte przeprowadzonym badaniem rynku. Ponadto badaniu podlegała struktura transakcji w oparciu o spółkę celową (SPV), zakładająca brak konsolidacji zakupionych aktywów i tym samym eliminację ryzyka związanego

z potencjalnym pogorszeniem wskaźników finansowych Grupy Kapitałowej TAURON, a w szczególności wskaźnika dług netto/EBITDA.

W dniu 15 maja 2015 r., TAURON oraz SRK podpisały List Intencyjny dotyczący zamiaru podjęcia przez Strony współpracy w zakresie ewentualnego nabycia aktywów KWK Brzeszcze.

Zgodnie z treścią Listu Intencyjnego Strony wyraziły wolę podjęcia prac zmierzających do określenia aktywów KWK Brzeszcze, których potencjalnym nabyciem byłby zainteresowany TAURON, a następnie do ewentualnego dokonania czynności faktycznych i prawnych, których celem byłoby przygotowanie i przeprowadzenie transakcji ich nabycia. Należy podkreślić, że TAURON zainteresowany był nabyciem tylko tych aktywów, na bazie których możliwe byłoby zbudowanie nowego zakładu górniczego zdolnego do prowadzenia rentownej i efektywnej działalności gospodarczej w zakresie wydobywania węgla kamiennego i metanu ze złóż. Strony zadeklarowały również podjęcie ścisłej współpracy w kwestiach funkcjonowania operacyjnego KWK Brzeszcze w okresie przejściowym, tj. po przekazaniu kopalni do SRK, a przed ewentualnym nabyciem przez TAURON aktywów KWK Brzeszcze.

Warunkiem koniecznym dla nabycia przez TAURON aktywów KWK Brzeszcze było zrestrukturyzowanie kopalni w ramach SRK.

List Intencyjny został zawarty na czas określony do dnia 31 grudnia 2015 r. z możliwością przedłużenia.

W dniu 4 sierpnia 2015 r. Zarząd TAURON, w oparciu o wyniki przeprowadzonych analiz i rekomendacje doradców Spółki, wyraził zgodę na złożenie oferty nabycia części aktywów KWK Brzeszcze należących do SRK w trybie przetargu publicznego, na następujących warunkach brzegowych:

1. z uwagi na ryzyko zwrotu niedozwolonej pomocy publicznej oferta zostanie złożona tylko i wyłącznie w przypadku sprzedaży aktywów przez SRK w trybie przetargu publicznego,
2. oferta będzie opiewać na „symboliczną złotówkę”,
3. z uwagi na konieczność ujęcia przez Spółkę transakcji nabycia aktywów pozabilansowo, oferta zakupu aktywów zostanie złożona przez spółkę celową (SPV), do której przystąpią Partnerzy, w tym Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (MARR),
4. oferta będzie złożona pod warunkiem podpisania, przed jej złożeniem, przez Partnerów Porozumienia w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych wspólnej inwestycji, a następnie, przed dniem zawarcia przez SPV ostatecznej umowy nabycia aktywów, podpisania umowy łączącej wspólników SPV regulującej w szczególności kwestie wzajemnych zobowiązań wspólników,
5. z uwagi na występujące ryzyko biznesowe funkcjonowania aktywów i konieczność zapewnienia opłacalności tej inwestycji, SRK powinna zrealizować przed dniem zawarcia przez SPV ostatecznej umowy nabycia program restrukturyzacji aktywów obejmujący w szczególności:
    1) obniżenie poziomu zatrudnienia stałego do 828 etatów,
    2) zatrudnienie do 715 osób w formie outsourcingu,
    3) zmianę obecnego systemu wynagrodzeń na motywacyjny (ok. 5 tys. zł części stałej wynagrodzenia plus część zmienna zależna od osiąganych wyników finansowych),
    4) poniesienie wcześniej zaplanowanych, w związku z wydzieleniem aktywów, niezbędnych wydatków na system wentylacyjny.

Podstawą złożenia oferty nabycia aktywów są opinie i ekspertyzy doradców Spółki określające powyższe podstawowe założenia opłacalności projektu, jak również określające poziom nakładów inwestycyjnych na lata 2016–2018 w wysokości 253 mln zł oraz zakładające docelowy roczny poziom wydobycia wynoszący ok. 1,5 mln Mg od 2017 r.

O wstępnym zainteresowaniu zakupem aktywów KWK Brzeszcze Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 2/2015 z dnia 16 stycznia 2015 r. O podpisaniu listu intencyjnego z SRK Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 16/2015 z dnia 15 maja 2015 r., natomiast o określeniu warunków brzegowych Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 19/2015 z dnia 4 sierpnia 2015 r.

W dniu 10 września 2015 r., w związku z ogłoszeniem przez SRK postępowania na sprzedaż części aktywów KWK Brzeszcze i zawarciem porozumienia z MARR oraz z Zespołem Elektrowni Wodnych Niedzica S.A. (ZEW Niedzica) o ustaleniu podstawowych warunków brzegowych wspólnej inwestycji, złożona została oferta nabycia w postępowaniu ogłoszonym przez SRK.

Ofertę nabycia złożyła spółka celowa R S G, której w tym czasie jedynym wspólnikiem był TAURON. Zgodnie z podpisanym porozumieniem MARR i ZEW Niedzica zobowiązały się do objęcia udziałów w R S G, tak, aby struktura udziałowców R S G była następująca: TAURON – 40%, ZEW Niedzica – 40% i MARR – 20%, a kapitał zakładowy R S G wyniósł do 150 mln zł.

O złożeniu oferty Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 24/2015 z dnia 10 września 2015 r.

W dniu 24 września 2015 r., w nawiązaniu do porozumienia podpisanego przez TAURON, MARR i ZEW Niedzica, zawarto aneks, w którym strony postanowiły, że do spółki R S G może przystąpić kolejny wspólnik – FTF Columbus S.A. (FTF Columbus). Następstwem tego było zawarcie nowego porozumienia (term sheet) pomiędzy TAURON, MARR, ZEW Niedzica i FTF Columbus w sprawie ustalenia podstawowych warunków nabycia części aktywów KWK Brzeszcze od SRK oraz wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej przez spółkę celową.

Zgodnie z podpisanym Porozumieniem strony zobowiązały się do podwyższenia kapitału zakładowego R S G do łącznej wysokości 210 mln zł oraz objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym R S G, tak aby docelowa struktura udziałowców R S G była następująca: TAURON – udziały o łącznej wartości nominalnej 60 mln zł, ZEW Niedzica – udziały o łącznej wartości nominalnej 60 mln zł, FTF Columbus – udziały o łącznej wartości nominalnej 60 mln zł i MARR – udziały o łącznej wartości nominalnej 30 mln zł.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raportach bieżących: nr 25/2015 z dnia 24 września 2015 r. oraz nr 25/2015/K z dnia 25 września 2015 r.

W ramach prowadzonego postępowania we wrześniu odbyły się spotkania negocjacyjne z SRK, których głównym celem było przedstawienie stanowisk Stron dotyczących poszczególnych zagadnień będących przedmiotem postępowania i ustalenie treści przedwstępnej warunkowej umowy sprzedaży. Wstępnie zaplanowane na 21 września 2015 r. rozstrzygnięcie wyboru oferenta zostało przez SRK przesunięte na 30 września 2015 r.

Zgodnie z komunikatem SRK 30 września 2015 r. zawieszono bezterminowo rozmowy pomiędzy SRK a R S G dotyczące umowy na sprzedaż KWK Brzeszcze w związku z nieuzgodnieniem pomiędzy SRK a R S G treści przedwstępnej umowy, dotyczącej sprzedaży oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach.

W dniu 2 października 2015 r. Zarząd TAURON, uwzględniając stan zaawansowania prac związanych z realizowanym projektem mającym na celu nabycie oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach od SRK, zadeklarował wolę prowadzenia negocjacji w celu nabycia ww. aktywów.

Spółka informowała o powyższym w raporcie bieżącym nr 28/2015 z dnia 2 października 2015 r.

W dniu 8 października 2015 r. zawarte zostały porozumienia o rozwiązaniu porozumienia pomiędzy TAURON a MARR i ZEW Niedzica o ustaleniu podstawowych warunków nabycia części aktywów KWK Brzeszcze od SRK, o którym mowa w raporcie bieżącym nr 24/2015 oraz porozumienia (term sheet) pomiędzy TAURON a MARR, ZEW Niedzica i FTF Columbus w sprawie ustalenia podstawowych warunków nabycia części aktywów KWK Brzeszcze od SRK oraz wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej przez spółkę celową, o którym mowa w raporcie bieżącym nr 25/2015.

Strony porozumień podjęły decyzję o rezygnacji z dalszego wspólnego realizowania projektu nabycia ww. aktywów oraz zgodnie uznały, że rozwiązanie porozumień nie rodzi i nie będzie rodzić w przyszłości żadnych roszczeń którejkolwiek ze stron wobec pozostałych stron.

Równocześnie TAURON poinformował, iż spółka celowa R S G, której jedynym wspólnikiem był TAURON, będzie uczestniczyć w procesie negocjacyjnym mającym na celu nabycie części aktywów KWK Brzeszcze.

O rozwiązaniu porozumień Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 31/2015 z dnia 8 października 2015 r.

W dniu 15 października 2015 r., w wyniku wznowionych negocjacji prowadzonych w ramach postępowania na sprzedaż oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach, ogłoszonego przez SRK, uzgodniona została treść przedwstępnej warunkowej umowy sprzedaży aktywów.

Stronami przedwstępnej warunkowej umowy sprzedaży byli: SRK, jako Sprzedający i R S G sp. z o.o. jako Kupujący. Przedmiotem przedwstępnej warunkowej umowy sprzedaży były zobowiązania Stron do zawarcia umowy przyrzeczonej sprzedaży oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Cena nabycia Przedmiotu Sprzedaży wynosiła 1 zł.

Uzgodniony przez Strony projekt przedwstępnej warunkowej umowy sprzedaży zawierał następujące warunki zawieszające zawarcie Umowy Przyrzeczonej, które musiały ziścić się łącznie w terminie do dnia 24 grudnia 2015 r.:

1. Przedłożenie do Umowy Przyrzeczonej przez SRK zgody WZ SRK, na którym prawa głosu ze wszystkich akcji wykonywane są przez Ministra Skarbu Państwa.
2. Przedłożenie do Umowy Przyrzeczonej przez R S G:
    1) zgód odpowiednich organów R S G wynikających z przepisów Ksh i umowy spółki R S G oraz zgód odpowiednich organów TAURON,
    2) zgody Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji polegającej na nabyciu przez R S G Przedmiotu Sprzedaży,

3) decyzji Ministra Środowiska o przeniesieniu na rzecz R S G, z dniem nabycia Przedmiotu Sprzedaży, koncesji na wydobywanie węgla kamiennego i metanu, jako kopaliny towarzyszącej ze złoża „Brzeszcze" oraz innych decyzji z tym związanych.

Strony postanowiły także, że niezależnie od warunków wskazanych powyżej, zawarcie Umowy Przyrzeczonej nastąpi pod warunkiem zawieszającym w postaci zmniejszenia przez Kompanię Węglową ilości należącego do niej węgla kamiennego (ok. 600 tys. Mg), zeskładowanego na zwałach na nieruchomości wchodzącej w skład oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach, o co najmniej 100 tys. Mg w terminie do dnia poprzedzającego dzień zawarcia Umowy Przyrzeczonej, jednak nie później niż w terminie 45 dni od dnia zawarcia przedwstępnej warunkowej umowy sprzedaży (w zależności od tego, co nastąpi szybciej) i doręczenia R S G przez Kompanię Węglową harmonogramu całkowitego usunięcia w ciągu 6 miesięcy od dnia zawarcia Umowy Przyrzeczonej, węgla kamiennego ze zwału. Warunki zawieszające zostały zastrzeżone na korzyść Kupującego.

Strony uzgodniły, że Umowa Przyrzeczona zostanie zawarta do dnia 31 grudnia 2015 r.

Ponadto odstąpiono od części warunków brzegowych, określonych w raporcie bieżącym nr 19/2015. Przedwstępna warunkowa umowa sprzedaży nie określała wielkości zatrudnienia ani wysokości wynagrodzenia pracowników nabywanej zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Przejście pracowników do nowego pracodawcy miało nastąpić w trybie art. 23^1 Kodeksu pracy.

Strony ustaliły, że ze względu na konieczność prawidłowego i bezkolizyjnego prowadzenia przez Strony działalności, określą nie później niż do dnia zawarcia Umowy Przyrzeczonej, w odrębnej umowie, zasady współpracy Stron po nabyciu przez R S G Przedmiotu Sprzedaży, w szczególności zasady świadczenia usług wzajemnych w zakresie wentylacji zakładu górniczego w Brzeszczach. Umowa będzie obowiązywała do 31 grudnia 2018 r.

O uzgodnieniu treści przedwstępnej umowy Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 37/2015 z dnia 15 października 2015 r.

W dniu 19 października 2015 r. pomiędzy R S G oraz SRK została zawarta przedwstępna warunkowa umowa sprzedaży oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach.

Przedmiotem umowy są zobowiązania stron do zawarcia umowy sprzedaży oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach, jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa, w skład której wchodzą składniki materialne i niematerialne wykorzystywane do wydobycia, produkcji i zbywania węgla oraz metanu, a jej ważniejsze warunki zostały przedstawione w raporcie nr 37/2015.

Ponadto 19 października 2015 r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy R S G a organizacjami związkowymi działającymi w KWK Brzeszcze, zgodnie z którym R S G, jako kupujący zobowiązał się do kontynuowania dotychczas prowadzonej w ramach kopalni działalności gospodarczej, przy zachowaniu rachunku ekonomicznego. Przejście części załogi KWK Brzeszcze, tj. ok. 1500 pracowników do nowego pracodawcy nastąpi w trybie art. 23^1 Kodeksu pracy. Strony Porozumienia zobowiązały się do zawarcia nowego Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy wprowadzającego motywacyjny system wynagradzania pracowników uzależniony od osiąganych wyników spółki i poziomu realizacji zadań.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 38/2015 z dnia 19 października 2015 r.

W dniu 1 grudnia 2015 r. TAURON otrzymał decyzję Prezesa UOKiK z 27 listopada 2015 r. udzielającą bezwarunkowej zgody na dokonanie koncentracji polegającej na nabyciu przez Nowe Brzeszcze GT, tj. spółkę w 100% zależną od TAURON, poprzednio działającą pod firmą „R S G sp. z o.o.", części mienia SRK w postaci oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach, zgodnie w wnioskiem Nowe Brzeszcze GT.

Ponadto uzyskane zostały również zgody korporacyjne, tj. zgoda WZ SRK oraz zgody odpowiednich organów Nowe Brzeszcze GT i TAURON, wymagane do zawarcia umowy przyrzeczonej sprzedaży oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach, jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

Warunek zawieszający dotyczący zmniejszenia przez Kompanię Węglową ilości węgla kamiennego, zeskładowanego na zwałach na nieruchomości wchodzącej w skład oznaczonej części zakładu górniczego w Brzeszczach, został spełniony częściowo, co nie zagrażało zawarciu umowy przyrzeczonej. Wyżej wymieniony warunek został zastrzeżony na korzyść Nowe Brzeszcze GT.

Spółka Nowe Brzeszcze GT podjęła działania mające na celu uzyskanie decyzji Ministra Środowiska o przeniesieniu na rzecz Nowe Brzeszcze GT koncesji na wydobywanie węgla kamiennego i metanu, jako kopaliny towarzyszącej ze złoża „Brzeszcze" oraz innych decyzji z tym związanych.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 50/2015 z dnia 1 grudnia 2015 r.

W dniu 17 grudnia 2015 r. spółka Nowe Brzeszcze GT uzyskała decyzję Ministra Środowiska o przeniesieniu z dniem 31 grudnia 2015 r. na jej rzecz Koncesji nr 12/2004 z 23 września 2004 r. udzielonej Kompanii Węglowej, następnie przeniesionej na rzecz SRK, na wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej

ze złoża „Brzeszcze" położonego na terenie miasta i gminy Brzeszcze oraz gminy Oświęcim w województwie małopolskim oraz gminy Miedźna w województwie śląskim.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 60/2015 z dnia 17 grudnia 2015 r.

W dniu 31 grudnia 2015 r., pomiędzy spółką Nowe Brzeszcze GT oraz SRK zawarta została umowa sprzedaży oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach, jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

Umowa sprzedaży została zawarta w wykonaniu umowy przedwstępnej z dnia 19 października 2015 r. oraz na podstawie art. 8a ust. 4 *Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego*. Przedmiotem Umowy Sprzedaży było nabycie przez Nowe Brzeszcze GT oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach, jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa, w skład której wchodziły składniki materialne i niematerialne wykorzystywane do wydobycia, produkcji i zbywania węgla oraz metanu (przedmiot sprzedaży) za cenę 1,00 zł (słownie: jeden złoty). Strony postanowiły, że wydanie spółce Nowe Brzeszcze GT oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach nastąpi w dniu 1 stycznia 2016 r.

Ze względu na konieczność prawidłowego i bezkolizyjnego prowadzenia działalności, strony umowy określiły w odrębnych umowach zasady wzajemnej współpracy po nabyciu przez Nowe Brzeszcze GT oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach, w tym między innymi: zasady świadczenia usług wzajemnych w zakresie wentylacji zakładu górniczego w Brzeszczach, wymiany informacji oraz współdziałania i wzajemnych rozliczeń w sprawach dotyczących wierzytelności i zobowiązań związanych z oznaczoną częścią Zakładu Górniczego w Brzeszczach, przekazania obsługi płacowej i księgowej i w innych kwestiach.

Z uwagi na fakt, iż z nabyciem oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach wiąże się konieczność zwrotu pomocy publicznej, która została udzielona SRK na pokrycie bieżących strat produkcyjnych dla Oddziału KWK Brzeszcze, Nowe Brzeszcze GT, jako kontynuator działalności prowadzonej w oparciu o aktywa wchodzące w skład przedmiotu sprzedaży, zwróci pomoc publiczną, w kwocie ustalonej w wyniku ostatecznego rozliczenia pomocy między SRK a organem udzielającym pomocy, lecz nie większej niż 145 327 497 zł wraz z należnymi odsetkami.

Spółka Nowe Brzeszcze GT przejmie, w trybie art. 23^1 Kodeksu pracy, jako strona w dotychczasowych stosunkach pracy, 1501 pracowników funkcjonalnie związanych z oznaczoną częścią Zakładu Górniczego w Brzeszczach, będących częścią załogi KWK Brzeszcze.

Zamiarem Nowe Brzeszcze GT jest kontynuowanie dotychczasowej działalności prowadzonej w ramach zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

O zawarciu umowy sprzedaży Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 63/2015 z dnia 31 grudnia 2015 r.

Informacja udzielona akcjonariuszowi Spółki w trybie art. 428 § 6 Ksh

W dniu 30 października 2015 r., w odpowiedzi na pytania zadane przez akcjonariusza Spółki poza walnym zgromadzeniem, w trybie art. 428 § 6 Ksh, Zarząd TAURON przedstawił podsumowanie i uszczegółowienie informacji dotyczących nabycia części aktywów KWK Brzeszcze.

Treść pytań akcjonariusza oraz odpowiedzi udzielonej przez Spółkę zostały przedstawione w raporcie bieżącym nr 42/2015 z dnia 30 października 2015 r.

Wprowadzenie obligacji TAURON do obrotu na rynku Catalyst

W dniu 18 lutego 2015 r. Zarząd BondSpot S.A. podjął uchwałę dotyczącą wprowadzenia do alternatywnego systemu obrotu na rynku Catalyst 17 500 obligacji na okaziciela serii TPEA1119 TAURON, o łącznej wartości nominalnej 1 750 000 tys. zł i jednostkowej wartości nominalnej 100 tys. zł. Uchwała ta weszła w życie z dniem podjęcia.

W dniu 10 marca 2015 r. Zarząd BondSpot S.A. na mocy uchwały nr 43/15 postanowił wyznaczyć dzień 12 marca 2015 r., jako datę pierwszego notowania w alternatywnym systemie obrotu na Catalyst 17 500 obligacji TAURON na okaziciela serii TPEA1119 o łącznej wartości nominalnej 1 750 000 000 zł. Obligacje zostały oznaczone przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych kodem PLTAURN00037. Dla ww. obligacji określono również:

1) dzień ostatniego notowania 22 października 2019 r.,
2) jednostkę obrotu 1 szt.,
3) jednostkę obligatoryjną 1 szt.,
4) symbol – TPE1119.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 4/2015 z dnia 18 lutego 2015 r. oraz nr 5/2015 z dnia 10 marca 2015 r.

Wypowiedzenie umów na zakup energii i praw majątkowych przez spółkę zależną

W dniu 18 marca 2015 r. spółka zależna PEPKH w likwidacji złożyła oświadczenia o wypowiedzeniu długoterminowych umów na zakup przez PEPKH energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii z odnawialnych źródeł. Powyższe umowy zostały zawarte w latach 2009–2010 z niżej wymienionymi kontrahentami, do których należą farmy wiatrowe:

1) „in.ventus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Mogilno I" Sp. k.,
2) „in.ventus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Mogilno II" Sp. k.,
3) „in.ventus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Mogilno III" Sp. k.,
4) „in.ventus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Mogilno IV" Sp. k.,
5) „in.ventus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Mogilno V" Sp. k.,
6) „in.ventus spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Mogilno VI" Sp. k.,
7) Amon sp. z o.o.,
8) Talia sp. z o.o.,
9) Dobiesław Wind Invest sp. z o.o.,
10) Gorzyca Wind Invest sp. z o.o.,
11) Pękanino Wind Invest sp. z o.o.,
12) Nowy Jarosław Wind Invest sp. z o.o.

Przyczyną wypowiedzenia umów przez PEPKH było naruszenie ich postanowień przez ww. kontrahentów, polegające na odmowie przystąpienia w dobrej wierze do renegocjacji warunków umów.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym 7/2015 z dnia 19 marca 2015 r., w nawiązaniu do raportów bieżących: nr 29/2014 z dnia 2 lipca 2014 r., nr 41/2014 z dnia 27 października 2014 r. oraz nr 42/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r.

Przekroczenie progu 10% kapitałów własnych w zakresie obrotów handlowych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej TAURON a spółkami Grupy PSE

W dniu 10 kwietnia 2015 r. Spółka otrzymała od PSE dokumenty dotyczące wzajemnego świadczenia usług na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON umożliwiające dokonanie rozliczeń ze spółkami Grupy PSE, w nawiązaniu do raportów bieżących nr 1/2012 z dnia 5 stycznia 2012 r., nr 37/2012 z dnia 7 listopada 2012 r., nr 42/2013 z dnia 15 października 2013 r. oraz nr 30/2014 z dnia 8 lipca 2014 r., dotyczących obrotów handlowych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej TAURON a PSE. Zgodnie z powyższymi dokumentami, od dnia 8 lipca 2014 r., tj. od dnia przekazania raportu bieżącego nr 30/2014, wartość netto obrotów handlowych wygenerowanych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej TAURON a spółkami Grupy PSE, osiągnęła ok. 2 025 mln zł (w tym ok. 1 272 mln zł to pozycje kosztowe dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON, natomiast ok. 753 mln zł to pozycje przychodowe), w związku z czym wartość obrotów przekroczyła 10% kapitałów własnych Spółki.

Obroty o największej wartości, tj. ok. 1 170 mln zł netto zostały wygenerowane na podstawie umowy z dnia 16 grudnia 2013 r. zawartej pomiędzy TAURON Dystrybucja a PSE. Przedmiotem ww. umowy zawartej na czas nieokreślony, jest świadczenie przez PSE usługi przesyłania, rozumianej jako transport energii elektrycznej za pomocą sieci przesyłowej. Szacunkowa jej wartość w okresie 5 lat od dnia jej zawarcia wynosi ok. 7 478 mln zł. Rozliczenia za usługę prowadzone są zgodnie z zasadami i stawkami opłat zatwierdzonymi przez Prezesa URE, określonymi w taryfie, oraz z uwzględnieniem zapisów Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej. Powyższa umowa nie przewiduje kar umownych, jak również nie zawiera warunków zawieszających ani rozwiązujących.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 11/2015 z dnia 10 kwietnia 2015 r.

Podpisanie umowy nabycia udziałów w PGE EJ 1

W dniu 15 kwietnia 2015 r. TAURON oraz PGE, KGHM i ENEA, w nawiązaniu do podpisanej w dniu 3 września 2014 r. Umowy Wspólników w ramach projektu przygotowania i budowy elektrowni jądrowej oraz udzielonej w dniu 7 października 2014 r. zgody Prezesa UOKiK na koncentrację, zawarły umowę nabycia udziałów w PGE EJ 1 – spółce celowej, która odpowiedzialna jest za przygotowanie i realizację inwestycji polegającej na budowie i eksploatacji pierwszej polskiej elektrowni jądrowej o mocy ok. 3 tys. MW_e. TAURON, KGHM i ENEA nabyły od PGE po 10% udziałów w spółce celowej PGE EJ 1, tj. łącznie 30% udziałów. TAURON zapłacił za nabyte udziały 16 mln zł.

Szczegółową informację na temat powyższego zdarzenia zawarto w pkt 1.4.1.3. niniejszego sprawozdania.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 12/2015 z dnia 15 kwietnia 2015 r., nr 38/2014 z dnia 3 września 2014 r. oraz nr 39/2014 z dnia 9 października 2014 r.

Zawarcie przez spółkę zależną umowy inwestycyjnej dotyczącej realizacji projektu budowy bloku gazowo--parowego w Elektrowni Łagisza

W dniu 13 lipca 2015 r. w związku z realizacją projektu „Budowa Bloku Gazowo-Parowego klasy 413 MW_e w TAURON Wytwarzanie Spółka Akcyjna Oddział Elektrownia Łagisza w Będzinie" (projekt), spółka zależna – TAURON Wytwarzanie zawarła z PIR Umowę Inwestycyjną.

Celem Umowy jest uzgodnienie zasad wspólnej realizacji projektu przez TAURON Wytwarzanie i PIR, w szczególności zobowiązanie stron do inwestycji poprzez zawiązanie spółki celowej „Łagisza Grupa TAURON sp. z o.o.", której zadaniem będzie realizacja procesu inwestycyjnego oraz, w dalszej kolejności, eksploatacja bloku gazowo-parowego klasy 413 MW_e. TAURON Wytwarzanie zobowiązał się, na warunkach określonych w przedmiotowej Umowie, zapewnić osiągnięcie przez spółkę celową celu projektu, polegającego na rozpoczęciu w terminie ustalonym przez strony normalnej komercyjnej eksploatacji bloku, po pomyślnym zakończeniu rozruchu technologicznego i spełnieniu przewidzianych wymagań.

PIR zamierza zainwestować w projekt kwotę nie większą niż 750 mln zł, obejmując w spółce celowej udziały w wysokości 50% bez jednego udziału. Całkowita wartość projektu szacowana jest na ok. 1,5 mld zł.

Zobowiązanie PIR do przystąpienia do spółki celowej uzależnione jest (poza utworzeniem przez TAURON Wytwarzanie spółki celowej i wniesieniem do niej majątku początkowego) między innymi od zawarcia dalszych stosownych umów umożliwiających realizację projektu (w tym umowy wspólników pomiędzy stronami, TAURON oraz spółką celową, umowy przyłączeniowej bloku do sieci elektroenergetycznej) oraz uzgodnienia wszelkich kwestii związanych z realizacją projektu (między innymi dotyczących zarządu oraz spraw organizacyjno-technicznych), uzyskania zgody na koncentrację oraz wszelkich innych niezbędnych pozwoleń. Istotnym naruszeniem umowy po stronie TAURON Wytwarzanie będzie zaprzestanie lub brak wytwarzania energii elektrycznej w bloku, jak również zaprzestanie lub brak dostaw gazu do bloku przez okres dłuższy niż 6 miesięcy. Pozostałe postanowienia Umowy (w tym dotyczące możliwości jej wypowiedzenia przez strony) wynikają ze specyfiki projektu i nie różnią się istotnie od standardowych zapisów dla tego typu umów. Umowa została zawarta na okres 30 lat od daty jej podpisania z możliwością przedłużenia.

Projekt wpisuje się w strategię korporacyjną Grupy Kapitałowej TAURON zaprezentowaną w raportach bieżących nr 25/2011 i 28/2014, która zakłada budowę zrównoważonego portfela wytwórczego składającego się z jednostek w technologii węglowej, gazowej oraz odnawialnych źródeł energii. Inwestycja w budowę nowego bloku gazowo-parowego w Elektrowni Łagisza przyczyni się również do zabezpieczenia pozycji Grupy Kapitałowej TAURON jako drugiego największego wytwórcy energii elektrycznej na rynku krajowym.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 17/2015 z dnia 13 lipca 2015 r.

W dniu 17 lipca 2015 r. zawiązana została przez TAURON Wytwarzanie spółka Łagisza GT z siedzibą w Katowicach. Szczegółową informację na temat powstania spółki celowej zawarto w pkt 1.3.2. niniejszego sprawozdania.

Podtrzymanie ratingów agencji Fitch dla TAURON

W dniu 16 lipca 2015 r. agencja ratingowa Fitch potwierdziła następujące ratingi Spółki:

1) międzynarodowy długoterminowy rating w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie „BBB" z perspektywą stabilną,
2) międzynarodowy krótkoterminowy rating w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie „F3",
3) krajowy rating długoterminowy na poziomie „A (pol)" z perspektywą stabilną,
4) krajowy rating niezabezpieczonego i niepodporządkowanego zadłużenia na poziomie „A (pol)".

Potwierdzenie ratingów odzwierciedla wysoki udział regulowanego segmentu dystrybucji w wyniku EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON (ok. 60%), co przekłada się na większą przewidywalność przepływów pieniężnych i stabilizuje je w okresie niekorzystnym dla segmentu wytwarzania. Według Fitch ratingi uwzględniają bilans ryzyk między stabilnym segmentem dystrybucji a działającym w trudnym otoczeniu segmentem wytwarzania.

W dniu 27 października 2015 r. agencja ratingowa Fitch potwierdziła poniższe długoterminowe ratingi spółki TAURON na poziomie „BBB" oraz zmieniła perspektywę tychże ratingów ze stabilnej na negatywną:

1) długoterminowe ratingi w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie „BBB"; perspektywa zmieniona ze stabilnej na negatywną,
2) krótkoterminowe ratingi w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie „F3",

3) krajowy rating długoterminowy na poziomie „A (pol)"; perspektywa zmieniona ze stabilnej na negatywną,

4) krajowy rating niezabezpieczonego i niepodporządkowanego zadłużenia na poziomie „A (pol)".

Według agencji Fitch zmiana perspektywy ratingów odzwierciedla przewidywany niższy przychód Grupy Kapitałowej TAURON z działalności dystrybucyjnej od 2016 r. (spadek EBITDA o 240 mln zł w 2016 r. w wyniku obniżenia przez regulatora WACC) oraz planowaną akwizycję części aktywów KWK Brzeszcze. Negatywny wpływ powyższych czynników jest częściowo kompensowany podwyższeniem kapitału zakładowego Spółki proponowanym przez Skarb Państwa. Agencja podkreśla również, że istnieje ryzyko niedotrzymania przez Spółkę kowenantów kredytowych zawartych w obowiązujących umowach dotyczących finansowania (przekroczenie wskaźnika dług netto/EBITDA na poziomie 3,0 w perspektywie lat 2016–2019).

Agencja informuje, że perspektywa ratingu Spółki może być ponownie zrewidowana do stabilnej, w przypadku ograniczenia przez Spółkę swoich planów inwestycyjnych i dostosowania ich do przewidywanych przepływów finansowych w następnych kilku latach. Zmiana perspektywy ratingu Spółki uzależniona jest również od poprawienia średnioterminowej pozycji płynnościowej Spółki oraz redukcji ryzyka przekroczenia wskaźnika dług netto/EBITDA na poziomie 3,0.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 18/2015 z dnia 17 lipca 2015 r. oraz nr 41/2015 z dnia 28 października 2015 r.

Pozostałe ważniejsze zdarzenia w 2015 r.

Informacja o wpływie zdarzeń jednorazowych na wyniki Grupy Kapitałowej TAURON za IV kwartał 2014 r.

W dniu 18 lutego 2015 r. Zarząd TAURON przekazał do wiadomości publicznej informację na temat przewidywanego wpływu na skonsolidowany wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON zdarzeń jednorazowych o charakterze niepieniężnym w postaci ujęcia w ciężar kosztów IV kwartału 2014 r. rezerw i odpisów aktualizujących wartość aktywów w łącznej kwocie ok. 150 mln zł. Główną przyczyną zwiększenia rezerw na świadczenia pracownicze był spadek rynkowych stóp procentowych, w konsekwencji czego Spółka zdecydowała o obniżeniu stopy dyskonta. Kwota zysków i strat aktuarialnych dotycząca nagród jubileuszowych w wysokości ok. 114 mln zł pomniejszyła wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON za IV kwartał 2014 r., natomiast kwota ok. 322 mln zł została odniesiona w pozycję „pozostałe całkowite dochody", nie wpływając na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 3/2015 z dnia 18 lutego 2015 r.

Rozwiązanie i likwidacja spółki zależnej TAURON Wytwarzanie GZE

W 2015 r. miało miejsce rozwiązanie i likwidacja spółki zależnej TAURON Wytwarzanie GZE, opisane w pkt 1.3.2. niniejszego sprawozdania.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 26/2015 z dnia 30 września 2015 r.

Zakończenie postępowania upadłościowego spółki zależnej Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „JAGA" sp. z o.o.

W 2015 r. miało miejsce zakończenie postępowania upadłościowego spółki zależnej Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „JAGA" sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej, opisane w pkt 1.3.2.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 39/2015 z dnia 19 października 2015 r.

Zatwierdzenie przez Prezesa URE taryfy dla sprzedaży energii elektrycznej dla TAURON Dystrybucja i TAURON Sprzedaż

W dniu 17 grudnia 2015 r. Spółka powzięła informację o zatwierdzeniu przez Prezesa URE ustalonej taryfy dla energii elektrycznej dla TAURON Dystrybucja. Zatwierdzone stawki taryfowe na 2016 r. są niższe od stawek obowiązujących w 2015 r. średnio o 1,90%.

W tym samym dniu Spółka powzięła informację o zatwierdzeniu przez Prezesa URE na okres do dnia 31 grudnia 2016 r. dla spółki TAURON Sprzedaż taryfy dla energii elektrycznej dla odbiorców w grupach taryfowych G (przyłączonych do sieci TAURON Dystrybucja z wyłączeniem obszaru gliwickiego), dla których TAURON Sprzedaż świadczy usługę kompleksową. Zatwierdzona taryfa uwzględnia spadek cen sprzedaży energii średnio o 0,88% dla grupy taryfowej G.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami nowe taryfy mogą wejść w życie nie wcześniej niż 14 dni po ich publikacji w biuletynie branżowym Prezesa URE. Decyzje w sprawie zatwierdzania nowych taryf publikowane są w biuletynie branżowym Prezesa URE zamieszczanym na stronie internetowej URE www.ure.gov.pl.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących nr 61/2015 i 62/2015 z dnia 17 grudnia 2015 r.

Inne zdarzenia, które wystąpiły w 2015 r.

List intencyjny w sprawie wspólnego rozwijania mocy odnawialnych

W dniu 2 lipca 2015 r. TAURON i ENEA podpisały List Intencyjny, dotyczący wspólnej realizacji strategii zapewniającej optymalny sposób zwiększania mocy odnawialnych i finansowania transakcji nabycia aktywów wiatrowych. List zakłada powołanie zespołów roboczych w celu opracowania założeń dotyczących współpracy, w tym w szczególności harmonogramu działań oraz modelu finansowego korzystnego dla obu stron. Jakiekolwiek decyzje biznesowe zostaną podjęte dopiero na podstawie wyników pracy zespołów roboczych. Strategia obu spółek zakłada rozwój OZE, w szczególności farm wiatrowych. TAURON podjął decyzję o rezygnacji z kontynuowania rozmów z inwestorami w sprawie sprzedaży praw do części aktywów wiatrowych należących do Grupy Kapitałowej TAURON. Przyczyną tej decyzji jest bardzo istotna zmiana warunków rynkowych transakcji, a w szczególności niski bieżący poziom cen tzw. „zielonych" certyfikatów i energii elektrycznej oraz przewidywania co do wysokości tych cen w przyszłości.

Podwyższenie wartości programu emisji obligacji

W lipcu 2015 r. TAURON podpisał z BGK aneks do umowy programowej dotyczący organizacji programu emisji obligacji. Celem emisji obligacji jest finansowanie wydatków inwestycyjnych, przede wszystkim w Obszarach: Dystrybucja i Wytwarzanie, zgodnie ze strategią rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON. Udział BGK w tym przedsięwzięciu realizowany jest w ramach programu „Inwestycje Polskie".

Wysokość programu emisji obligacji o maksymalnie 15-letnim okresie zapadalności z sześciomiesięcznymi okresami płatności odsetek wynosi na mocy zawartego aneksu 1,7 mld zł. W ramach kwoty, o którą zwiększony został program emisji obligacji (700 mln zł), na dzień zawarcia aneksu gwarancją emisji objęta została kwota 300 mln zł. Struktura finansowa przewiduje emisję obligacji w seriach w latach 2015–2016, z terminami wykupu przypadającymi od 2020 do 2029 r. BGK pełni w tym przedsięwzięciu rolę organizatora, gwaranta programu i depozytariusza.

Uzyskanie nieodpłatnych uprawnień do emisji dwutlenku węgla

Zgodnie z *Dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 października 2003 r. ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającą dyrektywę Rady 96/61/WE*, Grupa Kapitałowa TAURON uprawniona jest do uzyskania nieodpłatnych uprawnień do emisji w trybie art. 10c ww. Dyrektywy („uprawnienia derogacyjne").

W kwietniu 2015 r. rachunki instalacji zostały zasilone darmowymi przydziałami na produkcję ciepła na 2015 r. oraz uprawnieniami w ramach derogacji z tytułu wytwarzania energii elektrycznej za 2014 r. W celu uzyskania darmowych uprawnień w ramach derogacji z tytułu wytwarzania energii elektrycznej za 2015 r. W dniu 29 września 2015 r. Grupa Kapitałowa TAURON złożyła do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań inwestycyjnych ujętych w KPI za okres sprawozdawczy od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. Rozliczanie poniesionych nakładów inwestycyjnych na poszczególne zadania inwestycyjne ujęte w KPI jest podstawą wnioskowania o darmowe uprawnienia do emisji CO_2. W związku z wejściem w życie nowej *Ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r.* o *systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych,* spółki Grupy Kapitałowej TAURON, jako podmioty realizujące zadania inwestycyjne ujęte w KPI i wnioskujące o przydziały darmowych uprawnień do emisji CO_2, zobowiązane zostały do przedłożenia wniosków o zatwierdzenie wskaźników zgodności, tj. parametrów służących wykazaniu, że dane zadanie inwestycyjne jest realizowane zgodnie z zasadami określonymi w Komunikacie Komisji nr 2011/C 99/03. Wnioski o zatwierdzenie wskaźników zgodności dla zadań inwestycyjnych realizowanych przez Grupę Kapitałową TAURON zostały przekazane do Ministerstwa Środowiska w dniu 9 października 2015 r. Proces składania wniosków o zatwierdzenie wskaźników zgodności jest częścią procesu pozyskiwania darmowych uprawnień do emisji, tzw. derogacji dla energetyki.

Rozwój Centrum Usług Wspólnych Rachunkowość (CUW R)

W 2015 r. kontynuowane były rozpoczęte w 2012 r. prace w ramach Programu *Integracja Funkcji Rachunkowość* związane z organizacją w spółce TAURON Obsługa Klienta CUW R, świadczące usługi w obszarze rachunkowości. CUW R prowadzi obsługę finansowo-księgową następujących spółek: TAURON, TAURON Dystrybucja, TAURON Wytwarzanie, TAURON Ciepło, TAURON Sprzedaż, TAURON Sprzedaż GZE, TAURON Obsługa Klienta, TAURON Dystrybucja Serwis, TAURON EKOENERGIA, TAURON Wytwarzanie GZE, TAMEH POLSKA, TAMEH HOLDING, Enpower sp. z o.o., Nowe Brzeszcze GT, TAURON Ubezpieczenia sp. z o.o.

W ramach powyższego Programu w 2015 r. główny nurt prac dotyczył:

1) organizacji procesu migracji obsługi procesów finansowo-księgowych dla spółek: TAURON Wydobycie i KW Czatkowice,
2) przejęcia procesów scentralizowanej sprawozdawczości rachunkowej i podatkowej TAURON Dystrybucja,
3) kontynuacji wdrożenia systemów elektronicznego obiegu dokumentów.

Wdrożenie Centralnego Systemu Bilingowego dla klientów masowych w Grupie Kapitałowej TAURON

W maju 2015 r. zakończył się projekt rozpoczęty w 2012 r., którego głównym celem była centralizacja systemów bilingowych dla klientów masowych w Grupie Kapitałowej TAURON. W ramach wdrożenia projektu zmigrowano dane 4,4 mln klientów wraz z trzyletnią historią z 12 rozproszonych systemów źródłowych do centralnego systemu bilingowego AUMS EDO. Jego zakres funkcjonalny obejmuje wszystkie procesy związane z obsługą klienta, w tym między innymi umowy, rozliczenia, finanse, windykację, raportowanie oraz współpracę z elektronicznym Biurem Obsługi Klienta. Baza danych Grupy Kapitałowej TAURON obsługuje ok. 5,4 mln klientów i jest największą na polskim rynku energetycznym – to również 3,5 TB danych i 4,6 mln faktur generowanych miesięcznie.

Zdarzenia po 31 grudnia 2015 r.

Oświadczenie Prezesa Zarządu złożone Spółce

W dniu 29 stycznia 2016 r. Prezes Zarządu Spółki Remigiusz Nowakowski przedłożył Spółce oświadczenie, że w związku z powołaniem go w dniu 29 stycznia 2016 r. w skład Rady Nadzorczej Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. z siedzibą w Płocku, złożył spółce PKN ORLEN S.A. oświadczenie, iż jest członkiem organów spółek z Grupy Kapitałowej TAURON, których działalność może być uznana za konkurencyjną wobec działalności PKN ORLEN S.A. Jednocześnie poinformował, iż uzyskał zgodę Rady Nadzorczej Spółki na zasiadanie w Radzie Nadzorczej PKN ORLEN S.A. W celu uniknięcia ewentualnych konfliktów interesu zobowiązał się wyłączyć z udziału w dyskusji oraz nie uczestniczyć w głosowaniach nad sprawami spółki PKN ORLEN S.A. w zakresie działalności mogącej rodzić taki konflikt.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 6/2016 z dnia 29 stycznia 2016 r.

Rozliczenie umowy z Kompanią Węglową

W dniu 19 stycznia 2016 r. dokonano rozliczenia umowy z Kompanią Węglową, o zawarciu której Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 7/2013 z dnia 1 marca 2013 r., a której przedmiotem był zakup węgla kamiennego przez TAURON. Umowa była zawarta na okres trzech lat od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r., a jej szacunkowa wartość określona na dzień zawarcia Umowy wyniosła 2,4 mld zł netto.

Zgodnie z dokonanym rozliczeniem suma obrotów zrealizowanych w ramach Umowy wyniosła 2,014 mld zł netto, tj. ok. 84% pierwotnie szacowanej wartości netto Umowy oraz o ok. 7% mniej niż równowartość 10% kapitałów własnych Spółki stosowanych jako kryterium umowy znaczącej na dzień przekazania raportu.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 4/2016 z dnia 19 stycznia 2016 r.

Zgromadzenie Obligatariuszy serii TPEA1119

W dniu 10 lutego 2016 r. Zarząd TAURON w oparciu o *Regulamin Zgromadzenia Obligatariuszy*, stanowiący załącznik do Warunków emisji obligacji serii TPEA1119 oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych kodem PLTAURN00037 i notowanych w Alternatywnym Systemie Obrotu na rynku Catalyst organizowanym przez BondSpot S.A., o dniu wykupu przypadającym na dzień 4 listopada 2019 r., zwołał na dzień 3 marca 2016 r., z własnej inicjatywy, Zgromadzenie Obligatariuszy, którego przedmiotem było podjęcie uchwały o zmianie warunków emisji obligacji poprzez zmianę zapisów definicji „Zadłużenie Finansowe" zawartej w pkt 1.1 Warunków Emisji oraz zmianę zapisów Podstawy Wcześniejszego Wykupu zawartej w pkt 9.1(e) Warunków Emisji.

Szczegółowy opis zmian Warunków Emisji zawarto w raporcie bieżącym nr 8/2016 z dnia 10 lutego 2016 r.

W dniu 3 marca 2016 r. na Zgromadzeniu Obligatariuszy stawili się Obligatariusze reprezentujący 91,44% głosów, w związku z czym Zgromadzenie Obligatariuszy nie było zdolne do podjęcia uchwały dotyczącej zmiany warunków emisji obligacji. Wobec powyższego TAURON, jako Emitent zaproponował przybyłym na Zgromadzenie Obligatariuszom zawarcie za ustalonym wynagrodzeniem bilateralnych porozumień, zgodnie z którymi Obligatariusze, którzy przystąpią do porozumień zobowiązują się nieodwołalnie w stosunku do Emitenta, że w okresie obowiązywania danego porozumienia będą uczestniczyli w każdym zgromadzeniu obligatariuszy dotyczącym obligacji oraz będą głosowali na każdym zgromadzeniu obligatariuszy ze wszystkich obligacji przeciwko podjęciu uchwały zezwalającej posiadaczom obligacji na złożenie Emitentowi żądania wcześniejszego wykupu w związku z ewentualnym wystąpieniem przypadku naruszenia polegającego na przekroczeniu przez wskaźnik zadłużenia przewidziany w Warunkach emisji obligacji poziomu 3,0x, o ile wskaźnik ten nie przekroczy poziomu 3,5x, przy uwzględnieniu nowej definicji zadłużenia finansowego oraz zasad obliczania wskaźnika finansowego zawartych w porozumieniu. Dodatkowo, Obligatariusze zobowiążą się, że nie rozporządzą obligacjami do dnia ich zapadalności. Emitent wyznaczył Obligatariuszom termin przekazania podpisanych porozumień najpóźniej do dnia 21 marca 2016 r. Jednocześnie Obligatariusze, którzy nie stawili się na Zgromadzenie Obligatariuszy w dniu 3 marca 2016 r., mają możliwość zapoznania się z treścią porozumienia i jego zawarcia w terminie wskazanym powyżej. Treść porozumienia dostępna jest w Kancelarii Dentons Europe Oleszczuk sp. k., a warunkiem uzyskania dostępu do jego treści jest przedstawienie w Kancelarii ważnego świadectwa depozytowego dotyczącego obligacji, które mają być przedmiotem powyższego porozumienia. Obligacje serii TPEA1119 zostały wyemitowanie w dniu 4 listopada 2014 r. w ilości

17 500 sztuk jako obligacje na okaziciela, niezabezpieczone, kuponowe o zmiennym oprocentowaniu i wartości nominalnej 100 000 zł każda.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 12/2016 z dnia 3 marca 2016 r.

Informacja o zamiarze ujęcia w sprawozdaniach finansowych za 2015 r. odpisu aktualizującego wartość jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie

W dniu 15 lutego 2016 r., wobec zakończenia głównych prac związanych z testami na utratę wartości aktywów zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 36, Zarząd TAURON przekazał do wiadomości publicznej informacje na temat przewidywanego wpływu niepieniężnego zdarzenia o charakterze jednorazowym w postaci odpisu aktualizującego dotyczącego nierentownych jednostek wytwórczych Segmentu Wytwarzanie. W skład Segmentu Wytwarzanie wchodzą spółki wytwarzające energię i ciepło ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych.

Dla celów przeprowadzonych testów wartość odzyskiwalną ustalono w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych uzyskiwanych przez poszczególne ośrodki generujące przepływy pieniężne. Kluczowe założenia biznesowe wpływające na oszacowanie wartości odzyskiwalnej obejmowały przyjęte ścieżki cen energii elektrycznej i paliw, limity emisji CO_2 dla produkcji energii elektrycznej, przychód taryfowy przedsiębiorstw ciepłowniczych oraz utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.

Konieczność dokonania odpisów wynika przede wszystkim z uwzględnienia w testach utrzymującej się niekorzystnej dla wytwórców energii elektrycznej sytuacji rynkowej i wynikającego z niej przyjęcia bardziej konserwatywnych prognoz kształtowania się cen energii elektrycznej oraz ograniczenia wolumenów produkcji w przyszłości.

Dla częściowego zniwelowania wpływu niekorzystnych warunków rynkowych i poprawy sytuacji Grupy Kapitałowej TAURON w dłuższej perspektywie Zarząd Spółki rozpoczął prace nad aktualizacją Strategii Korporacyjnej. W ramach tego procesu rozpoczęto przegląd portfela inwestycyjnego mający na celu weryfikację projektów inwestycyjnych. Spółka finalizuje też prace nad nowym Programem Poprawy Efektywności na lata 2016–2018, który przyniesie kolejne oszczędności. Dodatkowo planowane jest osiągnięcie synergii wewnątrzorganizacyjnych poprzez uproszczenie modelu zarządzania. Spółka wskazuje, że trendy rynkowe są dominujące, jeśli chodzi o kształtowanie się długoterminowej perspektywy planowania rentowności wytwarzania energii elektrycznej, co w przypadku utrzymywania się niekorzystnych trendów może spowodować konieczność dokonania dalszych odpisów.

W odniesieniu do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 r. przeprowadzone testy wskazały zasadność ujęcia odpisów z tytułu częściowej bądź całkowitej utraty bilansowej wartości aktywów obejmujących istotną część majątku wytwórczego Grupy Kapitałowej TAURON w obszarze wytwarzania energii elektrycznej i ciepła – bloków energetycznych o różnej mocy (w szczególności 200 MW i 150 MW), bloków opalanych biomasą i kogeneracyjnych. Łączna wartość oszacowanych odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych i niematerialnych aktywów trwałych oraz wartości firmy w Segmencie Wytwarzanie obciążająca koszty rodzajowe wynosi 3 564 mln zł, a ich wpływ na wynik netto wynosi 2 916 mln zł. Wartość tych odpisów nie będzie miała wpływu na wynik EBITDA, przez którą Grupa Kapitałowa TAURON rozumie EBIT powiększony o amortyzację i o odpisy na aktywa niefinansowe.

W odniesieniu do jednostkowego sprawozdania finansowego TAURON za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 r. przeprowadzone testy wskazały zasadność ujęcia odpisów z tytułu utraty bilansowej wartości akcji i udziałów w spółkach TAURON Wytwarzanie oraz TAURON Ciepło w łącznej kwocie 4 931 mln zł. Przewidywany wpływ tych odpisów na wynik netto w sprawozdaniu jednostkowym wynosi 4 931 mln zł.

Spółka zastrzegła, że prezentowane powyżej wartości mają charakter szacunkowy i mogą ulec zmianie. Ostateczne wyniki testów i wielkość odpisów aktualizujących zostaną przedstawione w sprawozdaniach finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za 2015 r., których publikację zaplanowano na 9 marca 2016 r.

Szczegółową informację na temat powyższego zagadnienia zawarto w raporcie bieżącym nr 9/2016 z dnia 15 lutego 2016 r.

Przekroczenie progu 10% kapitałów własnych w zakresie obrotów handlowych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej TAURON a spółkami Grupy PSE

W dniu 29 lutego 2016 r. Spółka otrzymała od PSE dokumenty dotyczące wzajemnego świadczenia usług na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON umożliwiające dokonanie rozliczeń ze spółkami Grupy PSE, w nawiązaniu do raportów bieżących nr 1/2012 z dnia 5 stycznia 2012 r., nr 37/2012 z dnia 7 listopada 2012 r., nr 42/2013 z dnia 15 października 2013 r., nr 30/2014 z dnia 8 lipca 2014 r. oraz raportu bieżącego nr 11/2015 z 10 kwietnia 2015 r., dotyczących obrotów handlowych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej TAURON a PSE. Zgodnie z powyższymi dokumentami, od dnia 10 kwietnia 2015 r., tj. od dnia przekazania raportu bieżącego nr 11/2015, wartość netto obrotów handlowych wygenerowanych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej TAURON a spółkami Grupy PSE, osiągnęła ok. 2 180 mln zł (w tym ok. 1 500 mln zł to pozycje kosztowe dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON, natomiast ok. 680 mln zł to pozycje przychodowe), w związku z czym wartość obrotów przekroczyła 10% kapitałów własnych Spółki.

Obroty o największej wartości, tj. ok. 1 400 mln zł netto zostały wygenerowane na podstawie umowy z dnia 16 grudnia 2013 r. zawartej pomiędzy TAURON Dystrybucja a PSE. Przedmiotem ww. umowy zawartej na czas nieokreślony, jest świadczenie przez PSE usługi przesyłania, rozumianej jako transport energii elektrycznej za pomocą sieci przesyłowej. Szacunkowa jej wartość w okresie 5 lat od dnia jej zawarcia wynosi ok. 7 478 mln zł. Rozliczenia za usługę prowadzone są zgodnie z zasadami i stawkami opłat zatwierdzonymi przez Prezesa URE, określonymi w taryfie, oraz z uwzględnieniem zapisów Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej. Powyższa umowa nie przewiduje kar umownych, jak również nie zawiera warunków zawieszających ani rozwiązujących.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 10/2016 z dnia 29 lutego 2016 r.

Nabycie przez TAURON obligacji własnych oraz emisja obligacji w ramach programu emisji obligacji

W dniu 29 lutego 2016 r. Spółka nabyła w celu umorzenia 22 500 sztuk obligacji („Wykupione Obligacje") spośród 30 000 sztuk obligacji transzy C („Obligacje Transzy C") wyemitowanych w dniu 12 grudnia 2011 r. w ramach programu emisji obligacji z dnia 16 grudnia 2010 r. O emisji przedmiotowych obligacji TAURON informował w raporcie bieżącym nr 60/2011. Wcześniejszy wykup nie obejmuje pozostałych 7 500 sztuk Obligacji Transzy C, które zgodnie z warunkami emisji będą wykupione w dniu 12 grudnia 2016 r.

Wykupione Obligacje zostały nabyte po cenie emisyjnej wynoszącej 100 000 zł, tym samym łączna wartość nominalna nabytych i umorzonych obligacji to 2 250 000 000 zł. Kwota nabycia została powiększona o odsetki należne od dnia rozpoczęcia ostatniego okresu odsetkowego poprzedzającego nabycie do dnia nabycia obligacji (bez tego dnia). Nabycie w celu umorzenia zostało przeprowadzone na podstawie bilateralnych umów zawartych przez TAURON z obligatariuszami Obligacji Transzy C, a głównym celem transakcji jest prolongata terminu spłaty przez Spółkę zadłużenia zaciągniętego w formie obligacji. Środki na zrefinansowanie Wykupionych Obligacji TAURON pozyskał w ramach nowego programu emisji obligacji (o podpisaniu umowy dotyczącej nowego programu emisji obligacji TAURON informował w raporcie bieżącym nr 49/2015 z dnia 24 listopada 2015 r.), zgodnie z którym Spółka wyemitowała w dniu 29 lutego 2016 r. 22 500 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 2 250 000 000 zł („Obligacje"), z terminem wykupu w dniu 29 grudnia 2020 r. Obligacje zostały wyemitowane w złotych jako papiery wartościowe niezabezpieczone, zdematerializowane oraz kuponowe i objęte po cenie emisyjnej równej wartości nominalnej wynoszącej 100 000 zł. Oprocentowanie Obligacji zostało ustalone w oparciu o stawkę WIBOR 6M powiększoną o stałą marżę. Obligacje będą wykupywane po cenie emisyjnej w dniu wykupu, a odsetki będą płatne z dołu, na zakończenie każdego okresu odsetkowego na rzecz obligatariuszy będących w posiadaniu Obligacji na dzień ustalania praw. Odsetki z tytułu Obligacji są płatne w okresach półrocznych (z zastrzeżeniem pierwszego, czteromiesięcznego okresu). Z tytułu posiadania Obligacji obligatariuszom przysługiwać będą wyłącznie świadczenia o charakterze pieniężnym. Obligacje zostały objęte przez instytucje finansowe będące stronami umów programu emisji obligacji, tj. Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) BV, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Polska) S.A., Bank Zachodni WBK S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., mBank S.A. (mBank) oraz PKO BP. W wyniku przeprowadzonej transakcji TAURON poprawił strukturę swojego zadłużenia poprzez przesunięcie o pięć lat terminu zapadalności finansowania w przywołanej kwocie, co wpływa korzystanie na sytuację ekonomiczno-finansową Emitenta w kontekście wydatków inwestycyjnych zakładanych na najbliższe lata. Na dzień emisji obligacji Zarząd Spółki nie widzi zagrożeń w zakresie wywiązywania się ze zobowiązań wynikających z Obligacji. Spółka informuje, że na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość zobowiązań wynosiła 9,7 mld zł. Jednocześnie m.in. z uwagi na realizację programu inwestycyjnego Emitent przewiduje, iż poziom zadłużenia w okresie do dnia wykupu Obligacji może ulec zwiększeniu.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 11/2016 z dnia 29 lutego 2016 r.

Pozostałe ważniejsze zdarzenia

Dodatkowo do ważniejszych zdarzeń mających znaczący wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON w roku obrotowym 2015 należy zaliczyć zdarzenia wynikające z zawartych umów znaczących dla działalności, szczegółowo opisanych w pkt 2.8.1. niniejszego sprawozdania.

2.8. Informacja o umowach zawartych przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON

2.8.1. Umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON zawarły w roku obrotowym 2015 następujące umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON:

Podpisanie umów znaczących dotyczących programu emisji obligacji

W dniu 24 listopada 2015 r. pomiędzy TAURON a Bankiem Handlowym w Warszawie S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) BV, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Polska) S.A., Bankiem Zachodnim WBK S.A. (BZ WBK), CaixaBank S.A.

(Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bankiem Śląskim S.A. oraz PKO BP zostały podpisane umowy: umowa agencyjna i depozytowa oraz umowa gwarancyjna, na podstawie których ustanowiony został program emisji obligacji o łącznej wartości 6,27 mld zł.

Środki, które mają zostać pozyskane z emisji w ramach ww. programu będą przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z realizacją programu inwestycyjnego Grupy Kapitałowej TAURON, refinansowanie jej zadłużenia lub finansowanie ogólnokorporacyjnych wydatków Grupy Kapitałowej TAURON. Program przewiduje możliwość zwiększenia jego wartości do wysokości 6,5 mld zł.

W ramach ww. programu Spółka będzie mogła dokonywać wielokrotnych emisji obligacji w okresie do dnia 31 grudnia 2020 r. Obligacje będą niezabezpieczonymi, kuponowymi papierami wartościowymi na okaziciela, oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej, o wartości nominalnej 100 tys. zł każda oraz okresie zapadalności wynoszącym 1, 3, 6, 12, 24, 36, 48 lub 58 miesięcy.

Obligacje będą objęte gwarancją emisji, tj. zobowiązaniem Gwarantów Programu (banków będących stronami umowy gwarancyjnej) do nabywania obligacji emitowanych przez Spółkę w ramach ww. programu.

Warunkiem uruchomienia środków w ramach emisji obligacji jest wykup przez TAURON obligacji transzy B (300 mln zł) wyemitowanych w ramach istniejącego programu emisji obligacji zawartego w grudniu 2010 r. oraz dostarczenie każdemu z Gwarantów standardowych dokumentów obejmujących: oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty stanowiącej 120% łącznej wartości nominalnej obligacji, którą Gwarant zobowiązany jest nabyć w ramach ww. programu, podpisany przez Spółkę oryginał Warunków Emisji, kopię uchwały Zarządu Spółki zatwierdzającej zawarcie umów w ramach ww. programu oraz emisję obligacji, opinie prawne doradcy prawnego Spółki i doradcy prawnego Gwarantów wystawione w związku z zawarciem ww. programu oraz dokumenty statutowe Spółki.

Jako kryterium uznania ww. umów za znaczące przyjęto fakt, że wartość ww. programu przekracza 10% kapitałów własnych Spółki.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 49/2015 z dnia 24 listopada 2015 r.

W nawiązaniu do treści § 91 ust. 6 pkt 3 *Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r.* w *sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez Emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim*, Spółka niniejszym informuje, iż nie posiada wiedzy o innych zawartych umowach znaczących dla działalności Spółki, aniżeli ww., w tym umowach zawartych pomiędzy akcjonariuszami (wspólnikami), umowach ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji.

2.8.2. Istotne transakcje z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe

Wszystkie transakcje z podmiotami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

Szczegółowe informacje na temat transakcji z podmiotami powiązanymi zostały przedstawione w nocie 47 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 r.

2.8.3. Zaciągnięte i wypowiedziane umowy dotyczące kredytów i pożyczek

Kredyty o charakterze obrotowym i pożyczki krótkoterminowe

Zgodnie z przyjętym w Grupie Kapitałowej TAURON modelem finansowania, stroną kredytów i pożyczek o charakterze obrotowym zaciąganych w instytucjach zewnętrznych może być wyłącznie TAURON.

W Grupie Kapitałowej TAURON funkcjonuje struktura cash poolingu rzeczywistego, realizowana na podstawie zawartej z PKO BP umowy o zarządzanie środkami pieniężnymi. Struktura cash poolingu oparta jest o limity dzienne udzielane poszczególnym uczestnikom przez zarządzającego usługą agenta tj. TAURON. W wyniku realizacji mechanizmu cash poolingu dokonywane są transfery środków pieniężnych pomiędzy rachunkami uczestników usługi a rachunkiem agenta. W ramach funkcjonowania cash poolingu Spółka korzysta w PKO BP z limitu over draft w kwocie 300 000 tys. zł w oparciu o zawartą z bankiem w grudniu 2014 r. Umowę kredytu w rachunku bieżącym, z terminem spłaty przypadającym na dzień 29 grudnia 2017 r., oraz limitu intraday w kwocie 500 000 tys. zł, z terminem obowiązywania do dnia 17 grudnia 2017 r. (limit intraday jest limitem dziennym, który musi być w całości spłacony do końca każdego dnia, w którym był wykorzystywany).

W 2015 r. obowiązywała w Grupie Kapitałowej TAURON zawarta z PKO BP Umowa o udzielenie kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 25 000 tys. EUR, z terminem spłaty do dnia 31 grudnia 2015 r., której stroną była Spółka. Kredyt przeznaczony był na finansowanie depozytu zabezpieczającego oraz transakcji zakupu/sprzedaży/wymiany uprawnień do emisji CO_2 dokonywanych na europejskich giełdach, a także na finansowanie obrotu energią elektryczną. Z dniem 31 grudnia 2015 r. przedmiotowa umowa kredytowa wygasła, a kredyt został spłacony w terminie.

W związku z zakończeniem okresu obowiązywania powyższej umowy, w dniu 30 grudnia 2015 r. została podpisana Umowa o kredyt w rachunku bieżącym z BGK, do kwoty 25 000 tys. EUR na finansowanie transakcji zakupu/sprzedaży/ /wymiany uprawnień do emisji CO_2, obrotu energią elektryczną oraz gazem dokonywanych na europejskich giełdach, z terminem spłaty do dnia 31 grudnia 2017 r., której stroną jest Spółka.

W dniu 15 kwietna 2015 r. TAURON zawarł umowę z mBankiem na kredyt w rachunku bieżącym w kwocie nieprzekraczającej 2 000 tys. USD, z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności, w szczególności na finansowanie depozytu zabezpieczającego oraz transakcji realizowanych na produktach commodities, z terminem spłaty do dnia 14 kwietnia 2016 r.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie umów pożyczek i kredytów o charakterze obrotowym obowiązujących w Grupie Kapitałowej TAURON na koniec 2015 r.

Tabela nr 18. Zestawienie umów pożyczek i kredytów o charakterze obrotowym obowiązujących w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Rodzaj umowy	Strony umowy	Oprocentowanie	Kwota kredytu/pożyczki (w tys.)	Termin obowiązywania	Saldo na dzień 31 grudnia 2015 r. (w tys.)
1.	Kredyt w rachunku	TAURON – mBank	LIBOR 1M + stała marża	2 000 USD	14.04.2016	404 USD
2.	Kredyt w rachunku	TAURON – PKO BP	EURIBOR 1M + stała marża	25 000 EUR	31.12.2015	0 EUR
3.	Kredyt w rachunku	TAURON – BGK	EURIBOR 1M + stała marża	25 000 EUR	31.12.2017	2 025 EUR
4.	Kredyt w rachunku	TAURON – PKO BP	WIBOR O/N + stała marża	300 000 PLN	29.12. 2017	0 PLN
5.	Limit intraday	TAURON – PKO BP	Brak	500 000 PLN	17.12. 2017	0 PLN

Ponadto, w ramach finansowania wewnętrznego w Grupie Kapitałowej TAURON, Spółka w dniu 27 lipca 2015 r. zawarła umowę pożyczki z TAURON Sweden Energy w kwocie 6 600 tys. EUR, z przeznaczeniem na ogólne cele gospodarcze TAURON. Termin spłaty pożyczki przypada na dzień 30 lipca 2016 r.

Kredyty oraz pożyczki o charakterze inwestycyjnym

W lipcu 2015 r. TAURON uruchomił środki w wysokości 295 000 tys. zł z kredytu w Europejskim Banku Inwestycyjnym (EBI) w ramach umowy podpisanej w dniu 18 lipca 2014 r.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie umów kredytowych oraz pożyczek o charakterze inwestycyjnym wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Tabela nr 19. Zestawienie umów kredytowych oraz pożyczek o charakterze inwestycyjnym obowiązujących w TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Rodzaj umowy	Rodzaj i wysokość stopy procentowej	Kwota kredytu/pożyczki (w tys.)	Termin obowiązywania	Saldo na dzień 31 grudnia 2015 r. (w tys.)
1.	Kredyt EBI	stała marża	210 000 PLN	30.01.2012 – 15.12.2021	126 000 PLN
2.	Kredyt EBI	stała marża	300 000 PLN	20.02.2012 – 15.12.2021	180 000 PLN
3.	Kredyt EBI	stała marża	450 000 PLN	16.07.2012 – 15.06.2024	347 727 PLN
4.	Kredyt EBI	stała marża	200 000 PLN	25.01.2013 – 15.09.2024	163 636 PLN
5.	Kredyt EBI	stała marża	250 000 PLN	22.02.2013 – 15.09.2024	204 545 PLN
6.	Kredyt EBI	stała marża	295 000 PLN	17.07.2015 – 15.03.2027	295 000 PLN

Ponadto, w ramach finansowania wewnętrznego w Grupie Kapitałowej TAURON, Spółka posiada obowiązującą umowę pożyczki o charakterze inwestycyjnym zawartą z TAURON Sweden Energy na kwotę 166 572 tys. EUR z terminem obowiązywania od 3 grudnia 2014 r. do 3 grudnia 2029 r.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie umów pożyczek zawartych przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON o charakterze inwestycyjnym na dzień 31 grudnia 2015 r., których stroną jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (WFOŚiGW w Katowicach/w Krakowie).

Tabela nr 20. Zestawienie umów pożyczek o charakterze inwestycyjnym obowiązujących w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Rodzaj umowy	Strony umowy	Oprocentowanie	Kwota kredytu/pożyczki (w tys.)	Termin obowiązywania	Saldo na dzień 31 grudnia 2015 r. (w tys.)
1.	Pożyczka	TAURON Wytwarzanie – WFOŚiGW	stopa bazowa + stała marża	40 000 PLN	15.12.2022	28 000 PLN
2.	Pożyczka	TAURON Ciepło – WFOŚiGW	stała marża	30 000 PLN	15.12.2022	19 217 PLN
3.	Pożyczka	TAURON Ciepło – WFOŚiGW	stała marża	1 180 PLN	01.05.2016	131 PLN
4.	Pożyczka	KW Czatkowice – WFOŚiGW	stała marża	513 PLN	30.06.2018	257 PLN
5.	Pożyczka	KW Czatkowice – WFOŚiGW	stała marża	128 PLN	30.09.2018	70 PLN
6.	Pożyczka	KW Czatkowice – WFOŚiGW	stała marża	154 PLN	30.09.2018	85 PLN
7.	Pożyczka	KW Czatkowice – WFOŚiGW	stała marża	256 PLN	30.09.2018	141 PLN
8.	Pożyczka	KW Czatkowice – WFOŚiGW	stała marża	94 PLN	15.12.2018	57 PLN

W 2015 r. spółki Grupy Kapitałowej TAURON nie wypowiedziały żadnych umów kredytów i pożyczek.

2.8.4. Udzielone pożyczki i poręczenia oraz otrzymane poręczenia i gwarancje

Udzielone pożyczki

W 2015 r. Spółka udzielała finansowania spółce zależnej EC Stalowa Wola w postaci następujących pożyczek:

1) W dniu 25 listopada 2015 r. Spółka podpisała z EC Stalowa Wola umowę pożyczki na kwotę 2 600 tys. zł na bieżącą działalność operacyjną. Spłata pożyczki wraz z naliczonymi odsetkami nastąpi jednorazowo nie później niż do dnia 30 listopada 2016 r. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową.
2) W dniu 14 grudnia 2015 r. Spółka podpisała z EC Stalowa Wola umowę pożyczki na kwotę 15 850 tys. zł na spłatę pierwszej raty kapitałowej kredytów, której termin przypadał na dzień 15 grudnia 2015 r. Spłata pożyczki wraz z naliczonymi w okresach kwartalnych odsetkami nastąpi jednorazowo w dniu 31 grudnia 2027 r. Zabezpieczeniem pożyczki jest weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową.
3) Na mocy umowy zawartej w dniu 20 czerwca 2012 r. pomiędzy Spółką, PGNiG oraz EC Stalowa Wola, TAURON udzielił EC Stalowa Wola dwie transze pożyczki VAT, z których środki zostały przeznaczone na sfinansowanie podatku VAT należnego w związku z kosztami realizacji inwestycji polegającej na budowie w Stalowej Woli bloku gazowo-parowego o mocy 449 MW_e i 240 MW_t. Obie transze pożyczki zostały spłacone w 2015 r.

W dniu 27 lutego 2015 r. Spółka podpisała umowę pożyczki ze spółką zależną TAURON EKOENERGIA w kwocie 1 120 000 tys. zł, z terminem spłaty przypadającym na 26 lutego 2016 r. Pożyczka została przeznaczona na spłatę zadłużenia (obligacji wewnątrzgrupowych) wynikającego z zakupu i budowy farm wiatrowych.

Ponadto TAURON Sweden Energy udzielił Spółce pożyczki opisanej w pkt 2.8.3.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie pożyczek udzielonych przez TAURON w 2015 r.

Tabela nr 21. Zestawienie pożyczek udzielonych przez TAURON w 2015 r.

Lp.	Rodzaj umowy	Rodzaj i wysokość stopy procentowej	Kwota kredytu/pożyczki (w tys.)	Termin obowiązywania	Saldo na dzień 31 grudnia 2015 r. (w tys.)
1.	Pożyczka VAT EC Stalowa Wola	WIBOR 1 M + stała marża	30 000 PLN	25.06.2012 – data zakończenia projektu	0 PLN
2.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 6 M + stała marża	2 600 PLN	02.12.2015 – 30.11.2016	2 100 PLN
3.	Pożyczka EC Stalowa Wola	WIBOR 3M +stała marża	15 850 PLN	15.12.2013 – 31.12.2027	15 850 PLN
4.	Pożyczka TAURON EKOENERGIA	stała marża	1 120 000 PLN	27.02.2015 – 26.02.2016	1 120 000 PLN

W 2015 r. spółki Grupy Kapitałowej TAURON nie udzielały pożyczek instytucjom zewnętrznym.

Udzielone i otrzymane poręczenia i gwarancje

Obowiązujące w 2015 r. poręczenia i gwarancje wynikają z przyjętego modelu finansowania spółek Grupy Kapitałowej TAURON i zostały udzielone w związku z prowadzeniem działalności handlowej oraz jako zabezpieczenie spłaty pożyczek udzielanych między innymi przez WFOŚiGW w Katowicach oraz WFOŚiGW w Krakowie.

Poniższa tabela przedstawia wyszczególnienie umów poręczeń i gwarancji obowiązujących według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Tabela nr 22. Zestawienie umów poręczeń i gwarancji obowiązujących na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Beneficjent	Umowa	Kwota (w tys.)	Data obowiązywania
1.	WFOŚiGW	Umowa udzielenia zabezpieczenia	40 000 PLN	15.12.2022
2.	WFOŚiGW	Umowa udzielenia zabezpieczenia wekslowego	30 000 PLN	15.12.2022
3.	WFOŚiGW	Umowa udzielenia zabezpieczenia wekslowego	1 180 PLN	01.05.2016
4.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	513 PLN	31.07.2018
5.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	256 PLN	31.10.2018
6.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	128 PLN	31.10.2018
7.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	154 PLN	31.10.2018
8.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	94 PLN	15.01.2019
9.	Obligatariusze	Gwarancja korporacyjna	168 000 EUR	03.12.2029
10.	SPP CZ a.s.	Umowa udzielenia zabezpieczenia	300 EUR	31.01.2016
11.	PSE	Umowa udzielenia zabezpieczenia	5 000 PLN	04.08.2019

W dniu 31 października 2015 r. w wyniku podpisanego porozumienia wygasło poręczenie gwarancji wystawionej przez Bank BGŻ BNP Paribas S.A. na zabezpieczenie roszczeń Abener Energia, którego pierwotny termin ważności obowiązywał do 12 września 2018 r.

W Grupie Kapitałowej TAURON obowiązują następujące umowy dotyczące wystawiania gwarancji bankowych, których stroną jest Spółka:

1) Umowa ramowa z dnia 22 września 2011 r., z późniejszymi aneksami, o udzielenie gwarancji bankowych, zawarta z PKO BP, z terminem obowiązywania do dnia 31 grudnia 2016 r. do kwoty 100 000 tys. zł do wykorzystania przez TAURON oraz spółki zależne,
2) Umowa ramowa z dnia 8 czerwca 2015 r., o limit na gwarancje bankowe zawarta z BZ WBK z terminem obowiązywania do dnia 7 czerwca 2018 r. oraz limitem do kwoty 150 000 tys. zł do wykorzystania przez TAURON oraz spółki zależne na rzecz Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. (IRGIT).

Jednocześnie 6 maja 2015 r. wygasła umowa ramowa z dnia 6 maja 2013 r. z późniejszym aneksem, o limit na gwarancje bankowe z BZ WBK.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie gwarancji bankowych w ramach umów obowiązujących według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Tabela nr 23. Zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w ramach obowiązujących umów wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Bank	Spółka	Beneficjent	Rodzaj gwarancji	Kwota (w tys.)	Data uruchomienia	Data obowiązywania
1.	BZ WBK	TAURON	IRGIT	zapłaty	20 000 PLN	14.07.2015	15.01.2016
2.	PKO BP	TAURON	CAO	zapłaty	1 000 EUR	01.01.2012	05.02.2016
3.	PKO BP	TAURON	PSE	dobrego wykonania	6 300 PLN	01.01.2015	11.02.2016
4.	PKO BP	TAURON	GAZ-SYSTEM	dobrego wykonania	3 864 PLN	01.12.2015	30.11.2016
5.	PKO BP	TAURON Dystrybucja Serwis	Eurovia Polska	dobrego wykonania	23 PLN	21.12.2013	04.01.2016
6.	PKO BP	TAURON Dystrybucja Serwis	Strabag Infrastruktura Południe	dobrego wykonania	387 PLN	02.10.2015	30.04.2016

Lp.	Bank	Spółka	Beneficjent	Rodzaj gwarancji	Kwota (w tys.)	Data uruchomienia	Data obowiązywania
7.	PKO BP	TAURON Dystrybucja Serwis	Dragados Oddział w Polsce	dobrego wykonania	96 PLN	01.04.2014	31.12.2016
8.	PKO BP	TAURON Dystrybucja	Miasto Jelenia Góra	dobrego wykonania	97 PLN	01.07.2015	31.12.2016
9.	PKO BP	TAURON Wydobycie	PKP	dobrego wykonania	76 PLN	15.10.2015	31.12.2016
10.	PKO BP	TAURON Sprzedaż	Dąbrowskie Wodociągi	dobrego wykonania	224 PLN	15.04.2015	30.01.2016
11.	PKO BP	TAURON Sprzedaż	PSE	dobrego wykonania	369 PLN	01.01.2015	30.01.2016
12.	PKO BP	KW Czatkowice	PGE GiEK	dobrego wykonania	436 PLN	18.12.2013	30.01.2016
13.	PKO BP	KW Czatkowice	PGE	wadialna	350 PLN	21.10.2015	19.01.2016
14.	PKO BP	KW Czatkowice	PGE	wadialna	126 PLN	30.11.2015	29.01.2016

W ramach Grupy Kapitałowej TAURON, w celu zabezpieczenia realizowanych przez Spółkę transakcji na TGE na rynkach energii elektrycznej i uczestniczenia w systemie zabezpieczenia płynności rozliczania transakcji, w 2015 r. obowiązywały następujące umowy, na mocy których TAURON Wytwarzanie udzielił Spółce poręczenia na rzecz IRGIT z tytułu rozliczenia przyszłych transakcji:

1) zawarta w dniu 6 października 2014 r. do kwoty 80 000 tys. zł, z mocą obowiązywania od dnia 13 października 2014 r. do dnia 31 marca 2015 r.,
2) zawarta w dniu 14 października 2015 r. do kwoty 123 000 tys. zł, z mocą obowiązywania od dnia 15 października 2015 r. do dnia 31 marca 2016 r.

2.9. Informacja dotycząca zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w etatach w Grupie Kapitałowej TAURON w 2015 r. wyniosło 24 778 etatów, co oznacza spadek względem zatrudnienia w 2014 r., w którym przeciętne zatrudnienie wynosiło 26 108 etatów.

Poniższy rysunek przedstawia poziomy przeciętnego zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON, w etatach (w zaokrągleniu do pełnego etatu), w podziale na Segmenty działalności w latach 2014–2015.

Rysunek nr 36. Przeciętne zatrudnienie w Grupie Kapitałowej TAURON w 2014 r. i 2015 r. (etaty)

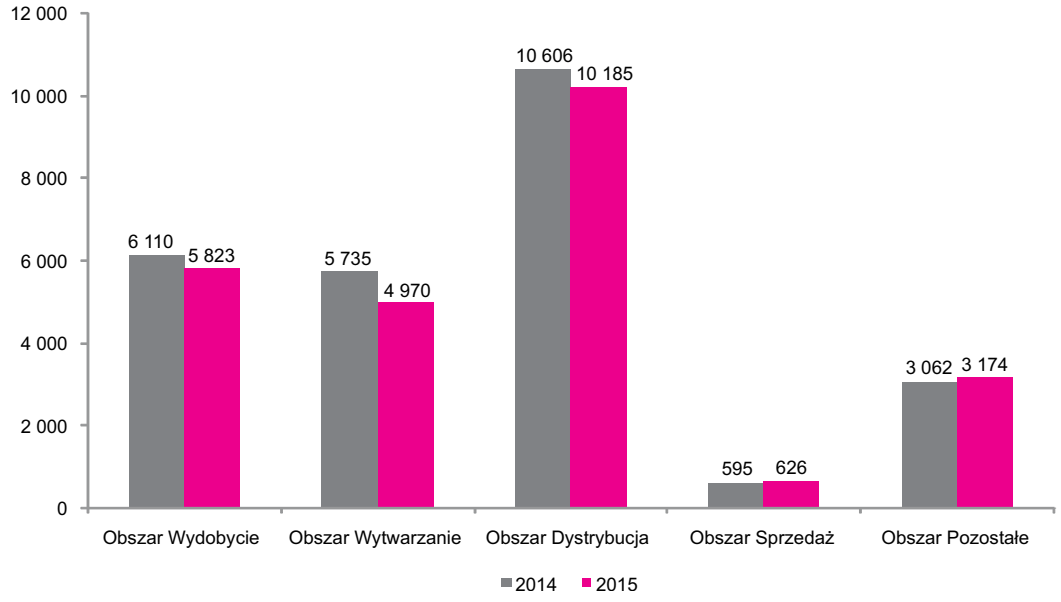

Zmiany wielkości przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych Obszarach w 2015 r. w stosunku do przeciętnego zatrudnienia w 2014 r. wynikają między innymi z realizowanych programów dobrowolnych odejść w Obszarach: Dystrybucja, Wytwarzanie i Wydobycie, jak również odejść pracowników poza Grupę Kapitałową TAURON oraz objęcia sprawozdawczością skonsolidowaną w 2015 r. spółki Biomasa GT.

Jednocześnie, w 2015 r. nastąpiła zmiana prezentacji danych w zakresie podziału na Segmenty działalności, tj. włączenie spółek tworzących w 2014 r. Obszar OZE i Obszar Ciepło do Obszaru Wytwarzanie oraz spółki tworzącej Obszar Obsługa Klienta do Obszaru Pozostałe, co spowodowało zmianę poziomów przeciętnego zatrudnienia w Obszarach Wytwarzanie i Pozostałe w stosunku do wartości prezentowanych w sprawozdawczości za 2014 r.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON zatrudnionych było 24 277 osób. W stosunku do stanu zatrudnienia na dzień 31 grudnia 2014 r., który wynosił 25 423 osoby, nastąpił spadek zatrudnienia o 1 146 osób.

Poniższy rysunek przedstawia zatrudnienie w Grupie Kapitałowej TAURON w osobach według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r.

Rysunek nr 37. Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r. (osoby)

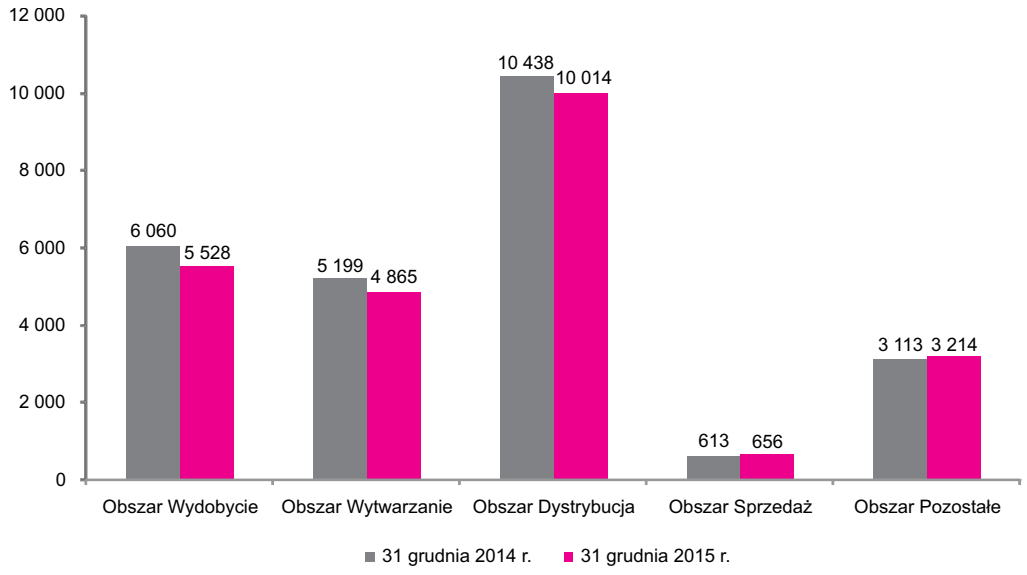

Poniższy rysunek przedstawia strukturę zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON według wykształcenia na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r.

Rysunek nr 38. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r. (wykształcenie)

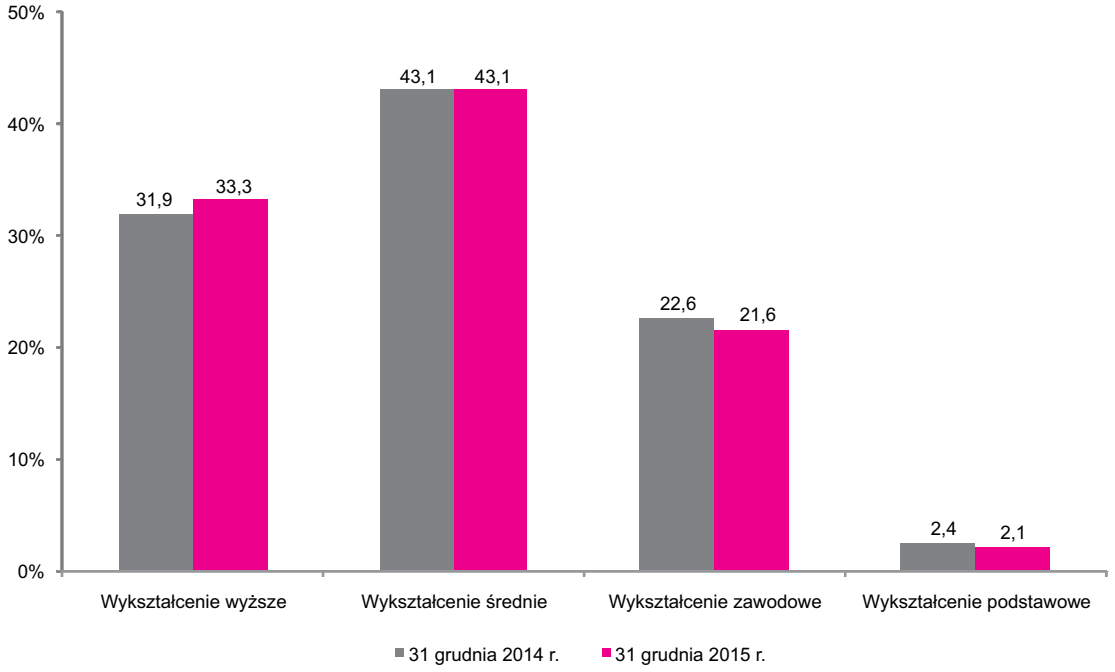

Poniższy rysunek przedstawia strukturę zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON według wieku na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r.

Rysunek nr 39. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r. (wiek)

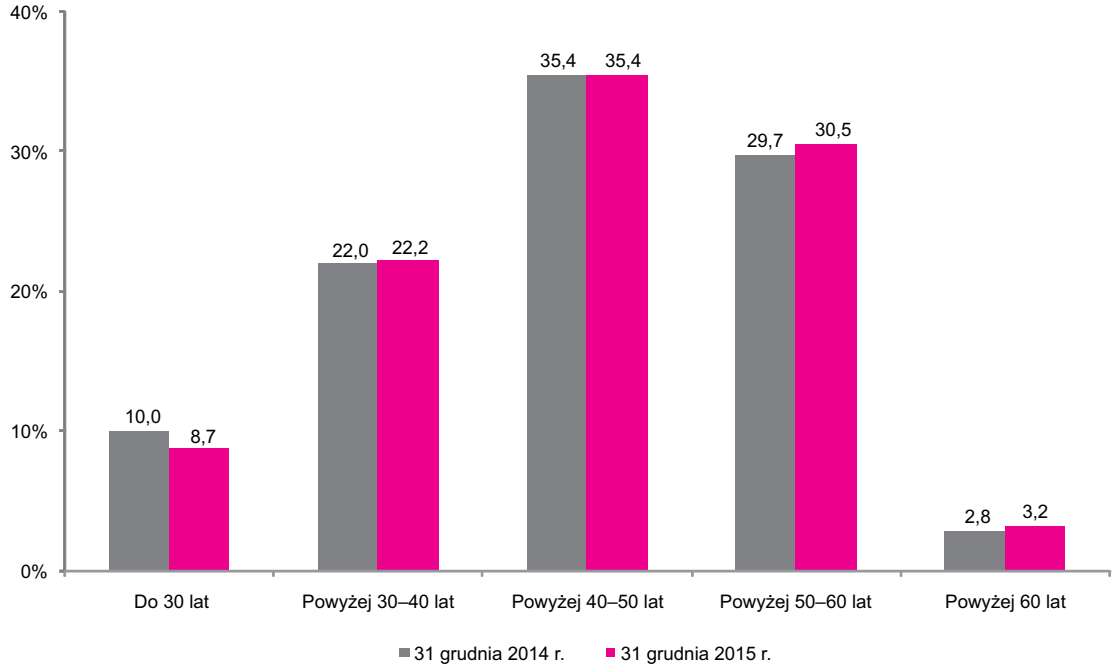

Poniższy rysunek przedstawia strukturę zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON według płci na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r.

Rysunek nr 40. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r. (płeć)

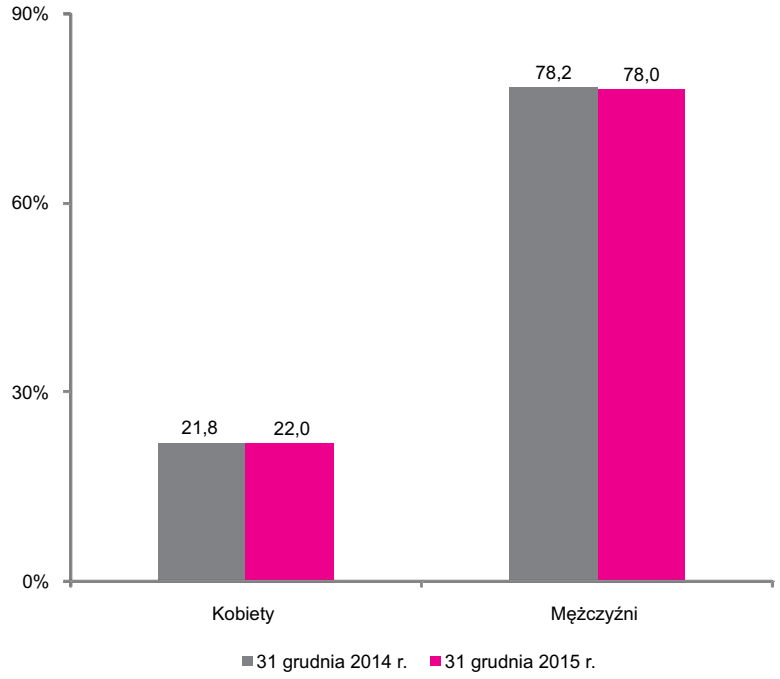

3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ TAURON

Czynniki ryzyka i zagrożeń

Spółka dbając o realizację Strategii Korporacyjnej realizuje proces zarządzania ryzykiem występującym w działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Proces ten mający szczególne znaczenie dla realizacji celów strategicznych, identyfikuje potencjalne odchylenia od planowanego wyniku Grupy Kapitałowej TAURON oraz zwiększa przewidywalność jego osiągnięcia, umożliwiając sterowanie poziomem ryzyka tak, aby miało ono możliwie neutralny wpływ na realizację celów strategicznych. System zarządzania ryzykiem obejmuje wszystkie elementy łańcucha wartości Grupy Kapitałowej TAURON, a w procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą wszyscy pracownicy.

Zarządzanie ryzykiem ma zapewnić stabilne kreowanie wartości dzięki efektywnemu sterowaniu podejmowaniem ryzyka, zwiększeniu transparentności podejmowania ryzyka, niezależnej ocenie ryzyka oraz zwiększaniu koncentracji biznesu na optymalizacji relacji zysków do podejmowanego ryzyka.

Proces sterowania podejmowaniem ryzyka w Grupie Kapitałowej TAURON jest scentralizowany. W ramach procesu zarządzania ryzykiem szczególną rolę pełni Komitet Ryzyka, jako zespół ekspercki, który w sposób stały i ciągły inicjuje, analizuje, monitoruje, kontroluje, wspiera i nadzoruje funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem. W skład Komitetu Ryzyka wchodzą osoby posiadające odpowiednią wiedzę o Spółce i jej otoczeniu oraz niezbędne kwalifikacje i umocowania. Zadaniem Komitetu Ryzyka jest wyznaczanie norm i standardów zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON oraz nadzór nad skutecznością procesu zarządzania ryzykiem. W obrębie Komitetu Ryzyka wydzielone zostały dwa odrębne zespoły dla obszaru ryzyka handlowego oraz obszaru ryzyka finansowego i kredytowego. Komitet Ryzyka nadzoruje bezpośrednio realizację procesu zarządzania ryzykiem korporacyjnym.

Za operacyjną realizację zadań związanych z procesem zarządzania ryzkiem w Grupie Kapitałowej TAURON odpowiada Departament Ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON opiera się na 3 filarach:

1) zarządzanie ryzykiem korporacyjnym,
2) zarządzanie ryzykiem handlowym,
3) zarządzanie ryzykiem finansowym i kredytowym.

Zarządzanie ryzykiem korporacyjnym

Kompleksowy system zarządzania ryzykiem korporacyjnym (ERM) w Grupie Kapitałowej TAURON wspomaga realizację celów strategicznych poprzez:

1) możliwość przewidywania odchyleń od planowanych wielkości (plan rzeczowo-finansowy), a tym samym możliwość przygotowania efektywnych instrumentów reakcji na to ryzyko,
2) ocenę i identyfikację ryzyk oraz spójne podejście do ich wyceny, w efekcie czego Grupa Kapitałowa TAURON zarządza ryzykami, które mają największy wpływ na wyniki finansowe i realizację przyjętych celów strategicznych w przypadku ich materializacji,
3) wypracowanie skutecznych i adekwatnych działań wobec konkretnego ryzyka,
4) ujednolicenie procesu zarządzania ryzykiem w całej Grupie Kapitałowej TAURON.

W 2015 r. doskonalono proces zarządzania ryzykiem w sferze regulacyjnej, wprowadzając limity na ryzyko dla poszczególnych Obszarów Grupy Kapitałowej TAURON oraz na poszczególne ryzyka operacyjne w ramach tych limitów. Dla poszczególnych ryzyk kluczowych określono wskaźniki wczesnego ostrzegania oraz ustalono dla tych wskaźników progi akceptacji, mitygacji i eskalacji. Prowadzone działania w ramach reakcji na ryzyko uzależniono od bieżącej wartości wskaźników.

Poniższy rysunek przedstawia etapy w procesie zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 41. Etapy w procesie zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie Kapitałowej TAURON

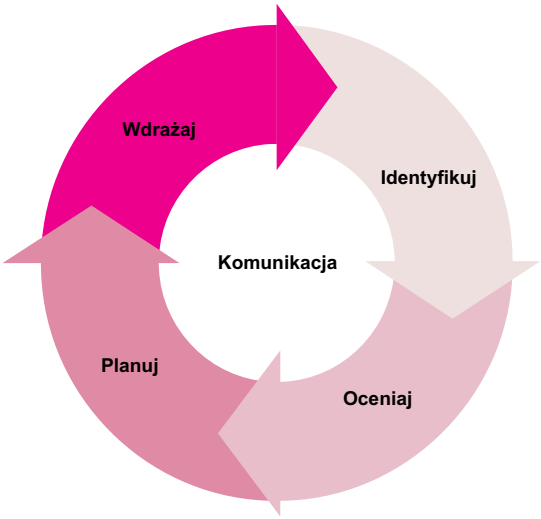

Proces zarządzania ryzykiem obejmuje poniżej zaprezentowane, ciągłe działania obejmujące:

1. **Identyfikację ryzyka** – polegającą na ustaleniu potencjalnych zdarzeń mogących wpłynąć na realizację celów określonych przez Grupę Kapitałową TAURON.
2. **Ocenę ryzyka** – polegającą na określeniu wpływu zdarzenia zakwalifikowanego jako ryzyko w procesie identyfikacji, na realizację określonych celów.
3. **Planowanie** – polegające na przygotowaniu dedykowanej reakcji na zidentyfikowane ryzyko celem osiągnięcia pożądanych rezultatów.
4. **Wdrażanie** – polegające na wprowadzeniu w życie, przygotowanej w procesie planowania, reakcji na ryzyko.
5. **Komunikację** – polegającą na ciągłym przepływie informacji pomiędzy uczestnikami procesu ERM. Elementem tego procesu jest okresowe raportowanie o ryzyku.

Poniższa tabela przedstawia uczestników w procesie zarządzania ryzykiem korporacyjnym, jak również przypisane im role i odpowiedzialności.

Tabela nr 24. Uczestnicy procesu zarządzania ryzykiem

Lp.	Uczestnik	Role i odpowiedzialności uczestników procesu zarządzania ryzykiem
1.	Rada Nadzorcza Spółki	Uprawniona do kontroli działań podejmowanych przez Spółkę w zakresie zarządzania ryzykiem korporacyjnym, pod kątem zgodności z oczekiwaniami akcjonariuszy, organów nadzorczych i regulacyjnych.
2.	Komitet Audytu	Uprawniony do monitorowania skuteczności istniejącego w Grupie Kapitałowej TAURON systemu zarządzania ryzykiem.
3.	Zarząd Spółki	1) podejmuje formalne decyzje dotyczące kluczowych elementów zarządzania korporacyjnego w Grupie Kapitałowej TAURON, 2) dokonuje oceny skuteczności i efektywności procesu zarządzania ryzykiem.
4.	Komitet Ryzyka	1) nadzoruje proces zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON, 2) rekomenduje i opiniuje dla Zarządu kształt poszczególnych elementów infrastruktury zarządzania ryzykiem, 3) określa maksymalną tolerancję ryzyka w Grupie Kapitałowej TAURON oraz limity globalne dla ryzyk, wnioskuje do Zarządu o ich akceptację i zmianę, 4) zatwierdza strategie, metody i plany zabezpieczenia pozycji na rynku energii i produktów powiązanych obejmującego poszczególne obszary działalności, 5) nadzoruje przygotowanie kwartalnej informacji dla Zarządu w zakresie wszystkich istotnych zagadnień dotyczących ryzyka w Grupie Kapitałowej TAURON.
5.	Departament Audytu Wewnętrznego w TAURON	Prowadzi audyt procesu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON obejmujący ocenę, czy zarządzanie ryzykiem jest zgodne z wymaganiami dokumentacji oraz czy jest skutecznie wdrożone i utrzymywane.
6.	Biuro Ryzyka Korporacyjnego w Departamencie Ryzyka w TAURON	1) realizuje proces zarządzania ryzykiem zgodnie z zasadami określonymi w odpowiednich regulacjach, 2) pozyskuje informacje na temat bieżącego stanu ryzyka korporacyjnego, wartości parametrów mierzących ryzyko oraz prowadzonych i planowanych reakcji na ryzyko,

Lp.	Uczestnik	Role i odpowiedzialności uczestników procesu zarządzania ryzykiem
		3) sporządza i przekazuje do uprawnionych uczestników procesu zarządzania ryzykiem korporacyjnym raporty o ryzyku, 4) współpracuje z Właścicielami Ryzyk w zakresie realizowanych przez nich zadań wynikających z tej funkcji.
7.	Właściciel Ryzyka	1) zarządza ryzykami występującymi w ramach podległej mu jednostki organizacyjnej oraz ponosi odpowiedzialność za ich wpływ na bieżącą działalność, jak i realizację powierzonych mu celów, 2) koordynuje zarządzaniem ryzykiem w ramach zakresu jego odpowiedzialności, 3) współuczestniczy w procesie raportowania, jest odpowiedzialny za efektywność komunikacji ryzyk w obszarze, za który odpowiada, 4) przekazuje informacje na temat bieżącego stanu ryzyka.
8.	Menedżer Ryzyka	1) wspiera i nadzoruje jednostki organizacyjne w realizacji procesu zarządzania ryzykiem, jego wdrażanie, przestrzeganie i rozwój, 2) weryfikuje informacje o ryzyku dla jednostki organizacyjnej, którą wspiera oraz ocenia efektywność prowadzonej reakcji na ryzyko.
9.	Koordynator Zarządzania Ryzykiem	1) wspiera Właściciela Ryzyka, jak i poszczególne poziomy zarządzania w realizacji procesu zarządzania ryzykiem, 2) wspiera harmonizację procedur w zakresie identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka, 3) nadzoruje przedstawienie rzeczywistego obrazu ryzyka w swojej jednostce oraz zastosowanie właściwych instrumentów reakcji na ryzyko.
10.	Ekspert Ryzyka	1) przeprowadza analizy ryzyka zgodnie z przyjętą w Spółce metodologią, 2) raportuje ryzyko zgodnie z określonymi zasadami raportowania, 3) rekomenduje prowadzenie określonych reakcji na ryzyko oraz monitoruje aktualny status ich realizacji.
11.	Wykonawca reakcji na ryzyko	1) zapewnia i dysponuje zasobami, 2) wykonuje zadania planu reakcji na ryzyko, do których został wskazany, 3) odpowiada za jakość i terminowość realizacji tych zadań.
12.	Pozostali pracownicy struktur organizacyjnych TAURON i spółek zależnych	Wszyscy pracownicy Grupy Kapitałowej TAURON powinni posiadać podstawową wiedzę na temat systemu zarządzania ryzykiem, znać główne ryzyka w obszarach odpowiedzialności oraz powinni być odpowiedzialni za decyzje, które mogą wpływać na ryzyka z nimi związane oraz wynik podejmowanego ryzyka.

W trakcie 2015 r. dokonywano identyfikacji i wyceny nowych ryzyk, a także aktualizowano wyceny ryzyk wcześniej zidentyfikowanych, w szczególności tych, które w znaczący sposób mogą wpłynąć na realizację przyjętych przez Spółkę celów strategicznych.

Zarządzanie ryzykiem handlowym

Spółka zarządza ryzykiem handlowym w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania *Politykę zarządzania ryzykiem w działalności handlowej w Grupie TAURON*, która określa zbiór zasad i reguł zarządzania ryzykiem handlowym na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON. Powyższy dokument stanowi implementację praktyk rynkowych oraz rozwiązań stosowanych w zakresie zarządzania ryzykiem handlowym w obrocie energią elektryczną oraz produktami powiązanymi (uprawnienia do emisji CO_2, prawa majątkowe, paliwa) wraz z ich dostosowaniem do struktury Grupy Kapitałowej TAURON, w tym specyfiki branży energetycznej.

Zarządzanie ryzykiem handlowym w Grupie Kapitałowej TAURON rozumiane jest jako ograniczenie nieplanowanej zmienności wyniku operacyjnego Grupy Kapitałowej TAURON przy jednoczesnym wykorzystaniu efektu dywersyfikacji wynikającego z posiadanego portfela aktywów. Ryzyko cenowe limitowane jest poprzez określenie maksymalnego dopuszczalnego poziomu odchylenia się rzeczywistego wyniku Grupy Kapitałowej TAURON od wyniku planowanego, wynikającego ze zmienności rynkowych cen nośników energii oraz produktów powiązanych. Systemem limitów objęte są również pozarynkowe czynniki ryzyka mogące mieć wpływ na wynik obszaru handlowego. Kontroli poddawany jest zarówno limit globalny stanowiący akceptowalny poziom ryzyka handlowego obejmujący pełną strukturę Grupy Kapitałowej TAURON (apetyt na ryzyko), jak również limity operacyjne stanowiące dekompozycję limitu globalnego na poszczególne portfele powiązane z obszarami oraz rodzajami działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON.

Zgodnie z przyjętym modelem zarządzanie ryzykiem handlowym w Grupie Kapitałowej TAURON jest zdecentralizowane, jednak controlling ryzyka handlowego w Grupie Kapitałowej TAURON odbywa się centralnie z poziomu Spółki, co zapewnia właściwy nadzór nad jednym z głównych Obszarów Biznesowych prowadzonych w ramach Grupy Kapitałowej TAURON. Zasadniczym elementem struktury systemu zarządzania ryzykiem handlowym jest podział działalności handlowej na Front, Middle i Back Office. Podział zadań ma na celu zapewnienie niezależności funkcji operacyjnych realizowanych przez Front Office od funkcji controllingu ryzyka realizowanego przez Departament Ryzyka. Organizacja taka zapewnia bezpieczeństwo działalności handlowej oraz przejrzystość nadzoru nad podejmowaniem ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON.

Zarządzanie ryzykiem finansowym i kredytowym

Ryzyko kredytowe dotyczy potencjalnych strat będących rezultatem braku wywiązania się partnerów ze zobowiązań kontraktowych. Ryzyka rynkowe oraz kredytowe są ze sobą ściśle powiązane. Wysoka zmienność cen, a szczególnie nieprzewidziane ich wzrosty, mogą w zasadniczym stopniu zmienić ryzyko kredytowe kontrahenta. Wyceniając ryzyko transakcji, należy zawsze brać pod uwagę informacje płynące z rynku, które mogą stać się pierwszym sygnałem ostrzegawczym pogarszania się sytuacji finansowej kontrahenta.

Zgodnie z przyjętym modelem, zarządzanie ryzykiem finansowym i handlowym w Grupie Kapitałowej TAURON jest zdecentralizowane, jednak controlling ryzyka finansowego i kredytowego w Grupie Kapitałowej TAURON odbywa się centralnie z poziomu Spółki, co zapewnia właściwy nadzór nad jego podejmowaniem oraz niezbędną transparentność ekspozycji na ryzyko finansowe i kredytowe. Ekspozycja kredytowa rozumiana jest jako kwota, jaka może zostać utracona, jeśli kontrahent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań w określonym czasie (z uwzględnieniem wartości zabezpieczeń wniesionych przez kontrahenta). Ekspozycję kredytową wylicza się na aktualny dzień i dzieli się ją na ekspozycję z tytułu płatności i ekspozycję zastąpienia, z uwzględnieniem ekspozycji wynikającej z przepisów polskiego Prawa energetycznego.

Grupa Kapitałowa TAURON posiada zdecentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, jednak kontrola, limitowanie i raportowanie ryzyka kredytowego odbywa się centralnie z poziomu Spółki, zgodnie z *Polityką zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON.* Polityka ta określa zbiór zasad i reguł zarządzania ryzykiem kredytowym na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON, mających doprowadzić do skutecznego minimalizowania wpływu ryzyka kredytowego na realizację celów Grupy Kapitałowej TAURON.

Działalność handlowa Grupy Kapitałowej TAURON jest narażona na ryzyko kredytowe występujące na rynku, co oznacza, że kontrahenci zostają ocenieni przez perspektywę ich wiarygodności kredytowej i że ekspozycja kredytowa musi mieścić się w zdefiniowanych i akceptowalnych limitach kredytowych. Generalną zasadą jest, że każdy kontrahent przed zawarciem kontraktu powinien otrzymać limit kredytowy, stający się podstawą do sterowania podejmowaniem tego ryzyka. Ponadto, w celu zapewnienia jego skuteczności określono zasady, mające następujące cele:

1) zdefiniowanie ekspozycji na ryzyko kredytowe w Grupie Kapitałowej TAURON, oraz
2) przypisanie elementom struktury organizacyjnej kompetencji i obowiązku raportowania w zakresie ryzyka kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się w rezultacie sterowania poziomem ekspozycji kredytowej generowanej w momencie zawarcia kontraktu z kontrahentami przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON.

Spółka zarządza ryzykiem finansowym (walutowym, stopy procentowej, płynności) w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania *Politykę zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym w Grupie TAURON*. Proces ten został szczegółowo opisany w pkt 4.9.2. niniejszego sprawozdania.

Wykaz najistotniejszych ryzyk związanych w funkcjonowaniem Grupy Kapitałowej TAURON

Prezentowany poniżej opis ryzyk stanowi w opinii Spółki wykaz najistotniejszych aktualnie ryzyk związanych w funkcjonowaniem Grupy Kapitałowej TAURON. Kolejność, w jakiej zostały przedstawione poszczególne ryzyka, nie odzwierciedla skali ich wpływu na realizację celów strategicznych Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 25. Opis czynników ryzyka

Lp.	Rodzaje ryzyk	Opis ryzyka
I.	**Ryzyka strategiczne**	
1.	Ryzyko wzrostu cen uprawnień do emisji CO_2	Ryzyko związane z utworzeniem MSR na rynku uprawnień emisjami, wprowadzającego instrument do utrzymywania wysokiego poziomu cen przez redukcję puli uprawnień. Wzrost kosztów uprawnień do emisji CO_2 może mieć negatywny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON poprzez wzrost kosztów i redukcję marży.
2.	Ryzyko braku przyznania uprawnień do emisji CO_2	Ryzyko związane z nieprzyznaniem darmowych uprawnień do emisji ujętych w planie na 2019 r. oraz wzrostem ceny uprawnień dostępnych na rynku, powodujące konieczność poniesienia dodatkowych kosztów na realizację obowiązków regulacyjnych.
3.	Ryzyko pozyskania i obsługi finansowania	Ryzyko związane z brakiem możliwości pozyskania finansowania na potrzeby operacyjne i inwestycyjne bądź z wysokim kosztem pozyskania tego finansowania wynikającym z zaostrzenia polityki kredytowej banków, niesprzyjających warunków rynkowych, niestabilnej sytuacji makroekonomicznej, co może mieć niekorzystny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON, jej sytuację finansową lub wyniki jej działalności poprzez brak środków na projekty ujęte w Strategii Korporacyjnej, planach inwestycyjnych oraz działalność operacyjną.

Lp.	Rodzaje ryzyk	Opis ryzyka
4.	Ryzyko rynkowe	Ryzyko związane z niekorzystną zmianą cen na rynku energii i rynkach powiązanych oraz innych rynkach, na których dokonywane są transakcje przez poszczególne obszary działalności Grupy Kapitałowej TAURON, powodującą negatywny wpływ na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.
5.	Ryzyko koncesji	Ryzyko związane z cofnięciem, nieprzedłużeniem okresu ważności lub ograniczeniem zakresu którejkolwiek z posiadanych koncesji powodujące brak możliwości prowadzenia działalności w planowanym zakresie, powodujące utratę przychodów i tym samym pogorszenie wyniku finansowego Grupy Kapitałowej TAURON.
6.	Ryzyko zmiany zasad funkcjonowania Rynku Bilansującego	Ryzyko związane z możliwością zmiany zasad funkcjonowania Rynku Bilansującego a w następstwie tego kształtowanie się ujemnych cen na tym rynku oraz finalnie na rynku SPOT, co w efekcie może mieć niekorzystny wpływ na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.
7.	Ryzyko zmiany sposobu taryfowania dystrybucji	Ryzyko związane z planowaną od 2018 r. zmianą taryfowania dystrybucji poprzez wprowadzenie regulacji jakościowych, co w efekcie może wpłynąć na zmniejszenie wielkości przychodów z tytułu prowadzonej działalności i na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.
8.	Ryzyko niestabilnego systemu prawnego oraz regulacji unijnych związanych z funkcjonowaniem sektora energetycznego, w tym z ochroną środowiska	Ryzyko dotyczące niekorzystnych zmian przepisów prawa, regulacji polskich i unijnych oraz niepewności otoczenia legislacyjnego, które to czynniki mogą mieć istotny, negatywny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON i jej sytuację finansową poprzez wzrost kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa, konieczność zmiany strategii Spółki lub spółek Grupy Kapitałowej TAURON, trwałe wykluczenie konkretnych technologii wynikające z konieczności implementacji regulacji unijnych ograniczające potencjał wytwórczy Spółki oraz osłabiające jej pozycję negocjacyjną względem instytucji.
9.	Ryzyko utraty statusu Podatkowej Grupy Kapitałowej (PGK)	Ryzyko związane z możliwością utraty statusu przez PGK z uwagi na niedotrzymanie wymogów ustawowych (np. zbyt niska rentowność Grupy Kapitałowej TAURON, zmiany właścicielskie naruszające wymagane poziomy w strukturze kapitałowej spółek PGK), zakwestionowanie rozliczeń między PGK i pozostałymi podmiotami powiązanymi, nieuregulowane zaległości podatkowe spółek PGK. Skutkiem materializacji ryzyka może być utrata optymalizacji podatkowej, wzrost kosztów zamknięcia roku podatkowego, konieczność sporządzenia dodatkowej dokumentacji cen transferowych.
10.	Ryzyko rozpoznania bazy zasobowej	Ryzyko związane ze słabym rozpoznaniem perspektywicznej bazy zasobowej wynikające z braku ekonomicznych, technicznych i organizacyjnych możliwości Spółki. Materializacja ryzyka stanowi zagrożenie realizacji zadań i planów produkcyjnych powodując negatywny wpływ na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.
II.	**Ryzyka operacyjne**	
1.	Ryzyko handlowe	Ryzyko związane jest ze zmiennością cen energii elektrycznej, praw majątkowych, uprawnień do emisji CO_2 oraz istotnymi i/lub nieprzewidzianymi zmianami cen węgla i innych paliw, a także wahaniem wolumenów sprzedaży oraz wytwarzania. Wahania, o których mowa, w tym negatywna zmiana w perspektywie średnioterminowej mogą w istotny sposób wpłynąć na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON poprzez wzrost kosztów, redukcję marży i ograniczenie osiąganych przychodów a także spełnienia wymogów prawnych dotyczących utrzymywania odpowiednich zapasów paliw lub nałożeniem kary w przypadku niespełnienia tych wymogów. Spółka zarządza ryzykiem handlowym w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania *Politykę zarządzania ryzykiem w działalności handlowej w Grupie TAURON*, która określa zbiór zasad i reguł zarządzania ryzykiem handlowym na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON. Powyższy dokument stanowi implementację praktyk rynkowych oraz rozwiązań stosowanych w zakresie zarządzania ryzykiem handlowym w obrocie energią elektryczną oraz produktami powiązanymi (uprawnienia do emisji CO_2, prawa majątkowe, paliwa) wraz z ich dostosowaniem do struktury Grupy Kapitałowej TAURON, w tym specyfiki branży energetycznej.
2.	Ryzyko związane z obowiązkiem umorzenia uprawnień do emisji CO_2	Ryzyko związane jest z wprowadzaniem do atmosfery CO_2 oraz koniecznością umorzenia odpowiedniej ilości uprawnień do emisji CO_2. Czynniki ryzyka mogą mieć negatywny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON, jej sytuację finansową lub wyniki jej działalności poprzez nałożone kary za każdą jednostkę nieumorzonego uprawnienia, zmniejszenie rentowności sprzedaży energii elektrycznej oraz wzrost kosztów związany z niewydaniem darmowych uprawnień oraz z błędnym ich umorzeniem.
3.	Ryzyko niedotrzymania dyspozycyjności jednostek wytwórczych	Ryzyko wynika z niewłaściwego doboru jednostek i rozdziału obciążeń w procesie grafikowania bloków, stanów awaryjnych urządzeń wytwórczych, nieplanowanych przestojów bloków, zmian planów pracy przez OSP (wymuszenia), innych niż przyjęte w założeniach zmianach cen paliwa, awarii systemu przesyłowego, systemów sterujących i teleinformatycznych. Czynniki ryzyka mogą mieć negatywny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON poprzez konieczność doboru droższej jednostki wytwórczej lub zmiany optymalnego grafiku produkcji, co w efekcie prowadzi do wzrostu kosztu zmiennego produkcji energii elektrycznej.

Lp.	Rodzaje ryzyk	Opis ryzyka
4.	Ryzyko awarii majątku	Ryzyko związane z wystąpieniem poważnych i/lub trwałych awarii i uszkodzeń użytkowanych przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON urządzeń. Czynniki ryzyka mogą mieć niekorzystny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON, jej sytuację finansową lub wyniki jej działalności poprzez utratę przychodów wynikającą z przerw i zakłóceń w działalności, konieczność poniesienia dodatkowych kosztów naprawy infrastruktury sieciowej i niesieciowej, koniecznością zapłaty kar.
5.	Ryzyko zarządzania majątkiem trwałym	Ryzyko związane z brakiem możliwości korzystania z majątku trwałego na skutek jego nieefektywnego zarządzania powodującego jego zły stan techniczny, nieadekwatne koszty ubezpieczenia majątku trwałego wynikające z jego niedoszacowania lub przeszacowania, jak również koszty posiadania zbędnego majątku. Czynniki ryzyka mogą mieć niekorzystny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON, jej sytuację finansową lub wyniki jej działalności poprzez brak optymalnego wykorzystania majątku, jego przyspieszone zużycie wynikające ze złej eksploatacji, konieczność ponoszenia kosztów usuwania awarii będących wynikiem złego zarządzania majątkiem.
6.	Ryzyko pogodowe w Obszarze Ciepło	Ryzyko związane ze zmiennością temperatur powietrza, które mają znaczący wpływ na kształtowanie się zapotrzebowania na ciepło i energię elektryczną w długim okresie, powodując odpowiednio znaczny wzrost lub spadek tego zapotrzebowania, czego efektem może być niewykonanie planu produkcji w zakładanym okresie lub ograniczenie możliwości zaspokojenia zapotrzebowania z uwagi na ograniczenia hydrauliczne sieci przyłączy, armatury oraz zwiększoną awaryjność sprzedaży.
7.	Ryzyko compliance	Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, błędną interpretacją nowych przepisów i regulacji, wymogami nakładanymi przez URE/UOKiK/KNF, wymogami ustawy o ochronie danych osobowych, a także ryzyko związane z nieprzestrzeganiem procedur związanych z kontrolą zewnętrzną prowadzoną w Grupie Kapitałowej TAURON, co może skutkować nałożeniem z tego tytułu kar przez uprawnione podmioty.
8.	Ryzyko braku pokrycia kosztów działalności w okresie objętym taryfą	Ryzyko związane z brakiem możliwości pokrycia w taryfie dla energii elektrycznej całości kosztów prowadzenia przez Spółkę działalności, a w szczególności kosztów operacyjnych oraz innych kosztów uwzględnianych w taryfie na dany rok mające negatywny wpływ na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.
9.	Ryzyko sprzedaży usług dystrybucyjnych	Ryzyko związane z obniżeniem przychodów za świadczenie usług dystrybucyjnych dla poszczególnych grup odbiorców w stosunku do poziomu ujętego w planie operacyjnym, wynikający w szczególności ze zmiany zapotrzebowania na energię elektryczną odbiorców lub zmiany mocy przez nich zamawianych.
10.	Ryzyko środowiskowe, w tym związane z warunkami atmosferycznymi	Ryzyko polegające na możliwości poniesienia strat wynikających z niedostosowania się do uregulowań prawnych (w tym wynikających ze sposobu implementacji prawa europejskiego do krajowego, decyzji administracyjnych), jak i możliwości wystąpienia szkody w środowisku, czy poważnej awarii przemysłowej. Czynniki ryzyka mogą mieć negatywny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON, jej sytuację finansową lub wyniki jej działalności poprzez konieczność poniesienia znaczących kosztów na spełnienie wymogów, wypłatę odszkodowań lub możliwość zagrożenia realizacji zadań produkcyjnych.
11.	Ryzyko wystąpienia naturalnych zagrożeń lub niekorzystnych warunków geologiczno-górniczych	Ryzyko związane z zagrożeniem realizacji zadań produkcyjnych, zagrożenia bezpieczeństwa prowadzenia ruchu zakładu górniczego oraz bezpieczeństwa załogi w wyniku zagrożeń naturalnych w ramach rozwoju robót górniczych, trudności związane z warunkami stropowo-spągowymi, które utrudniają proces eksploatacji jak również zagrożenia naturalne występujące w zakładach górniczych (warunki wodne, pożarowe, tąpnięcia).
12.	Ryzyko spowolnienia gospodarczego	Ryzyko związane z obniżeniem przychodów Grupy Kapitałowej TAURON w wyniku spowolnienia gospodarczego przekładającego się na obniżenie zapotrzebowania na energię elektryczną, szczególnie w segmencie klientów biznesowych, oraz generalnie niższe ceny energii na rynku.
III.	**Ryzyka katastrofalne**	
1.	Ryzyko zniszczenia kluczowych maszyn i urządzeń	Ryzyko związane z możliwością trwałego uszkodzenia maszyn lub urządzeń skutkującego długotrwałym wyłączeniem z eksploatacji bloku energetycznego, co może powodować znaczną utratę przychodów finansowych spółki oraz dodatkowe koszty związane z zakupem nowych elementów lub całych maszyn.
2.	Ryzyko cyberataku	Ryzyko dotyczy ataku na sieć informatyczną sterującą pracą bloków energetycznych lub sieć przesyłową powodując wyłączenie bloków, a w skrajnym przypadku zniszczenie kluczowych elementów infrastruktury elektroenergetycznej, czego efektem może być brak możliwości funkcjonowania ich przez dłuższy czas prowadząc do pogorszenia wyników finansowych poprzez spadek przychodów oraz konieczność poniesienia dodatkowych kosztów na przywrócenie ich sprawności.

Spółka aktywnie zarządza wszystkimi ryzykami dążąc do maksymalnego ograniczenia lub wyeliminowania ich potencjalnego negatywnego wpływu, w szczególności na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.

4. ANALIZA SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON

4.1. Zasady sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON oraz jednostka dominująca prowadzą swoje księgi rachunkowe i sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF, za wyjątkiem Biomasa GT, TAURON Czech Energy oraz TAURON Sweden Energy, które prowadzą swoje księgi rachunkowe oraz sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi odpowiednio w Polsce, Republice Czeskiej i Szwecji.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty niezawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy Kapitałowej TAURON wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdania skonsolidowanego do zgodności z MSSF.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON w dającej się przewidzieć przyszłości, za wyjątkiem spółki PEPKH w likwidacji. Na dzień zatwierdzenia do publikacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON.

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały przedstawione w nocie 9 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 r.

4.2. Omówienie wielkości ekonomiczno-finansowych ujawnionych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – **aktywa**.

Tabela nr 26. Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – aktywa (istotne pozycje)*

Sprawozdanie z sytuacji finansowej (tys. zł)	Stan na dzień 31 grudnia 2015 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2014 r. *(dane przekształcone)*	Stan na dzień 1 stycznia 2014 r. *(dane nieprzekształcone)*	Dynamika (2015/2014)
AKTYWA				
Aktywa trwałe	**28 124 185**	**28 162 749**	**27 567 008**	**99,9%**
Rzeczowe aktywa trwałe	24 882 817	24 850 942	25 127 639	100,1%
Aktywa obrotowe	**3 947 248**	**6 396 444**	**4 788 562**	**61,7%**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	364 912	1 420 909	636 909	25,7%
Aktywa trwałe i aktywa Grupy Kapitałowej TAURON do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	17 898	1 337 705	33 041	1,3%
SUMA AKTYWÓW	**32 071 433**	**34 559 193**	**32 355 570**	**92,8%**

** Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w tabeli nr 32 niniejszego sprawozdania.*

Na dzień 31 grudnia 2015 r. sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej TAURON wykazuje niższą o 7,2% sumę bilansową.

Poniższy rysunek przedstawia zmianę stanu aktywów i aktywów obrotowych.

Rysunek nr 42. Zmiana stanu aktywów i aktywów obrotowych

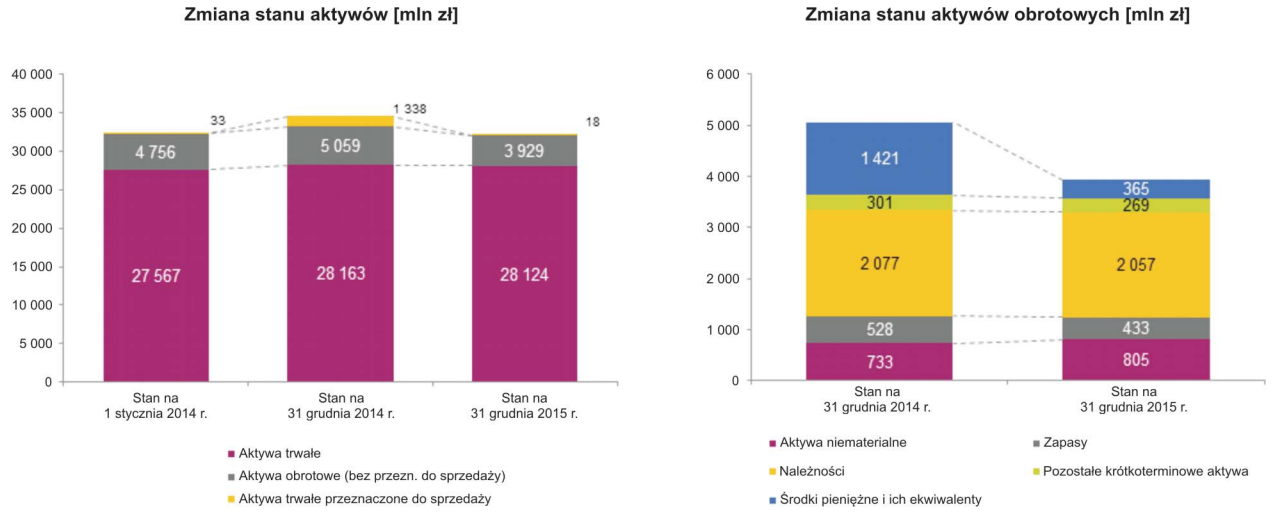

W 2015 r. Grupa Kapitałowa TAURON, biorąc pod uwagę ogólną niekorzystną sytuację na rynku energetycznym oraz przesłanki dotyczące długotrwałego utrzymywania się wartości rynkowej aktywów netto na poziomie poniżej wartości bilansowej, przeprowadziła testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych. Wyniki wykazały, iż część aktywów Segmentu Wytwarzanie należy objąć dodatkowym odpisem w kwocie 3 410,7 mln zł. Konieczność dokonania odpisu wynikała z:

a) przyjęcia bardziej ostrożnych prognoz kształtowania się cen energii elektrycznej w przyszłości w związku z długotrwale utrzymującą się, niekorzystną dla wytwórców energii elektrycznej, sytuacją rynkową,

b) koniecznością ograniczenia wolumenu produkcji energii elektrycznej w przyszłości do poziomu przewidywanego utrzymania się obecnej sytuacji rynkowej,

c) szybszego niż wcześniej zakładano odstawienia starszych jednostek wytwórczych.

Pomimo dokonania odpisu aktualizującego rzeczowych aktywów trwałych o wartości 3 410,7 mln zł, wartość aktywów trwałych spadła jedynie o 0,1% r/r, na co miały wpływ:

1) prowadzone w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON liczne inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe (głównie w TAURON Wytwarzanie, TAURON Dystrybucja i TAURON Ciepło) oraz w aktywa niematerialne (głównie w TAURON Dystrybucja i TAURON Obsługa Klienta),

2) nabycie praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej i praw do emisji gazów cieplarnianych przez spółki Segmentu Wytwarzanie,

3) dokonanie odpisu z tytułu trwałej utraty wartości firmy, w związku z utratą bilansową wartości firmy, dotyczącej CGU związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła przez TAURON Wytwarzanie oraz dystrybucją i przesyłem ciepła przez TAURON Ciepło. Konieczność dokonania odpisu wynika z długotrwale utrzymującej się niekorzystnej dla wytwórców energii elektrycznej sytuacji rynkowej w zakresie cen i koniecznością przyjęcia bardziej ostrożnych prognoz w zakresie ich kształtowania się w przyszłości,

4) zreklasyfikowanie z grupy aktywów przeznaczonych do zbycia części majątku spółki TAURON EKOENERGIA, wydzielonej w 2014 r. jako przeznaczonej do sprzedaży, w związku z faktem, iż aktywa wiatrowe nie spełniają na dzień bilansowy wymogów MSSF 5. Na dzień 31 grudnia 2014 r. Grupa Kapitałowa TAURON zaklasyfikowała aktywa i zobowiązania czterech istniejących farm wiatrowych jako przeznaczone do sprzedaży, z uwagi na realizowaną koncepcję pozabilansowego finansowania aktywów, prowadzącą do sprzedaży pakietów udziałów w istniejących farmach wiatrowych na rzecz inwestora zewnętrznego. Ze względu na zmianę warunków rynkowych transakcji, Spółka zrezygnowała z negocjacji z potencjalnym inwestorem. W dniu 2 lipca 2015 r. podpisano z ENEA list intencyjny dotyczący wspólnej realizacji strategii, zapewniającej optymalny sposób zwiększania mocy odnawialnych i finansowania transakcji nabycia aktywów wiatrowych. Przeprowadzona na dzień bilansowy analiza przesłanek wykazała, iż grupa aktywów trwałych do zbycia nie spełnia kryteriów zaklasyfikowania jej jako przeznaczonej do sprzedaży zgodnie z MSSF5,

5) rozliczenie części zaliczki na środki trwałe w budowie oraz mniejszą wartość robót przygotowawczych aktywowanych w bilansie, niż miało to miejsce w roku ubiegłym.

Na spadek wartości aktywów obrotowych o 38,3% miały wpływ następujące czynniki:

1) dokonanie reklasyfikacji do trwałych aktywów wiatrowych o wartości 1 320,9 mln zł, w związku z faktem niespełnienia wymogów określonych w MSSF 5, co zostało opisane powyżej,
2) obniżenie poziomu środków pieniężnych o 1 056 mln zł (przyczyny zmiany zostały opisane w punkcie dotyczącym rachunku przepływów pieniężnych),
3) niewielki spadek należności do odbiorców o 87 mln zł skompensowany w znacznym stopniu wzrostem należności z tytułu podatków o 67,5 mln zł (wzrost udziału należności z tytułu podatku VAT, przy spadku należności z tytułu podatku dochodowego),
4) spadek wartości zapasów o 94 mln zł, na skutek upłynnienia części zapasów węgla z uwagi mniejszą produkcję TAURON Wydobycie oraz zwiększone zapotrzebowanie ze strony spółek Grupy Kapitałowej TAURON w efekcie wzrostu produkcji energii elektrycznej. Dodatkowo wpływ na spadek wartości zapasów miał niedobór zapasów węgla handlowego i półproduktów w TAURON Wydobycie, stwierdzony w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji drogą spisu z natury,
5) wzrost wartości świadectw pochodzenia energii elektrycznej i praw do emisji gazów cieplarnianych CO_2 o 72 mln zł, w związku z ustawową koniecznością ich przedłożenia do umorzenia właściwym organom administracji publicznej (w 2016 r., z tytułu spełnienia obowiązku umorzenia za 2015 r.).

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – **pasywa**.

Tabela nr 27. Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – pasywa (istotne pozycje)*

Sprawozdanie z sytuacji finansowej (tys. zł)	Stan na dzień 31 grudnia 2015 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2014 r. *(dane przekształcone)*	Stan na dzień 1 stycznia 2014 r. *(dane nieprzekształcone)*	Dynamika (2015/2014)
PASYWA				
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	**16 018 328**	**17 966 448**	**17 327 165**	**89,2%**
Udziały niekontrolujące	**29 829**	**30 116**	**466 334**	**99,0%**
Zobowiązania długoterminowe	**8 583 950**	**11 744 092**	**9 304 341**	**73,1%**
Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe	4 924 127	7 468 775	5 500 532	65,9%
Zobowiązania krótkoterminowe	**7 439 326**	**4 818 537**	**5 257 730**	**154,4%**
Bieżąca część kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	3 214 520	644 991	284 633	498,4%
SUMA PASYWÓW	**32 071 433**	**34 559 193**	**32 355 570**	**92,8%**

** Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w tabeli nr 32 niniejszego sprawozdania.*

Poniższy rysunek przedstawia zmianę stanu pasywów i kapitału własnego.

Rysunek nr 43. Zmiana stanu pasywów i kapitału własnego

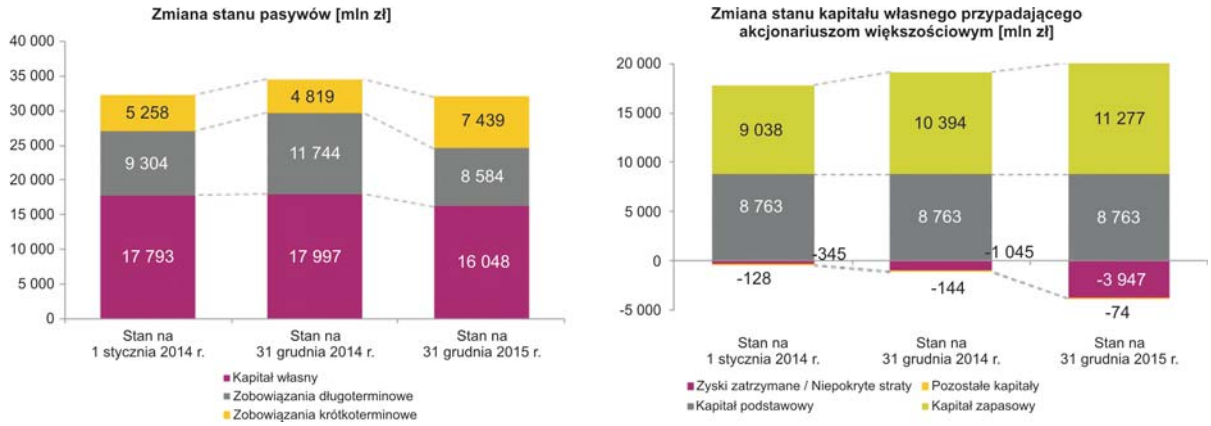

Podobnie jak w latach poprzednich tak i w 2015 r. dominującym źródłem finansowania majątku był kapitał własny, którego udział w ogólnej sumie pasywów wyniósł 50,0%.

Poniższy rysunek przedstawia zmianę stanu zobowiązań.

Rysunek nr 44. Zmiana stanu zobowiązań

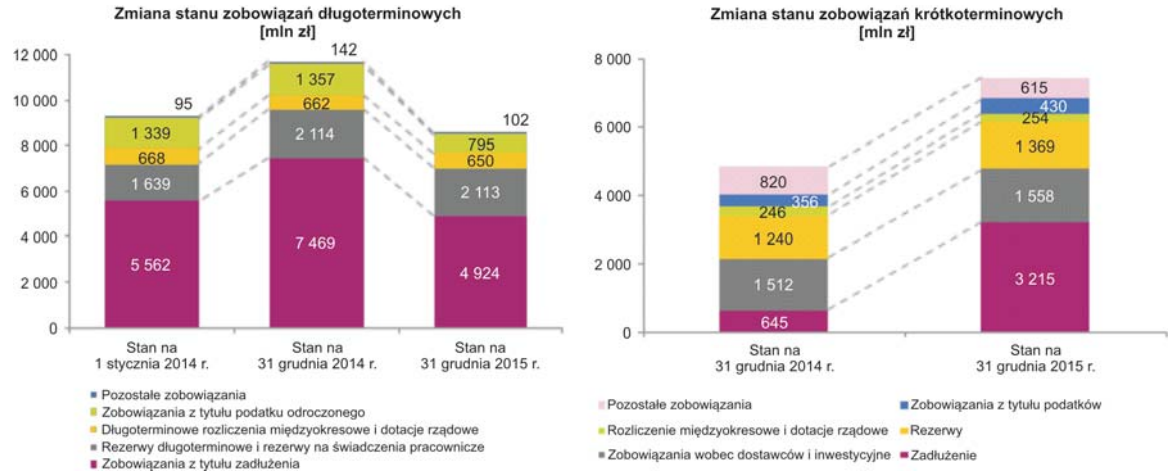

Wartość zobowiązań długoterminowych Grupy Kapitałowej TAURON uległa zmniejszeniu o 26,9%, na co złożyły się następujące czynniki:

1) spadek wartości zadłużenia o 2 544,6 mln zł w związku z przeklasyfikowaniem do zobowiązań krótkoterminowych, z uwagi na termin wymagalności w 2016 r. wyemitowanych w latach ubiegłych obligacji,
2) spadek zobowiązań o 562,0 mln zł z tytułu podatku odroczonego, co ma związek z utworzeniem odpisu aktualizującego aktywów Segmentu Wytwarzanie oraz rezerwy na umowę rodzącej obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i koniecznością przeliczenia podatku odroczonego,
3) utworzenie rezerwy na kwotę 182,9 mln zł na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem co ma związek z naruszeniem harmonogramu oraz istotnych warunków technicznych kontraktu z generalnym wykonawcą projektu budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli, które mają wpływ zarówno na bezpieczeństwo i bezawaryjność pracy bloku, jak i jego przyszłą efektywność i koszty jego pracy.

Wartość zobowiązań krótkoterminowych Grupy Kapitałowej TAURON uległa zwiększeniu o 54,4% na co złożyły się następujące czynniki:

1) wzrost wartości zadłużenia o 2 569,5 mln zł, co ma związek z terminem wymagalności obligacji w lutym oraz grudniu 2016 r., wyemitowanych w latach poprzednich,
2) spadek wartości zobowiązań handlowych o 126 mln zł, przy jednoczesnym wzroście zobowiązań inwestycyjnych o 171,3 mln zł, co ma związek z inwestycjami prowadzonymi w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Największy wzrost zobowiązań odnotowano w spółkach TAURON Wytwarzanie i TAURON Dystrybucja,
3) wyższa o 145 mln zł wartość utworzonej rezerwy na poczet umorzenia uprawnień do emisji CO_2, co ma związek z otrzymaniem w 2014 r. puli nieodpłatnych uprawnień do emisji CO_2, które Grupa Kapitałowa TAURON uwzględniła w kalkulacji rezerwy w pierwszej kolejności,
4) spadek o 49,9 mln zł rezerwy z tytułu obowiązku przedłożenia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej, co jest wypadkową zmiany struktury odbiorców (wyższy udział klientów przemysłowych), spadku ceny zakupu świadectw pochodzenia energii elektrycznej z OZE oraz wzrostu kosztu obowiązku umorzenia w związku ze wzrostem ustawowych stawek % umorzenia,
5) wzrost pozostałych rezerw o 19,7 mln zł co ma związek z utworzeniem rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem co ma związek z naruszeniem harmonogramu oraz istotnych warunków technicznych kontraktu z generalnym wykonawcą projektu budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli, które mają wpływ zarówno na bezpieczeństwo i bezawaryjność pracy bloku, jak i jego przyszłą efektywność i koszty jego pracy,
6) spadek o 110,9 mln zł pozostałych zobowiązań finansowych, na skutek niższej wartości rozrachunków w spółce TAURON Sprzedaż GZE z tytułu niezbilansowania energii elektrycznej,
7) wzrost o 74 mln zł zobowiązań z tytułu podatków, głównie podatku dochodowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów. Ze względu na zmiany w Obszarach Biznesowych i dla zachowania porównywalności, wyniki prezentowane są za 3 lata.

Tabela nr 28. Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów za lata 2013–2015*

Sprawozdanie z całkowitych dochodów (tys. zł)	2015	2014	2013 *(dane nieprzekształcone)*	Dynamika (2015/2014)
Przychody ze sprzedaży	**18 375 224**	**18 577 479**	**19 131 122**	98,9%
Koszt własny sprzedaży (łącznie z kosztami sprzedaży i ogólnego zarządu)	(20 248 603)	(16 862 130)	(17 189 369)	120,1%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(27 762)	114 764	(7 687)	–
Zysk (strata) operacyjny	**(1 901 141)**	**1 830 113**	**1 934 066**	–
Marża zysku operacyjnego (%)	*(10,3)%*	*9,9%*	*10,1%*	–
Przychody finansowe	73 452	85 906	99 257	85,5%
Koszty finansowe	(368 015)	(416 868)	(346 993)	88,3%
Udział w zysku (stracie) wspólnego przedsięwzięcia	7 933	(936)	(2 709)	–
Zysk (strata) brutto	**(2 187 771)**	**1 498 215**	**1 683 621**	–
Marża zysku brutto (%)	*(11,9)%*	*8,1%*	*8,8%*	–
Podatek dochodowy	383 556	(312 655)	(337 136)	–
Zysk (strata) netto za rok obrotowy	**(1 804 215)**	**1 185 560**	**1 346 485**	
Marża zysku netto (%)	*(9,8)%*	*6,4%*	*7,0%*	–
Pozostałe całkowite dochody za rok obrotowy, po uwzględnieniu podatku	122 076	(290 384)	43 488	–
Całkowite dochody za rok obrotowy	**(1 682 139)**	**895 176**	**1 389 973**	–
Zysk przypadający:				
Akcjonariuszom jednostki dominującej	**(1 807 317)**	**1 180 893**	**1 308 318**	–
Udziałom niekontrolującym	3 102	4 667	38 167	66,5%
EBIT i EBITDA				
EBIT	**(1 901 141)**	**1 830 113**	1 934 066	–
EBITDA	**3 523 303**	**3 694 544**	3 661 484	95,4%

** Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w tabeli nr 32 niniejszego sprawozdania.*

Poniższy rysunek przedstawia wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2013–2015.

Rysunek nr 45. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2013–2015

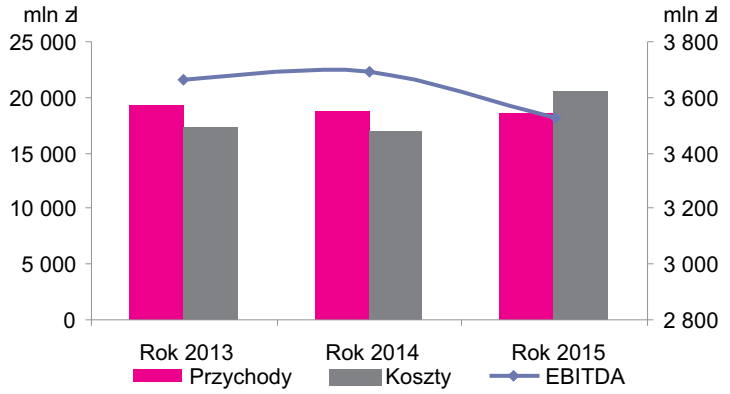

W okresie sprawozdawczym zakończonym dnia 31 grudnia 2015 r. Grupa Kapitałowa TAURON uzyskała niższe o 1% przychody ze sprzedaży w porównaniu do wartości uzyskanych w 2014 r.

Na niższy poziom przychodów miało wpływ wydzielenie ze struktur spółek Segmentu Wytwarzanie ZW Nowa oraz Elektrowni Blachownia, co w konsekwencji przyczyniło się do utraty przychodów ze sprzedaży powietrza sprężonego oraz dmuchu wielkopiecowego, oraz częściowej utraty przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i ciepła.

Poza tym w 2015 r. niższe były przychody z regulacyjnych usług systemowych i rezerwy mocy (o 44,6%), niższy był też wolumen sprzedaży energii elektrycznej przez spółkę TAURON Wytwarzanie poza Grupę Kapitałową TAURON (o 18,9%).

Kolejnym czynnikiem istotnie wpływającym na poziom przychodów Grupy Kapitałowej TAURON uzyskany w 2015 r., jest obniżenie przychodów ze sprzedaży węgla, w wyniku mniejszego zapotrzebowania ze strony kontrahentów Grupy Kapitałowej TAURON (spadek wolumenu o 2,2%), pomimo niższych cen sprzedaży węgla (o ok. 2,0%), co wynika z nadpodaży na krajowym rynku węgla oraz agresywnej polityki cenowej największego producenta węgla w Polsce.

Powyższe czynniki zostały częściowo skompensowane uzyskaniem w 2015 r. wyższych przychodów ze sprzedaży usługi dystrybucyjnej oraz pozostałych towarów i materiałów. Wzrost przychodów ze sprzedaży usługi dystrybucyjnej jest efektem wzrostu średniej stawki sprzedaży usługi dystrybucyjnej do odbiorców końcowych oraz wyższego wolumenu dostaw w każdej grupie taryfowej.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę przychodów Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2013–2015.

Rysunek nr 46. Struktura przychodów Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2013–2015*

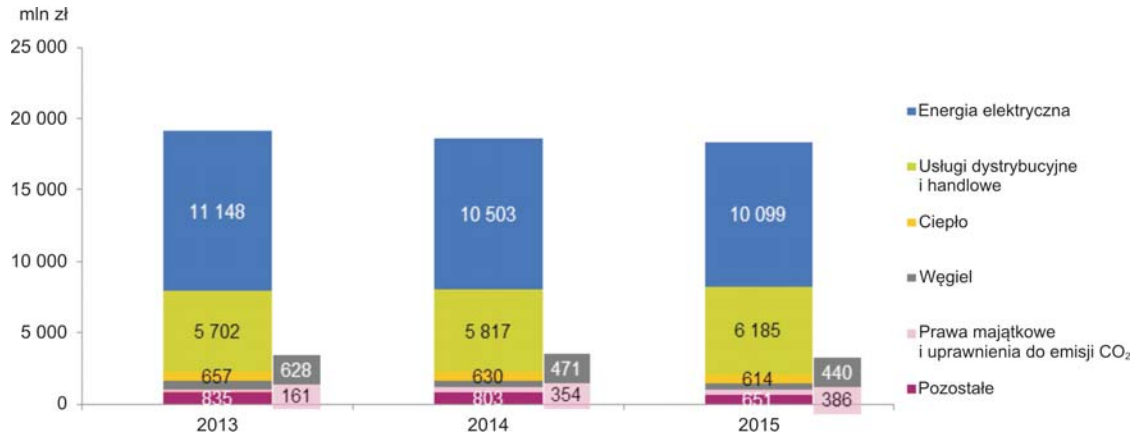

** Okres trzyletni prezentowany jest ze względu na przejrzystość informacji. Przybliżony (z uwagi na istotne zmiany w organizacji Segmentów Operacyjnych w porównaniu do okresu przed 2012 r.) obraz wyników w okresie pięcioletnim został zaprezentowany w tabeli nr 32 niniejszego sprawozdania.*

W porównaniu do 2014 r. Grupa Kapitałowa TAURON osiągnęła wyższe przychody ze sprzedaży w każdym z Segmentów. Największy wzrost został osiągnięty przez spółki Segmentu Wytwarzanie (o 8,3%) – jako efekt uzyskania wyższych przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej oraz Dystrybucja (o 6,2%) – jako efekt uzyskania wyższych przychodów ze sprzedaży usługi dystrybucyjnej.

Dynamika przychodów ze sprzedaży produktów poza Grupę Kapitałową TAURON kształtowała się następująco: Wydobycie (94,4%), Wytwarzanie (75,1%), Dystrybucja (112,3%), Sprzedaż (102,0%) oraz Pozostałe (89,6%).

W 2015 r. koszty działalności Grupy Kapitałowej TAURON wyniosły ok. 20 248,6 mln zł i były wyższe o ok. 20,1% od poniesionych w 2014 r. Główną przyczyną wzrostu jest odpis aktualizujący wartość części aktywów Segmentu Wytwarzanie w kwocie 3 410,7 mln zł, oraz utworzenie rezerwy na umowy rodzące obciążenie ze wspólnym przedsięwzięciem w kwocie 182,9 mln zł. Nie uwzględniając powyższych zdarzeń w kosztach, poziom kosztów Grupy Kapitałowej TAURON w 2015 r. byłby niższy o ok. 1,2%. Spadek kosztów odnotowano w niemalże każdym ich rodzaju, a wzrost dotyczy jedynie kosztów usług dystrybucyjnych, co ma związek z większym wolumenem sprzedaży usługi dystrybucyjnej oraz wyższą stawką zakupu usługi przesyłowej i dystrybucyjnej.

Spadek kosztów rodzajowych jest, podobnie jak spadek przychodów, wynikiem wydzielenia ze struktur spółek Grupy Kapitałowej TAURON ZW Nowa i Elektrowni Blachownia, co przyczyniło się do mniejszego zużycia paliw, materiałów do remontów i eksploatacji, niższych kosztów usług obcych oraz kosztów pracy. Na spadek kosztów rodzajowych miało również wpływ ograniczenie kosztów zużycia materiałów i energii na skutek mniejszej ilości wydrążonych wyrobisk chodnikowych.

Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na poziom kosztów pracy jest obniżenie stanu zatrudnienia w każdej spółce Grupy Kapitałowej TAURON (spadek przeciętnego zatrudnienia r/r o 1 330 etatów) oraz zmiana wysokości rezerw aktuarialnych, w wyniku zmiany stopy dyskonta z 2,25% do 2,75%.

Poniższy rysunek przedstawia wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON i poziom realizowanych marż.

Rysunek nr 47. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON i poziom realizowanych marż*

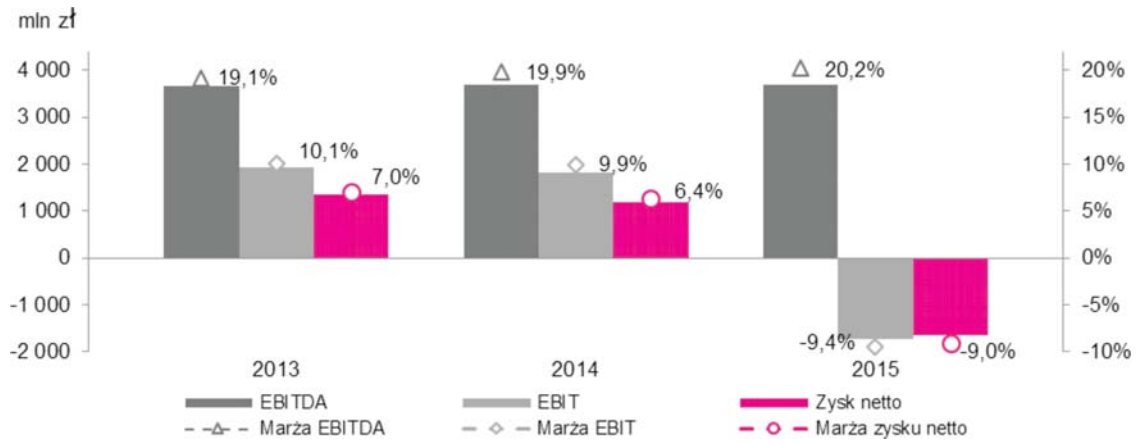

** Okres trzyletni prezentowany jest ze względu na przejrzystość informacji. Przybliżony (z uwagi na istotne zmiany w organizacji Segmentów Operacyjnych w porównaniu do okresu przed 2012 r.) obraz wyników w okresie pięcioletnim został zaprezentowany w tabeli nr 32 niniejszego sprawozdania.*

W 2015 r. Grupa Kapitałowa TAURON osiągnęła wynik EBITDA na poziomie niższym aniżeli miało to miejsce w 2014 r., a marża EBITDA ukształtowała się na poziomie niższym o 0,7%. Ze względu na dokonanie w bieżącym roku w Grupie Kapitałowej TAURON odpisu aktualizującego z tytułu trwałej utraty wartości części aktywów Segmentu Wytwarzanie, wyniki EBIT, zysk brutto oraz zysk netto wykazały wartości ujemne.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Poniższa tabela przedstawia sprawozdanie z przepływów pieniężnych.

Tabela nr 29. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (istotne pozycje)*

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (tys. zł)	Rok zakończony 31 grudnia 2015 r.	Rok zakończony 31 grudnia 2014 r. *(dane przekształcone)*	Rok zakończony 31 grudnia 2013 r. *(dane nieprzekształcone)*	Dynamika (2015/2014)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Zysk/(strata) brutto	(2 187 771)	1 498 215	1 683 621	–
Korekty	5 575 229	1 119 692	2 395 461	497,9%
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	**3 387 458**	**2 617 907**	**4 079 082**	129,4%
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(3 973 510)	(3 464 578)	(3 933 673)	114,7%
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	**(3 942 122)**	**(3 386 733)**	**(4 180 488)**	116,4%
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	295 000	–	452 325	–
Spłata pożyczek/kredytów	(140 585)	(169 971)	(141 226)	82,7%
Emisja dłużnych papierów wartościowych	310 000	3 653 234	–	8,5%
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(450 000)	(1 148 200)	–	39,2%
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej	(262 882)	(332 984)	(350 510)	78,9%

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (tys. zł)	Rok zakończony 31 grudnia 2015 r.	Rok zakończony 31 grudnia 2014 r. *(dane przekształcone)*	Rok zakończony 31 grudnia 2013 r. *(dane nieprzekształcone)*	Dynamika (2015/2014)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	**(525 692)**	1 635 749	(249 100)	–
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	**(1 080 356)**	866 923	(350 506)	–
Środki pieniężne na początek okresu	**1 408 071**	541 148	891 654	**260,2%**
Środki pieniężne na koniec okresu	**327 715**	1 408 071	541 148	**23,3%**

** Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w tabeli nr 32 niniejszego sprawozdania.*

Poniższy rysunek przedstawia przepływy pieniężne w latach 2015–2013.

Rysunek nr 48. Przepływy pieniężne w latach 2015–2013

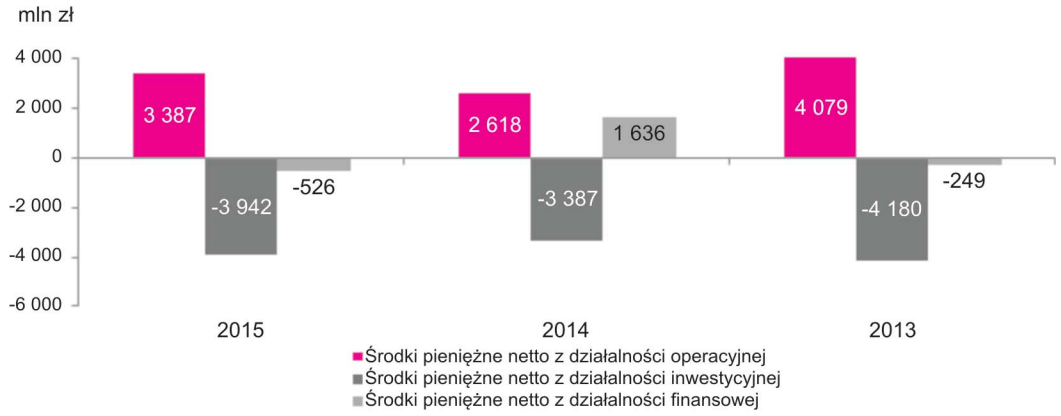

Zrealizowana dodatnia wartość przepływów z działalności operacyjnej w 2015 r. była wyższa od strumienia środków pieniężnych zrealizowanych w roku poprzednim o ok. 770 mln zł. Największy wpływ na zmianę tej pozycji rachunku przepływów pieniężnych miały następujące czynniki:

1) spadek wyniku finansowego brutto (bez uwzględnienia odpisu aktualizującego) oraz amortyzacji jako czynnika niepieniężnego o 141 mln zł,
2) dodatnia zmiana kapitału obrotowego w kwocie 506 mln zł wynikająca z:
   a) dodatniej zmiany stanu zapasów (wzrost o ok. 134 mln zł) na skutek zmniejszenia wartości zapasów w efekcie jego zużycia oraz stwierdzenia ubytku w drodze przeprowadzonej inwentaryzacji drogą spisu z natury w spółce TAURON Wydobycie,
   b) dodatniej zmiany stanu zobowiązań – spadek strumienia wydatków operacyjnych o 53 mln zł,
   c) zakupu w 2015 r. praw majątkowych o mniejszej wartości niż miało to miejsce w roku ubiegłym – spadek strumienia wydatków operacyjnych o 143 mln zł,
   d) poniesienie w 2015 r. opłaty zastępczej w kwocie wyższej niż miało to miejsce w 2014 r. – wzrost strumienia wydatków operacyjnych o 62 mln zł,
   e) dodatnia zmiana stanu rezerw oraz aktywów niematerialnych, co ma wpływ na wzrost wartości strumienia przepływów o 306 mln zł, która uwzględnia utworzenie rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem – EC Stalowa Wola – na kwotę 182,9 mln zł.
3) zapłata mniejszego podatku dochodowego niż w 2014 r. – spadek strumienia wydatków operacyjnych o 197 mln zł.

Wartość przepływów z działalności inwestycyjnej w 2015 r. miała charakter ujemny i była wyższa o 16,4% od wydatków inwestycyjnych zrealizowanych w 2014 r. Największy wpływ na zmianę tej pozycji rachunku przepływów pieniężnych miał wzrost o 14,4% wydatków na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych w Segmencie Wytwarzanie i Dystrybucja.

W 2015 r. Grupa Kapitałowa TAURON zrealizowała ujemną wartość przepływów z działalności finansowej, co wynikało z braku konieczności pozyskania większego finansowania zewnętrznego, gdyż netto pozyskano jedynie 14 mln zł z rynku. W 2015 r. Grupa Kapitałowa TAURON wyemitowała dłużne papiery wartościowe i zaciągnęła kredyty odpowiednio w kwocie 310 mln zł i 295 mln zł. Dokonane w 2015 r. spłaty z tytułu wyemitowanych obligacji oraz zaciągniętych kredytów wynosiły odpowiednio 450 mln zł oraz 141 mln zł. Dodatkowo Spółka wypłaciła w roku sprawozdawczym dywidendę na rzecz akcjonariuszy jednostki dominującej w kwocie 263 mln zł oraz zapłaciła odsetki, głównie z tytułu pozyskanego finansowania zewnętrznego, w wysokości 276 mln zł.

Charakter poszczególnych strumieni pieniężnych wykazywanych w każdym segmencie rachunku przepływów pieniężnych wskazuje na wzmacnianie pozycji firmy na rynku poprzez jej dalszy rozwój. Struktura rachunku przepływów pieniężnych pokazuje, że ponoszone wydatki inwestycyjne są finansowane ze środków operacyjnych oraz zaciąganych zewnętrznych źródeł finansowania.

Grupa Kapitałowa TAURON skutecznie zarządza płynnością finansową, wykorzystując wdrożony centralny model finansowania oraz centralną politykę zarządzania ryzykiem finansowym. W celu zminimalizowania możliwości wystąpienia zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz ryzyka utraty płynności stosowano mechanizm cash poolingu. Grupa Kapitałowa TAURON korzysta z różnych źródeł finansowania, jak np. kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, pożyczki z funduszy środowiskowych, emisje obligacji, umowy leasingu finansowego oraz umowy dzierżawy z opcją zakupu.

4.3. Charakterystyka struktury aktywów i pasywów skonsolidowanego bilansu

Struktura rocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

Poniższa tabela przedstawia strukturę rocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Tabela nr 30. Struktura rocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	Stan na dzień 31 grudnia 2015 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2014 r. *(dane przekształcone)*	Stan na dzień 1 stycznia 2014 r. *(dane przekształcone)*
AKTYWA			
Aktywa trwałe	**87,7%**	**81,5%**	**85,2%**
Aktywa obrotowe	**12,2%**	**14,6%**	**14,7%**
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0,1%	3,9%	0,1%
SUMA AKTYWÓW	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**
PASYWA			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	49,9%	52,0%	53,6%
Udziały niekontrolujące	0,1%	0,1%	1,4%
Kapitał własny ogółem	**50,0%**	**52,1%**	**55,0%**
Zobowiązania długoterminowe	26,8%	34,0%	28,8%
Zobowiązania krótkoterminowe	23,2%	13,9%	16,2%
Zobowiązania razem	**50,0%**	**47,9%**	**45,0%**
SUMA PASYWÓW	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**
Zobowiązania finansowe	8 138 647	8 113 766	5 864 135
Zobowiązania finansowe netto	7 763 963	6 665 318	5 227 226

Poniższy rysunek przedstawia strukturę aktywów i pasywów.

Rysunek nr 49. Struktura aktywów i pasywów

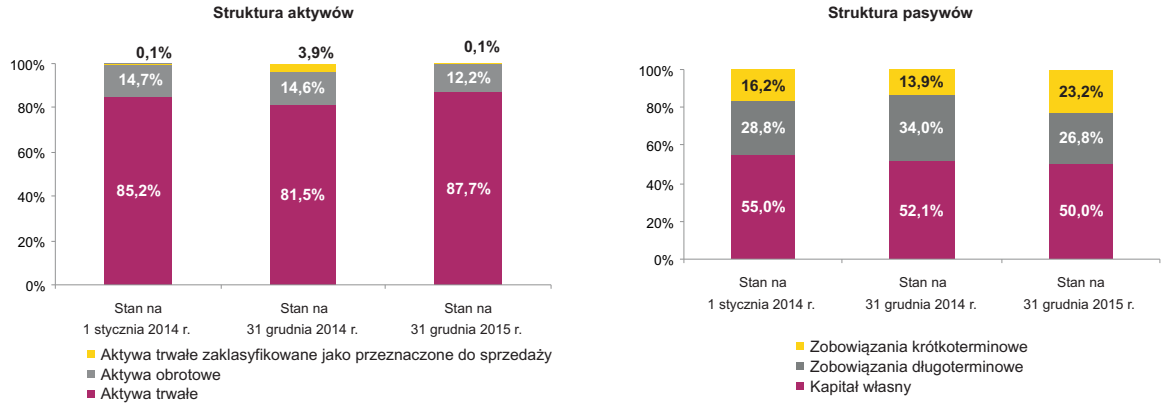

W strukturze aktywów według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r., podobnie jak w 2014 r., największy udział ma wartość aktywów trwałych. W strukturze majątku trwałego największy udział stanowią rzeczowe aktywa trwałe Segmentów: Dystrybucja (60,3%), Wytwarzanie (33,1%) oraz Wydobycie (5,4%).

W strukturze pasywów według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r., największy udział mają kapitały własne oraz zobowiązania finansowe.

Poziom zadłużenia Grupy Kapitałowej TAURON utrzymuje się na bezpiecznym poziomie, na co wskazuje poziom wskaźnika zadłużenia w porównaniu do europejskich wskaźników branżowych oraz dodatni strumień przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej.

4.4. Istotne pozycje pozabilansowe

Na dzień 31 grudnia 2015 r. istotne zobowiązania warunkowe Grupy Kapitałowej TAURON dotyczyły:

1) braku tworzenia rezerwy na potencjalne nie zgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym statusie ze względu na brak szczegółowej ewidencji nieuregulowanych gruntów i w konsekwencji brak możliwości wiarygodnego oszacowania kwoty potencjalnych roszczeń,

2) postępowania wszczętego w dniu 12 grudnia 2012 r. przez Prezesa UOKiK przeciwko TAURON Sprzedaż, w którym zostały postawione zarzuty stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na bezzasadnym naliczaniu odsetek za nieterminowe płatności dotyczące prognozowanego zużycia energii elektrycznej, które są wykazywane poprzez system zautomatyzowanych procedur obsługi płatności, wskutek przyporządkowania wpłaconych przez odbiorców kwot do należności, które będą wymagalne w przyszłości, a pozostawienie najstarszych zobowiązań odbiorców jako niezapłaconych,

3) postępowania wszczętego w dniu 17 września 2013 r. przez Prezesa UOKiK przeciwko TAURON Sprzedaż w związku z podejrzeniem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na podawaniu w cennikach i materiałach informacyjnych cen energii elektrycznej bez uwzględnienia wartości podatku od towarów i usług, co stanowi naruszenie *Ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym*,

4) postępowania antymonopolowego wszczętego postanowieniem z dnia 19 grudnia 2014 r., w związku z podejrzeniem nadużywania przez spółki TAURON Sprzedaż i TAURON Sprzedaż GZE pozycji dominującej na rynku rezerwowej sprzedaży energii elektrycznej,

5) postępowań wyjaśniających prowadzonych przez Prezesa UOKiK wobec TAURON Sprzedaż i TAURON Sprzedaż GZE,

6) sporu sądowego pomiędzy TAURON jako następcą prawnym Górnośląskiego Zakładu Elektroenergetycznego S.A. (GZE) a Hutą Łaziska S.A. z powodu niewywiązywania się przez Hutę z obowiązku zapłaty należności z tytułu dostaw energii, co w konsekwencji spowodowało wstrzymanie przez GZE w 2001 r. dostaw energii elektrycznej do Huty,

7) zastawu rejestrowego i finansowego na udziałach TAMEH HOLDING, ustanowionego przez TAURON na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG w celu zabezpieczenia transakcji obejmującej umowę kredytów terminowych i obrotowych, zawartą pomiędzy TAMEH Czech oraz TAMEH POLSKA, TAMEH HOLDING oraz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG,

8) zobowiązania warunkowego w postaci zobowiązania TAURON do dokapitalizowania spółki Nowe Brzeszcze GT do maksymalnej kwoty 185 000 tys. zł,
9) zwrotu nadpłaty podatku dochodowego otrzymanej w związku z rozliczeniem kosztów remontów komponentowych,
10) nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006–2008 oraz za miesiące styczeń i luty 2009 r., uiszczonego przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON, które złożyły korekty deklaracji wraz z wnioskami o stwierdzenie nadpłaty,
11) wysokości opodatkowania urządzeń energetycznych służących do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej podatkiem od nieruchomości.

Szczegółowe informacje na temat pozycji pozabilansowych zostały przedstawione w notach 43 i 44 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 r.

4.5. Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok

Zarząd Spółki nie publikował prognoz wyników Grupy Kapitałowej TAURON na 2015 r. Decyzja ta wynikała z dużej zmienności rynku i znacznej ilości czynników wpływających na jego przewidywalność.

4.6. Podstawowe wskaźniki finansowe i niefinansowe

Wskaźniki finansowe

Poniższa tabela przedstawia podstawowe wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 31. Podstawowe wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON*

Wskaźniki	Definicja	2015	2014	2013
RENTOWNOŚĆ				
Marża EBIT	Wynik z działalności operacyjnej / Przychody ze sprzedaży	**(10,3)%**	9,9%	10,1%
Marża EBITDA	EBITDA / Przychody ze sprzedaży	**19,2%**	19,9%	19,1%
Rentowność netto	Wynik netto / Przychody ze sprzedaży	**(9,8)%**	6,4%	7,0%
Rentowność kapitałów własnych ROE	Wynik netto / Kapitał własny na koniec okresu	**(11,2)%**	6,6%	7,6%
PŁYNNOŚĆ				
Wskaźnik płynności bieżącej	Aktywa obrotowe (za wyjątkiem przeznaczonych do sprzedaży) / Zobowiązania krótkoterminowe	**0,53**	1,05	0,90
ZADŁUŻENIE				
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	Zobowiązania ogółem / Pasywa razem	**0,50**	0,48	0,45
Dług netto / EBITDA	(Zobowiązania finansowe - Środki pieniężne) / EBITDA	**2,20**	1,80	1,43
INNE WSKAŹNIKI				
Zysk na akcję (EPS)	Wynik netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej / Liczba akcji zwykłych	**(1,03)**	0,67	0,75

** Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w tabeli nr 32 niniejszego sprawozdania.*

W 2015 r. wskaźnik rentowności Grupy Kapitałowej TAURON kształtują się na ujemnym poziomie, z uwagi na ujęcie w wyniku odpisu aktualizującego wartość aktywów wytwórczych. Pomijając ten czynnik, wskaźniki za 2015 r. osiągnęły wyższy poziom, co obrazuje marża EBITDA, wzrastająca do poziomu 20,2%, głównie dzięki niższym kosztom działalności spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz wyższym r/r wynikiem Segmentu Dystrybucja.

Wskaźnik płynności bieżącej osiągnął wartość niższą niż w 2014 r., na co ma wpływ przede wszystkim niższy poziom środków pieniężnych (na 31 grudnia 2014 r. stan środków pieniężnych był wyjątkowo wysoki), jak również zwiększenie w 2015 r. poziomu zadłużenia w stosunku do 2014 r.

Wskaźnik ogólnego zadłużenia oraz wskaźnik dług netto/EBITDA obrazują udział zobowiązań w finansowaniu Grupy Kapitałowej TAURON. Aktualny poziom tych wskaźników umożliwia Grupie Kapitałowej TAURON pozyskanie finansowania zewnętrznego niezbędnego do zrealizowania planowanych inwestycji. Zmiana w 2015 r. wielkości wskaźnika jest spowodowana wzrostem długu netto (o ok. 16,1%) oraz spadku wyniku EBITDA Grupy Kapitałowej

TAURON (o prawie 171 mln zł). Utrzymująca się korzystna sytuacja makroekonomiczna oraz stosunkowo niskie stopy procentowe sprzyjają pozyskiwaniu tańszego finansowania zewnętrznego, z czego Grupa Kapitałowa TAURON korzystała również w 2015 r.

Wskaźnik EPS (liczony w stosunku do zysku netto przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej), z uwagi na ujęcie w wyniku odpisu aktualizującego, jest ujemny.

Wskaźniki niefinansowe

Wskaźniki niefinansowe w Grupie Kapitałowej TAURON są ściśle związane ze specyfiką działalności, posiadanymi zasobami oraz przyjętą Strategią Korporacyjną, w tym:

1) oceną możliwości inwestycyjnych,
2) metodami zarządzania zasobami ludzkimi,
3) optymalizacją ryzyk,
4) badaniami satysfakcji klientów,
5) centralizacją funkcji zarządczych w Grupie Kapitałowej TAURON, ograniczaniem działalności niepodstawowej,
6) rozwojem struktur organizacyjnych i procedur zarządzania.

4.7. Najistotniejsze dane finansowe i operacyjne Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2011–2015

Poniższa tabela przedstawia najistotniejsze dane finansowe i dane operacyjne Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2011–2015.

Tabela nr 32. Dane finansowe i dane operacyjne za okres 2011–2015*

Podstawowe informacje	J.m.	2015	2014	2013	2012	2011	Zmiana % (2015/2014)
Sprawozdanie z całkowitych dochodów							
Przychody ze sprzedaży	*mln zł*	18 375	18 577	19 131	24 753	20 755	99%
Zysk operacyjny	*mln zł*	(1 901)	1 830	1 934	2 165	1 646	–
Przychody finansowe (sumaryczne)	*mln zł*	81	86	99	131	116	95%
Koszty finansowe (sumaryczne)	*mln zł*	(368)	(418)	(347)	(347)	(160)	88%
Zysk brutto	*mln zł*	(2 188)	1 498	1 684	1 948	1 600	–
Podatek dochodowy	*mln zł*	384	(313)	(337)	(397)	(333)	–
Zysk netto	*mln zł*	(1 804)	1 186	1 346	1 551	1 267	–
przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	*mln zł*	(1 807)	1 181	1 308	1 476	1 245	–
przypadający udziałom niekontrolującym	*mln zł*	3	5	38	74	22	66%
EBITDA	*mln zł*	3 523	3 695	3 661	3 852	3 057	95%
Sprawozdanie z sytuacji finansowej							
Aktywa trwałe	*mln zł*	28 124	28 163	27 567	25 471	23 417	100%
Aktywa obrotowe	*mln zł*	3 947	6 396	4 789	5 766	5 101	62%
Kapitał własny ogółem	*mln zł*	16 048	17 997	17 793	16 800	16 087	89%
Zobowiązania ogółem	*mln zł*	16 023	16 563	14 562	14 474	12 440	97%
Zobowiązania długoterminowe	*mln zł*	8 584	11 744	9 304	9 081	7 597	73%
Zobowiązania krótkoterminowe	*mln zł*	7 439	4 819	5 258	5 392	4 843	154%
Zadłużenie finansowe netto	*mln zł*	7 764	6 665	5 227	4 535	4 031	116%
Nakłady inwestycyjne	*mln zł*	4 175	3 090	3 780	3 472	2 504	135%
Rachunek przepływów pieniężnych							
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	*mln zł*	3 387	2 618	4 079	3 479	2 209	129%
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	*mln zł*	(3 942)	(3 387)	(4 180)	(3 283)	(5 690)	116%

Podstawowe informacje	J.m.	2015	2014	2013	2012	2011	Zmiana % (2015/2014)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	*mln zł*	(526)	1 636	(249)	190	2 515	–
Środki pieniężne na koniec okresu	*mln zł*	328	1 408	541	892	506	23%
Wskaźniki							
Marża EBIT	%	(10,3)%	9,9%	10,1%	8,7%	7,9%	-95%
Marża EBITDA	%	19,2%	19,9%	19,1%	15,6%	14,7%	101%
Zadłużenie finansowe netto/EBITDA	*liczba*	2,20	1,80	1,43	1,18	1,32	116%
Zysk netto na akcję	*zł/akcję*	(1,03)	0,67	0,75	0,84	0,71	–
Dywidenda na akcję	*zł/akcję*	0,15	0,19	0,20	0,31	0,15	79%
Dane operacyjne							
Produkcja węgla handlowego	*mln Mg*	4,91	5,40	5,45	5,57	4,58	91%
Produkcja netto energii elektrycznej	*TWh*	16,64	15,37	19,39	19,11	21,38	108%
Produkcja netto energii elektrycznej z OZE	*TWh*	1,59	1,79	1,38	1,21	0,99	89%
Produkcja ciepła	*PJ*	11,51	13,41	15,62	16,36	15,96	86%
Sprzedaż detaliczna energii elektrycznej**	*TWh*	35,94	36,43	41,30	44,74	35,52	99%
Dystrybucja energii elektrycznej	*TWh*	49,20	47,90	47,90	47,85	38,24	103%
Liczba klientów (Dystrybucja)	*mln*	5,42	5,38	5,33	5,30	4,14	101%

** Prezentowane wartości nie odzwierciedlają wartości zgodnych z MSSF i nie są wprost porównywalne, ze względu na zmiany w organizacji Segmentów Biznesowych po 2010 r.*
*** Wolumen sprzedaży detalicznej za 2014 r. został zaprezentowany porównywalnie z 2015 r. w związku z reklasyfikacją umów niektórych odbiorców (ze sprzedaży detalicznej do sprzedaży hurtowej)*

Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2011–2015.

Rysunek nr 50. Dane finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2011–2015

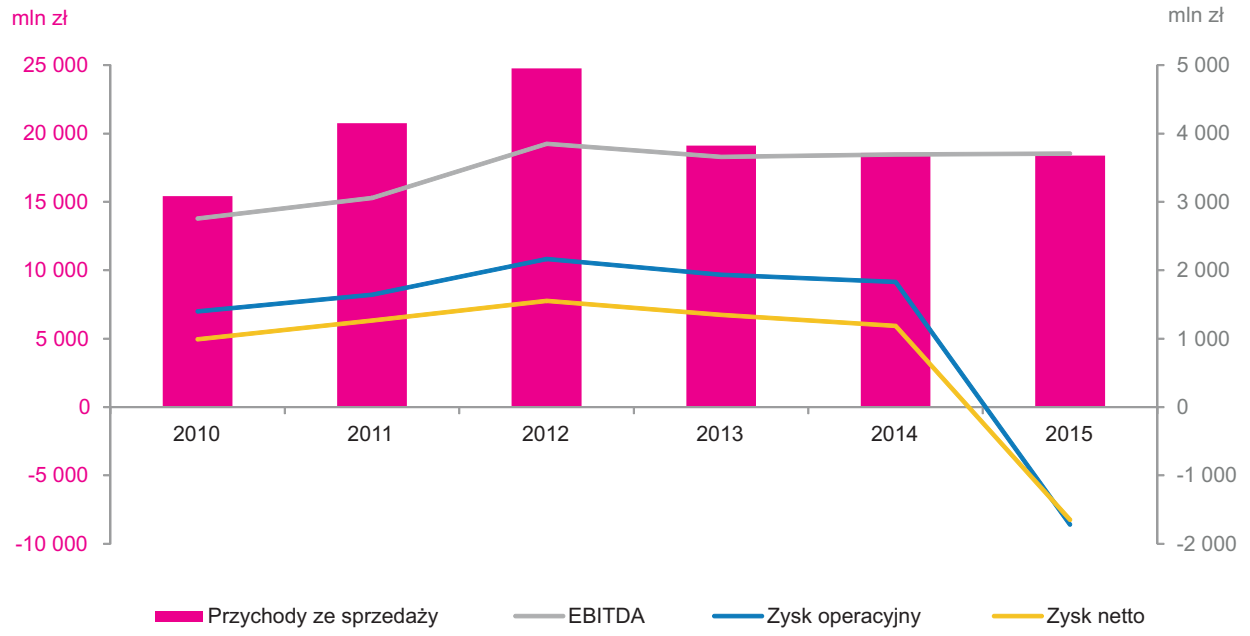

Poniższa tabela przedstawia wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na Obszary Działalności.

Tabela nr 33. Wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na Obszary Działalności*

Lp.	EBITDA (mln zł)	2015	2014	2013	2012	2011	Dynamika (2015/2014)	Zmiana (2015–2014)
1.	Wydobycie	**9**	98	166	287	111	9%	(89)
2.	Wytwarzanie	**755**	793	400	1 194	1 402	95%	(38)
3.	Dystrybucja	**2 372**	2 172	2 208	1 956	1 303	109%	200
4.	Sprzedaż	**380**	608	899	478	271	93%	(228)
5.	Pozostałe	**100**	106	63	67	50	94%	(6)
6.	*Pozycje nieprzypisane*	*(94)*	*(83)*	*(75)*	*(131)*	*(80)*	*112%*	*(10)*
	EBITDA razem	**3 523**	**3 695**	**3 661**	**3 852**	**3 057**	**95%**	**(171)**

** Prezentowane wartości nie odzwierciedlają wartości zgodnych z MSSF i nie są wprost porównywalne, ze względu na zmiany w organizacji Segmentów Biznesowych po 2010 r.*

Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2011–2015.

Rysunek nr 51. Struktura EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011–2015

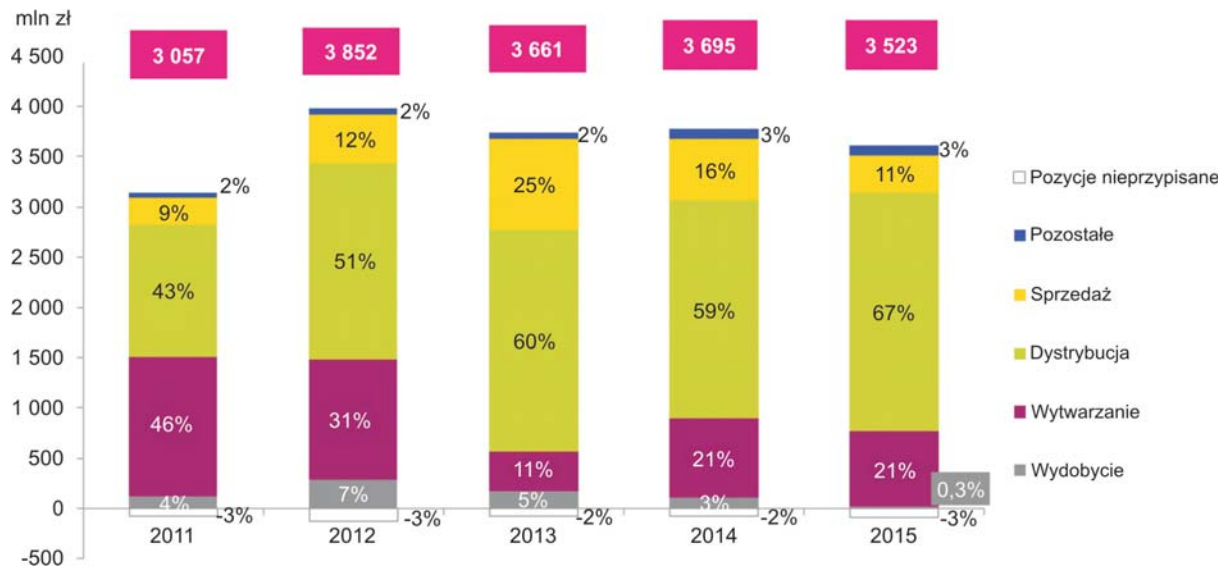

Podstawowe informacje za lata 2011–2015 według Obszarów Biznesowych

Poniższe rysunki przedstawiają dane finansowe za lata 2011–2015 według Obszarów Biznesowych:

Rysunek nr 52. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Wydobycie

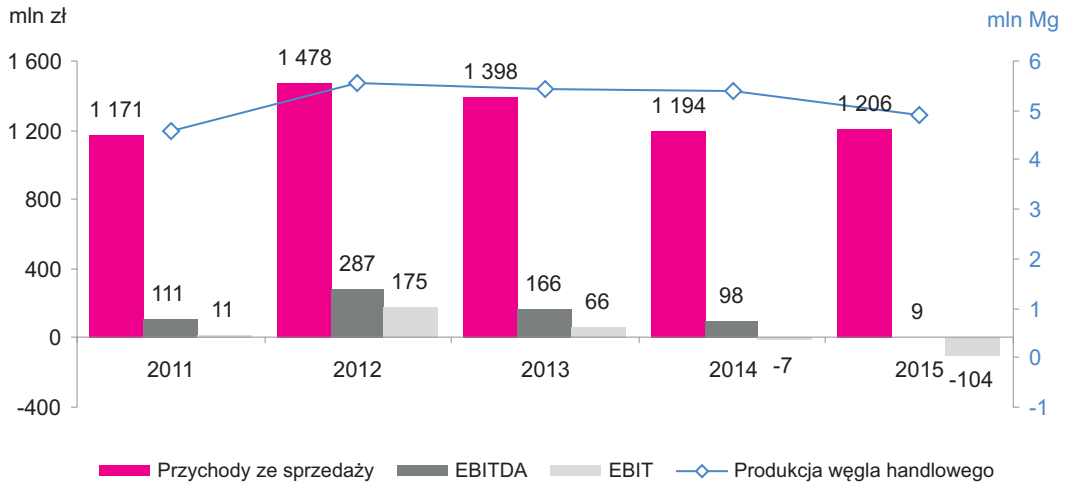

Rysunek nr 53. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Wytwarzanie

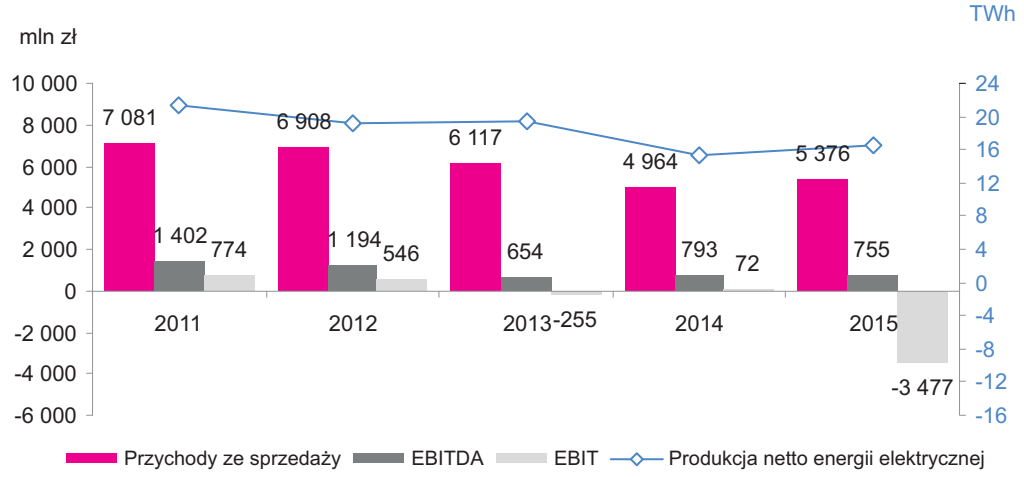

Rysunek nr 54. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Dystrybucja

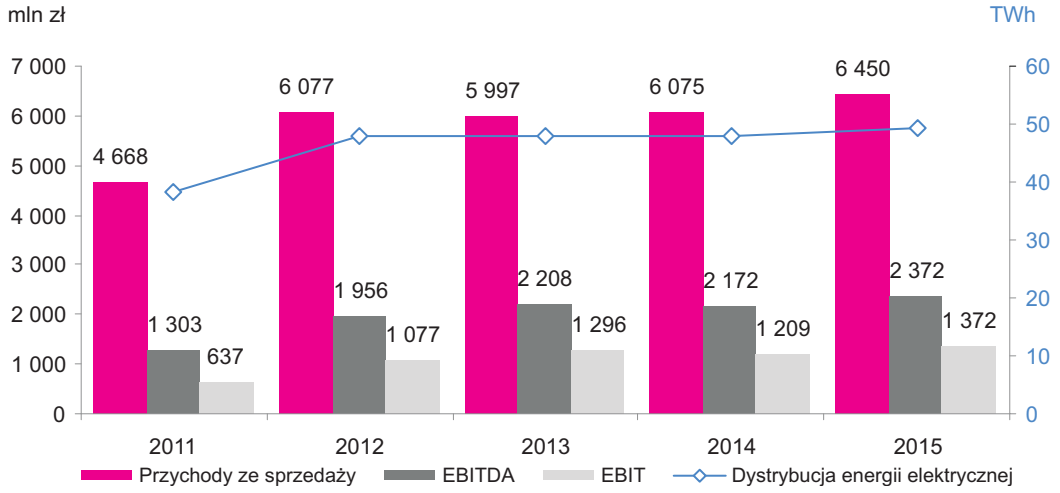

Rysunek nr 55. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Sprzedaż

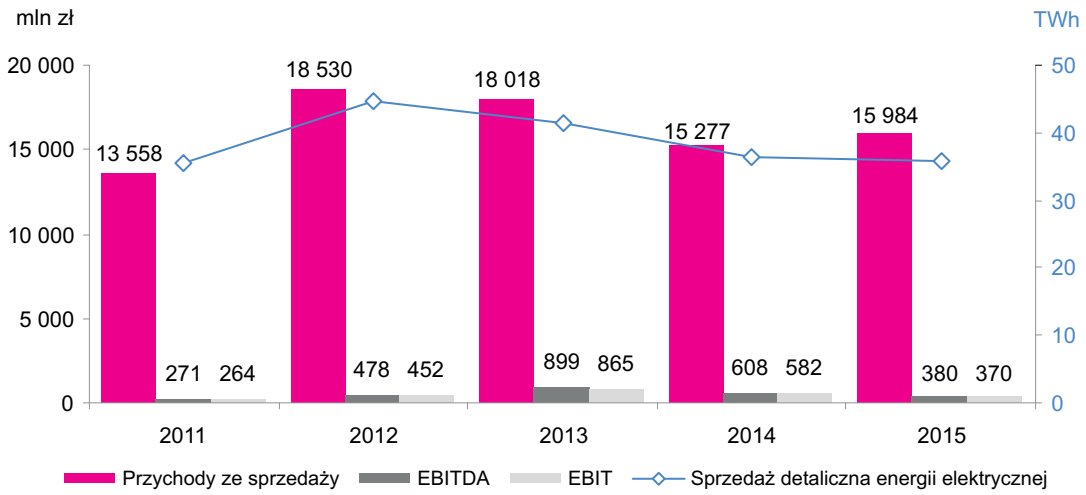

Rysunek nr 56. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Pozostałe*

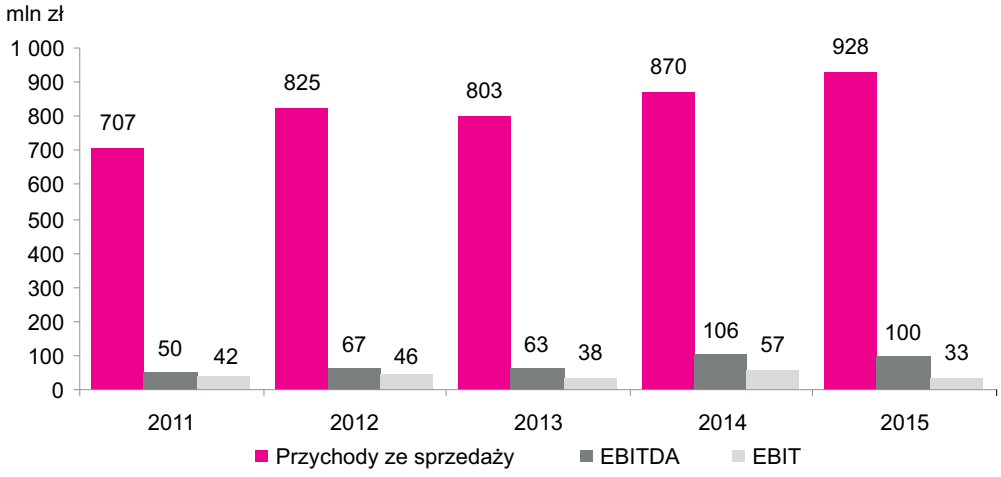

** Za 2011 r. dane nieporównywalne, z uwagi na rozpoczęcie działalności przez spółkę TAURON Obsługa Klienta, ujmowanej w Obszarze Pozostałe.*

4.8. Wpływy z emisji papierów wartościowych

W dniu 9 lipca 2015 r. oraz w dniu 20 listopada 2015 r. TAURON zawarł z BGK aneksy do umowy agencyjnej i depozytowej oraz umowy gwarancyjnej, na mocy których kwota dostępnego dla TAURON programu emisji obligacji wzrosła z poziomu 1 000 000 tys. zł do 1 700 000 tys. zł. Celem emisji obligacji jest finansowanie wydatków inwestycyjnych zgodnie ze strategią rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON. Struktura finansowa przewiduje emisję obligacji w ramach podwyższonej kwoty programu w latach 2015–2016, z terminami wykupu przypadającymi od 2020 r. do 2029 r. BGK pełni w tym przedsięwzięciu rolę organizatora, gwaranta programu i depozytariusza. Obligacje są niezabezpieczonymi, kuponowymi papierami wartościowymi oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej. W ramach programu emisji obligacji TAURON w 2015 r. dokonał emisji obligacji na łączną kwotę 310 000 tys. zł.

W dniu 24 listopada 2015 r. pomiędzy TAURON a Bankiem Handlowym w Warszawie, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Polska) S.A., BZ WBK, CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bankiem Śląskim S.A., oraz PKO BP zostały podpisane umowa agencyjna i depozytowa oraz umowa gwarancyjna, do których przystąpiły mBank i Bank BGŻ BNP Paribas S.A., na podstawie których ustanowiony został program emisji obligacji do kwoty 6 270 000 tys. zł, z gwarancją objęcia przez ww. banki. Środki z emisji w ramach ww. programu będą przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z realizacją programu inwestycyjnego Grupy Kapitałowej TAURON, refinansowanie jej zadłużenia lub finansowanie ogólno-korporacyjnych wydatków Grupy Kapitałowej TAURON. W ramach programu TAURON będzie mógł dokonywać wielokrotnych emisji obligacji w okresie do dnia 30 listopada 2020 r. Obligacje będą niezabezpieczonymi, kuponowymi papierami wartościowymi oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej oraz okresie zapadalności wynoszącym 1, 3, 6, 12, 24, 36, 48 lub 58 miesięcy.

W ramach programu emisji obligacji długoterminowych, zawartego w dniu 31 lipca 2013 r. pomiędzy Spółką a BGK, TAURON wyemitował obligacje na łączną kwotę 520 000 tys. zł, wg poniższej specyfikacji:

1) w dniu 21 grudnia 2015 r. emisja obligacji o wartości nominalnej 100 000 tys. zł z terminem wykupu 20 grudnia 2028 r.,
2) w dniu 20 grudnia 2015 r. emisja trzech serii obligacji po 70 000 tys. zł o łącznej wartości nominalnej 210 000 tys. zł z terminem wykupu w latach 2020–2022,
3) w dniu 8 stycznia 2016 r. emisja trzech serii obligacji po 70 000 tys. zł o łącznej wartości nominalnej 210 000 tys. zł z terminem wykupu w latach 2023–2025.

Celem emisji obligacji było finansowanie wydatków inwestycyjnych Grupy Kapitałowej TAURON.

W dniu 29 lutego 2016 r. została przeprowadzona emisja obligacji o łącznej wartości 2 250 000 tys. zł z terminem wykupu 29 grudnia 2020 r., w ramach programu podpisanego z konsorcjum banków w dniu 24 listopada 2015 r. Celem emisji obligacji było pozyskanie środków na nabycie w celu umorzenia 22 500 sztuk obligacji transzy C wyemitowanych w dniu 12 grudnia 2011 r., których termin wykupu przypada na dzień 12 grudnia 2016 r. Informacja o niniejszym zdarzeniu została zawarta w raporcie bieżącym nr 11/2016 z dnia 29 lutego 2016 r.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wyemitowanych i niewykupionych obligacji na dzień 31 grudnia 2015 r.

Tabela nr 34. Zestawienie wyemitowanych i niewykupionych obligacji na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Wartość obligacji (w tys.)	Rodzaj i wysokość stopy procentowej	Termin wykupu ostatniej serii	Saldo na dzień 31 grudnia 2015 r. (w tys.)
1.	3 000 000 PLN	WIBOR 6M + stała marża	12.12.2016	3 000 000 PLN
2.	1 750 000 PLN	WIBOR 6M + stała marża	04.11.2019	1 750 000 PLN
3.	1 210 000 PLN	WIBOR 6M + stała marża	20.12.2028	1 210 000 PLN

W ramach Grupy Kapitałowej TAURON funkcjonuje wewnętrzny program emisji obligacji, w ramach którego w 2015 r. spółki pozyskiwały od TAURON środki na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych.

Spółka, działając w oparciu o wdrożony model centralnego finansowania oraz zgodnie z warunkami funkcjonującego programu emisji obligacji wewnętrznych, nabywała w 2015 r. obligacje emitowane przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON z terminem zapadalności od 4 miesięcy do 5 lat. Zasadniczym celem emisji było pozyskanie przez spółki z Grupy Kapitałowej TAURON środków na realizację programu inwestycyjnego oraz refinansowanie dotychczasowego zadłużenia.

Poniższa tabela przedstawia wartość objętych i niewykupionych emisji w podziale na poszczególne spółki z Grupy Kapitałowej TAURON (emitentów) według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Tabela nr 35. Wartość objętych i niewykupionych emisji w podziale na poszczególne spółki Grupy Kapitałowej TAURON (emitentów) na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Nazwa spółki	Wartość objętych emisji (w tys. zł)
1.	TAURON Dystrybucja	2 600 000
2.	TAURON Wytwarzanie	2 498 770
3.	TAURON Ciepło	1 603 260
4.	TAURON Wydobycie	600 000
5.	TAURON Obsługa Klienta	85 000
6.	TAURON EKOENERGIA	60 000
	Suma	**7 447 030**

Poza nabywaniem obligacji spółek Grupy Kapitałowej TAURON, Spółka nie dokonywała zakupów innych papierów wartościowych o charakterze dłużnym.

4.9. Instrumenty finansowe

4.9.1. Zastosowanie instrumentów finansowych w zakresie eliminacji zmian cen, ryzyka kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej

Ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej TAURON zarządza TAURON. Centralizacja funkcji zarządzania ryzykiem finansowym ma na celu optymalizację procesu, w tym minimalizację kosztów Grupy Kapitałowej TAURON w ww. zakresie. W ramach zarządzania ryzykiem finansowym Grupa Kapitałowa TAURON w 2015 r. zabezpieczała ryzyko zmienności przepływów pieniężnych wynikające z posiadanego zadłużenia opartego o stopę referencyjną WIBOR, minimalizując je częściowo poprzez zawarte transakcje zamiany zmiennej stopy procentowej na stałą (IRS). Ponadto w 2015 r. została zabezpieczona ekspozycja walutowa powstała w toku działalności handlowej (przede wszystkim z handlu uprawnieniami do emisji CO_2), zawierając kontrakty terminowe typu forward. Celem tych transakcji było zabezpieczenie się przed zmiennością przepływów pieniężnych wynikających z wahań kursu walutowego. Dodatkowo Grupa Kapitałowa TAURON eliminuje efektywnie ryzyko walutowe zmian kursu EUR/PLN w odniesieniu do kuponów odsetkowych od pożyczki w EUR, w ciągu całego okresu jej obowiązywania, poprzez zawartą transakcję CIRS.

Poniższa tabela przedstawia aktywne terminowe transakcje pochodne według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. (ze względu na przyjęty scentralizowany model zarządzania ryzykiem finansowym dotyczy wyłącznie TAURON).

Tabela nr 36. Informacja o transakcjach terminowych i pochodnych według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. (dane w tys.)

Lp.	Rodzaj zawartych transakcji	Łączny nominał danego rodzaju transakcji	Waluta			Termin zapadalności transakcji danego rodzaju		Wycena transakcji danego rodzaju na dzień 31 grudnia 2015 r.
			PLN	EUR	inna	do roku	powyżej roku	
1.	IRS	3 000 000	X			X		- 95 467
2.	CIRS	704 928	X				X	- 11 368
3.	Forward	3 914		X		X		493

W ramach zabezpieczenia ryzyka wynikającego ze zmienności cen Grupa Kapitałowa TAURON zabezpieczała się korzystając z instrumentów rynku terminowego. Natomiast w ramach zarządzania ryzykiem utraty płynności stosuje się szereg instrumentów dłużnych, o których mowa w pkt 2.8.3.

4.9.2. Cele i metody zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa Kapitałowa TAURON zarządza ryzykiem finansowym, rozumianym jako ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej, w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania *Politykę zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym w Grupie TAURON*, będącą zbiorem zasad i standardów zgodnych z najlepszymi praktykami w tym zakresie.

Ze względu na korelację pomiędzy ponoszonym ryzykiem, a poziomem możliwego do osiągnięcia dochodu, zasady te stosuje się po to, aby utrzymać zagrożenia na wcześniej ustalonym, uznanym za akceptowalny, poziomie. Głównym celem zarządzania ryzykiem finansowym jest minimalizacja wrażliwości przepływów pieniężnych Grupy Kapitałowej TAURON na czynniki ryzyka finansowego oraz minimalizacja kosztów finansowych i kosztów zabezpieczenia w ramach transakcji z wykorzystaniem instrumentów pochodnych.

Ww. polityka określa również zasady stosowania rachunkowości zabezpieczeń, w tym rodzaje zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz ujęcie księgowe instrumentów zabezpieczających i pozycji zabezpieczanych zgodnie z MSSF. Zgodnie z przedmiotową polityką Grupa Kapitałowa TAURON w przypadkach, w których jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione, wykorzystuje instrumenty pochodne, których charakterystyka pozwala na zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń.

4.10. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa

Uwzględniając bieżącą sytuację rynkową przewiduje się, że na wyniki Grupy Kapitałowej TAURON w kolejnych latach wpływ będą miały zarówno czynniki wewnętrzne, jak również zewnętrzne.

Wyniki **Obszaru Wydobycie** w perspektywie najbliższych lat powinny utrzymywać się na stabilnym poziomie. W celu poprawy/optymalizacji wyników, Obszar Wydobycie realizować będzie działania inwestycyjne oraz techniczno-organizacyjne zmierzające do podniesienia własnych mocy produkcyjnych z posiadanych złóż w sposób efektywny kosztowo.

Przewiduje się, iż sytuacja finansowa w **Obszarze Wytwarzanie** w perspektywie najbliższych kilku lat nie poprawi się w stosunku do obecnej, z uwagi na warunki makroekonomiczne i sektorowe, w jakich będą działać producenci energii elektrycznej. W dłuższym horyzoncie czasowym na poprawę obecnego stanu będą miały wpływ obecnie budowane nowe jednostki wytwórcze, które będą charakteryzowały się lepszymi parametrami produkcji. Przewiduje się także, że w długiej perspektywie nastąpi wzrost cen energii elektrycznej spowodowany wyższymi cenami uprawnień do emisji CO_2 w efekcie administracyjnych działań KE (zmierzającej w swoich działaniach do wywołania wzrostu tych cen). W działalności związanej z dystrybucją ciepła przewiduje się wzrost przychodów z uwagi na wdrażane programy likwidacji niskiej emisji, promujące ciepło systemowe. Działalność związana z wytwarzaniem energii elektrycznej w OZE podlega regulacjom ustawowym, które w dużej mierze decydują o jej rentowności. Na poprawę wyników w całym Obszarze będą miały prowadzone działania w zakresie poprawy jego efektywności kosztowej.

W **Obszarze Dystrybucja** kluczową rolę w kształtowaniu wyniku operacyjnego odegrają: szacowany poziom wynagrodzenia z zainwestowanego kapitału oraz prowadzone działania w zakresie poprawy efektywności kosztów. Przewiduje się, że szacowany poziom zysku operacyjnego w 2016 r. będzie niższy od osiągniętego w 2015 r., głównie w skutek zastosowania niższego, średnioważonego kosztu kapitału dla Operatorów Systemów Elektroenergetycznych do wyznaczenia wynagrodzenia z zainwestowanego kapitału.

Obszar Sprzedaż przewiduje osiągnięcie w 2016 r. zysku operacyjnego na niższym poziomie niż w 2015 r., głównie na skutek zmniejszenia marży na sprzedaży. Istotny wpływ na obniżenie marży na sprzedaży będą miały niższe ceny sprzedaży energii do odbiorcy końcowego, związane ze zwiększającą się konkurencją na rynku energii oraz niższa cena w taryfie G.

Obszar Pozostałe odpowiada przede wszystkim za świadczenie usług wspólnych oraz realizację i finalizację projektów służących przede wszystkim świadczeniu na rzecz Obszarów Dystrybucja i Sprzedaż usług w zakresie kontaktów i rozliczeń z klientami na najwyższym poziomie. Dodatkowo, świadczone są usługi na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie między innymi obsługi finansowo-księgowej oraz IT. Działania te pozwalają na osiągnięcie efektów synergii w skali Grupy Kapitałowej TAURON oraz poprawiają efektywność kosztową.

4.11. Czego możemy oczekiwać w 2016 r.

Według prognoz makroekonomicznych, w 2016 r. spodziewana jest stabilizacja koniunktury. Wzrost PKB będzie podobny jak w 2015 r. Dalsza poprawa sytuacji na rynku pracy oraz dobre nastroje w gospodarce powinny przyczynić się zarówno do wzrostu spożycia energii, jak wzrostu popytu inwestycyjnego. Inwestycjom przedsiębiorstw będzie sprzyjać ich dobra sytuacja finansowa, wysoki stopień wykorzystania zdolności produkcyjnych, oczekiwany wzrost popytu krajowego i zagranicznego oraz niższe niż w poprzednich latach stopy procentowe. Dostępne prognozy wskazują, że wraz z wygasaniem wpływu wcześniejszych spadków cen ropy naftowej i żywności, w kolejnych kwartałach dynamika cen będzie stopniowo rosła i w 2016 r. będzie wyższa niż w 2015 r., po prawie dwóch latach deflacji pojawi się niewielka inflacja. Mniejsze znaczenie może mieć eksport, głównie ze względu na konflikt rosyjski oraz stagnację w strefie euro.

4.12. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

Dzięki przeprowadzonym w latach ubiegłych oraz kontynuowanym w 2015 r. działaniom, których wynikiem było scentralizowanie obszaru zarządzania finansami w Grupie Kapitałowej TAURON, efektywnie zarządzano zasobami finansowymi. Głównymi narzędziami umożliwiającymi skuteczne zarządzanie są wdrożony centralny model finansowania oraz *Polityka zarządzania płynnością finansową Grupy TAURON* wraz z funkcjonującym w Grupie Kapitałowej TAURON cash poolingiem. Dodatkowo system zarządzania finansami jest wspomagany centralną *Polityką zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym w Grupie TAURON* oraz centralną *Polityką ubezpieczeniową Grupy TAURON*, w których Spółka pełni funkcję zarządzającego oraz decydującego o kierunkach podejmowanych działań, umożliwiając ustanawianie odpowiednich limitów ekspozycji na ryzyko.

Zgodnie z przyjętym centralnym modelem finansowania, Spółka jest odpowiedzialna za pozyskiwanie finansowania dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Środki pozyskane zarówno wewnętrznie (ze spółek Grupy Kapitałowej TAURON generujących nadwyżki finansowe), jak również zewnętrznie (z rynku finansowego), transferowane są następnie do spółek z Grupy Kapitałowej TAURON zgłaszających zapotrzebowanie na finansowanie (w tym celu oprócz cash poolingu wdrożony został program emisji obligacji wewnątrzgrupowych).

Przyjęta forma pozyskiwania źródeł finansowania umożliwia przede wszystkim obniżenie kosztu kapitału, zwiększa możliwości otrzymania finansowania, redukuje ilość i formy zabezpieczeń ustanowionych na majątku Grupy Kapitałowej TAURON oraz kowenantów wymaganych przez instytucje finansowe, a także wpływa na zmniejszenie kosztów administracyjnych. Centralny model finansowania umożliwia również pozyskiwanie źródeł finansowania niedostępnych dla pojedynczych spółek, takich jak np. emisja euroobligacji. Wdrożenie centralnego modelu finansowania efektywnie wpłynęło na zmianę podejścia do finansowania inwestycji w Grupie Kapitałowej TAURON. Finansowanie jest pozyskiwane w oparciu o skonsolidowany bilans całej Grupy Kapitałowej TAURON, a źródła finansowania nie są zasadniczo przypisane do konkretnych projektów inwestycyjnych, ale są zaciągane na pokrycie luki finansowej na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON. Struktura finansowania projektów inwestycyjnych w danym okresie jest tożsama ze strukturą finansowania całokształtu działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Przyjęty model pozwala na realizację planów inwestycyjnych zgodnie z przyjętą Strategią Korporacyjną.

Drugim istotnym elementem wpływającym na efektywność zarządzania finansami jest polityka zarządzania płynnością finansową. Poprzez wdrożenie odpowiednich standardów prognozowania możliwe staje się ustalenie precyzyjnej pozycji płynnościowej, co pozwala na optymalizację doboru momentu pozyskania finansowania oraz terminu zapadalności i rodzajów instrumentów lokacyjnych, a także odpowiedniego poziomu rezerwy płynnościowej. Powyższe wpływa zarówno na zmniejszenie kosztów, jak i zwiększenie bezpieczeństwa. Bieżące zarządzanie płynnością jest wspomagane przez wdrożony mechanizm cash poolingu. Jego zasadniczym celem jest zapewnienie bieżącej płynności finansowej w Grupie Kapitałowej TAURON przy jednoczesnym ograniczeniu kosztów zewnętrznego finansowania krótkoterminowego i maksymalizowaniu przychodów finansowych z tytułu inwestowania nadwyżek pieniężnych. Dzięki funkcjonowaniu struktury cash poolingu, spółki Grupy Kapitałowej TAURON posiadające krótkotrwałe niedobory środków mogą korzystać ze środków spółek wykazujących nadwyżki finansowe bez konieczności pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Ponadto TAURON wdrożył jednolity program gwarancji bankowych. W ramach jednej umowy istnieje możliwość wystawiania gwarancji na rzecz dowolnej spółki z Grupy Kapitałowej TAURON w ramach scentralizowanego limitu. Powyższe działalnie ograniczyło koszt pozyskiwanych gwarancji, uniezależniło ich pozyskanie od kondycji indywidualnej spółki oraz ograniczyło łączną ilość czynności niezbędnych do pozyskania gwarancji. Dodatkowo

TAURON zawarł umowę ramową z BZ WBK na gwarancje bankowe wystawiane na rzecz IRGIT, która obniża istotnie koszt zabezpieczeń wymaganych w związku z giełdowym obrotem energią elektryczną.

W 2015 r. Grupa Kapitałowa TAURON posiadała pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

4.13. Informacja o podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym, badającym skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej TAURON jest Deloitte Polska sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie, Al. Jana Pawła II 19, 00-854 (Deloitte Polska). Umowa zawarta w dniu 7 maja 2013 r. pomiędzy TAURON a Deloitte Polska dotyczy badania sprawozdań finansowych Spółki i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za lata 2013–2015.

Wysokość wynagrodzenia biegłego rewidenta za usługi świadczone na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 37. Wysokość wynagrodzenia biegłego rewidenta za usługi świadczone na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON

Lp.		Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 r. (w tys. zł)	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 r. (w tys. zł)
1.	Obowiązkowe badanie, w tym:	652	577
	skonsolidowanego sprawozdania finansowego	25	25
	jednostkowego sprawozdania finansowego jednostki dominującej	80	80
	jednostkowych sprawozdań finansowych jednostek zależnych	547	472
2.	Inne usługi poświadczające świadczone dla Grupy Kapitałowej TAURON, w tym przegląd sprawozdań finansowych	556	613
3.	Usługi doradztwa podatkowego	0	0
4.	Pozostałe usługi (w tym szkolenia) świadczone dla Grupy Kapitałowej TAURON	505	0
	Suma	**1 713**	**1 190**

5. AKCJE I AKCJONARIAT

5.1. Struktura akcjonariatu i wysokość wypłaconej dywidendy

Na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania kapitał zakładowy Spółki, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, wynosił 8 762 746 970 zł i dzielił się na 1 752 549 394 akcje o wartości nominalnej 5 zł każda, w tym 1 589 438 762 akcje zwykłe na okaziciela serii AA oraz 163 110 632 akcje zwykłe imienne serii BB.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę akcjonariatu według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Rysunek nr 57. Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

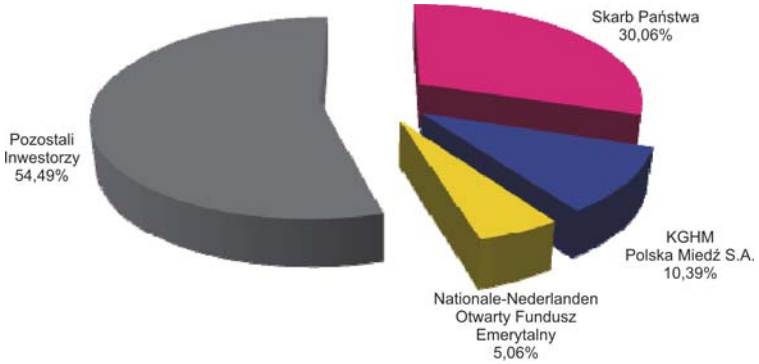

Poniższa tabela przedstawia wysokość dywidendy wypłaconej w latach 2010–2014.

Tabela nr 38. Wysokość dywidendy wypłaconej w latach 2010–2014

Lp.	Dywidenda wypłacona za lata 2010–2014					
	Rok obrotowy, za który wypłacono dywidendę	Kwota wypłaconej dywidendy (zł)	% zysku netto	Wartość wypłaconej dywidendy na jedną akcję (zł)	Dzień dywidendy	Dzień wypłaty dywidendy
1.	2010	262 882 409,10	31%	0,15	30.06.2011	20.07.2011
2.	2011	543 290 312,14	44%	0,31	02.07.2012	20.07.2012
3.	2012	350 509 878,80	24%	0,20	03.06.2013	18.06.2013
4.	2013	332 984 384,86	25%	0,19	14.08.2014	04.09.2014
5.	2014	262 882 409,10	23%	0,15	22.07.2015	12.08.2015

5.2. Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Poniższa tabela przedstawia stan posiadania akcji Spółki, będących w posiadaniu osób zarządzających na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 39. Stan posiadania akcji Spółki przez osoby zarządzające

Lp.	Imię i nazwisko	Akcje TAURON	
		Liczba	Wartość nominalna (w zł)
1.	Remigiusz Nowakowski	935	4675
2.	Jarosław Broda	0	0
3.	Kamil Kamiński	0	0
4.	Marek Wadowski*	0	0
5.	Piotr Zawistowski	0	0
6.	Anna Striżyk*	0	0

** Anna Striżyk została odwołana ze składu Zarządu w dniu 8 stycznia 2016 r., Marek Wadowski został powołany do składu Zarządu w dniu 29 stycznia 2016 r.*

Członkowie Zarządu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie posiadali akcji lub udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką.

Poniższa tabela przedstawia stan posiadania akcji Spółki, będących w posiadaniu osób nadzorujących na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 40. Stan posiadania akcji Spółki przez osoby nadzorujące

Lp.	Imię i nazwisko	Akcje TAURON	
		Liczba	Wartość nominalna (w zł)
1.	Beata Chłodzińska	0	0
2.	Anna Mańk	0	0
3.	Jacek Szyke	0	0
4.	Anna Biesialska	0	0
5.	Maciej Koński	0	0
6.	Leszek Koziorowski	0	0
7.	Wojciech Myślecki	0	0
8.	Michał Czarnik	0	0
9.	Renata Wiernik-Gizicka	2 500	12 500

Członkowie Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie posiadali akcji lub udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką.

5.3. Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu

Zarząd nie posiada informacji o istnieniu umów (w tym również zawartych po dniu bilansowym), w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy.

5.4. Nabycie akcji własnych

W 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka nie posiadała akcji własnych.

5.5. Programy akcji pracowniczych

W 2015 r. w Spółce nie funkcjonowały programy akcji pracowniczych.

5.6. Notowania akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW)

Akcje TAURON są notowane na Rynku Głównym GPW od 30 czerwca 2010 r. W 2015 r. kurs akcji TAURON kształtował się w przedziale od 2,37 zł do 5,29 zł (według cen zamknięcia). Kurs akcji podczas ostatniej sesji w 2014 r. osiągnął poziom 5,05 zł. Rok później cena wyniosła 2,88 zł. Stopa zwrotu[1] z inwestycji w akcje TAURON w 2015 r. była ujemna i wyniosła -41%, podczas gdy indeks WIG20 obniżył się w tym okresie o 20%, a indeks WIG-Energia o 31%. Jedną z głównych przyczyn słabej kondycji polskich indeksów giełdowych była pogarszająca się sytuacja chińskiej gospodarki, spadek cen surowców i utrzymująca się niepewność polityczna.

Z kolei główną przyczyną drastycznego obniżenia wycen spółek energetycznych w 2015 r. – jak wskazują analitycy – było ryzyko związane z ewentualnym zaangażowaniem się tych spółek w restrukturyzację sektora górnictwa węgla kamiennego. Należy podkreślić, że w 2015 r. notowania wiodących europejskich grup energetycznych (między innymi RWE, EON, Engie, EDF) nadal pozostawały w długoterminowym trendzie spadkowym, a wyceny rynkowe niektórych spółek osiągnęły historyczne minima (np. RWE).

Według stanu na 31 grudnia 2015 r. akcje TAURON wchodziły w skład następujących indeksów giełdowych:

1. **WIG** – indeks obejmujący wszystkie spółki notowane na Rynku Głównym GPW, które spełniają bazowe kryteria uczestnictwa w indeksach. Udział TAURON w indeksie WIG: 1,14%.

[1] *Stopa zwrotu liczona z uwzględnieniem dochodu inwestora z tytułu dywidendy i przy założeniu, że osiągany dochód dodatkowy jest reinwestowany. Metodologia zgodna z Biuletynem Statystycznym GPW.*

2. **WIG-Poland** – indeks narodowy, w którego skład wchodzą wyłącznie akcje krajowych spółek notowanych na Rynku Głównym GPW, które spełniają bazowe kryteria uczestnictwa w indeksach. Udział TAURON w indeksie WIG-Poland: 1,164%.
3. **WIG20** – indeks obliczany na podstawie wartości portfela akcji 20 największych i najbardziej płynnych spółek z Rynku Głównego GPW. Udział TAURON w indeksie WIG20: 1,75%.
4. **WIG30** – indeks obejmujący 30 największych i najbardziej płynnych spółek notowanych na Rynku Głównym GPW. Udział TAURON w indeksie WIG30: 1,62%.
5. **WIG-Energia** – indeks sektorowy, w którego skład wchodzą spółki uczestniczące w indeksie WIG i jednocześnie zakwalifikowane do sektora energetyki. Udział TAURON w indeksie WIG-Energia: 14,756%.
6. **Respect Index** – indeks grupuje w swoim portfelu spółki działające zgodnie z najwyższymi standardami społecznej odpowiedzialności biznesu. Udział TAURON w Respect Index: 3,645%.
7. **MSCI Emerging Markets Europe 10/40 Index** – indeks obejmujący kluczowe spółki notowane na giełdach na rynkach wschodzących. Udział TAURON w indeksie MSCI Emerging Markets Europe 10/40 Index: 0,51%.
8. **MSCI Poland Index** – indeks obejmujący ponad 20 kluczowych spółek notowanych na GPW. Udział TAURON w indeksie MSCI Poland Index: 1,81%.

Poniższa tabela przedstawia kluczowe dane dotyczące akcji Spółki w latach 2011–2015.

Tabela nr 41. Kluczowe dane dotyczące akcji TAURON w latach 2011–2015

Lp.		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Kurs maksymalny (zł)	6,81	5,61	5,39	5,69	5,29
2.	Kurs minimalny (zł)	4,65	4,08	3,85	4,04	2,37
3.	Kurs ostatni (zł)	5,35	4,75	4,37	5,05	2,88
4.	Kapitalizacja na koniec okresu (mln zł)	9 376	8 325	7 659	8 850	5 047
5.	Kapitalizacja na koniec okresu (%)	2,10	1,59	1,29	1,50	0,98
6.	Wartość księgowa (mln zł)	15 922,47	16 839,41	17 675,34	18 106,79	18 837,00
7.	C/Z	8,10	5,50	5,50	7,80	4,2
8.	C/WK	0,59	0,49	0,43	0,49	0,27
9.	Stopa zwrotu od początku roku[2] (%)	-16,73	-5,03	-3,64	+20,07	-40,78
10.	Stopa dywidendy (%)	2,8	6,5	4,6	3,8	5,2
11.	Wartość obrotów (mln zł)	5 574,82	3 198,94	3 103,56	3 134,81	3 062,52
12.	Udział w obrotach (%)	2,21	1,70	1,41	1,53	1,50
13.	Średni wolumen na sesję	3 721 539	2 667 725	2 793 020	2 489 329	3 190 195
14.	Średnia liczba transakcji na sesję	1 373	960	1 022	1 106	1 431

Źródło: Biuletyn Statystyczny GPW

Poniższe rysunki przedstawiają historyczne kształtowanie się kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów, w tym na tle indeksów WIG20 i WIG-Energia.

[2] *Stopa zwrotu liczona z uwzględnieniem dochodu inwestora z tytułu dywidendy i przy założeniu, że osiągany dochód dodatkowy jest reinwestowany. Metodologia zgodna z Biuletynem Statystycznym GPW.*

Rysunek nr 58. Wykres kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów w 2015 r.

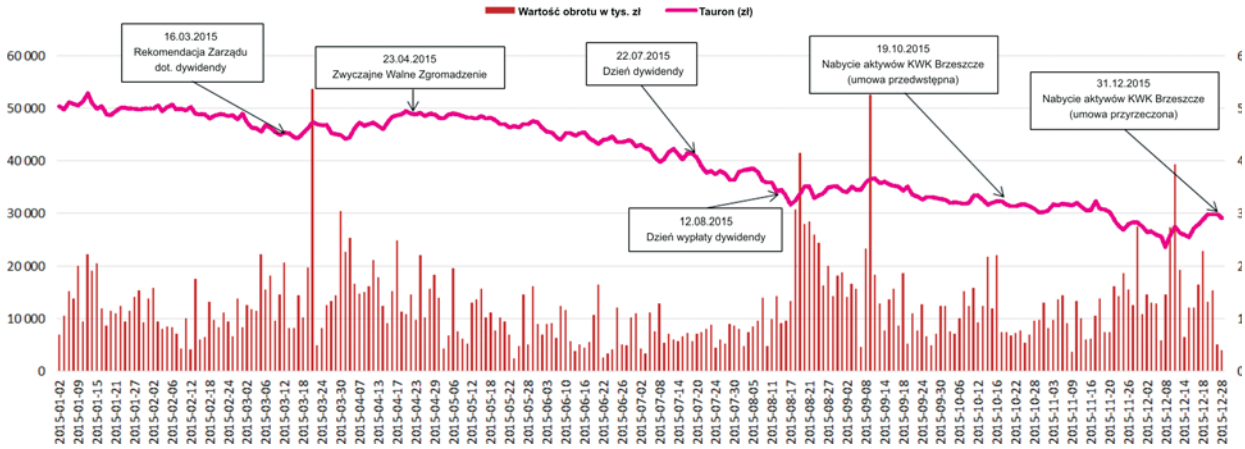

Rysunek nr 59. Wykres kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2015 r.

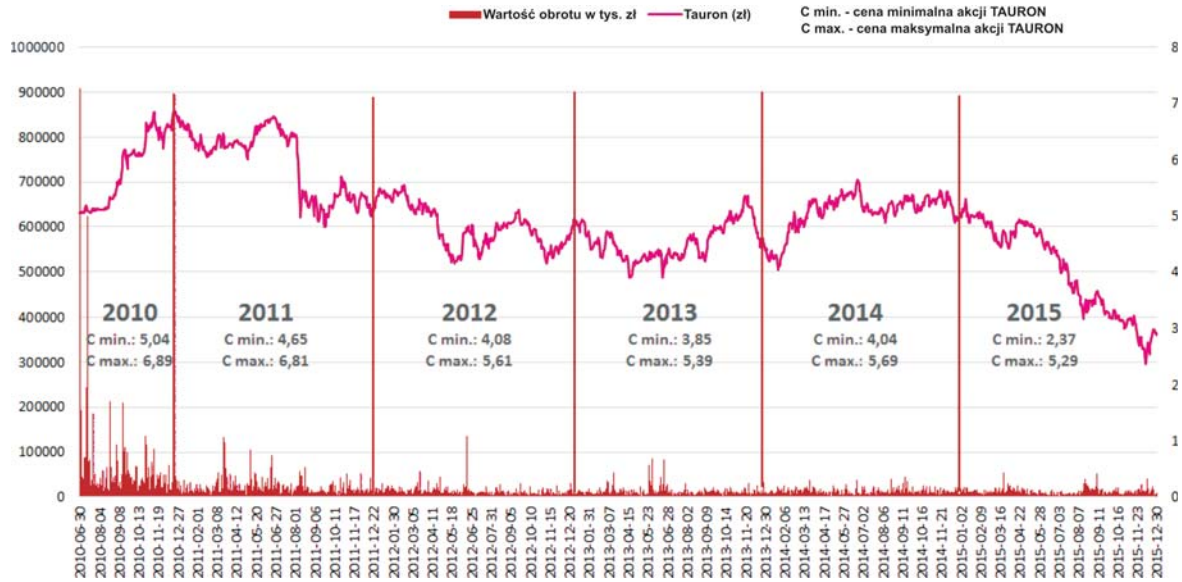

Rysunek nr 60. Wykres kursu akcji TAURON na tle indeksu WIG20 i WIG-Energia w 2015 r.

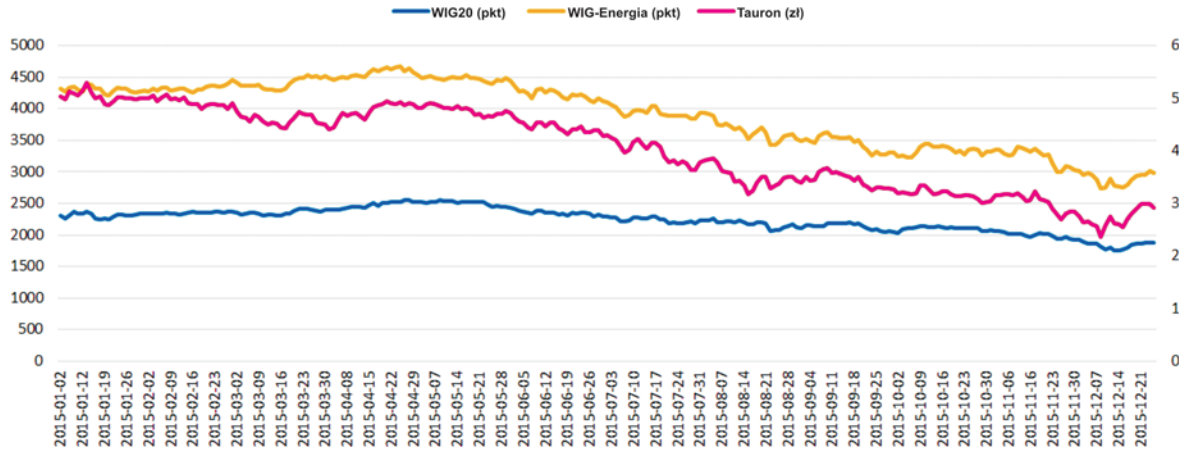

Rysunek nr 61. Kurs akcji TAURON na tle indeksu WIG20 i WIG-Energia od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2015 r.

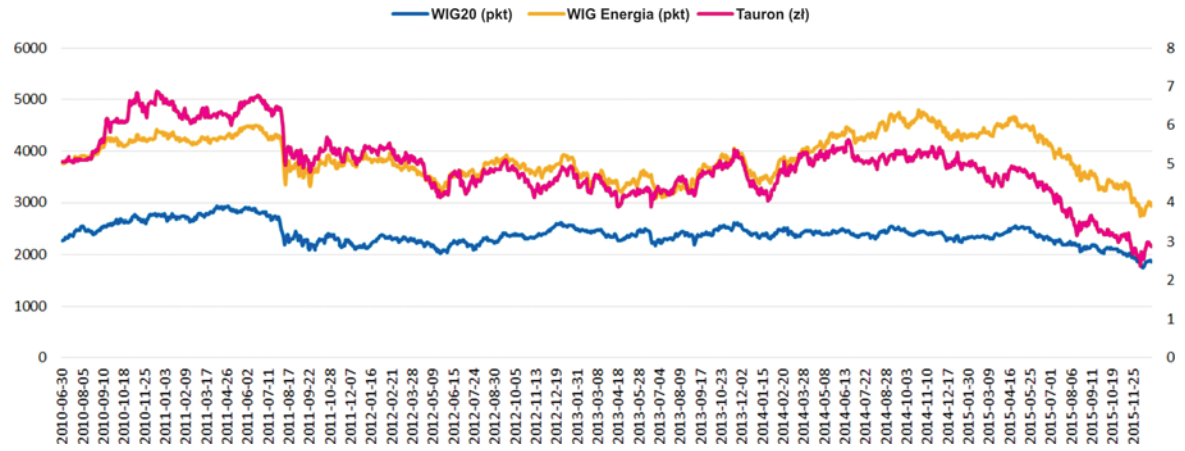

Rekomendacje dla akcji TAURON Polska Energia S.A.

W 2015 r. analitycy domów maklerskich i banków inwestycyjnych wydali łącznie 32 rekomendacje (poza aktualizacjami cen docelowych) dla akcji TAURON, w tym:

1) cztery rekomendacje „kupuj”,
2) czternaście rekomendacji „trzymaj”,
3) dwanaście rekomendacji „sprzedaj”.

Poniższa tabela przedstawia wykaz rekomendacji wydanych w 2015 r.

Tabela nr 42. Rekomendacje wydane w 2015 r.

Lp.	Data wydania rekomendacji	Rekomendacja/cena docelowa	Instytucja rekomendująca
1.	22.01.2015	Kupuj / 6,20 zł	Wood & Company
2.	09.02.2015	Trzymaj / 5,06 zł	J.P. Morgan
3.	13.02.2015	Sprzedaj / 5,00 zł	Citi
4.	20.02.2015	Sprzedaj / 4,40 zł	Deutsche Bank
5.	05.03.2015	Trzymaj / 4,70 zł	Societe Generale
6.	25.03.2015	Trzymaj / 5,30 zł	Goldman Sachs
7.	09.04.2015	Trzymaj / 5,10 zł	UBS Investment Research
8.	23.04.2015	Sprzedaj / 4,60 zł	Citi
9.	19.05.2015	Trzymaj / 5,30 zł	Goldman Sachs
10.	20.05.2015	Trzymaj / 5,10 zł	Societe Generale
11.	18.06.2015	Trzymaj / 4,85 zł	DM BZ WBK
12.	21.06.2015	Trzymaj / 4,50 zł	DM BOŚ
13.	16.07.2015	Trzymaj / 4,60 zł	Pekao Investment Banking
14.	17.07.2015	Sprzedaj / 3,90 zł	Citi
15.	30.07.2015	Kupuj / 4,70 zł	mBank
16.	07.08.2015	Sprzedaj / 3,60 zł	Goldman Sachs
17.	12.08.2015	Trzymaj / 3,90 zł	Societe Generale
18.	28.08.2015	Sprzedaj / 3,00 zł	Citi
19.	04.09.2015	Trzymaj / 3,60 zł	Bank of America Merrill Lynch
20.	18.09.2015	Trzymaj / 3,80 zł	Deutsche Bank

Lp.	Data wydania rekomendacji	Rekomendacja/cena docelowa	Instytucja rekomendująca
21.	29.09.2015	Trzymaj / 3,40 zł	DM PKO BP
22.	02.10.2015	Trzymaj / 3,60 zł	Societe Generale
23.	08.10.2015	Sprzedaj / 3,00 zł	Goldman Sachs
24.	23.11.2015	Sprzedaj / 2,80 zł	J.P. Morgan
25.	30.11.2015	Sprzedaj / 2,33 zł	Erste
26.	01.12.2015	Sprzedaj / 3,00 zł	Deutsche Bank
27.	07.12. 2015	Trzymaj / 3,49 zł	DM BZ WBK
28.	11.12.2015	Sprzedaj / 2,50 zł	Citi
29.	14.12.2015	Sprzedaj / 2,40 zł	Pekao Investment Banking
30.	14.12.2015	Sprzedaj / 2,30 zł	DM BOŚ
31.	14.12.2015	Kupuj / 3,73 zł	mBank
32.	16.12.2015	Kupuj / 3,30 zł	Societe Generale

6. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

Działając zgodnie z § 91 ust. 5 pkt 4) *Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim* (Dz. U. Nr 33, poz. 259, ze zm.), Zarząd Spółki przedstawia Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego w 2015 r.

W związku z uchwaleniem przez Radę Nadzorczą GPW uchwałą nr 27/1414/2015 z dnia 13 października 2015 r. *Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016* (Dobre Praktyki 2016) z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 r., Zarząd Spółki dodatkowo przedstawia informację o przyjęciu do stosowania przez Spółkę rekomendacji i zasad zawartych w ww. Dobrych Praktykach 2016.

6.1. Wskazanie stosowanego zbioru zasad ładu korporacyjnego

Stosowanie zbioru zasad ładu korporacyjnego w 2015 r.

W 2015 r. Spółka podlegała zasadom ładu korporacyjnego opisanym w dokumencie *Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW* (Dobre Praktyki), stanowiącym Załącznik do Uchwały Rady GPW Nr 12/1170/2007 z dnia 4 lipca 2007 r., zmienionym następującymi uchwałami Rady GPW: Nr 17/1249/2010 z dnia 19 maja 2010 r., Nr 15/1282/2011 z dnia 31 sierpnia 2011 r., Nr 20/1287/2011 z dnia 19 października 2011 r. oraz Nr 19/1307/2012 z dnia 21 listopada 2012 r., które weszły w życie w dniu 1 stycznia 2013 r. Dokument ten zawiera również zasady ładu korporacyjnego, na których stosowanie Spółka zdecydowała się dobrowolnie.

Dobre Praktyki zostały przyjęte do stosowania przez Zarząd Spółki. W 2015 r. Spółka nie stosowała jedynie zasady zawartej w Rozdziale IV pkt 10 Dobrych Praktyk. Pozostałe zasady wyszczególnione w ww. dokumencie w Rozdziale II, III i IV były przez Spółkę stosowane.

Tekst zbioru Dobrych Praktyk, którym podlegała Spółka w 2015 r. oraz zbioru Dobrych Praktyk 2016, którym podlega Spółka od 1 stycznia 2016 r. są opublikowane na stronie internetowej GPW pod adresem: http://www.corp-gov.gpw.pl.

Przyjęcie przez Spółkę do stosowania zbioru zasad ładu korporacyjnego w 2016 r.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. zbioru Dobrych Praktyk 2016, Zarząd Spółki przyjął do stosowania rekomendacje i zasady określone ww. dokumencie, za wyjątkiem zasad określonych w: IV.Z.2, VI.Z.1, VI.Z.2. Równocześnie Zarząd uznał, iż następujące rekomendacje i zasady Dobrych Praktyk 2016 nie dotyczą Spółki: I.Z.1.10, III.Z.6, IV.R.2.

Na podstawie § 29 ust. 3 *Regulaminu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.*, w dniu 1 lutego 2016 r. Spółka za pośrednictwem systemu Elektronicznej Bazy Informacji (system EBI) przekazała raport dotyczący niestosowania szczegółowych zasad zawartych w zbiorze Dobre Praktyki 2016. Równocześnie Spółka zamieściła na swojej stronie internetowej informację na temat stanu stosowania przez Spółkę rekomendacji i zasad zawartych w zbiorze Dobre Praktyki 2016.

6.2. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, od stosowania których odstąpiono

Odstąpienie od stosowania zasad ładu korporacyjnego w 2015 r.

W 2015 r. Spółka nie stosowała jedynie zasady zawartej w Rozdziale IV pkt 10 Dobrych Praktyk (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r.), dotyczącej zapewnienia akcjonariuszom możliwości udziału w WZ przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, polegającego na:

1) transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
2) dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad.

W dniu 2 stycznia 2013 r. Spółka przekazała za pośrednictwem systemu EBI raport bieżący nr 1/2013, zawierający informację o niestosowaniu ww. zasady ładu korporacyjnego, z uwagi na fakt, iż treść Statutu Spółki nie zawierał postanowień umożliwiających udział w WZ przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej w myśl postanowień Ksh.

Aby umożliwić stosowanie ww. zasady, Zarząd Spółki wystąpił z wnioskiem do Zwyczajnego WZ Spółki o podjęcie uchwały w sprawie zmiany Statutu Spółki, proponując zapisy umożliwiające udział akcjonariuszy w WZ przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, obejmujący w szczególności: transmisję obrad WZ w czasie rzeczywistym, dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się

w toku obrad WZ, przebywając w miejscu innym, niż miejsce obrad WZ, wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku WZ.

Obradujące w dniu 16 maja 2013 r. Zwyczajne WZ Spółki nie podjęło ww. uchwały.

W związku z powyższym również w 2015 r. Spółka nie stosowała zasady zawartej w Rozdziale IV pkt 10 Dobrych Praktyk oraz rekomendacji zawartej w Rozdziale I pkt 12 Dobrych Praktyk.

Pozostałe zasady wyszczególnione w Rozdziałach II, III i IV Dobrych Praktyk były przez Spółkę stosowane. W okresie od dnia dopuszczenia akcji Spółki do publicznego obrotu do dnia 31 grudnia 2015 r. nie stwierdzono przypadków naruszenia przyjętych zasad ładu korporacyjnego.

W 2015 r. Spółka starała się również realizować rekomendacje zawarte w części I Dobrych Praktyk. Na szczególną uwagę zasługują kwestie opisane poniżej.

Rekomendacja dotycząca polityki wynagrodzeń

Dążąc do realizacji rekomendacji I.5 Dobrych Praktyk, w Spółce jest stosowana *Polityka wynagrodzeń Członków organów nadzorujących i zarządzających wraz z opisem zasad jej ustalania w TAURON Polska Energia S.A.* (Polityka Wynagrodzeń), uwzględniająca zalecenia KE z dnia 14 grudnia 2004 r. *w sprawie wspierania odpowiedniego systemu wynagrodzeń dyrektorów spółek notowanych na giełdzie* (2004/913/WE), uzupełnione o zalecenie KE z dnia 30 kwietnia 2009 r. (2009/385/WE). Polityka ta określa cele i zasady wynagradzania członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Spółce, z zachowaniem ogólnie obowiązujących przepisów, jak również stosownych uchwał WZ i Rady Nadzorczej Spółki. Polityka Wynagrodzeń ma na celu między innymi:

1) zapewnienie motywacyjnego i spójnego systemu wynagradzania członków Zarządu i Rady Nadzorczej,
2) powiązanie zasad wynagradzania z monitorowaniem wdrażania przyjętych planów strategicznych i realizowaniem planów finansowych,
3) kształtowanie wysokości wynagradzania członków organów korporacyjnych Spółki w powiązaniu z realizowaniem postawionych zadań.

Jednocześnie realizując obowiązki informacyjne określone przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. *w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez Emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim*, Spółka publikuje corocznie w raporcie rocznym informacje o wynagrodzeniu członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej.

Rekomendacja dotycząca zrównoważonego udziału kobiet w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru

Zgodnie z rekomendacją I.9 Dobrych Praktyk, GPW rekomendowała spółkom publicznym i ich akcjonariuszom, aby zapewniali zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru w przedsiębiorstwach. W Spółce członkowie Rady Nadzorczej są powoływani, zgodnie z postanowieniami Statutu przez WZ i Skarb Państwa – w ramach uprawnień osobistych, członkowie Zarządu natomiast przez Radę Nadzorczą. Obowiązujące w Spółce w tym zakresie zasady nie wprowadzają ograniczeń co do możliwości udziału w organach Spółki lub postępowaniach kwalifikacyjnych ze względu na płeć. Jednocześnie realizując wymóg określony w Rozdziale II pkt 1 ppkt 2a) Dobrych Praktyk, Spółka w IV kwartale 2015 r. zamieściła na korporacyjnej stronie internetowej informację o udziale kobiet i mężczyzn odpowiednio w Zarządzie i w Radzie Nadzorczej TAURON, w okresie ostatnich 2 lat.

Niestosowane rekomendacje i zasady Dobrych Praktyk 2016

Spółka nie przyjęła do stosowania następujących szczegółowych zasad zawartych w Dobrych Praktykach 2016:

1) IV.Z.2. dotyczącej zapewnienia powszechnie dostępnej transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym, z uwagi na brak stosownych postanowień Statutu umożliwiających ww. transmisję. Równocześnie Zarząd Spółki wskazał, iż uwzględniając postanowienia art. 406[5] Ksh, wystąpi do WZ z wnioskiem o dokonanie zmiany Statutu Spółki umożliwiającej akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, obejmujący transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
2) VI.Z.1. dotyczącej takiego skonstruowania programów motywacyjnych, by między innymi uzależniać poziom wynagrodzenia członków zarządu spółki i jej kluczowych menedżerów od rzeczywistej, długoterminowej sytuacji finansowej spółki oraz długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa. Uzasadniając nie przyjęcie do stosowania niniejszej zasady, Zarząd Spółki wskazał, iż obowiązujący w TAURON system wynagradzania i premiowania członków Zarządu i jej kluczowych menedżerów przewiduje uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki w perspektywie rocznej, w powiązaniu z realizacją celów strategicznych,

3) VI.Z.2. stanowiącej, aby powiązać wynagrodzenie członków zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki, okres pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji powinien wynosić minimum 2 lata. Uzasadniając nie przyjęcie do stosowania niniejszej zasady, Zarząd Spółki wskazał, iż obowiązujący w TAURON system wynagradzania i premiowania Członków Zarządu Spółki i jej kluczowych menedżerów nie przewiduje powiązania wynagrodzeń z instrumentami powiązanymi z akcjami Spółki.

Przyjmując do stosowania Dobre Praktyki 2016, równocześnie Zarząd Spółki wskazał, iż następujące zasady i rekomendacje nie dotyczą Spółki:

1) I.Z.1.10. dotycząca zamieszczania na stronie internetowej Spółki prognoz finansowych – jeżeli spółka podjęła decyzję o ich publikacji – opublikowanych w okresie co najmniej ostatnich 5 lat, wraz z informacją o stopniu ich realizacji, z uwagi na nie publikowanie prognoz finansowych,
2) III.Z.6. stanowiąca, iż w przypadku, gdy w spółce nie wyodrębniono organizacyjnie funkcji audytu wewnętrznego, komitet audytu (lub rada nadzorcza, jeżeli pełni funkcję komitetu audytu) co roku dokonuje oceny, czy istnieje potrzeba dokonania takiego wydzielenia, z uwagi na posiadanie przez Spółkę wyodrębnionego w strukturze organizacyjnej Departamentu Audytu Wewnętrznego,
3) IV.R.2. dotycząca umożliwienia akcjonariuszom udziału w walnym zgromadzeniu, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, z uwagi na nie podjęcie przez WZ Spółki w dniu 16 maja 2013 r. uchwały w sprawie zmiany Statutu Spółki, która miała na celu umożliwienie akcjonariuszom branie udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. W związku z tym występuje brak uzasadnienia do stosowania niniejszej rekomendacji.

Ponadto, Zarząd Spółki przyjmując zasady szczegółowe Dobrych Praktyk 2016, oznaczone jako: I.Z.1.3, I.Z.1.15, I.Z.1.16, II.Z.1, II.Z.6, II.Z.10.1, II.Z.10.2, II.Z.10.3, II.Z.10.4, V.Z.5, V.Z.6, VI.Z.4., wskazał sposób ich stosowania. Szczegółowy opis sposobu stosowania powyższych zasad został zawarty w *Informacji na temat stanu stosowania przez Spółkę rekomendacji i zasad zawartych w zbiorze Dobre Praktyki 2016,* stanowiącej załącznik do raportu o niestosowaniu zasad szczegółowych w zbiorze Dobre Praktyki 2016, opublikowanego w dniu 1 lutego 2016 r. za pośrednictwem systemu EBI oraz zamieszczonej na stronie internetowej Spółki.

6.3. Opis głównych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych realizowany jest poprzez:

Nadzór nad stosowaniem jednolitych zasad rachunkowości przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON przy sporządzaniu pakietów sprawozdawczych dla celów sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON.

W celu zapewnienia jednolitych zasad rachunkowości, w oparciu o MSSF zatwierdzone przez UE, w Grupie Kapitałowej TAURON została opracowana i wdrożona *Polityka Rachunkowości Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A*. (Polityka rachunkowości). Dokument ten jest odpowiednio aktualizowany w przypadku wystąpienia zmian w regulacjach. Zasady zawarte w Polityce Rachunkowości mają zastosowanie do jednostkowych sprawozdań finansowych TAURON i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON. Spółki Grupy Kapitałowej TAURON są zobowiązane do stosowania Polityki rachunkowości przy sporządzaniu pakietów sprawozdawczych, które są podstawą sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON. Pakiety sprawozdawcze są weryfikowane przez Biuro Konsolidacji i Sprawozdawczości w jednostce dominującej oraz przez niezależnego biegłego rewidenta w trakcie przeprowadzania badania lub przeglądu skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON.

Procedury autoryzacji i opiniowania sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON

W Spółce wdrożone zostały procedury autoryzacji sprawozdań finansowych. Kwartalne, półroczne oraz roczne sprawozdania finansowe Spółki oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON przed publikacją są zatwierdzane przez Zarząd Spółki. Roczne sprawozdania finansowe TAURON oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON są dodatkowo przed publikacją przedstawiane do oceny Radzie Nadzorczej Spółki. Nadzór nad przygotowywaniem sprawozdań finansowych pełni Wiceprezes Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych Spółki, natomiast za sporządzenie pakietów sprawozdawczych do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON, odpowiedzialność ponoszą Zarządy spółek objętych konsolidacją.

W strukturach Rady Nadzorczej Spółki funkcjonuje Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A., którego skład, kompetencje i opis działania zawarto w pkt 6.11.3 niniejszego sprawozdania.

Systemy informatyczne oraz procesy finansowo-księgowe

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON prowadzą księgi rachunkowe stanowiące podstawę przygotowania sprawozdań finansowych w komputerowych systemach finansowo-księgowych klasy ERP. Przygotowanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego następuje przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego dla celów konsolidacji sprawozdań finansowych.

W spółkach Grupy Kapitałowej TAURON funkcjonują rozwiązania informatyczne i organizacyjne zabezpieczające kontrolę dostępu do systemu finansowo-księgowego oraz zapewniające należytą ochronę i archiwizację ksiąg rachunkowych. Dostęp do systemów informatycznych ograniczony jest odpowiednimi uprawnieniami dla upoważnionych pracowników.

W związku z trwającą integracją funkcji rachunkowości i przeniesieniem obsługi finansowo-księgowej poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej TAURON do CUW R, następuje stopniowe ujednolicanie procesów finansowo-księgowych w Grupie Kapitałowej TAURON. Spółki dostosowują własne procedury do przebiegu procesów finansowo-księgowych, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych segmentów.

Audyt wewnętrzny

W Spółce funkcjonuje Departament Audytu Wewnętrznego, którego celem jest planowanie i realizacja zadań audytowych między innymi o charakterze doradczym, a także wykonywanie zleconych kontroli doraźnych. Sposoby i zasady jego realizowania określa *Regulamin Audytu Wewnętrznego w Grupie TAURON* oraz zasady współpracy obowiązujące w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Realizując funkcję audytu wewnętrznego Spółka kieruje się Kodeksem Etyki i Międzynarodowymi Standardami Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego.

Poddawanie sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON badaniu i przeglądom przez niezależnego biegłego rewidenta

Roczne sprawozdania finansowe Spółki oraz roczne skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON podlegają badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta. Półroczne sprawozdania finansowe Spółki oraz półroczne skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON podlegają przeglądowi przez biegłego rewidenta. W 2013 r. Spółka wybrała podmiot uprawniony do badania i przeglądu sprawozdań finansowych dla istotnych spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Umowa z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych została zawarta na przeprowadzenie badania sprawozdań finansowych za lata 2013–2015.

Reguła dotycząca zmieniania podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki oraz Grupy Kapitałowej TAURON

Uchwałą Rady Nadzorczej Spółki nr 343/II/2010 z dnia 27 sierpnia 2010 r. przyjęto zasadę zmieniania podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki oraz Grupy Kapitałowej TAURON przynajmniej raz na 5 lat obrotowych. Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON może ponownie wykonać te czynności po upływie 2 lat obrotowych.

6.4. Akcjonariusze posiadający znaczne pakiety akcji

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r., oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania, bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji Spółki.

Tabela nr 43. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji

Lp.	Akcjonariusze	Liczba posiadanych akcji	Procentowy udział w kapitale zakładowym	Liczba posiadanych głosów	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów
1.	Skarb Państwa	526 848 384*	30,06%	526 848 384	30,06%
2.	KGHM Polska Miedź S.A.	182 110 566**	10,39%	182 110 566	10,39%
3.	Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (uprzednio ING Otwarty Fundusz Emerytalny)	88 742 929***	5,06%	88 742 929	5,06%

** Zgodnie z zawiadomieniem akcjonariusza z dnia 28 lutego 2013 r.*
*** Zgodnie z zawiadomieniem akcjonariusza z dnia 23 marca 2011 r.*
**** Zgodnie z zawiadomieniem akcjonariusza z dnia 28 grudnia 2011 r.*

Od dnia przekazania poprzedniego raportu okresowego tj. od 10 listopada 2015 r. do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania, Spółka nie otrzymała zawiadomień od akcjonariuszy o wystąpieniu zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji TAURON.

Podczas Zwyczajnego WZ zwołanego na dzień 23 kwietnia 2015 r. oraz Nadzwyczajnego WZ zwołanego na dzień 9 listopada 2015 r. (kontynuowanego po zarządzonych dwóch przerwach w obradach w dniu 23 listopada 2015 r. oraz w dniu 8 grudnia 2015 r.), obecni byli następujący akcjonariusze posiadający co najmniej 5% liczby głosów na tych WZ:

1. Skarb Państwa,
2. KGHM Polska Miedź S.A.,
3. Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (uprzednio ING Otwarty Fundusz Emerytalny).

6.5. Posiadacze papierów wartościowych dających specjalne uprawnienia kontrolne

W roku obrotowym 2015 Spółka nie emitowała papierów wartościowych, które dawałyby specjalne uprawnienia kontrolne wobec Spółki.

6.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu

Ograniczenia dotyczące wykonywania prawa głosu zostały zawarte w § 10 Statutu Spółki, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/.

Powyższe ograniczenia co do wykonywania prawa głosu zostały sformułowane w następujący sposób:

1. Prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 10% ogółu głosów w Spółce zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na WZ więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.
2. Ograniczenie prawa głosu, o którym mowa w pkt 1 powyżej nie dotyczy Skarbu Państwa i podmiotów zależnych od Skarbu Państwa w okresie, w którym Skarb Państwa wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce.
3. Głosy należące do akcjonariuszy, między którymi istnieje stosunek dominacji lub zależności w rozumieniu § 10 Statutu (Zgrupowanie Akcjonariuszy) kumuluje się; w przypadku, gdy skumulowana liczba głosów przekracza 10% ogółu głosów w Spółce, podlega ona redukcji. Zasady kumulacji i redukcji głosów zostały określone w pkt 6 i 7 poniżej.
4. Akcjonariuszem w rozumieniu § 10 Statutu Spółki jest każda osoba, w tym jej podmiot dominujący i zależny, której przysługuje bezpośrednio lub pośrednio prawo głosu na WZ na podstawie dowolnego tytułu prawnego; dotyczy to także osoby, która nie posiada akcji Spółki, a w szczególności użytkownika, zastawnika, osoby uprawnionej z kwitu depozytowego w rozumieniu przepisów *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi*, a także osoby uprawnionej do udziału w WZ mimo zbycia posiadanych akcji po dniu ustalenia prawa do uczestnictwa w WZ.
5. Przez podmiot dominujący oraz podmiot zależny na potrzeby § 10 Statutu Spółki rozumie się odpowiednio osobę:
   1) mającą status przedsiębiorcy dominującego, przedsiębiorcy zależnego albo jednocześnie status przedsiębiorcy dominującego i zależnego w rozumieniu przepisów *Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów*, lub
   2) mającą status jednostki dominującej, jednostki dominującej wyższego szczebla, jednostki zależnej, jednostki zależnej niższego szczebla, jednostki współzależnej albo mającą jednocześnie status jednostki dominującej (w tym dominującej wyższego szczebla) i zależnej (w tym zależnej niższego szczebla i współzależnej) w rozumieniu *Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*, lub
   3) która wywiera (podmiot dominujący) lub, na którą jest wywierany (podmiot zależny) decydujący wpływ w rozumieniu *Ustawy z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców*, lub
   4) której głosy wynikające z posiadanych bezpośrednio lub pośrednio akcji Spółki podlegają kumulacji z głosami innej osoby lub innych osób na zasadach określonych w *Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych* w związku z posiadaniem, zbywaniem lub nabywaniem znacznych pakietów akcji Spółki.
6. Kumulacja głosów polega na zsumowaniu liczby głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy.

7. Redukcja głosów polega na pomniejszeniu ogólnej liczby głosów w Spółce przysługujących na WZ akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania Akcjonariuszy do progu 10% ogółu głosów w Spółce. Redukcja głosów jest dokonywana według następujących zasad:
   1) liczba głosów akcjonariusza, który dysponuje największą liczbą głosów w Spółce spośród wszystkich akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania Akcjonariuszy, ulega pomniejszeniu o liczbę głosów równą nadwyżce ponad 10% ogółu głosów w Spółce przysługujących łącznie wszystkim akcjonariuszom wchodzącym w skład ZA,
   2) jeżeli mimo redukcji, o której mowa powyżej, łączna liczba głosów przysługujących na WZ akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania Akcjonariuszy przekracza 10% ogółu głosów w Spółce, dokonuje się dalszej redukcji głosów należących do pozostałych akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania Akcjonariuszy. Dalsza redukcja głosów poszczególnych akcjonariuszy następuje w kolejności ustalanej na podstawie liczby głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy (od największej do najmniejszej). Dalsza redukcja jest dokonywana aż do osiągnięcia stanu, w którym łączna liczba głosów, którymi dysponują akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy nie będzie przekraczać 10% ogółu głosów w Spółce,
   3) w każdym przypadku akcjonariusz, któremu ograniczono wykonywanie prawa głosu, zachowuje prawo wykonywania co najmniej jednego głosu,
   4) ograniczenie wykonywania prawa głosu dotyczy także akcjonariusza nieobecnego na WZ.
8. Każdy akcjonariusz, który zamierza wziąć udział w WZ, bezpośrednio lub przez pełnomocnika, ma obowiązek, bez odrębnego wezwania, o którym mowa w pkt 9 poniżej, zawiadomić Zarząd lub Przewodniczącego WZ o tym, że dysponuje bezpośrednio lub pośrednio więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.
9. Niezależnie od postanowienia pkt 8 powyżej, w celu ustalenia podstawy do kumulacji i redukcji głosów, akcjonariusz Spółki, Zarząd, Rada Nadzorcza oraz poszczególni członkowie tych organów mogą żądać, aby akcjonariusz Spółki udzielił informacji czy jest osobą mającą status podmiotu dominującego lub zależnego wobec innego akcjonariusza w rozumieniu § 10 Statutu Spółki. Uprawnienie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym obejmuje także prawo żądania ujawnienia liczby głosów, którymi akcjonariusz Spółki dysponuje samodzielnie lub łącznie z innymi akcjonariuszami Spółki.
10. Osoba, która nie wykonała lub wykonała w sposób nienależyty obowiązek informacyjny, o którym mowa w pkt 8 i 9 powyżej, do chwili usunięcia uchybienia obowiązkowi informacyjnemu, może wykonywać prawo głosu wyłącznie z jednej akcji; wykonywanie przez taką osobę prawa głosu z pozostałych akcji jest bezskuteczne.

6.7. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych

W Spółce na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie występują ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki.

6.8. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących oraz ich uprawnień

6.8.1. Zarząd

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania członków Zarządu

Zarząd Spółki składa się z jednej do sześciu osób, w tym Prezesa i Wiceprezesów. Członków Zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, która trwa 3 lata, za wyjątkiem I kadencji, która trwała 2 lata.

Członków Zarządu lub cały Zarząd powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza, powierzając funkcje Prezesa i Wiceprezesów. Każdy z członków Zarządu może być odwołany lub zawieszony w czynnościach przez Radę Nadzorczą lub WZ.

Kompetencje Zarządu

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych. Wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw Spółki, nie zastrzeżone przepisami prawa lub postanowieniami Statutu dla WZ lub Rady Nadzorczej, należą do kompetencji Zarządu.

Zgodnie ze Statutem uchwały Zarządu wymagają wszystkie sprawy przekraczające zakres zwykłych czynności Spółki, a w szczególności sprawy wymienione w poniższej tabeli:

Tabela nr 44. Kompetencje Zarządu

Sprawy wymagające uchwały Zarządu
według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
1. regulamin Zarządu,
2. regulamin organizacyjny przedsiębiorstwa Spółki,
3. tworzenie i likwidacja oddziałów,
4. powołanie prokurenta,
5. zaciąganie kredytów i pożyczek,
6. przyjęcie rocznych planów rzeczowo-finansowych Spółki i Grupy Kapitałowej oraz Strategii Korporacyjnej Grupy Kapitałowej,
7. zaciąganie zobowiązań warunkowych w rozumieniu *Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*, w tym udzielania przez Spółkę gwarancji, poręczeń oraz wystawiania weksli, z zastrzeżeniem § 20 ust. 2 pkt 4 i 5 Statutu Spółki,
8. udzielanie darowizn, umorzenie odsetek lub zwolnienie z długu, z zastrzeżeniem § 43 ust. 3 pkt 1 i 2 Statutu Spółki,
9. nabycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki,
10. nabycie składników aktywów trwałych z wyjątkiem nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 tys. EUR w zł, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 2 pkt 2 Statutu Spółki,
11. rozporządzanie składnikami aktywów trwałych, w tym nieruchomością, użytkowaniem wieczystym lub udziałem w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym, o wartości równej lub przekraczającej 10 tys. EUR w złotych, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 2 pkt 3 Statutu Spółki,
12. określenie wykonywania prawa głosu na WZ lub na ZW spółek, w których Spółka posiada akcje lub udziały, w sprawach należących do kompetencji WZ lub ZW tych spółek, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 3 pkt 9 Statutu Spółki,
13. zasady prowadzenia działalności sponsoringowej,
14. przyjęcie rocznego planu działalności sponsoringowej,
15. sprawy, o których rozpatrzenie Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej albo do WZ.

6.8.2. Rada Nadzorcza

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza składa się z pięciu do dziewięciu osób powoływanych na okres wspólnej kadencji, która trwa 3 lata, za wyjątkiem pierwszej kadencji, która trwała 1 rok. Zgodnie ze Statutem Spółki członkowie Rady Nadzorczej są powoływani i odwoływani przez WZ, z zastrzeżeniem, iż:

1) w okresie, w którym Skarb Państwa, w tym wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa w rozumieniu § 10 ust. 5 Statutu, posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce, Skarb Państwa, reprezentowany przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, jest uprawniony do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej, w liczbie równej połowie maksymalnej liczby składu Rady Nadzorczej określonej w statucie (w razie, gdyby liczba ta okazała się niecałkowita ulega ona zaokrągleniu do liczby całkowitej w dół np. 4,5 ulega zaokrągleniu do 4 powiększonej o 1 z zastrzeżeniem, że Skarb Państwa:
   a) jest zobowiązany głosować na WZ w sprawie ustalenia liczby członków Rady Nadzorczej odpowiadającej maksymalnej liczbie członków Rady Nadzorczej określonej w statucie w razie zgłoszenia takiego wniosku do Zarządu przez akcjonariusza lub akcjonariuszy posiadających liczbę akcji uprawniającą do wykonywania co najmniej 5% ogółu głosów w Spółce,
   b) jest wyłączony od prawa głosowania na WZ w sprawie powołania i odwołania pozostałych członków Rady Nadzorczej, w tym niezależnych członków Rady Nadzorczej; nie dotyczy to jednak przypadku, gdy Rada Nadzorcza nie może działać z powodu składu mniejszego od wymaganego Statutem, a obecni na WZ akcjonariusze inni niż Skarb Państwa nie dokonają uzupełnienia składu Rady Nadzorczej zgodnie z podziałem miejsc w Radzie Nadzorczej, opisanym w niniejszym rozdziale;
2) w okresie, w którym Skarb Państwa, w tym wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa w rozumieniu § 10 ust. 5 Statutu, posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania poniżej 25% ogółu głosów w Spółce, Skarb Państwa, reprezentowany przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej.
3) powołanie i odwołanie członków Rady Nadzorczej przez Skarb Państwa w trybie określonym w pkt 1) lub pkt 2) powyżej, następuje w drodze oświadczenia składanego Spółce.

Co najmniej dwóch członków Rady Nadzorczej powinno spełniać kryteria niezależności od Spółki i podmiotów pozostających w istotnym powiązaniu ze Spółką (niezależni członkowie Rady Nadzorczej). Określenie „niezależny członek rady nadzorczej" oznacza niezależnego członka rady nadzorczej w rozumieniu Zalecenia KE 2005/162/WE z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) z uwzględnieniem Dobrych Praktyk.

Niezależni członkowie Rady Nadzorczej składają Spółce, przed ich powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu przesłanek niezależności. W przypadku zaistnienia sytuacji powodującej niespełnienie przesłanek niezależności, członek Rady Nadzorczej zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie Spółkę. Spółka informuje akcjonariuszy o aktualnej liczbie niezależnych członków Rady Nadzorczej.

Kompetencje Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Zgodnie ze Statutem Spółki do zadań i kompetencji Rady Nadzorczej należą w szczególności sprawy wymienione w poniższej tabeli.

Tabela nr 45. Kompetencje Rady Nadzorczej

Sprawy wymagające uchwały Rady Nadzorczej	
według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania	
Kompetencje opiniodawcze	
1.	ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami, dokumentami, jak i ze stanem faktycznym. Dotyczy to także skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, o ile jest ono sporządzane,
2.	ocena wniosków Zarządu co do podziału zysku lub pokrycia straty,
3.	składanie WZ pisemnego sprawozdania z wyników czynności, o których mowa w pkt 1 i 2,
4.	sporządzanie, wraz ze sprawozdaniem z wyników oceny rocznego sprawozdania finansowego Spółki, opinii Rady Nadzorczej w kwestii ekonomicznej zasadności zaangażowania kapitałowego Spółki dokonanego w danym roku obrotowym w innych podmiotach prawa handlowego,
5.	opiniowanie Strategii Korporacyjnej Grupy Kapitałowej,
6.	opiniowanie i zatwierdzanie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej,
7.	opiniowanie rocznego planu prowadzenia działalności sponsoringowej oraz rocznego raportu z jego realizacji,
Kompetencje stanowiące	
1.	wybór biegłego rewidenta do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej,
2.	określanie zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd rocznego planu rzeczowo-finansowego Spółki i Grupy Kapitałowej,
3.	przyjmowanie jednolitego tekstu Statutu Spółki, przygotowanego przez Zarząd Spółki,
4.	zatwierdzanie regulaminu Zarządu,
5.	zatwierdzanie regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki,
6.	nabycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w złotych, za wyjątkiem nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym nabywanych od Spółek Grupy Kapitałowej,
7.	nabycie składników aktywów trwałych, za wyjątkiem nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału, w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, obligacji emitowanych przez Spółki Grupy Kapitałowej oraz innych składników aktywów trwałych nabywanych od Spółek Grupy Kapitałowej, o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł,
8.	rozporządzanie składnikami aktywów trwałych, w tym nieruchomością, użytkowaniem wieczystym lub udziałem w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł, za wyjątkiem nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, a także innych składników aktywów trwałych, które w wyniku rozporządzania zostaną zbyte lub obciążone na rzecz Spółek Grupy Kapitałowej,
9.	zaciąganie zobowiązań warunkowych, w tym udzielanie przez Spółkę gwarancji i poręczeń majątkowych o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł,
10.	wystawianie weksli o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł,
11.	wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy,
12.	objęcie albo nabycie akcji lub udziałów w innych niż Spółki Grupy Kapitałowej spółkach, o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł, z wyjątkiem sytuacji, gdy objęcie akcji lub udziałów tych spółek następuje za wierzytelności Spółki w ramach postępowań ugodowych lub upadłościowych,

Sprawy wymagające uchwały Rady Nadzorczej
według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
13. zbycie akcji lub udziałów, o wartości przekraczającej równowartość 5 000 tys. EUR w zł, z określeniem warunków i trybu ich zbywania, za wyjątkiem: a) zbywania akcji będących w obrocie na rynku regulowanym, b) zbywania akcji lub udziałów, które Spółka posiada w ilości nie przekraczającej 10% udziału w kapitale zakładowym poszczególnych spółek, c) zbywania akcji lub udziałów na rzecz Spółek Grupy Kapitałowej,
14. udzielanie zgody na tworzenie oddziałów Spółki za granicą,
15. określanie sposobu wykonywania prawa głosu na WZ lub na ZW spółek, w których Spółka posiada ponad 50% akcji lub udziałów, w następujących sprawach: a) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jeżeli ich wartość przekracza równowartość kwoty 5 000 tys. EUR w zł, b) rozwiązania i likwidacji spółki.
Kompetencje Rady Nadzorczej Spółki dotyczące Zarządu
1. powoływanie i odwoływanie Członków Zarządu,
2. ustalanie zasad wynagradzania i wysokości wynagrodzenia dla Członków Zarządu, z zastrzeżeniem § 43 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki,
3. zawieszanie w czynnościach Członków Zarządu, z ważnych powodów,
4. delegowanie Członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności Członków Zarządu, którzy nie mogą sprawować swoich czynności i ustalanie im wynagrodzenia z zastrzeżeniem, iż łączne wynagrodzenie pobierane przez oddelegowanego jako Członka Rady Nadzorczej oraz z tytułu oddelegowania do czasowego sprawowania czynności Członka Zarządu, nie może przekroczyć wynagrodzenia ustalonego dla Członka Zarządu, w miejsce którego Członek Rady Nadzorczej został oddelegowany,
5. przeprowadzanie postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko Członka Zarządu,
6. przeprowadzanie konkursu celem wyłonienia osoby, z którą zostanie zawarta umowa o sprawowanie zarządu w Spółce i zawieranie umowy o sprawowanie zarządu w Spółce,
7. udzielanie zgody Członkom Zarządu na zajmowanie stanowisk w organach innych spółek.
Pozostałe kompetencje Rady Nadzorczej Spółki
1. sporządzanie sprawozdań z nadzoru realizacji przez Zarząd inwestycji, w tym zakupu aktywów trwałych, a w szczególności opiniowanie prawidłowości i efektywności wydatkowania środków pieniężnych z tym związanych,
2. uchwalanie regulaminu szczegółowo określającego tryb działania Rady Nadzorczej.

6.9. Opis zasad zmiany Statutu Spółki

Zmiany Statutu Spółki dokonywane są zgodnie z postanowieniami Ksh, w szczególności: zmiana Statutu Spółki następuje w drodze uchwały WZ powziętej większością trzech czwartych głosów, a następnie wymaga wydania przez właściwy sąd postanowienia o wpisie zmiany do rejestru przedsiębiorców. Tekst jednolity Statutu Spółki, obejmujący zmiany uchwalone przez WZ, przyjmuje Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

Zgodnie ze Statutem Spółki, istotna zmiana przedmiotu działalności Spółki wymaga dwóch trzecich głosów w obecności osób reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego.

W 2015 r. WZ nie podjęło uchwały w sprawie zmiany Statutu Spółki.

6.10. Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Sposób funkcjonowania WZ Spółki oraz jego uprawnienia zawarte są w Statucie Spółki oraz w *Regulaminie Walnego Zgromadzenia TAURON Polska Energia S.A.*, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/.

Sposób działania Walnego Zgromadzenia

WZ zwoływane jest przez ogłoszenie na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących przez spółki publiczne. W przypadku, gdy WZ jest zwoływane przez podmiot lub organ inny niż Zarząd na podstawie przepisów Ksh, a zwołanie WZ wymaga współpracy ze strony Zarządu, Zarząd ma obowiązek dokonać wszelkich czynności określonych prawem w celu zwołania, organizacji i przeprowadzenia WZ, które odbywają się w siedzibie Spółki albo w Warszawie.

WZ otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności do otwarcia WZ upoważnieni są w kolejności: Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej, Prezes Zarządu, osoba wyznaczona przez Zarząd albo akcjonariusz,

który zarejestrował na WZ akcje uprawniające do wykonywania największej liczby głosów. Następnie, spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w WZ wybiera się Przewodniczącego Zgromadzenia.

WZ podejmuje uchwały bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji, o ile przepisy Ksh oraz postanowienia Statutu Spółki nie stanowią inaczej. WZ może zarządzić przerwę w obradach większością dwóch trzecich głosów. Łącznie przerwy nie mogą trwać dłużej niż 30 dni.

Kompetencje Walnego Zgromadzenia

Zgodnie ze Statutem Spółki uchwały WZ wymagają sprawy wymienione w poniższej tabeli.

Tabela nr 46. Kompetencje Walnego Zgromadzenia

Sprawy wymagające uchwały Walnego Zgromadzenia	
według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania	
1.	rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz sprawozdania Zarządu z działalności Spółki,
2.	udzielenie absolutorium Członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków,
3.	podział zysku lub pokrycie straty,
4.	powołanie i odwołanie Członków Rady Nadzorczej,
5.	zawieszanie Członków Zarządu w czynnościach,
6.	ustalenie wysokości wynagrodzenia dla Członków Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem § 29 ust. 4 Statutu Spółki,
7.	zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa Spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
8.	zawarcie przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z Członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób. Zawarcie przez spółkę zależną umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z Członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
9.	podwyższanie i obniżenie kapitału zakładowego Spółki,
10.	emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i papierów wartościowych imiennych lub na okaziciela uprawniających ich posiadacza do zapisu lub objęcia akcji,
11.	nabycie akcji własnych w przypadku, gdy wymagają tego przepisy Ksh,
12.	przymusowy wykup akcji stosownie do postanowień art. 418 Ksh,
13.	tworzenie, użycie i likwidacja kapitałów rezerwowych,
14.	użycie kapitału zapasowego,
15.	postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
16.	połączenie, przekształcenie oraz podział Spółki,
17.	umorzenia akcji,
18.	zmiana Statutu i zmiana przedmiotu działalności Spółki,
19.	rozwiązanie i likwidacja Spółki.

Zgodnie z przepisami Ksh decyzja o emisji i wykupie akcji należy do kompetencji WZ.

Opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Poniższa tabela przedstawia opis praw akcjonariuszy Spółki związanych z WZ zgodnie ze Statutem Spółki, Ksh, i *Regulaminem Walnego Zgromadzenia TAURON Polska Energia S.A.*

Tabela nr 47. Opis praw akcjonariuszy związanych z Walnym Zgromadzeniem

Lp.	Prawa akcjonariuszy	Opis praw akcjonariuszy
1.	Zwołanie WZ	Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego, mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego WZ. Żądanie to powinno zawierać zwięzłe uzasadnienie. Może ono zostać złożone Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej, na adres e-mailowy Spółki, wskazany przez Spółkę na stronie internetowej w zakładce „Relacje inwestorskie". Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce mogą zwołać Nadzwyczajne WZ i wyznaczyć przewodniczącego tego WZ.

Lp.	Prawa akcjonariuszy	Opis praw akcjonariuszy
2.	Umieszczenie spraw w porządku obrad WZ	Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego WZ. Żądanie, zawierające uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad, powinno być złożone Zarządowi nie później niż na 21 dni przed wyznaczonym terminem WZ w postaci elektronicznej na adres e-mailowy Spółki, bądź w formie pisemnej na adres Spółki.
3.	Zapoznanie się z listą akcjonariuszy	Akcjonariusze mogą zapoznać się z listą akcjonariuszy w siedzibie Zarządu Spółki przez 3 dni powszednie bezpośrednio poprzedzające odbycie WZ. Akcjonariusze mogą również żądać przesłania listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną, podając adres, na który lista powinna być wysłana.
4.	Uczestnictwo w WZ	Prawo uczestniczenia w WZ mają tylko osoby będące akcjonariuszami na szesnaście dni przed datą WZ (dzień rejestracji w WZ). W celu uczestniczenia w WZ akcjonariusze powinni zgłosić firmie inwestycyjnej prowadzącej ich rachunek papierów wartościowych żądanie wystawienia imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w WZ. Żądanie to powinno być zgłoszone nie wcześniej niż po ogłoszeniu o zwołaniu WZ oraz nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa w WZ.
5.	Reprezentowanie akcjonariusza przez pełnomocnika	Akcjonariusze mogą uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Współuprawnieni z akcji mogą uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu jedynie poprzez wspólnego przedstawiciela (pełnomocnika). Pełnomocnik może reprezentować więcej niż jednego akcjonariusza i głosować odmiennie z akcji każdego akcjonariusza.
6.	Wybór Przewodniczącego WZ	Akcjonariusze wybierają przewodniczącego spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w WZ. Każdy z uczestników WZ ma prawo zgłosić jedną kandydaturę. Wyboru Przewodniczącego dokonuje się w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością głosów. W przypadku, gdy zgłoszono tylko jednego kandydata, wybór może odbyć się przez aklamację.
7.	Wybór Komisji Skrutacyjnej	Każdy akcjonariusz może zgłosić nie więcej niż trzech kandydatów na członka Komisji Skrutacyjnej, wybieranej przez WZ, oraz głosować maksymalnie na trzech kandydatów.
8.	Zgłoszenie projektu uchwały	Do czasu zamknięcia dyskusji nad danym punktem porządku obrad WZ akcjonariusze mają prawo do wniesienia propozycji zmian do treści projektu uchwały proponowanego do przyjęcia przez WZ w ramach danego punktu porządku obrad lub do zgłoszenia własnego projektu takiej uchwały. Propozycje zmian lub projekty uchwał wraz z uzasadnieniem można składać pisemnie na ręce Przewodniczącego albo ustnie do protokołu obrad.
9.	Zgłoszenie sprzeciwu	Akcjonariusze, którzy głosowali przeciwko uchwale, a po jej podjęciu przez WZ chcą zgłosić swój sprzeciw, powinni bezpośrednio po ogłoszeniu wyników głosowania wyrazić sprzeciw i zażądać jego zaprotokołowania przed przystąpieniem do następnego punktu porządku obrad. W razie późniejszego zgłoszenia sprzeciwu, jednak nie później niż do zamknięcia obrad WZ, akcjonariusze powinni wskazać, przeciwko której uchwale podjętej przez WZ zgłaszają sprzeciw. Akcjonariusze zgłaszający swój sprzeciw przeciwko uchwale WZ mogą zgłosić do protokołu obrad jego zwięzłe uzasadnienie.

6.11. Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących Spółki oraz ich komitetów

6.11.1. Zarząd

Obecna, IV kadencja Zarządu, rozpoczęła swój bieg w dniu 17 marca 2014 r., tj. w dniu odwołania przez Radę Nadzorczą wszystkich członków Zarządu III kadencji oraz powołania Zarządu Spółki IV wspólnej kadencji. Zgodnie ze Statutem Spółki kadencja wspólna wynosi 3 lata.

Skład osobowy Zarządu na dzień 31 grudnia 2015 r.

1. Remigiusz Nowakowski – Prezes Zarządu odpowiedzialny za Pion Prezesa Zarządu,
2. Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za Pion Wiceprezesa Zarządu ds. Strategii i Rozwoju,
3. Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za Pion Wiceprezesa Zarządu ds. Korporacji,
4. Anna Striżyk – Wiceprezes Zarządu odpowiedzialna za Pion Wiceprezesa Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych.
5. Piotr Zawistowski – Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za Pion Wiceprezesa Zarządu ds. Handlowych.

Zmiany w składzie osobowym Zarządu w 2015 r. oraz w okresie do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania

Na dzień 1 stycznia 2015 r. w skład Zarządu wchodzili następujący członkowie: Dariusz Lubera (Prezes Zarządu), Aleksander Grad (Wiceprezes Zarządu), Katarzyna Rozenfeld (Wiceprezes Zarządu), Stanisław Tokarski (Wiceprezes Zarządu) oraz Krzysztof Zawadzki (Wiceprezes Zarządu).

W dniu 1 października 2015 r. Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu następujące osoby: Dariusza Luberę – Prezesa Zarządu, Aleksandra Grada – Wiceprezesa Zarządu ds. Korporacji i Katarzynę Rozenfeld – Wiceprezesa Zarządu ds. Handlowych.

Z dniem 1 października 2015 r. Rada Nadzorcza powołała do Zarządu następujące osoby: Jerzego Kurellę – powierzając mu stanowisko Prezesa Zarządu, Michała Gramatykę – powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Handlowych i Henryka Borczyka – powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Korporacji.

Z dniem 1 października 2015 r. rezygnację z pełnienia funkcji członka Zarządu złożyli: Stanisław Tokarski – Wiceprezes Zarządu ds. Strategii i Rozwoju i Krzysztof Zawadzki – Wiceprezes Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych.

Z dniem 10 października 2015 r. Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu następujące osoby: Annę Striżyk – powierzając jej stanowisko Wiceprezes Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych i Piotra Kołodzieja – powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Strategii i Rozwoju.

W dniu 8 grudnia 2015 r. Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu następujące osoby: Jerzego Kurellę – Prezesa Zarządu, Henryka Borczyka – Wiceprezesa Zarządu, Michała Gramatykę – Wiceprezesa Zarządu i Piotra Kołodzieja – Wiceprezesa Zarządu.

Z dniem 8 grudnia 2015 r. Rada Nadzorcza powołała do Zarządu następujące osoby: Remigiusza Nowakowskiego – powierzając mu stanowisko Prezesa Zarządu, Jarosława Brodę – powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Strategii i Rozwoju, Kamila Kamińskiego – powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Korporacji i Piotra Zawistowskiego – powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Handlowych.

W dniu 8 stycznia 2016 r. Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Annę Striżyk – Wiceprezes Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych.

Z dniem 29 stycznia 2016 r. Rada Nadzorcza powołała do Zarządu Marka Wadowskiego – powierzając mu stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych.

Do dnia przekazania niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Zarządu.

Skład osobowy Zarządu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Remigiusz Nowakowski – Prezes Zarządu odpowiedzialny za Pion Prezesa Zarządu,
2. Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za Pion Wiceprezesa Zarządu ds. Strategii i Rozwoju,
3. Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za Pion Wiceprezesa Zarządu ds. Korporacji,
4. Marek Wadowski – Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za Pion Wiceprezesa Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych.
5. Piotr Zawistowski – Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za Pion Wiceprezesa Zarządu ds. Handlowych,

Doświadczenie i kompetencje członków Zarządu

Remigiusz Nowakowski – Prezes Zarządu

Absolwent Wydziału Zarządzania i Informatyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. Doktorant w Katedrze Strategii i Metod Zarządzania na Wydziale Zarządzania, Informatyki i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Posiada doświadczenie w obszarze tworzenia i realizacji strategii rozwoju w sektorach energii elektrycznej i ciepła w Europie Środkowej i Północnej, w tym w szczególności zarządzania strategicznego w zakresie inwestycji i gospodarki paliwowej przedsiębiorstw energetycznych, a także przygotowania i rozwoju projektów inwestycyjnych, projektowania i implementacji modeli partnerstwa publiczno-prywatnego.

Od początku kariery zawodowej związany z podmiotami sektora energetycznego lub z firmami powiązanymi z sektorem energetyki, pełniąc funkcje Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu oraz zajmując wysokie stanowiska menedżerskie. Doświadczenie zawodowe zdobywał pracując w firmie konsultingowej INERCON, EnergiaPro Koncern Energetyczny S.A. (obecnie część TAURON Dystrybucja), Fortum Power and Heat Polska, Fortum Zabrze oraz Fortum

Bytom. Od grudnia 2012 r. kierował funkcją biznesową optymalizacji produkcji i zarządzania paliwami w Dywizji Heat Electricity Sales and Solutions Fortum w Polsce, gdzie był odpowiedzialny w szczególności za tworzenie strategii Fortum w Polsce, tworzenie i implementację strategii zaopatrzenia w paliwa, koordynację procesu zakupu paliw, planowanie i optymalizację produkcji energii elektrycznej i ciepła w elektrociepłowniach, tworzenie analiz rynku energii i prognozowanie trendów cen paliw i energii.

Funkcję Prezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 8 grudnia 2015 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących jednostek organizacyjnych: organów korporacyjnych, prawnego, zarządzania zasobami ludzkimi, audytu wewnętrznego, komunikacji rynkowej i PR, ryzyka, spraw dotyczących BHP, ochrony informacji niejawnych oraz bezpieczeństwa IT.

Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, posiada dyplom ukończenia studiów podyplomowych w dziedzinie zarządzania projektami w Akademii Leona Koźmińskiego.

Posiada doświadczenie w obszarze konsolidacji i funkcjonowania sektora elektroenergetycznego, prywatyzacji państwowych grup energetycznych, tworzenia procesów związanych z restrukturyzacją i budowaniem strategii oraz projektów rozwojowych podmiotów energetycznych.

Od początku kariery zawodowej związany z podmiotami sektora energetycznego, zajmując wysokie stanowiska dyrektorskie i menedżerskie. Doświadczenie zawodowe zdobywał pracując w Ministerstwie Skarbu Państwa oraz w TAURON i GDF Suez Energia Polska. Ostatnio związany z GDF Suez Energia Polska – Katowice i z GDF Suez (Branch Energy Europe), gdzie był odpowiedzialny za analizy rynku oraz opracowanie strategii rozwoju spółki, zarządzanie regulacyjne i projekty M&A. Brał także udział w budowie strategii rozwoju działalności w obszarze sprzedaży i marketingu w Europie. Od połowy 2015 r. odpowiadał za przygotowanie strategii komercyjnej oraz kontraktu różnicowego przy projekcie nuklearnym w Wielkiej Brytanii.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 8 grudnia 2015 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących jednostek organizacyjnych: strategii rozwoju, zarządzania projektami strategicznymi oraz regulacji i funduszy zewnętrznych.

Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu

Absolwent Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Uzyskał tytuł Executive MBA (Stockholm University School of Business / Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) oraz Post-MBA Diploma in Strategic Financial Management (Rotterdam School of Management, Erasmus University/GFKM).

Posiada doświadczenie w obszarze budowania wartości firm, fuzji i przejęć oraz integracji biznesowej operacjonalizacji strategii, jak również w zarządzaniu kompleksowymi projektami w sektorze publicznym oraz prywatnym. Brał udział w złożonych procesach przekształceniowych i restrukturyzacyjnych przedsiębiorstw w sektorze energetyczno-paliwowym oraz logistyki transportu.

Doświadczenie zawodowe zdobywał pełniąc funkcję Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu oraz zajmując wysokie stanowiska menedżerskie. Od początku 2014 r. był związany z Grupą Kapitałową Węglokoks, gdzie w ramach Węglokoks Energia uczestniczył w konsolidacji aktywów energetyczno-ciepłowniczych Kompani Węglowej i Węglokoksu. W tym czasie przewodził pracom Komitetu Zarządzania. Wcześniejsze doświadczenia zawodowe obejmują między innymi pracę w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Rafinerskiego w Płocku czy Międzynarodowym Porcie Lotniczym im. Jana Pawła II Kraków-Balice. Kierował również działaniami Jonn Menzies PLC w Polsce. Przez wiele lat współpracował z Grupą Lotos, wspierając rozwój segmentu paliwa lotniczego, czego efektem był proces joint venture z Air BP Ltd. i powołanie Lotos Air BP.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 8 grudnia 2015 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących jednostek organizacyjnych: zakupów oraz zarządzania korporacyjnego i optymalizacji Grupy.

Marek Wadowski – Wiceprezes Zarządu

Absolwent Wydziału Ekonomii Akademii Ekonomicznej w Katowicach. Ukończył także studia podyplomowe École Supérieure de Commerce Toulouse, gdzie uzyskał dyplom Mastère Spécialisé en Banque et Ingéniere Financière oraz studia Executive MBA na Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie.

Posiada doświadczenie w obszarze zarządzania procesami finansowymi, controllingowymi i księgowymi w przemyśle (energetyka, górnictwo, hutnictwo), jak również z zakresu finansowania inwestycji oraz międzynarodowych transakcji handlowych. Brał udział w realizacji projektów due dilligence i wyceny licznych spółek (metodami dochodową, majątkową i porównawczą).

Od początku kariery zawodowej związany z podmiotami sektora energetycznego, górniczego i hutniczego, pełniąc funkcje Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu oraz zajmując wysokie stanowiska menedżerskie. Doświadczenia zawodowe zdobywał pracując w firmie BRE Corporate Finance S.A., Hucie Cynku Miasteczko Śląskie S.A. oraz w spółkach Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. Od 2008 r. pełniąc funkcje Wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za pion finansowy w spółkach Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej, odpowiadał między innymi za strukturyzowanie transakcji handlowych, wdrażanie polityki zabezpieczenia ryzyka walutowego, obniżanie kosztów finansowych, zarządzanie płynnością, pozyskaniem finansowania od konsorcjum bankowego w postaci programu emisji obligacji. Uczestniczył również w procesie debiutu giełdowego JSW S.A. (wprowadzenie Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, modyfikacja systemu informacji zarządczej, przygotowanie prospektu emisyjnego, rozmowy z inwestorami).

Ostatnio pełnił funkcję Prezesa Zarządu w Towarzystwie Finansowym Silesia, gdzie uczestniczył w programie emisji obligacji Kompanii Węglowej oraz zajmował się pozyskaniem finansowania dłużnego od konsorcjum banków.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 29 stycznia 2016 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących jednostek organizacyjnych: rachunkowości i podatków, zarządzania finansami, controllingu oraz zarządzania zasobami informacyjnymi.

Piotr Zawistowski – Wiceprezes Zarządu

Absolwent Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, gdzie ukończył studia magisterskie z Zarzadzania Przedsiębiorstwem. Ukończył także studia podyplomowe z Zarządzania Sprzedażą w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Jest Maklerem Giełd Towarowych.

Posiada doświadczenie w obszarze obrotu energią elektryczną, gazem i produktami powiązanymi w kraju i zagranicą, zarządzania ryzykiem handlowym, zarządzania portfelem w zakresie zakupu i sprzedaży energii elektrycznej, praw majątkowych, uprawnień do emisji CO_2 oraz paliw. Brał aktywny udział w pracach związanych z rozdzieleniem działalności związanej z obrotem energią od jej dystrybucji, a w szczególności w tworzeniu spółki EnergiaPro Gigawat (obecnie część TAURON Sprzedaż).

Od początku kariery zawodowej związany z podmiotami sektora energetycznego, zajmując wysokie stanowiska dyrektorskie i menedżerskie. Doświadczenia zawodowe zdobywał pracując w Zakładzie Energetycznym Legnica, EnergiaPro Koncern Energetyczny (obecnie część TAURON Dystrybucja), EnergiaPro Gigawat oraz w TAURON, gdzie od 2008 r. pełnił funkcję dyrektora Departamentu Zarządzania Portfelem i uczestniczył w wielu kluczowych projektach, kierując między innymi pracami związanymi z opracowaniem modelu biznesowego Grupy Kapitałowej TAURON czy też integracją ze spółkami Grupy GZE (Vattenfall) w obszarze handlu.

Od maja 2014 r. pełnił funkcję Prezesa Zarządu TAURON Obsługa Klienta.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 8 grudnia 2015 r. Obecnie nadzoruje pracę następujących jednostek organizacyjnych: obrotu, operatora rynku i obsługi handlu, zarządzania portfelem, paliw oraz analiz.

Szczegółowy opis doświadczenia i kompetencji członków Zarządu został opublikowany na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/.

Opis działania

Zarząd Spółki działa na podstawie Ksh i innych przepisów prawa, postanowień Statutu Spółki oraz postanowień *Regulaminu Zarządu TAURON Polska Energia Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach*, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/. Przy wykonywaniu swoich obowiązków członkowie Zarządu kierują się zasadami zawartymi w Dobrych Praktykach.

Do składania oświadczeń w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie 2 członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem. Jeżeli Zarząd jest jednoosobowy, do składania oświadczeń w imieniu Spółki uprawniony jest jeden członek Zarządu albo prokurent.

Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes Zarządu lub wyznaczony przez niego Wiceprezes Zarządu. Posiedzenia Zarządu zwoływane są również na wniosek większości Wiceprezesów Zarządu, jak również Przewodniczącego Rady Nadzorczej. Posiedzenia odbywają się w siedzibie Spółki, w terminie ustalonym przez zwołującego posiedzenie. W uzasadnionych przypadkach posiedzenia Zarządu mogą odbywać się poza siedzibą Spółki. Posiedzeniom Zarządu przewodniczy Prezes Zarządu lub wyznaczony przez niego Wiceprezes Zarządu.

Zarząd głosuje w sposób jawny. Wynik głosowania odnotowywany jest w protokole posiedzenia. Prezes Zarządu zarządza głosowanie tajne na wniosek któregokolwiek z Wiceprezesów Zarządu.

Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów w obecności 3/5 składu członków Zarządu. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Prezesa Zarządu. Zarząd może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Głosowanie w powyższych trybach zarządza Prezes Zarządu lub wskazany przez niego Wiceprezes Zarządu, określając termin końcowy dla oddania głosu przez członków Zarządu. Dopuszczalne jest złożenie zdania odrębnego. Odnotowywane jest ono w protokole wraz z uzasadnieniem. Decyzje Zarządu, będące postanowieniami w sprawach bieżących, nie wymagających podjęcia uchwały, są odnotowywane wyłącznie w protokole.

W sytuacji, gdy Wiceprezesów Zarządu jest mniej niż przewidzianych Pionów, Wiceprezesi Zarządu mogą łączyć pełnienie obowiązków w zakresie dwóch Pionów, bądź dokonać innego podziału kompetencji, niesprzecznego z przyporządkowaniem kompetencji dokonanym przez Radę Nadzorczą.

Do zakresu działania Prezesa Zarządu należą kompetencje w zakresie obszarów działania jednostek organizacyjnych należących do Pionu Prezesa Zarządu, odpowiednio do schematu struktury organizacyjnej Spółki.

Do zakresu działania Wiceprezesów Zarządu należą kompetencje w zakresie obszarów działania jednostek organizacyjnych należących do Pionów Wiceprezesów Zarządu, odpowiednio do schematu struktury organizacyjnej Spółki.

Struktura pionów podległych poszczególnym członkom Zarządu określona jest w schemacie struktury organizacyjnej Spółki, omówionym w pkt 1.5.2. niniejszego sprawozdania.

6.11.2. Rada Nadzorcza

Obecna, IV kadencja Rady Nadzorczej rozpoczęła się w dniu 15 maja 2014 r., tj. w dniu odbycia Zwyczajnego WZ Spółki zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej III kadencji, tj. za rok obrotowy 2013. Zgodnie ze Statutem Spółki jest to kadencja wspólna i wynosi 3 lata.

Skład osobowy Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Beata Chłodzińska – Przewodnicząca Rady Nadzorczej,
2. Anna Mańk – Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej,
3. Jacek Szyke – Sekretarz Rady Nadzorczej,
4. Anna Biesialska – Członek Rady Nadzorczej,
5. Michał Czarnik – Członek Rady Nadzorczej,
6. Maciej Koński – Członek Rady Nadzorczej,
7. Leszek Koziorowski – Członek Rady Nadzorczej,
8. Wojciech Myślecki – Członek Rady Nadzorczej,
9. Renata Wiernik-Gizicka – Członek Rady Nadzorczej.

Zmiany w składzie osobowym Rady Nadzorczej w 2015 r.

Na dzień 1 stycznia 2015 r. w skład Rady Nadzorczej wchodzili następujący członkowie: Antoni Tajduś (Przewodniczący Rady Nadzorczej), Agnieszka Woś (Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej), Jacek Szyke (Sekretarz Rady Nadzorczej), Andrzej Gorgol (Członek Rady Nadzorczej), Maciej Koński (Członek Rady Nadzorczej), Leszek Koziorowski (Członek Rady Nadzorczej), Michał Michalewski (Członek Rady Nadzorczej), Marek Ściążko oraz Maciej Tybura (Członek Rady Nadzorczej).

W dniu 7 sierpnia 2015 r. Skarb Państwa, działając w ramach uprawnień osobistych określonych w § 23 ust. 1 pkt 3) Statutu Spółki, odwołał ze składu Rady Nadzorczej TAURON Makra Ściążko (Członka Rady Nadzorczej).

W dniu 7 sierpnia 2015 r. Przewodniczący Rady Nadzorczej Antoni Tajduś złożył rezygnację ze skutkiem na dzień 7 sierpnia 2015 r. z pełnionej funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

W dniu 12 sierpnia 2015 r. Skarb Państwa, działając w ramach uprawnień osobistych określonych w § 23 ust. 1 pkt 3) Statutu Spółki, odwołał ze składu Rady Nadzorczej TAURON następujące osoby: Agnieszkę Woś (Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej), Andrzeja Gorgola (Członka Rady Nadzorczej) oraz Michała Michalewskiego (Członka Rady Nadzorczej).

W dniu 12 sierpnia 2015 r. Skarb Państwa, działając w ramach uprawnień osobistych określonych w § 23 ust. 1 pkt 1) i 3) Statutu Spółki, powołał do składu Rady Nadzorczej TAURON IV wspólnej kadencji następujące osoby: Grzegorza Barszcza, Beatę Chłodzińską, Piotra Ciacha, Katarzynę Kosińską oraz Jarosława Zagórowskiego.

W dniu 6 października 2015 r. Członek Rady Nadzorczej Maciej Tybura złożył rezygnację ze skutkiem na dzień 7 października 2015 r. z pełnionej funkcji Członka Rady Nadzorczej.

W dniu 2 grudnia 2015 r. Skarb Państwa, działając w ramach uprawnień osobistych określonych w § 23 ust. 1 pkt 3) Statutu Spółki, odwołał ze składu Rady Nadzorczej TAURON następujące osoby: Piotra Ciacha (Członka Rady Nadzorczej), Grzegorza Barszcza (Członka Rady Nadzorczej), Katarzynę Kosińską (Członka Rady Nadzorczej) oraz Jarosława Zagórowskiego (Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej).

W dniu 2 grudnia 2015 r. Skarb Państwa, działając w ramach uprawnień osobistych określonych w § 23 ust. 1 pkt 1) i 3) Statutu Spółki, powołał do składu Rady Nadzorczej TAURON IV wspólnej kadencji następujące osoby: Annę Biesialską, Michała Czarnika, Annę Mańk oraz Wojciecha Myśleckiego.

W dniu 8 grudnia 2015 r. Nadzwyczajne WZ Spółki, obradujące w dniu 9 listopada 2015 r., kontynuowane po zarządzonych przerwach w obradach w dniu 23 listopada 2015 r. oraz 8 grudnia 2015 r., podjęło uchwałę dotyczącą ustalenia liczby członków Rady Nadzorczej oraz uchwałę o powołaniu z dniem 9 grudnia 2015 r. do składu Rady Nadzorczej IV wspólnej kadencji Renaty Wiernik-Gizickiej.

Do dnia przekazania niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

Doświadczenie i kompetencje członków Rady Nadzorczej

Beata Chłodzińska – Przewodnicząca Rady Nadzorczej

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Posiada uprawnienia radcy prawnego.

Posiada doświadczenie zawodowe związane z nadzorowaniem działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa. Zawodowo związana z Ministerstwem Skarbu Państwa, obecnie pracuje w Departamencie Spółek Strategicznych. Reprezentowała Skarb Państwa w radach nadzorczych spółek nadzorowanych przez resort.

Została powołana do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 12 sierpnia 2015 r. Obecnie pełni funkcję Przewodniczącej Rady Nadzorczej, a także jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej, Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej oraz Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Anna Mańk – Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej

Absolwentka Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Podyplomowych Studiów Prawa Finansowego i Gospodarczego na Uniwersytecie Łódzkim.

Posiada doświadczenie zawodowe z zakresu nadzoru i przekształceń własnościowych w Ministerstwie Skarbu Państwa. Zawodowo związana z Ministerstwem Skarbu Państwa, zajmując wysokie stanowiska kierownicze, obecnie na stanowisku Dyrektora Generalnego. Reprezentowała Skarb Państwa w radach nadzorczych spółek nadzorowanych przez resort, również notowanych na GPW.

Została powołana do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 2 grudnia 2015 r. Obecnie pełni funkcję Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej, a także jest członkiem Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Jacek Szyke – Sekretarz Rady Nadzorczej

Absolwent ekonomii na Uniwersytecie w Łodzi oraz Wydziału Elektrycznego Politechniki w Poznaniu, gdzie uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych.

Posiada bogate doświadczenie zawodowe związane z energetyką, gdzie przeszedł wszystkie szczeble kariery zawodowej pracując w kraju i za granicą. Zajmując wysokie stanowiska dyrektorskie i kierownicze pracował między innymi w ZE Kalisz, EC Łódź, ZE Płock oraz EC Siekierki. Honorowy Prezes Izby Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii. Konsultant i doradca w sprawach energetycznych. Autor wniosków racjonalizatorskich, wzorów użytkowych oraz wielu publikacji i książek o energetyce i elektroenergetyce.

Został powołany w skład Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 14 września 2010 r. Obecnie pełni funkcję Sekretarza Rady Nadzorczej, Przewodniczącego Komitetu Strategii Rady Nadzorczej oraz jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Anna Biesialska – Członek Rady Nadzorczej

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz Podyplomowych Studiów Prawo i ekonomia rynku kapitałowego w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, radca prawny w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie.

Doświadczenie zawodowe zdobywała w kancelariach prawnych. Obecnie zatrudniona w Ministerstwie Skarbu Państwa, gdzie zajmuje się obsługą prawną, w szczególności w zakresie opiniowania umów dotyczących analiz przedprywatyzacyjnych i procesów prywatyzacyjnych. Jest członkiem rad nadzorczych w spółkach jako przedstawiciel Skarbu Państwa.

Została powołana do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 2 grudnia 2015 r. Obecnie jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej.

Michał Czarnik – Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, radca prawny w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie, doradca podatkowy.

Doświadczenie zawodowe zdobywał w międzynarodowych firmach konsultingowych oraz jako arbiter Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego I kadencji. Obecnie jest wspólnikiem zarządzającym kancelarią radców prawnych specjalizując się w zagadnieniach prawa gospodarczego, w szczególności podatkowego i handlowego. Jest przewodniczącym zespołu doradczego Ministra Skarbu Państwa do spraw reformy nadzoru właścicielskiego oraz gospodarowania niektórymi składnikami mienia publicznego.

Został powołany do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 2 grudnia 2015 r. Obecnie jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Maciej Koński – Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, kierunek Finanse i Bankowość, doktor nauk technicznych na Politechnice Wrocławskiej.

Posiada doświadczenie w zakresie budowy strategii spółki górniczej oraz rozwoju bazy zasobowej, jak również analizy rynku towarowego i walutowego oraz zarządzania ryzykiem rynkowym. Aktywnie uczestniczy w działalności naukowej w powyższym zakresie. Obecnie Dyrektor Naczelny Centrum Analiz Strategicznych i Bazy Zasobowej w KGHM. Jest współautorem publikacji książkowych oraz autorem licznych publikacji na temat rynku towarowego.

Został powołany do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 1 września 2014 r. Obecnie jest członkiem Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Leszek Koziorowski – Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, radca prawny w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie.

Posiada bogate doświadczenie w zakresie prawa papierów wartościowych, które zdobywał jako radca w Komisji Papierów Wartościowych, arbiter Sądu Giełdowego przy GPW i Sądu Arbitrażowego przy Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan" oraz sędzia Sądu Giełdowego. Obecnie jest komplementariuszem w kancelarii prawnej, gdzie zajmuje się doradztwem prawnym w zakresie prawa rynku kapitałowego i przygotowania spółek do wejścia na giełdę. Autor licznych publikacji z zakresu prawa rynku kapitałowego, wielokrotnie rekomendowany jako najlepszy doradca prawny w Polce w powyższym zakresie. Był członkiem licznych rad nadzorczych.

Został powołany w skład Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 14 września 2010 r. i pełnił funkcję członka Rady Nadzorczej w okresie do 15 maja 2014 r., tj. do dnia zakończenia III wspólnej kadencji Rady Nadzorczej. W ww. okresie pełnił funkcję sekretarza Rady Nadzorczej oraz członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej. Ponownie został powołany do składu Rady Nadzorczej z dniem 1 września 2014 r. Obecnie jest Przewodniczącym Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej.

Wojciech Myślecki – Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Wydziału Elektroniki Politechniki Wrocławskiej, doktor inżynier nauk technicznych.

Wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny, autor kilkudziesięciu publikacji naukowych z zakresu telekomunikacji, informatyki przemysłowej oraz zagadnień politycznych i gospodarczych. Kierował lub uczestniczył w wielu polskich i międzynarodowych programach gospodarczych, szczególnie w elektroenergetyce. Kilkakrotnie pełnił funkcję Prezesa Zarządu dużych spółek prawa handlowego, między innymi Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. Obecnie Prezes Zarządu spółki doradczej Global Investment Corporation sp. z o.o. oraz doradca ds. programów strategicznych w BZ WBK. Był członkiem wielu rad nadzorczych.

Został powołany do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 2 grudnia 2015 r. Obecnie jest Przewodniczącym Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz członkiem Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Renata Wiernik-Gizicka – Członek Rady Nadzorczej

Absolwentka Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, o specjalności Finanse i Bankowość oraz Podyplomowych Studiów Zarządzanie Międzynarodowymi Przedsięwzięciami Górniczymi na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz Rachunkowość Zarządcza na Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.

Posiada doświadczenie w obszarze analiz finansowych, planowania i budżetowania, rachunku efektywności projektów inwestycyjnych oraz ekonomicznej informacji zarządczej. Zawodowo związana z górnictwem i hutnictwem w ramach holdingu KGHM, obecnie zajmuje stanowisko Dyrektora Naczelnego ds. Kontrolingu i Analiz Ekonomicznych. Aktywnie uczestniczy w procesie budowania relacji z akcjonariuszami i interesariuszami Grupy Kapitałowej KGHM.

Została powołana do składu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z dniem 9 grudnia 2015 r. Obecnie jest członkiem Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej.

Szczegółowy opis doświadczenia i kompetencji członków Rady Nadzorczej został opublikowany na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/.

Opis działania

Szczegółowy opis działania Rady Nadzorczej zawarty jest w Ksh, Statucie Spółki, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/ oraz w *Regulaminie Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach*.

Główną formą wykonywania przez Radę Nadzorczą nadzoru nad działalnością Spółki są posiedzenia Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje Przewodniczący Rady Nadzorczej lub Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej przedstawiając szczegółowy porządek obrad:

1) zgodnie z przyjętymi przez Radę Nadzorczą ustaleniami,
2) z własnej inicjatywy,
3) na pisemny wniosek każdego z członków Rady Nadzorczej,
4) na pisemny wniosek Zarządu.

Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w siedzibie Spółki. W uzasadnionych przypadkach posiedzenie może zostać zwołane w innym miejscu.

Do zwołania posiedzenia wymagane jest pisemne zaproszenie wszystkich członków Rady Nadzorczej na co najmniej 7 dni przed terminem posiedzenia Rady Nadzorczej. Z ważnych powodów Przewodniczący Rady Nadzorczej może skrócić ten termin do 2 dni, określając sposób przekazania zaproszenia. Zawiadomienia o posiedzeniu Rady Nadzorczej przekazywane są za pomocą faksu lub poczty elektronicznej. W zawiadomieniu o posiedzeniu Rady Nadzorczej Przewodniczący określa termin posiedzenia, miejsce obrad oraz szczegółowy projekt porządku obrad. Rada Nadzorcza odbywa posiedzenia w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Rada Nadzorcza może odbywać posiedzenia bez formalnego zwołania, jeżeli wszyscy członkowie Rady Nadzorczej są obecni i nikt nie wniesie sprzeciwu do faktu odbycia posiedzenia lub do porządku obrad.

Zmiana zaproponowanego porządku obrad może nastąpić, gdy na posiedzeniu obecni są wszyscy członkowie Rady Nadzorczej i nikt nie wniesie sprzeciwu do porządku obrad. Sprawa nieuwzględniona w porządku obrad powinna być włączona do porządku obrad następnego posiedzenia.

Udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej jest obowiązkiem członka Rady Nadzorczej. Członek Rady Nadzorczej podaje przyczyny swojej nieobecności na piśmie. Usprawiedliwienie nieobecności członka Rady Nadzorczej wymaga uchwały Rady Nadzorczej. W posiedzeniach Rady Nadzorczej mogą uczestniczyć członkowie Zarządu Spółki, o ile Rada Nadzorcza nie wyrazi sprzeciwu. Udział członków Zarządu w posiedzeniach Rady Nadzorczej jest obowiązkowy, jeżeli zostali zaproszeni przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej. W posiedzeniach mogą uczestniczyć także inne osoby, jeżeli zostaną one zaproszone w powyższy sposób.

Rada Nadzorcza może zasięgać opinii radców prawnych świadczących stałą pomoc prawną na rzecz Spółki oraz, w uzasadnionych przypadkach, powoływać i zapraszać na posiedzenia Rady Nadzorczej odpowiednich ekspertów w celu zasięgnięcia opinii i podjęcia właściwej decyzji. W przypadkach, o których mowa powyżej, Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę o zleceniu pracy wybranemu ekspertowi (firmie audytorskiej, konsultingowej, kancelarii prawnej) zobowiązując Zarząd Spółki do zawarcia odpowiedniej umowy.

Posiedzenia Rady Nadzorczej prowadzi Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w przypadku jego nieobecności – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej. Z ważnych powodów, za zgodą większości członków Rady Nadzorczej obecnych na posiedzeniu, prowadzący posiedzenie ma obowiązek poddać pod głosowanie wniosek o przerwanie obrad i ustalić termin wznowienia obrad Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza podejmuje postanowienia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej podejmowane są głównie na posiedzeniach. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu obecna jest co najmniej połowa jej członków, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni we właściwy sposób określony w Regulaminie. Z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, w tym Ksh, oraz postanowień Statutu Spółki, Rada Nadzorcza podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu, przy czym przez bezwzględną większość głosów rozumie się więcej głosów oddanych „za" niż „przeciw" i „wstrzymujących się". W sprawach nieobjętych porządkiem obrad uchwał podjąć nie można, chyba że obecni są wszyscy członkowie Rady Nadzorczej i nikt nie wyrazi sprzeciwu. Nie dotyczy to uchwał w sprawie usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu. Głosowanie nad uchwałami jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się:

1) na żądanie choćby jednego z członków Rady Nadzorczej,
2) w sprawach osobowych.

Rada Nadzorcza, zgodnie ze Statutem Spółki, może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Podjęcie uchwały w tym trybie wymaga uprzedniego powiadomienia wszystkich członków Rady Nadzorczej o treści projektu uchwały. Podejmowanie uchwał w tym trybie nie dotyczy wyboru Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Rady Nadzorczej, powołania lub zawieszenia w czynnościach członka Zarządu oraz odwołania tych osób, jak również innych spraw, których rozstrzygnięcie wymaga głosowania tajnego. Głosując nad uchwałą podejmowaną w powyższym trybie, członek Rady Nadzorczej wskazuje jak głosował, tj. „za", „przeciw" lub „wstrzymał się". Uchwałę z zaznaczeniem, że została podjęta w trybie pisemnym lub w trybie głosowania przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumienia się na odległość, podpisuje Przewodniczący Rady Nadzorczej. Podjęte w tym trybie uchwały zostają przedstawione na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej z podaniem wyniku głosowania.

Dopuszcza się możliwość uczestnictwa członków Rady Nadzorczej w posiedzeniu oraz głosowania nad podejmowanymi uchwałami w ramach tego posiedzenia przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, tj. tele- lub wideokonferencji, z zastrzeżeniem, że w miejscu obrad wskazanym w zawiadomieniu o posiedzeniu, obecnych jest co najmniej połowa jej członków i istnieje techniczna możliwość zapewnienia bezpiecznego połączenia.

Członkowie Rady Nadzorczej uczestniczą w posiedzeniach oraz wykonują swoje prawa i obowiązki osobiście, a przy wykonywaniu swoich obowiązków zobowiązani są do dokładania należytej staranności. Członkowie Rady Nadzorczej obowiązani są do zachowania tajemnicy wiadomości związanych z działalnością Spółki, które powzięli w związku ze sprawowaniem mandatu lub przy innej sposobności. Rada Nadzorcza wykonuje swoje czynności kolegialnie.

Rada Nadzorcza może z ważnych powodów delegować poszczególnych członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych na czas oznaczony. Rada Nadzorcza może delegować swoich członków, na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności. Delegowanie, o którym mowa powyżej, wymaga uzyskania zgody członka Rady Nadzorczej, który ma być delegowany.

Szczegółowy opis działalności Rady Nadzorczej w minionym roku obrotowym zawiera Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej, składane corocznie WZ, a następnie publikowane na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/.

Rada Nadzorcza może powoływać spośród swoich członków stałe lub doraźne zespoły robocze, komitety dla wykonywania określonych czynności. Stałymi komitetami Rady Nadzorczej są:

1) Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (Komitet Audytu),
2) Komitet Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (Komitet Nominacji i Wynagrodzeń),
3) Komitet Strategii Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (Komitet Strategii).

Skład, zadania oraz zasady funkcjonowania komitetów, o których mowa powyżej, określają ich regulaminy uchwalone przez Radę Nadzorczą.

6.11.3. Komitet Audytu

W związku z dokonywanymi w 2015 r. zmianami w składzie Rady Nadzorczej Spółki IV wspólnej kadencji, Rada Nadzorcza dokonywała zmian w składzie Komitetu Audytu.

Skład Komitetu Audytu na dzień 31 grudnia 2015 r.

1. Wojciech Myślecki – Przewodniczący Komitetu Audytu,
2. Beata Chłodzińska – Członek Komitetu Audytu,
3. Michał Czarnik – Członek Komitetu Audytu,
4. Jacek Szyke – Członek Komitetu Audytu.

Zmiany w składzie osobowym Komitetu Audytu

Na dzień 1 stycznia 2015 r. w skład Komitetu Audytu wchodzili następujący członkowie: Agnieszka Woś (Przewodnicząca), Michał Michalewski, Jacek Szyke i Maciej Tybura.

W związku z odwołaniem przez Skarb Państwa w dniu 12 sierpnia 2015 r. ze składu Rady Nadzorczej Agnieszki Woś (Przewodnicząca) i Michała Michalewskiego, Rada Nadzorcza w dniu 26 sierpnia 2015 r. powołała do składu Komitetu Audytu Beatę Chłodzińską i Grzegorza Barszcza. W tym samym dniu Komitet Audytu wybrał ze swego grona Przewodniczącego Komitetu Audytu w osobie Grzegorza Barszcza.

W związku ze złożoną przez Macieja Tyburę w dniu 6 października 2015 r., ze skutkiem na dzień 7 października 2015 r., rezygnacją z pełnionej funkcji Członka Rady Nadzorczej oraz odwołaniem przez Skarb Państwa w dniu 2 grudnia 2015 r. ze składu Rady Nadzorczej Grzegorza Barszcza i powołaniem nowych członków Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza w dniu 8 grudnia 2015 r. powołała do składu Komitetu Audytu następujące osoby: Michała Czarnika i Wojciecha Myśleckiego. W tym samym dniu Komitet Audytu wybrał ze swego grona Przewodniczącego Komitetu Audytu w osobie Wojciecha Myśleckiego.

W związku z powołaniem przez Skarb Państwa w dniu 2 grudnia 2015 r. nowych członków Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza w dniu 8 stycznia 2016 r. powołała do składu Komitetu Audytu Annę Biesialską.

Do dnia przekazania niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Komitetu Audytu.

Skład Komitetu Audytu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Wojciech Myślecki – Przewodniczący Komitetu Audytu,
2. Anna Biesialska – Członek Komitetu Audytu,
3. Beata Chłodzińska – Członek Komitetu Audytu,
4. Michał Czarnik – Członek Komitetu Audytu,
5. Jacek Szyke – Członek Komitetu Audytu.

Zadania i kompetencje Komitetu Audytu

Poniższa tabela przedstawia zadania i kompetencje Komitetu Audytu według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 48. Kompetencje Komitetu Audytu

Sprawy wymagające uchwały Komitetu Audytu
według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
1. monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej,
2. monitorowanie rzetelności informacji finansowych przedstawianych przez Spółkę,

Sprawy wymagające uchwały Komitetu Audytu
według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
3. monitorowanie skuteczności istniejących w Spółce systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego,
4. monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej,
5. monitorowanie niezależności i obiektywizmu biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w tym w przypadku świadczenia przez nich usług innych niż rewizja finansowa,
6. rekomendowanie Radzie Nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej.

Szczegółowy opis działalności Komitetu Audytu w minionym roku obrotowym zawarty jest w Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej składanym corocznie WZ, oraz publikowanym na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/.

6.11.4. Komitet Nominacji i Wynagrodzeń

W związku z dokonywanymi w 2015 r. zmianami w składzie Rady Nadzorczej Spółki IV wspólnej kadencji, Rada Nadzorcza dokonywała zmian w składzie Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń.

Skład Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Leszek Koziorowski – Przewodniczący Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń,
2. Anna Biesialska – Członek Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń,
3. Beata Chłodzińska – Członek Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń,
4. Renata Wiernik-Gizicka – Członek Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń.

Zmiany w składzie osobowym Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń

Na dzień 1 stycznia 2015 r. w skład Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń wchodzili następujący członkowie: Antoni Tajduś (Przewodniczący), Andrzej Gorgol, Leszek Koziorowski i Marek Ściążko.

W związku ze złożoną przez Antoniego Tajdusia w dniu 7 sierpnia 2015 r. rezygnacją z pełnionej funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej oraz odwołaniem przez Skarb Państwa w dniu 7 sierpnia 2015 r. Marka Ściążko, a następnie w dniu 12 sierpnia 2015 r. Andrzeja Gorgola ze składu Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza w dniu 26 sierpnia 2015 r. powołała do składu Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń następujące osoby: Beatę Chłodzińską, Katarzynę Kosińską i Piotra Ciacha. W tym samym dniu Komitet Nominacji i Wynagrodzeń wybrał ze swego grona Przewodniczącego Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń w osobie Leszka Koziorowskiego.

W związku z odwołaniem przez Skarb Państwa w dniu 2 grudnia 2015 r. Piotra Ciacha i Katarzyny Kosińskiej ze składu Rady Nadzorczej oraz powołaniem nowych członków Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza w dniu 8 grudnia 2015 r. powołała do składu Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Annę Biesialską.

W związku z powołaniem przez WZ Spółki z dniem 9 grudnia 2015 r. nowego członka Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza w dniu 17 grudnia 2015 r. powołała do składu Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Renatę Wiernik-Gizicką.

Do dnia przekazania niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń.

Zadania i kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń

Poniższa tabela przedstawia zadania i kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 49. Kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń

Sprawy wymagające uchwały Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń
według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
1. rekomendowanie Radzie Nadzorczej procedury przeprowadzania postępowań kwalifikacyjnych na stanowiska członków Zarządu Spółki,
2. ocena kandydatur na członków Zarządu oraz przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii w tym zakresie,
3. rekomendowanie Radzie Nadzorczej formy oraz treści umów zawieranych z członkami Zarządu,

Sprawy wymagające uchwały Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń
według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
4. rekomendowanie Radzie Nadzorczej systemu wynagradzania i premiowania członków Zarządu,
5. rekomendowanie Radzie Nadzorczej konieczności zawieszenia członka Zarządu z ważnych powodów,
6. rekomendowanie Radzie Nadzorczej konieczności delegowania członka Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy nie mogą sprawować swoich czynności wraz z propozycją wynagrodzenia.

Szczegółowy opis działalności Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń w minionym roku obrotowym zawarty jest w Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej składanym corocznie WZ, oraz publikowanym na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/.

6.11.5. Komitet Strategii

W związku z dokonywanymi w 2015 r. zmianami w składzie Rady Nadzorczej Spółki IV wspólnej kadencji, Rada Nadzorcza dokonywała zmian w składzie Komitetu Strategii.

Skład Komitetu Strategii na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Jacek Szyke – Przewodniczący Komitetu Strategii,
2. Beata Chłodzińska – Członek Komitetu Strategii,
3. Maciej Koński – Członek Komitetu Strategii,
4. Anna Mańk – Członek Komitetu Strategii,
5. Wojciech Myślecki – Członek Komitetu Strategii.

Zmiany w składzie osobowym Komitetu Strategii

Na dzień 1 stycznia 2015 r. w skład Komitetu Strategii wchodzili następujący członkowie: Jacek Szyke (Przewodniczący), Maciej Koński, Michał Michalewski i Marek Ściążko.

W związku z odwołaniem przez Skarb Państwa w dniu 7 sierpnia 2015 r. Marka Ściążko, a następnie w dniu 12 sierpnia 2015 r. Michała Michalewskiego ze składu Rady Nadzorczej oraz powołaniem nowych członków Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza w dniu 26 sierpnia 2015 r. powołała do składu Komitetu Strategii następujące osoby: Beatę Chłodzińską oraz Jarosława Zagórowskiego.

W związku z odwołaniem przez Skarb Państwa w dniu 2 grudnia 2015 r. Jarosława Zagórowskiego ze składu Rady Nadzorczej oraz powołaniem w tym samym dniu nowych członków Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza w dniu 8 grudnia 2015 r. powołała do składu Komitetu Strategii następujące osoby: Annę Mańk oraz Wojciecha Myśleckiego.

Do dnia przekazania niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Komitetu Strategii.

Zadania i kompetencje Komitetu Strategii

Poniższa tabela przedstawia zadania i kompetencje Komitetu Strategii według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 50. Kompetencje Komitetu Strategii

Sprawy wymagające uchwały Komitetu Strategii
według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
1. ocena Strategii Korporacyjnej oraz przedstawianie wyników tej oceny Radzie Nadzorczej,
2. rekomendowanie Radzie Nadzorczej zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd strategicznych planów wieloletnich,
3. ocena wpływu planowanych i podejmowanych inwestycji strategicznych na kształt aktywów Spółki,
4. monitorowanie realizacji strategicznych zadań inwestycyjnych,
5. ocena działań dotyczących dysponowania istotnymi aktywami Spółki,
6. opiniowanie dokumentów o charakterze strategicznym przedkładanych Radzie Nadzorczej przez Zarząd.

Szczegółowy opis działalności Komitetu Strategii w minionym roku obrotowym zawarty jest w Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej składanym corocznie WZ oraz publikowanym na stronie internetowej Spółki http://www.tauron.pl/.

6.11.6. Opis działania Komitetów Rady Nadzorczej

Szczegółowy opis działania Komitetów Rady Nadzorczej zawarty jest w Regulaminach poszczególnych Komitetów Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.

Komitety Rady Nadzorczej są organami doradczymi i opiniotwórczymi działającymi kolegialnie w ramach struktury Rady Nadzorczej i pełnią funkcje pomocnicze oraz doradcze wobec Rady Nadzorczej. Zadania Komitetów Rady Nadzorczej są realizowane poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej wniosków, rekomendacji, opinii i sprawozdań dotyczących zakresu ich zadań, w formie podjętych uchwał. Komitety Rady Nadzorczej są niezależne od Zarządu Spółki. Zarząd nie może wydawać Komitetom Rady Nadzorczej wiążących poleceń dotyczących wykonywania ich zadań.

W skład Komitetów Rady Nadzorczej wchodzi od trzech do pięciu członków. Pracami poszczególnych Komitetów kieruje ich Przewodniczący.

Posiedzenia są zwoływane przez Przewodniczącego danego Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej i odbywają się w miarę potrzeb. W przypadku Komitetu Audytu posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. Do udziału w posiedzeniach Przewodniczący danego Komitetu może zaprosić członków Rady Nadzorczej niebędących członkami Komitetu, członków Zarządu i pracowników Spółki oraz inne osoby pracujące bądź też współpracujące ze Spółką. Przewodniczący danego Komitetu lub osoba przez niego wskazana przedkłada Radzie Nadzorczej wnioski, rekomendacje i sprawozdania.

Komitety Rady Nadzorczej podejmują uchwały, jeżeli na posiedzeniu obecna jest co najmniej połowa ich członków, a wszyscy członkowie zostali właściwie zaproszeni. Uchwały Komitetów Rady Nadzorczej są przyjmowane bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu, przy czym przez bezwzględną większość głosów rozumie się więcej głosów oddanych „za" niż „przeciw" i „wstrzymujących się". Komitety Rady Nadzorczej mogą podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Członkowie Komitetów Rady Nadzorczej mogą również brać udział w posiedzeniach Komitetów oraz głosować nad podejmowanymi uchwałami przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, tj. telekonferencji lub wideokonferencji.

O przedkładanych Radzie Nadzorczej przez dany Komitet rekomendacjach i ocenach informowany jest Zarząd Spółki. Komitety Rady Nadzorczej co roku podają do wiadomości publicznej, za pośrednictwem Spółki, informacje o ich składzie, liczbie odbytych posiedzeń i uczestnictwie w posiedzeniach w ciągu roku oraz głównych działaniach. Dodatkowo Komitet Audytu potwierdza swoją pozytywną ocenę niezależności procesu rewizji finansowej i przedstawia krótki opis kroków podjętych w celu sformułowania takiego wniosku.

Zarząd Spółki zapewnia poszczególnym Komitetom możliwość korzystania z usług doradców zewnętrznych w zakresie niezbędnym do wypełniania obowiązków Komitetów.

6.12. Polityka wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących

6.12.1. System wynagradzania członków zarządu i kluczowych menedżerów

6.12.1.1. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń członków Zarządu

Cele i zasady wynagradzania członków Zarządu Spółki zostały określone w *Polityce wynagrodzeń Członków organów nadzorujących i zarządzających wraz z opisem zasad jej ustalania w TAURON Polska Energia S.A.* (Polityka wynagrodzeń), przyjętej przez Radę Nadzorczą Spółki uchwałą nr 15/II/2011 z dnia 24 lutego 2011 r.

Polityka wynagrodzeń kształtuje system wynagradzania członków Zarządu w powiązaniu z pozostającymi do realizacji zadaniami mającymi na celu wdrażanie przyjętej strategii Spółki, kierunków rozwoju i planów finansowych. Nadrzędnym celem stosowanej Polityki wynagrodzeń jest zapewnienie motywacyjnego charakteru wynagradzania najwyższej kadry zarządzającej oraz stworzenie podstaw do ich rozwoju.

Cele Polityki wynagrodzeń:

1) zapewnienie motywacyjnego i spójnego systemu wynagradzania,
2) powiązanie zasad wynagradzania z monitorowaniem wdrażania przyjętych planów strategicznych i realizowaniem planów finansowych,
3) kształtowanie wysokości wynagradzania członków Zarządu w powiązaniu z realizowaniem postawionych zadań,

4) wzrost wartości Spółki poprzez rozwój najwyższej kadry zarządzającej,
5) doskonalenie systemów wynagradzania przekładających się na realizowanie strategii Spółki i kierunków rozwoju.

Obowiązujący w Spółce system wynagradzania i premiowania Członków Zarządu Spółki przewiduje uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki oraz wzrostu wartości w perspektywie rocznej, w powiązaniu z realizacją celów strategicznych. Przedmiotowy system nie przewiduje powiązania wynagrodzeń z instrumentami powiązanymi z akcjami Spółki.

Powiązanie systemu wynagradzania z realizacją stawianych do wykonania zadań, wspiera wdrażanie przyjętych strategii i kierunków rozwoju oraz kształtuje nową kulturę organizacyjną Spółki.

Model wynagradzania objęty Polityką wynagrodzeń zakłada dwuskładnikowy system określania wynagrodzenia dla członków Zarządu.

W zakresie modelu wynagradzania najwyższej kadry zarządzającej przyjęto wynagrodzenie składające się z części stałej i części zmiennej zależnej od spełnienia określonych kryteriów wynikowych.

Podstawowym założeniem Polityki wynagrodzeń jest określenie systemu wynagradzania motywującego członków Zarządu do osiągania stawianych im celów, które wynikają ze strategii Spółki i zadań określonych w planach finansowych.

System wynagradzania został określony z uwzględnieniem polityki wynagrodzeń w spółkach giełdowych oraz najlepszych praktyk rynkowych stosowanych w podmiotach gospodarczych, zwłaszcza z sektora energetycznego i paliwowego, o wielkości porównywalnej do Spółki.

Dla umożliwienia korzystania przez członków Zarządu ze świadczeń przysługujących pracownikom Spółki, polityka wynagrodzeń została uzupełniona katalogiem świadczeń dodatkowych o charakterze: socjalno-bytowym, komunikacyjnym i ubezpieczeniowym.

Uwzględniając statutowe regulacje, zasady i wysokość wynagrodzenia dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.

Członkowie Zarządu Spółki nie są objęci programem premiowym opartym na kapitale Spółki, jak również nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek należących do Grupy Kapitałowej TAURON.

6.12.1.2. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń kluczowych menedżerów

Zasady wynagradzania oraz premiowania kluczowych menedżerów oraz innych pracowników zostały określone w *Regulaminie Wynagradzania Pracowników TAURON Polska Energia S.A.,* przyjętym do stosowania przez Zarząd Spółki.

Obowiązujący system wynagradzania i premiowania kluczowych menedżerów przewiduje uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki w perspektywie rocznej, w powiązaniu z realizacją celów strategicznych. Zakłada on dwuskładnikowy system określania wynagrodzenia, obejmujący wynagrodzenie zasadnicze miesięczne oraz zmienne o charakterze motywacyjnym oparte na realizacji wyznaczonych zadań, zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym.

Nadrzędnym założeniem obowiązującego systemu wynagradzania jest zapewnienie optymalnego i motywującego poziomu wynagrodzenia, uzależnionego od wartości i rodzaju pracy na danym stanowisku oraz jakości pracy i efektów osiąganych przez pracowników.

Struktura wynagrodzenia składa się z następujących elementów:

1) części stałej – którą stanowi wynagrodzenie zasadnicze, ustalone zgodnie z obowiązującą w Spółce tabelą kategorii zaszeregowania i miesięcznych stawek osobistego zaszeregowania. Przyznany poziom wynagrodzenia zasadniczego odzwierciedla wartość i rodzaj pracy oraz jakość pracy pracownika, określoną przez ocenę poziomu kompetencji pracownika,
2) części zmiennej – która jest uzależniona od wyników pracy, określonych przez poziom realizacji celów i zadań w ramach systemu premiowania MBO,
3) świadczeń – które są określone w regulacjach wewnętrznych Spółki.

System premiowania oparty o rynkowe mechanizmy premiowania pozwala na kaskadowanie celów ustalonych przez Zarząd Spółki na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON oraz na poziomie Spółki, na konkretne, sparametryzowane zadania dla pracowników zatrudnionych na niższych szczeblach organizacji. Dzięki temu prowadzona w Spółce kultura zarządzania przez cele odzwierciedla specyfikę poszczególnych funkcji realizowanych w Spółce i umożliwia zastosowanie mechanizmów dialogu przełożonego z podwładnym podczas procesu wyznaczania i oceny realizacji celów, które przekładają się na efektywność całej organizacji. Jednocześnie narzędzie to umożliwia precyzyjne

skorelowanie celów (KPI) ustalonych dla członków Zarządu z celami, które wyznaczane są na dany rok kluczowym menedżerom Spółki. Wstępna ocena realizacji celów następuje po zakończeniu pierwszego półrocza, natomiast po zakończeniu drugiego półrocza członkowie Zarządu dokonują końcowej oceny realizacji celów kluczowych menedżerów Spółki.

Pracownicy Spółki nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek należących do Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy wykres przedstawia strukturę wynagrodzeń na stanowisku kluczowych menedżerów.

Rysunek nr 62. Struktura wynagrodzeń na stanowisku kluczowych menedżerów

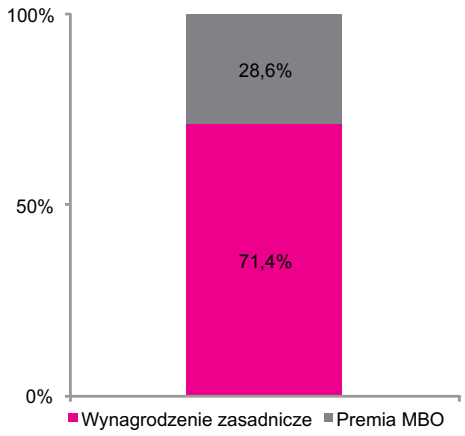

6.12.1.3. Zasady, warunki i wysokość wynagrodzenia członków Zarządu

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiejkolwiek innej formie, należnych lub wypłaconych przez Spółkę członkom Zarządu w 2015 r., wyniosła 8 024 tys. zł brutto.

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie członków Zarządu Spółki za 2015 r. w podziale na składniki.

Tabela nr 51. Wynagrodzenie członków Zarządu Spółki za 2015 r. w podziale na składniki (w tys. zł)

Lp.	Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w 2015 r.	Wynagrodzenie*	Wynagrodzenie premiowe*	Pozostałe korzyści*	Razem
1.	Henryk Borczyk	01.10.2015 – 08.12.2015	182	0	52	234
2.	Jarosław Broda	08.12.2015 – 31.12.2015	57	0	42	99
3.	Aleksander Grad	01.01.2015 – 01.10.2015	678	450	149	1 277
4.	Michał Gramatyka	01.10.2015 – 08.12.2015	197	0	37	234
5.	Kamil Kamiński	08.12.2015 – 31.12.2015	57	0	36	93
6.	Piotr Kołodziej	10.10.2015 – 08.12.2015	162	0	14	176
7.	Jerzy Kurella	01.10.2015 – 08.12.2015	223	0	11	234
8.	Dariusz Lubera	01.01.2015 – 01.10.2015	768	510	166	1 444
9.	Remigiusz Nowakowski	08.12.2015 – 31.12.2015	65	0	48	113
10.	Katarzyna Rozenfeld	01.01.2015 – 01.10.2015	678	450	146	1 274
11.	Anna Striżyk	10.10.2015 – 31.12.2015	201	0	49	250
12.	Stanisław Tokarski	01.01.2015 – 01.10.2015	678	450	123	1 251
13.	Krzysztof Zawadzki	01.01.2015 – 01.10.2015	676	450	117	1 243
14.	Piotr Zawistowski	08.12.2015 – 31.12.2015	57	0	45	102
	Razem		**4 679**	**2 310**	**1 035**	**8 024**

** Bez narzutów.*

Członkowie Zarządu w 2015 r. nie otrzymywali wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON.

Model wynagradzania członków Zarządu obejmuje dwuskładnikowy system określania wynagrodzenia, składający się z części stałej (miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego) oraz z części zmiennej zależnej od spełnienia określonych kryteriów wynikowych (realizacji stawianych do wykonania zadań). Zarówno wynagrodzenie zasadnicze miesięczne, jak również kryteria wynikowe, od spełnienia których uzależniona jest wysokość premii rocznej, określane są przez Radę Nadzorczą Spółki.

Premia roczna stanowi do 50% wynagrodzenia zasadniczego za rok obrotowy, przy założeniu osiągnięcia wskaźników dla premii rocznej, ustalanych na dany rok obrotowy przez Radę Nadzorczą.

Rada Nadzorcza określa procentową wysokość premii rocznej dla każdego z następujących wskaźników:

1) skonsolidowana EBITDA z zatwierdzonego skonsolidowanego planu rzeczowo-finansowego na dany rok obrotowy,
2) skonsolidowany zysk brutto z zatwierdzonego skonsolidowanego planu rzeczowo-finansowego na dany rok obrotowy,
3) wskaźnik płynności bieżącej mierzony dla Grupy Kapitałowej TAURON z zatwierdzonego skonsolidowanego planu rzeczowo-finansowego na dany rok obrotowy,
4) realizacja niefinansowych celów wskazanych na dany rok w zatwierdzonej Strategii Korporacyjnej.

Składniki premii rocznej o charakterze finansowym przyznawane są w oparciu o dane pochodzące ze zaudytowanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki za pierwsze półrocze danego roku obrotowego oraz za dany rok obrotowy. Składnik premii rocznej o charakterze niefinansowym przysługuje w związku z osiągnięciem określonych celów w danym roku obrotowym na podstawie półrocznej i rocznej oceny ich wykonania dokonanej przez Radę Nadzorczą.

Poniższy wykres przedstawia strukturę wynagrodzeń członków Zarządu.

Rysunek nr 63. Struktura wynagrodzeń na stanowisku członka Zarządu

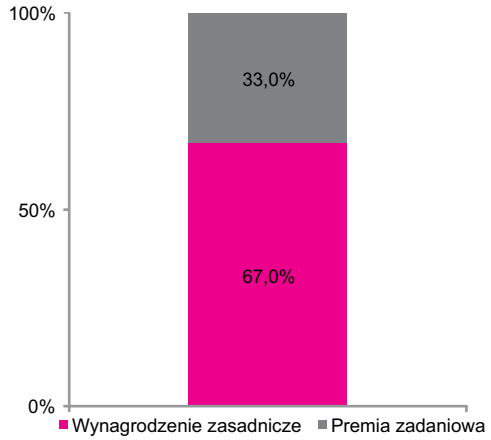

6.12.1.4. Umowy zawarte z osobami zarządzającymi przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie

Pomiędzy Spółką a osobami zarządzającymi nie zawarto umów przewidujących rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie.

Członkom Zarządu nie przysługują odprawy z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze. W związku z dostępem członków Zarządu do informacji poufnych, których ujawnienie mogłoby narazić Spółkę oraz spółki Grupy Kapitałowej TAURON na straty, z członkami Zarządu w celu ochrony interesów Spółki zawierane są umowy o zakazie konkurencji. Na podstawie powyższych umów, osobom powstrzymującym się od prowadzenia działalności konkurencyjnej w oznaczonym okresie przysługuje odszkodowanie.

Członkowie Zarządu Spółki nie zajmowali stanowisk członków Zarządów spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON.

6.12.1.5. Pozafinansowe składniki wynagrodzenia przysługujące członkom Zarządu i kluczowym menedżerom

Członkowie Zarządu oraz pracownicy zatrudnieni na kluczowych stanowiskach w Spółce uprawnieni są do korzystania ze świadczeń i pozafinansowych składników wynagrodzenia oferowanych przez Spółkę.

W ramach świadczeń dodatkowych ww. pracownicy są uprawnieni m.in. do:

1) uczestnictwa w Pracowniczym Programie Emerytalnym prowadzonym przez pracodawcę (warunek pozostawania w stanie zatrudnienia w Spółce lub w jednej ze spółek Grupy Kapitałowej TAURON przez okres co najmniej 1 roku),
2) korzystania z pakietu medycznego finansowanego ze środków Spółki,
3) korzystania z przydzielonego do wyłącznej dyspozycji samochodu służbowego,
4) korzystania z mieszkania służbowego w przypadku, gdy dyspozycyjność pracownika jest konieczna z uwagi na charakter pracy i zakres obowiązków.

Dodatkowo członkowie Zarządu Spółki uprawnieni są do korzystania z dodatkowego ubezpieczenia OC na podstawie zawartej umowy o pracę.

6.12.1.6. Informacja o braku zmian w polityce wynagrodzeń w ciągu ostatniego roku obrotowego

W roku obrotowym 2015 nie nastąpiły zmiany w Polityce wynagrodzeń członków Zarządu.

6.12.1.7. Ocena funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa

Stosowany system wynagradzania członków Zarządu jest zgodny z przyjętą Polityką wynagrodzeń, co pozwala osiągać założone cele. Zapewniony jest motywacyjny i spójny system, powiązany z monitorowaniem rocznych planów finansowych oraz przyjętej Strategii Korporacyjnej i kierunków rozwoju.

Forma, struktura i poziom wynagrodzeń odpowiadają warunkom rynkowym i są ukierunkowane na umożliwienie rekrutacji i utrzymanie osób spełniających kryteria wymagane do prowadzenia spółki w sposób uwzględniający interes akcjonariuszy (budowanie wartości Spółki dla akcjonariuszy), jak również zapobiegają powstawaniu konfliktów interesów członków Zarządu i akcjonariuszy. Równocześnie są one skonstruowane w sposób przejrzysty dla inwestorów tak, aby budować ich zaufanie do Spółki oraz zapewniają funkcję motywacyjną dla Zarządu.

Wypłata zmiennych składników wynagrodzenia jest powiązana z określonymi z góry, wymiernymi kryteriami wynikowymi, które sprzyjają długoterminowej stabilności Spółki, a w ich skład wchodzą również kryteria o charakterze innym niż finansowy, związane z wytwarzaniem długoterminowej wartości Spółki.

Wskaźniki, od spełnienia których zależy uzyskanie oraz wysokość zmiennych składników wynagrodzenia, są określone zgodnie z zasadą SMART, a więc wykazują takie cechy jak: precyzyjność, mierzalność, możliwość osiągnięcia, istotność i określenie w czasie.

Obowiązujący w TAURON system wynagradzania i premiowania członków Zarządu Spółki przewiduje uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki w perspektywie rocznej, w powiązaniu z realizacją celów strategicznych.

6.12.2. System wynagradzania członków Rady Nadzorczej

Cele i zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej Spółki zostały określone w Polityce wynagrodzeń oraz w Uchwale Zwyczajnego WZ TAURON nr 29 z dnia 6 maja 2011 r. *w sprawie ustalenia zasad i wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.*

System wynagradzania członków Rady Nadzorczej, obejmuje jednoskładnikowe wynagrodzenie miesięczne, z przyjęciem zróżnicowania jego wysokości w zależności od pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej (Przewodniczący, Wiceprzewodniczący, Sekretarz).

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej kształtują się na poziomie innych porównywalnych spółek giełdowych, w których nie mają zastosowania przepisy o ograniczeniu wynagrodzeń obowiązujące spółki z udziałem większościowym Skarbu Państwa.

Członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie bez względu na częstotliwość formalnie zwołanych posiedzeń.

Wynagrodzenie nie przysługuje za ten miesiąc, w którym członek Rady Nadzorczej nie był obecny na żadnym z formalnie zwołanych posiedzeń z powodów nieusprawiedliwionych. O usprawiedliwieniu lub nie usprawiedliwieniu nieobecności członka Rady Nadzorczej na jej posiedzeniu decyduje Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

Wynagrodzenie obliczane jest proporcjonalnie do ilości dni pełnienia funkcji w przypadku, gdy powołanie lub odwołanie nastąpiło w czasie trwania miesiąca kalendarzowego.

Spółka pokrywa koszty poniesione w związku z wykonywaniem przez członków Rady Nadzorczej powierzonych im funkcji, a w szczególności: koszty przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca odbycia posiedzenia Rady Nadzorczej lub posiedzenia Komitetu Rady Nadzorczej i z powrotem, koszty indywidualnego nadzoru oraz koszty zakwaterowania i wyżywienia.

W roku obrotowym 2015 nie nastąpiły zmiany w zasadach wynagradzania członków Rady Nadzorczej.

Wynagrodzenie osób nadzorujących

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki za 2015 r.

Tabela nr 52. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki za 2015 r. (w tys. zł)

Lp.	Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w 2015 r.	Wynagrodzenia i nagrody
1.	Grzegorz Barszcz	12.08.2015 – 02.12.2015	33
2.	Anna Biesialska	02.12.2015 – 31.12.2015	9
3.	Beata Chłodzińska	12.08.2015 – 31.12.2015	55
4.	Piotr Ciach	12.08.2015 – 02.12.2015	33
5.	Michał Czarnik	02.12.2015 – 31.12.2015	9
6.	Andrzej Gorgol	01.01.2015 – 12.08.2015	66
7.	Maciej Koński	01.01.2015 – 31.12.2015	108
8.	Katarzyna Kosińska	12.08.2015 – 02.12.2015	33
9.	Leszek Koziorowski	01.01.2015 – 31.12.2015	108
10.	Anna Mańk	02.12.2015 – 31.12.2015	10
11.	Michał Michalewski	01.01.2015 – 12.08.2015	66
12.	Wojciech Myślecki	02.12.2015 – 31.12.2015	9
13.	Jacek Szyke	01.01.2015 – 31.12.2015	120
14.	Marek Ściążko	01.01.2015 – 07.08.2015	65
15.	Antoni Tajduś	01.01.2015 – 07.08.2015	87
16.	Maciej Tybura	01.01.2015 – 07.10.2015	83
17.	Renata Wiernik-Gizicka	09.12.2015 – 31.12.2015	7
18.	Agnieszka Woś	01.01.2015 – 12.08.2015	81
19.	Jarosław Zagórowski	12.08.2015 – 02.12.2015	40
	Suma		**1 022**

7. POZOSTAŁE ISTOTNE INFORMACJE I ZDARZENIA

7.1. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

W okresie sprawozdawczym zarówno Spółka, jak i spółki zależne Grupy Kapitałowej TAURON nie prowadziły postępowań przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, których pojedyncza lub łączna wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Spółki.

7.2. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

W 2015 r. spółki Grupy Kapitałowej TAURON realizowały wiele projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych. Najistotniejsze projekty zawarto w poniższej tabeli.

Tabela nr 53. Projekty realizowane w 2015 r. przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON współfinansowane ze źródeł zewnętrznych

Lp.	Projekty/programy/zadania	Źródło współfinansowania
1.	1) Projekt *Coalgas,* obejmujący badania w skali pilotażowej w zakresie monitoringu i redukcji emisji rtęci. 2) Projekt *CO_2-SNG,* obejmujący chemiczną akumulację energii poprzez produkcję metanu z wychwyconego CO_2. 3) Projekt *Smart Home*, obejmujący stworzenie systemu zintegrowanych urządzeń pozwalających w efektywny sposób zdalnie zarządzać pracą urządzeń elektrycznych oraz kontrolować bezpieczeństwo w domu. 4) Projekt *Prointerface,* obejmujący budowę systemu oceny indywidualnej zaburzeń jakości energii elektrycznej w sieci dystrybucyjnej wraz z energoelektronicznym interfejsem do przyłączania rozproszonych odnawialnych źródeł energii.	KIC InnoEnergy
2.	1) W ramach strategicznego programu: *Zaawansowane technologie pozyskiwania energii* zakończono realizację następujących zadań: • Zadanie 1: Opracowanie technologii dla wysokosprawnych „zero-emisyjnych" bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO_2 ze spalin, • Zadanie 2: Opracowanie technologii spalania tlenowego dla kotłów pyłowych i fluidalnych zintegrowanych z wychwytem CO_2, • Zadanie 3: Opracowanie technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej. 2) Program GEKON, w ramach którego realizowany jest projekt w zakresie dynamicznego zarządzania zdolnościami przesyłowymi sieci elektroenergetycznych przy wykorzystaniu innowacyjnych technik pomiarowych. 3) Projekt *HTRPL Wysokotemperaturowy Reaktor Jądrowy w Polsce*, realizowany w ramach projektu badawczego pt. *Technologie wspomagające rozwój bezpiecznej energetyki jądrowej*, w zakresie obejmującym realizację Zadania Badawczego nr 1 pt. *Rozwój wysokotemperaturowych reaktorów do zastosowań przemysłowych.* 4) Program Badań Stosowanych w ramach którego realizowano projekt w zakresie wytwarzania wody zdemineralizowanej do uzupełniania obiegu wodno-parowego metodami elektromembranowymi.	NCBiR
3.	Projekt MANAGER dotyczący zarządzania wodami kopalnianymi dla ograniczenia zagrożeń środowiskowych po zakończeniu eksploatacji górniczej	Fundusz Badawczy dla Węgla i Stali Unii Europejskiej
4.	Projekt ICP4Life dotyczący budowy zintegrowanej platformy współpracy do zarządzania cyklem życia technologii i usług produktowych	Horyzont 2020: Program Ramowy w zakresie badań naukowych oraz innowacji

Jednym z bardziej istotnych przedsięwzięć badawczo-rozwojowych realizowanych w 2015 r. w Grupie Kapitałowej TAURON jest projekt CO_2-SNG, dotyczący przetwarzania CO_2 w syntetyczny gaz ziemny przy udziale nadmiarowej energii elektrycznej z OZE. Projekt jest realizowany przez międzynarodowe konsorcjum grupujące polskie i francuskie podmioty, przy czym liderem konsorcjum jest spółka TAURON Wytwarzanie. Zakres projektu obejmuje przekształcanie dwutlenku węgla powstającego w wyniku spalania paliw w instalacjach przemysłowych na syntetyczny gaz ziemny – SNG. Gaz ten będzie powstawał w wyniku reakcji CO_2 z wodorem pochodzącym z procesu elektrolizy, zasilanego nadwyżką taniej energii elektrycznej pochodzącej z OZE w dolinach obciążeń systemu elektroenergetycznego. Projekt zakłada, że może to być sposób na przechowywanie nadwyżki energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, a jednocześnie perspektywiczne rozwiązanie dla zagospodarowania CO_2 wytworzonego w instalacjach Grupy Kapitałowej TAURON. Na realizację projektu pozyskano dofinansowanie ze środków KIC InnoEnergy.

W 2015 r. Spółka wraz z partnerami z krajów UE realizowała prace w zakresie projektu *An Integrated Collaborative Platform for Managing the Product-Service Engineering Lifecycle – ICP4Life* (*Zintegrowana Platforma Współpracy do Zarządzania Cyklem Życia Technologii Usług Produktowych*). Jest to pierwszy projekt w Grupie Kapitałowej TAURON finansowany z programu UE Horyzont 2020. Produkty projektu mają otworzyć dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON nową płaszczyznę współpracy pomiędzy dostawcą energii a klientem, na której to płaszczyźnie powstaną zupełnie nowe produkty.

W 2015 r. zakończono prace związane z zadaniami badawczymi realizowanymi w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych *Zaawansowane technologie pozyskiwania energii*, dofinansowywanego przez NCBiR. Spółka, jako członek zwycięskich konsorcjów, brała udział w realizacji trzech zadań badawczych programu. W planie są już kolejne projekty, pozwalające na efektywne wykorzystanie nabytej wiedzy oraz wytworzonej w powyższych projektach infrastruktury badawczej w postaci mobilnych instalacji pilotowych.

W roku sprawozdawczym w Spółce zakończono również zainicjowane w 2012 r. działania wynikające z podpisanej Umowy Konsorcjum HTRPL Wysokotemperaturowy Reaktor Jądrowy w Polsce. Udział Spółki związany był z realizacją etapu pt. *Analiza doświadczeń operatora energetycznego w wykorzystaniu systemów kogeneracyjnych widziana z perspektywy możliwości potencjalnego wdrożenia technologii reaktorów wysokotemperaturowych* w ramach projektu badawczego pt. *Technologie wspomagające rozwój bezpiecznej energetyki jądrowej*, w zakresie obejmującym realizację Zadania Badawczego nr 1 pt. *Rozwój wysokotemperaturowych reaktorów do zastosowań przemysłowych*. Liderem Konsorcjum była Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie.

Ponadto spółki Grupy Kapitałowej TAURON finansowały w 2015 r. ze środków własnych wiele innych prac badawczo-rozwojowych, w różnej skali, zwiększających efektywność działania spółek oraz minimalizujących wpływ realizowanych przez nie procesów na środowisko.

Spółka brała również udział w przygotowaniu i złożeniu w 2015 r. 13 wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć badawczo-rozwojowych z funduszy unijnych (Horyzont 2020 oraz Fundusz Badawczy Węgla i Stali), w których to przedsięwzięciach Spółka występowała jako członek międzynarodowych konsorcjów naukowo-badawczych. Aktualnie trwa proces oceniania części złożonych wniosków.

W 2015 r. trwały prace dotyczące *Studium Wykonalności Programu Badawczego Sektora Elektroenergetycznego* (PBSE), złożonego do NCBiR w grudniu 2014 r. Studium Wykonalności PBSE powstało we współpracy TAURON z innymi przedsiębiorstwami branży energetycznej, organizacjami branżowymi oraz wiodącymi krajowymi uczelniami. W czerwcu 2015 r. miała miejsce ocena merytoryczna Studium Wykonalności PBSE, w wyniku której zostało ono zmodyfikowane stosownie do rekomendacji, a w wyniku kolejnego etapu oceny, w październiku 2015 r. uzyskało ono rekomendacje do ustanowienia Programu Sektorowego. Oczekuje się, że uruchomienie Programu będzie wsparciem dla intensyfikacji wdrażania innowacji w sektorze energetycznym, a konkursy ogłaszane w ramach Programu będą wpływały także na kierunki prac podejmowanych przez Grupę Kapitałową TAURON. Aktualnie trwają prace w zakresie zdefiniowania ostatecznej agendy badawczej oraz przygotowania przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON projektów badawczo-rozwojowych do złożenia w ramach konkursu PBSE. Uruchomienie pierwszego konkursu spodziewane jest w II kwartale 2016 r.

Spółka prowadziła również aktywne działania w zakresie budowania mechanizmów współpracy pomiędzy przemysłem a nauką. W tym zakresie brano udział w pracach powołanego do życia w 2014 r. Instytutu Autostrada Technologii i Innowacji, który jest nową płaszczyzną współpracy pomiędzy przemysłem a polskimi uczelniami.

W 2015 r. spółki Grupy Kapitałowej TAURON kontynuowały prace realizowane w ramach KIC InnoEnergy, w szczególności polskiego węzła CC Poland Plus sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (jednego z sześciu w UE). W strukturach KIC InnoEnergy TAURON ma status Partnera Stowarzyszonego. W 2015 r. przedstawiciele Spółki byli zaangażowani w prace KIC InnoEnergy, związane z ewaluacją projektów/inicjatyw proponowanych do realizacji przez innych partnerów działających w strukturach KIC InnoEnergy. Prowadzono również prace w zakresie realizacji projektów badawczo-rozwojowych dofinansowanych lub realizowanych wspólnie z KIC InnoEnergy, co do których KIC InnoEnergy podjął w poprzednich latach pozytywną decyzję o wsparciu.

W 2015 r. trwały prace w zakresie opracowania i wdrożenia *Polityki badawczo-rozwojowej w Grupie TAURON*, która została zatwierdzona przez Zarząd Spółki w dniu 15 września 2015 r. Tym samym rozpoczęto etap wdrożenia zapisów Polityki do regulacji wewnątrzkorporacyjnych. Polityka określa docelowy model funkcjonowania działalności badawczo-rozwojowej w Grupie Kapitałowej TAURON, w szczególności w zakresie:

1) wskazania przyszłych przewag konkurencyjnych Grupy Kapitałowej TAURON związanych z działalnością badawczo-rozwojową,
2) wskazania priorytetowych obszarów i kierunków rozwoju działalności badawczo-rozwojowej, zgodnych z obecnymi i przewidywanymi trendami rozwojowymi w Europie i na świecie,

3) optymalnego wykorzystania posiadanego potencjału, zarówno spółek Grupy Kapitałowej TAURON, jak i dotychczasowych partnerów gospodarczych i naukowych,
4) optymalnego wykorzystania dostępnego w ramach środków publicznych wsparcia działalności badawczo-rozwojowej.

7.3. Polityka w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR)

W 2011 r., uznając, że komunikacja działań pozafinansowych jest szczególnie istotna w przypadku spółek giełdowych, w *Strategii Korporacyjnej Grupy TAURON na lata 2011–2015 z perspektywą do roku 2020 r.* określona została potrzeba opracowania i wdrożenia (w ramach integracji funkcji PR) strategii CSR na poziomie spółki i „Grupy TAURON". W związku z tym, w 2012 r. została opracowana *Strategia Społecznej Odpowiedzialności Biznesu, czyli Strategia zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2012–2015 z perspektywą do roku 2020* (Strategia zrównoważonego rozwoju).

U podstaw jej zapisów znalazły się cele strategiczne wyznaczone przez ww. strategię korporacyjną oraz strategie Obszarów Biznesowych. Strategia zrównoważonego rozwoju wskazuje dwa kierunki wiodące: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz zorientowanie na klienta, jak również trzy kierunki wspierające: zaangażowanie pracowników w rozwój organizacji, ochrona środowiska w łańcuchu wartości oraz zarządzanie wpływem ekonomiczno--społecznym.

W 2015 r. TAURON kontynuował wypełnianie celów Strategii zrównoważonego rozwoju. *W* związku z upływającym w 2015 r. terminem jej obowiązywania, a także wypełnieniem w ponad 95% założonych w dokumencie celów, w grudniu 2015 r. TAURON przyjął nową *Strategię zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2016–2018 z perspektywą do roku 2020*.

Trzon nowej Strategii zrównoważonego rozwoju pozostał niezmieniony, uproszczono jednak język dokumentu. Strategia ta powstała w oparciu o aktualne trendy w obszarze CSR, uwzględnia opinię otoczenia Grupy Kapitałowej TAURON a także przyszłe wyzwania stawiane przed sektorem energetycznym. W dalszym ciągu opiera się na pięciu kierunkach strategicznych – dwóch wiodących (bezpieczeństwo energetyczne dla klientów, zorientowanie na klienta) oraz trzech wspierających (kultura etyczna i zaangażowanie pracowników, ochrona środowiska oraz partnerstwo społeczno-biznesowe). Ponadto cele strategiczne zostały zastąpione 18 zobowiązaniami, które TAURON zamierza wypełnić do końca 2018 r. Dla każdego zobowiązania sformułowane zostały kluczowe inicjatywy, które wesprą ich realizację.

Strategia zrównoważonego rozwoju jest bezpośrednio związana ze wszystkimi obszarami działalności Grupy Kapitałowej TAURON, systematyzuje zarówno podejście do CSR, jak i metodologię oceny efektywności podejmowanych działań w oparciu o wskaźniki Global Reporting Initiative (GRI). W 2015 r. został opublikowany trzeci raport zrównoważonego rozwoju, w którym przedstawione zostały działania podjęte przez Grupę Kapitałową TAURON w obszarze CSR w 2014 r., a także dane podsumowujące realizację celów zaplanowanych w trategii zrównoważonego rozwoju do 2015 r. Raport został opracowany zgodnie z najnowszymi standardami raportowania – GRI G.4, co zostało potwierdzone uzyskaną certyfikacją – GRI Materiality Matters' Check i poddany zewnętrznej weryfikacji przez niezależnego audytora. Spółka przeszła także audyt w związku z przystąpieniem do RESPECT Index – indeksu, w którym notowane są spółki giełdowe działające zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. W 2015 r. TAURON po raz trzeci uzyskał pozytywny wynik i znalazł się w tym najbardziej prestiżowym zestawieniu spółek odpowiedzialnych społecznie.

Jednym z kierunków Strategii zrównoważonego rozwoju jest partnerstwo społeczno-biznesowe (wcześniej zarządzanie wpływem ekonomiczno-społecznym). Cele z niego wynikające są realizowane między innymi poprzez działalność Fundacji TAURON, która pozwala na jeszcze bardziej efektywną realizację celów CSR w zakresie troski o bezpieczeństwo społeczności lokalnych i działań na rzecz dobra publicznego.

W 2015 r. Fundacja TAURON i spółka zrealizowały w oparciu o wolontariat pracowniczy jedenastą edycję akcji *Domy Pozytywnej Energii*, skierowanej do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych, której głównym celem jest poprawa warunków życia dzieci z domów dziecka. Akcja objęła swym zasięgiem wszystkie placówki na terenie

działania Grupy Kapitałowej TAURON. Od 2011 r. w akcji wzięło udział ponad 380 domów dziecka z pięciu województw. W 2015 r. Fundacja TAURON kontynuowała także projekt *Bohaterowie z dnia na dzień*, którego celem jest budowanie świadomości na temat dawstwa szpiku kostnego oraz zwiększanie liczby jego potencjalnych dawców. Wolontariusze Fundacji TAURON zorganizowali akcje informacyjne oraz dni dawcy szpiku kostnego w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON i podczas wydarzeń sponsorowanych przez TAURON, w wyniku których zarejestrowanych zostało ponad 3700 potencjalnych dawców szpiku kostnego.

Grupa Kapitałowa TAURON, działając na obszarze południowej Polski, ma wiodącą pozycję w sprzedaży energii i jej wytwarzaniu. Uwarunkowania te sprawiają, że zakres działań prowadzonych na rzecz społeczności, w których funkcjonują spółki Grupy Kapitałowej TAURON, jest bardzo szeroki. Wspieranych jest wiele projektów ważnych dla mieszkańców regionów Górnego i Dolnego Śląska, Opolszczyzny, Małopolski i Podkarpacia. TAURON między innymi prowadzi współpracę z Górskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym, której celem jest wzrost bezpieczeństwa w górach. Spółka jest partnerem strategicznym projektu, aktywnie uczestnicząc zarówno w jego letniej, jak i zimowej edycji.

W 2015 r. TAURON kontynuował podjętą w 2014 r. współpracę ze Stowarzyszeniem SIEMACHA – jedną z wiodących w kraju organizacji pozarządowych ukierunkowanych na realizację projektów z obszarów wychowania, sportu i terapii, świadcząc systemową pomoc dzieciom i młodzieży. W ramach zawartej współpracy TAURON objął patronatem działalność sportową stowarzyszenia, zyskując tytuł *TAURON sportowy partner SIEMACHY*. W 2015 r. wspierane były takie projekty, jak *Piłkarski Dzień Dziecka z TAURONEM*, *Juliada 2015, TAURON Basket Game* czy *Pływam z TAURONEM*.

Na uwagę zasługują także działania spółek Grupy Kapitałowej TAURON. W 2015 r. kontynuowana była kampania *Bezpieczniki TAURONA*. Jej odsłona realizowana przez spółkę TAURON Sprzedaż była poświęcona podnoszeniu świadomości klientów na temat rynku energii, szczególnie celem ochrony przed działaniami nieuczciwych sprzedawców. Z kolei część projektu poświęcona edukacji dzieci i młodzieży prowadziła spółka TAURON Dystrybucja, ucząc zasad bezpiecznego użytkowania energii elektrycznej. W 2015 r. TAURON Dystrybucja kontynuował także kampanię *Bezpieczniki TAURONA. Włącz w pracy* inicjatywę, która jest skierowana głównie do pracowników firm remontowo-budowlanych, którzy codziennie w swojej pracy mają styczność z energią elektryczną oraz urządzeniami nią zasilanymi.

TAURON jest również sygnatariuszem deklaracji podpisanej 17 czerwca 2009 r. podczas ogólnopolskiej konferencji z cyklu *Odpowiedzialna Energia*, zawierającej zasady zrównoważonego rozwoju w branży energetycznej w Polsce. W 2013 r. Spółka dołączyła do sygnatariuszy *Deklaracji biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju*, zobowiązując się tym samym do zaangażowania w realizację celów strategicznych *Wizji zrównoważonego rozwoju dla polskiego biznesu 2050*.

7.3.1. Bezpieczeństwo energetyczne

Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego klientom jest jednym z dwóch wiodących kierunków Strategii zrównoważonego rozwoju. Jako istotne ogniwo w systemie energetycznym kraju, TAURON optymalizuje procesy w poszczególnych obszarach działania: wytwarzania, dystrybucji oraz sprzedaży energii elektrycznej i ciepła, w celu zapewnienia klientom stabilnych dostaw o wysokich parametrach jakościowych. Dla zapewnienia ciągłości zasilania TAURON nie tylko realizuje nowe inwestycje, ale także prowadzi bieżące konserwacje i modernizacje posiadanej infrastruktury oraz aktywnie poszukuje nowych rozwiązań.

Innowacyjne rozwiązania technologiczne stanowią ważny element procesu niezawodnego dostarczania energii. W związku z tym Grupa Kapitałowa TAURON kładzie mocny akcent na działalność w obszarze badań i rozwoju, których efektem są nie tylko innowacyjne rozwiązania w zakresie między innymi redukcji emisji szkodliwych substancji z procesów spalania, ale także nowatorskie produkty i usługi do użytku przez klientów indywidualnych.

Równocześnie dla zagwarantowania stabilnych dostaw, TAURON Dystrybucja na bieżąco prowadzi działania minimalizujące ryzyko wystąpienia awarii, a także skracające czas reakcji potrzebny na lokalizację usterki i jej naprawę. Sprzyja temu między innymi wdrażanie nowoczesnego systemu Zarządzania Majątkiem Sieciowym, czy zwiększenie stopnia automatyzacji sieci. Od kilku lat w TAURONIE funkcjonują zasady priorytetyzacji potrzeb inwestycyjnych. Mają one na celu kierowanie nakładów w miejsca mające największy wpływ na poprawę bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i efektywności funkcjonowania sieci dystrybucyjnej, w tym poprawę wskaźników jakościowych energii elektrycznej.

Ponadto, dbając o komfort i bezpieczeństwo osób mających styczność z energią elektryczną i urządzeniami nią zasilanymi, TAURON Dystrybucja prowadzi kampanie edukacyjno-informacyjne pod szyldem *Bezpieczniki TAURONA* skierowane do różnych adresatów, w tym w szczególności do dzieci i młodzieży. Spółka jest również inicjatorem i współorganizatorem innych akcji społecznych podnoszących poziom niezawodności dostaw energii, jak również mających na celu ochronę zdrowia i życia osób przebywających w sąsiedztwie infrastruktury energetycznej.

7.3.2. Zorientowanie na klienta

Nadrzędnym celem Grupy Kapitałowej TAURON jest spełnianie oczekiwań i potrzeb klientów. Założenie to jest realizowane przez wszystkie spółki Grupy Kapitałowej TAURON, zarówno poprzez optymalizację wewnętrznych procesów, ład korporacyjny, jak i podnoszenie jakości obsługi klienta oraz powiększanie wachlarza oferowanych produktów i usług.

Zorientowanie na klienta to także drugi, obok bezpieczeństwa energetycznego, wiodący kierunek Strategii zrównoważonego rozwoju. Dążenie do realizacji założonych celów w tym zakresie odbywa się na wiele sposobów w każdym z obszarów łańcucha wartości, między innymi poprzez modernizację sieci, poszukiwanie rozwiązań podnoszących satysfakcję klientów, zapewnienie bezpieczeństwa interesów klientów, troskę o klientów wrażliwych i grup defaworyzowanych, a także poprzez ciągłą edukację w obszarze efektywnego wykorzystania energii oraz bezpiecznego korzystania z niej.

TAURON na bieżąco analizuje rynkowe trendy, jak również prowadzi cykliczne badania satysfakcji klientów z oferowanych usług i produktów. Dzięki temu Spółka stara się w możliwie największym stopniu wychodzić naprzeciw oczekiwaniom klientów, zaspokajając ich obecne oraz przyszłe potrzeby. Jednocześnie usprawniane są procedury reklamacyjne pozwalające na szybkie i sprawne reagowanie w sytuacjach zgłoszonych przez klientów zagadnień. Wszystkie działania składające się na proces obsługi klienta prowadzone są zgodnie z najwyższymi standardami etycznymi.

Dążąc do tego, aby relacje z klientem nie ograniczały się wyłącznie do świadczenia produktów i usług, a także mając świadomość wielu zagrożeń, jakie może napotkać klient w różnych aspektach korzystania czy nabywania energii elektrycznej, TAURON prowadzi akcje edukacyjne skierowane do użytkowników energii. Prowadzone działania można podzielić na cztery główne obszary:

1) racjonalnego wykorzystania energii elektrycznej,
2) ograniczania wpływu na środowisko,
3) kwestii związanych z szeroko pojętym bezpieczeństwem klientów,
4) podnoszenia świadomości o branży energetycznej.

Funkcje edukacyjno-informacyjne w dużej mierze są realizowane przez akcje organizowane w zakresie *Bezpieczników TAURONA*. W ramach tego programu pracownicy TAURONA ostrzegają różne grupy adresatów przed licznymi zagrożeniami, które mogą napotkać na swojej drodze, będąc konsumentami energii elektrycznej. TAURON stara się kształtować świadome postawy swoich klientów także w obszarze racjonalnego korzystania z energii elektrycznej oraz dbałości o środowisko naturalne. Takie podejście Grupy Kapitałowej TAURON wynika przede wszystkim z odpowiedzialności za otoczenie naturalne i przyszłe pokolenia.

7.3.3. Wpływ na środowisko naturalne

Ochrona środowiska w branży energetycznej jest obszarem kontrolowanym i regulowanym przez unijne i krajowe przepisy prawa, w związku z czym jest silnie związana z działalnością biznesową, zwłaszcza w kontekście współczesnych wyzwań dotyczących oddziaływania procesów wytwarzania energii na otoczenie oraz dywersyfikacji źródeł energii elektrycznej. Mając na względzie zasady zrównoważonego rozwoju, spółki Grupy Kapitałowej TAURON optymalizują procesy gospodarowania posiadanymi zasobami (woda, surowce, materiały), a także prowadzą aktywną politykę zagospodarowania odpadów (zarówno procesowych, jak i komunalnych). Ważną rolę w obszarze ochrony środowiska pełni także edukacja proekologiczna prowadzona przez poszczególne spółki Grupy Kapitałowej TAURON, skierowana zarówno do dzieci, jak i dorosłych.

W celu ograniczania zużycia zasobów nieodnawialnych, Grupa Kapitałowa TAURON wdraża rozwiązania pozwalające na uzyskanie większych oszczędności energii. Dzięki budowie jednostek w nowych technologiach odznaczających się lepszymi parametrami w zakresie efektywności energetycznej. W ostatnich latach coraz więcej energii TAURON produkuje także z odnawialnych źródeł energii, tj. wiatru, wody i biomasy. Zgodnie ze zaktualizowaną w czerwcu 2014 r. Strategią Korporacyjną moc zainstalowana w nowych źródłach OZE (łącznie z biomasą) ma osiągnąć poziom ok. 800 MW.

Bardzo ważnym zagadnieniem z punktu widzenia funkcjonowania spółek wytwórczych i wydobywczych Grupy Kapitałowej TAURON jest gospodarka odpadami. O randze, jaka jest przypisywana temu obszarowi, świadczy również fakt, że został w tym zakresie postawiony ambitny cel w Strategii zrównoważonego rozwoju. Do 2020 r. TAURON Wytwarzanie i TAURON Wydobycie dążą do uzyskania możliwości zagospodarowania 90% odpadów poprodukcyjnych powstałych w należących do nich kopalniach, elektrowniach i elektrociepłowniach. Minimalizacja w generowaniu odpadów oraz polityka ich zagospodarowania przynoszą widoczne rezultaty: z roku na rok ilość zagospodarowanych odpadów sukcesywnie rośnie.

Ważny obszar w zmniejszaniu oddziaływania na środowisko stanowi edukacja. Programy informacyjno-edukacyjne na temat sposobów ochrony środowiska oraz oszczędzania zużycia energii organizowane przez TAURON kierowane są zarówno do społeczności lokalnych, jak i klientów. Szczególnie ważną grupą odbiorców stanowią młodsze pokolenia – dzieci i młodzież, które w perspektywie kolejnych dziesięcioleci będą dbały o zrównoważony rozwój kraju.

Najważniejsze działania w dziedzinie ochrony środowiska

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON prowadzą odpowiedzialną politykę w dziedzinie ochrony środowiska oraz dokładają należytej staranności, aby zarówno prowadzona działalność, jak i realizowane inwestycje były zgodne z wymogami i uwzględniały osiągnięcia technologiczne w dziedzinie ochrony środowiska.

Do najważniejszych działań w dziedzinie ochrony środowiska w 2015 r. prowadzonych w Grupie Kapitałowej TAURON należały:

1) kontynuacja budowy bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III, którego oddanie do eksploatacji wpłynie znacząco na zmniejszenie emisji do atmosfery NO_x, SO_2, CO_2 oraz pyłów (TAURON Wytwarzanie),
2) budowa instalacji odazotowania spalin i modernizacja bloków: nr 9 w Elektrowni Łaziska, nr 1 i 5 w Elektrowni Jaworzno III oraz kotła nr 10 w Elektrowni Stalowa Wola, które przyczynią się do obniżenia emisji NO_x do poziomu 200mg/Nm_3 (TAURON Wytwarzanie),
3) kontynuacja działań inwestycyjnych w zakresie budowy zabezpieczeń przed skażeniem gleby i wód substancjami ropopochodnymi (TAURON Dystrybucja),
4) budowa systemu podczyszczania kwaśnych odcieków pochodzących z obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych ZG Janina (TAURON Wydobycie),
5) zakończenie rekultywacji obszaru zdegradowanego – nasadzono ok. 23 tys. sztuk drzew na powierzchni 4,18 ha (TAURON Wydobycie),
6) prowadzenie działań mających na celu ograniczenie powstawania odpadów wydobywczych poprzez produkcję kruszyw (TAURON Wydobycie),
7) modernizacje elektrowni wodnych, mające na celu między innymi zmniejszenie zagrożenia skażenia środowiska naturalnego olejami (TAURON EKOENERGIA),
8) rozpoczęcie działań mających na celu zredukowanie emisji pyłu na składowisku suwnicowym (KW Czatkowice),
9) nasadzenie ok. 34 tys. sztuk drzew (modrzew, lipa, buk) na powierzchni ok. 7 ha w ramach zalesienia pasa ochronnego, jako bariery dla rozprzestrzeniania się hałasu i zanieczyszczeń (KW Czatkowice).

Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska naturalnego

Z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska w 2015 r. spółki Grupy Kapitałowej TAURON naliczyły opłaty w łącznej kwocie ok. 44 601 tys. zł.

Poniższa tabela przedstawia wysokość opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska należnych za 2015 r. w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 54. Wysokość opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska należnych za 2015 r.

Lp.	Nazwa spółki	Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska należne za 2015 r. (w tys. zł)
1.	TAURON Wytwarzanie	30 990,0
2.	TAURON Wydobycie	8 974,3
3.	TAURON Ciepło	4 448,5
4.	TAURON Dystrybucja	114,0
5.	KW Czatkowice	61,0
6.	TAURON Dystrybucja Serwis	10,6
7.	TAURON Obsługa Klienta	1,3
8.	TAURON EKOENERGIA	0,4
9.	TAURON Sprzedaż	0,9
	Suma	**44 601**

7.3.4. Działalność sponsoringowa

W 2015 r. TAURON prowadził działalność sponsoringową w oparciu o obowiązujące *Zasady prowadzenia działalności sponsoringowej w Grupie TAURON Polska Energia S.A.*, *Metodologię badawczą doboru, planowania, analizowania i raportowania efektywności działań sponsoringowych*, wytyczne *Strategii marki TAURON* oraz *Plan prowadzenia działalności sponsoringowej w Grupie TAURON w 2015 roku*, przyjęty przez Zarząd i pozytywnie zaopiniowany przez Radę Nadzorczą.

Głównym celem prowadzonych działań było wsparcie działalności handlowej oraz wzrost i utrwalanie znajomości oraz zasięgu oddziaływania marki TAURON przy założeniu, że marka TAURON stanowi ważne aktywo Grupy Kapitałowej TAURON pozwalające w sposób pośredni na zwiększenie jej wartości i wsparcie celów biznesowych.

Działalność sponsoringowa była prowadzona na podstawie wynegocjowanych umów według zestandaryzowanej treści zapisów. Ponadto działalność ta była na bieżąco monitorowana, analizowana i raportowana poprzez szczegółowe sprawozdania z realizacji umów sponsoringowych, badania i analizy prowadzone w cyklach kwartalnym i rocznym przez wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne oraz nadzór sprawowany przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON.

Zgodnie z wdrożonymi procedurami dokonywana była ocena efektywności prowadzonych działań poprzez badania opinii, pomiar wielkości i wartości ekspozycji marki w mediach w kontekście prowadzonych działań, pomiar realizacji celów sprzedażowych z raportowaniem osiągniętych wyników do organów TAURON.

W wyniku pomiaru efektywności promocyjnej, niezależny podmiot badawczy oszacował ekwiwalent reklamowy w odniesieniu do działań sponsoringowych zakończonych w 2015 r. Zestawiając tak uzyskaną wartość sumaryczną do sumy wszystkich nakładów wynikających z umów sponsoringowych uzyskano współczynnik zwrotu ROI na poziomie ok. 9,2. Oznacza to, że każda złotówka wydatkowana na te cele przyniosła korzyści promocyjne Grupie Kapitałowej TAURON, których wartość została oszacowana na ok. 9,20 zł.

Potwierdzeniem efektywności finansowej prowadzonych działań jest wysokie pozycjonowanie marki TAURON w niezależnym raporcie badawczym *Sponsoring Monitor 2015*, który stanowi jedyne tego rodzaju źródło informacji na rynku polskim. Według tego opracowania, TAURON zajmuje siódmą lokatę w zestawieniu TOP 10 sponsorów oraz jest najaktywniejszym sponsorem w branży energetycznej.

W 2015 r. działalność sponsoringowa była prowadzona przez TAURON i TAURON Sprzedaż. Obie spółki realizowały łącznie 30 projektów z 20 kontrahentami. Wstępne dane dotyczące osiągniętych ekwiwalentów reklamowych wskazują, że najlepsze wyniki osiągnęły działania: TAURON Basket Liga, Vive TAURON Kielce, Tour de Pologne, TAURON Arena Kraków, TAURON MKS Dąbrowa, TAURON Basket Liga Kobiet.

7.4. Nagrody i wyróżnienia

W 2015 r. TAURON oraz spółki Grupy Kapitałowej TAURON otrzymały następujące nagrody i wyróżnienia.

Rysunek nr 64. Nagrody i wyróżnienia

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA PRZYZNANE TAURON oraz SPÓŁKOM GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON W 2015 R.

STYCZEŃ

Uznanie Intranetu Grupy Kapitałowej TAURON za jeden z dziesięciu najlepszych intranetów na świecie przez organizatora konkursu firmę Nielsen Norman Group z USA, która doceniła koncentrację intranetu Grupy Kapitałowej TAURON na użytkowniku.

LUTY

Wyróżnienie TAURON tytułem *Tego, który zmienia polski przemysł*, przyznawanym przez redakcję Miesięcznika Gospodarczego Nowy Przemysł i portalu wnp.pl., za biznesową odwagę i odpowiedzialność prowadzące do decyzji inwestycyjnych, kluczowych z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego i perspektyw rozwoju polskiej gospodarki.

MARZEC

Uznanie Relacji inwestorskich TAURON za najlepsze wśród spółek z indeksu WIG30 w konkursie organizowanym przez Gazetę Giełdy „Parkiet" oraz Izbę Domów Maklerskich. Jakość relacji inwestorskich oceniali przedstawiciele instytucji finansowych (analitycy, maklerzy oraz zarządzający), a także internauci.

KWIECIEŃ

Uzyskanie przez TAURON Sprzedaż tytułu *Certyfikowany Sprzedawca Energii* przyznawanego przez Towarzystwo Obrotu Energią. Spośród 400 przedsiębiorstw posiadających koncesję na obrót energią elektryczną na terenie Polski, tylko siedem uzyskało ten tytuł, w tym TAURON Sprzedaż.

Przyznanie spółkom Grupy Kapitałowej TAURON nagród *Liderzy Świata Energi*: TAURON Obsługa Klienta w kategorii *Dostawca rozwiązań dla Sektora* za uruchomienie intranetu, TAURON Dystrybucja w kategorii *Operator Roku* za poprawę jakości zasilania.

MAJ

Otrzymanie przez TAURON Sprzedaż medalu *50 lat Praw Konsumentów* podczas II Międzynarodowej Konferencji Konsumenckiej *Sprzedaż w obrocie konsumenckim*. Wyróżnienie przyznawane jest przez Stowarzyszenie Rzeczników Konsumentów instytucjom i osobom zaangażowanym w ochronę praw konsumentów. TAURON Sprzedaż jest pierwszym przedsiębiorstwem odznaczonym tym wyróżnieniem.

WRZESIEŃ

Uhonorowanie TAURON nagrodą *Inwestycja roku* za budowę bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III przez Radę Programową Forum Energetycznego.

Zajęcie przez TAURON 24-go miejsca na Liście 500 największych firm Europy Środkowo-Wschodniej, opracowanej przez dziennik *Rzeczpospolita* oraz firmę doradczą Deloitte. TAURON utrzymał ubiegłoroczną pozycję w rankingu.

Otrzymanie przez TAURON Obsługa Klienta *Certyfikatu Jakości Obsługi Konsumenta*, przyznawanego przez Federację Konsumentów organizacjom, które uzyskają pozytywny wynik audytu prawnego i konsumenckiego. TAURON Obsługa Klienta jest pierwszą spółką w Polsce, która uzyskała ten tytuł.

Uhonorowanie TAURON Sprzedaż statuetką *HETMAN 2015* za działalność CSR. Nagroda została przyznana przez Magazyn AKTYWNI plus i Ogólnopolską Federację Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku za „całokształt działań w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu – CSR, w grupie osób starszych".

PAŹDZIERNIK

Wyróżnienie TAURON w konkursie *Top 10 Pracodawców Województwa Śląskiego*. Laureaci zostali wybrani przez samorządowców w oparciu o kryteria: wpływu działalności pracodawcy na rozwój gospodarczy regionu, wkładu w rozwój rynku pracy, innowacyjności, relacji z pracownikami oraz współpracy z lokalną społecznością.

Otrzymanie przez TAURON, po raz drugi z rzędu, głównej nagrody w kategorii przedsiębiorstw za raport roczny za 2014 r. od kapituły konkursu *The Best Annual Report*, organizowanego przez Instytut Rachunkowości i Podatków.

Zajęcie przez TAURON 7-go miejsca w opublikowanej przez dziennik *Rzeczpospolita* Liście 2000 (utrzymano ubiegłoroczną pozycję w rankingu).

TAURON znalazł się w TOP 25 największych spółek giełdowych (rankingu towarzyszącym Liście 2000). Spółka awansowała o jedną pozycję w stosunku do roku ubiegłego – na 6. miejsce.

Wyróżnienie TAURON nagrodą *Feniks 2015* podczas XXII Międzynarodowej Konferencji *Popioły z energetyki w* kategorii *Projekt* za projekt *Grey2Green.* Nagroda została przyznana za politykę działania TAURON w zakresie minimalizacji oddziaływania na środowisko.

LISTOPAD

Przyznanie KW Czatkowice nagrody *EKOLAUR* w ramach XIV edycji Konkursu *EKOLAURY Polskiej Izby Ekologii 2015* w kategorii *Całokształt działalności na rzecz ochrony środowiska*, za przedsięwzięcie 15 lat działalności przemiałowni kamienia wapiennego w KW Czatkowice.

GRUDZIEŃ

Przyjęcie TAURON, po raz trzeci z rzędu, do zestawienia RESPECT Index – grona spółek giełdowych zarządzanych w sposób odpowiedzialny i zrównoważony.

Wybór TAURON do Złotej Szóstki INN: CSR – grona firm prowadzących najlepsze działania w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu w kraju.

7.5. Relacje inwestorskie

Rzetelna i przejrzysta komunikacja z inwestorami to jeden z priorytetów Grupy Kapitałowej TAURON. Jest ona prowadzona zarówno w formie działań wymaganych prawem (raporty bieżące i okresowe), jak również poprzez liczne dodatkowe narzędzia kierowane bezpośrednio do inwestorów instytucjonalnych i indywidualnych. Spółka sama organizuje, a także uczestniczy w organizowanych przez instytucje rynku kapitałowego wielu konferencjach inwestorskich i roadshows w Polsce i za granicą, podczas których prezentowana jest strategia i sytuacja finansowa Grupy Kapitałowej TAURON oraz bieżąca kondycja i perspektywy dla sektora energetycznego.

W związku z publikacją raportów okresowych spółka organizowała konferencje dla analityków i zarządzających, podczas których członkowie Zarządu omawiali wyniki finansowe oraz prezentowali najważniejsze wydarzenia w raportowanych okresach. Konferencje były transmitowane za pośrednictwem internetu w języku polskim i angielskim. Zapewniono również możliwość ich odsłuchania przez telefon. Dzięki temu wszyscy inwestorzy zainteresowani Grupą Kapitałową TAURON mogli bezpośrednio śledzić te wydarzenia i otrzymać informacje w tym samym czasie.

Obok regularnych spotkań towarzyszących publikacji raportów okresowych, w 2015 r. członkowie Zarządu oraz przedstawiciele Biura Relacji Inwestorskich z Departamentu Komunikacji Rynkowej i PR, wzięli udział w dwunastu konferencjach i roadshows, podczas których odbyło się łącznie ponad 150 spotkań z zarządzającymi i analitykami. Przedstawiciele Grupy Kapitałowej TAURON spotykali się z inwestorami instytucjonalnymi nie tylko w Polsce, ale także w USA, Wielkiej Brytanii, Austrii i Czechach.

Duży nacisk położono na techniczne aspekty komunikacji z inwestorami – wykorzystywane są dodatkowe kanały komunikacji, takie jak na przykład dedykowana aplikacja na urządzenia mobilne. Na portalu YouTube zamieszczane są relacje z ważnych dla inwestorów wydarzeń: konferencji wynikowych, obrad Walnych Zgromadzeń, Dni Inwestora oraz komentarze prezesa Zarządu do wyników. Z kolei na Facebooku publikowane są zapowiedzi istotnych wydarzeń wraz z linkami do stron, na których można śledzić transmisje lub wziąć udział w czacie inwestorskim.

Mając świadomość, jak istotnym źródłem informacji dla inwestorów jest strona internetowa, a w szczególności zakładka Relacje Inwestorskie, spółka dba o jej zawartość i aktualność zamieszczanych tam treści. Sekcja Relacji Inwestorskich zawiera wiele przydatnych informacji o bieżących wydarzeniach, wynikach finansowych, czy walnych zgromadzeniach. Zamieszczone są w niej również prezentacje i relacje wideo z konferencji podsumowujących wyniki finansowe.

W dniu 29 września 2015 r. spółka zorganizowała trzecią edycję Dnia Inwestora Instytucjonalnego. Kilkudziesięciu analityków i zarządzających miało okazję spotkać się z Zarządem i kadrą menedżerską Grupy Kapitałowej TAURON, a także zwiedzić nowy blok biomasowy o mocy 50 MW na terenie Elektrowni Jaworzno III. W ramach tego wydarzenia miał również miejsce cykl prezentacji na temat planowanych zmian w modelu wynagradzania operatorów systemów dystrybucyjnych, strategii utrzymania infrastruktury dystrybucyjnej oraz wpływu odnawialnych źródeł energii na pracę sieci TAURON Dystrybucja.

W 2015 r. spółka uczestniczyła w wydarzeniach skierowanych do inwestorów indywidualnych – była między innymi partnerem zimowych i letnich zawodów sportowych rynku kapitałowego „Capital Market Games" oraz konferencji „WallStreet" w Karpaczu. W ramach regularnej komunikacji z tą liczną grupą inwestorów w 2015 r. odbyło się pięć czatów z przedstawicielem Zarządu, w których każdorazowo brało udział ok. 100 inwestorów. Aktywność w kontaktach z inwestorami indywidualnymi zaowocowała przystąpieniem do programu Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych „10 na 10 – spółka przyjazna inwestorom" oraz otrzymaniem, w 2014 r., wyróżnienia „Heros Rynku Kapitałowego".

Również w 2015 r. do spółki trafiły nagrody za wysoką jakość komunikacji z uczestnikami rynku kapitałowego. W marcu 2015 r., w ramach największego w Polsce badania relacji inwestorskich organizowanego przez Gazetę Giełdy i Inwestorów „Parkiet" i Izbę Domów Maklerskich, uczestnicy ankiety internetowej przyznali TAURON pierwsze miejsce pod względem jakości relacji inwestorskich wśród spółek z indeksu WIG30. Z kolei w ubiegłorocznej edycji konkursu „The Best Annual Report", organizowanego przez Instytut Rachunkowości i Podatków, TAURON po raz drugi z rzędu otrzymał pierwszą nagrodę główną w kategorii przedsiębiorstw za raport za 2014 r.

Poniższa tabela przedstawia kalendarium prezentujące wydarzenia oraz działania w ramach relacji inwestorskich, jakie miały miejsce w 2015 r.

Tabela nr 55. Kalendarium wydarzeń oraz działań realizowanych w ramach relacji inwestorskich w 2015 r.

Lp.	Data	Wydarzenie
1.	05–06.02.2015	Roadshow przy współpracy z Societe Generale, Londyn
2.	12.03.2015	Publikacja jednostkowego i skonsolidowanego raportu rocznego za 2014 r.
3.	12.03.2015	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za 2014 r.

Lp.	Data	Wydarzenie
4.	12.03.2015	Czat z inwestorami indywidualnymi
5.	16.03.2015	Publikacja rekomendacji Zarządu dotycząca podziału zysku za 2014 r. i określenia kwoty przeznaczonej na wypłatę dywidendy
6.	18.03.2015	Udział w konferencji Polish Capital Market Day, DM PKO BP i GPW, Londyn
7.	17.04.2015	Udział w konferencji Raiffeisen Institutional Investors Conference, Zürs (Austria)
8.	20.04.2015	Udział w konferencji Energy & Mining Conference, Pekao Investment Banking, Warszawa
9.	23.04.2015	Zwyczajne WZ TAURON
10.	14.05.2015	Publikacja rozszerzonego skonsolidowanego raportu kwartalnego za I kwartał 2015 r.
11.	14.05.2015	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za I kwartał 2015 r.
12.	14.05.2015	Czat z inwestorami indywidualnymi
13.	18.05.2015	Udział w konferencji Polish Capital Markets, GPW/Ipopema, Nowy Jork
14.	22.07.2015	Dzień ustalenia prawa do dywidendy
15.	12.08.2015	Dzień wypłaty dywidendy
16.	20.08.2015	Publikacja skonsolidowanego raportu za I półrocze 2015 r.
17.	20.08.2015	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za I półrocze 2015 r.
18.	20.08.2015	Czat z inwestorami indywidualnymi
19.	09.09.2015	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za I półrocze 2015 r., DM PKO BP, Warszawa
20.	14.09.2015	Udział w konferencji spółek sektora energetycznego oraz surowcowego, DM BZ WBK, Warszawa
21.	15.09.2015	Udział w konferencji Annual Emerging Europe Investment Conference, Pekao Investment Banking/Kepler Chevreux, Warszawa
22.	29.09.2015	Dzień Inwestora w TAURON Polska Energia, Jaworzno
23.	30.09.2015	Udział w konferencji Górnictwo i Energetyka, DM PKO BP, Katowice
24.	08.10.2015	Udział w Erste Group Investor Conference, Stegersbach (Austria)
25.	09.11.2015	Nadzwyczajne WZ TAURON
26.	10.11.2015	Publikacja skonsolidowanego raportu za III kwartał 2015 r.
27.	11.11.2015	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za III kwartał 2015 r.
28.	16.11.2015	Czat z inwestorami indywidualnymi
29.	25.11.2015	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za III kwartał 2015 r., DM mBanku, Warszawa
30.	04.12.2015	Udział w konferencji WOOD's Winter in Prague, WOOD & Company, Praga
31.	18.12.2015	Czat z inwestorami indywidualnymi

Zarząd Spółki

Katowice, dnia 8 marca 2016 r.

Remigiusz Nowakowski – Prezes Zarządu .....

Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu .....

Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu .....

Marek Wadowski – Wiceprezes Zarządu .....

Piotr Zawistowski – Wiceprezes Zarządu .....

Załącznik A: SŁOWNIK POJĘĆ I WYKAZ SKRÓTÓW

Poniżej zamieszczono słownik pojęć branżowych i wykaz skrótów najczęściej używanych w treści niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 56. Objaśnienie skrótów i pojęć branżowych zastosowanych w treści sprawozdania

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
1.	Abener Energia	Abener Energia S.A. z siedzibą w Stalowej Woli
2.	ARE	Agencja Rynku Energii S.A. z siedzibą w Warszawie
3.	Pekao Investment Banking	Pekao Investment Banking S.A. z siedzibą w Warszawie
4.	bbl	baryłka ropy naftowej
5.	BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego z siedzibą w Warszawie
6.	Biomasa GT	Biomasa Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Stalowej Woli
7.	BZ WBK	Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu
8.	CAO	Central Allocation Office GmbH z siedzibą we Freising, Niemcy
9.	Cash pooling	Cash pooling funkcjonujący w Spółce – konsolidacja sald rachunków bankowych poprzez fizyczne przeksięgowanie środków pieniężnych z rachunków spółek Grupy Kapitałowej TAURON w banku w którym funkcjonuje cash pooling na rachunek pool leadera, którego funkcję pełni Spółka. Na koniec każdego dnia roboczego z rachunków bankowych spółek Grupy Kapitałowej TAURON, które wykazują saldo dodatnie przeksięgowywane są środki pieniężne na rachunek bankowy pool leadera. Na początku każdego dnia roboczego rachunki bankowe spółek Grupy Kapitałowej TAURON zasilane są z rachunku bankowego pool leadera kwotą zapotrzebowania, niezbędną do utrzymania płynności finansowej spółki Grupy Kapitałowej TAURON w danym dniu roboczym
10.	Certyfikaty kolorowe	Prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w sposób podlegający wsparciu, tzw. kolorowe certyfikaty: 1) **zielon**e – świadectwa pochodzenia energii elektrycznej z OZE, 2) **fioletowe** – świadectwa pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy, 3) **czerwone** – świadectwa pochodzenia energii z kogeneracji (świadectwa CHP – ang. Combined Heat and Power), 4) **żółte** – świadectwa pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji ze źródeł opalanych paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej poniżej 1MW
11.	CIRS	(ang. Currency Interest Rate Swap) – transakcja zamiany stóp procentowych
12.	CSR	(ang. Corporate Social Responsibility) społeczna odpowiedzialność biznesu
13.	CUW	Centrum Usług Wspólnych, CUW R – usługi w obszarze rachunkowości
14.	DM	Dom Maklerski
15.	Dobre Praktyki	Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2015 r.
16.	Dobre Praktyki 2016	Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2016 r.
17.	EBI	Europejski Bank Inwestycyjny z siedzibą w Luksemburgu
18.	EBIT	(z ang. Earnings Before Interest and Taxes) wynik na działalności operacyjnej przed opodatkowaniem
19.	EBITDA	(ang. Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization) wynik na działalności operacyjnej przed opodatkowaniem powiększony o amortyzację
20.	EC Stalowa Wola	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. z siedzibą w Stalowej Woli
21.	EDF	EDF Polska Centrala sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
22.	Elektrownia Blachownia Nowa	Elektrownia Blachownia Nowa sp. z o.o. z siedzibą w Kędzierzynie-Koźlu
23.	ENEA	ENEA S.A. z siedzibą w Poznaniu
24.	ENERGA	ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
25.	ERM	Kompleksowy system zarządzania ryzykiem
26.	EU ETS	(ang. European Union Emission Trading System) Europejski System Handlu Uprawnieniami do Emisji CO_2
27.	EUA	(ang. European Union Allowances) – uprawnienie do wprowadzania do powietrza ekwiwalentu, w rozumieniu art. 2 pkt 4 *Ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji*, dwutlenku węgla (CO_2), które służy do rozliczenia wielkości emisji w ramach systemu i którym można rozporządzać na zasadach określonych w *Ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. Nr 122, poz. 695)*
28.	EUR	Euro – wspólna waluta europejska wprowadzona w niektórych krajach UE
29.	FITCH	agencja ratingowa FITCH
30.	GAZ-SYSTEM	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. z siedzibą w Warszawie
31.	GPW	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie
32.	GRI	(ang. Global Reporting Initiative) Światowa Inicjatywa Sprawozdawcza
33.	Grupa Kapitałowa TAURON	Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.
34.	„Grupa TAURON”	Grupa TAURON powołana przez Zarząd Spółki w oparciu o Kodeks Grupy TAURON, w skład której wchodzą Spółka oraz wybrane spółki Grupy Kapitałowej TAURON
35.	GUS	Główny Urząd Statystyczny
36.	GWh	Gigawatogodzina
37.	GZE	Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny
38.	IRGIT	Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. z siedzibą w Warszawie
39.	IRS	(z ang. Interest Rate Swap) kontrakt wymiany płatności odsetkowych, jeden z podstawowych instrumentów pochodnych, będący przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym
40.	KE	Komisja Europejska
41.	KGHM	KGHM Polska Miedź S.A. z siedzibą w Lubinie
42.	KIC InnoEnergy	Wspólnota Wiedzy i Innowacji KIC InnoEnergy z siedzibą w Krakowie
43.	Kodeks Grupy TAURON	Dokument o tytule *Kodeks Grupy TAURON*, uchwalony przez Zarząd Spółki
44.	Komitet Audytu	Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.
45.	Komitet Nominacji i Wynagrodzeń	Komitet Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.
46.	Komitet Strategii	Komitet Strategii Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.
47.	Kompania Węglowa	Kompania Węglowa S.A. z siedzibą w Katowicach
48.	KPI	(ang. Key Performance Indicators) kluczowe wskaźniki efektywności, finansowe i niefinansowe wskaźniki stosowane jako mierniki w procesach pomiaru stopnia realizacji celów organizacji
49.	Ksh	Kodeks spółek handlowych
50.	kv	Kilowolt – 1 000 woltów
51.	KW Czatkowice	Kopalnia Wapienia „Czatkowice” sp. z o.o. z siedzibą w Krzeszowicach
52.	KWK Brzeszcze	Kopalnia Węgla Kamiennego „Brzeszcze” z siedzibą w Brzeszczach
53.	Łagisza GT	Łagisza Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach
54.	mBank	mBank S.A. z siedzibą w Warszawie
55.	Marselwind	Marselwind sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach
56.	Mg	Megagram – milion gramów (1 000 000 g) tj. tona
57.	MSR	(ang. Market Stability Reserve) rezerwa stabilizacyjna na rynku uprawnień
58.	MSSF	Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
59.	MW	Megawat
60.	MW_e	Megawat mocy elektrycznej
61.	MW_t	Megawat mocy cieplnej
62.	MWh	Megawatogodzina
63.	NCBiR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
64.	Nowe Brzeszcze GT	Nowe Brzeszcze Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Brzeszczach, uprzednio R S G
65.	Obszar Biznesowy	Wyodrębniony przez Spółkę obszar działania spółek zależnych wchodzących w skład Grupy TAURON, będący segmentem biznesowym Grupy Kapitałowej TAURON
66.	Obszar Zarządczy	Obszar zarządczy wskazany w Wykazie Obszarów Zarządczych tj. dokumencie wydanym przez Zarząd Spółki na podstawie Kodeksu, ustalonym w oparciu o Strategię Korporacyjną i mieszczącym się w *Modelu biznesowym Grupy TAURON*
67.	ORM	Operacyjna Rezerwa Mocy
68.	OSD	Operator Systemu Dystrybucyjnego
69.	OSP	Operator Systemu Przesyłowego
70.	OTC (rynek OTC)	(ang. Over The Counter Market) europejski rynek pozagiełdowy
71.	OZE	Odnawialne Źródła Energii
72.	PEPKH w likwidacji	Polska Energia – Pierwsza Kompania Handlowa sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Tarnowie
73.	PGE	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z siedzibą w Warszawie
74.	PGE EJ1	PGE EJ1 sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
75.	PGNiG	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. z siedzibą w Warszawie
76.	PIR	Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A. z siedzibą w Warszawie
77.	PKB	Produkt Krajowy Brutto
78.	PKO BP	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie
79.	PLN	Symbol walutowy złotego – zł
80.	PMEC	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w pozostałych źródłach kogeneracyjnych
81.	PMGM	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji ze źródeł opalanych paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej poniżej 1 MW
82.	PMMET	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy
83.	PMOZE	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w OZE w okresie przed 1 marca 2009 r.
84.	PMOZE_A	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w OZE w okresie po 1 marca 2009 r.
85.	PSE	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. z siedzibą w Konstancinie-Jeziorna
86.	RB	Rynek Bilansujący
87.	RDN	Rynek Dnia Następnego
88.	Regulamin Organizacyjny	Dokument o tytule *Regulamin Organizacyjny TAURON Polska Energia S.A.*
89.	RESPECT Index	Indeks giełdowy, w którym notowane są spółki giełdowe działające zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju
90.	ROIC	(ang. Return On Invested Capital) zwrot na zainwestowanym kapitale
91.	R S G	R S G sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach, obecnie Nowe Brzeszcze Grupa TAURON
92.	SRK	Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. z siedzibą w Bytomiu

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
93.	SPOT (rynek SPOT)	W odniesieniu do energii elektrycznej jest to miejsce zawierania transakcji handlowych dla energii elektrycznej, dla których okres dostawy przypada nie później niż 3 dni od daty zawarcia transakcji (najczęściej jest to jeden dzień przed datą dostawy). Funkcjonowanie rynku SPOT dla energii elektrycznej jest silnie powiązane z funkcjonowaniem RB prowadzonego przez OSP
94.	Spółka	TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach
95.	Strategia Korporacyjna	Dokument o tytule *Strategia Korporacyjna Grupy TAURON na lata 2014–2017 z perspektywą do roku 2023*, będący aktualizacją dokumentu *Strategia Korporacyjna Grupy TAURON na lata 2011–2015 z perspektywą do roku 2020 r.*
96.	Strategia zrównoważonego rozwoju	Dokument o tytule *Strategia zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2016–2018 z perspektywą do roku 2020*, będący aktualizacją dokumentu *Strategii zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2012–2015 z perspektywą do 2020 r.*
97.	System EBI	system Elektronicznej Bazy Informacji
98.	TAMEH Czech	TAMEH Czech s.r.o. z siedzibą w Ostrawie, Republika Czeska
99.	TAMEH HOLDING	TAMEH HOLDING sp. z o.o. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej
100.	TAMEH POLSKA	TAMEH POLSKA sp. z o.o. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej
101.	TAURON	TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach
102.	TAURON Ciepło	TAURON Ciepło sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach
103.	TAURON Czech Energy	TAURON Czech Energy s.r.o. z siedzibą w Ostrawie, Republika Czeska
104.	TAURON Dystrybucja	TAURON Dystrybucja S.A. z siedzibą Krakowie
105.	TAURON Dystrybucja Pomiary	TAURON Dystrybucja Pomiary sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie
106.	TAURON Dystrybucja Serwis	TAURON Dystrybucja Serwis S.A. z siedzibą we Wrocławiu
107.	TAURON EKOENERGIA	TAURON EKOENERGIA sp. z o.o. z siedzibą w Jeleniej Górze
108.	TAURON Obsługa Klienta	TAURON Obsługa Klienta sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu
109.	TAURON Sprzedaż	TAURON Sprzedaż sp. z o.o. z siedzibą Krakowie
110.	TAURON Sprzedaż GZE	TAURON Sprzedaż GZE sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach
111.	TAURON Sweden Energy	TAURON Sweden Energy AB (publ) z siedzibą w Sztokholmie, Szwecja
112.	TAURON Wydobycie	TAURON Wydobycie S.A. z siedzibą w Jaworznie
113.	TAURON Wytwarzanie	TAURON Wytwarzanie S.A. z siedzibą w Jaworznie
114.	TAURON Wytwarzanie GZE	TAURON Wytwarzanie GZE sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach
115.	TGE	Towarowa Giełda Energii S.A. z siedzibą w Warszawie
116.	TWh	Terawatogodzina
117.	UE	Unia Europejska
118.	UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
119.	USD	(ang. United States Dolar) – międzynarodowy skrót dolara amerykańskiego
120.	URE	Urząd Regulacji Energetyki
121.	WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach lub w Krakowie
122.	WZ/ZW	Walne Zgromadzenie/Zgromadzenie Wspólników
123.	ZE PAK	Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. z siedzibą w Koninie
124.	ZG	Zakład Górniczy
125.	ZW Katowice	Zakład Wytwarzania Katowice w Katowicach
126.	ZW Nowa	Zakład Wytwarzania Nowa w Dąbrowie Górniczej (dawniej: Elektrociepłownia Nowa sp. z o.o.)
127.	ZW Tychy	Zakład Wytwarzania Tychy w Tychach (dawniej: Elektrociepłownia Tychy S.A.)

Załącznik B: SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Poniżej zamieszczono spis tabel i rysunków występujących w niniejszym sprawozdaniu.

Spis tabel

Tabela nr 1. Realizacja programu poprawy efektywności . . . 12
Tabela nr 2. Stan realizacji głównych inwestycji strategicznych . . . 14
Tabela nr 3. Nakłady inwestycyjne największe w ujęciu wartościowym poniesione w 2015 r. w ramach Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON . . . 16
Tabela nr 4. Wykaz istotnych spółek zależnych objętych konsolidacją na dzień 31 grudnia 2015 r., w których Spółka posiada bezpośredni i pośredni udział . . . 20
Tabela nr 5. Wykaz istotnych spółek współzależnych na dzień 31 grudnia 2015 r., w których Spółka posiada bezpośredni i pośredni udział . . . 20
Tabela nr 6. Moc zainstalowana oraz produkcja energii elektrycznej według grup energetycznych . . . 33
Tabela nr 7. Dystrybucja energii elektrycznej do odbiorców końcowych według grup energetycznych . . . 34
Tabela nr 8. Źródła konkurencyjności . . . 37
Tabela nr 9. Wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na Obszary działalności . . . 39
Tabela nr 10. Wyniki Obszaru Wydobycie . . . 40
Tabela nr 11. Wyniki Obszaru Wytwarzanie . . . 42
Tabela nr 12. Wyniki Obszaru Dystrybucja . . . 45
Tabela nr 13. Wyniki Obszaru Sprzedaż . . . 47
Tabela nr 14. Wyniki Obszaru Pozostałe . . . 50
Tabela nr 15. Wolumeny produkcji i sprzedaży za lata 2015–2013 . . . 51
Tabela nr 16. Kategorie klientów końcowych Grupy Kapitałowej TAURON . . . 55
Tabela nr 17. Ilość sprzedanej energii elektrycznej detalicznej przez Obszar Sprzedaż oraz liczba klientów w 2015 r. . . . 55
Tabela nr 18. Zestawienie umów pożyczek i kredytów o charakterze obrotowym obowiązujących w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r. . . . 71
Tabela nr 19. Zestawienie umów kredytowych oraz pożyczek o charakterze inwestycyjnym obowiązujących w TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r. . . . 71
Tabela nr 20. Zestawienie umów pożyczek o charakterze inwestycyjnym obowiązujących w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2015 r. . . . 72
Tabela nr 21. Zestawienie pożyczek udzielonych przez TAURON w 2015 r. . . . 72
Tabela nr 22. Zestawienie umów poręczeń i gwarancji obowiązujących na dzień 31 grudnia 2015 r. . . . 73
Tabela nr 23. Zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w ramach obowiązujących umów wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. . . . 73
Tabela nr 24. Uczestnicy procesu zarządzania ryzykiem . . . 78
Tabela nr 25. Opis czynników ryzyka . . . 80
Tabela nr 26. Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – aktywa (istotne pozycje) . . . 83
Tabela nr 27. Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – pasywa (istotne pozycje) . . . 85
Tabela nr 28. Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów za lata 2013–2015 . . . 87
Tabela nr 29. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (istotne pozycje) . . . 89
Tabela nr 30. Struktura rocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej . . . 91
Tabela nr 31. Podstawowe wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON . . . 93
Tabela nr 32. Dane finansowe i dane operacyjne za okres 2011–2015 . . . 94
Tabela nr 33. Wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na Obszary Działalności . . . 96
Tabela nr 34. Zestawienie wyemitowanych i niewykupionych obligacji na dzień 31 grudnia 2015 r. . . . 99
Tabela nr 35. Wartość objętych i niewykupionych emisji w podziale na poszczególne spółki Grupy Kapitałowej TAURON (emitentów) na dzień 31 grudnia 2015 r. . . . 99
Tabela nr 36. Informacja o transakcjach terminowych i pochodnych według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. (dane w tys.) . . . 100
Tabela nr 37. Wysokość wynagrodzenia biegłego rewidenta za usługi świadczone na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON . . . 102
Tabela nr 38. Wysokość dywidendy wypłaconej w latach 2010–2014 . . . 103
Tabela nr 39. Stan posiadania akcji Spółki przez osoby zarządzające . . . 103

Tabela nr 40. Stan posiadania akcji Spółki przez osoby nadzorujące . . . 104
Tabela nr 41. Kluczowe dane dotyczące akcji TAURON w latach 2011–2015 . . . 105
Tabela nr 42. Rekomendacje wydane w 2015 r. . . . 107
Tabela nr 43. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji . . . 112
Tabela nr 44. Kompetencje Zarządu . . . 115
Tabela nr 45. Kompetencje Rady Nadzorczej . . . 116
Tabela nr 46. Kompetencje Walnego Zgromadzenia . . . 118
Tabela nr 47. Opis praw akcjonariuszy związanych z Walnym Zgromadzeniem . . . 118
Tabela nr 48. Kompetencje Komitetu Audytu . . . 128
Tabela nr 49. Kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń . . . 129
Tabela nr 50. Kompetencje Komitetu Strategii . . . 130
Tabela nr 51. Wynagrodzenie członków Zarządu Spółki za 2015 r. w podziale na składniki (w tys. zł) . . . 133
Tabela nr 52. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki za 2015 r. (w tys. zł) . . . 136
Tabela nr 53. Projekty realizowane w 2015 r. przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON współfinansowane ze źródeł zewnętrznych . . . 137
Tabela nr 54. Wysokość opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska należnych za 2015 r. . . . 142
Tabela nr 55. Kalendarium wydarzeń oraz działań realizowanych w ramach relacji inwestorskich w 2015 r. . . . 145
Tabela nr 56. Objaśnienie skrótów i pojęć branżowych zastosowanych w treści sprawozdania . . . 148

Spis rysunków

Rysunek nr 1. Grupa Kapitałowa TAURON . . . 4
Rysunek nr 2. Lokalizacja kluczowych aktywów Grupy Kapitałowej TAURON . . . 6
Rysunek nr 3. Łańcuch wartości w Grupie Kapitałowej TAURON . . . 6
Rysunek nr 4. Struktura Grupy Kapitałowej TAURON, uwzględniająca spółki objęte konsolidacją na dzień 31 grudnia 2015 r. . . . 7
Rysunek nr 5. Program poprawy efektywności na lata 2013–2015 – plan . . . 11
Rysunek nr 6. Realizacja Programu poprawy efektywności na lata 2013–2015 . . . 12
Rysunek nr 7. Schemat organizacyjny TAURON Polska Energia S.A. na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania . . . 19
Rysunek nr 8. Wzrost PKB, produkcji sprzedanej przemysłu i zmiana krajowego zużycia energii elektrycznej (KZEE) . . . 23
Rysunek nr 9. Średnie miesięczne ceny energii na rynkach SPOT i RB oraz średnie temperatury . . . 25
Rysunek nr 10. Obrót kontraktami BASE oraz PEAK Y-16 . . . 25
Rysunek nr 11. Średnie miesięczne ceny SPOT oraz kontraktu Y-16 w 2015 r. na TGE . . . 27
Rysunek nr 12. Wpływ działań politycznych i otoczenia na notowania produktu EUA SPOT w 2015 r. . . . 27
Rysunek nr 13. Indeksy praw majątkowych . . . 28
Rysunek nr 14. Otoczenie konkurencyjne Grupy Kapitałowej TAURON (dane za 2014 r.) . . . 32
Rysunek nr 15. EBIT – szacunkowa struktura według głównych segmentów w 2014 r. . . . 34
Rysunek nr 16. Produkcja energii elektrycznej brutto – szacunkowe udziały w rynku w 2014 r. . . . 35
Rysunek nr 17. Moc zainstalowana – szacunkowe udziały w rynku w 2014 r. . . . 35
Rysunek nr 18. Dystrybucja energii elektrycznej – szacunkowe udziały w rynku w 2014 r. . . . 36
Rysunek nr 19. Sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych – szacunkowe udziały w rynku w 2014 r. . . . 36
Rysunek nr 20. Kalendarium . . . 37
Rysunek nr 21. EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2007–2015 . . . 38
Rysunek nr 22. Struktura EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2013–2015 . . . 39
Rysunek nr 23. Zmiana EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2013–2015 . . . 39
Rysunek nr 24. Przepływy pieniężne Grupy Kapitałowej TAURON w 2015 r. . . . 40
Rysunek nr 25. Dane finansowe Obszaru Wydobycie za lata 2013–2015 . . . 41
Rysunek nr 26. Wynik EBIT Obszaru Wydobycie . . . 41
Rysunek nr 27. Dane finansowe Obszaru Wytwarzanie za lata 2013–2015 . . . 44
Rysunek nr 28. Wynik EBIT Obszaru Wytwarzanie . . . 44
Rysunek nr 29. Dane finansowe Obszaru Dystrybucja za lata 2013–2015 . . . 46
Rysunek nr 30. Wynik EBIT Obszaru Dystrybucja . . . 46
Rysunek nr 31. Dane finansowe Obszaru Sprzedaż za lata 2013–2015 . . . 49

Rysunek nr 32. Wynik EBIT Obszaru Sprzedaż . . . 49
Rysunek nr 33. Dane finansowe Obszaru Pozostałe za lata 2013–2015 . . . 51
Rysunek nr 34. Struktura mocy elektrycznej zainstalowanej Segmentu Wytwarzanie według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2014 r. . . . 53
Rysunek nr 35. Dystrybucja energii elektrycznej według grup taryfowych [MWh] . . . 54
Rysunek nr 36. Przeciętne zatrudnienie w Grupie Kapitałowej TAURON w 2014 r. i 2015 r. (etaty) . . . 74
Rysunek nr 37. Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r. (osoby) . . . 75
Rysunek nr 38. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r. (wykształcenie) . . . 75
Rysunek nr 39. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r. (wiek) . . . 76
Rysunek nr 40. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON na dzień 31 grudnia 2014 r. i 31 grudnia 2015 r. (płeć) . . . 76
Rysunek nr 41. Etapy w procesie zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie Kapitałowej TAURON . . . 78
Rysunek nr 42. Zmiana stanu aktywów i aktywów obrotowych . . . 84
Rysunek nr 43. Zmiana stanu pasywów i kapitału własnego . . . 85
Rysunek nr 44. Zmiana stanu zobowiązań . . . 86
Rysunek nr 45. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2013–2015 . . . 87
Rysunek nr 46. Struktura przychodów Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2013–2015 . . . 88
Rysunek nr 47. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON i poziom realizowanych marż . . . 89
Rysunek nr 48. Przepływy pieniężne w latach 2015–2013 . . . 90
Rysunek nr 49. Struktura aktywów i pasywów . . . 92
Rysunek nr 50. Dane finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2011–2015 . . . 95
Rysunek nr 51. Struktura EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011–2015 . . . 96
Rysunek nr 52. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Wydobycie . . . 96
Rysunek nr 53. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Wytwarzanie . . . 97
Rysunek nr 54. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Dystrybucja . . . 97
Rysunek nr 55. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Sprzedaż . . . 97
Rysunek nr 56. Dane za lata 2011–2015 Obszaru Pozostałe . . . 98
Rysunek nr 57. Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania . . . 103
Rysunek nr 58. Wykres kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów w 2015 r. . . . 106
Rysunek nr 59. Wykres kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2015 r. . . . 106
Rysunek nr 60. Wykres kursu akcji TAURON na tle indeksu WIG20 i WIG-Energia w 2015 r. . . . 106
Rysunek nr 61. Kurs akcji TAURON na tle indeksu WIG20 i WIG-Energia od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2015 r. . . . 107
Rysunek nr 62. Struktura wynagrodzeń na stanowisku kluczowych menedżerów . . . 133
Rysunek nr 63. Struktura wynagrodzeń na stanowisku członka Zarządu . . . 134
Rysunek nr 64. Nagrody i wyróżnienia . . . 143

OŚWIADCZENIA ZARZĄDU
TAURON POLSKA ENERGIA S.A.

O Ś W I A D C Z E N I E

Zarządu TAURON Polska Energia S.A.
w sprawie zgodności rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego
Grupy Kapitałowej TAURON
oraz sprawozdania Zarządu z działalności
Grupy Kapitałowej TAURON

Ja niżej podpisany oświadczam, że wedle mojej najlepszej wiedzy, roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej TAURON i dane porównywalne, sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz, że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A.

Oświadczam ponadto, iż roczne sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A., w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Członkowie Zarządu:

Remigiusz Nowakowski	– Prezes Zarządu	.....
Jarosław Broda	– Wiceprezes Zarządu	.....
Kamil Kamiński	– Wiceprezes Zarządu	.....
Marek Wadowski	– Wiceprezes Zarządu	.....
Piotr Zawistowski	– Wiceprezes Zarządu	.....

8 marca 2016 r.

Data

O Ś W I A D C Z E N I E

Zarządu TAURON Polska Energia S.A.
w sprawie wyboru podmiotu uprawnionego
do badania sprawozdań finansowych
(roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej TAURON)

Ja niżej podpisany oświadczam, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON, został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz, że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący badania tego sprawozdania spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Członkowie Zarządu:

Remigiusz Nowakowski	– Prezes Zarządu	.....
Jarosław Broda	– Wiceprezes Zarządu	.....
Kamil Kamiński	– Wiceprezes Zarządu	.....
Marek Wadowski	– Wiceprezes Zarządu	.....
Piotr Zawistowski	– Wiceprezes Zarządu	.....

8 marca 2016 r.

Data